

KÉPZŐMŰVÉSZET.

Grafikusok és akvarellisták.

(A Nemzeti Szalón kiállítása.)

A Magyar Grafikusok meg a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete egészben véve sikerült kiállítást mutat be a Nemzeti Szalón termében. A kiállításnak talán az a legnagyobb érdeme, hogy kevés benne a selejtes munka és hogy rendezői nem takarékoskodtak a helylyel, hanem jó tágan aggatták széjjel a kereteket, még pedig egyazon művész alkotásait lehetőleg egymás közelébe. A kiállítás ezért áttekinthető és kellemes hatása. Valami kiemelkedő nevezetessége azonban nincsen: sem az öregek, sem a fiatalok nem jelentkeztek meglepő újsággal.

Első helyen említjük Kőrösfői Kriesch Aladár két vízfestményét. Egyikük ugyszólva a sötétségnek megérzékítése szép mély kék színekkel, melyekbe minden beleoszlik, a mi forma. Sajátságos a kép technikája: az elmosott kontúrok és a lágy tónusbeli átmenetek. Egészen más természetű: temperamentumos, széles előadása másik vízfestménye, mely az erdélyi vásár népforgatagát jeleníti meg. Nádler Róbertnek talán legjava munkái azok a vízfestményei, a melyek itt láthatók. Kellemesen foltszerű, könnyed előadása egy német kisvárosi alkonyatja, s meglepően színes és pasztózus megfestésű veneziai utcazarészlete. Olgyai Viktor, újabb grafikus nemzedékeink nevelője, egész sorozatnyi munkáját állította ki. Nem mindannyi szerencsés alkotása a művészek. Legtöbbjükből régi motívumait változtatja erőteljesen és unalmasan. Van azonban két szép linoleum-metszete, melyeknek szokatlanul temperamentumos az előadása. Kettő közül a szebbik a ringó kalászos, melynek hullámzó mozgását a vonalak sikerült ritmusával érezteti Olgyai. Raáb Ervin akármilyen technikával dolgozik is, ugyanez a finom és nemes művész. Igen szépek silhouette-hatás, aquatintái. Csaknem nőiesen gyöngéd előadásuk egészen hig festékekkel készült, kevésszínű akvarelljei. Eszközeiben végtelenül egyszerű, hatásában előkelően dekoratívus egy pasztellel rajzolt női arckép. Szlányi Lajos ritka vendég grafikai kiállításainkon. Szép munka kavargó színeivel Szélmalom című monotípiája.

Nagy Sándor éppen csak hogy a névjegyét adta le a kiállításon. Apró tanulmányokat küldött, köztük a Tópart című vízfestményt, mely az ősz szinompájának gyöngéd jelzése. Költőlelkű hitvese, Nagy Sándorné, a gyermeknek fa-fü titkait kutató, a mező és az erdő legegyszerűbb jelenségein is elcsodálkozó képzeletével rajzolt meg néhány bájos mese-illusztrációt. Reiszmann K. M., ez az érdekes művész, a ki trendszeresen nem vesznek észre, ismét elküldte palesztinai tájainak egyikét, a mely meleg színeivel és lágy, csaknem édes átmeneteivel néhai Ligeti Antal művészetére emlékeztet. Nagy szorgalommal, apró flotoknak pontos és gondos egymás mellé rakásával készülnek ezek a végül egységes harmóniába foglalt érdekes képek. Undi Mariska két pasztel-arcképet állított ki. Egyiket már a Műcsarnokból ismerjük. Másik, egy kettős arckép, igen komoly és értékes munka. A két alak jól helyezkedik el egymás mellett, csak nagyobb semleges teret kellett volna hagyni közöttük és a keret között. Így kissé zsúfoltnak hat a kép. Különösen sikerült a két fej: kiváló a rajzuk, igen kifejező és érdekes a beállításuk. Kár, hogy a kép színei kevésbé szerencsésen vannak összeválogatva. A pasztellel bánni virtuózi módon tud a művész, valósággal fest s az olajfesték hatásait hozza ki vele.

Székely Árpád grafikai művészetünk veteránusának számít. De komoly tudás van öregesen aprólékos, minden részleten egyforma szeretettel elbibilődő karczain. Barta Ernő nagy szénrajza

ügyes munka. Conrad Gyula ismert római litográfiai mellett néhány igen finom új rézkarczát mutatja be. Gyimes Lajosnak a hány munkája, annyiféle az előadása és felfogása. Határozottan tehetséges embernek mutatja »Selmeczi piac» című vízfestménye. Prihoda István ügyes technikázó, de még nem elég ügyes ahhoz, hogy rajzának bizonytalanságait el tudja rejteni vele. Robustus tehetségnek látszik Rónay Kázmér. Pompás karakter van egy férfifejében. Eszközeiben azonban egy kissé brutális. Tichy Kálmán vízfestményei érdekes illusztrációk, többnyire eredeti a kompozíciójuk és egyéni az előadásuk. Csak az alakok rajza bizonytalan egy kissé rajtok. Wagner Géza munkái közül legértékesebbek a rajzai. Zádor István Pest és Buda utcakeresztezéséről, meg régi festői zugairól készített tetszetős, ügyes előadású felvételeket. Szépek a litográfiai, csak kompozíciójuk lehetne jobb. Bakoss Tibor tyuktanulmányai ötkés színfolt-rajzok. Jaszusch Antalt, Jaschik Álmost és Varga Emilt említjük még meg a többi kiállító közül.

Elek Artúr.

L. Gyárfás Jenő.

— A Tetemrehívás festőjéről. —

A sajtóban már több ízben sok és képtelen hír került forgalomba a művészről: hogy »pék-legény» lett, hogy »fűszerboltot» nyitott, hogy nem tud már rajzolni sem, hogy tizenöt éve festi a székely ágyuhósnak, »Gábor Áron halála» című csataképét, hogy a Madonna képét, mely oltárképnek volt kiállítva visszautasították, hogy arcképei silány utánezatai a Benzur-festményeknek. És végül, a mi tulajdonképp felháborító és úgy látszik, már át is ment a köztudatba: hogy Gyárfás a »Tetemrehívás» nagy kartonjából késsel összevagdalta abbeli haragjában, hogy az állam nem vásárolta meg.

Hogy Gyárfás Jenő miért maradt itthon, e székely város falai között, s miért nem szerepelt a tárlatokon, hanem a helyett az ősi székely birtokon gazdálkodott, arra maga a művész ad felvilágosítást egy alábbi nyilatkozatban, melyet az igen tisztelt szerkesztő ur engedelmével közölni bátorodom, már csak adatainak művészettörténeti érdekessége kedvéért is.

Mindenesetre szükségesnek láttam azt, hogy Gyárfás munkásságáról is tudomást szerezzem a nyilvánosság. Hiszen oly sokszor siratták el az ő félbeszakadt művészetét, hogy meglepésként foghatni a hír, mely beszámol arról, hogy Gyárfás dolgozott s folyton dolgozik most is.

Háromszék vármegye közönsége vele festette meg a király és királyné arcképét. Gyönyörű Kossuth-képei a város és vármegyeház dísztermében függenek. Megfestette Kálnoky Dénes gróf, Pótsa József, Szentiványi Gyula volt főispánok arcképeit.

A székely Mikó-kollégium volt főgondokának, Bodor Tivadar dr.-nak képe, a Székely Nemzeti Múzeum alapítójának: Cserey Jánosnének és Pótsa József főispánnak arcképei, Gödri Ferenczné polgármesterné, Malmos Andor főmérnök feleségének meglepően szép arcképei, Székely Györgyné főispánné és Imecs Mariska pasztelljei mind-mind jelentős művészi alkotások.

Rétyi Antos János 1848-49-es honvédezdres és neje, Radák Katalin bárónő arcképei, az EMKE nagy alapítójának arcképei Kolozsvárt, továbbá a Brassói Magyar Kaszinó Rákóczi- és Deák-képei, ugyszintén Bánffy Dezső bárónak, a Bethlen grófoknak az ottani református egyház megbízásai alapján készült arcképei, a Háromszéki Takarékpénztár elnökei: Bogdán András, Bogdán Artur királyi tanácsos, Székely György főispán képei, Kis- és Nagyküküllő vármegyék által rendelt arcképek, Bély László főispán portréja stb. stb.

mind arról beszélnek, hogy a Gyárfás művészi munkássága nem ért véget a Tetemrehívás megfestésével.

A Műcsarnokban volt kiállítva Temes vármegye részére festett »V. László esküje» című képe, — a millenárius kiállítás alkalmából — melyet állami nagy bronzéremmel tüntettek ki.

Ki volt állítva a polgári házasság törvényre emelkedése idején »Pax» című képe. Erről a festményről Keszler József, a nagy esztétikus annak idején igen méltató ismertetést írt.

De mindez korántsem merítette ki Gyárfás Jenő munkásságát. Illusztrálta Jakab Ödönnek a »Székely Historiák» című művét, rajzokat készített az »Osztrák-magyar monarchia irásiban és képben» számára, azonfelül egy sereg diszoklevelet tervezett és festett különböző ünnepi alkalmakkor.

A múlt hó elején egy fővárosi újság cikkben foglalkozott Gyárfás Jenővel. A cikkíró a művész otthon nemléte alatt betolakodott műtermébe s pongyolán adavetett vázlatokról írt recsegő kritikát és egy csomó valótlanúságot. Többek közt hogy van egy visszautasított oltárképe. Szegény »Egyiptomi Mária», téged cikkíró még vázlat minőségben visszautasított, mert a betleni nők szokása szerint válladon hordod kisdededet. Még kiállítva sem voltál, s ime utólért a nemezis. Hogy tizenöt éve festi »Gábor Áron halála» című képét. A csizma, ha nem viselik, ujon marad évekig, s a vázlat is, ha nem festegetik, vázlat marad. A mai internacionális művészeti irányzat és lázas napi szükséglet elkedvetlenítő hatása alatt a valóság az: Gyárfás Jenő ezen a festményén évek óta nem dolgozik. Műtermében Benzur-féle bravuros arcképek sincsenek, mert hiszen a »Tetemrehívás» festőjének megvolt a saját kiforrott egyéni stílusa még a müncheni Wagner, Dietz és Gabriel Max mesteriskolákból, melyeknek látogatója volt, s hogy valaha Gyárfás Jenő Benzur ragyogó technikáját majmolta volna, ahhoz cikkíró képzelőtehetsége szükségeltetik.

De végül már nem is zöldség, hanem a közoktatási kormány ellen való izgatás azon közlése, hogy Gyárfás Jenő, mert az állam nem vette meg »Tetemrehívását»: összevagdalta, majd megint összeraggatta és daczból odaajándékozta a Múzeumnak.

E hamis hír letörése céljából Gyárfás Jenő tisztelettel kéri következő nyilatkozatának közlését.

A »Tetemrehívás» című festmény befejezése alkalmával a székem megbillent és sarka a vászon alsó részét átlukasztotta. Minthogy másnap vasutra kellett adnom, hátulról egy vászondarabot ragasztottam rá. E folttal került az 1881-iki őszi tárlatra, melyen az akkori legnagyobb művészi díjat: a társulat 200 aranyos díját nyertem meg vele. Az örömhír Velencében talált, olaszországi tanulmányutam első állomásán. A kiállítás folyamán alatt Karlovsky Berce jó barátom a sajtóban mozgalmat indított a képnek Arany János számára ajándékképp megvétele iránt, de eredményt nem ért. Egyetlen komoly ajánlat a Hazai Első Takarékpénztár részéről jött, Takács igazgató által, ki 2000 forintot ajánlott a festményért. Én keveseltem s a vétel abbamaradt. Keleti Gusztáv társulati alelnök, midőn az örömhirt közölte velem, ezen ajánlatot ismételtelen felemlítette. A festményt tavasszal Bécsbe küldte a társulat bemutatóra és a kiállítás bezárása után kérdést intézett hozzám Rómába a festmény hovaküldése iránt. Ekkor érlelődött meg bennem a gondolat, hogy díjazott festményemet viszonzásul az élvezett állami ösztöndíjakért, a Múzeumnak ajándékozom. Levelet írtam Pulszky Ferencnek. Ő elfogadta ajándékomat. Így került a festmény Bécsből a Múzeumba, hol Ligeti Antal a sérülést szakértő által alaposan kijavíttatta.

A Munkácsy-díjra való pályázat sikertelensége után, 1878-ban fellépett szembajom kiújult

és több évre megbénított a munkában. 1893-ban állítottam csak ki a »Pax«-ot és a milleniumi kiállítás alkalmával »V. László esküjé«-t. E két kép festése között meghalt egyik férjes lánytestvérem, kinek előadói tehetsége sok irodalmi apróság megírására sodort szembajom idején. Két árvát hagyott maga után, kiknek gondozása családomra nehezedett. Majd meghalt kereskedő sógorom. Hagyatéka rendezése alkalmával írták a pesti lapok, hogy fűszerboltot nyitottam Sepsiszentgyörgyön. S tényleg, három évig tartott a hagyaték lebonyolítása, sok keserű percet okozva nekem, hogy özvegy lánytestvérem hozományát is csak részben lehetett megmenteni, s vagyontalanul került vissza. Aztán meghalt atyám, pár év előtt anyám. Mennyi gond, mennyi nyomorúság! Ez év januárjában pedig özvegy lánytestvérem halt meg.

Ozv. Málik Józsefné
L. Gyárfás Hona

** A Mücsarnok téli tárlata. A Képzőművészeti Társulat őszi-téli tárlatára megkezdődtek a jelentések és eddigelé már hatszáznál több művet jelentettek be. Tekintettel arra, hogy a kiállításokon résztvevő művészek száma évről-évre rohamosan szaporodik, a választmány elhatározta, hogy a most következő tárlatoktól kezdődőleg egy-egy művésztől legfeljebb hat mű állítható ki, s ezért a felvételi bizottság is csupán hat művet vehet át és bocsáthat a bíráló-bizottságok elé.

A vidékről és a külföldről küldendő műveknek október 27-ig kell a Mücsarnokba beérkezniük. A beküldők műveiket tetszésük szerint akár a szabad művészek, akár a mücsarnoki független művészek csoportjának zsűrijével bíráltathatják meg, ha pedig nem választanak a két zsűri közül, úgy a két zsűri együttesen bírálja meg a műveket. A szabad művészek csoportjának zsűritagjai: Dudits Andor, Jendrassik Jenő, Glatz Oszkár, Szinyei-Merse Pál és Szlányi Lajos; a mücsarnoki független művészek csoportjának zsűritagjai: Juszko Béla, Kacziány Ödön, Kézdi-Kovács László, Spányik Kornél és id. Vastagh György. Október 29-én csupán a szobor-és építészeti művek küldhetők be, bárki is a szerzőjük. A szabad művészek szobrászati zsűrije: Bethlen Gyula, Róna József és Zala György; a független művészeké: Istók János, Szamovolszky Ödön és ifj. Vastagh György. A kiállítás november 22-én nyílik meg.

** Magyar-Mannheimer Gusztáv kiállítása. Az Ernst-muzeum francia kiállítása után, mely e hó 19-ig lesz nyitva, Magyar-Mannheimer Gusztáv kiállítása következik. A művész, kinek csaknem tíz évvel ezelőtt rendezett kollektív kiállítása óta ez lesz az első nagyméretű bemutatkozása, erre a kiállításra nagy új anyaggal jelenik meg.

EGYLETEK.

() A Budai Közművelődési Kör Szabad Lyceum budai Osztálya október 6-ikán, hétfőn, este 7 órakor a II. Medve-u. 5. sz. a. községi iskola I. emeleti termében VIII. évi rendes közgyűlését tartja, melynek tárgysorozata a következő: Évi jelentés. Zárszámadás felülvizsgálása és felmentvény megadása. Jövő évi költségvetés és program megállapítása. Tisztújítás. Indítványok. Szirtes Arthur dr.: ügyvéd előadása: A társadalmi szervezkedés etikája.

() Az Orbánhegy és Környéke Érdekeltségének Egyesülete, a mely a múlt évben az I. ker. Orbánhegy és vidéke mindennemű általános közérdekeinek, de főleg közlekedési közérdekeinek előmozdítására alakult, ma tartotta évi rendes közgyűlését a tagok élénk részvételével. Be ényi János gróf elnöke alatt. A közgyűlés köszönettel és elismeréssel vette tudomásul az elnökségnek az egyesület múlt évi eredményes működését feljuttató jelentését, és újból megválasztotta az egyesület elnökéül Berényi János grófot, alelnökéül Turján József közig. ítélőbíró és Antalffy Andor pénzügyi főtanácsost titkár-ügyészéül Portelek László dr. ügyvédet, nyug. miniszteri osztálytanácsost, és pénztárosul Erdőssy Jenőt, az Első Magyar Iparbank budai főintézetének főnökét.

VIDÉK.

∞ Bártfa város képviselőtestülete Fekete Elemér polgármester elnöklésével tartott legutóbbi ülésén megállapította az 1914. évi költségvetést. E szerint a szükséglet 297.000 korona, a fedezet 262.000 koronát tesz ki. A hiányzó 35.000 korona fedezésére 35%-os pótdátó vetettek ki.

∞ Trencsénből jelenti a Magyar Távirati Iroda: Trencsén város négy évvel ezelőtt építette csatorna-és vízvezeték-hálózatát s ez a vízvezeték, melyet 800.000 korona költséggel létesített a város, alig használható, mert a csövekben nincs víz. A lakosság 100%-os pótdátó fizet, fizeti a csatorna- és vízdíjakat és mindezek fejében használhatja az ezelőtt négy évvel betömött, de most ismét megnyitott utcái kutak poshadt vizét, mert a vízvezetékkel csak nappal kap vizet. A csapokat már este elzárják és reggelig zárva maradnak. Gyalogjárója is olyan a városnak, mintha ostromot állott volna ki, vilámlávilágítása pedig rossz és drága. Pénze nincs, de van 100%-os pótdátója. A polgármester három hónapi szabadságra akart menni, de a vármegye főispánja nem engedte.

A czinkos.

— Fréderic Boutet. —

Kilépett a Lyoni-pályaudvarból. És álmatlanul, dideregve a hideg reggeli szürkületben, találmra nekivágott a hosszú, poros, néptelen boulevardnak.

Kissé előrehajtott a vállát kék zubbonya alatt, kezét zsebredugta, egy kis batyut szoritott a hóna alá s puha kalapját jól a fülére húzta. Külsőjétől itélve, nagyon fiatal, alig tizennyolcz éves volt s kissé el volt szontyolodva. Apró szemei tikkolt, ijedt kíváncsisággal teli pillantásokat vetettek az ébredő Párisra. Vasszeggel kivert cipői nagyokat koppantak a gyalogjárón. A fagyos szélről, mely felduzzasztotta a zubbonyát, kipirult a felpezckelt orra és pelyhedző, szeplős arca.

Egy utcának sarkán megállt, hogy megkösse a zsinórt cipőjén. Mikor fölegyenesedett, egy pillanatra tétován megállt, hogy megolvassa a hét óráútást, mely éppen akkor szólalt meg. Akkor lépett hozzá és szólította meg a másik.

Erős, nagy ember volt, sápadt az arca, rövidre nyírott a bajusza és elevenek a szemei. Kerek kalapot, köpönyeget viselt. De mindezt por lepte rajta s négynapos szakáll vetett fekete árnyékot a pofacsontjára. A fiut a pályaudvaron vette észre s onnan követte nyomon.

— Mi járatban vagy, kis fiu? — kérdezte tőle s iparkodott szeretetreméltó hangzást adni kellemetlen hangjának. — Tilosban jártál ugy-e?

— Höl? — kérdezte a fiu, s nem értette meg. Szeme összetalálkozott az idegen pillantásával. Nyugtalanágában tovább akart menni.

— Várj egy kicsit... Oly sietős az utad? Fogadni merek, hogy mi járatban vagy. Jó kövér falat után jársz.

— A fiu félreértette.
— Persze, hogy szeretnék valami falnivalót.
A férfi kacagott.

— Nem úgy értem. De lehet beszélni róla. Falatozás közben könnyebben cseveghetünk.

Karofogta és magával vitte. A Szajna partjától nem messze benéztek egy bormérésbe. A férfi kenyeret, sajtot, fehér bort és kávé rendelt finom konyakkal. A parasztnak mikor kissé fölmelegedett, megoldódott a nyelve: először jár Párisban, nem ismer senkit és keresni akar. Azt is megmondta, kinek hívják: Edmond Grenunak. Egyszerre észrevette, hogy a pohara már üres. Felállt, megint nagyon bizalmatlanul.

— Úlj le, — mondotta a másik — igyunk még egyet. Minthogy összeköttetést keresel, ajánlok valamit. Valami jót... Engem Maurice urnak hívnak. Vállalataim vannak...

— És mi dolgom volna? — A fiu, bár sokat ivott, még mindig védekező állásban maradt. — Mennyit kereshetnék?

— Jó ötven frankot. Százat is, ha meg leszek veled elégedve. Hej, még egy pohárral ide!

E számok hallatára felragyogott a parasztfiu szeme.

— De mi lenne a dolgom?
— Majd megtudod.

Korcsmáról korcsmára járva, egész nap félmámorban tartotta a fiut. Délután öttől este kilenczig aludni is hagyta egy hátulsó szobácskában. Aztán felbressztette, erős abszintot itatott vele, aztán magával vitte.

Megint fölmentek a part mentén a Tolbiachidig, áthaladtak egy utcán s kijutottak a külső boulevardokra. Nagyon sötét volt s esett a hó. A parasztfiu, ki még mindig a hóna alatt vitte a batyuját, alig állt már a lábán. Megbotlott egy kőben s az egy kissé lefrissítette.

— Mi van a munkával? — kérdezte nehezen pergő nyelvel.

— Az után megyünk, — felelte Maurice ur éles hangon.

A fiu egyszerre tágranyította a szemét. Körülnézett. Ránézett a társára s rosszat kezdett gyanítani. Egészen más hangon kérdezte most:

— Mi az, hogy az után megyünk? Szent Isten, mit akar tőlem?

Még nem tegezte. Kezdett egészen kijózanodni. Megállt, menekülésre készen. De a férfi keze oly erősen markolt a karjába, mint a vas-kapocs.

— Fogd be a szád, — mordult reá. — Ugy van, úgy áll a dolog. Nem gyanítottad?

A fiu, homlokán a félelem verejtékével, megtántorodott. S minthogy nem mert ellenkezni, félig halk hangon rimánkodni kezdett:

— Nem akarok... Nem akarok... Az Istenre kérem, engedjen el... Becsületes fiu vagyok...

— Én is az voltam valamikor! — gunyolódott Maurice ur. — Ne add a kis ártatlant. Szükségem van valakire. Nem folytathatom egyedül az üzletet. Megtaláltalak. Miért botlottál elém? Nem ismeresz engem. Nem is látsz engem többé. El sem árulhatsz... A többi büntársam, — volt közöttük egy, a ki öt évi börtönömbe került... De mire való a sok beszéd! Egy-kettő, lássunk a dolgunkhoz!

— Nem, nem...
A fiu úgy tett, mintha le akarna roskadni és zokogott, nyögött, mint egy kis gyerek.

— Nem akarok... Nem akarok...
Ekkor látta, hogy kés villant meg a férfi balkezében.

— Ha nem jössz, véredben hagylak itt!
Sötét van, közelükben senki. A fiu rémülten állt lábra és tovább vonszoltatta magát.

Páris már hátuk mögött volt s elhagyott utakon jártak. Maurice ur, nem bocsátva el a fiu karját, magyarázta:

— Egészen öreg ember. Nem teszünk neki semmit. Van egy rejtkehelye a tüzhelyben. Csak két ember juthat hozzá. Egy nem elég. Kapsz két-száz frankot, ha szép simán megy minden, aztán nincs mitől tartanod... Itt van...

Végigsompolyogtak egy kert magas falkeztése mellett. Egy rácsos ajtó mellett megálltak.

— Nyujtsd fel a kezedet, — sugta Maurice ur — ott jobbra a keresztpálcák közt van egy csengő, fogd meg, hogy ne szóljon, mikor feltöröm a zárat...

— És ha kutya van a háznál? — kérdezte a fiu fogvaczogva.

— Van eszed, — gunyolódott Maurice ur — tegnap már jobblétre szenderült.

Nagy sietséggel dolgozott. A zár engedett s az ajtó kinyílt. A fiu eleresztette a csengőt s még egyszer és utóljára menekülni akart. De a férfi olyan pillantást vetett reá, hogy megjuhászodva, elsőnek lépett be. Egy roskatag szín védelme alatt a kis házhoz jutottak, melynek ajtaját könnyű volt kinyitni. Aztán beléptek a nagy konyhába, mely meglehetősen leromlott állapotban volt.

— Vigyázat — sottogta Maurice ur. — Helyben vagyunk. Most már a büntársam vagy. Tartsd ide a lámpát, hogy kiáshassam a pénzt. Az öreg a szomszéd szobában alszik. Nagyt hall és moczcanni sem fog, de mindenesetre tartsd szemmel az ajtót és huzd meg a karomat, ha jönni talál.

Lehajolt a tüzhelyhez és fölemelt a fogával egy kőkocskát. A parasztfiu, ki összeszorította az állkapcsát, hogy ne hallják meg fogainak vaczogását, tartotta neki a világozságot. Ugy reszketett a keze, hogy a gyertya fényétől bolond tánczra kerekedtek az árnyak. Maurice ur föl egyenesedett. Egy zöld virágcserepet emelt ki a rejtkekből s az asztalra tette.

Egyszerre zörej hallatszott. Az ajtó kinyílt s egy öreg ember ingben, gyertyával a kezében, belépett. Körülnézett, a szemei mintha kidüldtek volna. Ősz hajszálai ég felé meredtek, arca fakószínre vált. Fel akart kiáltani, de nem volt ideje reá. Maurice ur villámgyorsasággal ugrott előre a kővé dermedt fiu mellől. Egy gyöngye csapás, egy tyuk hápogása, melynek kitekerik a nyakát. S az öreg ember, a nyakán tátongó sebbel, úgy bukott a földre, mint egy darab fa.

— Minek jött ide? — méltatlankodott Maurice ur.

A véres kést letette az asztalra. A parasztfiu melléje tette a lámpát s úgy látszott, maga is le akar esni a lábáról, az arca zöld színbe játszott.

— No most majd iszunk egy jó kortyot —

A cukorbetegség komoly, általános táplálkozási zavar, mert a vizelet cukortartalmu. Cantani tanár, a század egyik legjelentékenyebb diabetes kutatója, tudományos előadásaiában mondja: »Cukorbetegeimnél, akik szigorú gyógy-mód alá vannak vetve, a természetes FERENCZ JÓZSEF-keserűvizet kitünő sikerrel itatom. A Ferencz József-víz éhgyomorral használva, javítja az emésztést és teljesen pótolja a karlsbadi vizeket«. Ebből következik, hogy az ily egyének megtakaríthatják a drága furdőre való utazás költségeit és orvosi vezetést mellett ugyan azt a sikert a valódi Ferencz József-keserűviz rendszeres használatával saját otthonukban is elérhetik. Ezt a világhírű ásványvizet Buda egyik legrégebbi gyógytelephelyén, a Ferencz József-forrásokból tisztá, természetes állapotban töltik csakis új, kizárólag használatlan üvegekbe és jobb fűszerkereskedésekben, valamint drogériákban és gyógytárakban minden országban kapható, a hová csak a kultúra eddig eljutott! Óvakodjunk a kuruzsló kuráktól!

benyomások is utánzásra csábítanak. Egyesé-
ges ideál nem jöhet létre, tehát általános divat-
ról sem lehet szó. Ma iskola nincs, csak —
anarchia.

Fényes Adolf.

A modern törekvéseket megelőző kort az
ügyesség tulbecsülése jelenti. Ez az ecset-
korcsolyázók korszaka volt. Ma az ügyetlensé-
get becsülik túl azok, akik csak a külsőségekig
tudnak eljutni a művészetben. Pedig a dolog úgy
áll, hogy a nagy egyéniségű dadogók: Gauguin,
Cézanne stb nem értek rá a lényeg folytonos ke-
resésében — ügyességet tanulni. De ez teljesen
mellékes is. Ügyesség és ügyetlenség egyenlően
közömbös szempont valamely művészet ér-
tékelésében. A lényeg egészen más. Persze, a
közönség jobban hozzáfért a régebbi művészet-
hez, mert az ügyességet és a szorgalmat köny-
nyebben meg tudta figyelni és honorálni, mint a
benső művészi kvalitásokat.

Kann Gyula.

A 80-as évek óta annyi új művészi jelenség
merült fel, mint azelőtt 200 év alatt sem. Ideges,
lázasan élünk és művészetünk idegesen és
lázasan produkál. Viharos egymásutánban buk-
kannak fel a nagy meglepő egyéniségek. Szilár-
dan kell lábát a talajba ásnia annak, aki nem
akarja levenni szemét kitűzött céljáról és foly-
ton érzi a maga egyénisége kifejtésének legsajá-
tabb utját. A művészetben nincsen végérvényes
szabály, csak végtelen fejlődés. Az igazság sok-
féle irányban kereshető. Ma persze tisztábban
látjuk már a múlt irányainak értékét és karak-
terét. Valószínű, hogy egy későbbi kor leszűri
majd a mai törekvések összefoglaló jellemét is.

Magyar-Manheimer Gusztáv.

Modern érzésűnek érzem magam. Tanuja

veszteni a jóízű és szépség örökké kötelező
törvényeivel. Minden irányba törekvést, ha ab-
ban a művészet szent tiszteletének, őszinte meg-
becsülésének nyomait látom, ha a kitűzött céltől
a siker innen is maradt, — magát az „őszinte“
törekvést — mindig tisztelni és elismerni tudom.
Ujabb időkben azonban a külföldről hozzánk is
átharapódzott azon szemérmetlen törekvés,
hogy a legminimálisabb művészeti előképzettség
nélküli nem-tudást a „modernség“ jelszava alá
rejtik — ez csak hivatta van a jóhiszemű
közönség előtt a modern művészetet diszkredi-
tálni, ez a jelszó ezen sáfárkodóknak csakis üz-
leti trükk, semmi egyéb. „Garc aux voleurs!“
Őszinteséget kívánunk; „aki nem tud arabusul“
stb. . . . Mídon munkáim elé állok, nincsen az
a Tizian, Velasquez vagy bármely nagyság, a
kire gondolnék, olyannyira tisztellem a magam
előtt látott természetet. Jól, rosszul, de amit
ilyenkor érzek, azt csinálom. — Az irányít,
semmi, főleg senki más.

Ez az én igazságom.

Hit nélkül.

Mióta nem vagy te már ezen a földön,
A halálról búsan sokat eltünődöm,
Ami vigasztalót írtak a bölcsek itt,
Gondolataim mind szépen sorra veszik,
S keserű lélekkel háborgok magamban:
Ebben is, abban is vajon mi igaz van?

Ha már tőled itt ez életre elváltam,
Ugy szeretnék hinni a feltámadásban!
Ugy szeretném hinni, hogy egykor a sírnak
Nagy, nehéz zárai csakugyan megnyílnak,
S új létre serkenvén alvó, hideg porunk:
Valaha, valahol mégis találkozunk!

De hogyan? De mikén? Ez a nagy kérdés itt!

Karácsony Antiochiában.

Irta: Fényes Samu.

Szia: Egy antiochiai koresma, piszkos lebu-
j, ahol zsákhordók, napszámosok, latrok, bajvivók,
szökött rabszolgák szoktak tanyázni. Az odu félig
pincze, félig barlang, csak a fal felső szegélyén van
nehány négyszögű hézag, mely gyér napsugarakat
ereszt be. De félhomály van, az egyik sarokban
nyílt tüzhelyen egynehány olvadó üszök, a másik
sarokban egy nagy olajos korsó és néhány boros
tömlő. A közepen kis köaszta, körülötte kikopott
kőpadok. Mus, a rabszolga a köaszta előtt ül, mel-
lette Malchus, a publikánus. Az egyik kőpadon
kissé távolabb ül Kaifa, a zsákhordó. Egy másik
kőpadon fekszik Kritón, akinek mint megkegyel-
mezett halálraitéltnek kaloda van a nyakába kötve.

Kaifa: Hol a zsidóasszony? — Lakatra
verte a tömlőit, a nyelvem az inyemhez száradt
és nincs egy ital bor . . .

Mus: Futott, mint az örült, amikor bejöttem.

Malchus: A leánya jön haza ma Aeliá-
ból . . .

Kaifa: Az a czafat, akit az anyja
eladott a sebastopolisi vásáron . . .

Kritón: Ne visongj, te szir kutya, azért
adta vásárra a leányát, hogy a fiát a rabságból
kiválthassa . . .

(Mirjam belép, kézen fogja a leányát, a tűz-
hely mögé vezeti, dédelgetve ülőhelyet csinál
neki rongyokból, szőnyegdarabokból.)

Kaifa: (rikácsolva.) Csak dédelgesd azt a
szemetet, hazajött látogatóba! Mi újság az aeliai
kloákában?

Mirjam: Hallgass! Mi közöd hozzá?

Kaifa: Inni adj, ne nyelvelj! Magad adtad
el, mit örülsz, hogy visszakerült, ha eladtad . . .
czafatnép!

Mirjam: (odaugrik eléje.) Hallgass! Hát
tehetek én róla . . . a Quietus idején egy czen-
turió éhezett meg róla. A hátré . . .

Művészi divatok.

Sosem állt még közönség művészettel szemben tájékozatlanabban, mint a ma közönsége a ma művészetével szemben. Ez mindenesetre azt jelenti, hogy fölöttébb termékeny korát éljük a művészet evolúciójának és csak természetes, hogy a közönség a nagy tömegek nehéz mozgásával nem tudja nyomon követni a meglepőbb, szokatlanabb formában felbukkanó művészi jelenségeket. Megdöbben, inogni érzi maga alatt értékeléseinek bázisát, melyek bizonyára a régebbi művészeteknek is csupán külsőségein épültek... E külsőségek romjain aztán gyűlöletet fogad az új művészettel szemben, melyet nem tud megérteni.

Nagyon aktuálisnak tartottuk ezeknél fogva, hogy éppen most megszólaltassuk magukat a küzdő harcosokat, a művészeket is. Azt kérdeztük tőlük, hogy milyen álláspontot foglalnak el a művészi divatokkal szemben? Új áramlatokkal, modern mozgalmakkal szemben? Rugalmasan tettük fel a kérdést, hogy mindenki arról beszélhessen, amit legjobban akar hangsúlyozni, ami leglíraiabban a szívében fekszik. Az eredmény — azt hiszszük — igazán érdekes. A nyilatkozók között a mai Magyarország legjobb művészeit is meg fogja találni az olvasó. A körülményekkel és személyekkel ismerősnek számos pikantériával fog szolgálni az, ami alább következik. Komoly tanulsággal azonban talán mindenkinek.

Íme a nyilatkozatok:

Szinyei-Merse Pál.

A divat a művészet törekvéseinek csak

ezekből az alkotásokból, amelyek ismeretlen szép utakra terelnek bennünket, hol egy Emberrel találkozunk.

Ennek az Embernek egyéniség a neve.

Becsi Ö. Fülöp.

Az eredmény nem áll hatalmunkban, de törekvéseink célját mi választjuk. Egyenesen haladjon a művész a maga elé tüzött céljának irányában. Gyorsan múló divatok, váltakozó áramlatok el ne térítsék utjáról.

Elöttem tökéletes példája áll annak az erőnek és szépségnek, mit egy következetesen végig élt művész-élet magában rejt és magából kisugároz. Volt párisi tanárom H. Ponscar me életéé.

Tanulói a múlt század negyvenes-ötvenes éveibe estek, tehát az antik-művészet hatásának ama korába, mely tanulni akart belőle és nem utánozta csupán. A forma tisztasága, a felfogás egyszerűsége volt az ideálja. Rude volt a tanítója, csira-gazdag korba verte gyökerét. Jó talajon állt az oszlop, talpa, koronája egy anyagból való volt. Közben pedig három generációt nevelt Franciaországnak. Közülök nagyok emelkedtek ki: Roty, Charpentier, Jenceisse nevét világszerte ismerik. Realizmus, naturalizmus, impresszionizmus egymásra következtek. És jelükben kiválókat alkotott a francia éremművészet. A növendékek hirneve elnyomta a mesterét. De a harmadik a technikában elmerült — fáradt nemzedék; s köztük a mester művészete nőni kezdett és folyton nőtt, emelkedett. És miután sirba tették a térdig érő fehérszakállas aggastyánt, akik hálásan gondoltak rá, összeresték hosszú életének munkáját. Akkor kiderült, hogy irányok és divatok nyomtalanul viharzottak körülötte. Dialmalmasan és tisztán állotta az idők változását. Egy egységes nagy művé

tudtak megérteni éppen újszerűségénél fogva, maga is elzárkózott az újabb küzdők törekvése elől.

Egy Páris melletti kis fürdőhelyen: Marlottban tartózkodtam akkor. Ugyanott dolgozott Cézanne, aki egy fiatal svéd író társaságában szokott a vendéglőben megjelenni. Ennek, régebbi ismerősömnek segítségével sikerült egy fogadtatást kieszközölnöm a fölöttébb magába zárkózott mestertől. Egy egyszerű és teljesen csupasz előszobán keresztül egy ehhez hasonló lakosztobába jutottam. Rövid beszélgetés után megkértem Cézannet, hogy vezessen az atelierbe. Szabadkozott, hogy ott semmi látnivaló sem kínálkozik, de aztán mégis bevezetett. Valóban, alig volt ott több, mint egy megkezdett festmény és egy olajnyomat, melynek kompozíciója hasonlított megkezdett festményhez. (Cézanne nevezetes arról, hogy szerette az olajnyomatot.)

Aztán kimentünk a kertbe. Megkérdeztem a mestertől, mit tart Gauguinról?

— Gauguin? Nem ismerem.

Ez teljességgel lehetetlen volt. Éppen akkor kiállításra volt Cézanne Párisban, melynek keretében egy sokat vitatott Gauguin-kép is lógott. Cézanne tehát nem akarta ismerni Gauguint. Nem goutirozta.

Renoirról már azt mondta:

— C'est un talent.

Puvis de Chavannesről pedig:

— C'est un grand talent...

Igy disztingvált. Mikor végül önmagáról kérdeztem meg, azt mondta:

Je suis incomplet...

Aztán letépett egy rózsát levelestől a mellettünk viruló töről, a tenyerébe fogta és így szólt:

— Ne c'est pas, comme c'est complet?...

Talán érdekes adatok ezek egy nagy mű-

voltam az utolsó 20 év minden modern mozgal-
mának (ha őket nem is az egyes irányok kelet-
kezési helyén figyeltem meg.) Azoknak az erős
egyéneknek, akiket a saját idejükben erőseknek
ismertek el művészek és műértők, többé-ke-
vésbébbé állandó maradt az értékük. Dagnan—
Bouveet, Bastien—Lepage, Leibl, Pizzaro, Manet,
Millet ma is egyaránt értékes egyéniségek. Ha
valamely irány, bármilyen népszerű, sőt nem is
egészen érthető, azonban magas színvonalat kép-
visel, értékes. De nem értékesek azok, akik más
egyénségeket utánoznak, de különösen azok,
akik tudás és egyéniség nélkül, csak csupa befe-
jezetlen próbálkozással töltik meg a kiállítások
termeit.

Iványi-Grünwald Béla.

Minden törekvésnek van jogosultsága, min-
den irányt tudok élvezni; míg a kontárok azt
le nem járatták.

Balló Ede.

Modern művészi irányok és művészi diva-
lok mindig voltak és mindig lesznek — el sem
kerülhetnek. De bármiképpen is hódoljon nekik
a művész, művének értékét nem irányának
többé-kevésbébbé modern volta, hanem egyéni-
sége adja meg.

Szenes Fülöp.

A művészetet oly szent és komoly dolog-
nak tartom, hogy szinte profanálás-számba megy
annak a „modern” szóval való tulgyakori han-
goztatása, akár csak egy vallásra ruháznánk fel
a „modern” jelszót. „Minden időnek a maga
művésze, — a művészetnek a maga szabad-
sága”. Soha igazabb jelszavat nem hallottam.
Nagy, lelkesült rajongója vagyok minden sza-
badságnak — dogmákat nem ismerek, de a sza-
badságot a művészetben nem tudom összeté-

Ki fogja vetni a nagy álomnak végét?
Az alakatlan port formába ki gyurja?
Ki mozditja meg a halottakat újra?
Mert a bezárt sírok pusztá megnyílása
Oh még nem elég ám a feltámadásra!

Hisz ez az egész föld csupa temető itt,
Temető borítja erdőit, mezőit,
Minden kis barázda, mit az éke vágott,
Gödrök, szakadékok, martok, hegyomlások,
Barlangok odúja, folyóvizek medre:
Mind csupa megnyílt sír, régen elfeledve.

Amint a szent könyvek jóslata tanítja,
Számptalan régi sír meg van immár nyitva,
Napvilágra került annyi alvó porszem,
De a feltámadást nem látom sehol sem:
Akit eltemettek, aki por lett egyszer,
Álmaiból itt még egy sem ébredett fel!

A sötét, nagy kérdést bármint vetem, hányom:
Jaj, nem tudok hinni, nincs vigasztalásom!
Zúgolódom, sírok, földet, eget kérek,
De sem ez, de sem az nem nyújt segítséget,
Áll a te sírod s az ítélet fölötté:
Elváltunk mi, Róza, egymástól örökre!

Jó kedvű szeszélyből a kegyelmes végzet
Összehozott egykor engemet és téged,
Mint ahogy két pelyhet, mely czéltalan lebeg,
Egymáshoz sodornak a bújdosó szelek,
S ugyanaz a végzet, amely összehozott,
Mint két pelyhet a szél, ismét széjjeldobott.

Mely csilagaiban e világ fölött ég:
Elfogyhat lassanként maga az öröklét:
S végezvén időtlen éveinek sorját,
Kezdődhetik rá új örökkévalóság,
És az is elmúlhat s másik jöhet rája,
Amíg a mi szívünk egymást megtalálja!

Jakab Ödön.

deni a szegényt az utált ölelése elől, a czenturió
leszuratta és elvitte a hugát magával egy éjsza-
kára. Menyasszony volt s ahogy hazakerült...

Malchus: Emlékezem, a vőlegénye még
elvette volna, de a pap a Jehova nevében eltil-
totta tőle. Aki egy órán át az idegen sátrában
volt...

Mirjam: Arra rányomják az örök isten
nevében a bűn bélyegét. De hát tehetek róla én,
vagy ő... (sirva.) És akkor fogatta el a czen-
turió legifjabb fiamat és Quietus kegyelméből el-
adta Alexandriába gályára. Még csak tizenkilencz
éves volt és mind a három közt legjobban sze-
retett...

Mus: Hogy a váltságdíjat megszerezzed,
Sebastopolisba vitted a leányt Aphrodite cse-
lédjének...

Kaifa: Ha van isten, fogja sujtani az ilyen
gyalázatost! Bort!...

Mirjam: Nincs, neked soha, ma a többiek-
nek se. Ezt a napot ellopom az istentől, el tőletek
is, ez a mi magunké...

Kritón: Isten! Azt mondom nektek, gonosz
mese az egész... Van, él, de örül a rossznak,
gyönyörködik a gonoszban...

Mus: Isten többféle van. Hellas istenei úgy
látszik, pusztulóban, de mint Caesar után más
Caesar, úgy hatalomfosztotta istenek helyére más
istenek telepednek...

A leány: Isten csak egy!

Mirjam: A hosszukezű, a bosszuálló, aki
gyakorta tán meg is feledkezik rólunk.

Kaifa (röhögve): Föl kell tartani s ha nem
kezes, megfenyíteni.

Malchus (félig suttogva): Hallgassatok
csak. Egy Nazarethben járt adószedőtől hallot-
tam: Nazarethben egy új isten született...

Kaifa: Persze, még nem elég rajtunk a
teher, még nem elég a verejtékünk. Mert úgy,

fattyuhajtása.

Lechner Ödön.

A művészetben — nem a léha, hanem a komoly értelemben vett — divat rugója fontos faktor. A ruhában egy éves, a házban sok éves divatok vannak. Az emberek természete változik folytonosan s így mások a görög világ ideáljai és mások a kereszténységéi.

Az első keresztények gyűlölettel támadtak az antik művészetre és lerombolták minden alkotását. Így fejlődött tovább, a maga ideáljainak útján a kereszténység művészete egészen a gótikáig. A gótikus korban azonban már nem gyűlölték a pogány kort, mert távol estek tőle s így ébredt érdeklődésük az antik iránt. De a gótika tudása nélkül sosem épülhetett volna: a renaissance. Ma viszont a renaissance ideáljai adnak helyet újabb ideáloknak . . .

Más faktorok az életben: más divatok a művészetben. Ma vas- és vasbeton-szerkezet kiszorítja a kőben való gondolkodást. Ezért bölcs a francia rendszer, amely a művész életében és halála után még tíz évig a Louxembourgban ad helyet a műveknek s csak azután kerülhetnek a Louvreba, amikor értékük már leszűródött a kor ítéletében.

Kallós Ede.

Bizvást el lehet mondani, hogy nem művészember az, aki a divat kívánalmait és külső hatások révén fest, épít vagy farag. E megalkuvók munkái hozzásimulnak a divathoz, a társadalomhoz; sikerben bővelkedő ügyes emberek ezek — de alkotásaiknak semmi köze a marandisághoz.

Aminek örökké kell élnie — a műalkotásnak, azt beláthatatlan mélységekből szedi elő a művész; egy átélés, egy mély küzdelem szülte nemes formái megnyilvánulás kristályosodik ki

logozott össze minden kezevonása és varja az eljövendő évszázadokat. És későbbi nemzedékek is mindig e műhöz fognak járni tanulságért.

Márk Lajos.

A művészetben nincs irány: sem modern, sem avult; ellenben vannak egyéniségek. — Az egyéniségek követői a — gimplik!

Csizmára van szükség — ócskára, ha új nincs. — A szellemi termék, ha nem új — fölösleges.

Katona Nándor.

A divat muló dolog. Külsőségekhez tapad. A megcsinálás módja: ez benne a legfontosabb momentum. Tudom élvezni a metier tulfínomságait is. De igazán elragadni valamely műben csak a természet mindenképp fölélt való szeretete képes. Ennek divata nem muló. Ez az egy örök, az igazi művészet egész történetében állandó divat: a természet rajongó szeretete. A

Rippl-Rónai József.

Új művészi jelenségekkel szemben különböző álláspontot szoktak elfoglalni a többi művészek. Az egyik csoport már akadémiai növendék korában belerögzik egy bizonyos meggyőződésbe, amelyet később, egész életén át már szinte mechanikusan, dogmaként vall. A másik csoportba igen jeles művészeket sorolok, akik maguk is előbbre viszik a művészet evolúcióját, de azon a ponton túl, melyhez egész életük munkájával eljutottak, nem tudnak semmit goutirozni; elzárkóznak minden újabb produkció elől, annyira benne éleik a magukéban. Ezek már nagy és tiszteletreméltó elfogultságok. Ide tartozik egy emlékem, mely éppen a most annyira aktuális nagy francziát, Cezannet jellemzi ebből a szempontból. Ő, akit annyi ideig nem

vész elfogultságának jellemzésére.

De vannak művészek, akik minden új művészi megnyilvánulás elé egész érdeklődésüket viszik.

Engem például mindig érdekel, ami új és ami művészet.

Ferenczy Károly.

Azt hiszem, a közönséget egyáltalában nem érdekli a mi nyilatkozatunk sőt a mi művészetünk sem. Csak művészek és művészek barátai jelentik Magyarországon a művészet közönségét.

Számos jelét tudnám elsorolni ennek a meggyőződésnek. Nemrégiben beszélte egy hölgy, hogy portréjának megfestőjét — akinek neve talán jelent valamit a kávéházi művészasztalnál — társaságának egyetlen tagja sem ismerte. Mikor Fényes Adolf több nagy kollekcióval szerepelt a Mücsarnokban, megkérdeztem róla egy nagyon művelt hölgy véleményét, aki külföldön is nagy képtárláró. Éppen akkor jött a Mücsarnokból. Rövidesen kiderült, hogy még csak a nevét sem hallotta Fényes Adolfnak . . .

Telcs Ede.

Iskola nem létezik. Minden jó művész egyéniség. Akik a legjobbak után mennek, azok is kárhóztatandók.

Rége nem így volt. Nagy mesterek (Donatello, Verocchio) körüli iskolák képződtek. Ezeknek az iskoláknak a növendékei között önállóan is jeles művészek (Settignano stb.) nőttek. Ez valószínűleg abból következik, hogy ők közös ideál felé törekedtek, közös talajon — egy-egy városban — melyben fejlődésük szervesen nőtt ki, közös tradícióik voltak s így építhettek sokáig tovább egy művészi irányzatot.

A mai Rodin-imitátorok csak — nevetségessé. Ma a közlekedés oly könnyű, hogy felületes

A művészet nagylendületű korszakait mindig a félenkek és szűzi érzések készítették elő. Közülök való volt Karcsay Lajos.

Nagybánya története és a ma között még nem képződött eléggé látható határvonal. Nagybányáról tehát nem beszélünk — ez a kiállítás is csak szüksézávan beszél róla — kevés és nem éppen jelentős művet mutatja be művészeinek. Nagybánya még eleven része mai művésztünknek, s különben is a Szépművészeti Múzeumba kellene átmennünk, hogy kidomboríthassuk jelentőségét.

Ezek azok az irányok és korstílusok, melyeket a Műcsarnok nagy kiállítása bemutat. Bennük éltek, de tőlük illetetlenül és rájuk nézve hatástalanul olyan nagy művészek, mint Székely Bertalan, Lotz Károly, Szinyei Merse Pál. Az előbbi kettő azonban se «tájképfestő», se «genre-festő» nem volt, noha lehetett volna, ha erre a műfajra veti magát. Székely apró tájképvázatai a Keletiek és Brodszkyak egész színtelen korát megszínésíthették volna, ha mesterök a nyilvánosság elé viszi őket. És Lotzban is megvolt a nagy tájképfestő minden eleme. Nem úgy, mint Mészöly Gézában, kit érthetetlen módon, még mindig szertelenül túlbecsül a közvélemény. Ha olyan tömegével látja az ember aprólékos előadású tájait, mint ezen a kiállításon, nyilvánvalóbbá válik, milyen csekély fantáziájú és milyen száraz kedélyű művész volt ez a nagyra tartott festő.

ELEK ARTUR

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA ÉS HATVANY FERENC

Az Ernst-múzeum kiállításából

Iványi-Grünwald Béla művészpályája a legérdekesebb metamorfózisok sorozata. Miként a télen túl került természet, szinte évről-évre, vagy kiállításról-kiállításra megújodik művészete. A megújulás nemcsak a deklódésének új irányba fordulását jelenti, új témák körét, vagy új színek világát, hanem stílusának megváltozását is. Voltak ennek a pályának rajzos korszakai és voltak színfoltokban egészen feloldódott korszakai. Láttuk ezt a művészt a természet közvetlen közelében és láttuk tőle tisztes távolságban. Láttuk ecsetje húzását simának és a festéket elenyedettné és láttuk a járását viharzósnak. Az ilyen művészpályára már változatosságánál fogva is mindig érdekes. A lehetőségek sokaságát és nagy hajlékonyságot, nagy fogékonyságot föltételező.

A legsudálatosabb azonban Iványi-Grünwald művészetében az, hogy nincs benne el-elbágyadás. Voltak kevésbé szerencsés korszakai, de egyik sem jelentett megállást, annál kevésbé egyhelyben veszteglést. Voltak

korszakai — nem is egy — melyekben úgy látszott, hogy minden képessége, hogy alkotó erejének teljessége kifejezésre jutott alkotásaiban. Megállást azonban ezek a korszakok sem jelentettek. Utánok újabb fordulatok, újabb stíluspróbák következtek. Néhány év óta azt hittük, hogy a művész megtalálta azt a kifejezési formáját, melyben tehetsége legotthonosabbnak érzi magát és legnagyobb teljessége szerint képes érvényesülni. Iványi-Grünwald Béla balatonkörnyéki képciklusára gondolunk, azokra a kevés formai motívummal népes tájaira, melyeknek általában sötét tónusában a legkülönbözőbb színek sokadalmát keverte össze lendületes ecsetjárással a művész. A magyar tájképfestés nem egy ősi motívumát újította meg ezeken a művész, például a pusztai gémeskutát, mely az ő elképzelésében, a vad erejű felhős ég alatt monumentális építménnyé jelentősödött.

A kékes-szürke tónusnak néhány temperamentumos esztendeje után most újra fordult egyet a mester érdeklődése. A nyarat a Hortobágyon töltötte, a pusztai tömör formák nélkül való végtelenségében, a föld és az ég között. Abban a környezetben a rajz számára alig kínálkozik motívum: a

Hortobágy az atmoszféra színjátékainak vága. Azokat igyekezett tenet Iványi megragadni. Így készültek legújabb képei, melyek ismét megújnodást jelentenek iradhatatlan művészetében. Megifjulásat színeinek a szürke esztendők sorai után: tolderülésüket, megrinomodásukat. Az ecsetforgató szűz temperamentum is mintha megenyhült volna, a szem és az ecset részletesebb lett, bár azért sohasem aprólékos. Iványi legújabb képeinek tárgya a pusztaság és a kisváros levegője úgy, ahogy azt a nappal pora megresti s a lemenő nap és a felhozott visszaverődő színessége megszínezi. Új törekvéséhez új festői eljárást is talált a művész: a nagy testeknek olyan fölkrakását, mely a különböző színeknek egymásba mosódását olyanformán teszi lehetővé, ahogy a papirosra lecsurgatott vízfesték. Képein a festékretegek mintha nem egymásra vólnának rakva, hanem egybecsurgatva. Lágy átmenetek és finom harmóniák származtak belőle. Meg kell várni, tudja-e a művész ezt az új stílusát fejleszteni, esetleg nagyobb feladatokon kipróbálni.

A debreceni egyetemnek készülő falfestményéhez aligha veheti hasznát, mert monumentalitáshoz segítőnek nem látszik ez a stílus. Sokkal inkább arravalónak gondoljuk azt az elkészítő módot, melynek gobelin-vázlatain adja próbáját Iványi. Azokon megint a temperamentum az úr, a hatalmas erejű vonal- és stíluslendület, az, ami Iványi-Grünwald művészetének a lényege.

A proteuszi változatosságú mester mellett szinte az állandóságot képviseli Hatvany Ferenc művészete. Az a világ, mely alkotásra megihleti, sokkal szűkebb körű, mint Iványié. Ez a magyarázata irányja állandóságának. Még Iványi-Grünwald érzékenységét az égen és földön minden izgatja, Hatvanyét csak bizonyos motívumok, elsősorban a ruhátlan női test, némely női fej, azután bizonyos tájak. A kétféle motívum egyesítését, egy közös alkotáson megjelenítését, emlékeztünk szerint, eddig még meg nem kísérelte. De az állhatatosság, mellyel a maga útjához ragaszkodik, a problémákkal újra, meg újra megbirkózása, a lankadatlan munka, az évek múltán mesterré fejlesztette benne a művészt.

Neki is voltak kevésbé örvendetes periódusai, de az a kis teremnyi kép, melyet most bemutatott, csaknem egytől-egyig gyönyörűséget szerez a nézőnek. A mindig olajjal festő Hatvany ezúttal áttért a pasztelre és ennek a nemes festőanyagának tulajdonságait mesteri módon használja föl a maga céljaira. Neki köszönik szinte túlságosan is biztos rajzú aktjai, melyeken a mintázás kemény hatású szokott lenni, mikor olajjal fest, lágy hatásukat. Színei is melegebbeknek hatnak a pasztel anyagában. Kevés színnel nagyon finom hatásokat idéz föl s ízlése, melynek bizonyos hiányaira pályája elején több ízben rámutattunk, elsiklás nélkül teljesen biztosra megy. Hatvany minden jel szerint most van képességeinek teljességében és művészetének talán a tetőpontján. További fejlődése érdekében talán az lenne kívánatos, hogy érdeklődésének köre táguljon, hogy új feladatokra találjon és egyre magasabbrendű feladatokra. Talán valami nagyobb méretű dekoratív feladat jutathatná el oda, talán egy fal, melyet elképzeléseivel kellene benépesítenie.

Elek Artúr

A MAGYAR MŰVESZETI KÖNYVTÁR ÚJ FÜZETEI

A Magyar Művészeti Könyvtárnak két újabb füzetet jelent meg. Az egyiket maga a szerkesztő, Bálint Jenő írta *Vaszary* Jánosról. A másik *Théophile Gautier Zichy Mihályról* 'szóló tanulmányának fordítása, a szellemes bevezetést *Rózsaffy* Dézsó írta és a fordítás is az ő munkája. *Gautier* a maga idejében a legnagyobb műkritikusi tekintélynek örvendett. Jellemző ez, nem is annyira *Gautier*ra, — aki éppenséggel nem volt kritikusai természet, hanem per excellence tárcsíró — mint inkább a korra, melynek ilyen, csakis ilyen képzőművészeti interpretátorokra volt szüksége. *Gautier* útirajzai a mai elkorcsosult «színes riport» előkelő, finomult műveltségű ősei. És orosz útirajzának egyik fejezete éppen ez a mi *Zichy*kről szóló tanulmánya. Tartalmában, formáiban egvaránt paradigmája annak: mit becsült a múlt századderék művelt közönsége a képzőművészetben. Ez a *Zichy*-cikk szinte

egy sem támadt közöttük. Tájképfestésünkben az első egyéni hangot Munkácsy hallatja. Igaz, hogy mindjárt telibe is szól a hangja. Sajnálatos, hogy ezen a kiállításon csak jelentéktelenebb alkotásai képviselik a tájfestőt. Ott van azonban helyettük a halhatatlan «Tépécsinálók». Minden újabb találkozásra az elmúlt esztendőkkal is megteljesedettebbnek és érettebbnek tetszik ez a pompás festmény. Pedig Munkácsynak fiatal kori munkája. Barnából — sajnos, egyre szurkosabban fekete barnából — fejlesztett finom szürke a színakkordja. Az ecsetnek minden húzása rajta íz és zamat, valami olyan légység, amely egyben erő is. És micsoda biztossága a rajznak a részletekben, a kézfejek és ujjak kialakításában! Ilyenkor mindig eszébe jut az embernek a szemrehányás, mely pályája mentén végig üldözte Munkácsyt, sőt sírjában sem hagyja nyugodni: hogy nem tudott rajzolni. Voltak ennek a geniének tehetetlen napjai és hetei, semmi kétség benne. De amikor megszállta az alkotás boldogsága, akkor nagyon is tudott rajzolni.

A művészet egy-egy korszakát annak kimagasló egyéniségei szokták meghatározni, de csak akkor, ha hatásuk a közöttük élő kisebbekre is áterjed és azok mintegy népszerűsítőivé lesznek a nagynak, egyéniségét kicsiben mintegy megsokszorozzák, stílus-sajátosságait elterjesztik és az egész kort megszínezik vele. Munkácsy azonban egymagában magaslott ki korából. Köréje nem gyűltek sem ismétlők, sem utánczók, sem igazi tanítványok. Tanítványai egyrészt nem voltak hozzá méltó tehetségek, másrészt a kor újabb áramlatai hamar elszakították tőle. Ilyen volt Rippl-Rónai József, kinek Munkácsy környezetében festett nagy brctagnei képe közvetlenül tükrözi a mester hatását. A kor árama azonban végre is más irányba ragadta el. Munkácsy stílusa közvetítők és népszerűsítők híján nem lett művészetünkben korstílusá.

Pedig az övével rokon egyéniségünk több is volt. Paál László művészeti hajlandósága, izlése és kifejező képessége szerint akár testvére is lehetett volna. De ő is elsodródott s azonfelül korán meghalt. Erre a retrospektív kiállítására két fiatalkori művét sikerült felhajtania Majovszkynak, két tájképét, melyeknek egyike az 1869-es évszámot viseli. Érdekes zsenéi a művésznek, de köztük és végső érett alkotásai között nagy a távolság.

Ami Munkácsy művészetét meghatározza, a temperamentuma, az persze kortársai és tanítványai egyikében sem ismétlődött meg. De bizonyos festői sajátságai az utána következő nemzedék némely művészeiben is jelentkeztek. Ha nem is fejlődtek ki, vagy ha elkorcsosultak is utóbb, de művészetük java korszakában megvoltak bennök. ~~Baditz Ottó~~ is e Munkácsy-lelkűek közé tartozott művészetének egy bizonyos korszakában, abban, mely «Angyalcsináló» című nagyméretű festményében örökölt meg. Ezzel a művésszel korunk nagyon igazságtalanul bánik. A Szépművészeti Múzeumból csaknem kiszorult, minekutána régebben túlságos nagy helyet is juttattak neki benne. Az «Angyalcsináló», ha egészében nem is, bizonyos fontos részleteiben mestermű. Milyen kiváló a gyászruhás úrnő alakja, fekete ruhájának ízesen festői előadása. Vagy a háttéri fal, a reá aggatott tárgyaknak csöndéletszerű megfestésével. A vén boszorkány és a halálnak szánt gyermek elképzelésében és megrajzolásában pedig félreismerhetetlenül megérik Munkácsy megihlető szelleme.

Munkácsy hatásától függetlenül serdült föl Münchenben és fejlett ki itthon az utána következő nemzedék. Legjobb képviselői az alakos

Munkácsy

festésnek azt a módját művelték, mely genre- vagy életkép néven való-
ságos műfajjá szélesedett abban az időben. A megindult és elszabadul-
tában a radikalizmus felé igyekvő naturalizmusnak a polgári igényekkel
való összebékítése volt ennek a műfajnak a törekvése. Olyanféle művé-
szeti mozgalom, mint a XVII-ik századi hollandus kismestereké, akik
a hétköznapi mulatságos, vagy kevésbé mulatságos jeleneteit dolgozták
föl képpé. A tárgy természeténél fogva a népiesség elemei is belejutottak
ebbe a stílusba. Belejutottak nálunk is: a falusi élet, a magyar paraszt
és a kisvárosi ember. A kornak a természetesség felé tartó törekvése,
mely talán Pilotyval és tanítványaival kezdődött, a pazar történelmi kör-
nyezet helyett a mindennapi élet nyilvánulásaiban kereste megérzékeny-
léséhez a tárgyat. S mint ahogy Pilotyék az egykorú színháztól kapták az
elindítást és a kompozíciós schémát, az utánuk következett genrefestők
is a színházi rendezők elképzelése nyomán igyekeztek vásznaikon «az
életet» elrendezni. Pilotyék a korokban divatos történelmi darabokat
ültették át vászonra, vagy falra, a genrefestés kora pedig a népszin-
művet. Különös felemás hatás lett az eredménye ennek a színpadról
transzponált természetábrázolásnak. Minden, ami részlet a képeken, igaz,
hű és eleven. Az egész kép mégis hamis. Legjellemzőbb és egyben leg-
kiválóbb példái ennek a felemás stílusnak Bihari Sándor festményei,
azok a maguk korában annyira népszerű, olajnyomatok útján még ma is
annyira elterjedt képek. Talán legtökéletesebb darabjuk a «Vasárnap
délután» című festmény. A falu «előkelőségei» kávéznak és kártyáznak
kerek asztalok körül. A kép minden alakja rajzban, mozdulatban
kitűnő. Olyan, mintha magából az életből vágták volna ki. Igaz és
élő, nem fotografusi, hanem művészi hűségű. És mégis: ahogy a csoport-
tok elhelyezkednek, ahogy egybefoglalódnak s maga a szándék is,
melyet az egyes csoportok és bennük az egyes alakok kifejeznek,
olyan, mintha színházi rendező gondolta volna ki a maga művészeté-
nek sajátos céljai szerint. Egészében a kép nem igaz hatású. A csoportok
különböző színfoltjai nincsenek egymáshoz igazítva, s nincsen megábrá-
zolja a levegő, mely a nyers igazságot, a közömbös életet művészivé
nemésítené.

Bihari a legjobb képviselője volt ennek a stílus-törekvésnek, a leg-
nagyobb tudású és a legkomolyabb szándékú művésze. A kisebbek
művein fokozottan érzik a mesterkéeltség, mely két különféle elemnek:
az irodalomnak és az ábrázoló művészetnek nem megfelelő összekeveré-
séből származik. Abból, hogy az irodalmi sugallat, motívum és szándék
nem oldódik föl teljesen a festői elképzelésben és kifejezésben, hanem
keresztül üt rajta.

A nagy genre-képek termébe kerültek, bizonyára méretüknél fogva,
a kiállítás egy érdekes fölfedezettjének, Karcsay Lajosnak festményei.
Karcsay Gyárfás Jenőnek volt kortársa. Együtt tanult vele Münchenben,
s miként ez, ő is egész ifjan jutott el az érettségnek meglepő fokára.
München után letette az ecsetet s azóta sem nyúlt hozzája. Kévs mun-
kája teljesen eltűnt a nyilvánosság elől, nevét és emlékét is csaknem
elfelejtették. Karcsay is genre-t festett, de már abban a korszakban,
melyben Münchenben a festőiség fölébe került az irodalmi hatásnak.
Néhány évvel utána már Hollósy is megjelenik a szintéren s megke-
zdődik az a korszak, mely Nagybányát megelőzte. Karcsay annak a kor-
szaknak volt egyik előkészítője, igazi pre-nagybányai festő (hogy Réti
István terminusát idézzük), vagyis a természetet félnék kézzel és szűzi
érezéssel tapogató művész, rajzban a zsenget, színben a halkat kereső.

publicista zavarja itt a szépíró, hanem a szépíró nő itt túl, messze és magasan, a publicistán, s a megcsinálni tudónak kiméletlenségével szedi el a publicistától ismereteit, meglátásait, még kedvesen pedáns kortörténeti s városgeográfiai értesüléseit is, hogy korból, helyből, akkorból, ottanból és azokból kialakítson egy kavarodva hömpölygő regényt, igazi regényt, igazán regényt, mely a most megjelent két kötetben derékkanyarulatáig jutott. Amily nehezen írja bele magát

Hatvány: úgy tisztul és erősödik keze alatt a könyv, a hangja, az írása módja, — menete pedig, ahogy a második kötet végén mintegy cezurásan kicsendül: úgy az elbeszélő tőtenet, mint maga az elbeszélő, az író, a költő számára: katharsisos. Megtisztultan áll az ember előtt egy ember, ki meg tud érzékíteni s emberek számára emlékeztetéssé tenni embereket, sok embert, minden embert, akihez hozzányul.

Ignotus

Elek A.: KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

A MAGYAR TÁJ- ÉS GENREKÉPFESTÉS SZÁZ ESZTENDEJE

A Műcsarnok kiállítása

Ugyanannak az elindításnak, mint a Műcsarnok tavalyi nagy akta kiállítása, mely száz esztendő magyar természetét mutatta be nyilvános és magángyűjteményekből összeválogatott darabokon, köszöni létrejöttét az a másik nagy kiállítás is, amely mostanában száz esztendő magyar táj- és életkép-művészetéről igyekszik áttekintést adni. A művészet területének tárgy szerint való felosztása ellen egy és más ellenvetés volna tehető. Van valami laikusi az elgondolásában. A művészet alapjában véve művészet és csak művészet, akármilyen témák feldolgozásában nyilvánul is. A téma szerint való csoportosítás annál veszedelmesebb, mert könnyű az abszurdumig folytatni. Az akt, a tájkép, a genre mellett ott van mint «műfaj» az arckép is, sőt hallottunk már történeti festményről is, egyházi festésről is, csendeletről és állatfestészetéről is. S némi erőfeszítés árán nem lenne nehéz a műfajok számát még jobban megszorítani.

Valamikor, sőt nem is régen, még magyarázó értelme és meghatározó értéke volt ezeknek a megkülönböztetéseknek. Valójában azonban megtévesztők, mert a művészet határán kívül való nézőpontok felé csábítják a kevésbbé tájékozottakat. Egyetlen mentsége a mi esetünkben csak az lehet, hogy száz esztendő rengeteg anyagát végül is osztályozni kellett valami módon, hogy egyáltalán kiállítható legyen. Azon a századéves kiállításon, mely hihetőleg sokáig immáron nem késik és melyen művészetünk a maga egyetemességében kerül majd bemutatóra, az anyag ilyenféle osztályozása úgyszólván lehetetlen lesz. A korok, korszakok, művész-egyeniségek szerint való csoportosítás mind megfelelőbb eredményhez segít.

A majdan elkövetkező százesztendő számadáshoz mindenesetre kitűnő készület volt ez a két kiállítás. Megismertük rajtuk a színét-javát annak az anyagnak, mely a fővárosban élő magángyűjtők

Magyar Műcsarnok
 Kéziratok
 Elek Artúr
 Genreképfestés

1919

Magyar Műcsarnok 1917. febr.

lakásán rejtőzik. Ma még alig méltányolható munkát végzett a magángyűjtemények legtöbbször felkutatásával a fáradhatatlan lelkeségű Majovszky Pál. Bizonyos, hogy vidéki városainkban és vidéki kastélyokban, főként pedig a megszállott részek nyilvános és magángyűjteményeiben még hatalmas feltáratlan anyag lappang. A főváros magángyűjteményeit azonban, Majovszkynak hála, immár ismerjük. Kincseiket egy újabb nagy kiállításra összegyűjteni ezután nem lesz nagy feladat.

Hogy a mostani kiállítás a magángyűjtemények anyagán alapszik, abból bizonyos egyoldalúságok és bizonyos hiányosságok következtek. Noha a Szépművészeti és a Fővárosi Múzeum is kölcsön adta több darabját, egyes fontos művészek — sőt éppen a legfontosabbak — igen tökéletlenül vannak képviselve rajta. Az egy «Tépécsinálók»-on kívül Munkácsy minden itthon őrzött jelentős munkája a Szépművészeti Múzeumban függ. Ugyanúgy Szinyei Merse Pálé is. Aki csupán ezen a kiállításon igyekeznék megismerni őket, vajmi tökéletlen fogalmat kapna művészetükről. A nagybányai művészet sem szerepel jelentőségének megfelelő darabokkal a kiállításon. Igaz, hogy például Ferenczy legjénebb művei szintén a Szépművészeti Múzeuméi, de a hiba itt mégis inkább az összehordásé, mert bizonyos, hogy magángyűjteményeinkből külön anyag is tellett volna.

Viszont a magángyűjtemények bőséges igénybevételének köszöni a kiállítás sok olyan értéknek kibányászását, melyet az elmúlt évtizedek feledésbe temettek; és nem egy olyan művésznak felbukkantását az ismeretlenségből, ki múzeumainkban vagy egyáltalán nincsen képviselve, vagy korántsem jelentőségének megfelelően. Nem egy olyan művésszel találkozunk a kiállítás falain, ki a maga korában ünnepezt nagyság és szerte az országban becézett híresség volt. A múzeumban azonban nem jutott hely számukra, mert nem a kvalitás, hanem inkább a pillanatnyi korizlés és divat képviselői voltak. Az ilyen művészek és munkáik, minden egyébtől eltekintve, kultúrhistoriai jelenségek, mert koruk izlésének tanúságai és az egykori népszerűség fokmérői. Hogy eltűnt a színről például Margittay Tihamér, ki a nyolcvanas évek elkényeztetett kedvence volt és kinek művei jelentették a maga korának nagyközönsége számára — Ráfáel után — a festés művészetének tetejét! Az öregebbek közül még sokan emlékeznek reá és hozzá hasonló kortársaira. És sokat emlegetik — olykor reklamálják is — a nyilvánosság elől eltűnt munkáikat. Most szemközt állhatnak velök. És megmérhetik rajtok, mennyire volt helyes, vagy téves egykori ítéletök, mely oly jelentős alkotásokat látott bennök.

A képek időrend szerint való elhelyezésére nem vethetett súlyt a rendezés. Érthető is akkora és olyan különmemű anyag és annyira különböző méretű darabok esetében. Talán az öregebbik Markó Károly a legkorábbi művésze a kiállításnak. Köréje sorakoznak az egy vagy több nemzedéknyivel ifjabbak közül Böhm Pál, Ligeti Antal, Keleti Gusztáv, Brodszky Sándor, Molnár József és mások. Mint tájképfestő, és ha művészetük jellemét vizsgáljuk, a velök egykorú müncheni és düsseldorfi festés ismertetőjeleivel találkozunk képeiken. Ligeti Antal gyöngédelkű poéta volt sorukban, ki azonban sűrűn ismételte azt a kifejezőmódot és azt a színhangulatot, amelyre egyszer rátalált. Finom érzékenységgel tudta megfigyelni a tájnak kevésbé kézzelfogható motívumait — a párázatot, ködöt, egy szóval a levegőt — Keleti Gusztáv is. Ez a tájfestőnemzedék általában egy szinten volt felkészültség és tudás dolgában az egykorú német és osztrák tájképfestőkkel, de megragadó egyéniség

kovitz színházában. (Valamikor, nem is oly rég, Bárczy István színháza volt.) Egyáltalán nincs különösebb mondani-
valónk Oskar Strauss fáradt leleményű
zenéjéről, amelyben csak itt-ott bu-
gyog valami a Varázskeringő pőcájá-
nak valamikor oly bőséges vénájából.
A pesti operett-dramaturgiára jellemző,
hogy Strauss nagy tömeghatásokra épít-
tett, vérbeli romantikus operettjét, a
Balga Szüzet, az intím Blaha Lujza-
színházban adták elő (és buktatták
meg) két évvel ezelőtt, ez a franciás-
kodó szoba-operett viszont természet-
esen a Városi Színház székrengetege
előtt került most színre. Az előadás-
ból *Harmat* Hilda szép, szárnyaló éne-
két kell megdicsérni.

Lányi Viktor

HANGVERSENY

Földessyné Hermann Lula zongora-
estjének műsorán Bach, Beetho-
ven, Schumann, Liszt-kompozíciók és
Respighi-átiratok szerepeltek. Ezeket a
műveket kulturált és érzékeny mű-
vész-temperamentum szólaltatta meg,
mely egy és ugyanazzal a plasztikus
tisztánlátással közeledik nagy forma-
teremtőkhöz és formakeresőkhöz, Bach-
hoz vagy Liszthez. Eléggé sokszinű,
hogy a Kreisleriana vízióit elénk ve-
títse és eléggé elmélyedő, hogy Beet-
hovennek áhíthatos, de amellet ön-
állóan gondolkodó tolmácsa lehessen.
Hallgatósága szeretettel ünnepelte és
különösen Liszt-játékának adózott elis-
meréssel.

Szabolcsi Bence

KÉPZŐMŰVÉSZETI FIGYELŐ

A MAGYAR AKTBRÁZOLÁS SZÁZ ESZTENDEJE

A városligeti Műcsarnokba, mely a háború óta legkietlenebb helyi-
sége volt Budapestnek, ritka érdekes kiállítás varázsolt új életet. Egy
félíg véletlenül felvetődött ötlet kiszélesítésével körülbelül száz esz-
tendő magyar aktbrázoló munkásságának válogatott példáit mutatja
be benne a kiállítás három megszervezője: Petrovics Elek, Majovszky
Pál és Lyka Károly.

Sajátos céljának megfelelően retrospektív és mai művészetre oszlik a
kiállítás anyaga. S míg mind a kettő egymagában is bővelkedik az érde-
kes alkotásokban, egymással összevetve és egymáson megmérve, az érte-
kes tanulságok egész sorát szolgáltatja. Mert a ruhátlan alak ábrázo-
lása az emberiség egész művészeti gyakorlatának mindig a főproblémája
és a főtárgya volt. Az emberi akt tanulmányozásán kezdődik és az
által megszerzett tudás fölhasználásával végződik minden művészet. S
ahány kor, annyiféle szemszögből és irányból nézi az aktot s annyiféle
felfogás keretében igyekszik a rajta szerzett tanulságokat értékesíteni.
De abban az egyben valamennyi megegyezik, hogy számukra a ruhátlan
emberi alak a sűrített «természet», vagyis a művészi kifejeznivaló leg-
gazdagabb és legváltozatosabb területe; őshazája a forma és a vonal
probléma-lehetőségeinek, összegükben: a tömeg fogalmának, s kimerít-
hetetlen vadászterülete a mozdulat változatainak.

Annak a száz esztendőnek elején, melytől fogva az újabb magyar
művészet számítódik, az akt nagyon divatos tárgy volt az ábrázoló

Nyugat 1925, 23-24. n.
művészet

stílusát. Gábor József (Pelléas) a nem neki való szerep súlyával küzdött; Szemere Árpád (Golo) alakítása sokszor egyenetlen, kissé nyers, de az Ynioddal való jelenetben és az utolsó felvonásban sikerült megragadnia a dráma lényegét. A kis Ynioldot Márkus Szoyer Ilike énekelte rendkívüli zenei intelligenciával. A többiek is megállották helyüket; s hogy a közönség mégsem fogadta a darabot oly szeretettel, mint az megérdemelte volna, annak oka talán abban van, hogy ízlése eddig merőben más irányban nevelődött és időbe telik, míg ráeszmél ennek a művészetnek sok mély és megkapó értékére. Épp ezért nem is mondjuk, hogy a bemutató elkésett húsz évvel, hogy „már hiába”; el kellett jönnie és a nagy értékek világában húsz esztendő nem jelent végzetes késedelmet, elkopást, megöregedést. A közönség nem azért nem tüntet Debussy mellett, mert Sztravinszkijt kívánja, hanem mert még Debussy is meglepi. Akik pedig ma az új nyugati zenét reprezentálják, nem tudjuk: élnek-e majd még ennyire húsz év múlva?

Szabolcsi Bence

A POSTHUMUS JACOBI VIKTOR

A századeleji, bosztonos, érzelmes operettnek ha nem is mestere, de rajongó poétája, lírai szerelme volt Jacobi Viktor. A háborúelőtti fiatal magyar intellektuelek szent Páris-áhitatával ízelgette a francia zene finom fűszereit és ezeknek zamatával tette csiklandósabbá a bécsi operettstílus vaskos főztjét. Soha mást, mint operettzenét nem komponált Jacobi, egész érdeklődése erre a műfajra volt beállítva; azt hiszem, még álmában is lány keringőket, groteszk tánckettősöket, finálé-fordulatokat skálázott a fantáziája. Finom s a kötelező banalitáson felül eredeti leleménye termelt is akárhány olyan dolgot, amelyet megirigyelhettek nálánál tudásban és rutinban erősebb versenytársai. Két főművéből — Sybill és Leányvásár című, megérdemelt sikert aratott operettjeiből — kiérzik az ihletnek az a meggyőződéses melegsége, amely a műfaj hallatlan megbeesüléséből s a nem céltelenségű művésznek gyermeken őszinte alkotóörömeiből fakad.

Korai halála tragikus glóriával veszi körül Jacobi szeretetreméltó alakját. De már a halálát megelőző életfordulatában is van valami szép és megható tragikum. Amikor a háború után az amerikanizmus erősebb hulláma csapta meg az európai szórakoztató zenét, Jacobi sietve áthajózott az óceánon. Az ifjú hevületével, aki imádottjának változó szeszélyét önfeláldozón követi, bele akart gyökerezni az új stílusba, amerikai muzsikussá akart áthasonulni, hogy teljes fegyverzettel, csillagos lobogó alatt szállhasson porondra eszményképének kegyeiért. Az akklimatizálódás csak részben sikerült és Jacobi hangja vesztített egyéni bájából, friss közvetlenségéből. Elfásulni nem tudott, de az amerikai levegő kikézdte érzékeny lelki konstrukcióját s a testi elmúlás csak megpecsételte azt, amit Jacobi, a művész fölött elvégeztek a Párkák.

Utolsó lovagi kalandjának néhány epizódját akarja keretbe foglalni az a *Miami* című operett-egyveleg, amelyet néhány jószándékú színházi roustinier összeállításában a Fővárosi Operettszínház színpadára ráncigáltak. Esztétikai katedráról ne essék szó a kísérlet felől. A közönség már ki mondta ítéletét. Jacobi műzsájának kevés új hívet szerzett ez a zagyva, szervetlen és érdektelen miegymás, amelynek pedig minden hibáját meg lehetne bocsátani, ha legalább ezt a célt sikerrel szolgálta volna. Az előadásban Petráss Sári halványodó és Honthy Hanna virágzó értékei mellett egy eredeti, vérbeli szubrett-tehetség ragyog fel: Fejes Teri, akiben a magyar operettszínpadnak komoly reménységét látjuk.

Lányi Viktor

RIQUETTE

(Operettbemutató
a Városi Színházban)

Szindarabok jönnek, szindarabok mennek. A rossz konjunkció s a semmivel sem jobb színházvezetés sok új donságot emészt. Csak a színházi krónika teljessége kedvéért foglalkozunk azzal az átmeneti jelenséggel, amely Riquette (vagy Tisza Kálmán-téri helyesírással: Rikett) címen máris mint *vieux jeu* játszódik Sebestyén és Zer-

Szinyei-terméből jól ismerjük, a műcsarnoki akt-kiállításon azonban különös érdekességet ad neki, hogy a tőzszomszédságában függ Benczúr Gyulának ugyanazt a modellt csaknem ugyanolyan beállításban és azonos környezetben ábrázoló olajfestménye.

Sajátságos találkozása volt ez a munkája a két fiatal festőnek, kiknek pályája utóbb olyan messzire elhajlott egymásétól. Egyiké sem iskolás mű, noha tanulmány mind a kettő; a természet mentül hívebb és pontosabb követése egy ülő női alakon. Ennél azonban mégis több a két festmény: befejezett kép, amelyen az akt környezete is fontos szerepet játszik, a háttér és annak szín- és levegőbeli összefüggése a kép főtárgyával, az akttal. Kompozícióban, helyesebben az akt mozdulatára nézve kevés a különbség a két művész felfogása között: Szinyei jobban megdőlve, szinte félrecsúszottnak festette meg az ülő alakot és beállítása félprofilban mutatja a fejet, holott Benczúr háromnegyedprofilban; Benczúr képén a háttér, a női alak mögötti mustrás kárpítú fal, inkább sárgás, Szinyeiéén inkább szürke. Egyéb apró eltérések is vannak a két ábrázolat között. Megrajzolás, megfestés, a finom semleges színek és árnyéklataik gyöngéd megérzése és előadása tekintetében azonban egyik kép sem előbbrevaló a másiknál. Mind a két mű két nagy készült-ségű és finom érzékenységgű, igen tehetséges fiatal művész alkotása. Első lépésük szerencsésebb nem is lehetett volna. A továbbiakra nézve minden azon fordult meg, milyenek lesznek a következő lépések. Ma már nem kétséges, hogy Benczúr volt az, aki a helyes irányt elvétette. Olyan tájak felé indult, amelyeken tehetségére nem várt megtermékenyülés, sem minden életenergiáját megmozgató ösztönzés. A helyes folytatás megtalálása vagy eivétele mellett azután nyilván belső okai is voltak — alapokai — annak, hogy az egyik művészből ismétlő, majd virtuóz, végül gépies alkotó lett, a másikkól újító, úttörő és megteljesülő.

Székely Bertalan művészetében nem jutott az aktábrázolásnak fontos szerepe. Nagy vásznai és festményei jelmezes történelmi kompozíciók. Lédájával, amelynek főtárgya a ruhátlan női test, a ránk maradt sok változaton át sem sikerült kielégítenie magát. Az akt inkább tanulmányainak volt médiuma, sok rajzának és tiepolói ihletű mennyezettervének. Annál nagyobb teret töltött be az akt Lotz Károly művészetében. Ő a par excellence aktábrázoló, aki szinte az ókori, de legalább is a renaissancekori művész feltétlenségével vetkőzteti le az embert és keresi a szépet idomainak, mozdulatainak és színeinek harmóniájában. Az akt volt legtöbb művének a tárgya és egész művészi működésének úgyszólván a célja. Fáradhatatlan figyelő és szinte játékos kezűnek érző kifejező volt. A műcsarnoki kiállításon egy egész szoba megtelt aktos képeivel, de annál többre is futná belőlük. Aktos rajzainak és vízfestményeinek pedig, amelyeken e nagy művész lelkének derüje és a szép emberi formán való hedonista öröme talán legjobban kifejeződik, úgyszólván száma nincsen. Fantáziája bizonyos, hogy megkötött fantázia volt: elmúlt korok stílusától befolyásolt, azoknak egybeolvasztásával alakult. A döntő erejű eredetiséget megtagadta Lotztól a végzet. De mégis teljes művészetlet volt az övé, nagyszerű lendülettel megindult és nagyszerű lendülettel befejeződött pálya. Olyan, mint egy bűvös művészetű énekesé, kinek az évek múltával sem a művészte, sem a hangja nem lesz kisebb, sőt új erőre kap és megfokozódik a férfikor végén, az aggkor kezdetén. Ilyen volt Lotz Károly művészte.

Míg ő klasszikus ideáljainak élt, az utána következő nemzedékek a természetnek újra fölfedezésére indultak. Minden művészeti korszak

művészetnek. A neo-klasszicizmus korszaka volt az, az ókor, pontosabban a római művészet megújításának kora. Ennek a kornak magyar képviselői, sajnos, túlságosan jelentéktelen művészek ahhoz, semhogy kvalifikációra néző ilyen előkelő kiállításba befoglalhatók lettek volna. Az egy Donáth Jánossal tettek kivételt. Egy Vénuszt ábrázoló aktja látható a kiállításon. De ennek a történeti összefüggés tekintetéből fontos művészek szerepeltetése inkább csak a kegyelet ténye ezen a magasrendű kiállításon.

A tizenkilencedik századeleji neo-klasszicizmusnak volt folytatása a század közepétől számítódó táblabíró-korbeli művészet. Mivelői még szintén nagyobb áhítattal néztek a római művészet maradványaira, mint a természetre. Ebben a korszakban kezdődik az aktábrázolás iránt való érdeklődésnek fokozatos megfogyatkozása. Aránylag kevés benne az aktos kép, annál több a genre-tárgyú. E kor legkiválóbb képviselője a mi művészetünkben a temesvári Brocky Károly volt. Akármennyire is az övét megelőző korok nagy festőiben látta a maga ideáljait, kiknek iránnyához visszatérni egész erejével törekedett, műveit a természettel való közvetlen foglalkozás első pillantásra megérezhető hatásaként, meglevenítő erő tölti meg.

Brocky azonban elszigetelt jelenség volt művészetünkben. Korán elszármazott hazulról, műveinek javát idegenben alkotta meg és idegen földön halt is el. Az utána következő nemzedékkel indul meg újabb művészetünk emelkedése. Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Lotz Károly, Szinyei-Merse Pál, Benezúr Gyula ennek a nemzedéknek legtehetségesebb tagjai. Valamennyi alapos iskolát járt meg és sokat foglalkozott tanuló éveiben az akt ábrázolásával. Munkácsy közülök az egyetlen, ki egyetlen képpel sincsen képviselve a műcsarnoki kiállításon. Nehéz is lett volna, mert Munkácsynak egyetlen igazi aktos ábrázolását sem ismerjük. Legföljebb a «Golgotha» megfeszített Krisztusa és két latra latra, továbbá a bécsi művészettörténeti múzeum lépcsőházának nagy mennyezetfestménye jöhetne számba, a mesternek e művei azonban idegenben vannak. Sajátságos, hogy Munkácsynak aktos rajzát sem ismerjük. Soha aktot nem is rajzolt, vagy ha — ami alig kétséges — mégis, mind elveszett volna? Az aktábrázolástól tartózkodás művészeti korszaka vele kezdődik nálunk. Más szóval a naturalizmus korszaka ez, amely annyira az igazat keresi, hogy szántszándékkal szembehelyezkedik a hagyományos széppel és annak minden kifejezési formájával. Hogy a ruhátlan emberi alakot tanuló korában sem tanulmányozta eléggé — élete kedvezőtlen körülményeinél fogva nem is tanulmányozhatta —, az művészi pályája folyamán lépten-nyomon elárulódik. Számos munkájának rajzbeli egyenetlenségei ezzel a kényszerű mulasztásával függnek össze.

Munkácsy nagy kortársait aszerint foglalkoztatták többé vagy kevésbé az aktábrázolás kérdései, hogy a naturalizmus irányának voltak-e követői vagy nem. A naturalizmus képviselői szinte programszerűen kerültek az aktfestést. Tanuló korukban ugyan legtöbbször fejlődésében nagy volt a szerepe, és ehhez képest rajzaik és festett tanulmányaik között bőven akadnak aktok, de képtémának nem kértek belőle. Courbet és Manet oeuvrejében is aránylag ritka az aktos képmotívum. Még ritkább Szinyei-Merse Páléban. Mint a képtárgy része, tulajdonképpen csak egy művészi forduló elő, a «Pacsirtadal»-on. Aktos tanulmánya azonban szép számmal maradt reánk. Legtanulságosabb közülük egy 1869-ben Münchenben festett női aktja. Ezt a képet a Szépművészeti Múzeum

számára mást-mást jelent a «természet» szó, de olyan radikálisan semmiféle művészeti irány sem értelmezte, mint a naturalizmus. Ez a korszak az igazságot kereste tüskén-bokron keresztül s egyoldalúságában is sok örök értékű fölfedezéssel gazdagította meg a művészet kifejező eszközeinek táráát és sok új szemponttal a szemléletét. Az aktábrázolásnak azonban nem kedvezett ez a korszak, mert a festők minden gondja az ujabbnál újabb színfölfedezések voltak, már pedig a színek hazája a növényi természet, az ég és a belőle sugárzó fények s a levegő, mely maga is színeződik és végül a természet színeit egybefoglalja. A nagy színkeresésben az akt inkább csak arra volt jó, hogy mint szokatlanabb színfolt vegyüljön a természet színességébe, hogy alkalmául, vagy ürügyül szolgáljon a napfény játéknak, vagy hogy kontrasztot adjon az erdő színeihez. Aktot ugyan abban a korszakban is mindig rajzoltak, de főképp tanulmányoknak, iskolának, nem azért, hogy a kép kompozíciójában szerepet juttassanak neki. S ha mégis, akkor az aktnak csak olyan jelentősége volt benne, mint a többi színfoltnak — mint az emberi hangnak a wagneri zenekarban. A naturalizmus első nemzedékének képviselői külföldön is, nálunk is még akt-tanulmányaik közben fejlődtek művészekké. Nem szerepel a múcsarnoki kiállításon, de a Szépművészeti Múzeumban könnyen megközelíthető Iványi-Grünwald Bélának «Attila kardja» című festménye. A kép ifjúkori alkotása a művésznak, még nagybányai korszaka előtt készült. Egy ruhátlan pásztorgyerek a főalakja, epheposi akt, az az embertypus, melyet különösen a korai művészetek átmeneti korszakaiban kedveltek a festők és szobrászok. A proto-renaissance szerette az ilyen kevés húsú, tisztán látható szerkezetű, serdülő szűzies embertesteket ábrázolni. Iványi-Grünwald aktja egyik sokatmondó tanúsága annak, hogy mekkora fölkészültséggel indult el fölfedező útjára a naturalizmus iránya.

Jellemző, hogy Nagybánya egész fénykorából — s az volt művésztünkben a naturalizmus fényes korszaka — egyetlen aktos képe sincsen a kiállításnak. A naturalizmusnak ki kellett merülnie, hogy a természettől távolodó művészek valósággal újra fölfedezzék az aktot, mint képtémát. Ferenczy Károly mutatta ebben az utat. Vörös háttérű fekvő Vénusza kompozíciós lényege szerint alig egyéb, mint az olasz renaissance Vénusz-képeinek változata. Velük szemben a színessége az új. És új annak a művésznek aki megalkotta, csakis önmagához hasonlító, eredeti egyénisége.

Ferenczy első Vénusza óta az aktábrázolás egyre több elvesztett pozícióját szerezte vissza művészetünkben. Az alakulóban levő korstílus is kedvez ennek a törekvésnek. A felszabadult fantázia újra kedvét leli az emberalakokkal való képszerkesztésben: a komponálásban. Különösen fiatalaink munkáin érzik meg a kor sugalló ereje. A múcsarnoki kiállítás a maga gondosan összeválogatott anyagán nem mutatja eléggé azt a rombolást, amit az akt-stúdium elhanyagolásával és általában minden határozott formai kifejezés megvetésével a naturalizmus s különösen annak egyik fejleménye, az impresszionizmus, művészetünkben művelt. Akik abban a korszakban nevelkedtek, azoknak nem lesz könnyű korunk irányfordulását követniök. A forma felbontásának divatja, amely Cézanne késő korával kezdődik, keservesen megbosszulódik rajtuk.

Nem jövendőmondás azonban ezeknek a soroknak a célja. És feketé-mutatás helyett hadd köszöntsük inkább boldog örömmel az ifjú festőnemzedéket, amely gyönyörű reménységgel vonul ki a művészetbe.

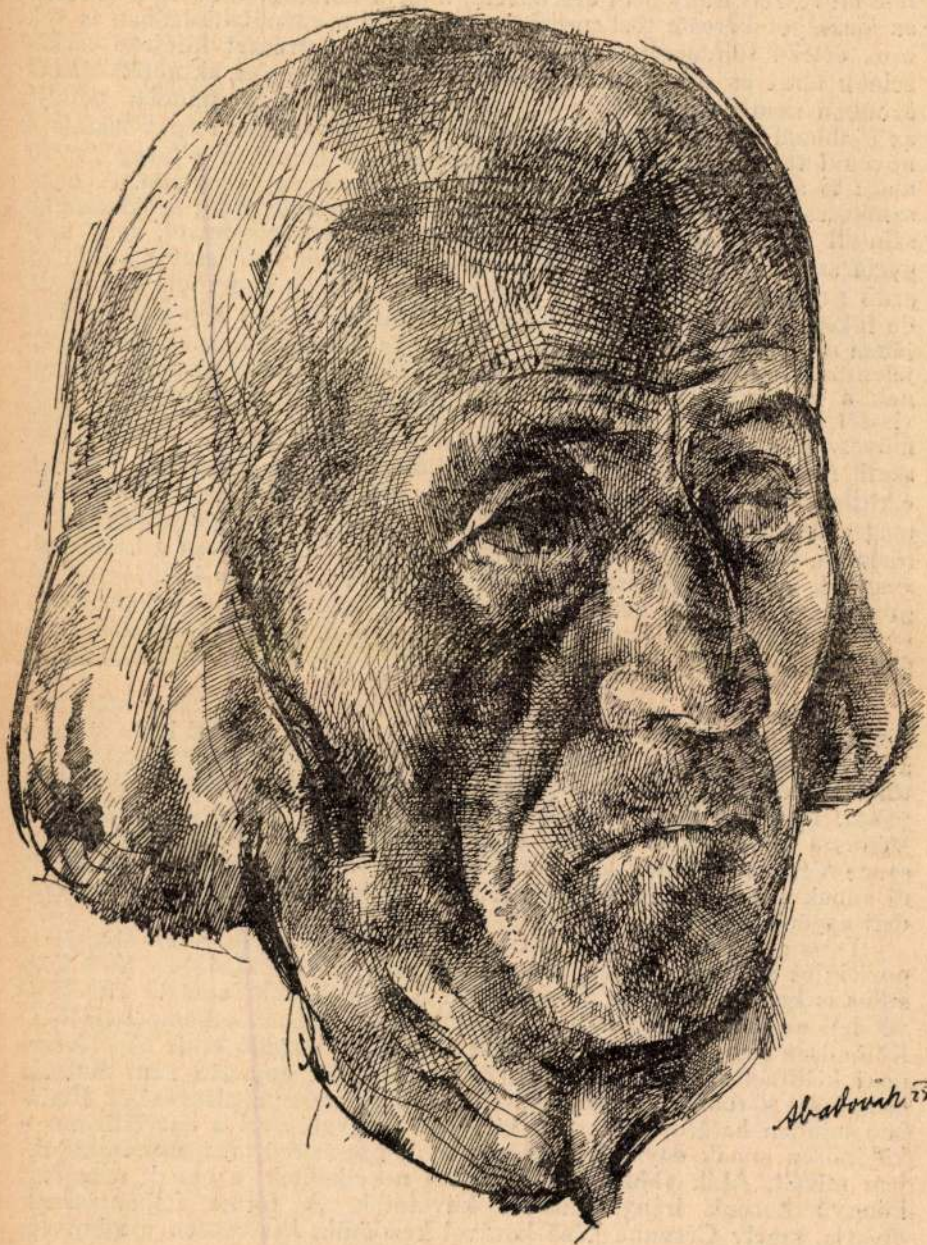
ELEK ARTÚR

A u. akt-ábrázolás
100 esztendeje

Nyt. 1925. 6

Iványi Grünwald Béla

Nyt. 1925. 616. 2

ABA-NOVAK VILMOS tollrajza: Öreg ember feje

1977 MAJ 7

NAPLÓ
Veszprém

Iványi Grünwald
1021 Béla, a tónál

Este a Balatonnál (1920)

110 éve született Iványi Grünwald Béla

1867. május 7-én született Iványi Grünwald Béla. Élete, munkássága a múlt század utolsó, és századunk négy első évtizedének mozgalmas időszakára esik. A nagybányai művésztelep egyik alapító tagja volt és éveken át tanára.

Az avantgard törekvések támogatójaként 1910-ben önálló művésztelepet alapított Kecskeméten, de hamarosan ennek is hátat fordított és hol az alföldi festők súlyos és komor paraszti világához, hol Vaszary János franciás könnyedségű művészetéhez, hol pedig Egrý József balatoni fényfestészetéhez közeledett.

Kerek ötven esztendő alkotói pályája alatt képek százait festette. Ha festői egyéniségét akarjuk meghatározni, első sorban az új iránti fogékonyságát festői látását, nagy szinkultúráját kell értékelnünk, és minden stílusváltozását egységes egészzé egybefoglaló vonásként lírai, költői adottságait. Alakját, egyéniségét, festői munkálkodásának közvetlen élményét még ma is sokan öröklük emlékezetükben, s ezt Petrovics Eleknél szebben talán senki sem fogalmazta meg: „...Művésznek a javá-

Női akt tanulmány (1912)

ból való volt, embernek szelíd, jóságos, halk és kedves... Ízes dunántúli beszédével öröme a hallgatónak, csöndes okosságával, jóakarató pártatlanságával a művészeti közéletnek is bizalmat érdemlő, hasznos embere”.

Forró művészi sikerek a hideg télben

Nem is remélt fellendülést vett kiállításunk életünk. Valami nagy nekifeszülés, nagy igyekezet és alkotókészség jellemzi — a hosszú tespedés után — művészi életünket és ez a fellendülés nemcsak a fiataloknál tapasztalható, de az idősebb és konzervatívabb művészek egy részénél is. Mintha mindenki érezné, hogy fokozottabb teljesítőképességre és lényegesebb teljesítményekre volna szükség, hogy pótoljuk azt, amiben a háború és a háború utáni évek sivársága után kultúránknak most oly nagy szüksége van. Ne feledjük el: Németországban és Franciaországban soha oly lázasan eleven művészi élet nem folyt, mint az összeomlás után és a reorganizáció éveiben. Nálunk ugyanezen idő alatt a tehetetlenség nyugalma ülte meg összes művészi intézményeinket és a modern tendenciákat felkaroló kiállítóhelyiségek is csak rövid életre voltak kárhoztatva.

Az új szezon legérdekesebb kiállításai közé tartozott Szőnyi István

nagyszerű felvonulása az Ernst-Múzeumban. Az összes termeket megtöltötte néhány év termésével, és már ez a pusztán tény impozáns. Nem mondjuk, hogy az anyag szigorúbb megrostálása nem vált volna az összteljesítmény hasznára, de így is lelkesítő és gyönyörködtető volt a kiállítás. Szőnyi fényben feloldott és barnás tónusban összefoglalt gazdag színkálával dolgozik és pátosza megtölti a még oly nagy képfelületet is. Amellett semmi tolakodó, semmi túlnagy igényű nincs óriási méretű kompozícióiban. Ellenkezőleg: valami meleg, intim életteliség árad felénk minden munkájából. Nekünk mégis legjobban portréi tetszettek, melyek lelkes emberszeretet és a szép színek és derengő fények áhítatos csodálatot sugározzák.

Az Ernst-Múzeum legújabb kiállításán szintén szerepeltek óriási méretű képek, azok, melyeket az állam rendelt Rudnay és Iványi-Grünwald mestereknél. Rudnay-ról el kell ismernünk, hogy az intim, tisztalevegő, egyszerű

tájnak nincs nálánál külön mestere. Ám a nagyméretű kompozíció nem felel meg természetének. Iványi-Grünwald Béla azonban fölényes tudással birkózott meg egyáltalán nem korszerű feladatával, a történelmi festménnyel. Visszatért saját festői multjához, mértett annak az időnek emlékeiből, amikor sűrű barnás gőzbe ágyazott ragyogó színekkel dolgozott és ezt a stílust azóta meggyarapodott és lehiggadt tudásával virágoztatta egy pompás, lendületes, lelkes kompozícióvá. Egyéb képei is azt mutatják, hogy Iványi-Grünwald egy higgadtabb korszaka után most újra visszatér a ragyogó színek festői pompájához. Nincs benne az a szabadság és tobzódás, mint amilyen Vaszary hasonló jellegű képeiben volt, de az ő természetének jobban is felel meg a „muzeális” rezerváltság.

A KUT kiállítása a Nemzeti Szalónban eleven képét mutatta a mai magyar progresszív törekvéseknek. Oly sokféle és ellentétes törekvésekkel találkoztunk itt, amilyen sokféle és ellentétes mai korunk egész jellege. A kiállítás elrendezése nem volt a leszerencésebb és ez némileg fokozta a

Bortnyik Sándor: „A Zöld Szamár” (festmény, 1923)

Bortnyik Sándor: „Géplővág” (festmény, 1928)

Magyar Grafika
1929.1-2.7.

Bortnyik Sándor:
Huszedik Század
(festmény, 1928)

zavaros benyomást, de emellett annyi érdekeset és szépet nyújtott, hogy kárpótolt minden külső fogyatékoságáért. Nem volna értelme most, visszatekintőleg, művészek neveit említeni, annál is inkább, mert nehéz volna a hatvan kiállító között választani. Érdekes azonban beszámolni a tendenciák különféleségéről. Egy igen erős csoportot a buja színtarkaság, a szélesen előmlő ragyogó formabontó fények szeretete jellemez. Mások sötétben tompítják színeiket és a fényt a homályon keresztül szűrik át. E két csoporttal merő ellentétben áll egy másik csoport, mely leegyszerűsített, bábszerűen plasztikus figurákat helyez mértani síkokkal jelzett zárt térbe. Ezek a gépkorszak imádói, az új Rend, az új organizáció, a fordizmus szellemének emberei. Mások ismét naivul, a népieséggel kokettálva szedik ilyen rendbe az ő művészi világukat. Van, aki a nagy elrendezést egészen a végső elvonatkózásig fokozza és mértani síkokból ácsolja össze „képarchitektúráit”. Ezek a nagyjára mennek. Mások pedig a legintimebb, a legfinomabb hatásokat keresik, gyönyörködnek egy-egy ízlés-

sel elhelyezett színfolton vagy a szélszélyes mértani vonalak pikánsan ritmikus játékán. Van, aki a rendezés szükségességét másképp értelmezi, mint a gépszellem imádói; aki a dolgok belső, organikus szerkezetét hangsúlyozza, de úgy, hogy amellet az árnyalatok finomságára is súlyt vet. Van, aki elsősorban diszít és akit egy furcsa forma kanyarulata, egy vonal bodorsága, egy színösszetétel meglepő volta ragadtat el. Vannak aztán, különösen a szobrászok között, egészen konzervatív emberek, akiket csak az különböztet meg például a Műcsarnok kiállítóitól, hogy tudnak konzerválni, azaz tényleges értékek őrzői. Minden képen látjuk, hogy a KUT tagjai éppen nem egységes ideálokért küzdenek. De küzdenek, dolgoznak, haladnak, élnek és elevenné teszik körülötünk elfásult életünket.

A *Tamás-Galéria* kiállításairól nem is mondhatnánk szebbet, mint hogy eddig maradéktalanul beváltották a programot, melyet a „Modern Kiállításokat Szervező Bizottság” leszögezett. Két rokon művész állított ki egymás után: *Szobotka* és *Kmetty*. *Szo-*

botka művészetében régebben a szerkesztés utáni vágy és az impresszionisztikus ösztön nem volt kiegyenlítő. Mit jelent az impresszionizmus? A végtelen elhaló finomságok kultuszát, minden szilárdság feloldódását a párás atmoszférában, az egyenletes, sehol meg nem szakadó, sehol aktív érzést nem keltő lüktetést. Az impresszionizmusnál a lélek elmerül az összességben. Ezzel az érzéssel állt szemben *Szobotkánál* az a céltudatos törekvés, hogy elhatárolja, mértani rendbe szorítsa a jelenségeket. Ez a két törekvés egymásnak hosszú ideig ellentmondott és így a rendezettség nála külsőséges maradt. Most azonban megtalálta igazi kifejezőnyelvét. A szerkezetet láthatatlanná, de annál hatékonyabbá tette, a színeket pedig határolt foltokba rendezte, és az egész kép hűvösen derűs, előkelő harmóniába csendül. *Kmetty* hasonlóan egyesít festői finomságot szilárd szerkezettel. *Kmetty* képeiből valami fenséges nyugalom, valami kristályos csend és férfiasan izmos béke árad. Gyakran egészen kisméretű képei nyerne különös monumentalitást. — A *Tamás-Galéria* legújabb kiállítója *Bor Pál*. Nem oly harmonikus, de nem kevésbé érdekes jelenség. Gondolkodó művész, aki minden termékenységeről számot ad önmagának. Kitünő érzéke van egyrészt a formák kemény struktúrája és feszített ritmusa, másrészt a lágy színharmóniák iránt. A különböző tendenciák, melyek foglalkoztatják, még nem egyenlítődték benne ki s így még nem találta meg egységes stílusát.

Mindenki, akit modern művészet érdekel, különös izgatott várakozással nézett a *Nemzeti Szalónban* megnyíló francia kiállítás elé. Aki közvetlen szemléletből ismeri a mai francia művészetet, az különösen arra volt kíváncsi, miképpen hat a nagy modernek, a modernség apostolainak alkotása a hazai miliőben, a Szalón falai közt, ahol a jobb-rosszabb magyar kiállítókat szoktuk látni. Akinek pedig nem volt szerencséje Párizs ötven kis műkereskedő szalónját ismerni, az ettől a kiállítástól remélhette az elérhetetlen párizsi út pótlását.

Minek tagadnók — a kiállítás csa-

lódást okozott. Csalódást okozott azoknak, akik ismerik a mai francia művészetet, mert azt különbnek ismerik ennél; és könnyen félreértést okozhat azoknál, akik e kollekció alapján vélik a francia modernséget megismerni.

Rendkívüli nehézséggel kellett a rendezőségeknek megküzdenie. Az elsőrangú művészek — Picasso, Matisse, Braque, Derain stb. — le vannak kötve műkereskedőknek. A műkereskedők pedig ne adj Isten, hogy ide a Balkánra — már mint Budapestre — vagy Ázsiába, ahová a kollekció tovább megy — már mint Varsóba — egy valamirevaló képet is küldjenek. Ha *André Lhote* nem teljesíti a kiállítás itteni lelkes és kitünő szervezőjének, *dr. Rózsaffy Dezső* kívánságát és nem hozza le saját gyűjteményét, akkor a képanyag még gyengébben hatott volna.

A kiállítás főhibája, hogy nem egységes szempont szerint rendezték. A közönséget a legjobban érdekelte volna, ha a közelmúlt és a jelen úttörőit mutatják be jellemző alkotásaikban. Ha kezdték volna pl. *Rippl-Rónai* küzdőtársaival, folytatták volna a „fauve”-okkal, a „vadállatok”-nak csúfolt csoporttal, melynek a mi Nyolc-aink feleltek meg, képviseltették volna a kubizmus különböző fázisait és befejezték volna a szürrealizmussal és az új klassziciztikával. De nem lett volna érdektelen az se, ha akár a közelmúlt, akár a jelen összes áramlatait mutatták volna be keresztmetszetben: tehát nem csak az úttörőket és haladókat, de az akadémikusokat is.

Ezzel szemben kaptuk az elsőrangú úttörő festők egy-egy grafikáját vagy kevésbé jelentős képét, kaptuk a festőakadémia elnökének három igen gyenge vásznát, és jól csak a másodrendűek egy része van képviselve. Kivételt *Bourdelle* tesz, a szobrász, *Rodin* kiváló kortársa és *Signac*, a „pointilizmus” immár történelmivé lett úttörője. Ha igényeinket lejjebb srófoljuk, találunk e kiállításon sok gyönyörköd-nivalót is. *Rippl-Rónai* kortársai közül jellemző, de kisebb darabokkal szerepel *Vuillard* és pár finoman dekoratív kompozícióval *Maurice Denis* (a legszebb képe régi pesti magántulajdon).

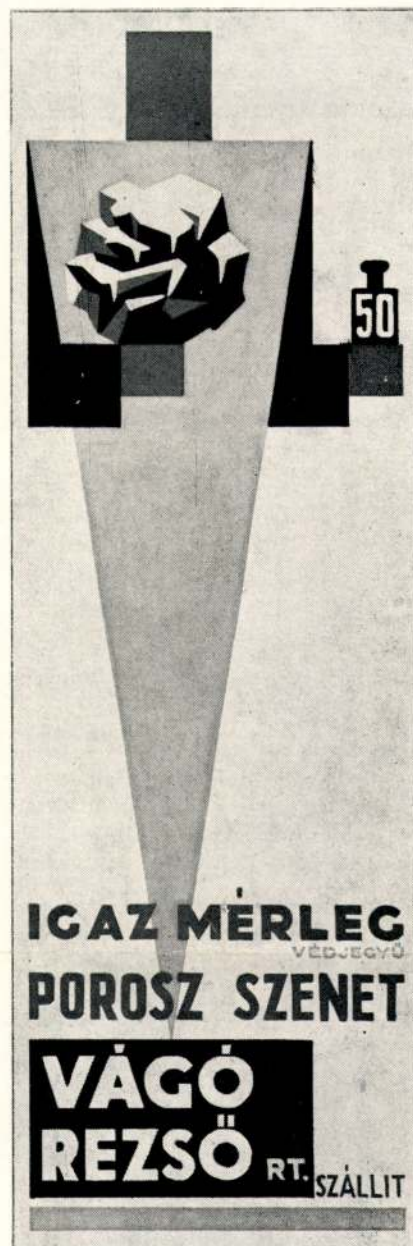
Különös érdeklődést kelt a kubizmus első teljesen absztrakt fázisának képviselőjeként egy-egy *Picasso* és *Braque*-kép, míg *Marcoussis* nagy kompozíciója a kubizmus egyik újabb válfaját szemlélteti erőteljesen *Utrillót*, a szürke uccaképek oly reakciósan modern festőjét csak egy kép reprezentálja elég jól, a többi egészen nívtalan. *Kissling* előnyösen szerepel három színben ízléses, formában simán kidomborított, kifejezésben mély figurális képpel. *Ronault* csodálatosan nyugtalan, megható és félelmetes bohóca, *Gromaire* mammuttestű komor öregembere, *Charlemagne* erőteljes aktja vésődnek mélyen és élményszerűen a szemlélő emlékezetébe. Eléggé reprezentálisan mutatkoznak még be: a mult század közepének hagyományához kapcsolódó *Guérin*, a széleshorizontú, tisztalevegő tájak festője *Marquet* és a kiállítás francia rendezője *Lhote*, pár markáns női félalakkal.

Mégis *Bourdelle* izmoslendületű, férfiasan életerős, romantikusan hevített szobrai, melyekhez *Bernard* stilizáltan mozgalmas bronzfigurái és *Sau-piqu*-nak egy szép márványtorzója járul, elégitenek ki a legjobban.

Dr. Rabinovszky Máriaus

Feljegyzések

Jubileumok. Csöndes, meleg ünnepség keretében ünnepelték meg február 23-án, szombaton délelőtt a Segélyező Egyesület nagytermében két érdemes kolléga félszázados nyomdászágának jubileumát. Minthogy a két jubilánst ez a nevezetes évforduló éppen munkanélküliségük közben érte, az éjjel dolgozók és a munkanélküliek szolgáltatták az ünneplő közönséget *Gruber Gyula* és *Schwarz Ignác* korrektorok jubileumán. Grubert ezenkívül az „Ujság” szedőszemélyzete is spontán ünneplésben részesítette előzően, pénteken este, ahol éppen kisegített. A személyzet nevében *Grosz Ignác* üdvözölte Grubert. A Segélyező Egyesületben *Rothenstein Mór* országgy. képviselő üdvözölte az ünnepeket barátságos szavakkal és átnyújtotta nekik a Segélyező Egyesület pénzbeli

Bostnyik Sándor: Plakát (1928)

ajándékát. Csak örvideni lehet, hogy azért, mert a jubileum idején éppen munkanélküli állományban vannak, ez nem lehet akadálya az ünneplésnek, ha egyébként a jubilánsok megérdemlik és erre a két öreg kolléga teljes mértékben rászolgált. A magunk részéről is szeretettel köszöntjük e veterán nyomdászokat.

William Habne, a Hoh és Hahne leipzigai cég alapító- és cégtársa a mult hóban elhunyt. Részvétünket levélben fejeztük ki a cégnek.

MANN /

ORIGINAL

MANN

FFSET

OFFSET

1929-es
modelű egy- és
kétszint, valamint elő- és
hátnyomást egyszerre végző **offset**
gyorssajtók óránként 6000 nyomás vég-
zésére alkalmas, pontos regiszter, utólérhetetlen
minőség mellett. E jellegzetes tulajdonságai a gépet
világszerte ismertté teszik.

„Original Mann“ offset gyorssajtók

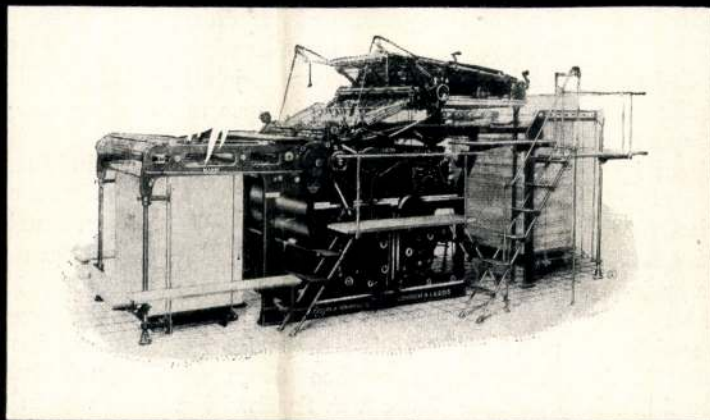
E gépek alapvető gépszerkezeti alkotó elemeinek egyedül logikus elrendezése a
kiszolgálást végtelenül megkönnyíti. Ha ön sikeresen akar versenyezni, úgy
állítson üzemébe „Original Mann“ offset gépeket. Kérjen még ma
ajánlatot. Kedvező feltételekről, gyors szállításról biztosítjuk.
Magyarország és Románia részére vezérképviselet:

König János okl. gépészmérnök

Budapest IX, Remete ucca 23. sz.

Telefónszám:

J. 453-58

FEWV

GEORGE MANN & CO. LTD.

4, HENRY STREET, GRAY'S INN ROAD LONDON W. C. 1

Bortnyai János

Yvanyi Grünwald Béla

Münchenből Parisba ment
a Jülian Akademiára.

Heitler László: Védres Munk.

Lékhábor

1971/1-2

149 old.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

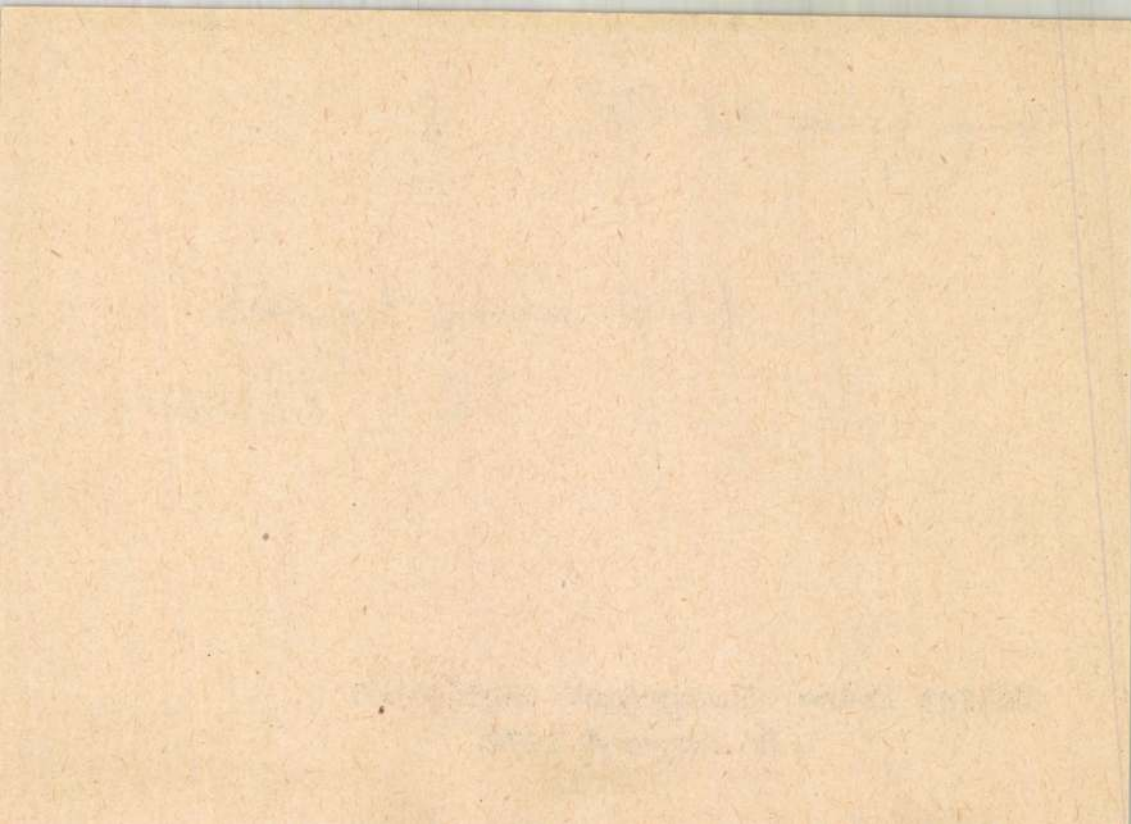
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Wányi Grünwald Béla

1

" I. G. B. művészi kegyetela " r.
írás a 31. oldalán

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

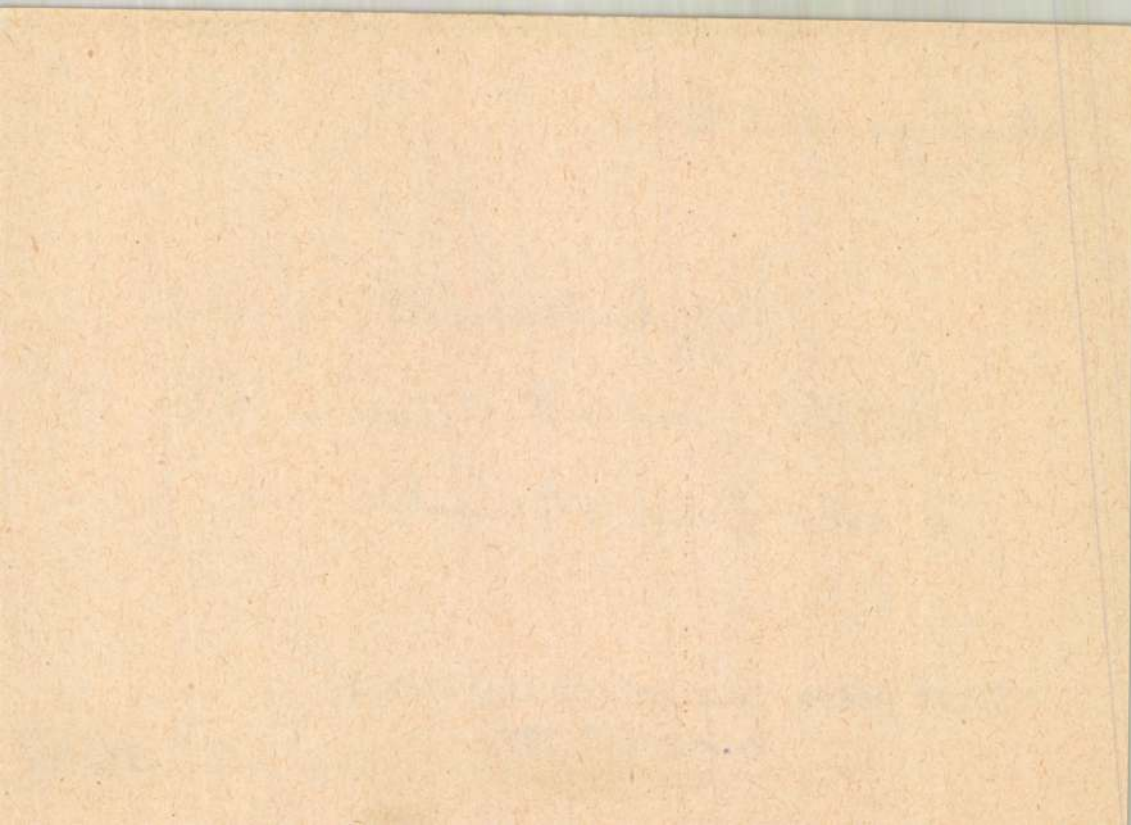

2
Ludwig Gminwald Bete

Magyarországban talált leveleiből
Kellőket rendezett Petrócs Ede
a volt Ernst Műzeumban

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

31. old.

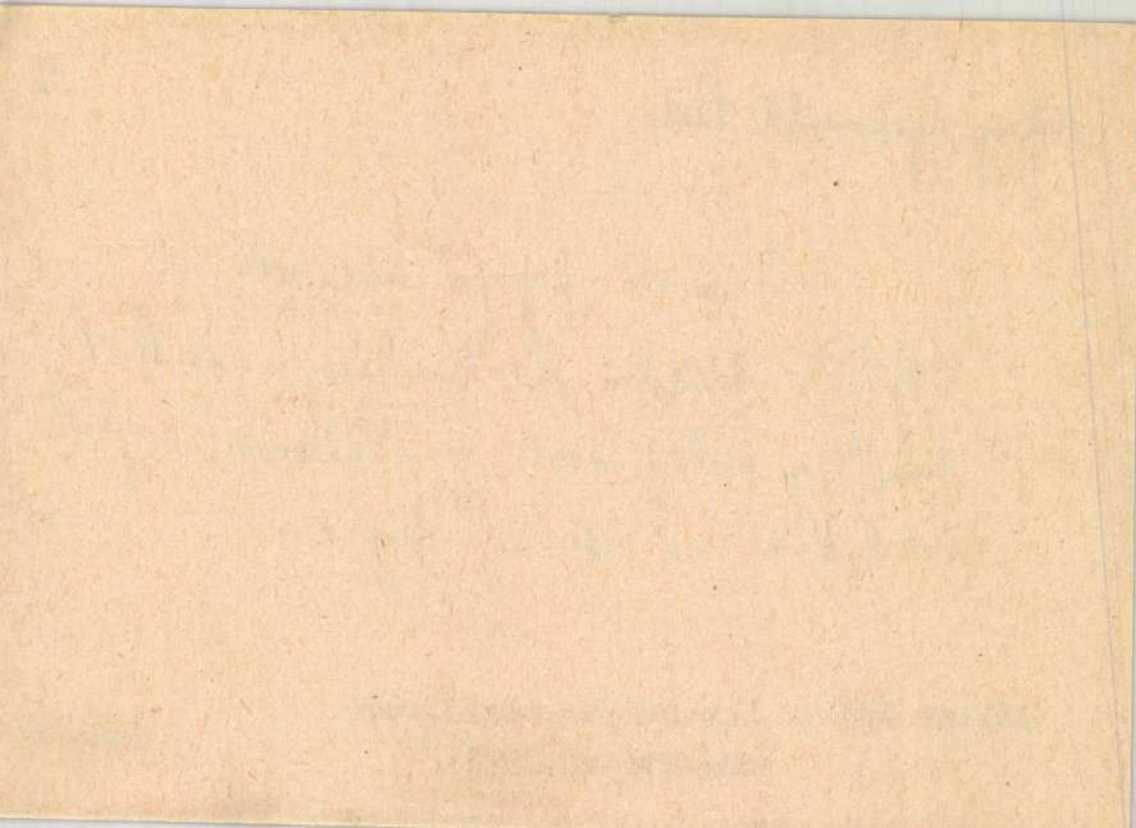
Wányi Grünwald Béla

4

Bastien - Lepage indította el
újjá az iskolát, de Munkácsy és Paul
Laylora való átváltása nélkül nem lehetett
tartatni az új iskolát.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp. 1972

31. old.

Hét művész az Ernst Múzeumban

Iványi Grünwald Béla, Rudnay Gyula, Batthyány Gyula gróf, Sidló Ferenc és három fiatal festő

Fényes nevek, mai művészi életünk legeredményesebbjei közül valók, sorakoznak az Ernst Múzeum holnap megnyíló kiállításának katalógusában. Olyan nevek, amelyeknek felvonulása ünnepélyes jelentőséget kölcsönöz a kiállításnak.

Iványi Grünwald Béla és Rudnay Gyula a vezérei a kiállító kis csoportnak, és rajtuk kívül Batthyány Gyula gróf festményei, Sidló Ferenc szobrai és három fiatal művész, Cserepes István, Gallé Tibor és Nagy Imre munkái szerepelnek itt.

Iványi Grünwald Béla egy befejezett művészi korszak, a magyar impresszionizmus minden ragyogó eredményének képviselője. Nagyon nagy eredményeket ért el ez a kor, és ezek az eredmények az ő művészetében teljességgel ki igazán. Benne van ennek az iránynak minden európai kultúrája és emellett magyarabb nem lehetett és nem volt impresszionista festő, mint Iványi Grünwald Béla. Egyre gazdagabban pompázó tüzes színei, csak itt, csak Kecskeméten, csak a Hortobágyon, csak a Balaton mentén, csak a magyar mezőről szakított virágokon születhetnek, és egész Európában egyedülállóan magyar az a mély drámaiság, amely ezekben a színekben izzik.

Tavaly óta is színesebb lett, mint ahogy megújult Iványi Grünwaldot látunk eddig minden bemutatkozón. Virágcsendéletei, hortobágyi képei, izgatón érdekes színházi tanulmányai mellett egy egészen különleges próbálkozását is bemutatja, hatalmas kompozícióját, amelyet a debreceni Egyetem részére festett. Monumentális illusztráció ez, nem az impresszionista festő igazi feladata, és ezt maga is érzi akkor, amikor a katalógusban rövid történetet közöl hozzá, de részleteiben ott van Iványi Grünwald nagy művészetének minden csodálatos varázsa.

Két hatalmas kompozíciót festett, szintén a debreceni Egyetem részére, *Rudnay Gyula* is. Az ő romantikus fantáziájának jobban megfelel ez a feladat, itt szabadon csaponghat, szabadon tombolhat, és tökéletesen el tudja feledtetni, hogy ez a nagy történelmi kompozíció tulajdonképpen nem a mai kor festői számára való feladat. Csokonai életéből ábrázol egy jelenetet az egyik nagy Rudnay-kompozíció, és egy lenyűgöző lendületű toborzó tánc a másik. Van valami meseszerű színeiben és majdnem életnagyságú alakjainak ritmusában. Mint ahogy tájképein is irreális levegőt borít lángoló romantikája a való motívumok fölé. Tájképei közül van egy gyönyörű gyöngyszem, legkisebb vízfestménye, a *Pártos út*. Ez a Rudnay-terem legszebb képe, és talán az egész kiállítás legszebb darabja.

A mese és az álom gróf *Batthyány Gyula* képei előtt lesz igazán úrrá a néző fölött. Egészen különálló művészegénység ő, akinek nincs elődje és nincs

38 rokona a magyar festészetben. Páratlanul gazdag dekadens fantáziája álomvonalak labirintusából, vibráló mozgalmasságából a művészet tiszta erotikájával szövi a zsúfolt szimbólumokkal is zsúfolt képeket. Női akt vonalai, vagy a Savonarolát hallgató százezernyi tömeg néha szinte ornamensekké válnak, hogy még szabadabban tombolhasson ez a sajátos fantázia.

A fiatalok közül először *Cserapes* Istvánt kell említeni, akinek kollekciója igen nagy öröm és meglepetés. Fiatal munkás volt, és néhány évvel ezelőtt kezdett tanulni Csók mesternél. Évekig teljesen mestere hatása alatt állott, míg most minden hatástól felszabadulva bontakozik ki finom és artisztikus pasztelljein önálló művészi egyénisége. Kész értékekkel jelentkezik vízfestményein *Gallé* Tibor is, *Nagy* Imre még iskolás hatások alatt áll, és ahol ezektől szabadulni akar (fametszetein), még nem elég meggyőző. De kétségkívül tehetséges.

Sidló Ferenc szobrai egészítik ki a csoportkiállítást. Férfias erejű portréin, finom mozgású kis figuráin vagy lány női fején egyaránt biztos és öntudatos szobrász, aki tiszta érzéseket varázsol a holt anyagba. Régebbi szobrai barokkos formagazdagságát most szelíd nyugalom váltja fel.

A kiállítás holnap délelőtt nyílik meg.

Magyarország, 1929. február 24.

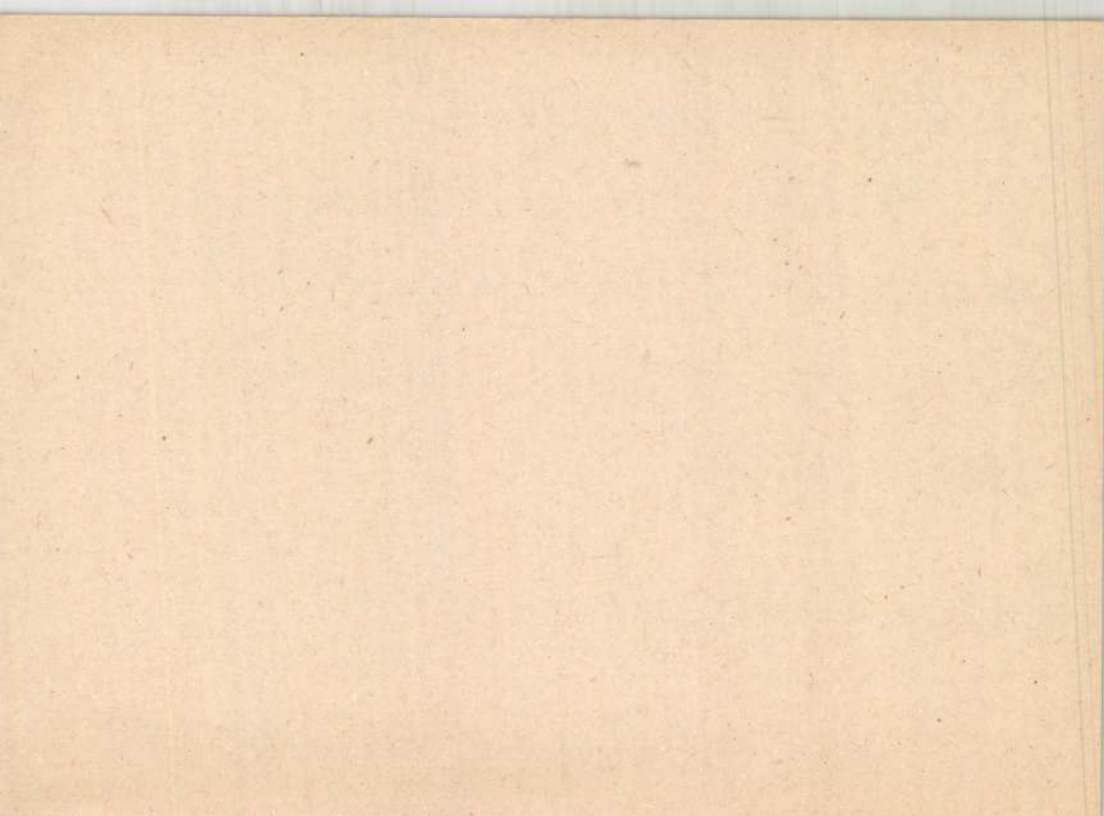
Mihályfi Ernő: Művészet, Buda Péter
Bp. 1977. Corvina

Frédéric Grünwald Béla

a l'élégantissime l'étranger
soudesett lo è l'oras c. kiellé-
kán an "Stalás" c. műve se-
repel. (műtve.)

L'anci liikkós: lo è l'oras.

Text l'élégie "Stalás", 1941. okt. 15.

Iványi-~~Grünwald~~ Béla

Cséplés /35x 45 cm/ c. képének kikiáltási ára
az 1971-es képauctionon 3000 Ft volt. Elkelt
5500-ért.

Engel Károly - Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972.
1. sz. 54. l.

Iványi-Grünwald Béla

Csopos / 33 x 43 cm / c. képek kiállítására
az 1971-es képzésről 300 Ft volt. Tízelt
3500-ért.

Engel György - Ankoló-Értékelés: Magyarok, 1978.
I. sz. 74. l.

Iványk Iványi Grünwald

Perlrott Csaba Vé delmére Iványi Grünwald
kelt.

Iványi Grünwald elvonult a kecskeméti művésztelep-
re és az új festők között Perlrott helyettesíti.

Bodri Ferenc:Perlrott Csaba Vilmos

Látóhatár 1970/7-8 762.old.

Franklin D. Roosevelt

White House, Washington, D. C.

Dear Sir,

I have your letter of the 11th and am glad to hear that you are interested in the work of the National Archives. I am sure that you will find the information you seek in the records of the Department of State.

Sincerely,
Franklin D. Roosevelt

Enclosed for you are two copies of the report of the Committee on the Organization of the National Archives.

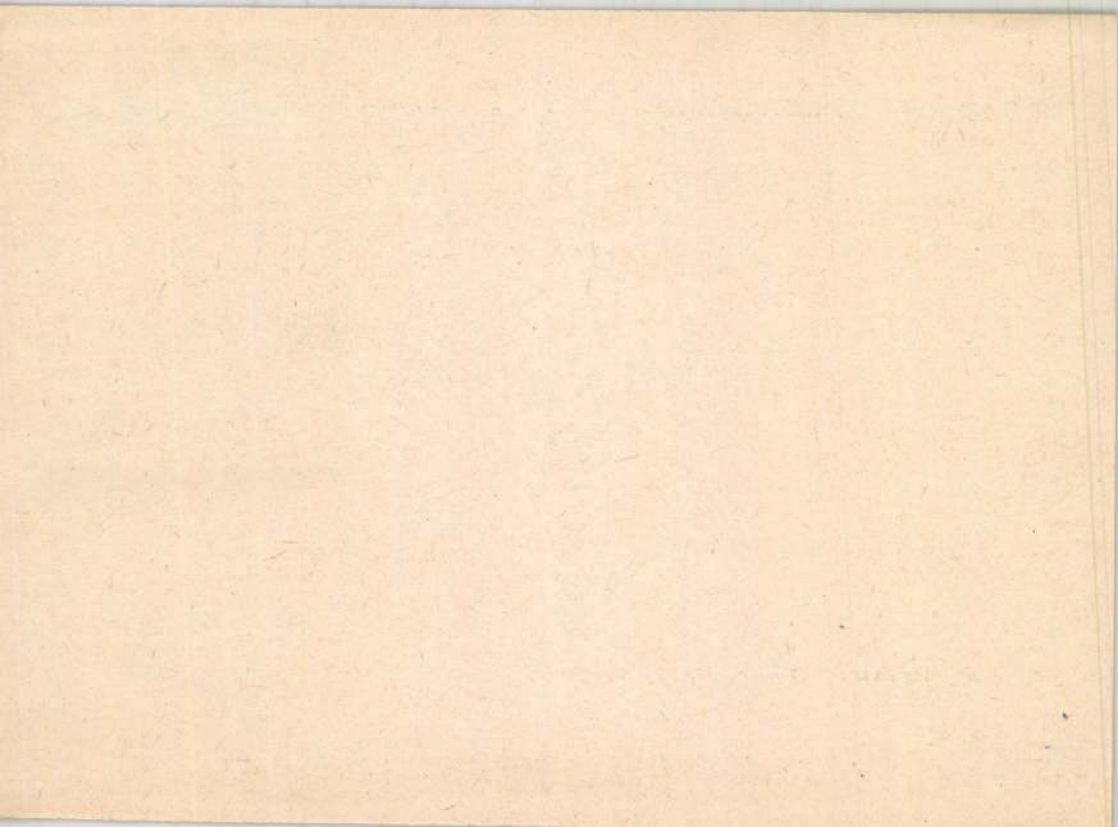
Iványi-Grünwald Béla, festő

- A homok órája

Esti Hírlap, Bn. 1978. ja.

Párizsi ösztöndíj

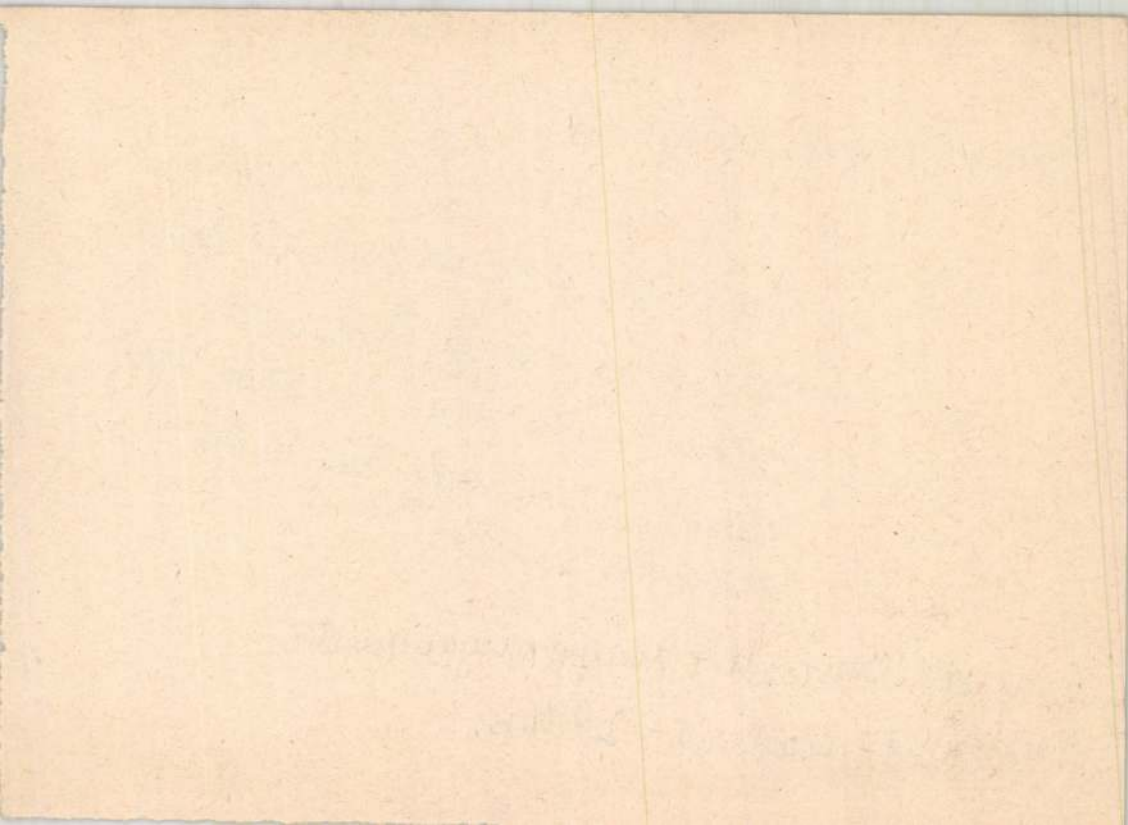
— Kocsis Pál 1884. december 1-én Kecskeméten született. Apja bognár, kocsi-gyártó, aki fiát a diákoktól „trágya-akadémiá”-nak esüfölt helyi gazdasági iskolában gyakorlati ismeretekre nevellette. Az ifjú Pál azonban ügyesen, szépen rajzolt. Festőművész akart lenni. (Magyar mestere a kecskeméti művésztelep európai hírével vezetője: Iványi-Grünwald Béla.) Tehetségesnek bizonyult. Elnyerte az ötszáz koronás Henri Matisse ösztöndíjat. Mielőtt Budapestről tanulni Párizsba utazhatott volna, távirat haza, a családnak szólította: édesapját szelvités érte.

Joanyn Grünwald Bela

1867-ben született és 1940-ben
halt meg Joanyn Grünwald
Bela, Münchenben tanult a mű-
vés, majd a magyar nyelvű festő-
iskola tanára lett.

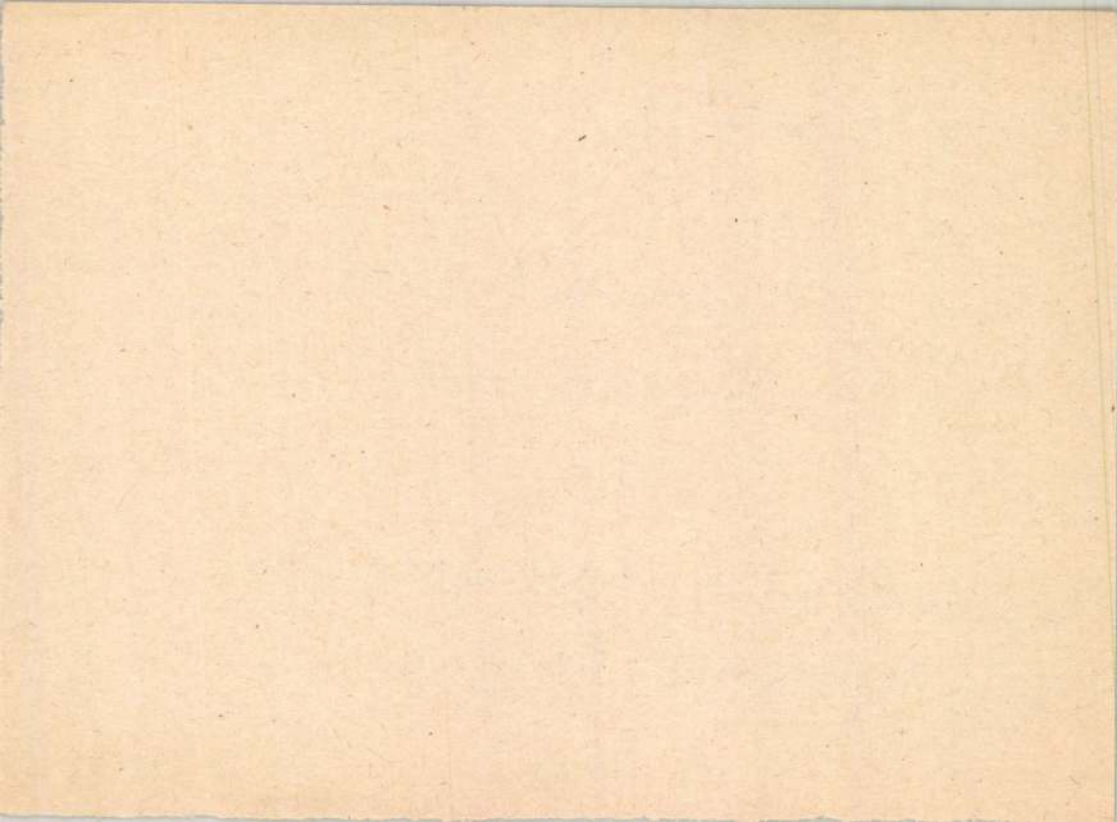
Granadi Anne: két magyar nyelvű mester.
Tűzoltó, 1977. október 2-24 lap.

Yvanji Juvu aldi Beles

Uzsonna (Kertbeny) } nepro
Ucsheveti hofalo }

Csanadi Gyure: kit nagybanjai muster
Tulio, 1977. Október 2 - 24. lap.

Iványi Grünwald Béla

emléktáblát avattak a magyar képző-
művészet öt kiváló műbészére emlékezve
febr. 10-én, az V. Deák tér 3 alatti ház
falán, ahol a legfelső emeleten műtermekben
alkotott Iványi, Ferenczy, Medveczky, Szentiványi
és Kmetty

Magyar Hirlap 1977/27/6

1870

Received of the

of the

of the

of the

of the

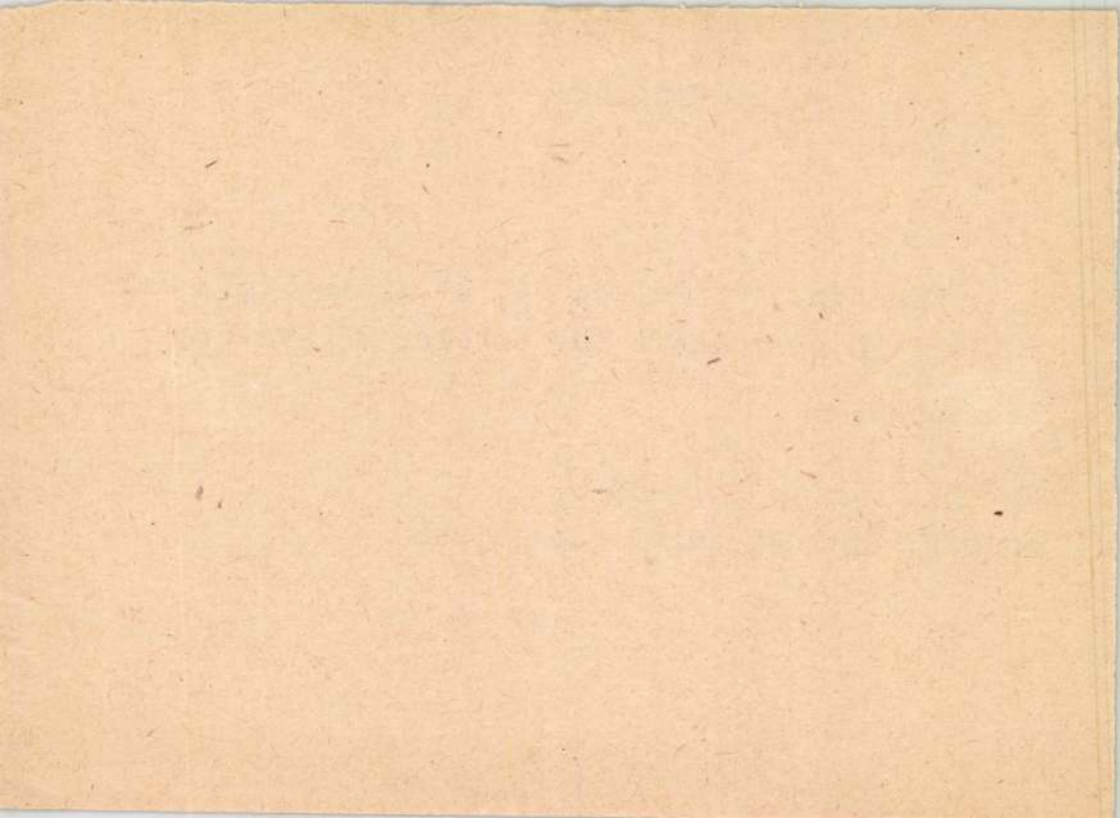
of the

Iványi Grünwald

"Magybányáról telepedett át Szolnokra. A MNG
tárlatán a szolnoki művésztelep 75 éve c.n
szerepelt.

Magyar Hírlap 1978-57-6

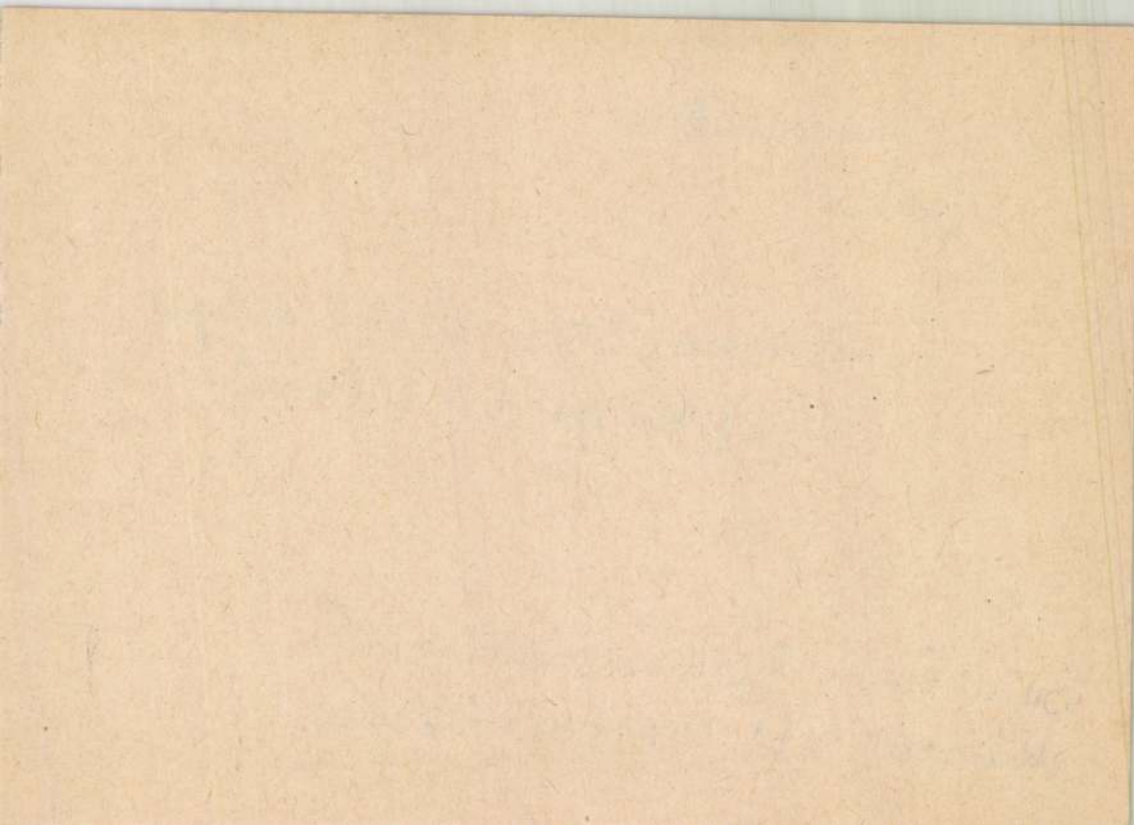
Wagner: Szolnok múltja és jelene

Grainyi Grunwald Béla
festő.

Boldizsar István készített rajzokat
atypai jobantypárol a művésztől.

Barrát Endre: Boldizsar Istvánról.
Művészet, 1972. március - 39 oldal.

Iványi Grünwald Béla

6 .

Pályája kezdetén
1907-ig negyvenhét jelentős kép szerepelt abban
a jegyzékben, amelyet ő maga állított össze, s amely-
ben csak azokat emlegeti, amelyeket pályája és fej-
lődése szempontjából jelentékenynek tart. Az első
világh. alatt és után rendszerint egy kezén össze-
számolható az a pár komoly célu és hiteles kép, a-
mely esztendőként műterméből kikerült.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvkiad.
Budapest 1973

Közben már előzőleg Rómában élt egy ideig, s a klasszikusok hatása alatt kezdi meg dekoratív és monumentális szándéku, ismert, több alakos kompozícióit. Későbbi képei helyyel-közzel az akadémikus piktúra némely jellegzetességeit idézi. Népszerűsége, képeinek tetszetőssége és keifendősége ellenére volt idő amikor komoly anyagi gondok gyötörték.

Bálint Lajos: Ecset és véső Szépirodalmi Könyvk.
Bp. 1973 102. old.

Köppen mit elözetes bismarck ölt es, idős, a a
 kias elnök hatara által jenzl meg dekonativ
 es monasztalis amannu, iment, több kiasa k-
 pozitív. Kössöd re oi beljel-közöl az akad-
 alna piktura nemly jellegzetesgeit ide i.
 Népszavazás, kápolnak tetartórége es képebbé
 elterve volt ide kápolk nemly avaszi gondok
 Gyöbörék.

Balint Balczócsot es vérszéchitonalma 1904-1906.
 Balint Balczócsot es vérszéchitonalma 1904-1906.

A pikturán kívül más nem érdekelte, főleg nem a körülötte villódzó világ új társadalmi törekvései. Az elhárítás hiánya jellemzi művészetét s egész pályáját.

Nagybányát hamar otthagya. Nyomasztónak érzi. Egy ideig Szolnokon dolgozik, de itt sem maradt meg. Már úgy látszik, hogy a kecskeméti művésztelep, melyet nagyrészt ő alapított és amelynek a vezetője lesz, jelent, majd olyan állomást, ahol határozott lépéssel áll oda valamely újabb művész program mellé.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvki.

Bpest. 1973.

102. old.

Élete utolsó szakaszában pedig újra visszatér a tájképhez, mégpedig pontosan a Balaton vidéki falvak utcáihoz, amelyeken megint a nagybányai emlékek kísértének, de valami megható pátoással.

Apja valami nagybirtokon volt ügyintéző, s így ifjúságát egy uradalomban töltötte Iványi Grünwald.

Béla új Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvki.
Bpest. 1973. 101. old.

Nagybánya őbenne élt legtovább, legmélyebben.

Bármennyire iparkodott hatása alól kiszabadulni,
s más-más stíluselemeket bekapcsolni művészetébe, legvé-
gül valahogy visszakanyarodott ahhoz a stílustörék
véshez, melyet Münchenből hoztak magukkal Nagybányára.
Akkor sem érthető ez, ha tudjuk, hogy Hollosy mellett
ő volt az aki segítőtársul szegődött e festőnépvándor-
lás megszervezéséhez.

Bálint Lajos: Écszet és véső, Szépirodalmi Könyvkiad-
Bp. 1973 99. old.

Iványi-Grünwald

Benczur és Zala nem akartak osztozkodni, Harcoltak mégpedig nemcsak a művészi eszközökkel. Mikor a botrányt kerülendő rákényszerültek, hogy a hivatalos tárlatokra egy Rippl-Rónait, Ferenczyt, Csókót, Fényest vagy Iványi Grünwaldot benagadjenek, akkor eldugott helyre rakták, a rendezés az ő kezükben volt .

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi könyvkiad.

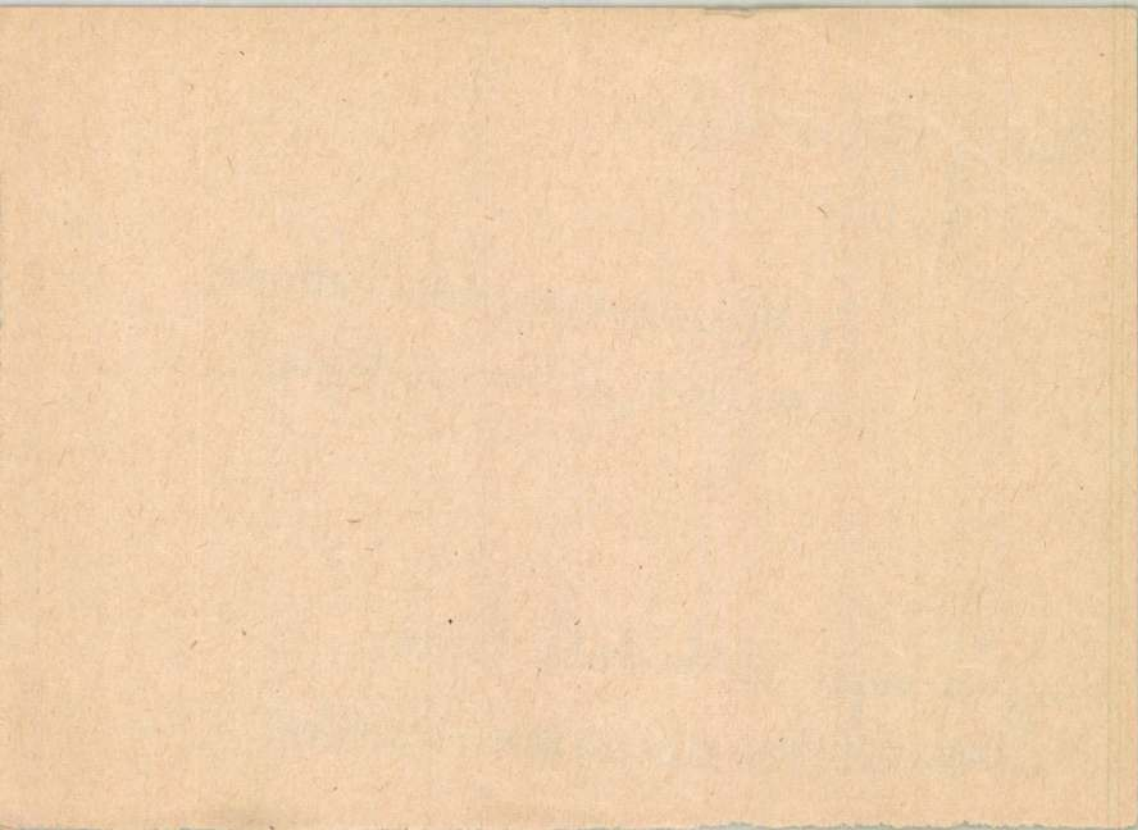
Bp. 1973 14. old.

Benzen és Zala nem akartak osztózkodni, Harcol-
 tak mégpedig nemcsak a művészi eszközökkel. Mikor
 a bíróságot kerülni kezdte, úgy a hivatal-
 talos tartásokra egy Rippl-Rónai, Feneczyt, Csókot
 Fényest vagy Iványi Grünwaldot beengedjének, akkor
 eldugott helyre rakták, a rendezés az ő kezükben
 volt.

Yvainyi Gornwald Béla
festő

A Miskolci Képtársaság kiadvány
a művészet, "Kecskeméti tájép" - e

Végsőre Lajos: A Miskolci Képtár,
Művészet, 1973. december - 28 oldal.

Judayi Grünwald Bela

Belecek kötött, o. v., 107 x 165 cm
(Az anyagból anyagából)

Műgyűjtő, 1973/4. sz. 55. l.

John D. ...

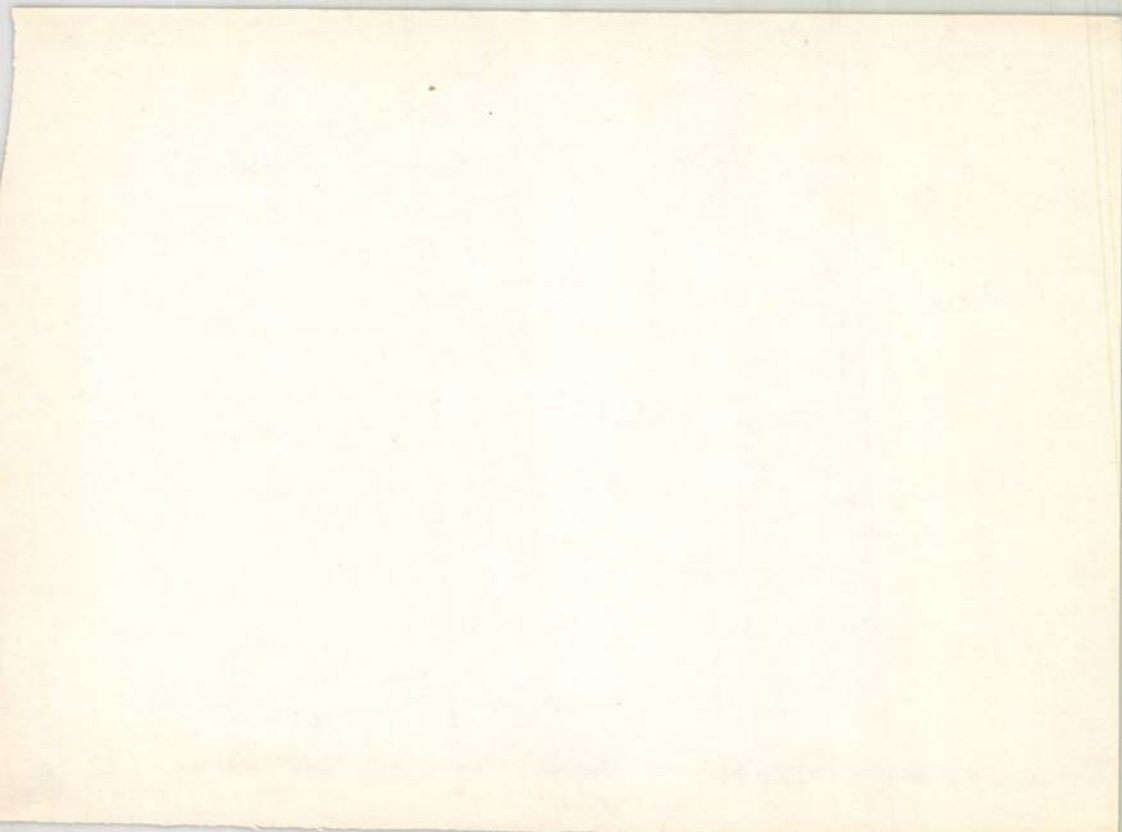
John D. ...
(...)

...

Indenzi - Grünwald Zelo.

Neve enlitve.

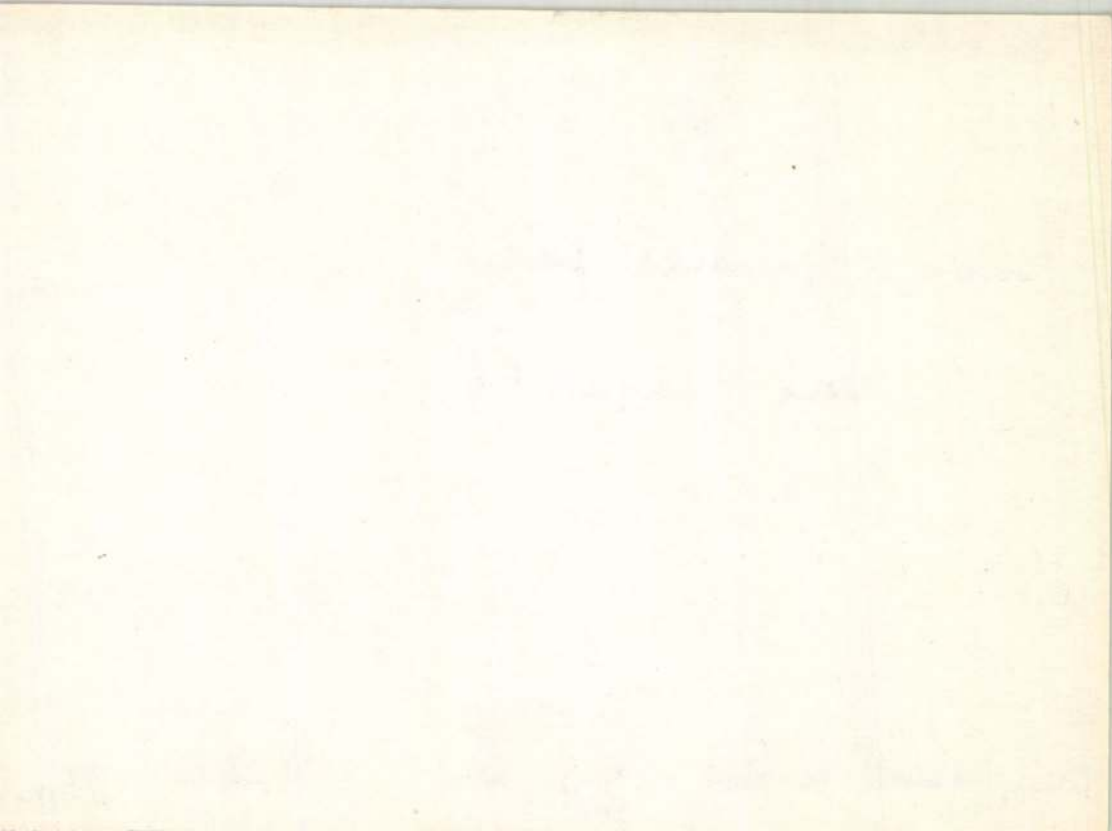
Telcsy Katalin: Tájékoztató a Magyar Nemzeti Galériában.
Bp. 1975.

Tóváry - Grünwald Béla

Neve megjelenése.

Telepny Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában. 13p.
Bp. 1973.

Indágyi Grünwald Béla.

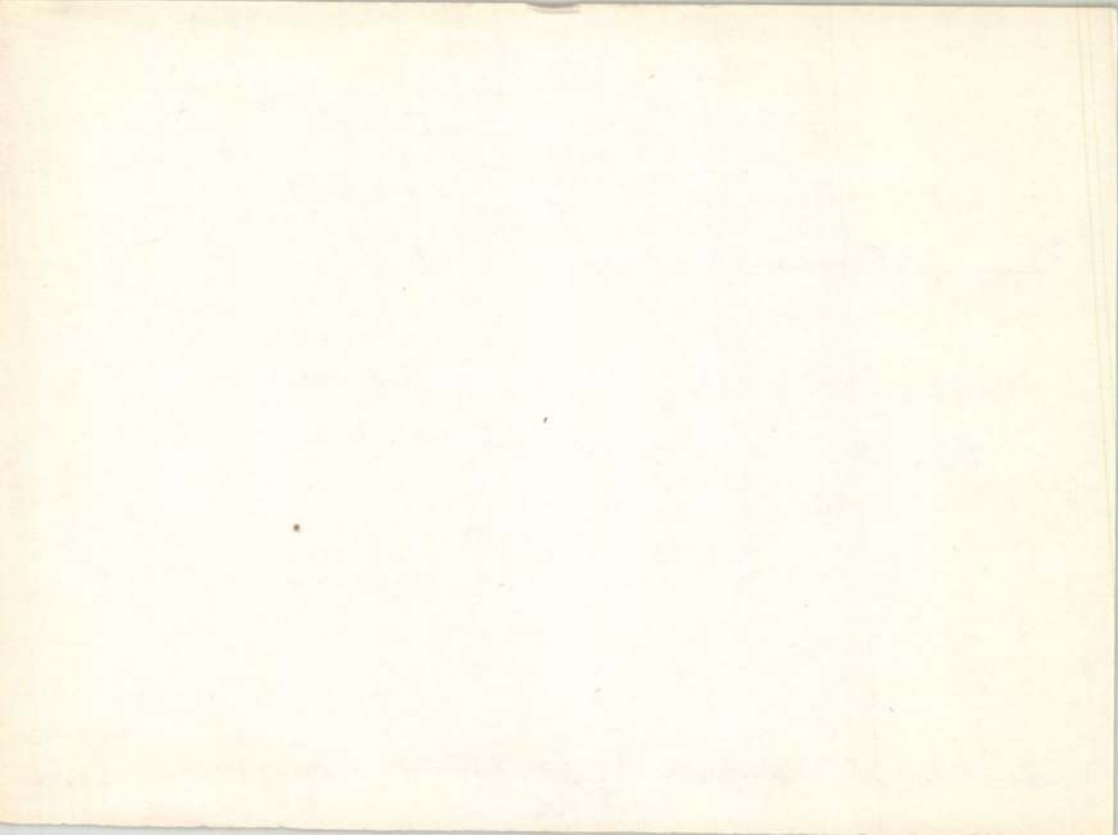
Statis. 1902. deij, rászor, 130,5 X 151,5 cm.

1902 óta a M. Nemzeti Galéria Zűlájében.

(mínos rászor)

Teljes Katalin: Tájképek a Magyar Nemzeti Galériában.
Bp. 1973.

14. képf.

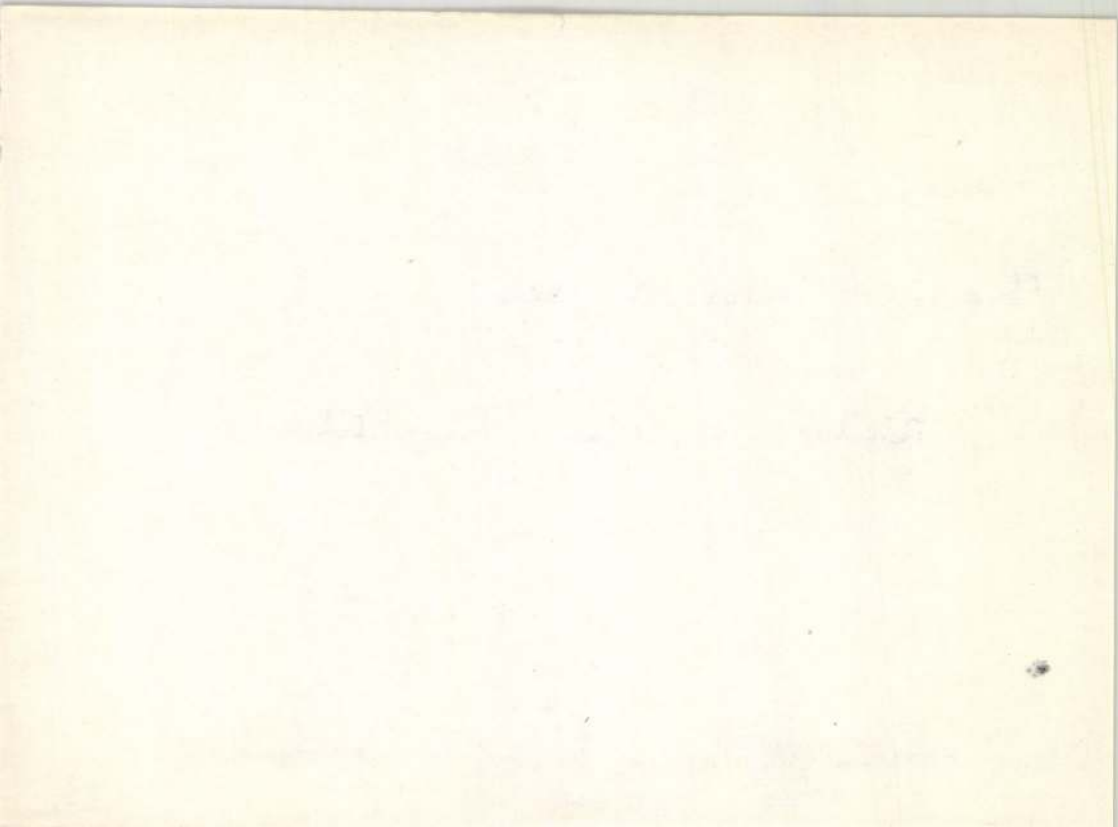

Innyi - Grünwald Béla

Rohat a műve megemléke.

Telepy Katalin: Tájékoztató a Magyar Nemzeti Galéri-
dhan - Bp. 1943.

13n.

Indanyi - Grünwald Béla

Neve említés.

Egys. levidniem - Veszprém 1973. 128 n.

Indinyi - Grünwald Béla

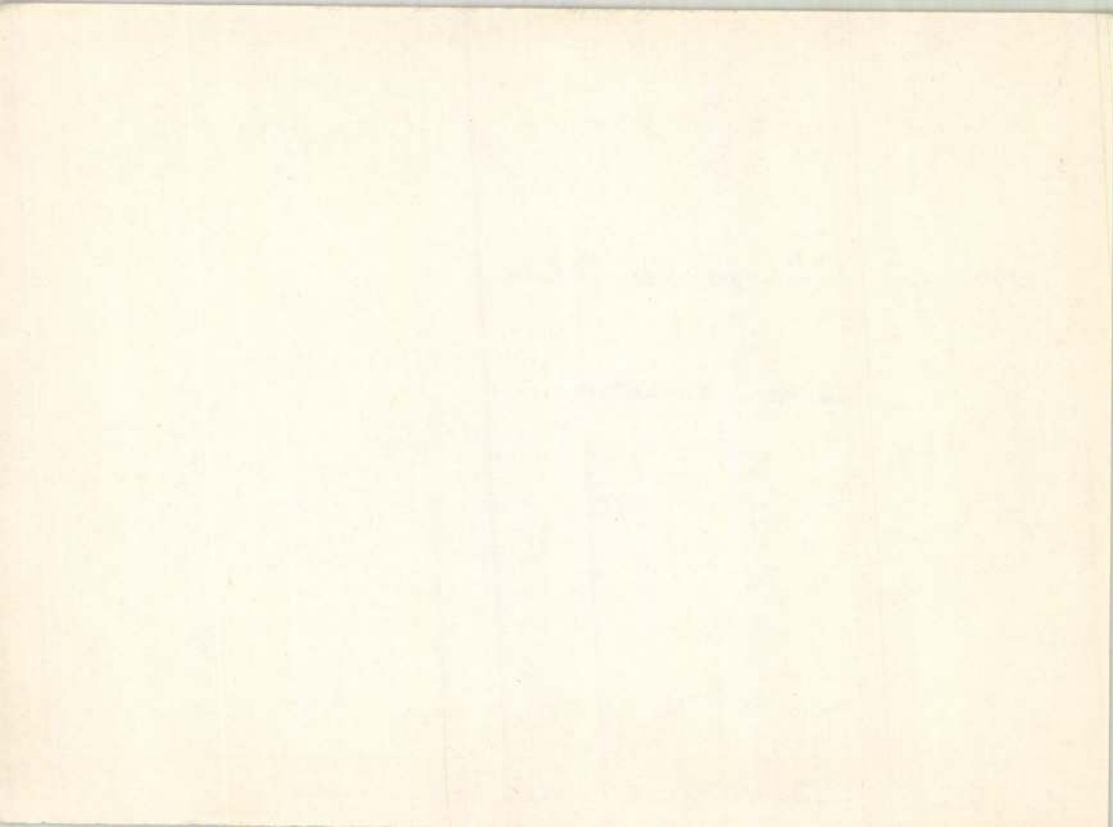
Neve a Balaton téjkepfestői közt meg-
említve

Egys. brevidium - Veszprém 1943. 64 p.

Indanyi - Grünwald Bela

Neue emlitve.

Heitler László: Vedres István Gr.

Wainyi - Grünwald Béla
A Magyarországi Művészetek egykori fes-
tőinek alkohaisárol nyit kiállitás
vasárnap a hódmezővásárhelyi Poruzai
János Múzeumban. A kiállítón egyebek
között Wainyi - Grünwald Béla is masok
alkohaisit mutatják be.

Magyar Hírlap

1971/248

old.

Francia tanulmányutja erős hatással volt rá, és iparkodott az ott látottakat a saját látásmódjával egyeztetni. Az impresszionizmuson túli művészi törekvések alig jutottak el hozzá. Különös megkötöttsége, hogy egy időben mindig egy-egy témakör eluralása foglalkoztatja. Nem stílustörekvésekben keresett újat, hanem egy-egy témacsoportváltozataiban.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi Könyvki.
Bpest. 1973.

Francia tanítványok je érdekeltek volt az ipar-
 kodás az ott lakottak a saját életmódjával egyez-
 tetni. Az iparrevolúciónak túli művelési főkévé-
 nek a legfontosabb a munka. Működés a köztársaság, hogy
 a szabadon mindig egy-egy témán keresztül fogadják
 a legújabb művelési eredményeket, újat, hanem
 egy-egy témán keresztül fogadják.

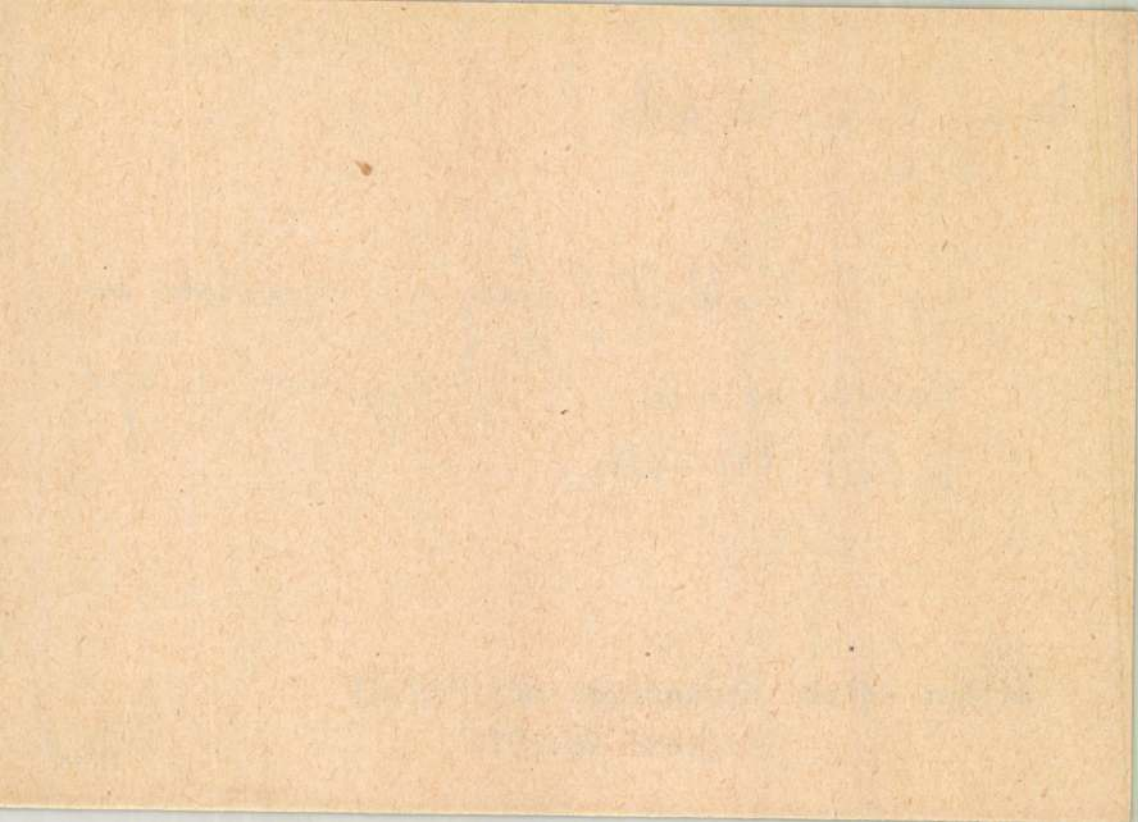
...
 ...
 ...
 ...

5
Lányi Grünwald Béla

Festővel Gauguin szerete is
erősen ábrázolt: a „Cypriusorou” c. képe
is ezt bizonyítja.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp. 1972

36 old.

Wänyi Grünwald Beta

7

„Balaton” c. leve emléke

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp. 1972

3. old.

Udvari Grünwald Béla

6

Közlését anyagának nagy részét
csendélettel teszi.

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp.1972

31. old.

Iványi Grünwald

A fiatalokat, így Szőnyit és Bernéth Aurélt
szívesen látják a maguk körében az idősebbek,
Rippl, Csók, Iványi Grünwald, Fényes Adolf vacsórá-
zósasztalánál.

Bálint Lajos: Készt és véső Szépirodalmi Könyvkiadó
Bp. 1973. 7. old.

IVAN YI GUNWALD

A historical account of the early settlement of the region.

The first settlers arrived in the year 1840.

They found a fertile land and a friendly people.

They prospered and grew in number.

The settlement grew into a town.

By the year 1850.

Iványi Grünwald

Rippl, Fényes, Csók, Iványi Grünwald kiállításai olyan körökben is érdeklődést keltettek, amelyek addig csak a tegnap művészetében hittek. Nem is szólva a komoly hittel rendelkező kritikusok megnyilatkozásairól: Előbb a Hét később a Nyugat cikkei segítettek az új művészetet.

Bálint Lajos: Eszet és véső, Szépirodalmi Könyvkiadó
Bp. 1973. 6. old.

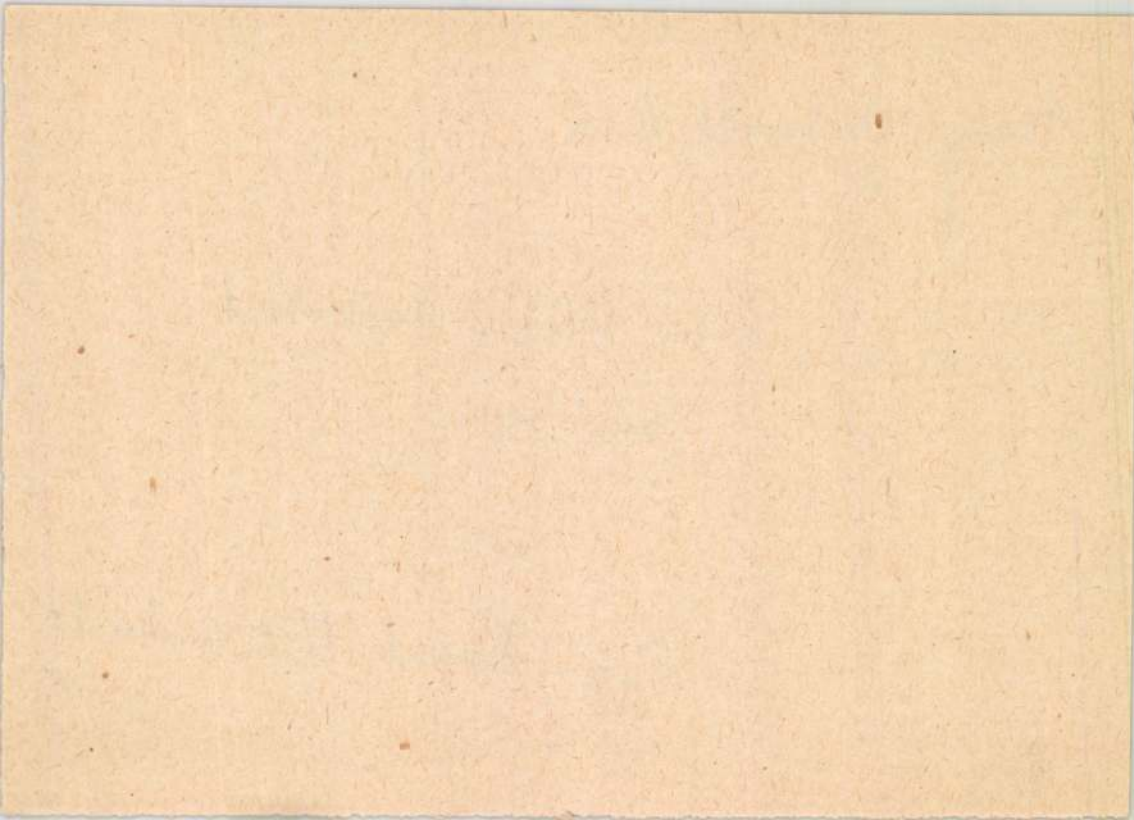
The first part of the report
 is devoted to a general
 description of the
 country and its
 resources. The second
 part contains a
 detailed account of
 the various
 branches of industry
 and commerce. The
 third part is
 devoted to a
 description of the
 climate and the
 diseases which
 prevail in the
 country. The fourth
 part contains a
 list of the
 principal towns
 and villages. The
 fifth part is
 devoted to a
 description of the
 minerals and
 fossils which
 are found in the
 country. The sixth
 part contains a
 list of the
 principal rivers
 and streams. The
 seventh part is
 devoted to a
 description of the
 fisheries and
 the hunting
 and fowling
 which are
 pursued in the
 country. The eighth
 part contains a
 list of the
 principal
 manufactures
 and trades. The
 ninth part is
 devoted to a
 description of the
 agriculture and
 the husbandry
 which are
 pursued in the
 country. The tenth
 part contains a
 list of the
 principal
 minerals and
 fossils which
 are found in the
 country.

The report is
 divided into
 ten parts. The
 first part is
 devoted to a
 general
 description of the
 country and its
 resources. The
 second part
 contains a
 detailed account
 of the various
 branches of
 industry and
 commerce. The
 third part is
 devoted to a
 description of
 the climate and
 the diseases
 which prevail
 in the country.
 The fourth part
 contains a list
 of the principal
 towns and
 villages. The
 fifth part is
 devoted to a
 description of
 the minerals
 and fossils
 which are found
 in the country.
 The sixth part
 contains a list
 of the principal
 rivers and
 streams. The
 seventh part
 is devoted to a
 description of
 the fisheries
 and the hunting
 and fowling
 which are
 pursued in the
 country. The
 eighth part
 contains a list
 of the principal
 manufactures
 and trades. The
 ninth part is
 devoted to a
 description of
 the agriculture
 and the
 husbandry
 which are
 pursued in the
 country. The
 tenth part
 contains a list
 of the principal
 minerals and
 fossils which
 are found in
 the country.

Ivany's Grünwald Beten

Bolon Vitimas mestkerent
enlithre

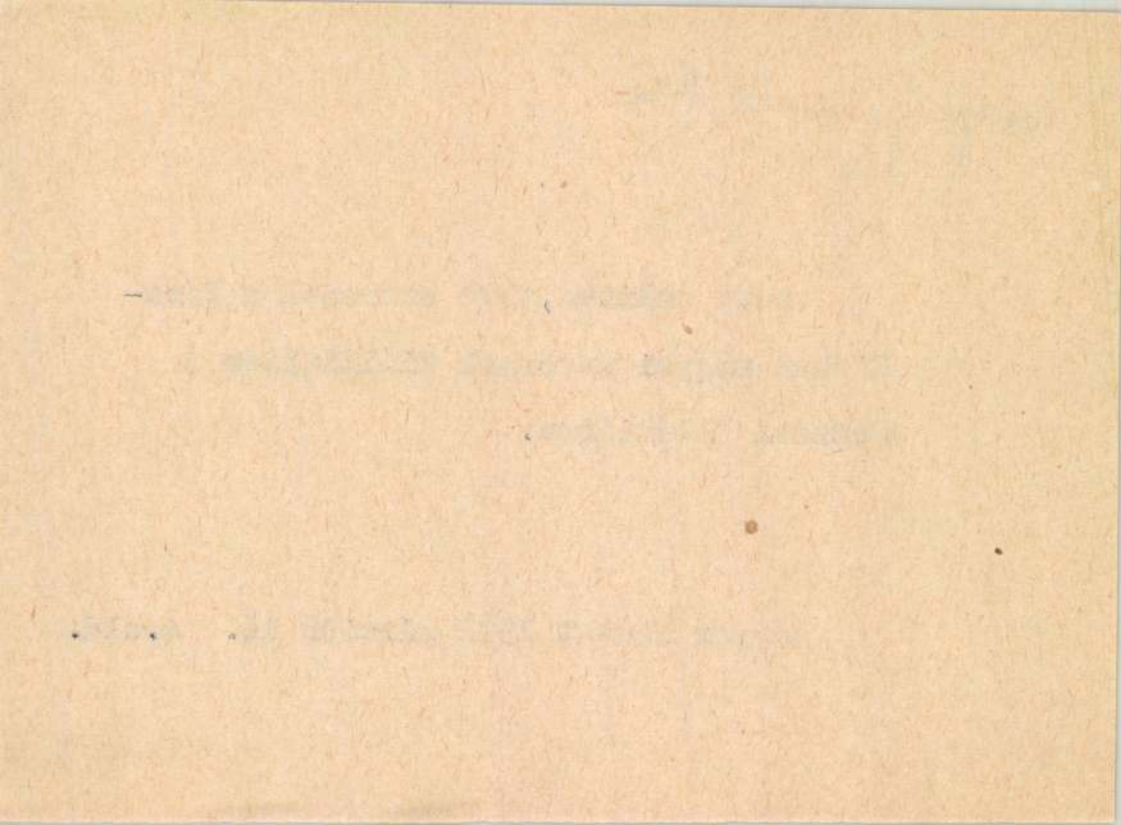
Mayyas Newset 1972 meidus 21
4. old.

Iványi Godnwald Béla

neve említve, műve szerepel a Bács-
Kiskun megyei múzeumok kiállításán a
Nemzeti Galériában.

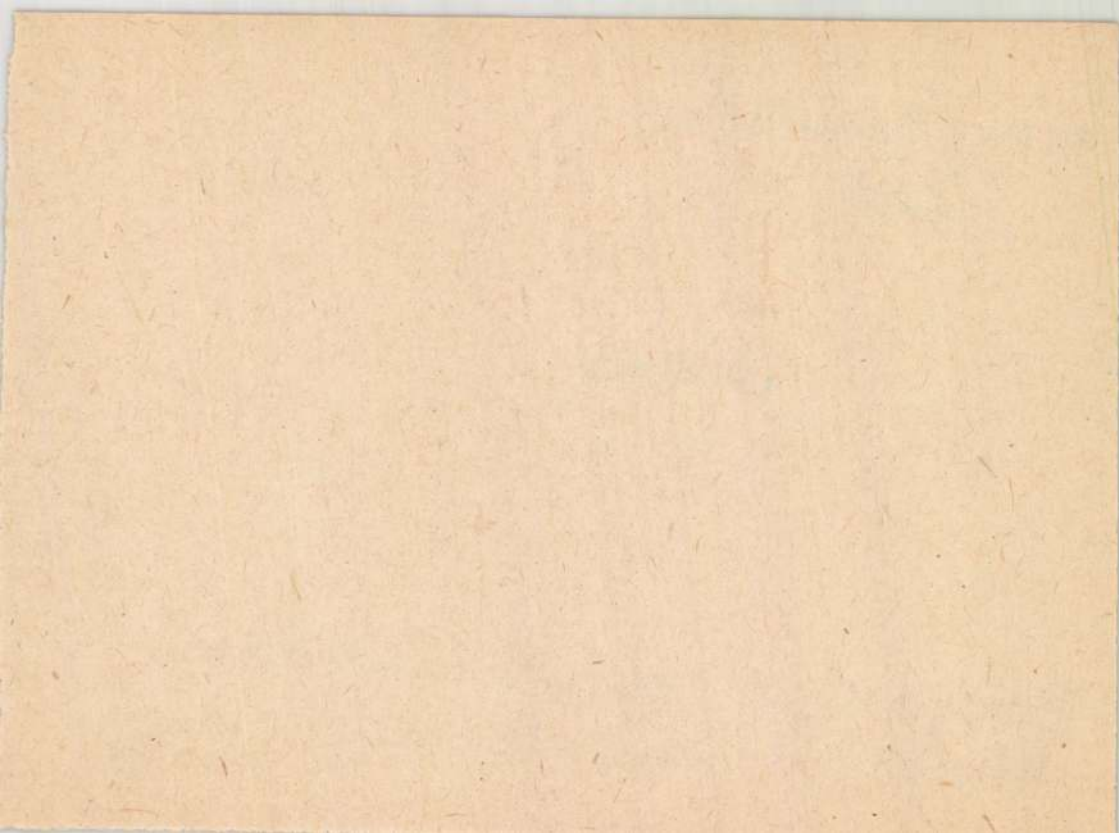
Magyar Nemzet 1972 március 16. 4. old.

Yoranyi Gyünald Béla
fotó

Miltalás

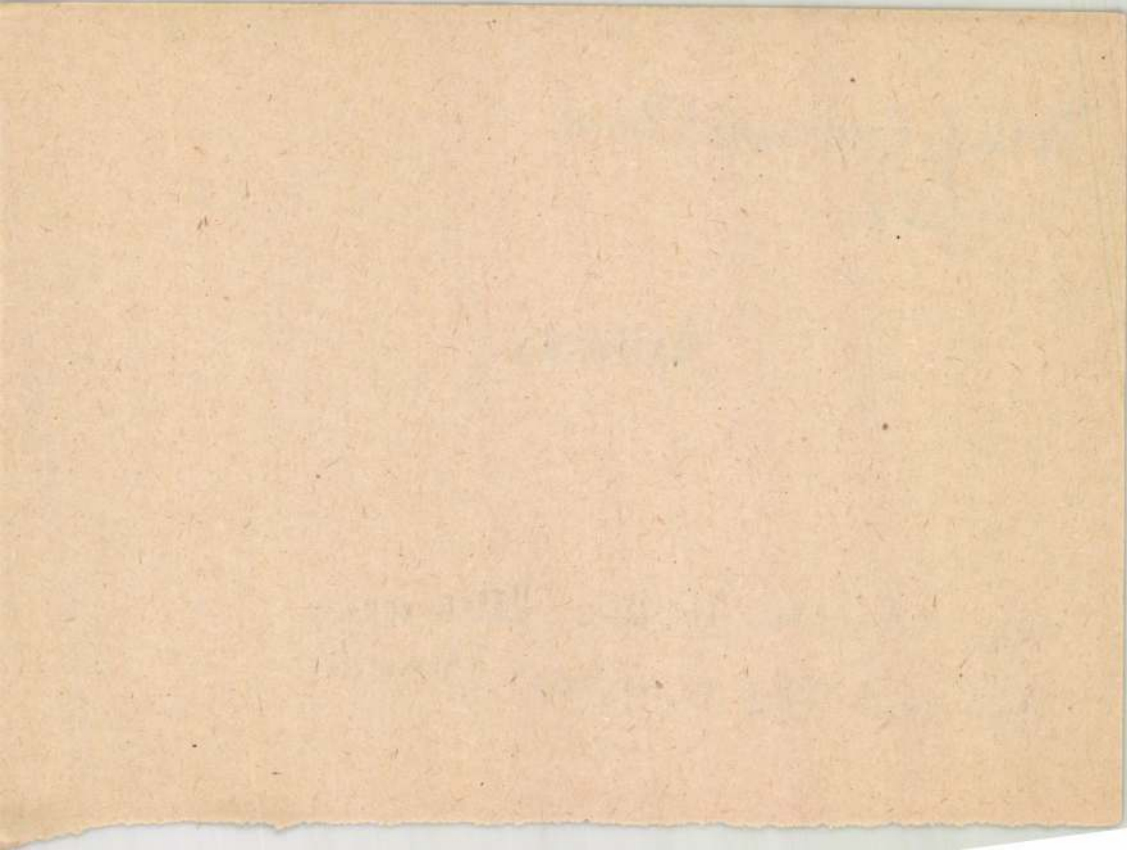
Borbély László: Somogyi Miklós emlékeztetése
Művészet, 1972. február - 40. oldal.

Gräfin Grünwald Béla
festő

Meltatai

Banat Endre: Boldizsár Utca
Művészet, 1972 március - 39 oldal.

Iványi Grünwald Béla

Ülő női aktja a jelzett gyűjteményben.

-h-a- - Aktok Fekete Gyula gyűjteményében;
Műgyűjtő, 1972, 1. sz. 29. l.

Ivándi Grünwald Béla

Élő életrajza a lezárt gyűjteményben.

-a-a- - Akkor felelt Gyula gyűjteményben:
Műgyűjtő, 1972, I. sz. 29. l.

Iványi-Grünwald Béla

Naplemente a Balatonon /33x 48 cm/ c. képe
az 1949-es aukción 120 Ft-ért került kikiál-
tásra. Elkelt 140-ért.

Engel Károly - Aukció-kritika; M₁ gyűjtő, 1972.
1. sz. 54. l.

Iványi-Gyula

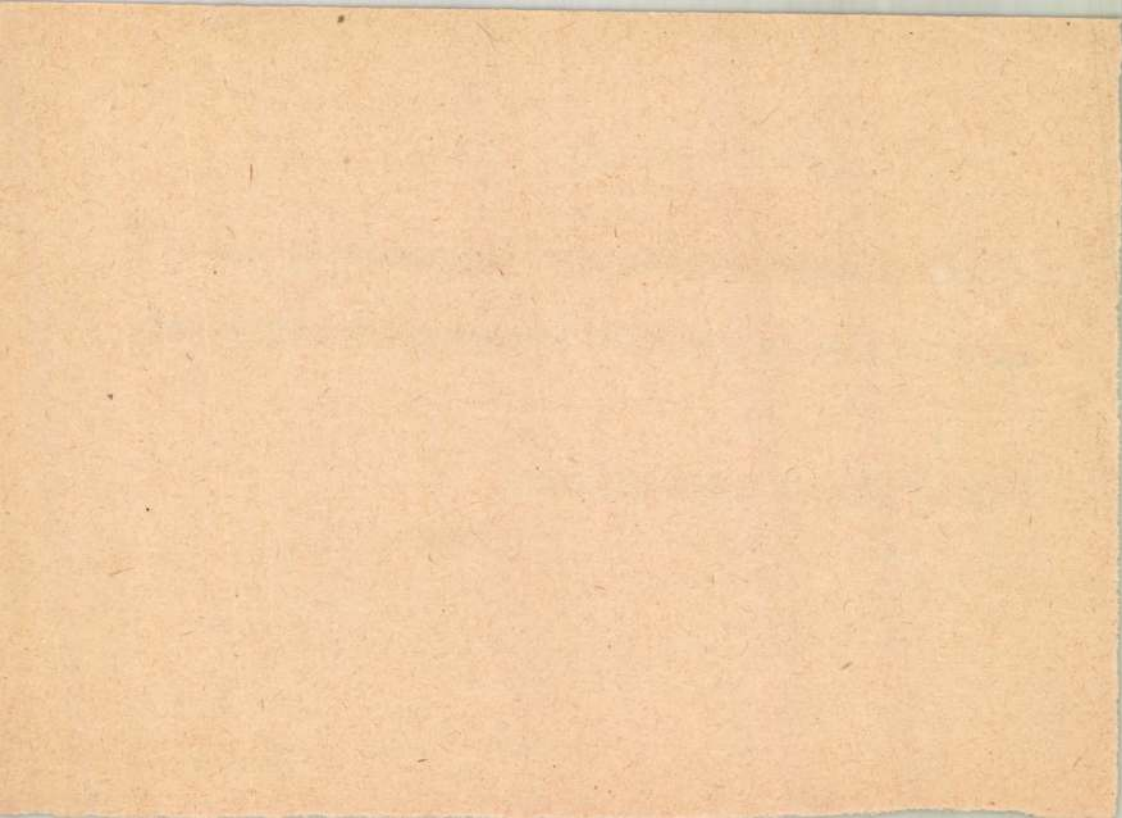
Magyarország és a Magyarországi Népköztársaság
1949-es évi XLIII. törvénye alapján
született Magyarországon

Magyarországi Népköztársaság - Magyarországi Népköztársaság
1. sz. 1. sz.

Iványi Grünwald

A Somogy megye festészeti hagyományai című
kiállításon Kaposvárott szerepeltek alkotásai.

Magyar Hírlap 1978-165-10

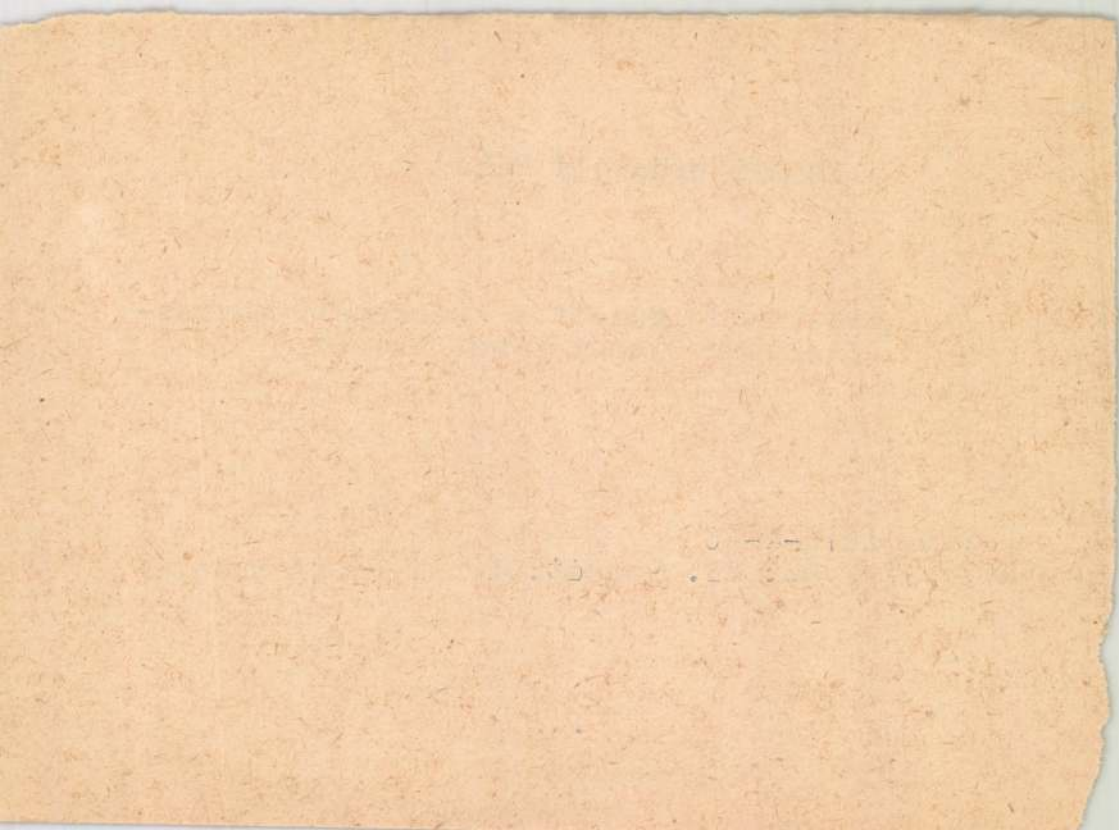

Iványi Grünwald Béla

oldalán dolgozott a kecskeméti művész-
telepen Diener Dénes Rudolf

Forrás 1978-1-96

Dévényi Iván: Fr. Gachát: Diener Dénes Rudolf

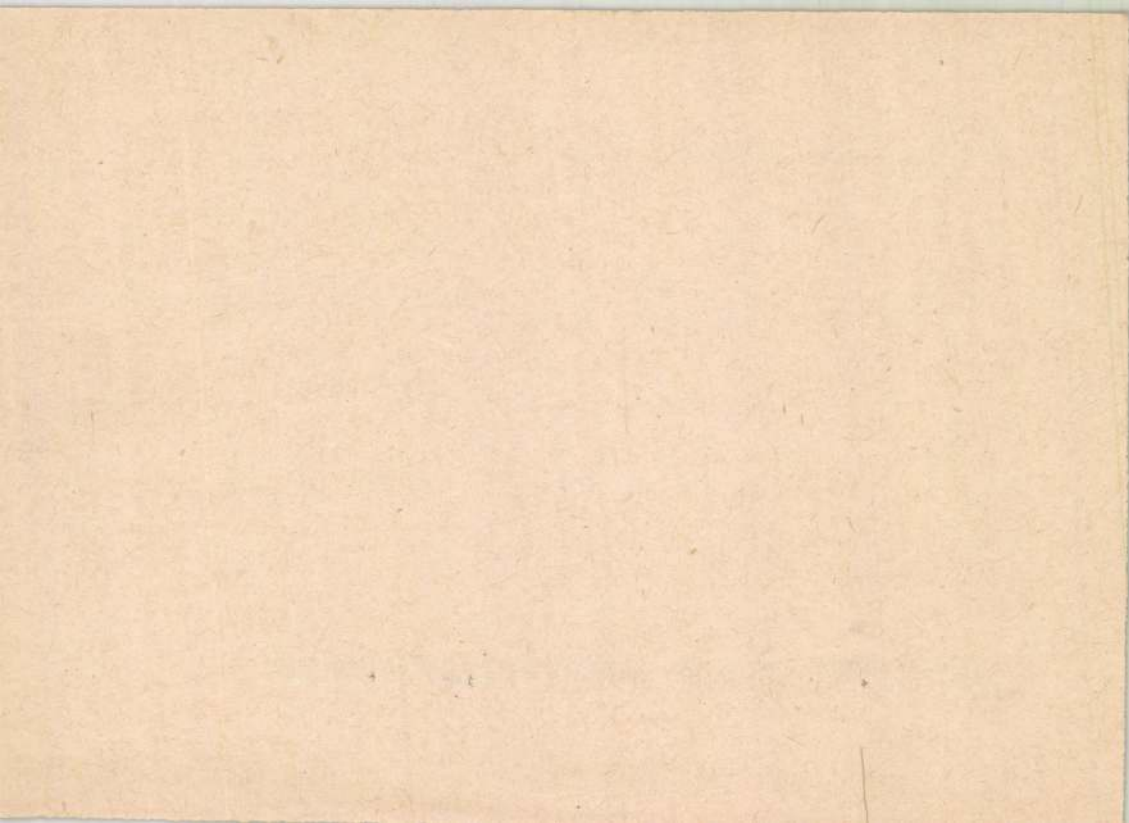
Wányi Grünwald Béla

„Mesei virágok” o.v. 6x6 cm

S. l. p. : Wányi Grünwald B.

Utaltatás: 12000 Ft.

BÁV 45. Képekaukción Budapest, 1978. május

Wáryi Grünwald Bete

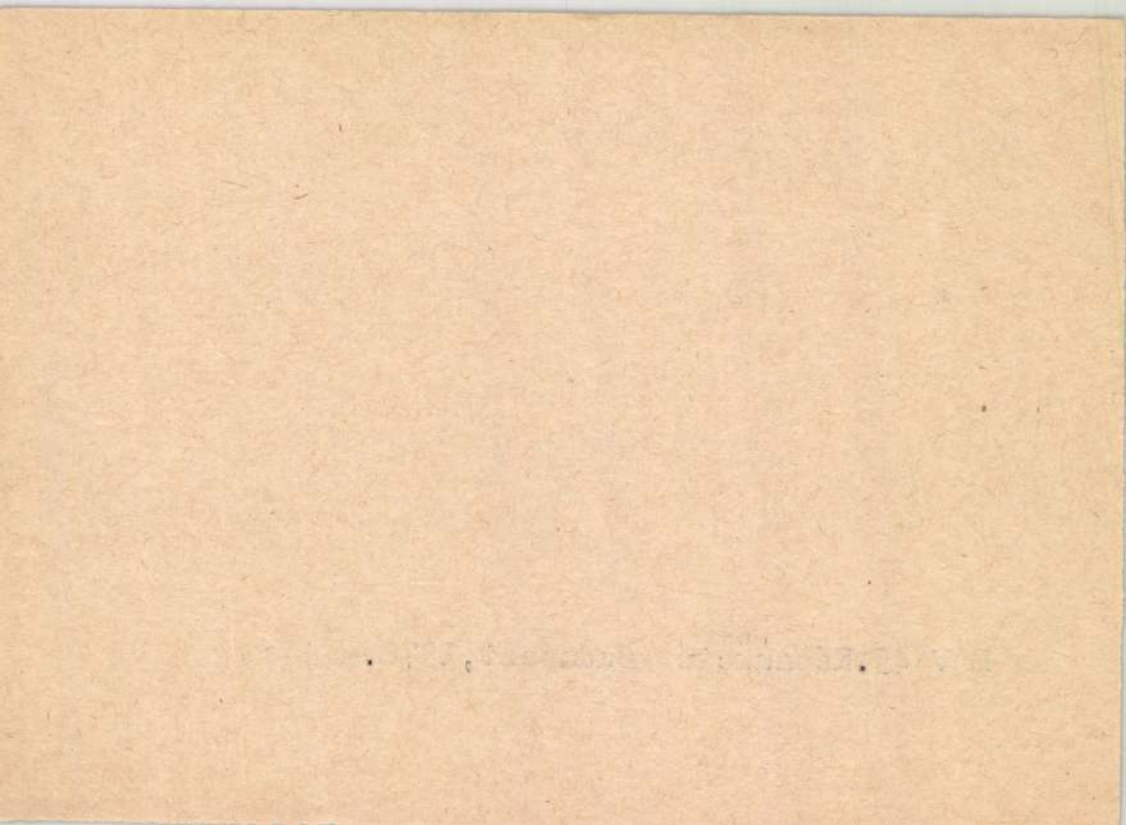
"Leányol a mesén"

O. Karton 74 x 55,5 cm

J. l. /é : Wáryi Grünwald.

Ár : 18000 Ft.

BÁV 45. Képekció Budapest, 1978. május

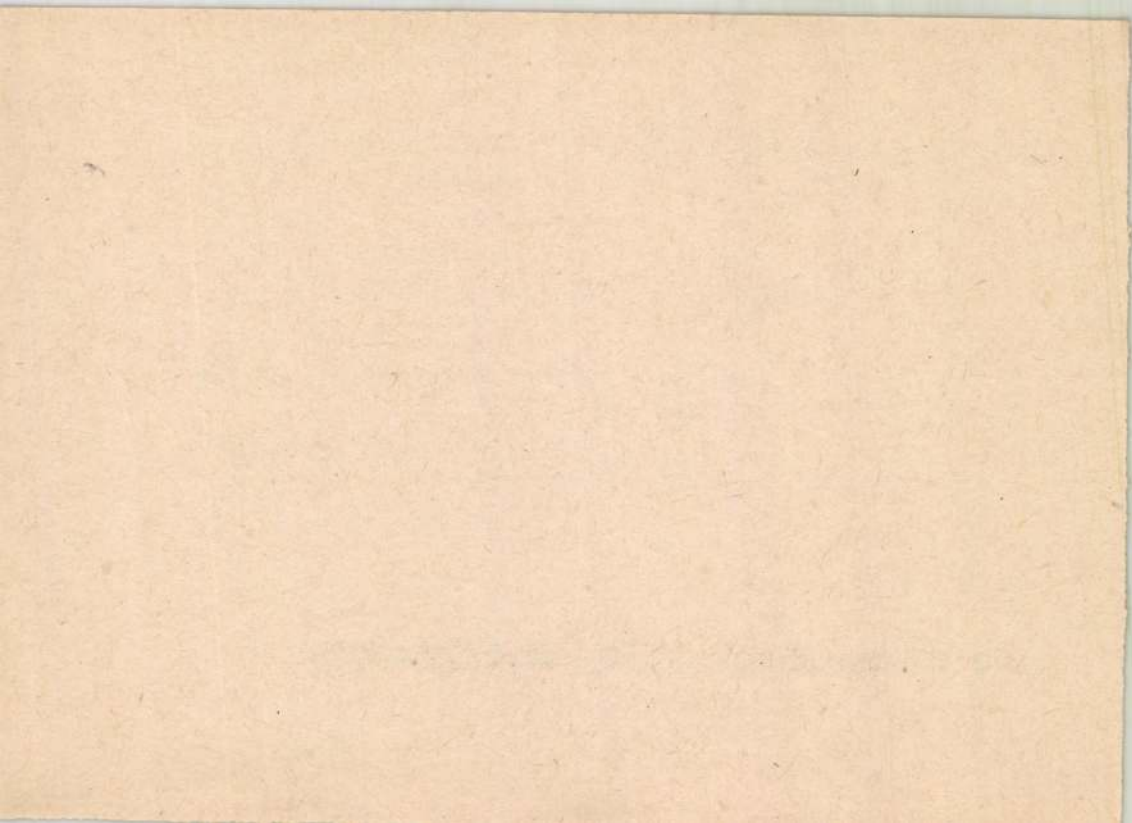
Wadyi Gudumald Beta

"Lido" o. Karton 48x68 cm

S. l. p. : Wadyi Gudumald Beta Lido

Waktari ai : 18000 ft

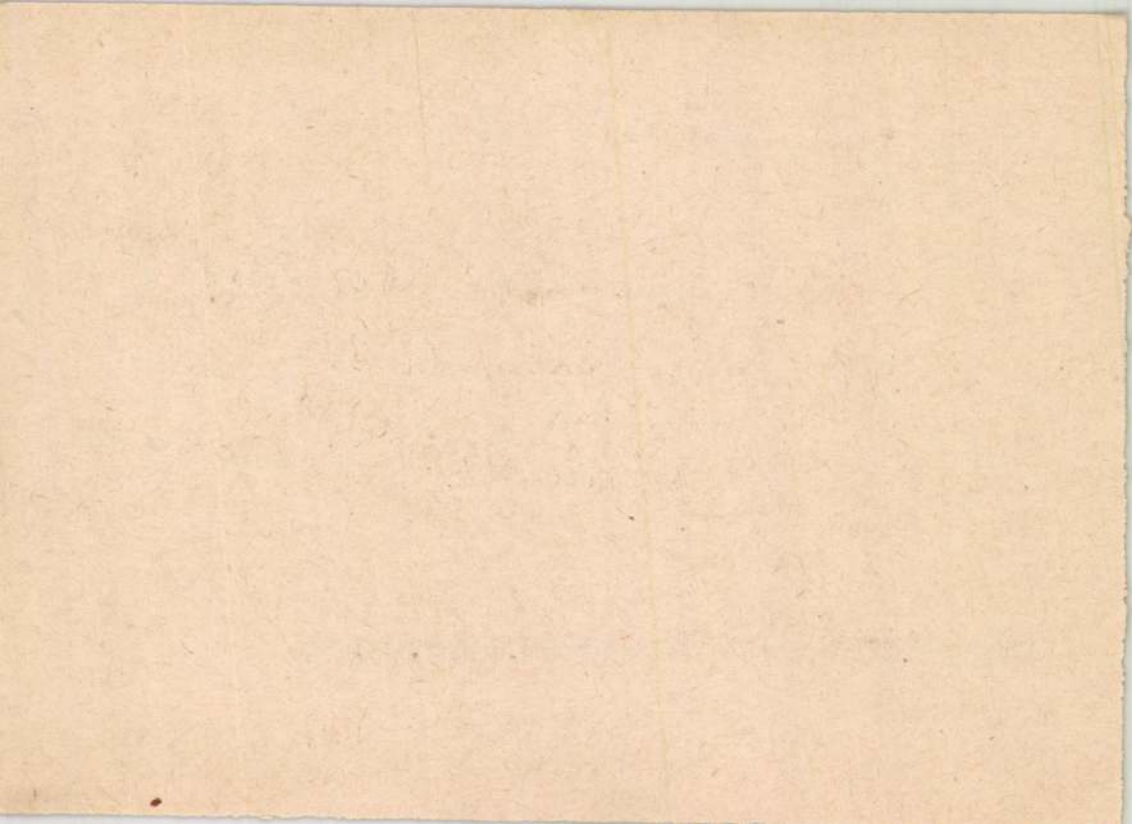
BÁV 45. Képek 16 Budapest, 1978. május

Wáryi Grünwald Bete (1867-1940)

"Vöröskereszt" o.v. 59x50,5
L.l.b.: Wáryi Grünwald B.
Záróérték: 12000 Ft

BÁV 45.Képek16 Budapest, 1978.május

Iványi Grünwald Béla

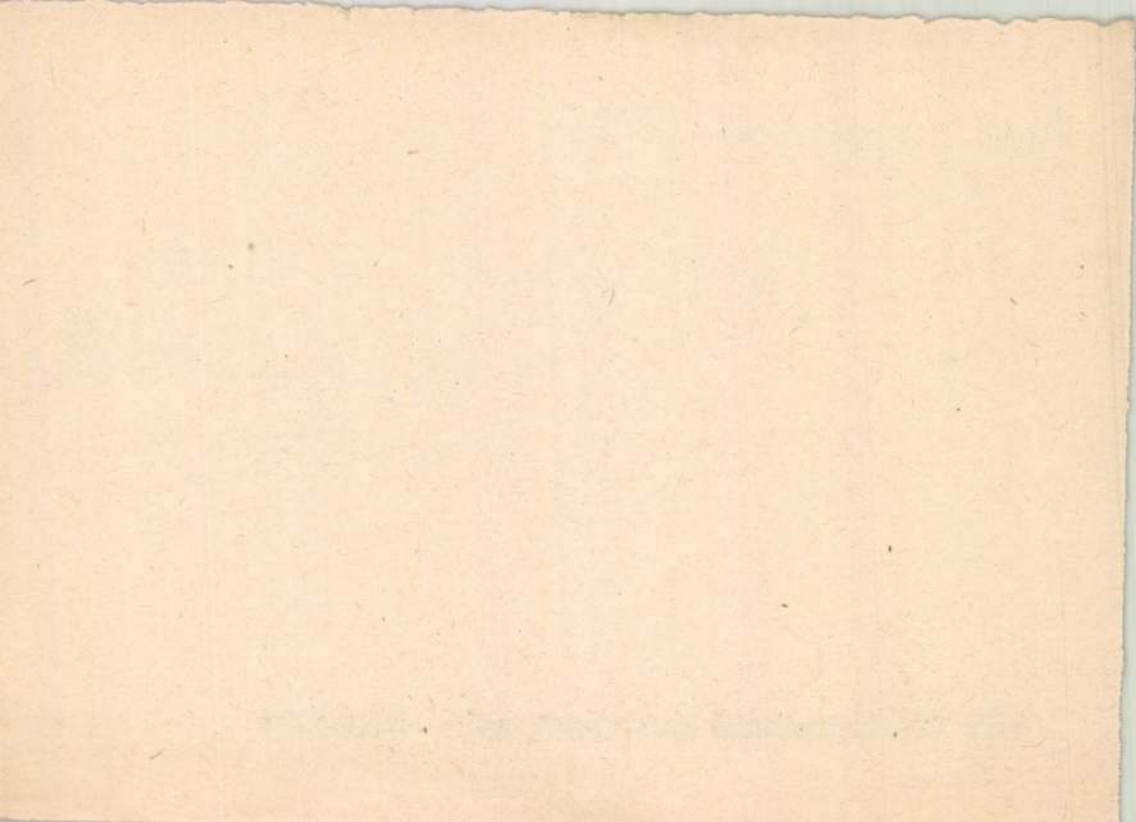
A magyar képzőművészet öt kiváló művésze:
Iványi, Ferenczy Noémi, Medveczky, Szentiványi
és Kmetty emlékezetére II.10/én márványtáblát
avattak V. ker. Deák tér 3 számú ház falán.
Itt éltek és alkottak.

Magyar Hírlap 1977/35/6

Iváry György Béla

"Taylép yelénd" o. v. 74x95

J. l. j. : Iváry György Béla.
Ár: 12000 Ft

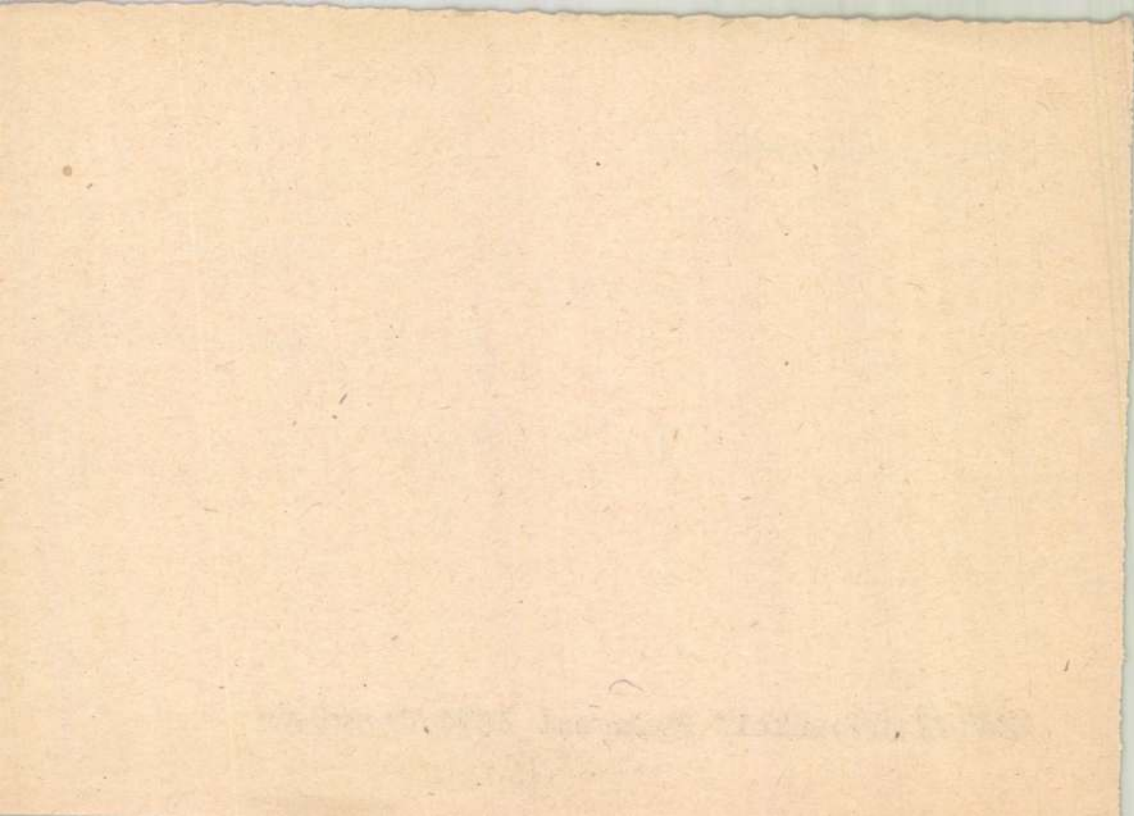
Wanyi Guinwald Beta

"Gendel" o.v. 97x68

L. l. p. Wanyi Guinwald Beta

Uai : 12000 ft.

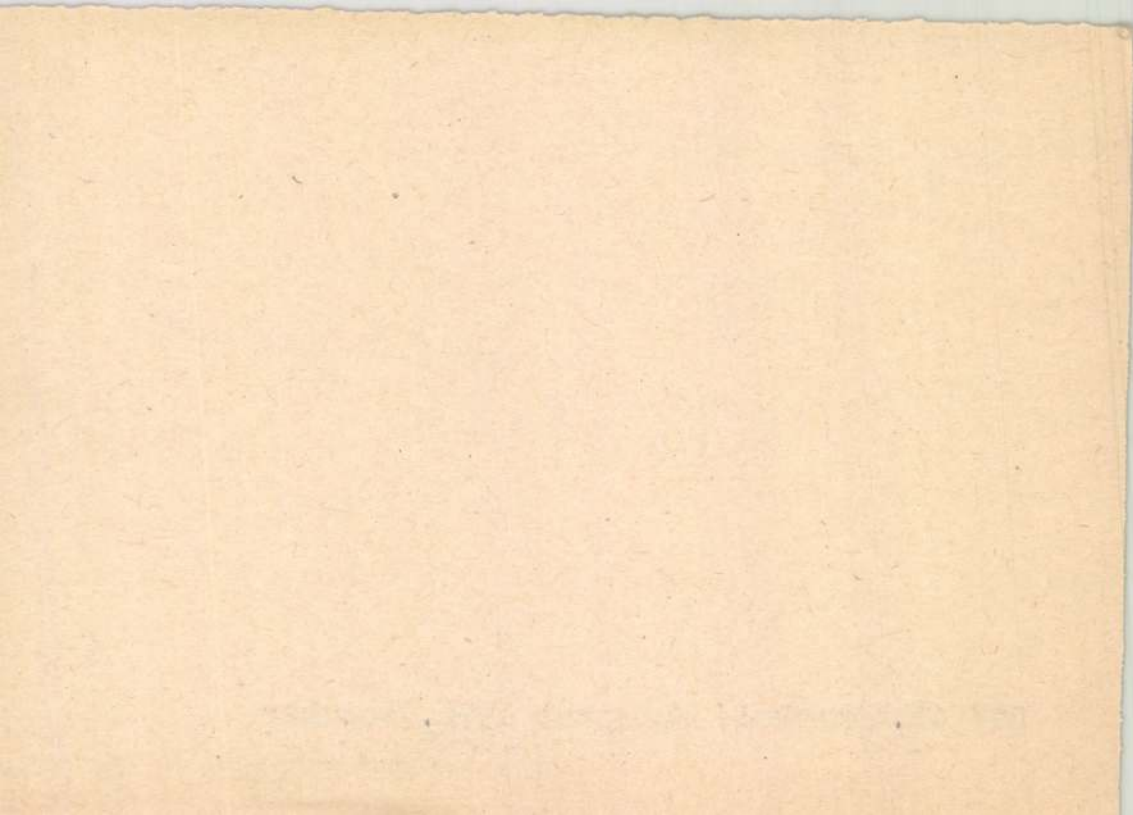
BÁV 41. Képekció Budapest 1976. december

Iváryi Grünwald Beté

"Tanya" o. v. 50x60 J. l. p.
Iváryi Grünwald Beté
Lai 8000 ft.

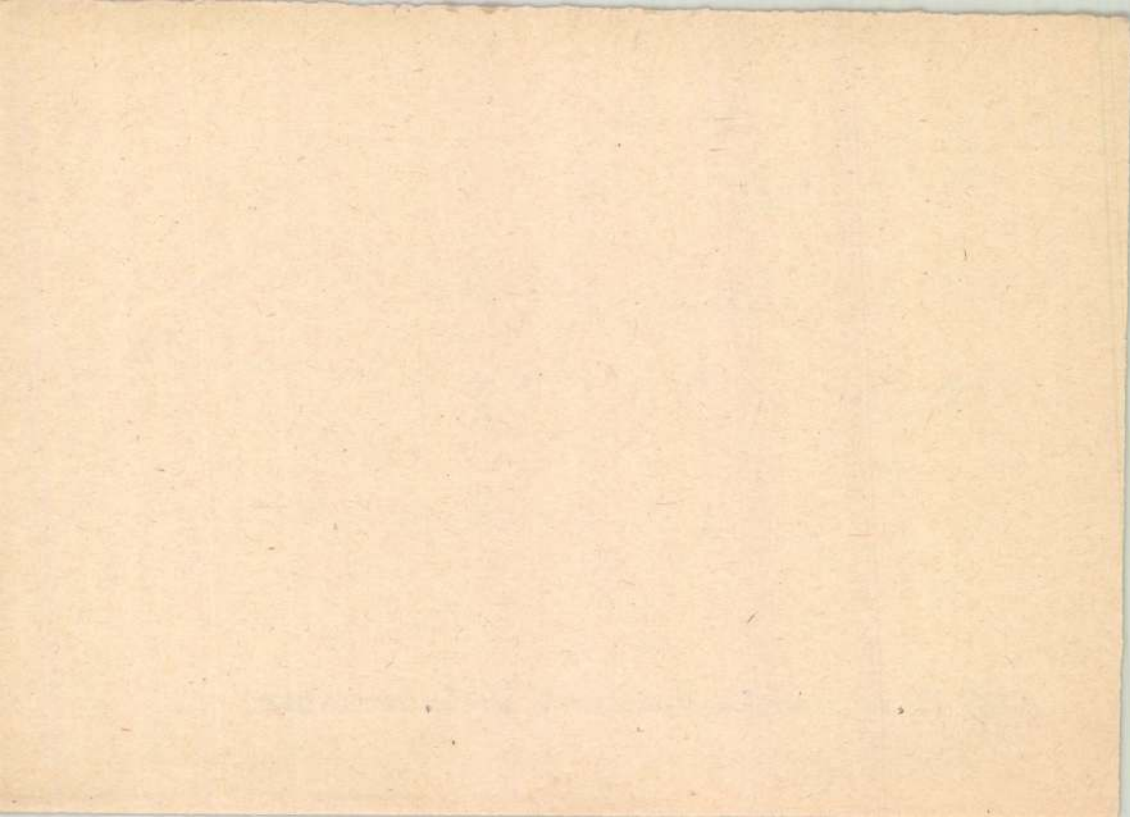
BÁV 41. Képekció Budapest 1976. december

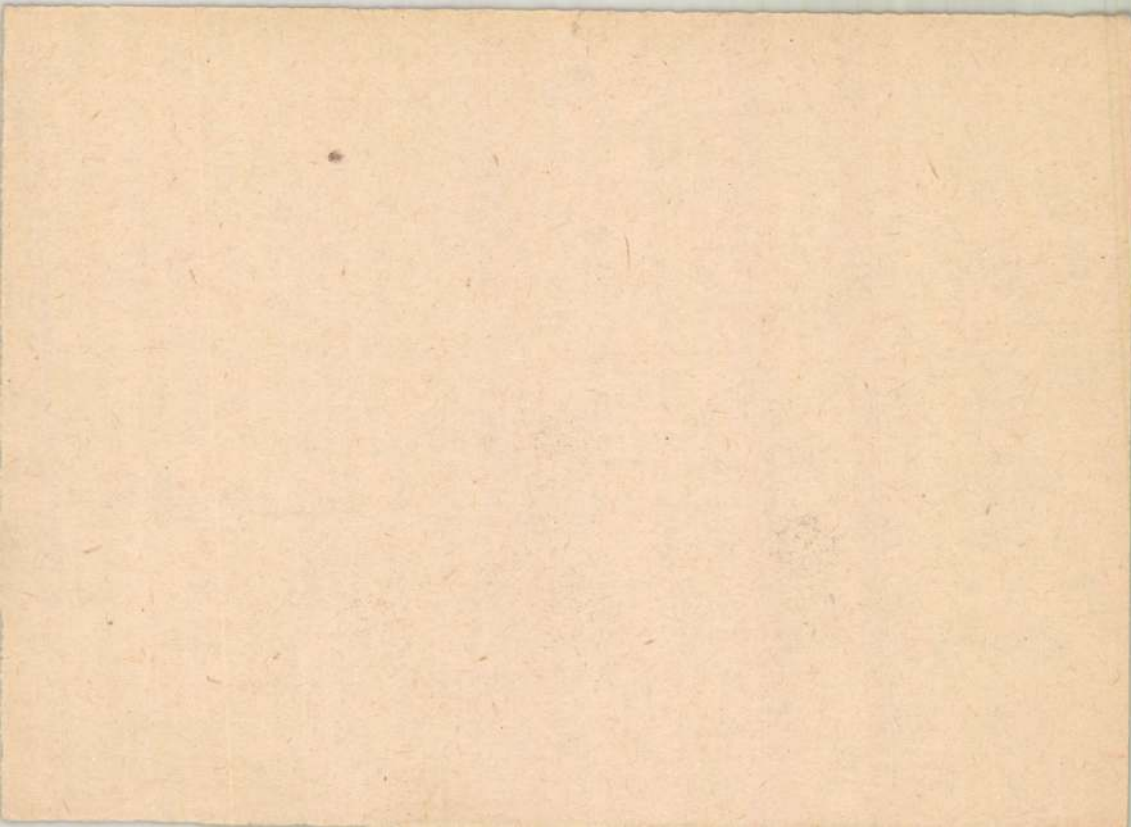

Iványi Gyúrnwald Béla
(1867 - 1940)

„Balatonparti táj” o. Zentou
70 x 100 J. l. p. Iványi Gyúrnwald Béla
Védett
u. a. s. : 18000 ft.

BÁV 41. Képekaukió Budapest 1976. december

IVÁNYI

GRÜNWARD

BÉLA

Új művészet

2003 / OKT

3.0.

Duname11. Ref. Ek. Lt. A/1.b. A
Gépel t másodpéldány aláírás nélk
Zengővárkonyba irt levél.

Az ügy részleteit ld. 669/2.

1. Ld. 704. és 705.sz.
2. Ld. 702/4.

3 orv)

Yvainyi Grünwald Béla

" Gyűlöletcsendelet " } népmo-
" Rehaszárítás " }

Csávadi Imre: két magyanyai mester
Tulor, 1977 október 2 - 24 lap.

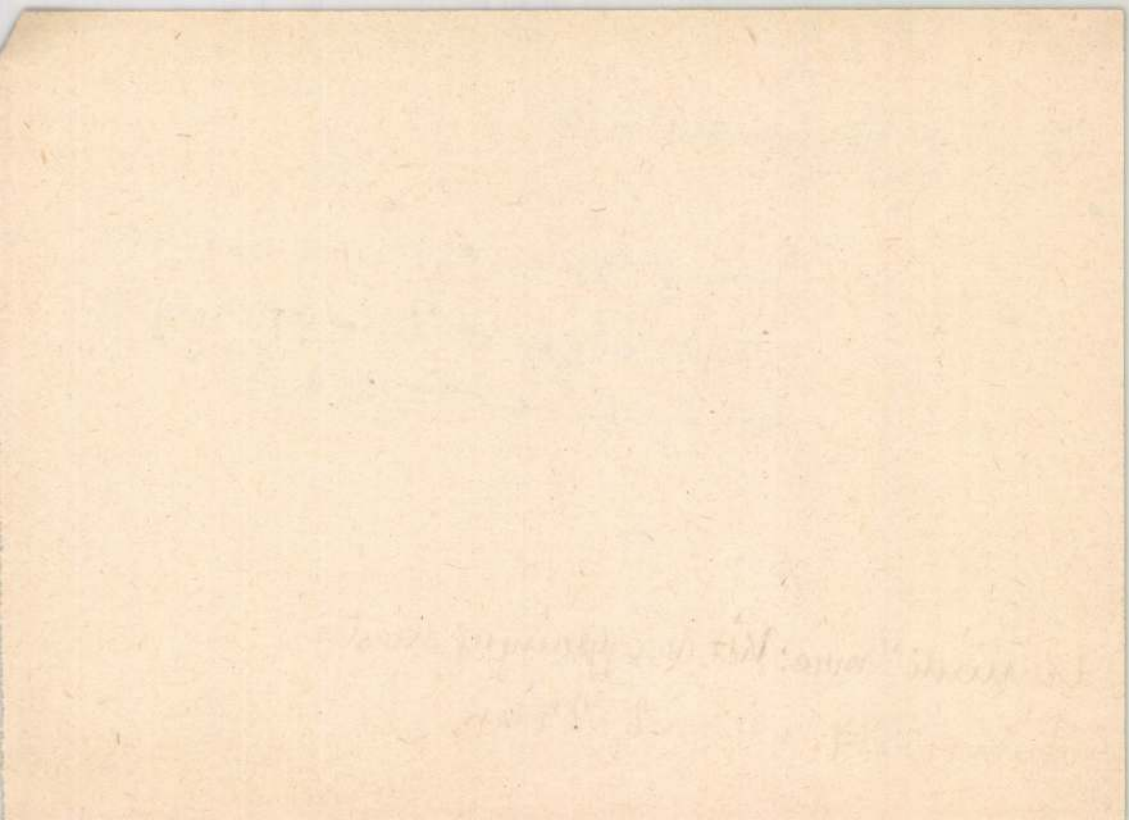
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

Gravij Grünwald Béla

Gravij Grünwald Béla munkásságát Telepy katalin összefoglaló ismeretese tárgyaja.

Csavadi Imre: Két magyar mester.

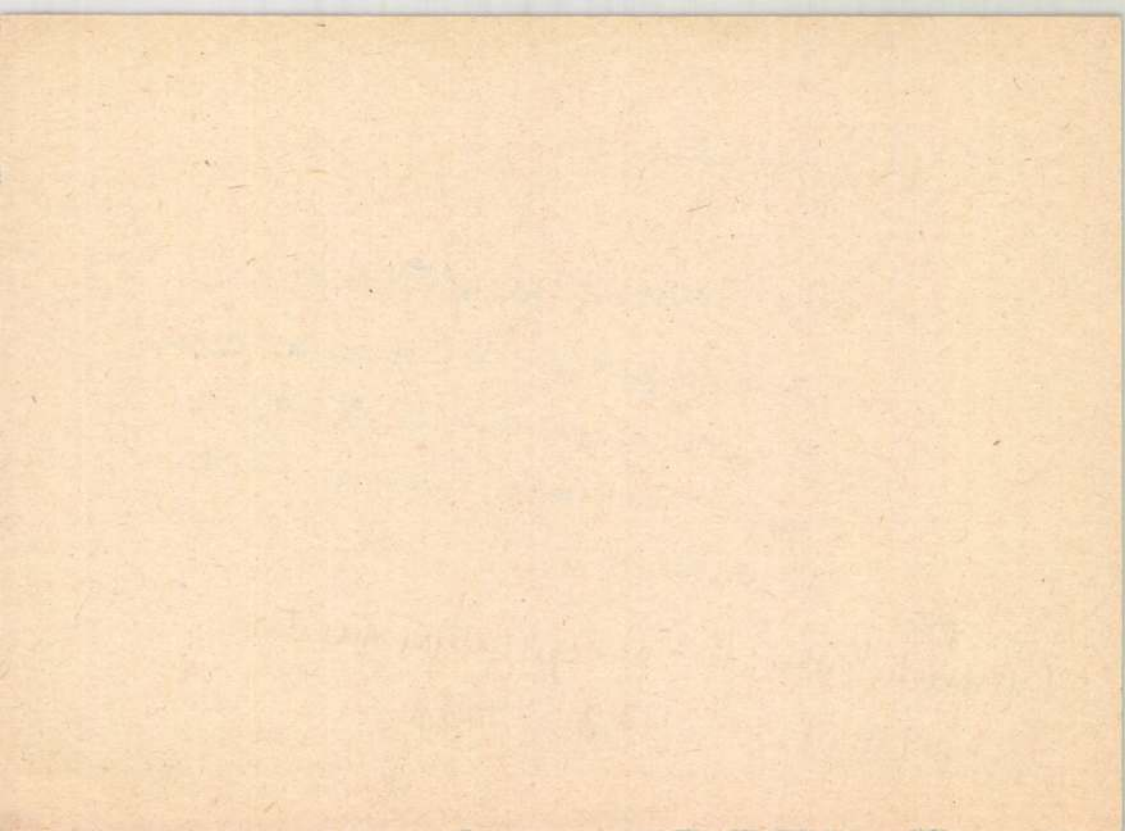
Tulior, 1974. Október 2 - 24 lap.

Yrönny Grimoald Béla

A művészi és tudományos életben
örökös. Legismertebb képe az időse
liri kitűnő előadások és a nagy
szépség, esetleg töltővel a hosi-
tímóker.

Gamadi Yrönny: Két magyar nyelvű mester.
Tűzör, 1977. október 2-24 lap.

Gravéi Grunwald Béla

Gravéi Grunwald egy ideje itáliai
szecessziós, elabrávalmatag ala-
kohat herelt festési: Nagyalt, Nagy-
bányától és Keskenyter alapított
festőiskolát.

Csuváchi Imre: két magyariai mester.

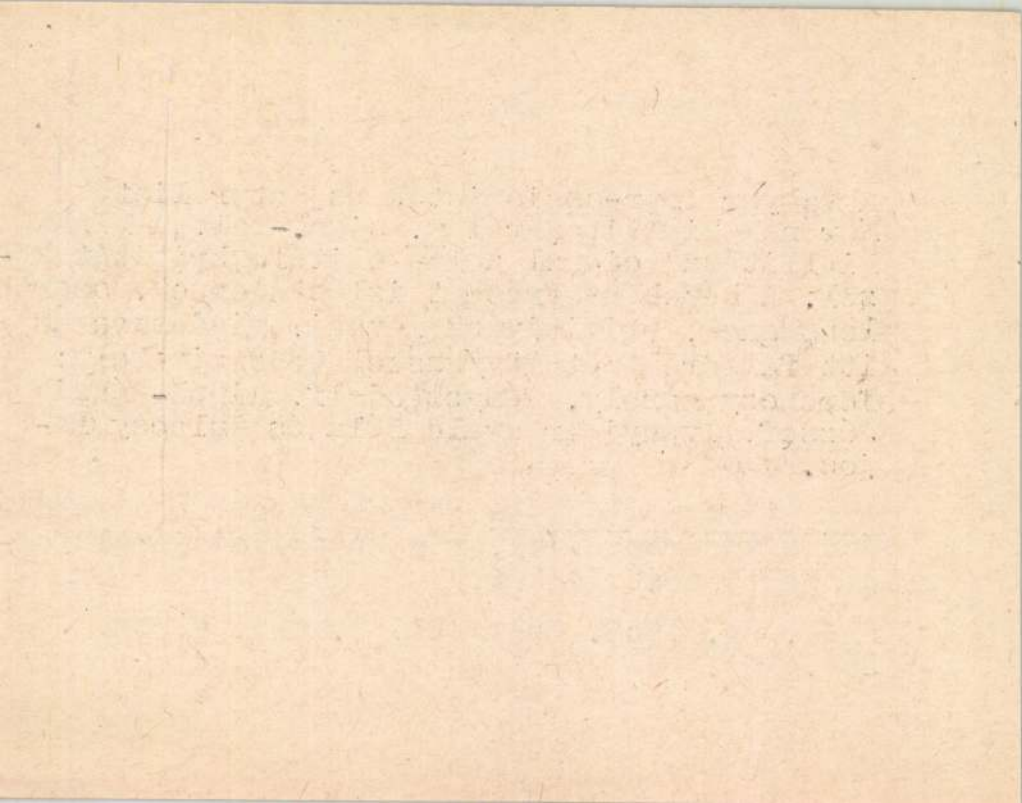
Tükör, 1977 október 2-24 lap.

Iványi Grünwald Béla

A Magyar Impresszionisták és Naturalisták
Körének kiállításáról m. sign.-val, „A MIÉNK
kiállítása” címmel a lap elitélő kritikát kö-
zöl. A képek nagyrészt izléstelennek, szerte-
lenségnek, primitivnek nevezi, mindössze az
itt felsorolt öt művésszel tesz kivételt:
Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Rippl-Rónai
József, Iványi Grünwald Béla és Gulácsy La-
jos.

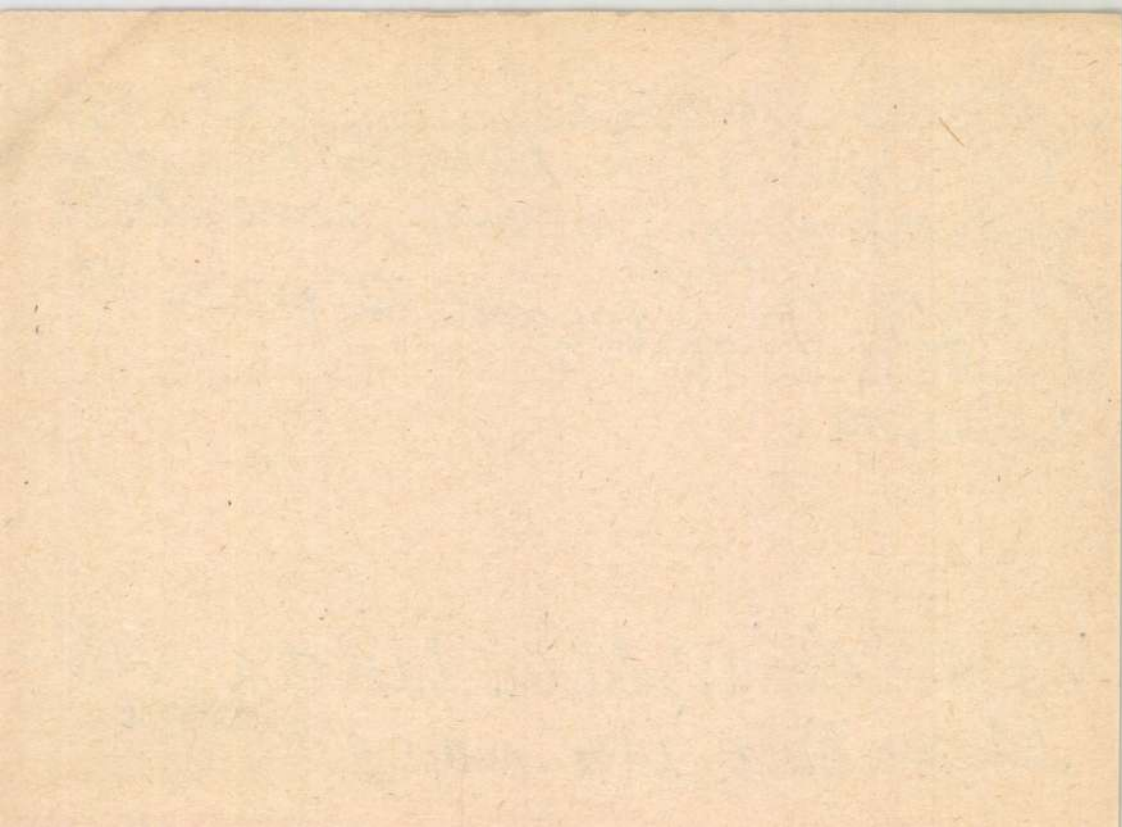
Iványi Grünwald Béla "Tavaszi" c. nagy faldi-
szé egyszerűségével, erős kompozíciójával fog-
ja meg a néző lelkét."

ÉLET, Bp. 1909. febr. 21. I. évf. 8. sz.
266. lap.

Yvanyi Gyimóald Béla, festőművész
a Nemzeti Galéria földszinti teremében
rendezett meg, a szlovák művésztelep 45
éve" c. kiállítását,
a művek nagyszámúval telepedett át
Szaharova.

Wagner István: Jubileumis kiállítás a Galéri-
ában.
Magyar Hírlap, 1948. márc. 8.

Jóányi-Grünwald Béla, festő

Megemlékező.

-: Derj Tibor, a munkás mozgalom, az ellenállás

11-17

Kritika, Bp. 1978. jan.

78/1

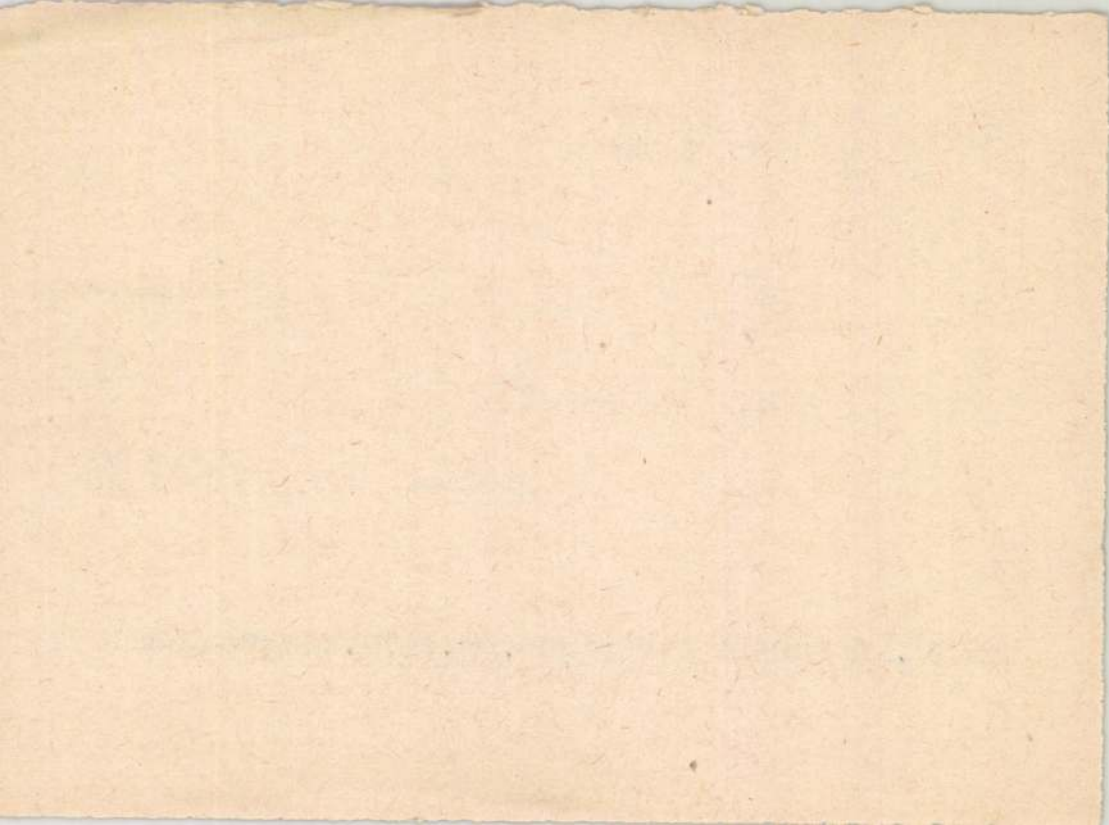
Ludwig Grünwald Bote

"Alkohol a yabadban" o. v. 70x100 cm

L. L. Ludwig Grünwald Bote

Waltham in 15000 ft.

BÁV 46. Képekész katalógus, Bp. 1978. szeptember

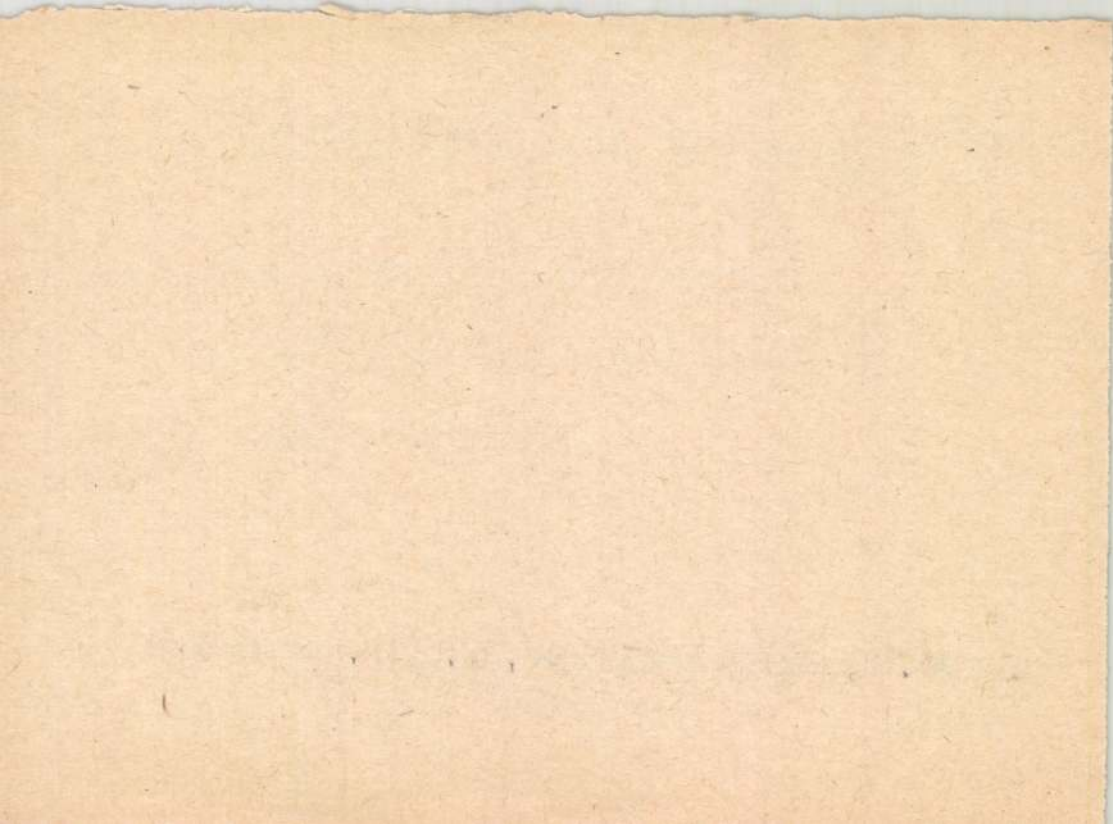
Iványi Grünwald Béla (1867-1940)

„Füvéségi névt.” o. Karton 63x71 cm

J. l. Iványi Grünwald Béla (sejtel)

„Műtári.” in: 10000 ft.

BÁV 46. Képekkelő katalógus, Bp. 1978. szeptember

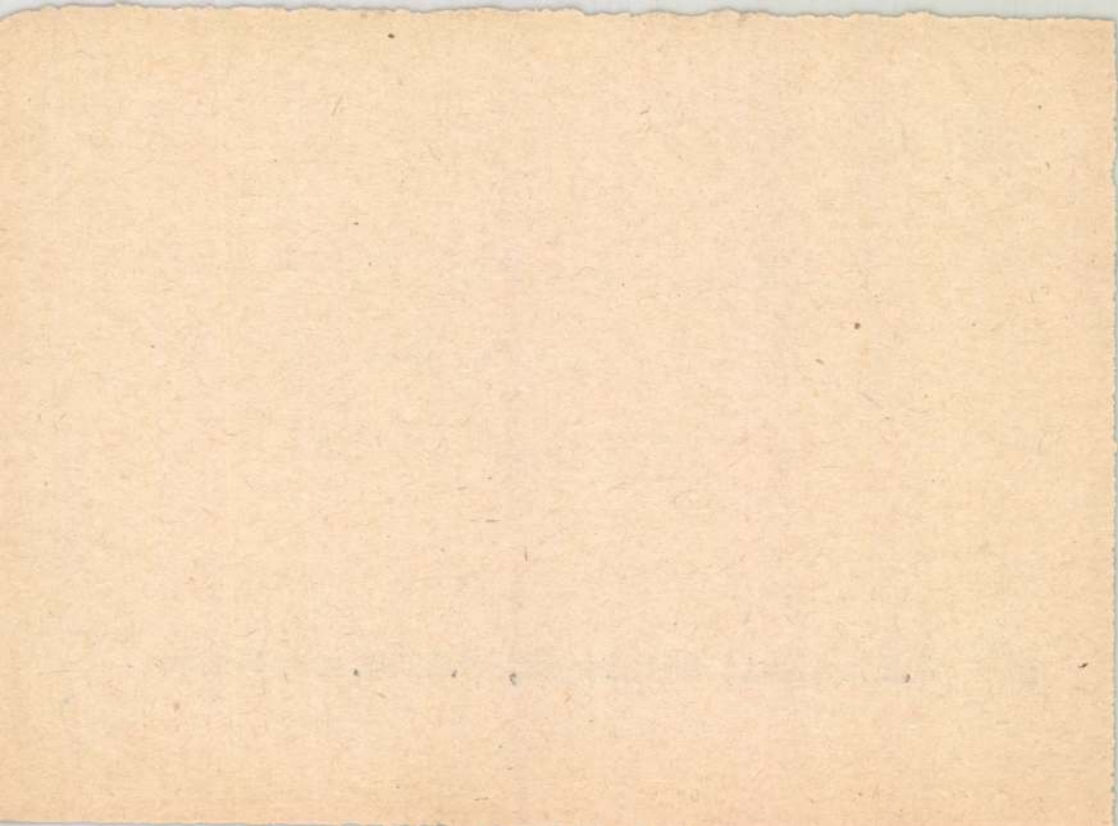
Udnyí Grünwald Béla

"Kakas" o.v. 60,5 x 80,5 cm

L. l. j. Udnyí Grünwald Béla (Restaurált)

Értékelési ár: 8000 Ft.

BÁV 46. Képekkiállítás katalógus, Bp. 1978. szeptember

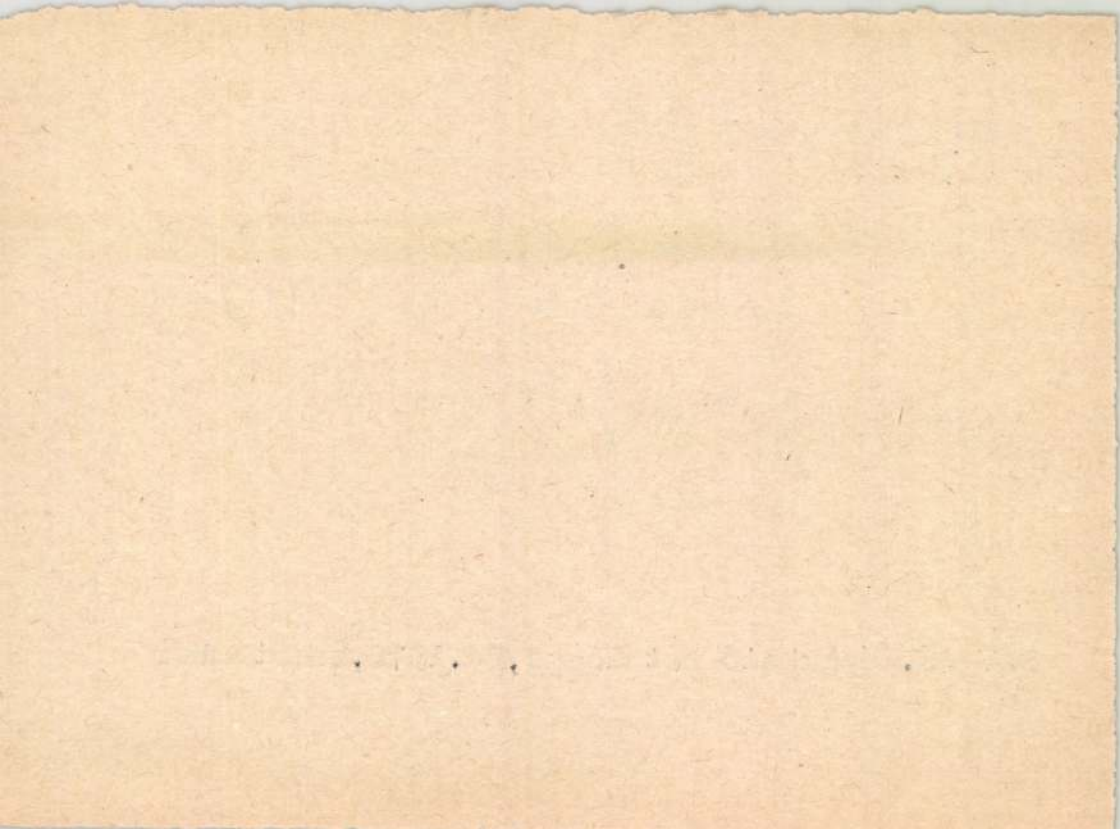
Iványi Grünwald Béla

"Falusi ház" o. v. 44x57 cm

J. l. f. : Iványi Grünwald Béla

Eladási ár : 8000 ft.

BÁV 46. Képekaukción katalógus, Bp. 1978. szeptember

Tornyai Grünwald Béla, festő

d. Tornyai János

dr. Dömötör János: Plohn József

755-758.

Élet és Tudomány, Bp. 1978. jún. 16.

XXXIII/24.

1865

John Jones

John Jones

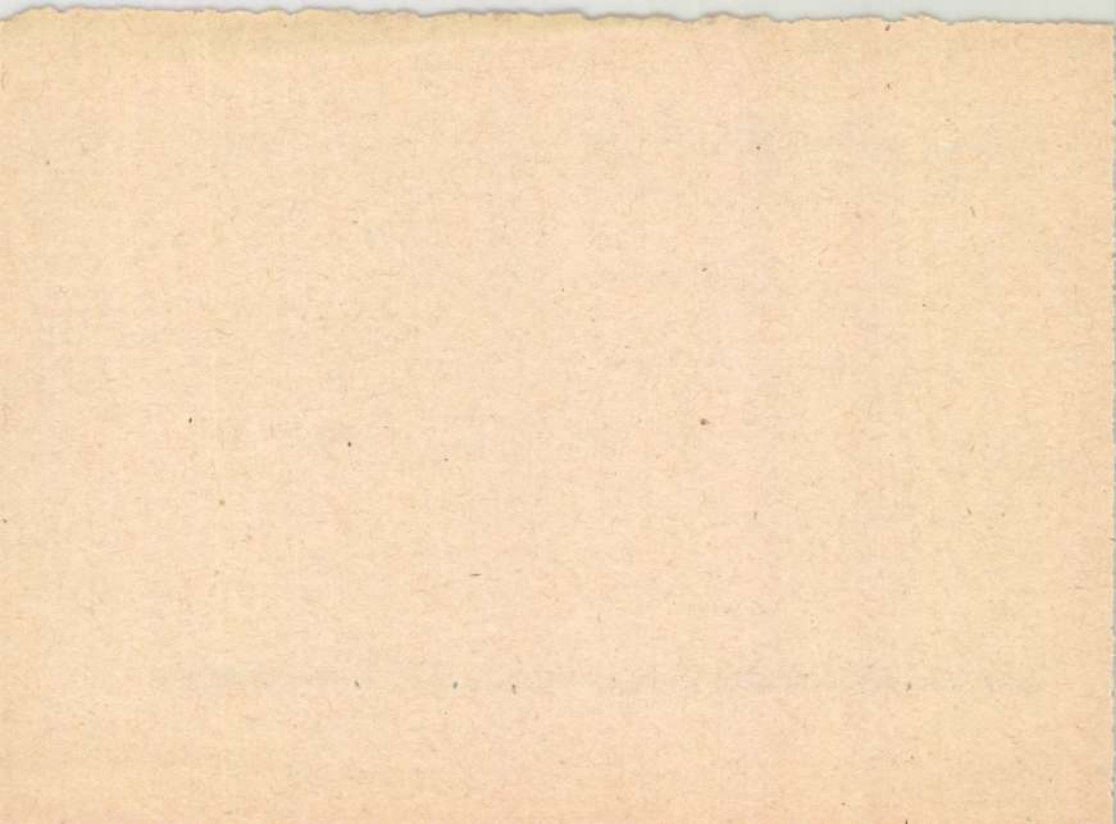
John Jones

Wazyi Grünwald Beta

„Vízparton ülő nő”

O. v. 60 x 50 cm I. l. f. Wazyi Grünwald Beta
Elhártsai ár: 7000 Ft

BÁV 46. Képekkió katalógus, Bp. 1978. szeptember

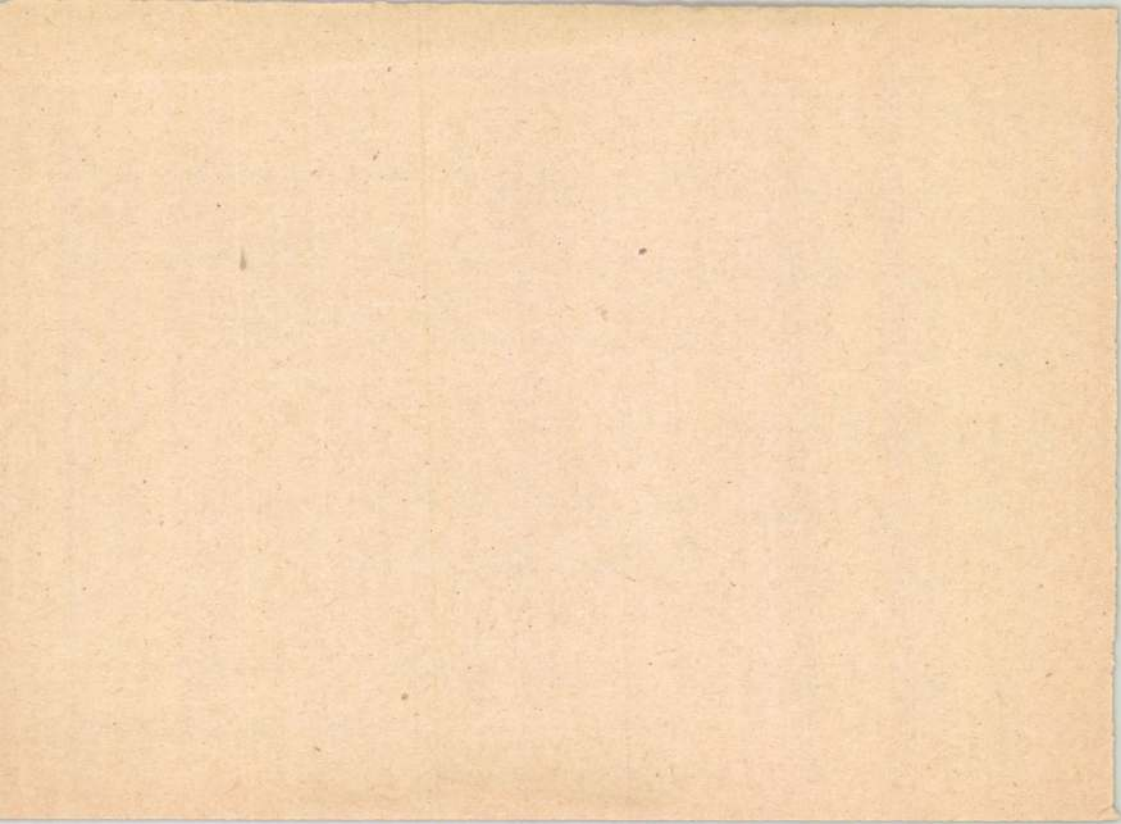

Iványi Grünwald Béla (1867-1940)

F. Mintagyűjtésében Győdy Bertalan nevének volt.
1887-ben a Julian Aladáréknak tanult, 1896-ban
Münchenben a Kellény-Zörner családról, 1896-tól
Nagybányán dolgozott.

9. Város vége o.v. 36 x 56,5 cm
lts. MK 53.260

F. XXIV. festségek a minták gyűjtésében - Katalógus
1975. Mesterc

Wáruyí Gínduwáld Bete

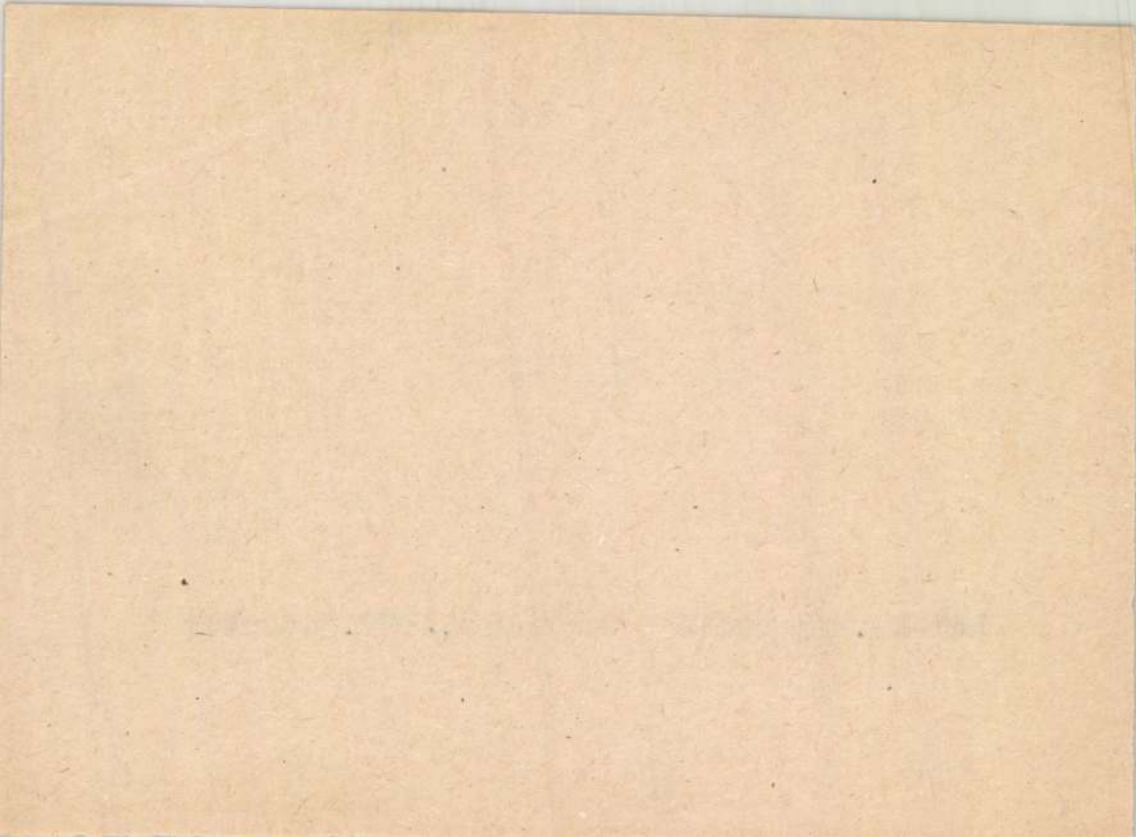
Naplemente a Balatonon

o. Karton 34x46 cm S. l. f. : Wáruyí Gínduwáld
Bete

Ukaltási ai: 8000 ft.

BÁV 44. Képaució

Budapest, 1977. december

Wagner's Grünwald Beta
(1867-1940)

"Vivayrendelet" o. v. 67x76.

S. l. j. : Wagner's Grünwald B.

Wálkati ai : 15000 ft.

BÁV 44. Képaució Budapest, 1977. december

Iványi Grünwald Bete

Által a yabadbau² o. Zarton

75x100 cm

S. l. p. : Iványi Grünwald Bete

(Sóult)

U. Walfari ai: 6000 ft.

BÁY 44. Képauei6

Budapest, 1977. december

Vodny's Grinnwald Beta

"Germes Zútvál" o. v. 65 x 91 cm
J. l. p. : Vodny's Grinnwald Beta
Zútvál: as: 12000 ft

BÁV 44. Képekció Budapest, 1977. december

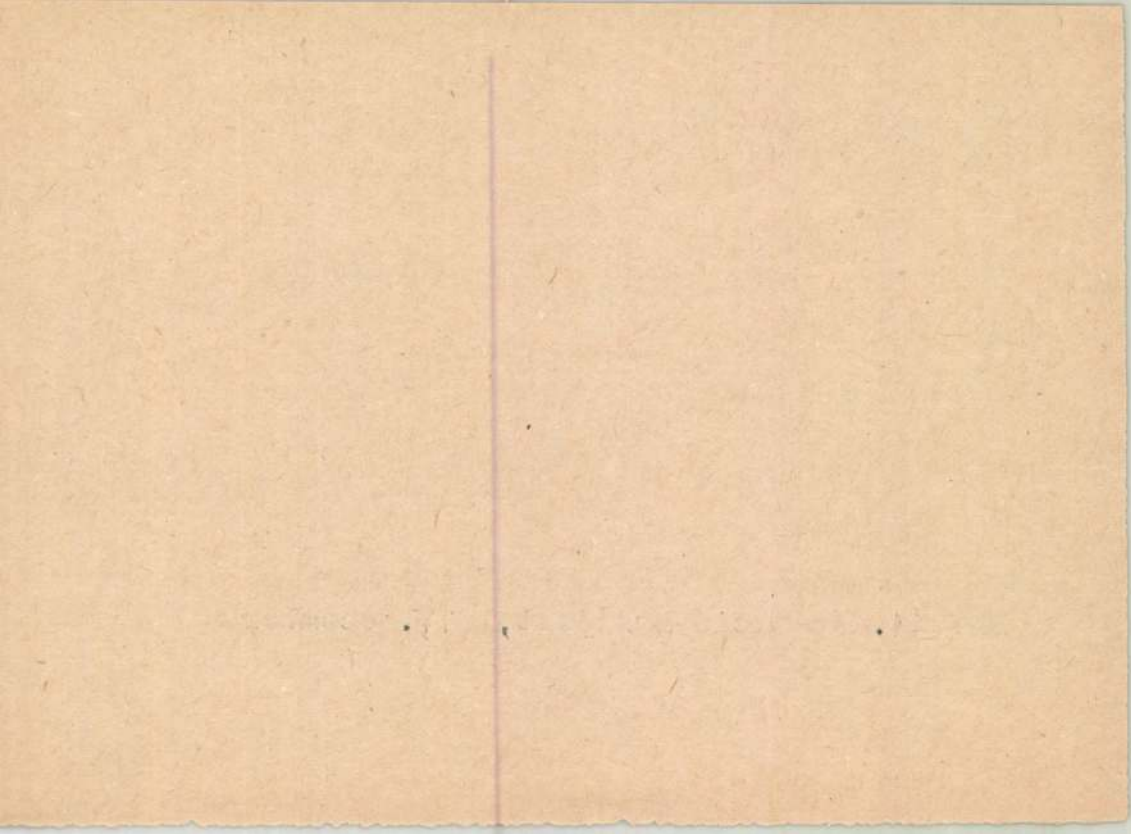
Wáryj' Grúmwald Bete

"Faluóje" o.v. 50x60 cm

S. l'ij. Wáryj' Grúmwald Bete

Ukallat' a': 8000 ft

BÁV 44.Képauckió Budapest,1977.december

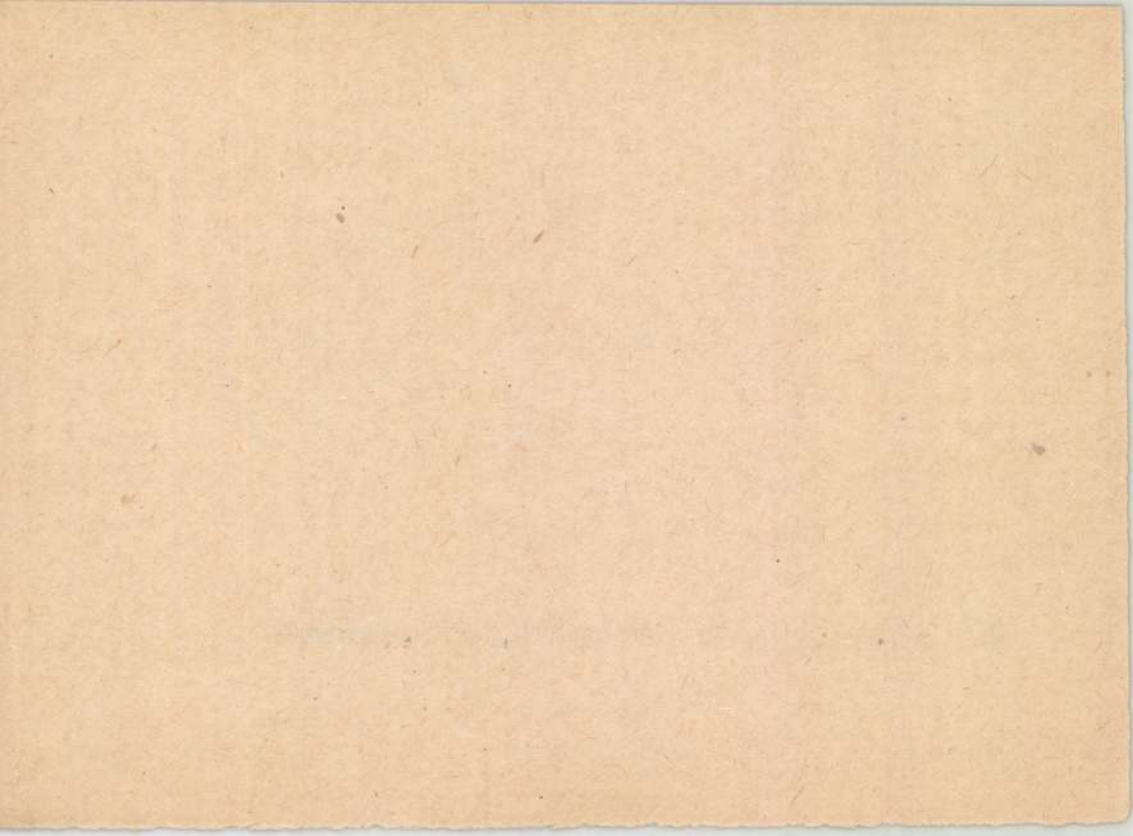
Ivóczy Grünwald Béla (1867-1940)

"Gyógyok" 0. fe. 31x40 cm

J. l. p.: Ivóczy Grünwald Béla

Wáltsai ár: 5000 ft.

BÁV 44. Képekció Budapest, 1977. december

Iványi-Grünwald Béla

Nő kannával /62x 30 cm/ c. képe az 1963-as kép-
aukción 800 Ft-ért került kikiáltásra. Elkelt
2600-ért.

Engel Károly - Aukció-kritika; Műgijtó, 1972.
1. sz. 54. l.

IVÁNYI-GRÜNVALD ZOLA

80. évfolyam 1933. évi kötetének 1. kötetében a 1933-as évi
szekcióban 80-81. oldal közötti helyeken, különösen
800-801.

1. kötet, 1. rész - 1933. évi kötet, 1. kötet, 1933.
1. kötet, 1. rész - 1933. évi kötet, 1. kötet, 1933.

Iványi-Grünwald Béla

Cigánytanya /86x 66 cm/ c. képének 1949-ben
350 Ft volt a kikiáltási ára. Ennyiért is
kelt el.

Engel Károly - Aukció-kritika; Mogyújtó, 1972.
1. sz. 54. l.

Iványi-Grünwald Béla

Gyógyászati / 60x 80 cm / c. képműve 1943-ban
350 Ft volt a kiállítás ára. Tanyai Béla
kelt el.

Béla Iványi - Képműve - Képműve; Képműve, 1943.
I. sz. Ed. I.

Iványi-Grünwald Béla

1971-ben az 5000 Ft-ért meghirdetett Virágcsend-
élet /85x 58 cm/ 8800 Ft-ért kelt el.

Engel Károly - Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972.
1. sz. 54. l.

Iványi-Grünwald Béla

1963-ban az 1200 Ft-ért meghirdetett Táj szer-
kérrel /70x 100 cm/ c. képe 2800-ért kelt el.

Engel Károly - Akció-kritika; Műgyűjtő, 1972.
1. sz. 54. l.

Iványi-Grünwald Béla

1963-ban az 1300 Ft-ért megvásároltam a
Károlyi /Vox for em/ c. képs 2800-ért kelt el.

I. sz. 84. l. Engel Károly - Károly-képek; Budapest, 1972.

Yvainyi Grünwald

1906 nyara öla azonban Nagy Iván is
forr a világra: előbb a fiatal bródel Paris-
ból hozott képei kétfélek felhívés, utóbb
az egyik mester Yvainyi-Grünwald philis-
forradalma a preszóció.

Demény János: Gyarlók Gyala

Népművelés 1968/12

11 old.

1870

Received of the Treasurer of the
County of ... the sum of ...
for ...

Witness my hand and seal this ... day of ...

1870

Grányi - Grünwald

a velencei kiállításra, a magyar
teremben szerepelnek művei.

Geerich Tibor: Az új európai művészet.

Magyar Szemle, 1936. sept. 44. old.

Yvanyi Grünwald Beld

1941-ban az Ernst Mühlbauer
szendrői kiállításán részt vett.

Gál György Sándor: "Dier Yvael"

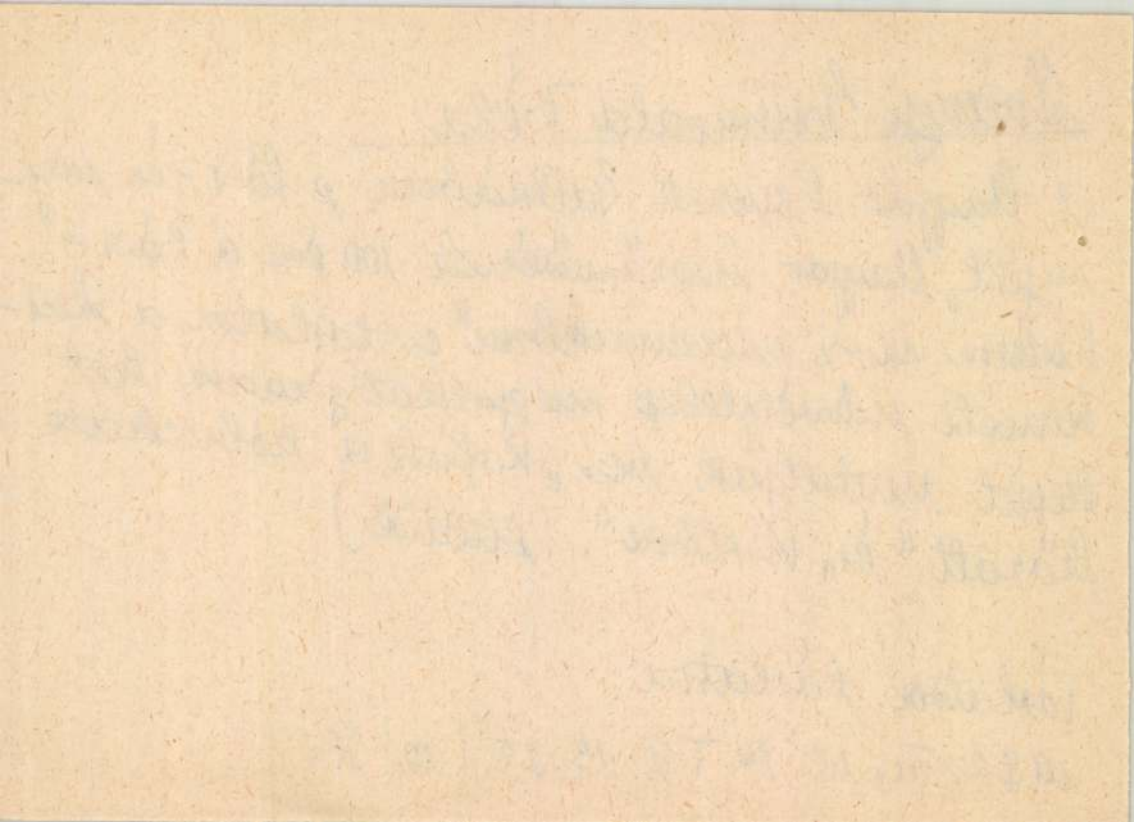
Új Élet, Bpest, 1941. máj. 1.

Grányi Grünwald Béla

A Magyar Nemzeti Galériában e hó 5-én meg-
nyílt „Magyar képréművészek 100 éve a Bács-
Kiskun m.-i múzeumokban” c. tárlaton a kecs-
keméti művésztelep megalkotójának két
képet mutatják be: „Kafák a hóbeccák
hárált” és „Kertben”. (szelvény)

Tárlatról tárlatra.

1942. III. 18. ~~TV.~~ TV. 14.25 | 12 | K. j.

Horváth - Grünwald Béla
festő

Mittalás.

Horváth Béla: Kiállítási jegyzetek.

MŰVÉSZET, 1972. október-november - 60. oldal

Grányi - Grünwald Béla
festő

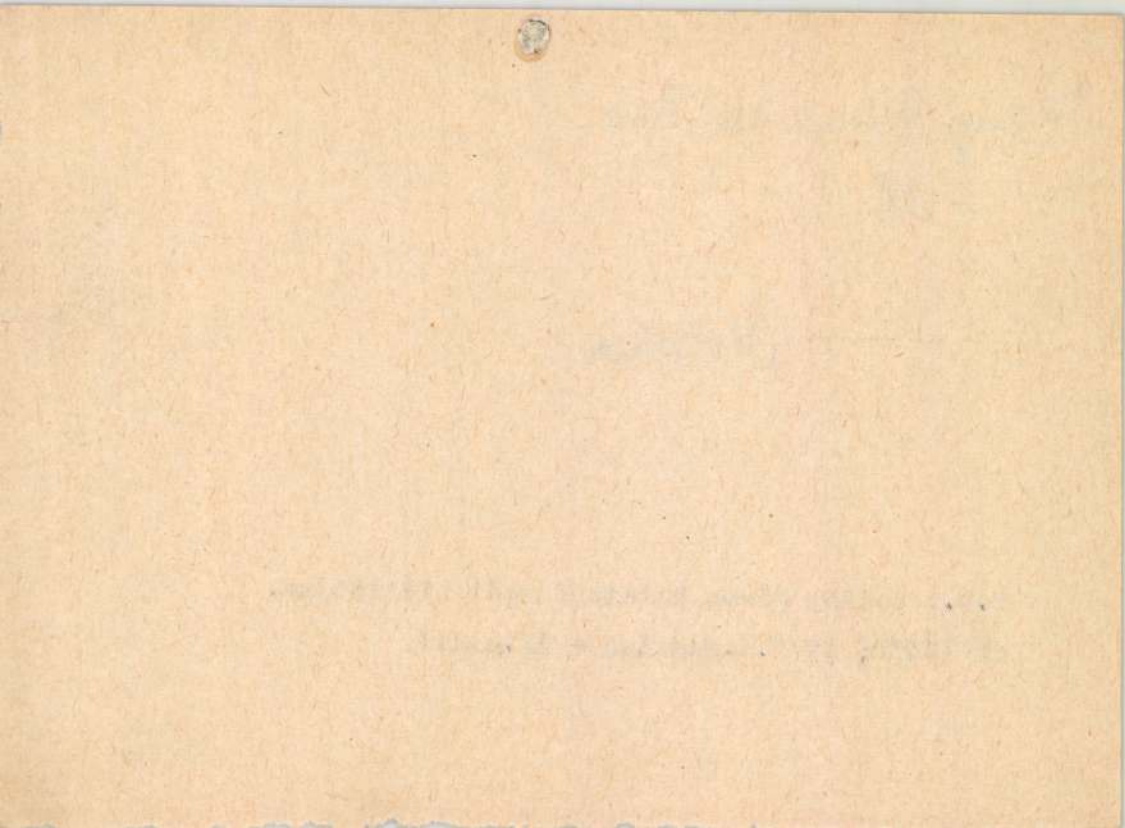
Méltóság .

Aradics Endre: Bács-Kiskun megyei néprönművészet...
Művészet, 1972. június - 43 oldal.

Yocai György: Grünwald Béla
festő

Méltóság

T.G.: Halápy János balatonfüredi kiállítása.
MŰVÉSZET; 1972. augusztus - 27. oldal

Ivanyi Grünwald Betle

neve emléke

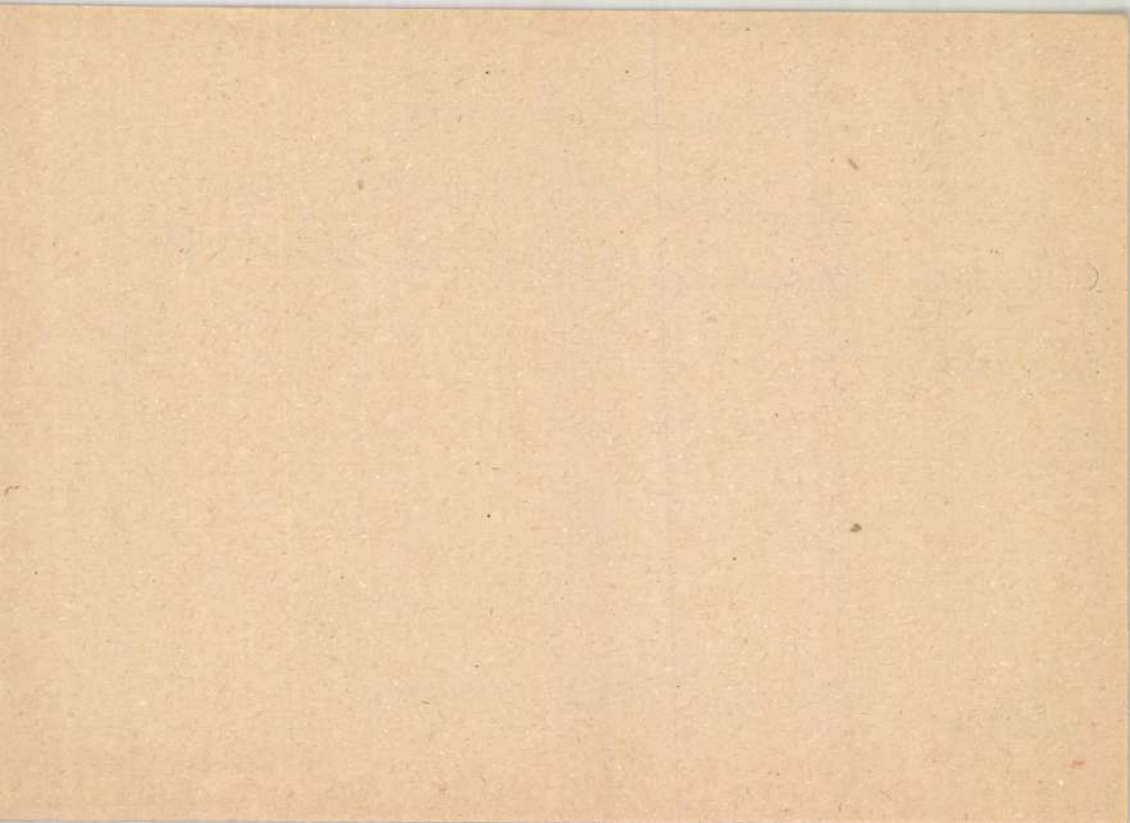
Magyar Nemzet 1972 december 16

4. old.

Yodanis Grünwald Béla

A BAV 27. művészet-kepzésügyi
"Ágony tanyá" c. alkotása 28.000 Ft-
x kelt el.

Magyar Galéria, 1942. máj. 25.

Yvanyi Grünwald

Birta kényes festő- és grafikusművésza - aki
mestertanulmányokat végeztet 1919. utána hollandi-
délian élte át & mutatva be a magyar
modern művészetet: Csók Istvánt, Yvá-
nyai Grünwaldot, Derkavitsát, Aba-Löv-
köt, saját képeivel együtt.

(fodor): Impressionizmusra egy köbányai
iskolában.
Magyar Művészet, 1943. ápr. 24.

London 18th Dec 1841

Dear Mother
I received your kind letter of the 11th and was
glad to hear from you and to hear that you
were all well. I am well at present and
hope these few lines will find you all the same.
I have not much news to write at present.
I am still in the same place and doing the
same work as before. I have not much time
to write at present but will write again
when I have more news to write.

Your affectionate son
John Smith

Juványi Grünwald Béla, festő

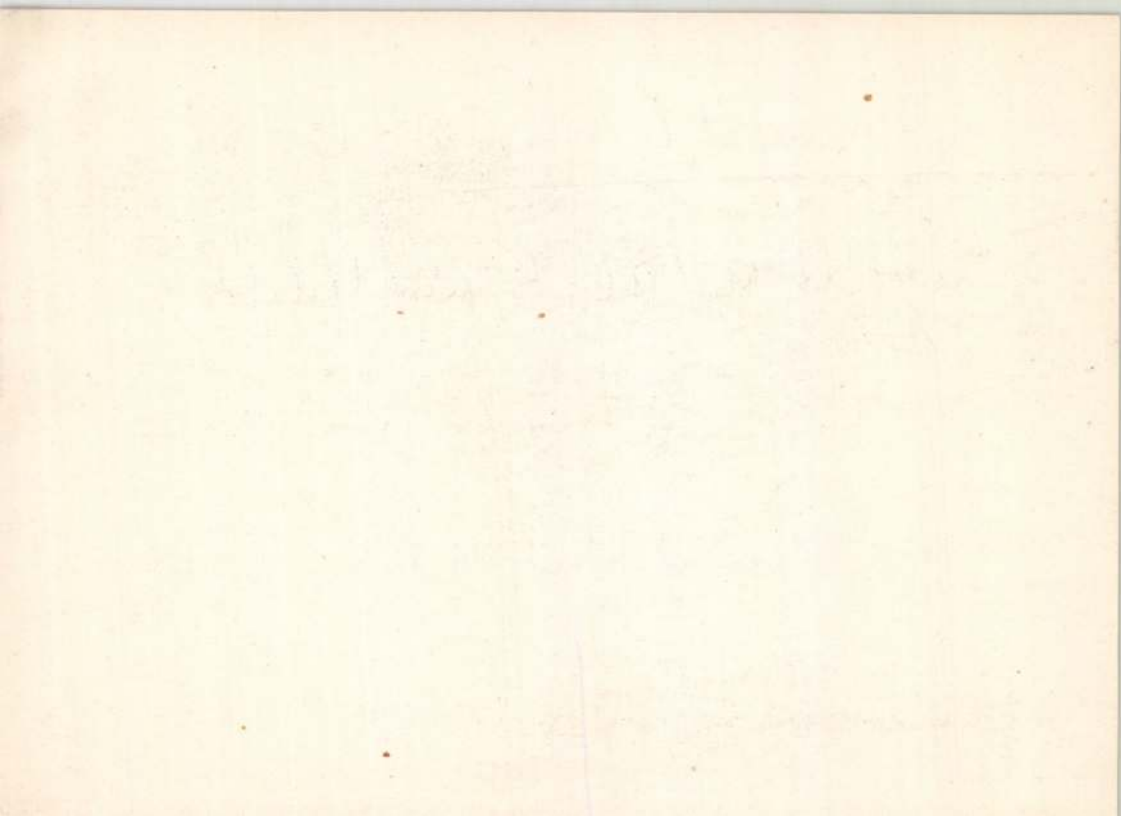
Izerepelt az 1926-os pécsi tárlaton.

- : A pécsi képzőművészet históriája (8)

861-864

JELENKÖR, Pécs, 1971. szeptember

XIV
9

Iványi Grünwald Béla

Timon Kálmán: Pogány Margit és Brancusi. Részletesen ismerteti a szobrász és a magyar festőné kapcsolatát, közli a P. Margitról készült Brancusi-portrék fotóit, s ismerteti P. Margit életét és munkásságát. Mesterei Karlovsky Bertalan, Iványi-Grünwald Béla és Ferenczy Károly voltak.

Yvämyi Grünwald kela, Jents

Müvei aukcion.

— : Sentei többet...

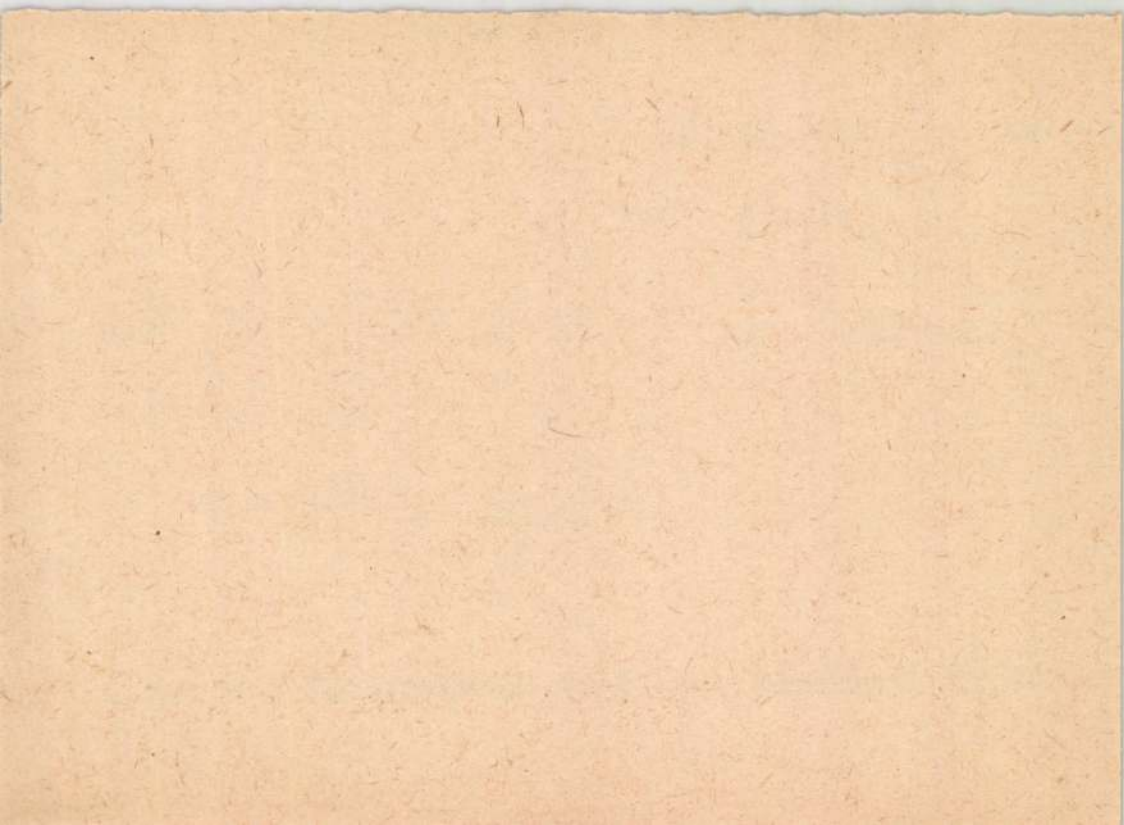
6.

EST / HIRLAP, Br. 1972. jún. 26.

Iványi Grünwald Béla
(1867 - 1940)

"Guedetel" ov. 70 x 98 cm s. l. j.: Iványi Grünwald
Béla. (Sérül)

szállási ár: 18000 Ft

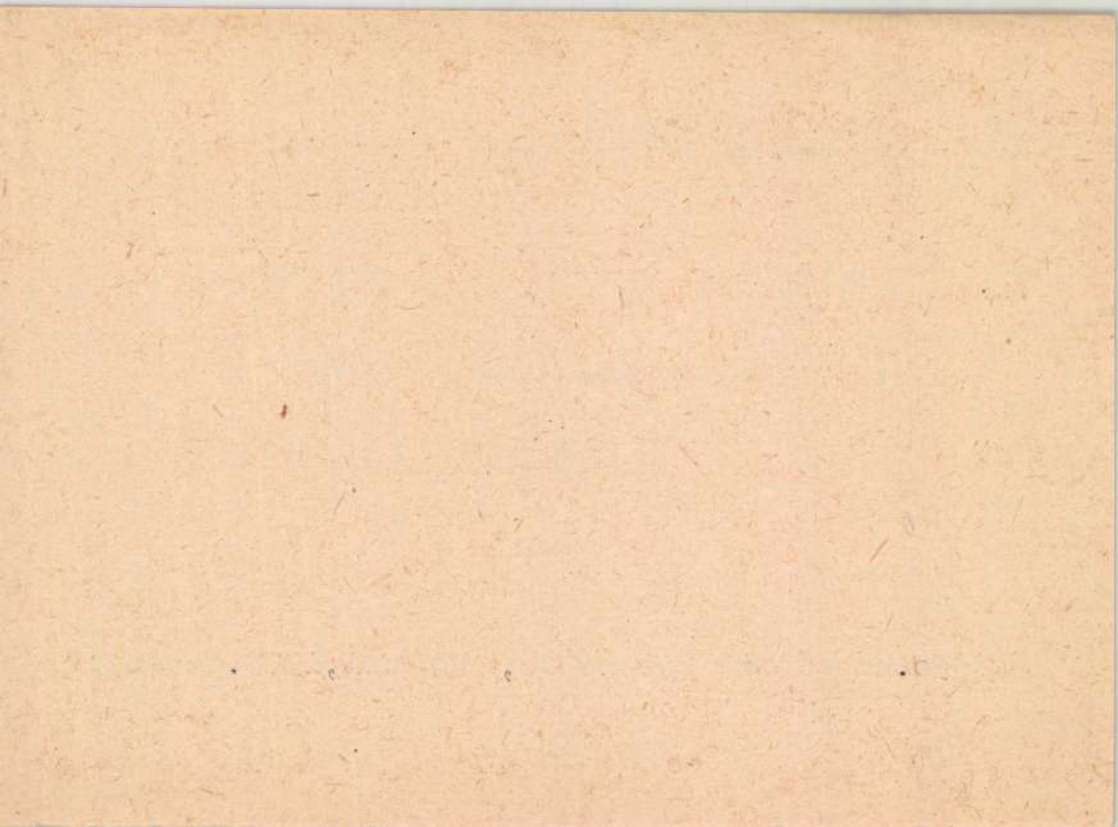

Iványi Grünwald Beta

"Nagybaranyi placc" o. v. 24x40 cm

J. l. b. : Iványi Grünwald B. NB.

Elkattási ár: 6000 Ft.

Swányi Grünwald Béla, festő

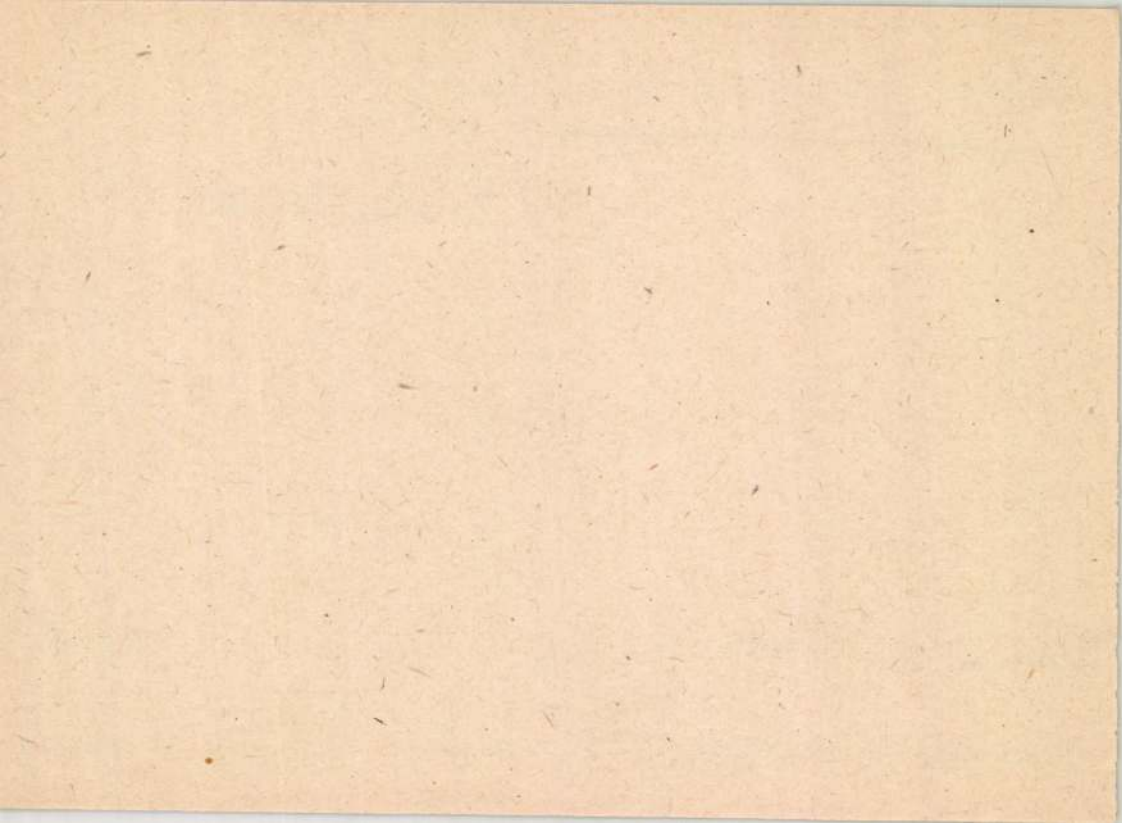
L: Kandai Sándor

Körmendi L. Portrék és írások

29-32 -

Jászkecskés alg. kiadvány, 1980. szept.

XXVI/3

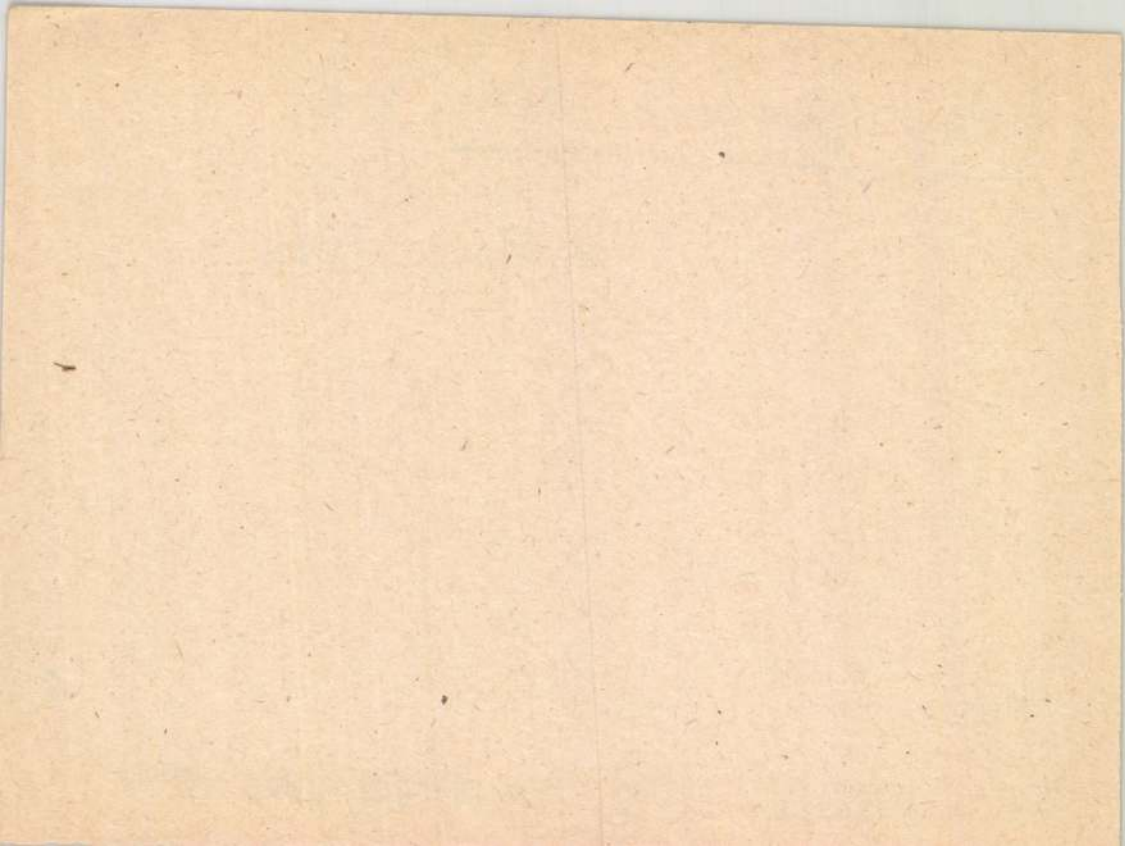
Lányi Grünwald Béla, testő

L. Lányi István

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980. jan. 15.

Juányi-Grünwald Béla, keső

d. Lotz könyv

-: Mi várható?

Népszabadság, Bp. 1979. júl. 27.

Iványi Grünwald Béla

Dr. Szemess Miklós: "A jubiláris tárlat, a Képzőművészeti Társulat 60 éve a Múcsarnokban!" címmel ismerteti a kiállítást.

A Szinyei Társaság-ba tömörült művészek: Csók István, Iványi Grünwald, Réthy, valamint Fényes és társai nem vettek részt a kiállításon. "Elfeledték azt, hogy a Múcsarnok semleges terület, ahol nem szabad bevinni alapos, vagy alaptalan, -az eszméhez, a dolog természetéhez mérten- kicsinyes, személyes ellentétek és háboruságok áldatlan következményeit akkor, amikor a magyar művészet reprezentatív megjelenéséről van szó.

A kiállítás nélkülük nem teljes, hanem csonka"-fejezi be véleményét a távolmaradottakról a kritika.

Élet, Bp. 1922. május 28. XIII.évf. 11. sz. 269-270. lap.

1870

The first part of the year was spent in the
 study of the history of the country and the
 progress of the war. The second part was
 spent in the study of the constitution and
 the principles of government. The third part
 was spent in the study of the principles of
 law and the principles of equity. The fourth
 part was spent in the study of the principles
 of natural philosophy and the principles of
 natural history. The fifth part was spent
 in the study of the principles of medicine
 and the principles of surgery. The sixth
 part was spent in the study of the principles
 of agriculture and the principles of
 husbandry. The seventh part was spent in
 the study of the principles of commerce
 and the principles of navigation. The eighth
 part was spent in the study of the principles
 of the fine arts and the principles of
 the liberal arts. The ninth part was spent
 in the study of the principles of the
 sciences and the principles of the arts.
 The tenth part was spent in the study of
 the principles of the human mind and the
 principles of human nature. The eleventh
 part was spent in the study of the principles
 of the human soul and the principles of
 the human spirit. The twelfth part was
 spent in the study of the principles of the
 human body and the principles of the human
 mind. The thirteenth part was spent in
 the study of the principles of the human
 soul and the principles of the human spirit.
 The fourteenth part was spent in the study
 of the principles of the human body and
 the principles of the human mind. The
 fifteenth part was spent in the study of
 the principles of the human soul and the
 principles of the human spirit. The sixteenth
 part was spent in the study of the principles
 of the human body and the principles of
 the human mind. The seventeenth part was
 spent in the study of the principles of the
 human soul and the principles of the human
 spirit. The eighteenth part was spent in
 the study of the principles of the human
 body and the principles of the human mind.
 The nineteenth part was spent in the study
 of the principles of the human soul and
 the principles of the human spirit. The
 twentieth part was spent in the study of
 the principles of the human body and the
 principles of the human mind.

Lodanyi Grünwald Béla, festőművész
Farkas Ester festőre kitüntetésül
hatott Lodanyi-Grünwald művésze, anél-
kül azonban, hogy megpróbált volna
a természettel való közzétlen kapcsolat-
tát.

Dr. Szabontai Barnabás: Farkas Ester kiállí-
tása nyitójában.
Kéltudományok, 1978. épt. 15

Iványi Grünwald Béla (1867-1940)

"Virágrendelés" o.v. 80x60 cm J. l. f.: Iványi

Grünwald Béla

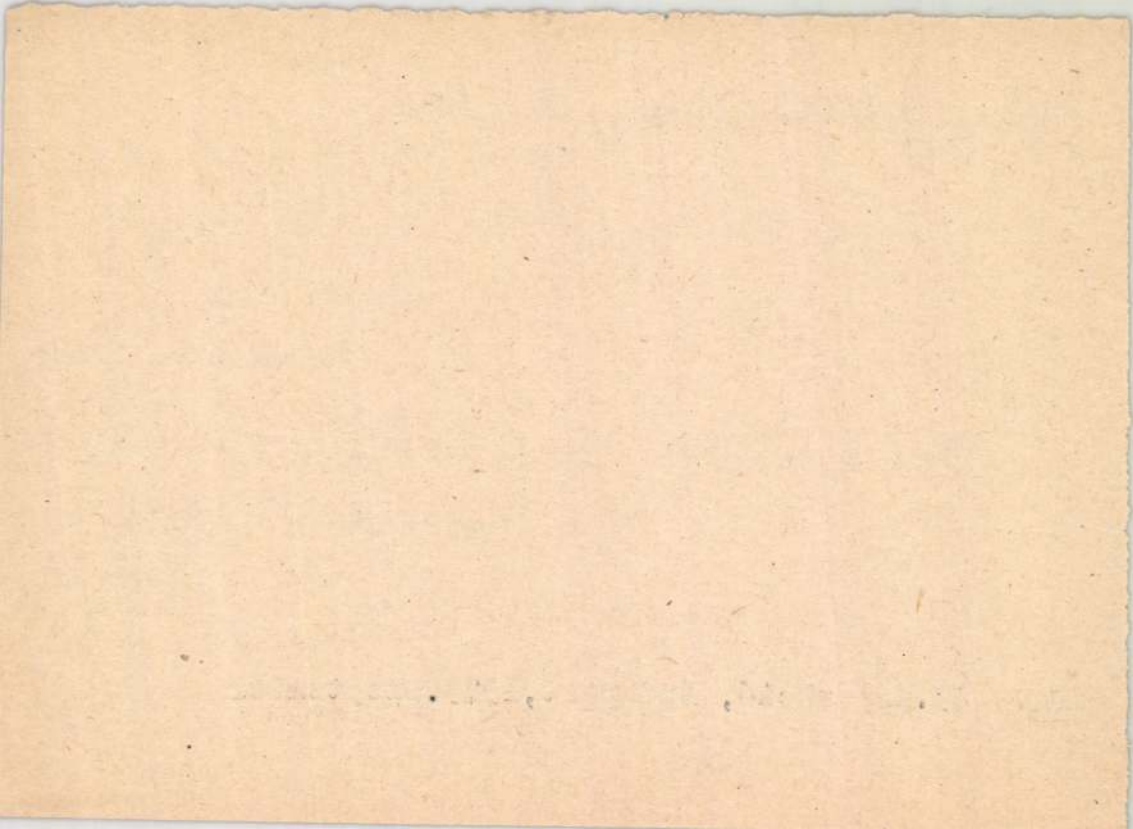
Utáltárisi ár: 12000 ft.

"Akkor a szabadban" o.v. 50x60 cm J. l. f.: Iványi

Grünwald B. Utáltárisi ár:

8000 ft.

BÁV 49. Képekaukción, Budapest, 1979. szeptember

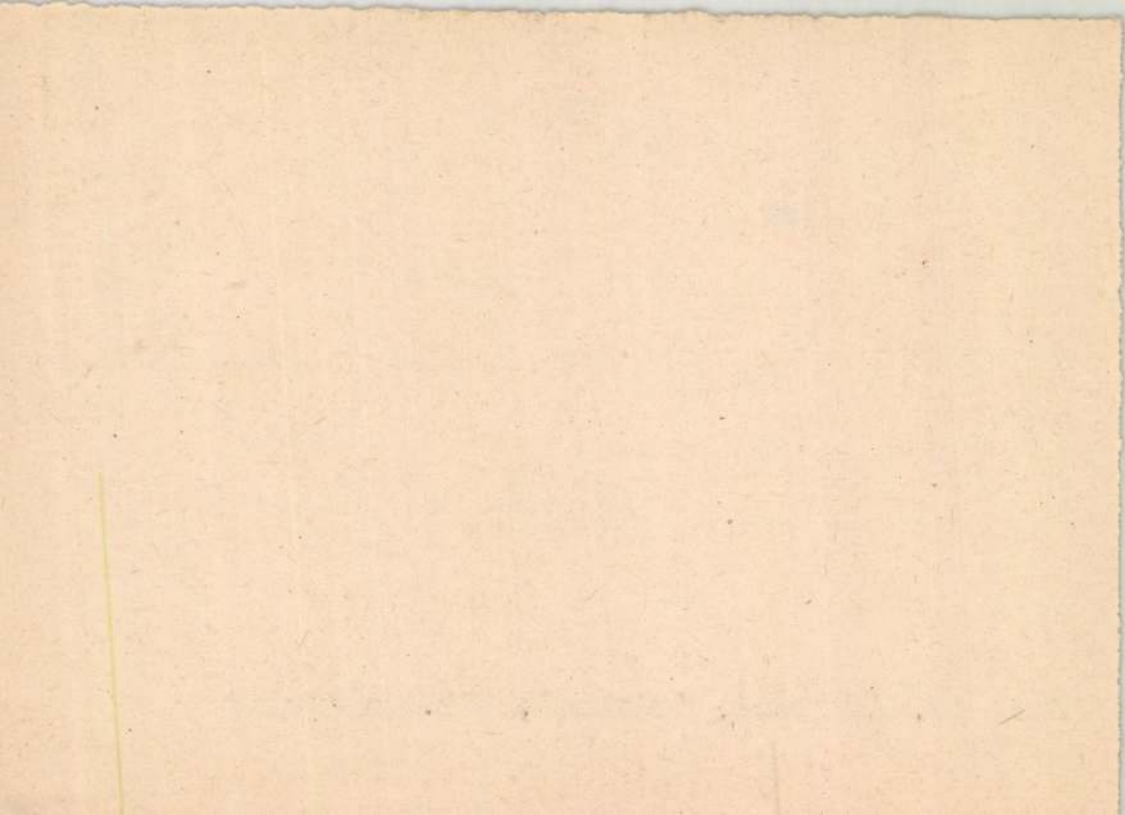
Iványi Grünwald Béla

"Agyagok az országban"

o.v. 70 x 100 cm s.l. p.; Iványi Grünwald
Béla

Utaltási ár: 18000 Ft.

BÁV 49. Képekkiadó, Budapest, 1979. szeptember

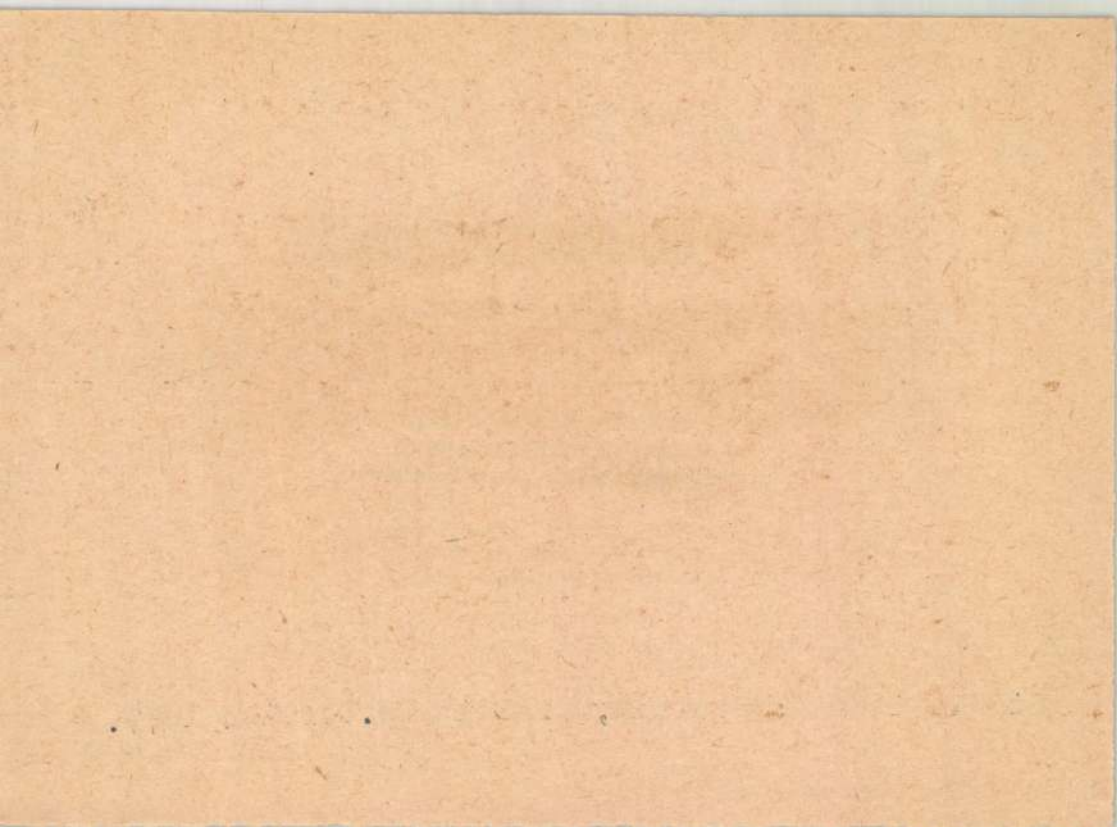

Iványi Grünwald Béla

Iványi Grünwald Béla (1867–1940): festő,
a nagybányai művésztelep alapító tagja.
Kezdetben plein-air jellegű tájképeket

festett, majd 1907-től, elsősorban Gauguin
művészetének hatására, szimbolikus
és a szecesszióval is érintkező stilizáló
műveket alkotott. Kecskemétre költözve
dekoratív feladatok foglalkoztatták, majd
e kitérő után újra visszatért
az impresszionisztikus tájképfestészetéhez.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. Corvina 1977.

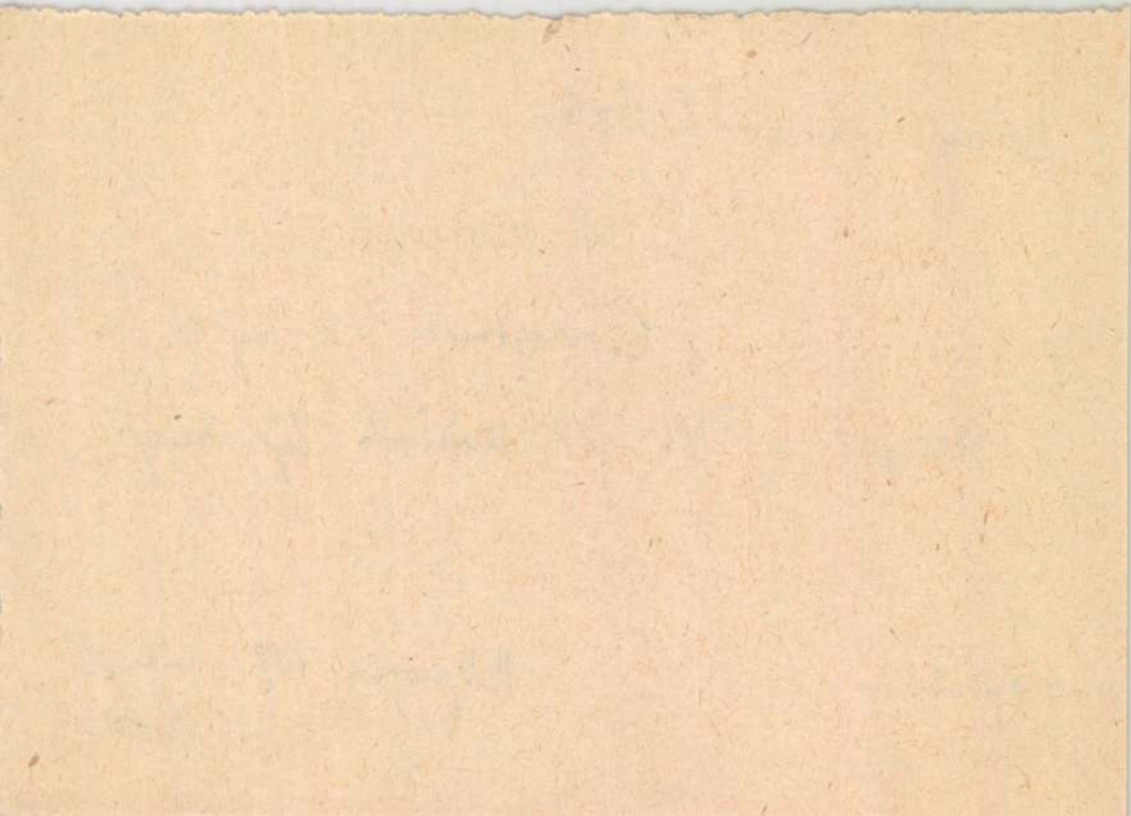

Wänyj Grünwald Bete

„Apdnykany“ e. Zepc
vsepep a BAV 27. unobuati Zepandcib/dy

- flouizout -

Wepetava 1972 unjas 25
Z. old.

Iványi Grünwald

Rippl, Fényes, Csók, Iványi-Grünwald és a többiek kiállításai olyan körökben is érdeklődést keltettek, amelyek addig csak a tegnap művészetében hittek.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság
Látóhatár 1970/7-8 74o.

1891

Received of the Treasurer of the
Board of Education the sum of
\$100.00 for the year ending
June 30, 1891.

Witness my hand and seal
this 1st day of July, 1891.

Iványi Grünwald Béla

1904 júliusában a nagybányái nyári iskolán

Iványi Grünwald Béla tanítványa volt Perlrott
Csaba Vilmos.

— Bodri Ferenc:Perlrott Csaba Vilmos
Látóhatár 1970/7-8 76o.old.

Ivanyí Gáborwid 1812

1804 júliusban a nagyenyeni várát lakolták

Ivanyí Gáborwid 1812 kassai várát volt peritott

Gábor Vilmos.

1804 júliusban a nagyenyeni várát lakolták

Ivanyí Gáborwid 1812 kassai várát volt peritott

Iványi Grünwald Béla

Iványi Grünwal-ot a nagybányai táj nagyszerű
művek alkotására ihlette.

Dévényi Iván: Ilosvai Varga István
Látóhatár 1970/7-8 719.old.

Ivan G. Lewis

Journal of the
Ivan G. Lewis

Ivan G. Lewis
Ivan G. Lewis

Yvainyi Grünwald

A magyar képzőművészet száz éve
"Bács-Biskupium megye múzeumai" című
mel gazdag anyagot felölelő kiállításnyi
kötet a Nemzeti Galériában. A kiállítás a Kec-
keméni, a bogyai, a biskupiumházi és a biskupium-
felegyházi múzeumok legzeleb XIX. és XX. századi
festményei mellett részben közli Yvainyi Grün-
wald munkái is.

D. G.: Képzőművészet.

Vigilia

1972/5

349 old.

Iványi Grünwald

Fiatal művészek jelentkeztek olyanok,
mint Szőnyi, Bernáth új célokkal és
eredményekkel és a régebbiek Rippel, Csók,
Iványi Grünwald, Fényes Adolf szívesen
látják tagokként maguk körében.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság
látóhatár 1970/7-8 742.

Iványi György

Értelmeztetve a fentiek alapján,
mint a fentiekben ismertetett és
előzetesekkel és a fentiekkel
Iványi György, férjese Adoll
főnök tevékenységéről.

Béla László; az osztályvezető
Iványi György - 1942.

Iványi-Grünwald

Mikor a botrányt elkerülendő Benczurék és
Zaláék rákényszerültek, hogy a hivatalos tár-
latokon egy Pippi Ronait, Ferenczit, Csókot, Fényest
vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek, akkor
tegalább valami alig észrevehető, rossz helyekre
rakták, mert a rendezés még az ő kezükben volt.

Bálint János: Két az a Társaság

Látóhatár 1970/7-8 744.

1890-1891

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Wányi Grünwald Béla

3

Művészi szerepelt is Nagyboldog
szolgolt művészi háttérrel.

Bálint Endre Hazugságok naplójából

Bp. Magvető 1972

3 oldal

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1021

1977.XII.21.Kocsuth 22.45₆Szné/

A római Magyar Intézet.

-Sinó Endre riportje.

-Szenet gyögyörködtető látvány tárul az ember elé, ha a Zeninocclról, Róma egyik dombjáról. Balról a Szent Péter Bazilika Michelangelo festette kupolája vonzza magára a tekintetet. Odább az Angyalvár sötétberna falai állják a nap tüzét. Szenben a Therese tulsó partján éppen palotál lépnek ki az örökvár cs utcaira. A Teveldi Tevero sétány fölött Róma egyik legszebb palotájának leggiája kandikál ránk. A Falkonneri palotáé, a római Magyar Akadémiáé. Az Intézet az idén tavasszal ünnepelte főállásának 50. évfordulóját. Ötven éve 1927-ben került a magyar állam tulajdonába. Az Ostilli familia XVI. században épült reneszánsz palotája 1630 körül került a Falkonneri család tulajdonába. Oretic Falkonneri a gazdag római nemes ember Fanschesco Orronini bizta meg a Vie Julian álló palota megépítésével és, átépítésével. Orronini az ünnepelt B ellini keze alatt kezdte pályafutását. Zsentsen István az Akadémia egykori igazgatója és a palota történetének kiváló ismerője megírja, hogy Orronini tüneményes pályafutásának a Falkonneri palota volt az első állomása. Ő építette a szentivci templomot is, és az Anneneset, Piatsena Vonán. A Falkonneri palotában különösen az első emelet, a Piano Ncui a legértékesebb. Hárcn Bercnini Stucco, egy Prinininek, vagy valamelyik jókezü tehiványának tulajdonított freskó található benne. A palota földszintjén berendezett sajtóiroda mennyezetét egy késői reneszánsz marielista és egy romantikus freskó díszíti. Az O eleku főépület mellé 1928-ban Palezzina néven eklektikus stílusu épületet emeltek. Ez vált az ösztöndíjesek otthonává. Földszintjén pedig helyet kaptak a festő és szobrász műtermek. Bár a római Magyar Akadémiát hivatalosan csak 1927-ben alapították meg, elődjének tekinthető az a magánjellegű római Magyar Történelmi Intézet, amelyet Freknói Vilncs címzetes püspök hozott létre 1895-ben. Az Intézet vállástörténettel foglalkozott, de világiak is látogatták, köztük clyen neves személyek Paisztorner Gyula művészettörténész, Reidl Frigyes irodalomtörténész, Iványi Grünwald Béla, és Kcszte Mózsef festőművész. Freknói Vilncs 1913-ban felejánlotta a magyar államnak az Intézet székhelyét, a Villa de Pellirclinicc 139 szán eletti villáját, és könyvtárát. Nemes tottékek indító pka az volt hogy otthon biztositson állami támogatás mellett magyar-csasz történelmi kapcsolatokat tanulmányozó magyar tudós nemzedékeknek. Az Intézet 1927-ben a Freknói vil-lából a Falkonneri palotába került át

Grünwald Béla
Szentivén

Miert vették le...

Festmények között

A kiskunhalasi Szendrői László gyűjteményét 15—20 festmény jelözi lakásának falán. Ivanni Grünwald, Szász Endre, Balázs Árpád, Tihanyi Lajos, Diószegi Balázs festményei is megtalálhatók.

— Szerettem a festményeket — mondta a fiatal tanár és a feleségem is megszerette. Nagy örömmel megértenei egy festményt, rajta keresztül az alkotót és felismerni a művész mondanivalóját.

— Melyik a legkedvesebb festménye?

— Valamennyit szeretem, de Szász Endre képe különösen a szívemhez nőtt. A kisfiunk születésekor vettem. A gyűjtemény legfrissebb szerzeménye két kép Csorba Tibortól. Még ott láthatók a kiskunhalasi Thorma János múzeum kiállításán, de már helye van a lakás falán.

K. I.

Stávková Kniha
Kecskemét

PETŐFI NEPE

1977 / DEC 19

Telefon: 138-068 381 745 340-176

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI UT 51

MAJNIN
HÉRTÉK

SÁTORGYÉNY

aluminium

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 387-748, 340-726

1978 JAN 15

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

Iványi Grünwald
Béla

1021

Női akt

Iványi Grünwald Béla
rajza

en a mezőgazdaság.
araszatok.

IVANYI Grünwald Béla

Katona Imre

Iványi Grünwald Béla átja
működésétől Nász, Bányaing

Somogy, 1985. júl. - aug. XIII. évf.

4. sz. 90 - 93.

csupán alárendelő természetére figyeljünk. Poszt-hisztorik művészettörténetbe kínálkozó idézetei előtt ott állhatunk föl a végzetten, amire aztán intézményeink jószágaiból bírhatunk fátylat. Poszt-hisztorikus az egész helyzet, van még inkább poszt-kulturális, netán poszt-determinált.

Marek Chianda „*Műtermi darabja*” – Lengyelhonból – péciózik minderről talán a legmélyről jövőbben és legelvontabban Asszambuláza szintizta kultúra utáni riport. A műteremt már minden elszállt, még az is, ami sose volt ott. Elszálltak műzsák és a művek, mielőtt még odarepülhettek volna. Akarok és szándékok törmelékeit lelhetjük meg csupán a sarkokban, vélt ideák, elgyűrt vázlatok hulladékeit, netán lomtalas táskor összegyűjtögetett duchampi tárgyakat. Laskagombformák, lépcsők és garádicsok metszetei omlanak egymás a kilátástalanság évtizedekre tehető elbarnulásától színezve soha fel nem vert port vegyületeivel takartan és eloxidált: hamis műtárgyat ösztönözve a nemlétező terekbe. Jó, ha lealább a kritika illúzióját képesek kiváltani belőlünk, a felülete tömegek és színek hétvégi vadászából. Milyen szép, hol elmélázhatunk általuk saját emlékeinken, pincék, magtárszóletek, üzemi étkezdek mosogatóinak, vagy pártházak irattárnak zugairól. Mennyi és mennyi invenció, s bárhol, ahová csökörbenézhetünk. Szétszórhajtuk magunk körül lepleinket, ruháinkat, szerszámainkat és ételeinket. Összekeverhetjük zöldborsót az idegnyugtatók fehér tablettáival és a nagy szemvesealaku tarkababot a fogamzásgátló neonzöld kapszuláiv. Majd megöntöztethetjük vízzel az egészet, nézve, nem csirázik ki a bab? Mert *Hans Haacke* fűmagjai unos-untalan kikelnek már. És ha valaki belekeverte volna a vasporba a lőport mindehhez még köport és kaport, netán egy kis ávizst is – ér *Anish Kapoorra* gondolva, milyen kár, hogy nem állított ki – s e vegyületeket a

Kovácsy - Grünwald Bell

Szántó R. Judit: Maler im Banne des
Lichts = Bud. Rund. 23. September 1985
9. ill.

IVÁNYI-GRÜNWALD Béla

Tasnádi Attila

Eny nagybányai mester újrafel-
fedezése

Telepny Katalin: Iványi Grünwald
Béla

Népszava 1985. juli. 19.

6.

289f avasayem

Wányi-Grünwald

Sonogy képrönművészet művelőket
képezési a művészi neve.

Hallama kéréslet: Pátogatis Rom Ytrodinál és
Harty Mastarál

Yelenka, TGA, 1942. jan.

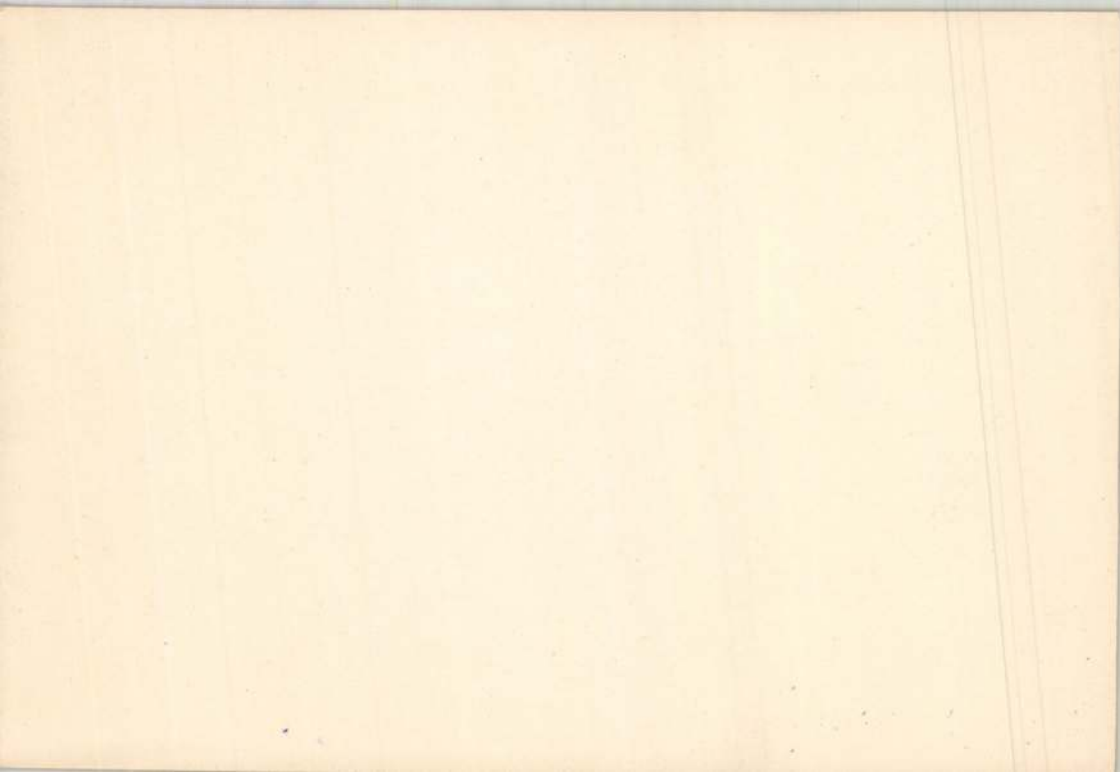
Yrjönyi Minwald Kela, fest

Kilenc festménye nerezeti aukción.

- : Aukció előtt kiállítás

2.

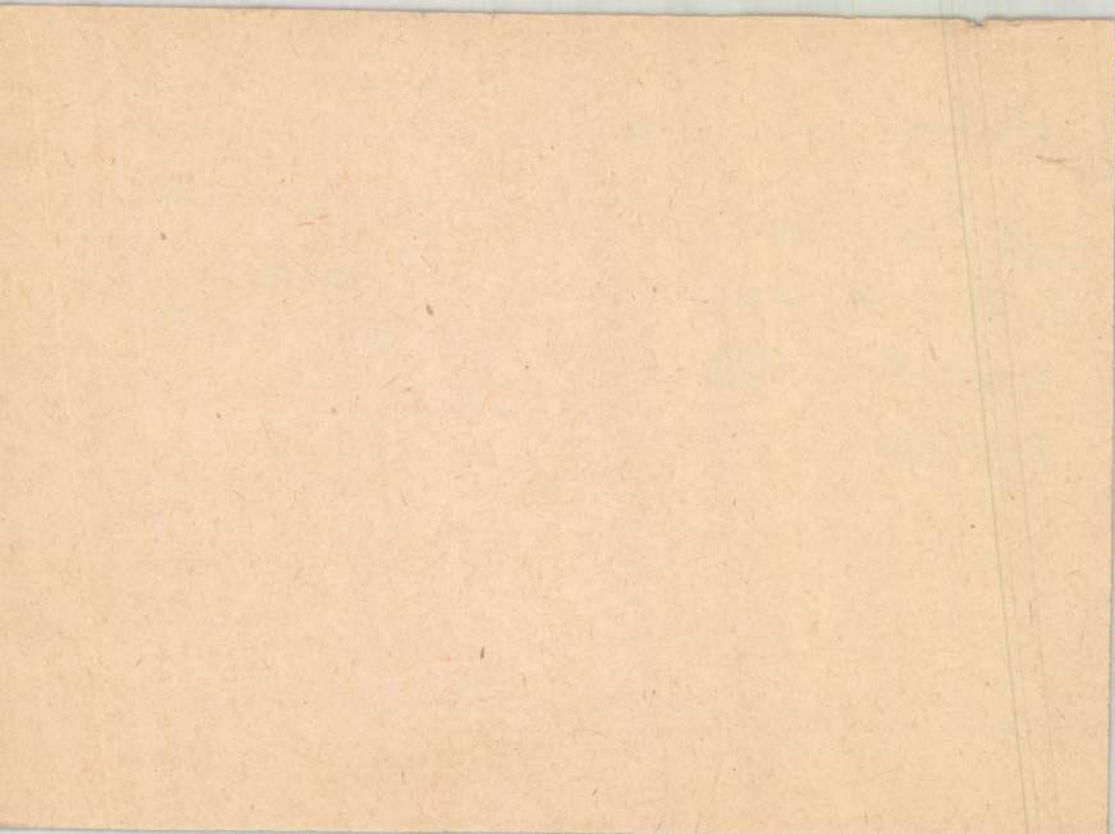
ESTI HIRLAP, Bp 1972. dec. 2.

Yvainyi Grünwald Béla

a BAV dec. 12. - és 13. - én rendezni
a 29. - ik karácsonyi képekkiállítás,
melyen egész kis kollekcióval,
részt a kiállításra.

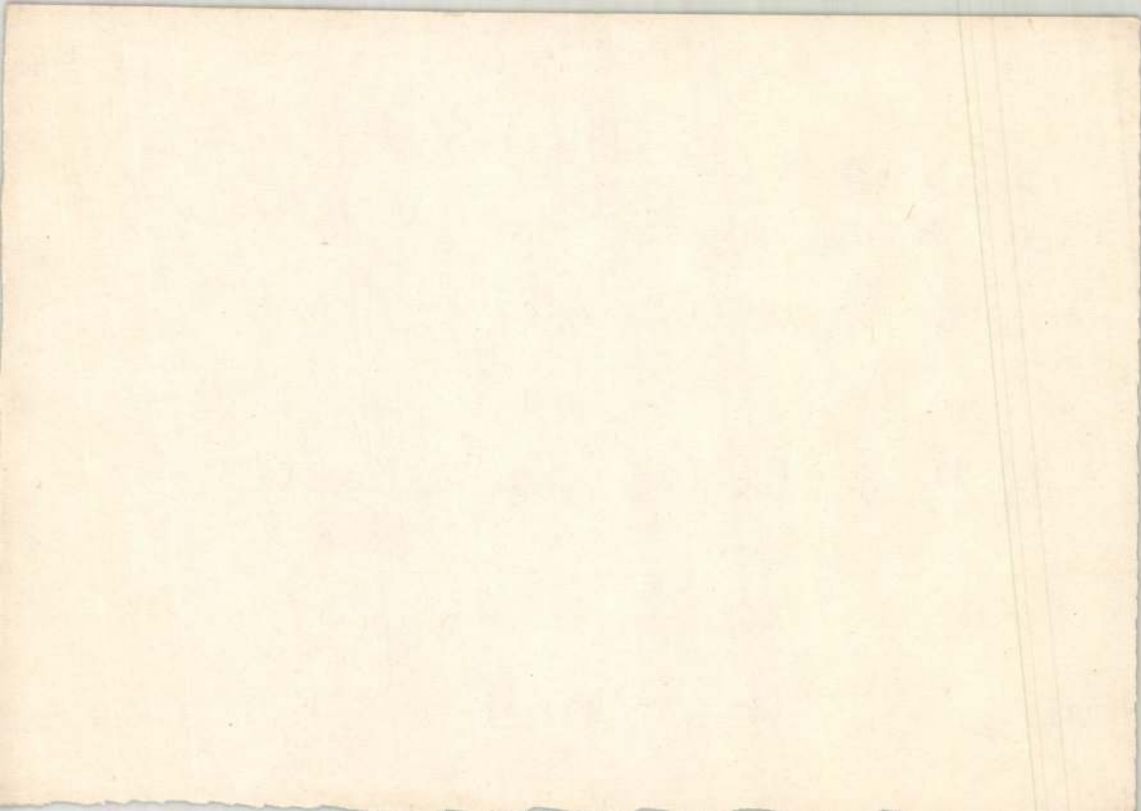
Somogyi Néplap, 1942. dec. 3.

Yvainyi Grünwald Zsela

Czöbel Zsela 1902-1906 között a magyarbá-
nyai szabadiskolában nyaranként
Yvainyi Grünwald Zselével tanult.

Yvainyi Zsela: Czöbel Zsela emléke.

Iványi Grünwald

Az Ernst Múzeum-M.N.G. kiállításán, melyet Magyar művészet 1895-1945 c. rendeztek meg szerepelt Hollosy Simon, Ferenczy Károly, Réti István, Thorma János, Csók István, Iványi Grünwald alkotásai.

Magyar Hírlap 1969.2.évf. 264sz.

Twenty Six

Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

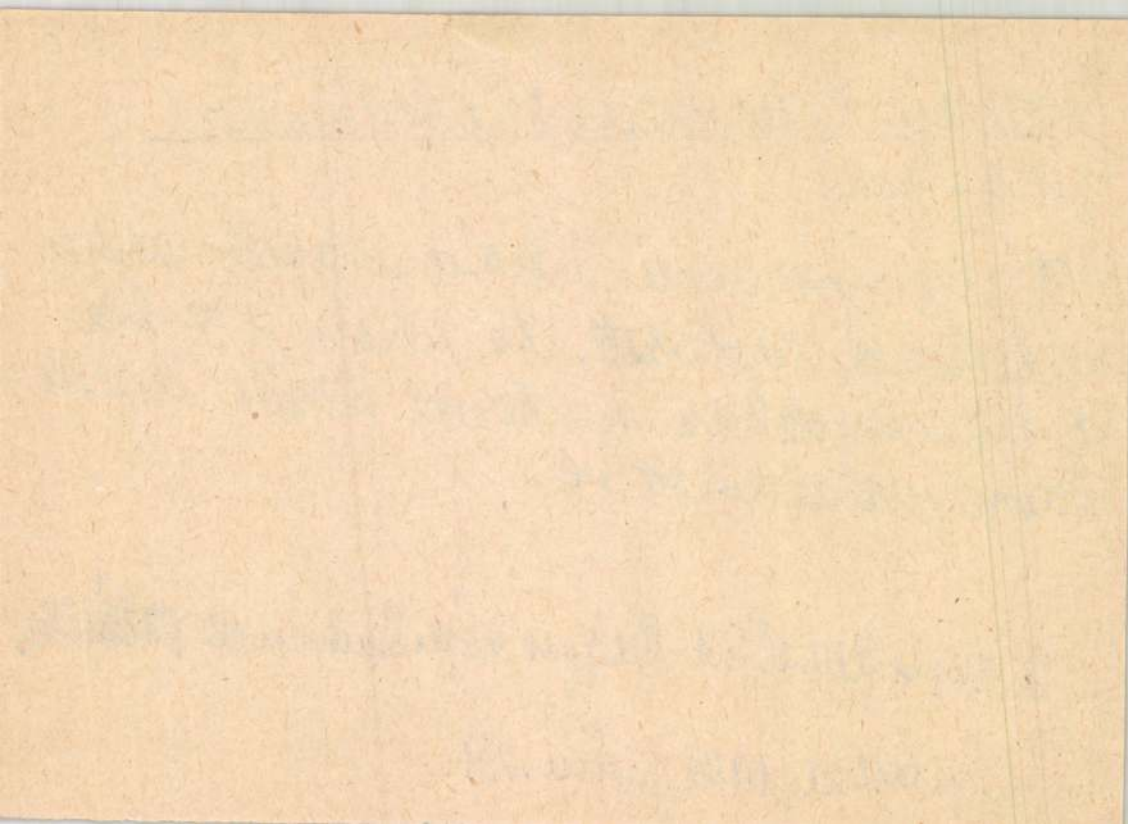
Very faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Yvanni-Grimwald Béla festőművész
(1864-1940)

A magyarországi iskola alapító nemzedékéhez tartozott. Az iskola 1894-ben a Műcsarnokban rendezett kiállításán mutatkozott be.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet története,

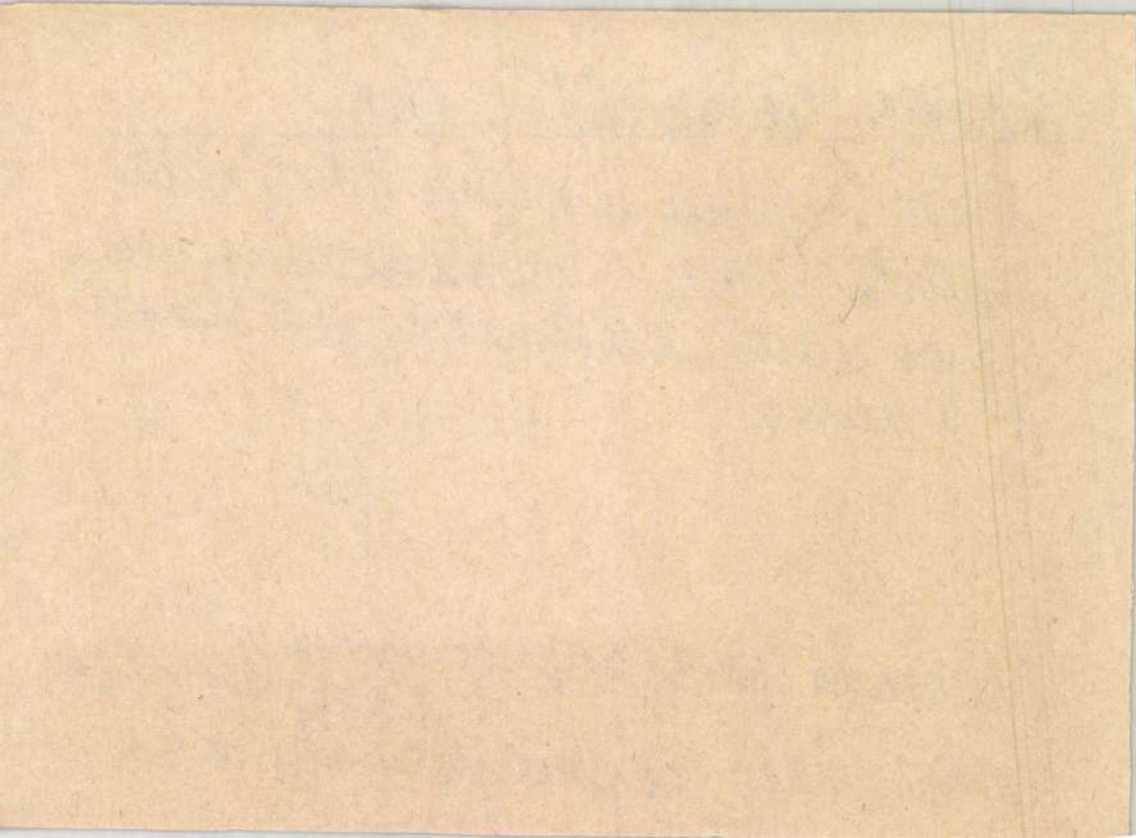
Képtudás, 1942. június 24.

Grányi Grünwald Béla

a Kecskeméti Katona Gábor Inté-
zművelés Intézményének igazgató-
jának című kiállításán alkotta
és elküldte.

Összeállítás: Supressioriumus
Igazgatója.
Töltsi Népe, Kecskemét, 1942. ábr. 8.

Godányi Grünwald Béla

1902-ben a Képzőművészek Társulat
téli kiállításán szerepelt művei,
az alkotmány című kép bemutatás
a tárlatról.

Bonglida István: Prerony György művésze-
téről, 1942. Anekt. 4. ^{tételek idézése.}

Wangyi - Grünwald Zelle

Kata's, 10. K. 37 x 41 cm

No 1000000, o.v. 81 x 99 cm

Impressionismus Meppanro-
fan

1
Königliche - Universität
Leipzig

1874
No 11 x FE. V. o., datiert

No 11 x 18 v. o., net no p. v. o. 54

- 1874
Königliche - Universität
Leipzig

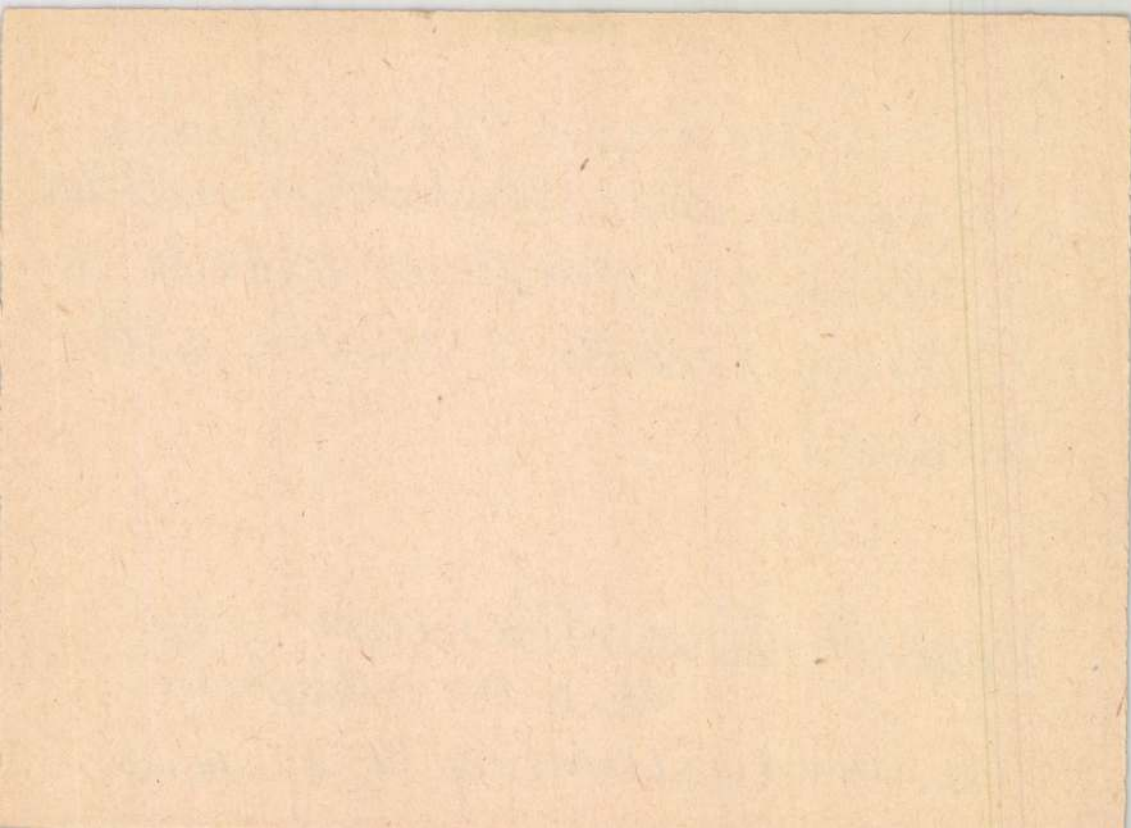
Gwányi-Grimwald kötőműés
a nagybányai szabadiskola és
művészeti mestere volt.

Nagy Tibor: Kemény Károly

Élet és Tudomány, Budapest, 1943. dec. 21.

Loandzei Grünwald Béla festmény
a Znamenau Ottó Múzeumban adóltak
a Miskolci Képtárat; a állandó ki-
állításban látható a művészt fest-
ménye.

Benedek Miklós: Festmények meg-
kezelése művészi,
Északmagyarországon, 1944. jún. 26.

Yodneyi Gnimwald Bela

A Bt Va 31. képviselői önjának anyagát
a NOM művelődési Hivatal kért meg mutat-
tu be a jelölt képviselőinek. A ma-
tadfordulót képviselői alkotásával a
művelés.

Magyar Hivatal, 1943. sept. 16.

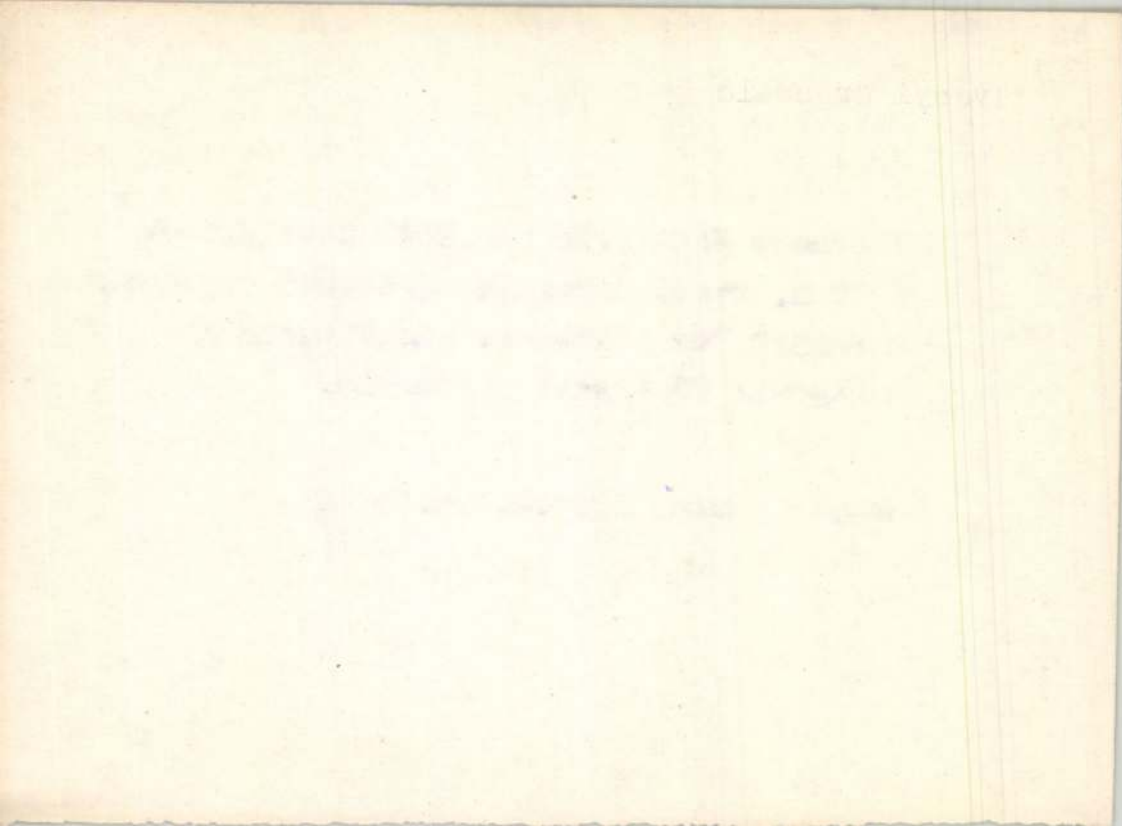
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain several lines of a letter or document.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date, appearing as a single line of cursive script.

Iványi Grünwald

Ferenczy Károly, Thorma, Réti István, Csók
István, Iványi Grünwald alkotásai szerepeltek
a Magyar Remekművek c. kiállításon a
Budapesti Történeti Múzeumban.

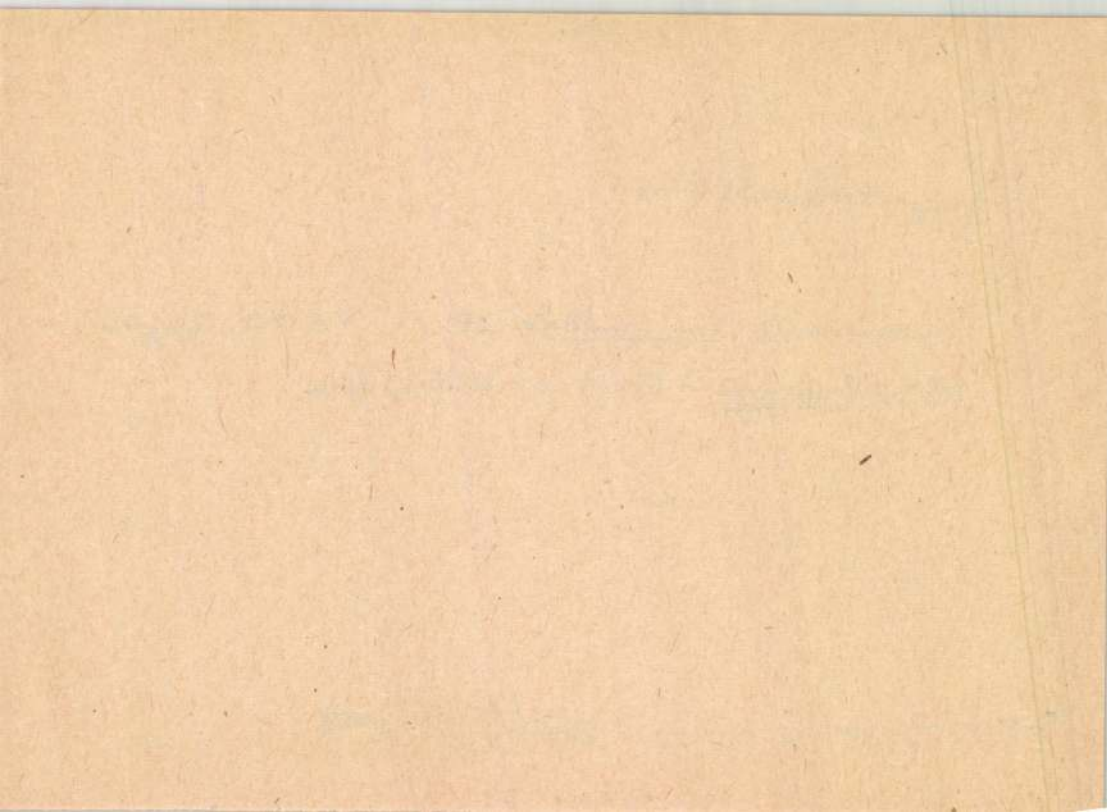
Magyar Hírlap 1969.2.évf.255/6

Judányi - Grünwald Béla

Konvencionális Nidgcsmdelctc 28.000-est kelt el, igen jelentős
képe, a Lugabau a 15.000-es kikiáltási áron.

Ezred Károly: Aukció kritika; Műgyűjtemény, 1973/3. sz. 52. p.

Jubinyi-Grünwald Béla

Redő Ferenc néhai tanult.

Bauer József: Redő F. felviláji; Jpáni Művészeti, 1972/G. 52. 13. l.

Chicago - 6th March 1894

Dear Mr. [Name]

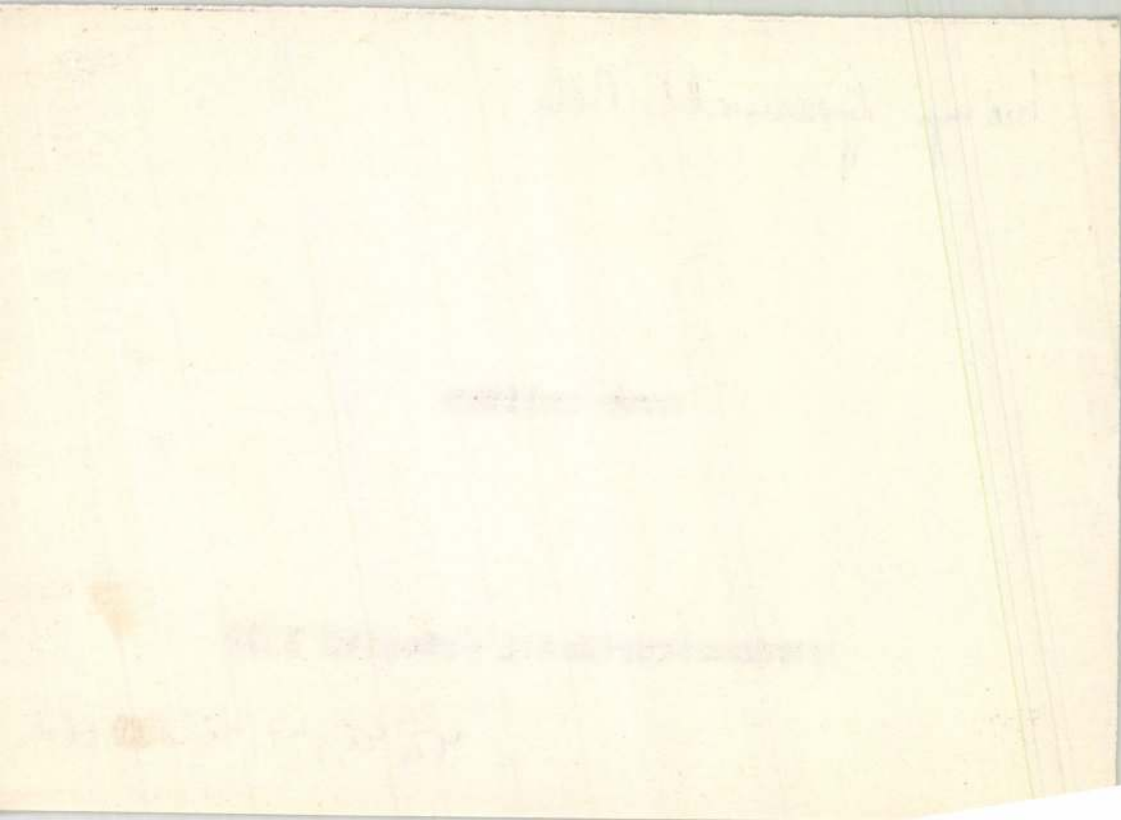
I have just received your letter of the 28th and am glad to hear that you are well.

Luigi Grünwald Bela

neve onlitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

42, 45, 47, 48, 139 old.

Jóváírny Gmüwold Bela, festő

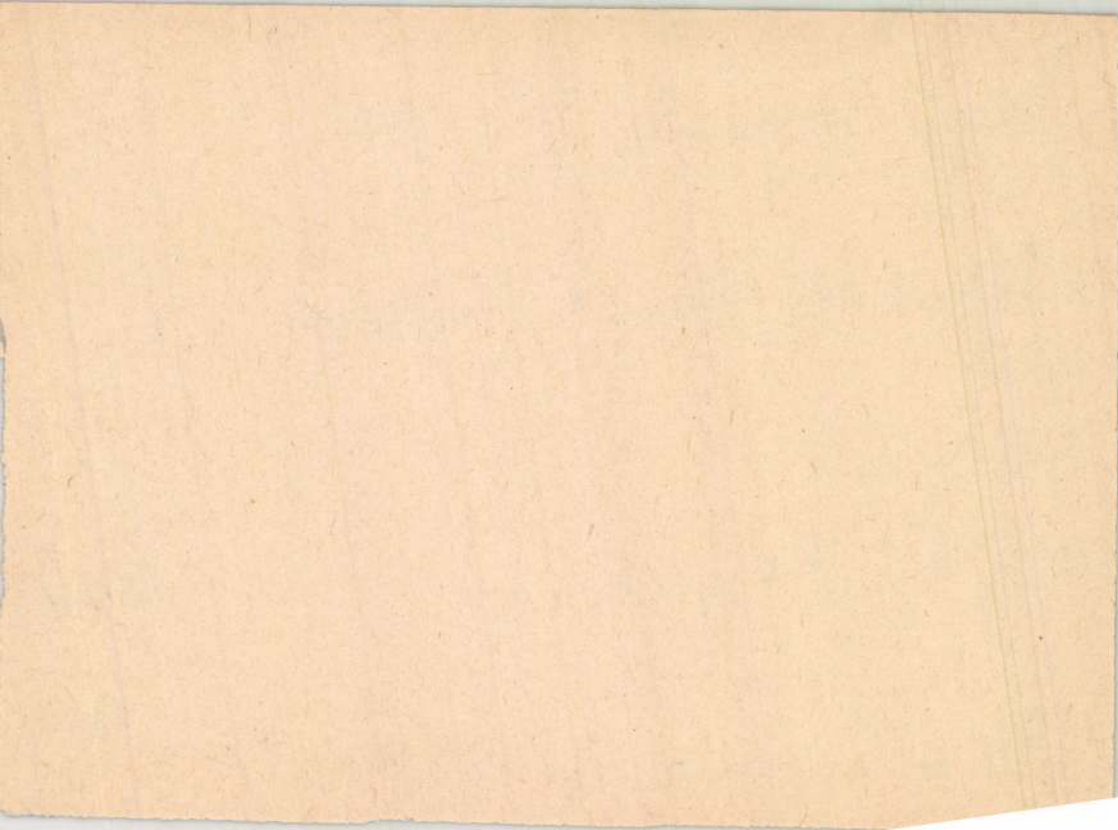
Megszólítva. (Telepy k.: Tűzkepek)

—: Kij könyvek

1574.

Élet és Tudomány, Budapest, aug. 17.

XXVIII
33.

Jurányi - Grünwald Béla, festő

Veve „fényes” somogy képrömméket
múlját.”

Hallanna könyvet: határozás, Bors István
s Kötty Mária-é 544-547.

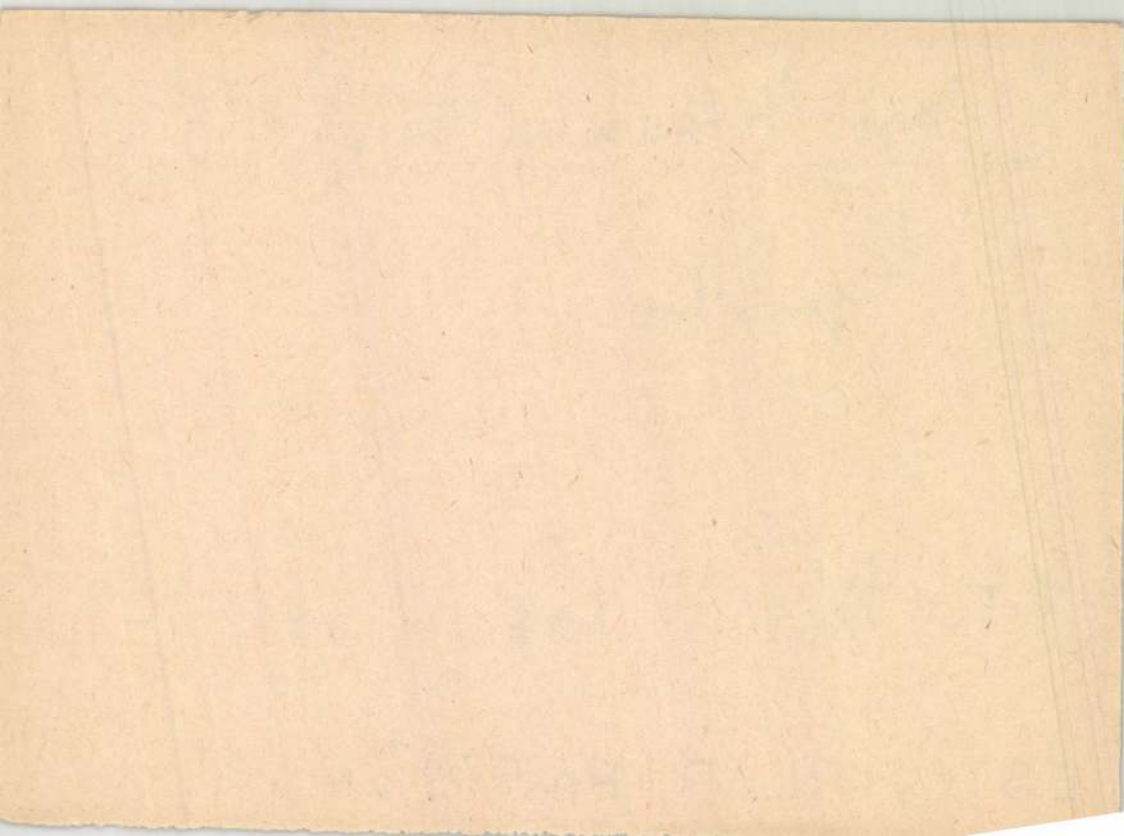
JELENKOR, Pécs, 1972. június $\frac{XV}{6}$.

Yvelnyi. Grünwald Helu, fests

Upeemilise.

T.T. : Keptar Kapsuimott 2.

ESTI HIRLAP, 1. Br 1973 aug. 27

Jindugi Gynwald Bely, festo

d: Reti Jhon

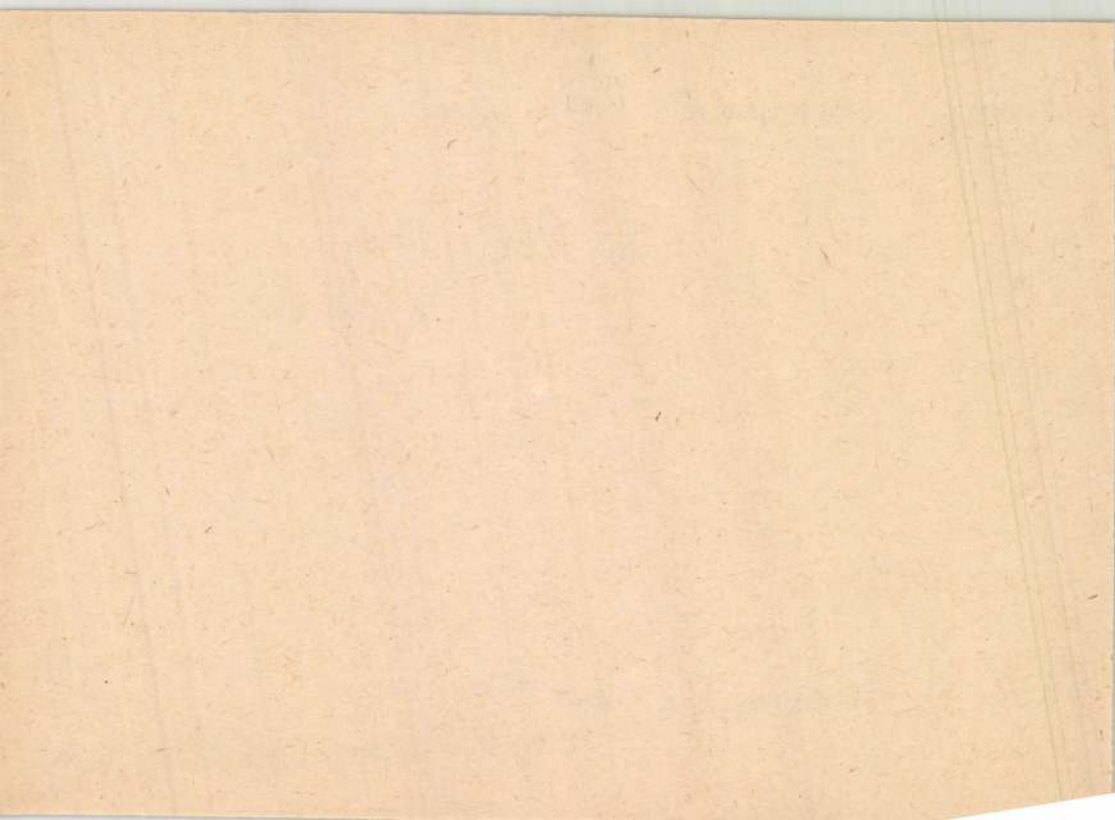
Vadas y. Terenerylöl Kon dorig

13.

Élet és Tradálam

Bp. 1983. tav. II.

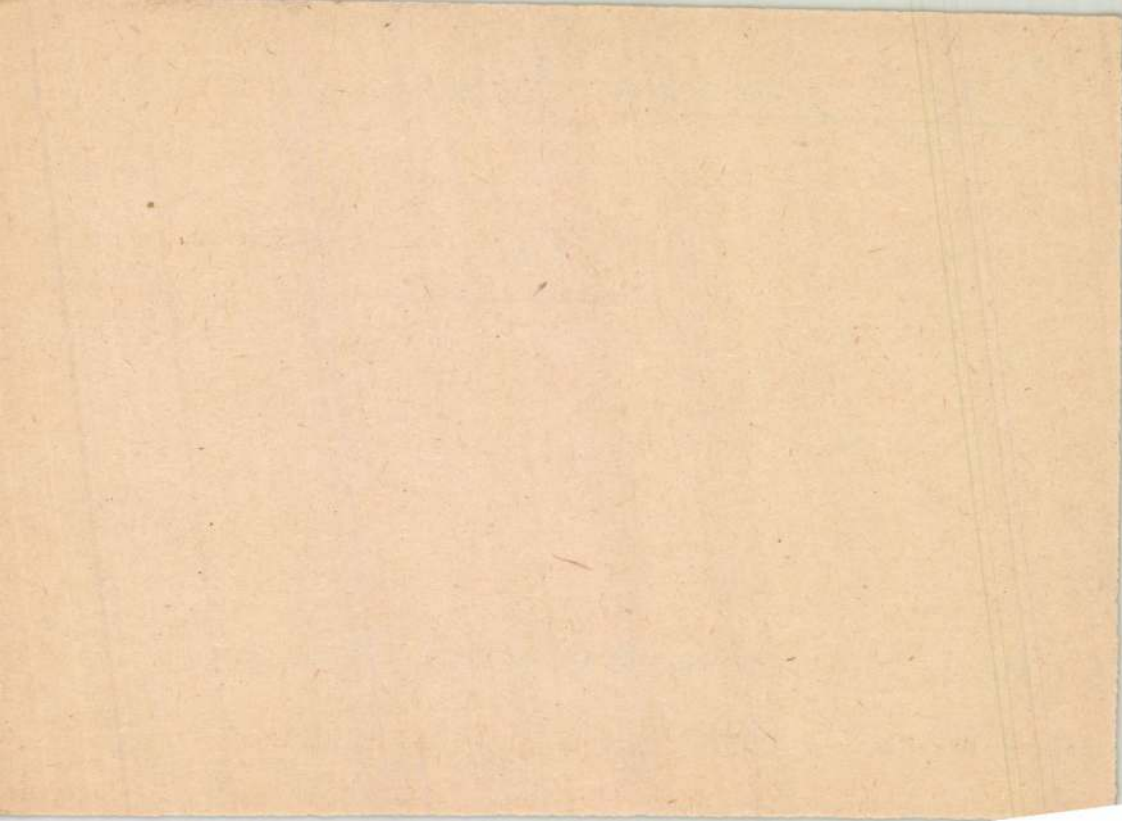
XXV II/45

Ináncsi - Grünwald Béla, keső

L. Paál László

- Magyar Múzeumok gyűjteménye Japánban
Az orosz szabadság
Bp. 1981. szept. 2

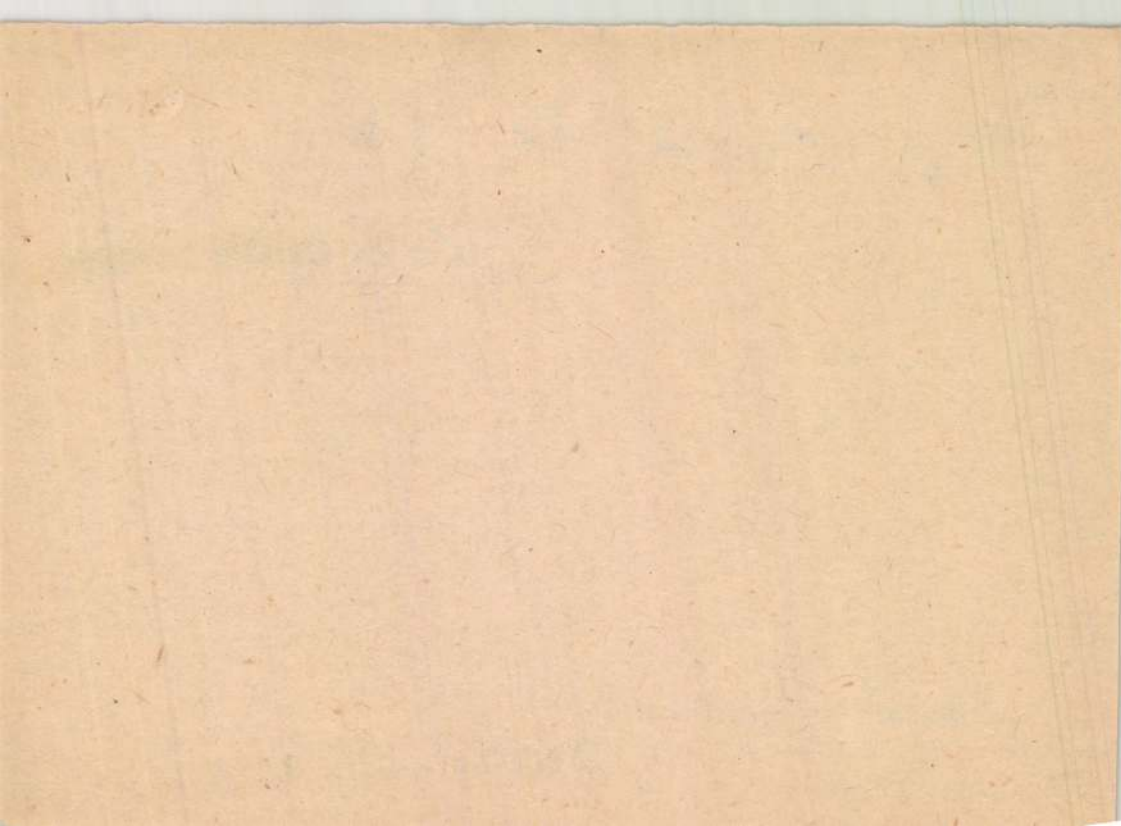

Tudányi Grünwald Bella, keső

d. Kolló László

—: Aukció háromszó

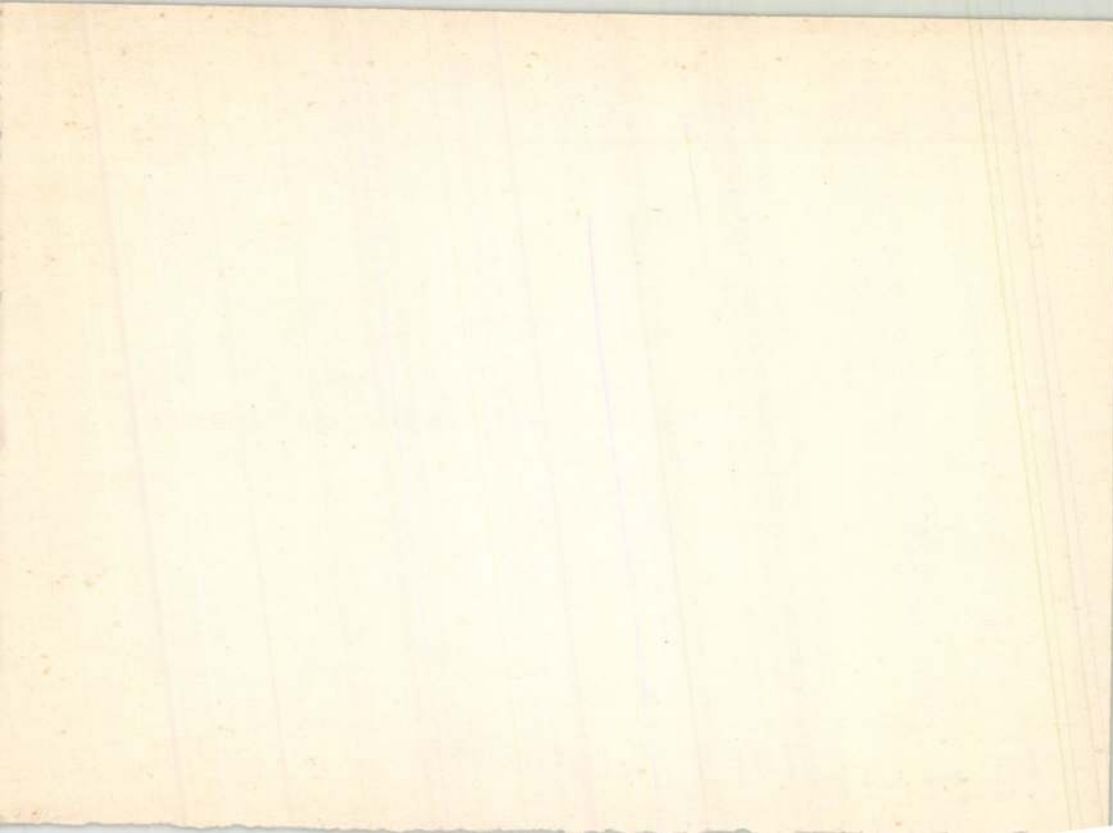
Esti szótlan Br. 1981 szept. 2

Jwánzi Grünwald Béla

Bánszky Pál: Képtár Keskenyben

Művészet, 1983 - november

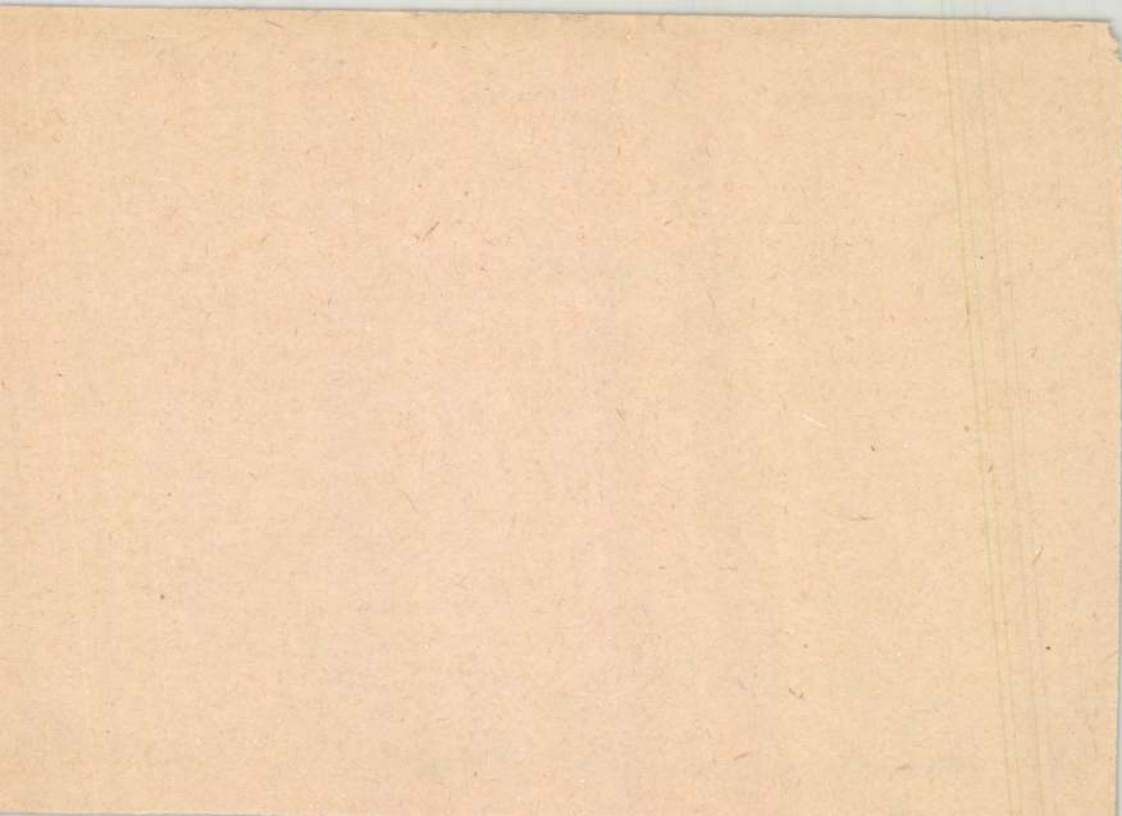
Judnyci Grünwald Béla, testő

megemlékve

Baránszky József László: Egy ember élete
Új Trás, Budapest, 1984. május

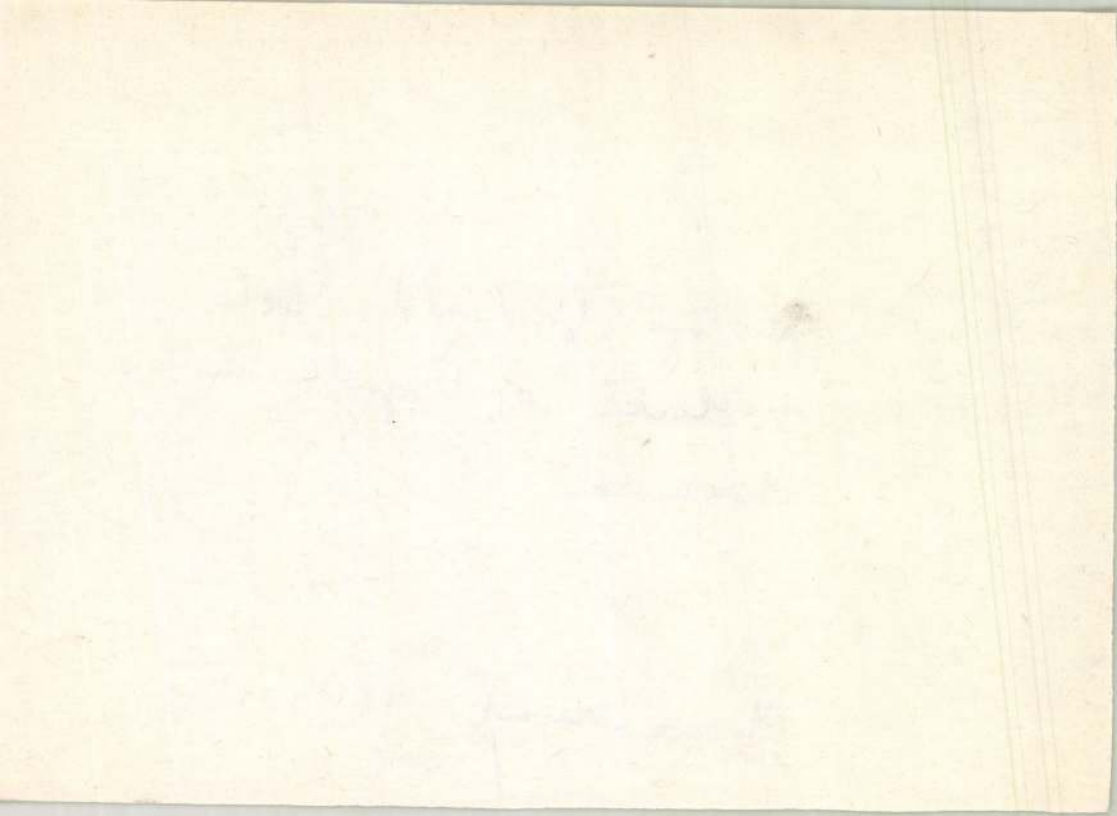
8-14

XXIV/5

Jóhnni Grinnwald Beta
Kjállitán a Nógrodi Saindor
Miszemban

Mozzer Nauset 1984. VI. 30.

Jakobi Grünwald Béla
Kállitár Salptarjánban

Hogyan került 1984. VI. 30.

Handwritten text, possibly a name or title, appearing as a faint, illegible scribble.

Second line of handwritten text, also illegible due to fading.

Third line of handwritten text, illegible.

Iványi - Grünwald
Béla

LU
A nagybányai festőtelep
egyik alapítójának, Iványi-
Grünwald Bélának műveiből
emlékkiállítás nyílt meg szer-
dán a szegedi múzeum kupo-
lagalériájában.

Kapán Nemzet 1985. VI. 13.

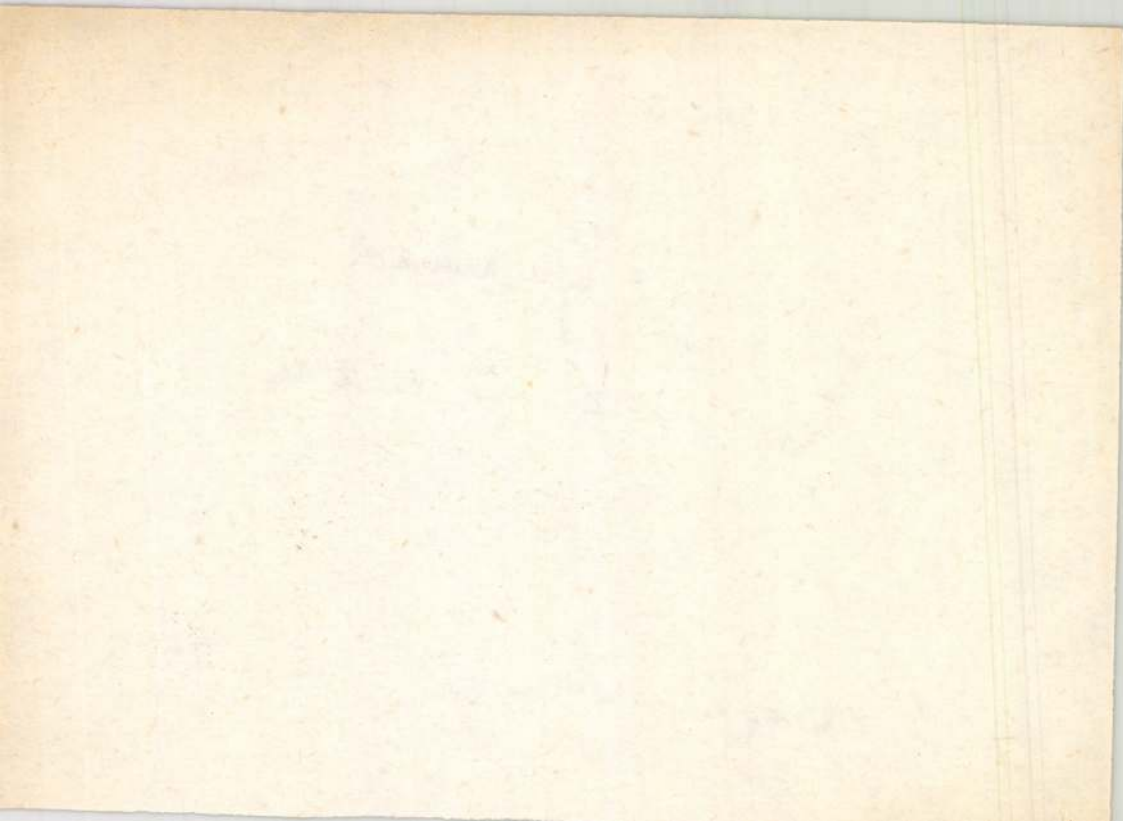

100-7901

Ilwaco - Grünwald

Ein Vorsatzblatt anbei

Udgar Wenzel 1985.11.23.

Iványi Grünwald

A nagybányai művészkoloniát létrehozó öttagú
festőcsoport tagja voltak: Hollósy, Ferenczy,
Réti, Thorma, Iványi Grünwald.

Dévényi Iván: Réti István
Látóhatár 1970/9-10 942. old.

1870

Received of the Treasurer of the
Board of Education the sum of
\$100.00 for the year 1870

Wm. H. ...
Treasurer

Grünzi - Grünwald Béla

Profák a höbűcsák között

Nepr. művelés

1972/5

borítólap 48 old.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

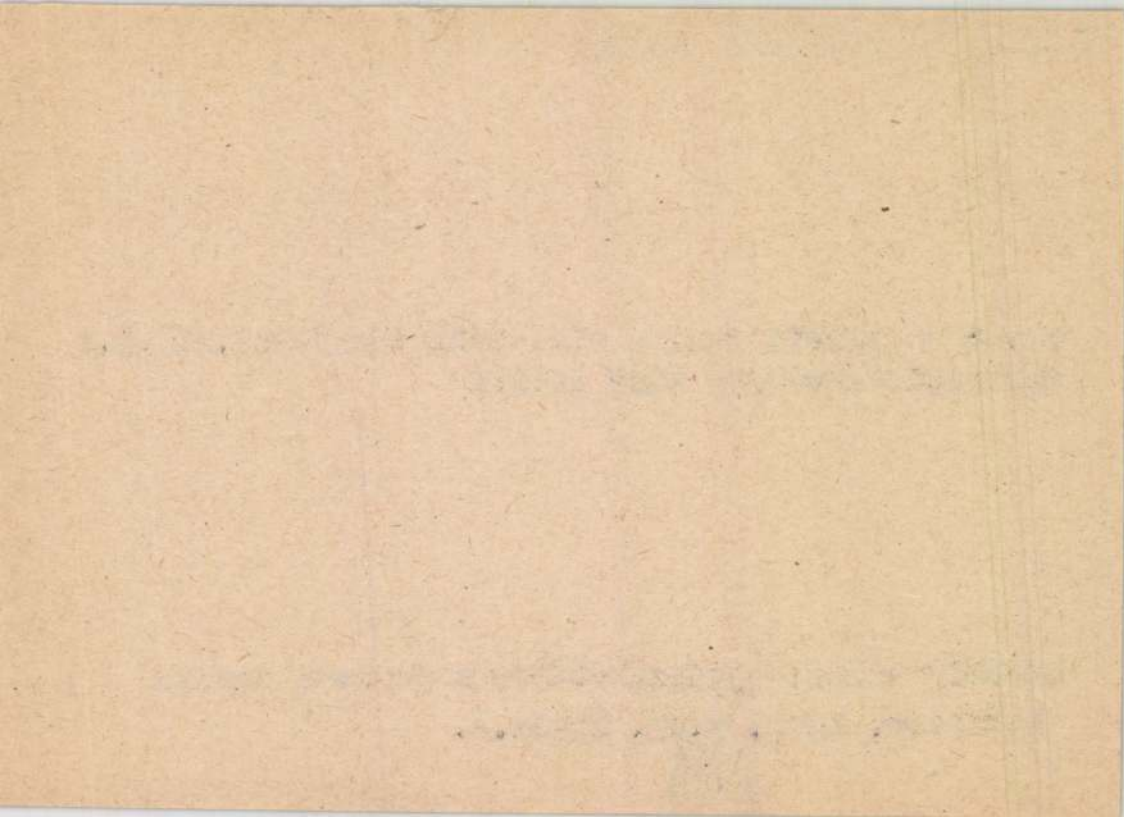
Handwritten text in the middle section of the page, appearing to be a list or a series of entries.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note.

Ivanyi-Gyönewald Béla

nevét a Nemzeti Szalon első térlátán /1907.III.9./
felvonaló művészek közt eszli

Mészly Gábor: Újjászillettben a Nemzeti Szalon
Budapest, 1972. 5.sz. 26-31.l.

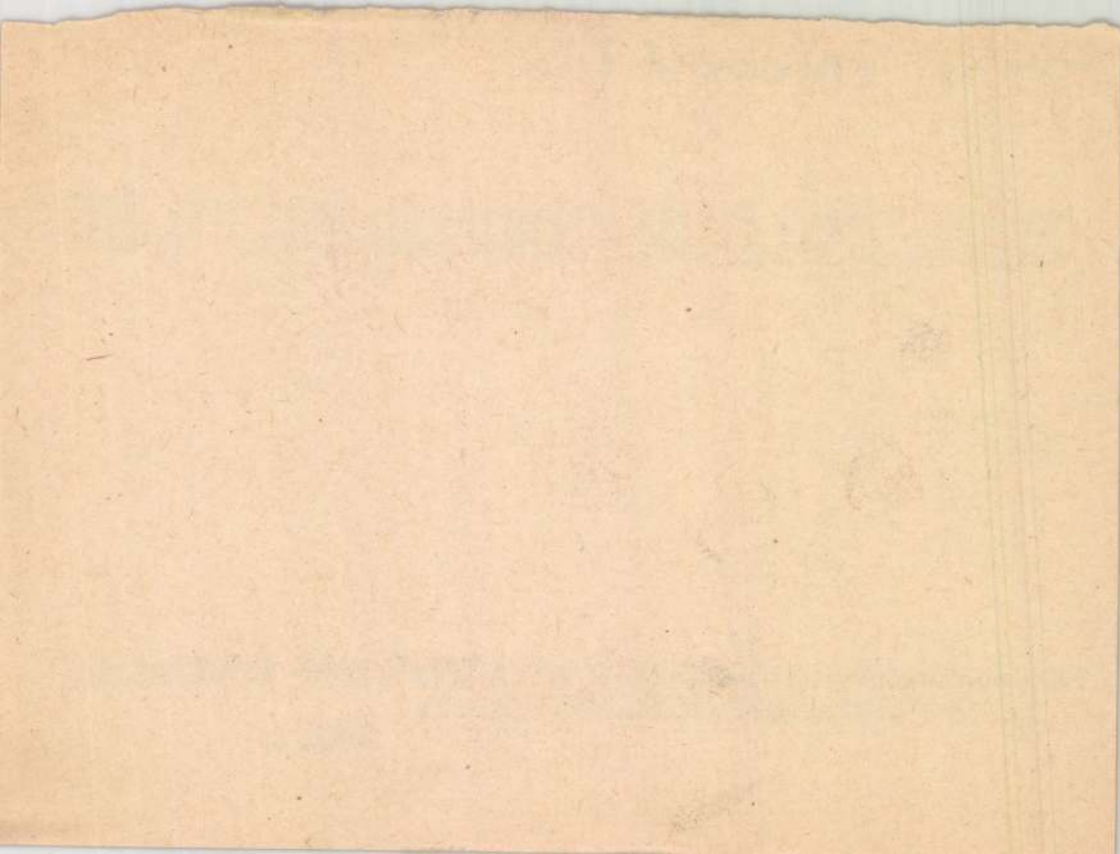

Iványi Grünwald Béla

"Bokros Birson, Iványi Grünwald, Dienes-Dénes, Szényi,
Berlotti és Hincz kiállításáról esett szó a Munkában"

Magyar Szocialista Munkáspárti Központi Bizottság
Munkáspárti Központi Bizottság

1972.1.

Ivayai - Grünwald Béla

nevét és hatását a negyhányai festőiskola, de különösen Maticska Jenő művészi kibontakozása szempontjából többször említik

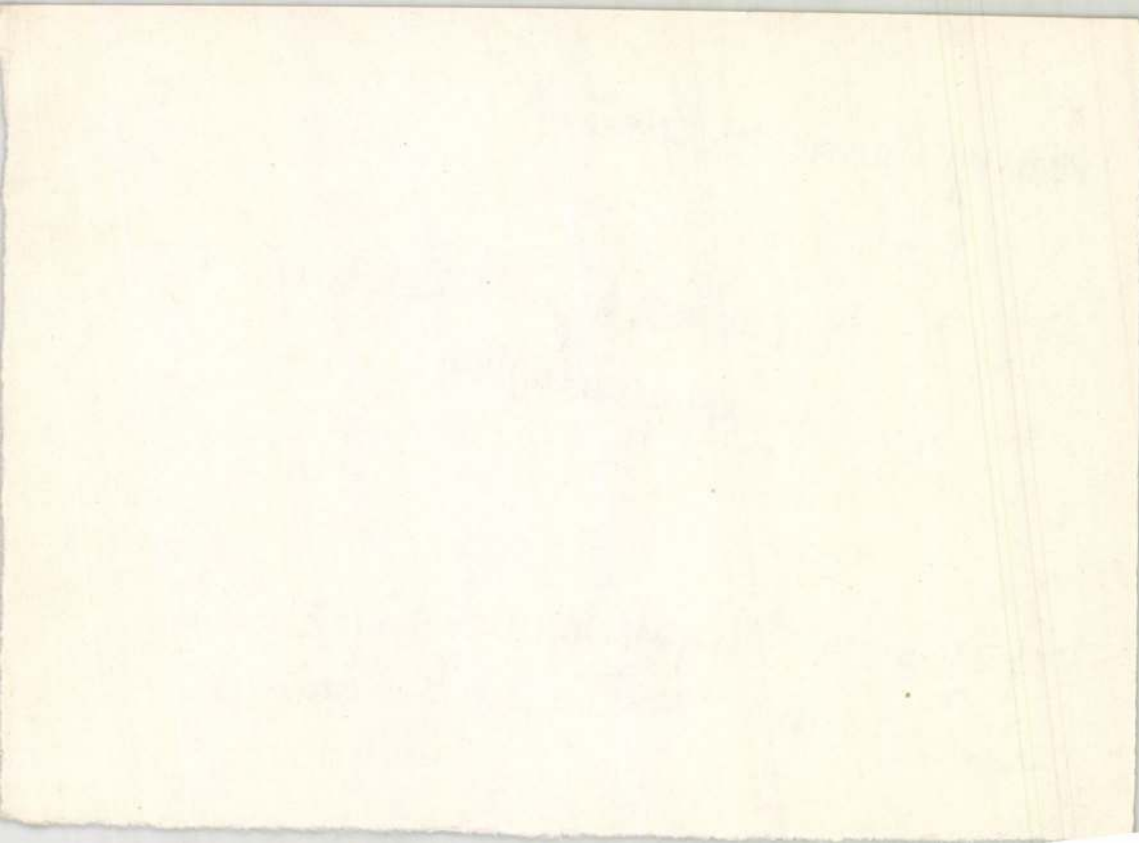
Műrádin Jenő: Maticska Jenő /1885-1906/
Művtört. Ért. 1972. 1. sz. 41-48. l.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Yvaini Grünwald Béla
festő

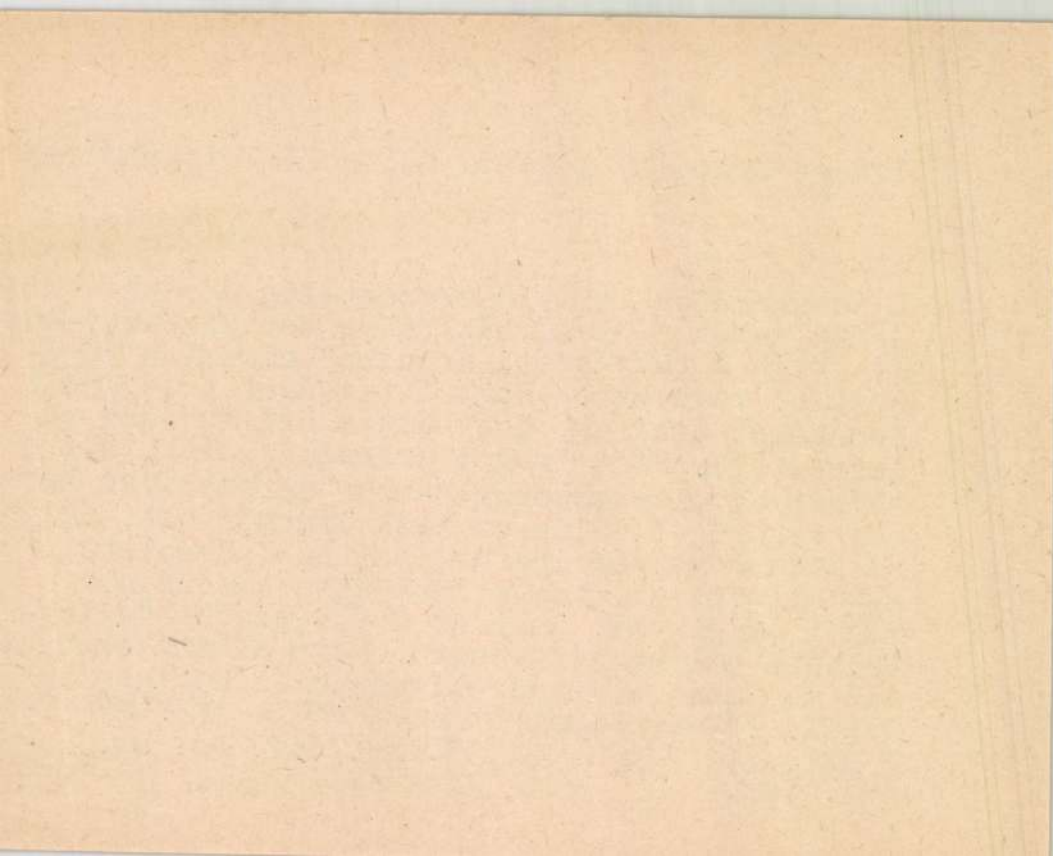
A művész képei láthatók a
Petros gyűjteményben.

Véghari Sándor: Magyar gyűjtemények . . .
Művészet, 1975. március - 9. oldal.

Iványi Grünwald Béla és Falus Elek iparművész

A Kecskeméten készülő művésztelep Művésziskolájának vezetőjéül kérték fel a két művészt, -közli Tövis a "Művészeti Krónika" címmel a Művészet c. rovatban. Nagy bátorságot tulajdonít Kecskemét urainak, hogy ezt a két művészt választották, mint Iványi Grünwald Bélát, aki a "hóbortos ultramodernek"-nek agressziven harcos uttörője" és Falus Elek iparművészt, aki "a modern magyar iparművészetnek absolute nem kinevezett, hanem önkéntes katonája." Végül megjegyzi, hogy az ő művészetük "a legfelsőbb helyen kiátkozott, hogy állami szubvenció ma, csak a művészeti reakció korteseinek dukál..." /szövegek közötti idézet a cikkirótól./
A HÉT, Bp. 1909. okt. 3. XX. évf. 40. sz.
667. lap.

Iványi Grünwald Béla

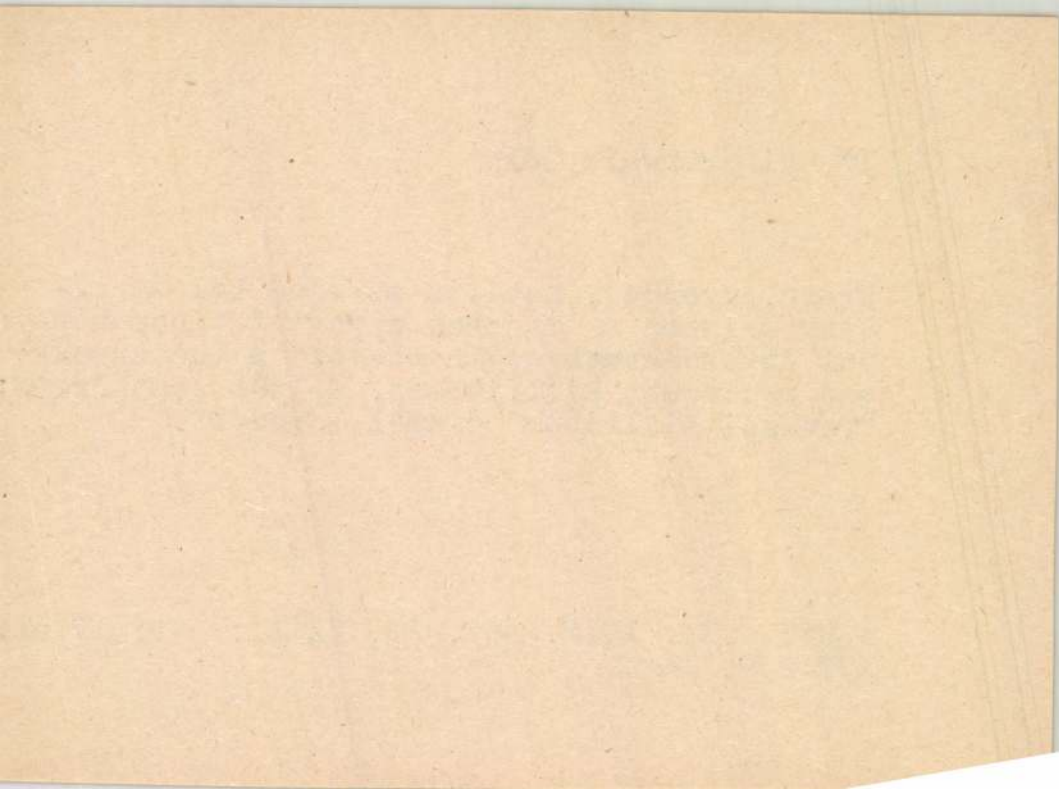
Telcs Ede, Ferenczy Károly, Rippl Rónai József, Kriesch Aladár, Csók István, Magyar Mannheimer, Katona Nándor, Kosztolányi Kann Gyula művészek a Műcsarnok téli kiállításán szerepelnek. Jean Preux: "A jubilaris tárlat" címmel írja: "ez a generáció eddig nem tudta az érvényesülés útját, a Műcsarnok termeit többé-kevésbé elzárták előle a konzervativizmus sáncai" de most végre megtört a jég. A fiatalság "a kettős zsüri gondolatával" véghez vitte akaratát, s a felsorolt kiváló művészek részvétele a jövő magyar művészet ünnepevé avatta a téli tárlatot.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf. 52. sz. 851-852. lap.

Iványi Grünwald Béla

Érett, gyengéd, nobilis művészettel és néhány színben és rajzban egyaránt finom kép-
pel örvendeztettemeg a szemet" a Mücsarnok-
ban rendezett kiállításon, melyet Jean Preux:
"Tavaszi kiállítás" címmel ismertet.

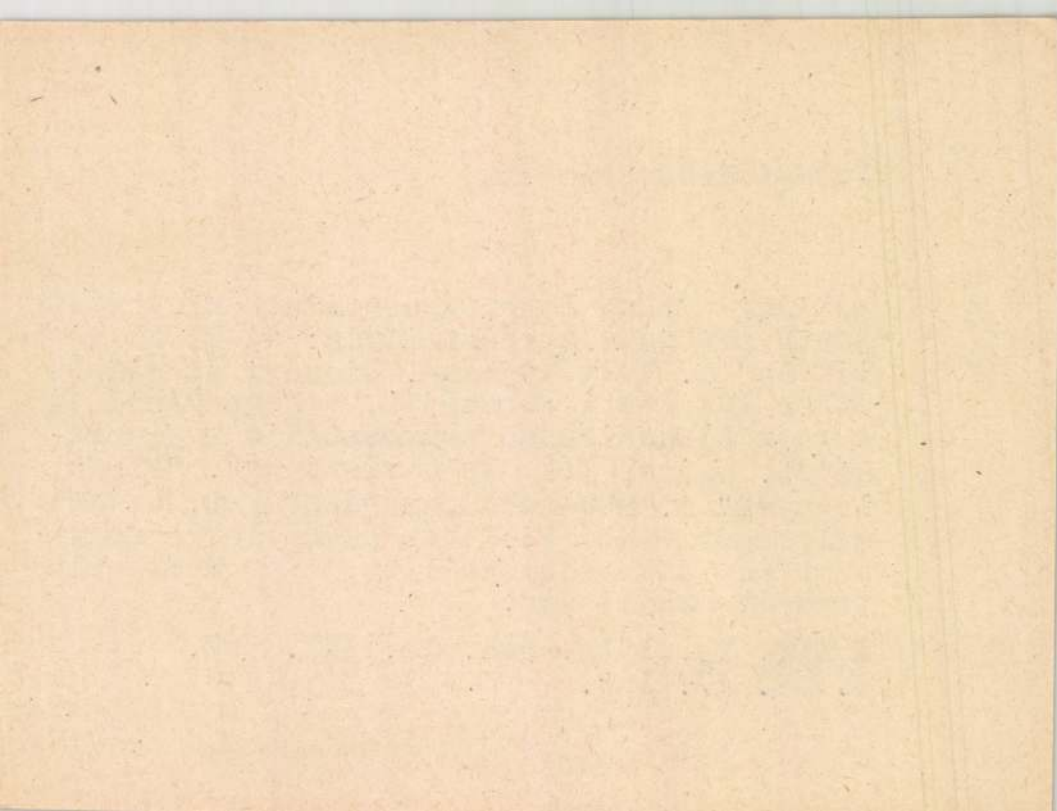
A HÉT, Bp. 1912. ápr. 28. XXIII. évf. 17.sz.
278-279. lap.

Iványi Grünwald Béla

Az ideai tárlat legprogresszivebb résztvevőjének tartja a művészt Tövis: "A MIÉNK kiállítására" c. kritikájában. Dicséri az elmúlt évben készített freskóját, a kompozíció és a rajz klasszikusan monumentális egyszerűségét, színezését és harmoniáját. "Fürdő leányok" c. művének beszédességét, színei mélységét emeli ki. Két csendéletét nagyszabású alkotásai mellett, mint azok méltó társait említi meg.

A HÉT, Bp. 1910. jan. 16. XXI. évf.
3. sz. 47. lap.

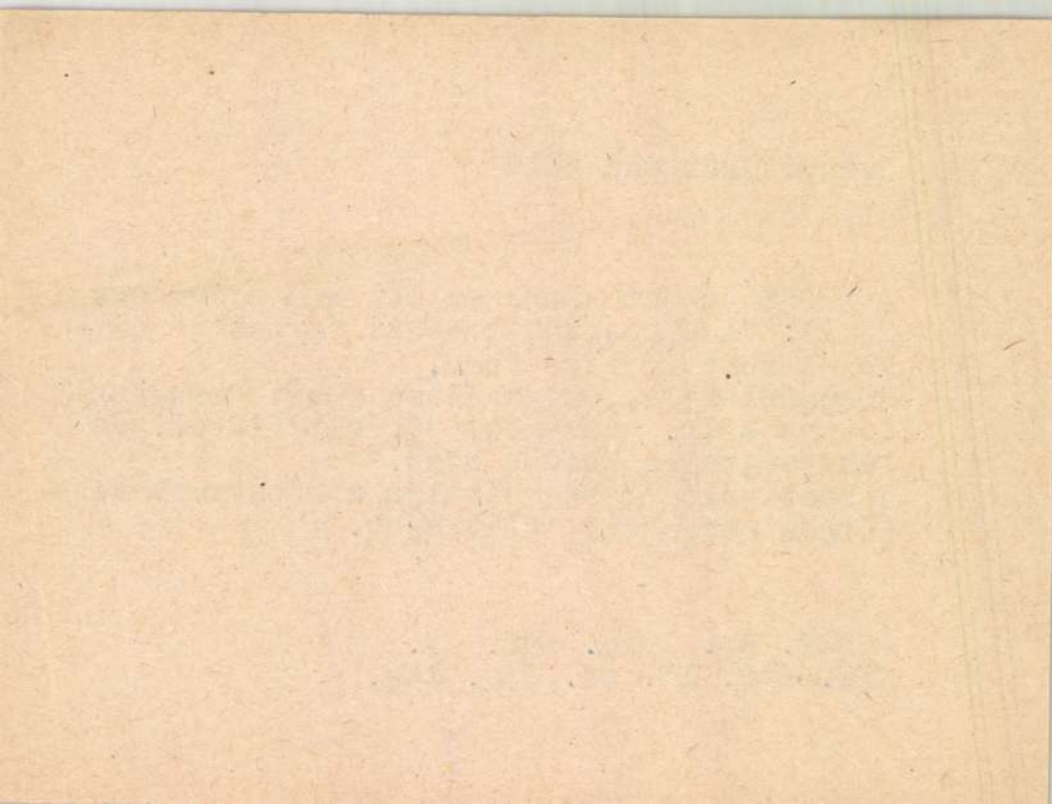
Iványi Grünwald Béla

A MIÉNK tagjai közül említi meg a művészt
Tövis: "A Műcsarnok tavaszi tárlatán" cím-
mel közölt kritikájában.

"Csendélet" c. nagyszabásu művét "beakasz-
tották a IX. terembe, jórészt fiatal, de
tehetségtelen kezdők közé."

A beszámoló élesen bírálja a Műcsarnok veze-
tőinek művészeti politikáját.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

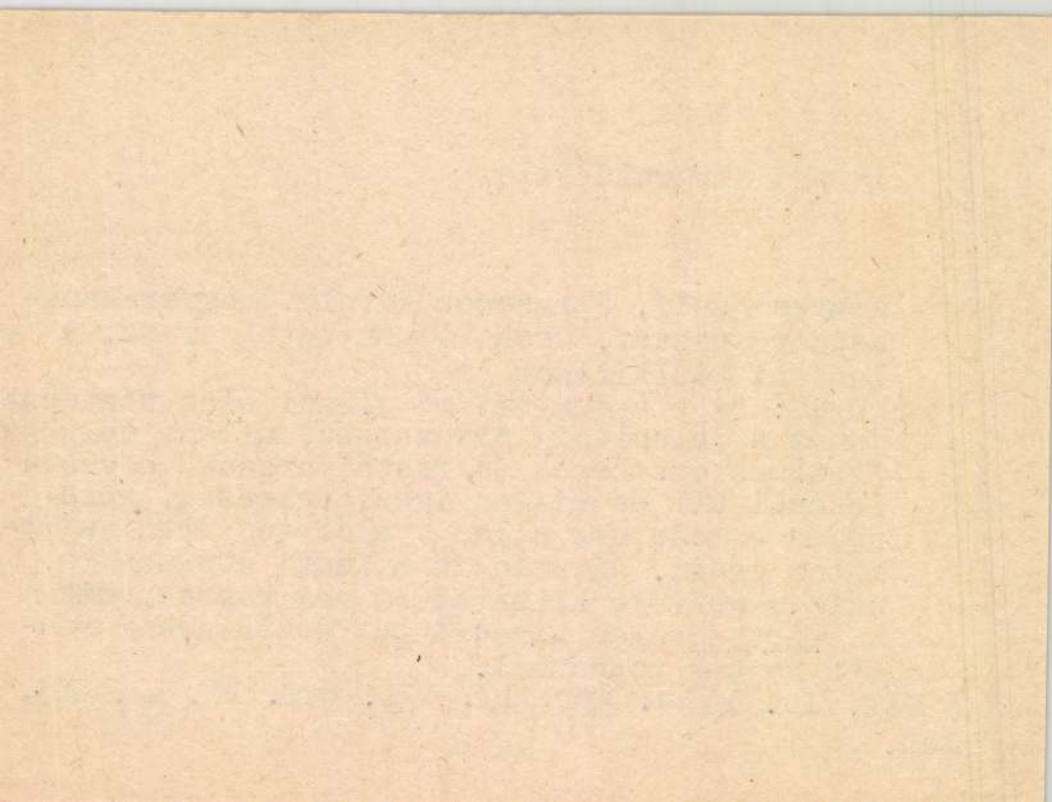

Iványi Grünwald Béla

Fényes Adolf, Kernstock Károly, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Csók István vettek részt a londoni kiállításon.

Tövis: "A plágium-affér" címmel éles támadást intéz a jelenlegi "Szövetség" ellen, mely festőmesteremberek és festőiparosok egyesüléséből áll és minden igazi tehetség, különösen a modernnek ellen valóságos irtó hadjáratot indít. Hivatkozik a fenti művészekre, akik semmiféle kitüntetést nem kaptak, míg a tehetségtelen tizedrangu festők aranyérmet hoztak Londonból.

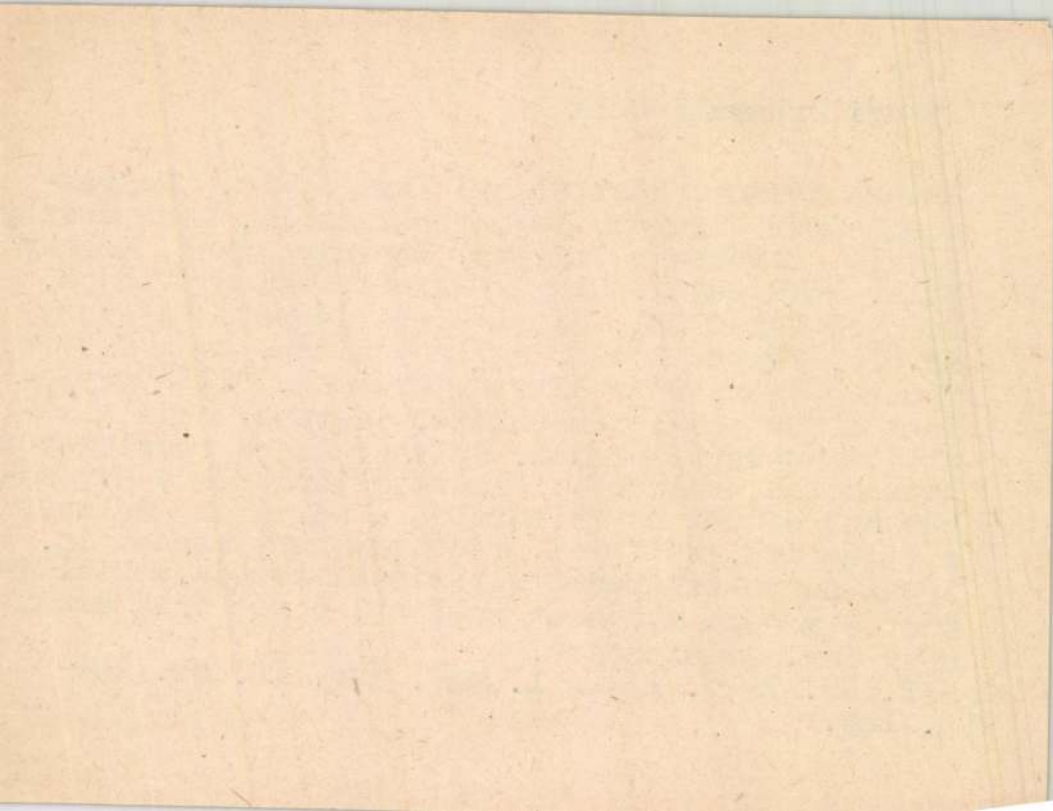
A HÉT, Bp. 1910. ápr. 17. XXI. évf. 16. sz. 263. lap.

Iványi Grünwald Béla

Katona Nándor, Kosztolányi Kann Gyula, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Kernstock Károly, Mednyánszky László, Stróbertz Frigyes, Vaszary János, Horthy Béla, Márk Lajos, Olgyay Ferenc, Szlányi Lajos, Szinyei Merse Pál, Rippl Rónai József, Ferenczy Károly, Fényes Adolf, Hollósy Simon, Csók István, Thorma János, Réty István. művészek, "élő nagyjaink" a Művészház nemzetközi, impresszionista kiállításán vettek részt. Gulácsy Lajos részletesen beszámol a tárlatról: "Impresszionisták a Művészházban" címmel és felsorolja a magyarok mellett a világhírű, külföldi, résztvevő művészeket is. Végül nagyszerű manifesztációnak tartja a kiállítást a modern művészet mellett, s méltónak arra, hogy Páris viszonzza.

A HÉT, Bp. 1910. május 1. XXI. évf. 18. sz. 294-295. lap.

Károly Grünwald Béke

Vinószendelet, olaj, 80x60, 8000 Ft
Késtemet orsóábrán, 74,5x102,7, 1200 Ft
VEDETT

30. Művészetek Iskolája, 1973.

To the Hon. Secy of the Interior
Washington, D.C.

Wangyi Grünwald Béla

Tulhonorítás, olaj, 70x55, 7000 Ft
Kisváros fiábról, II, 50x60, 8000 Ft

30. Művészet: Lepauzció, 1973.

1875
The [unclear] [unclear]

3
The [unclear] [unclear]

Kámpji Gyömrővárd Béla

Süjethi István modellje téli tárra, olaj
71 x 91, 6000 Ft

Sugárban, olaj, 61 x 71, VÉDETT, 15000 Ft

30. Művészetek napja, 1973.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to be a list or set of instructions.

Wangji Grünwald Béla

Társaság néki rituál, doaj, 60x47, 5000 Ft
Arta, doaj, 50x70, 8000 Ft

30. Művészeti Reprodukció, 1973.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer, which is mostly illegible due to fading.

Wangji Grünwald Béla

Táj, olaj, 60 x 80, 4000 Ft

Strandok, olaj, 19 x 24, 2000 Ft

30. Művészeti Kiállítás, 1973.

Iványi Grünwald Béla

"Tavaszi" c. monumentálisként említett művének méreteit, felfogását, stílusát, a formaérzéket és színeinek nemes egyszerűségét igen magasra értékeli kritikájában Tövis: M.I.É.N.K. címmel, a Nemzeti Szalon kiállításáról, a Művészet c. rovatban.

Ezt az alkotását hosszan, részletesen elemzi, majd megállapítja, hogy ez "igazán ujjászületése egy töprengő, magával mindig elégedetlen, de egyre előretörő művészléleknek."

A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf.
8. sz. 138-139. lap.

"Tavas" o. monomaniákusok említett műve-
 nek méretét, teljességét, stílusát, a forma-
 tásukat és esztétikus hangját a gyakorlati élet
 számára értékes kritikájában Tóvári: M. I. B. H. H.
 című, a Nemzeti Szalon kiállításáról, a költ-
 véseket o. rovatban.
 Ezt az alkotást hoztam, részletes elemzés,
 majd megállapítás, hogy ez "tiszta újítás"
 Több egy tőrtől, ugyanakkor minden elgondol-
 tan, de egyre előretört művészeteknek."

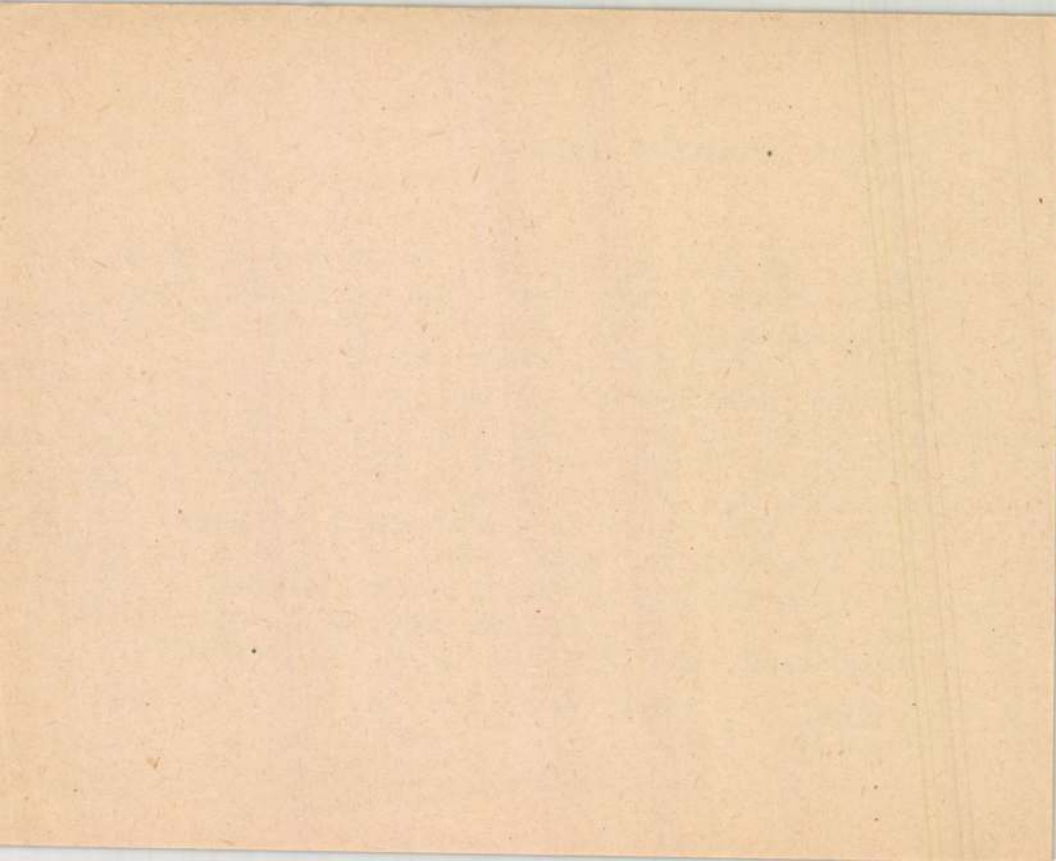
A HAT. Sz. 1909. febr. 21. K. 641.
 8. sz. 138-139. lap.

Iványi Grünwald Béla

Az új művészi egyesület, a Művészház alelnökké választotta a művészt. Tiszteletbeli tagok: Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József, Kernstok Károly művészek.

Tövis: "Művészház" címmel arról ír, hogy a megalkulás pillanatában már megválasztották a modern művészet különböző irányainak vezéregeit. "A cél az, hogy minden művészegeiség a maga intuiciójának parancsait kövesse. Nincsenek közketonák, akik vakon követik a vezéreket!" Az új művészegeesületet Rózsa Miklós szervezte meg és ebben segítséget nyújtott neki Mihályi Deák Jenő, a Művészház ügyv. igazgatója.

A HÉT, Bp. 1909. dec. 12. XX. évf. 50. sz.
831-833. lap.

Iványi Grünwald Béla

Csók István, Ferenczy Károly, Vaszary János
művészek az Uránia termeiben akt-kiállításon
szerepelnek.

A "Kiállítások" c. kritika-a Művészet c. rovat
ban- megállapítja, hogy egyedül ezek a művé-
szek azok, akik alkotásaikkal erősen kiemel-
kednek a jelentéktelenségek közül.

A HÉT, Bp. 1907. okt. 6. XVIII. évf.
40. sz. 673. lap.

Iványi Grünwald Béla

"Jelenleg a legkvalitásosabb dolgán, interieurjén, zsirosabb, mint valaha, s tájképeiben is kevés az öröm"- mondja kritikájában F.L. a "Nemzeti Szalon" címmel, a Művészet c. rovatban, a kiállításon szereplő műveiről.

A HÉT, Bp. 1907. márc. 17. XVIII. évf.
11. sz. 176-177. lap.

Indnyi - Grünwald Béla

Roz 1893-ban festett Nihilisták c. műve emléke.

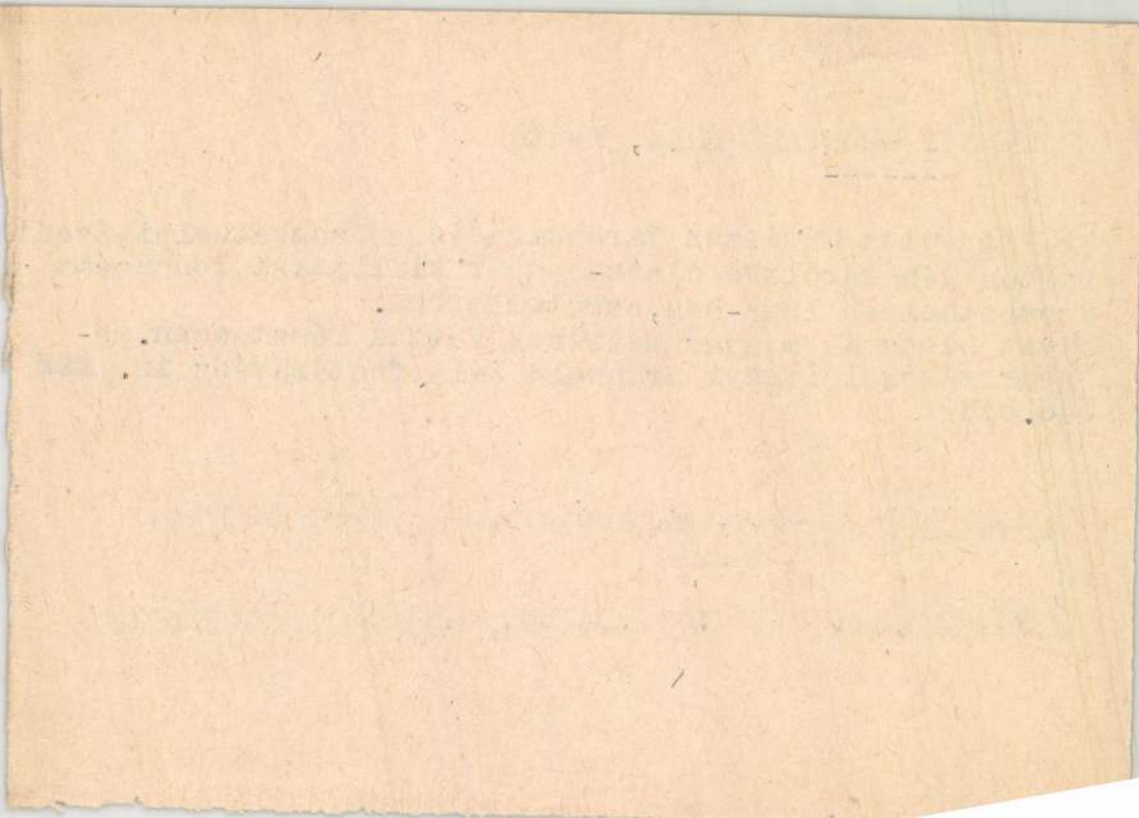
Rodi Nóra: Képművészet és munkásságának - Bp. 1944. 32 p.

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

A Független Művészek Tarsasága és a Szombathelyi Szent
Márton Céh karöltve olasz-magyar kiállítást rendezett
Szombathelyen 1928-ban, szeptemberben.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt ezen. Ma-
gyar részről Iványi Grünwald Béla festőművész is. ~~546~~
546. old

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István,
542. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 4. szám, Szombathely

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

1906-ban vándorkiállítás Miskolcon. Iványi Grünwald is
kiállított. - Gyöngyös, Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sátor-
aljaújhelyen mutattak be a műveket. 288. old.

ZSADANYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete /1870-1922/

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

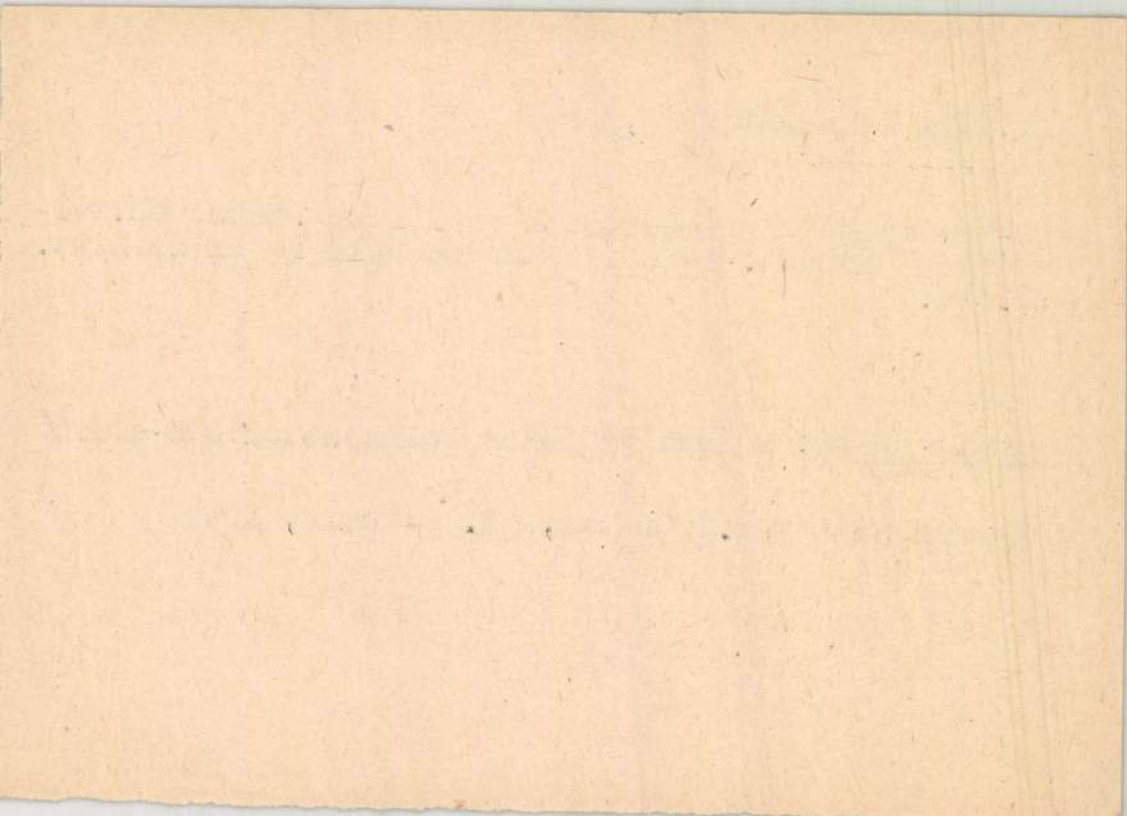
IVÁNYI GRÜNDVA

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

1910-ben újabb képzőművészeti kiállítás Miskolcon. Teljes sikert hozott. -Iványi Grünwald Béla is kiállított.
290. old.

ZSADANYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete /1870-1922/

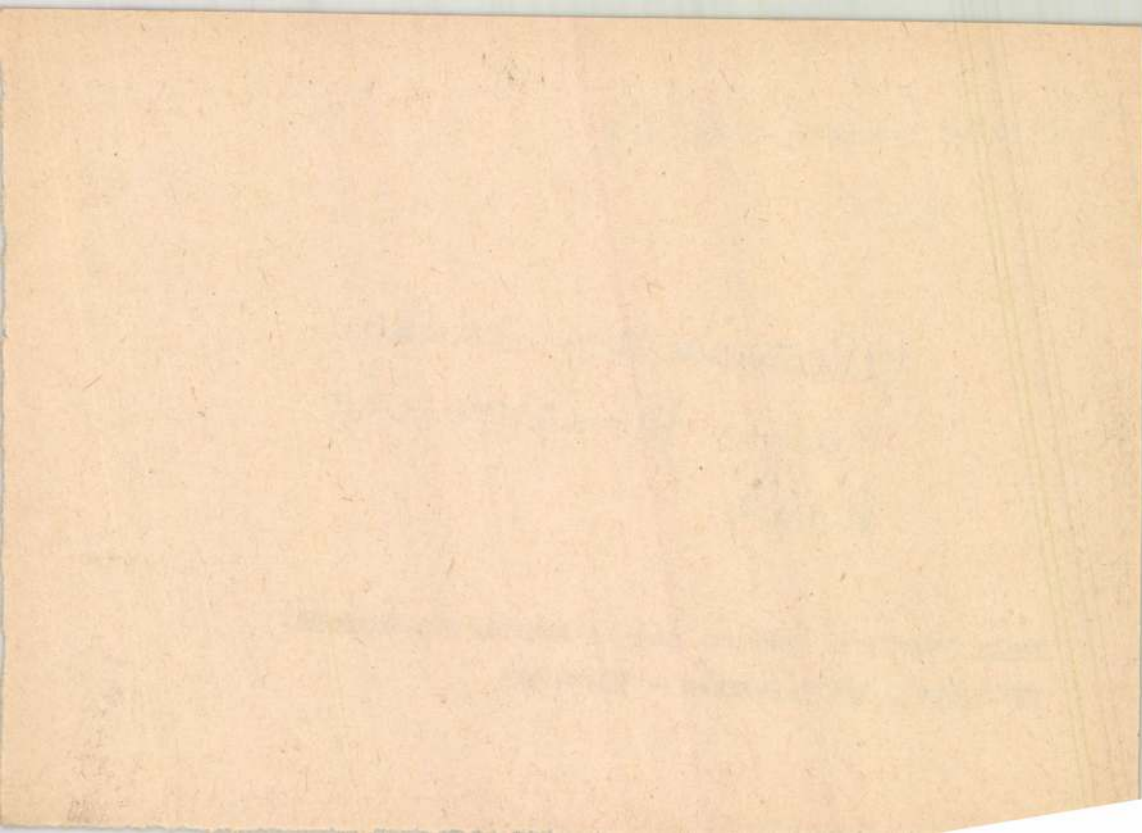
A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

Boacsi Grünwald Béla
festé

Alkotásai a mabaknai
Magyar Galériában is lát-
hatók.

Béla Darancsi: Madera magyar képtár Szabadkán.
NOVEMBER, 1973. január - 38. oldal

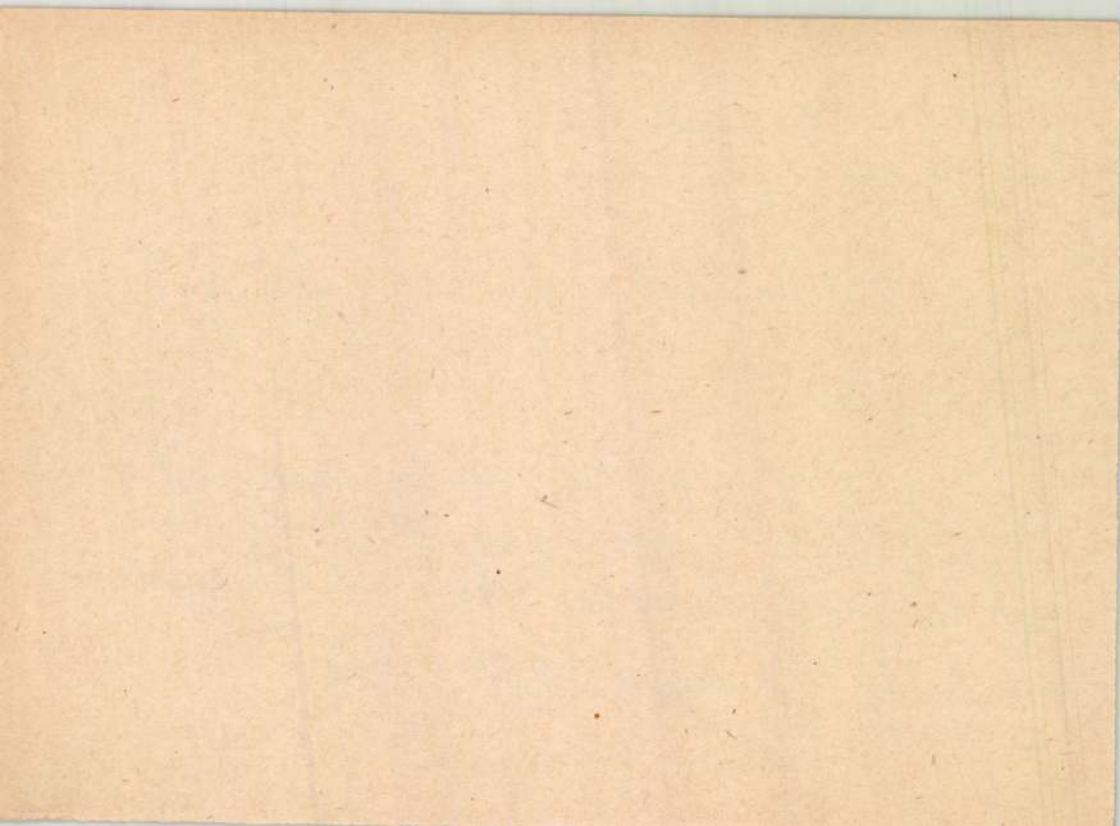

Trónyi-Grünwald Jete.

székít a párosod elegendő a korábbi festészet
stílusos.

Szobadi Judit: The Iconography of Hun-
garian Art Nouveau. The New Hungarian
Quarterly, Budapest, 1973. 492.

1921

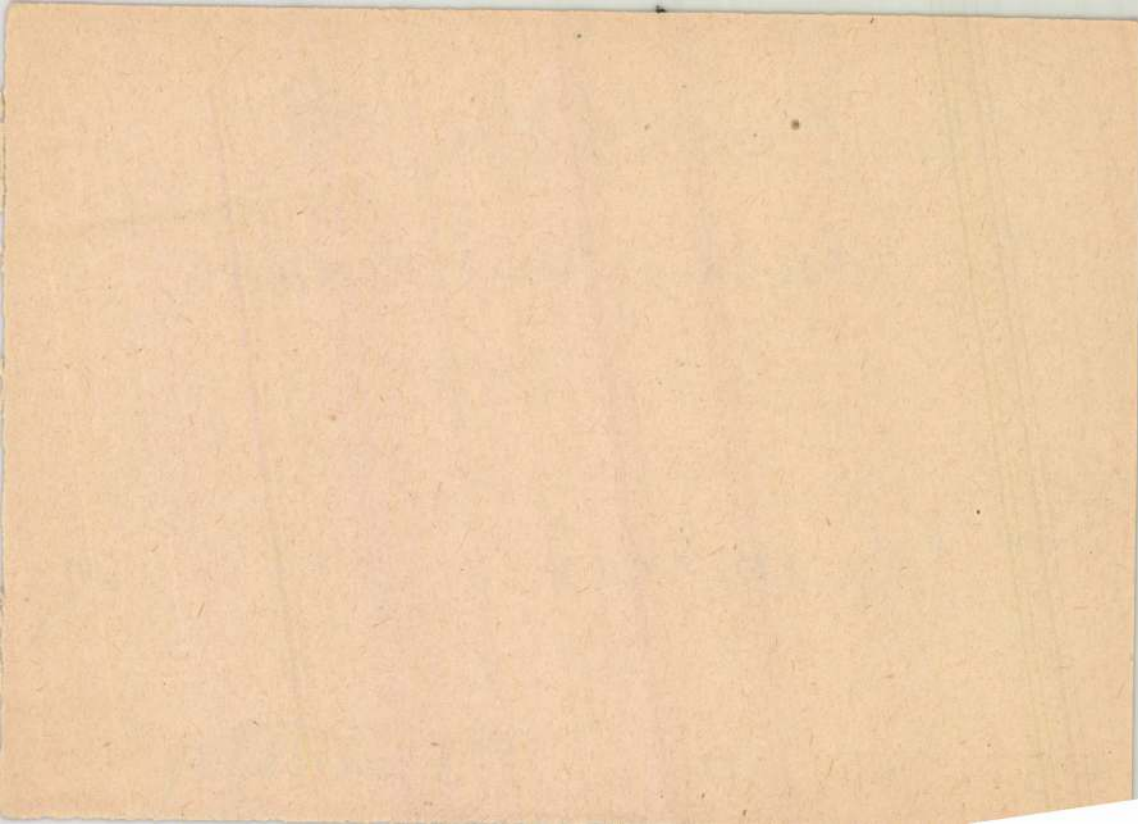
Meluzi Grünwald beta, Peto

27 pertanggung jawab diri,

—: Kepaukio

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. sept. 14.

Tudanyi - Grünwald Béla, festő

Gröbel Béla Tudanyi Grünwald
tanítványa volt.

— : Gröbel Béla 90 éves

7.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 4.

Iványi -Grünwald

Anarchisták/Nihilisták,összeesküvők/1893

A Makovszkij:Esti beszélgetés c. képhez hasonló
lámpavilágításos ánterieurban az asztal mellett
ülő leghangsúlyosabb alak a forradalmárnő típus.

Aradi Hírsz: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 89.o.

Iványi-Grünwald

Ánarchista \Nihilista, öccse: Kúvok \1893

A lakosai: Kati, János, etc. c. képezés

Írásai: Későbbi években az ország

És legutóbbiak az országban

...

Iványi-Grünwald

Nihilisták/Összeesküvők/,1893

Makovszkij:Esti beszélgetéshez hasonló
s a kor közép-európai és magyar művészetében
kedvelt lámpavilágításos belső tér közepén
nőalak ül.A nőalak típusa és ilyen szerepeltetése egyedülálló a kortárs magyar művészetben.
A művész feltehetően a müncheni művészeti élet közvetítésével kaphatott ehhez indítékot.

Aradi Nóra:Szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974. 37.o.

1914. évi évkönyv, 1914

Magyarországi határ védelme

és a közvédelmi feladatok megoldása

az ország védelmi feladatainak

megoldásáról és a hadsereg felépítéséről

és a hadsereg felépítéséről

és a hadsereg felépítéséről

és a hadsereg felépítéséről

Magyarország védelmi feladatainak

megoldásáról és a hadsereg felépítéséről

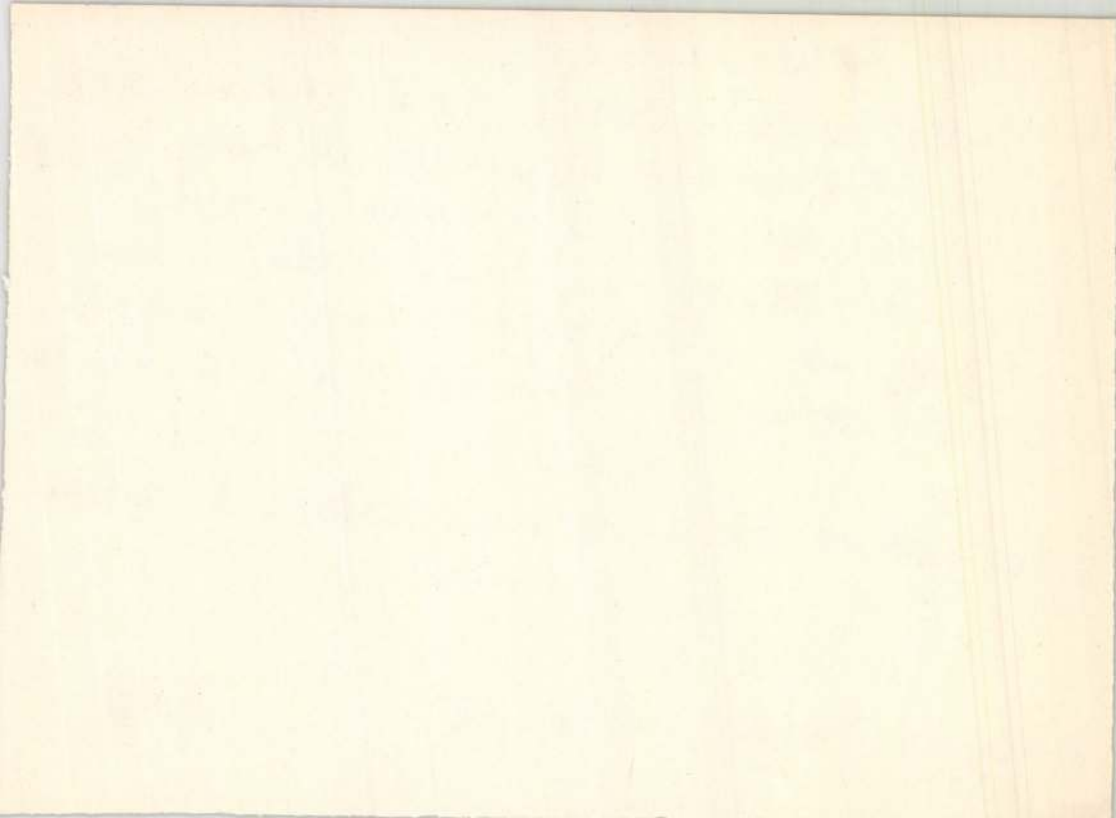
Wänyi-Grünwald Gyula
A nagybányák kővel nem kevesen már
1911-ben Dicskémébe települtek át, hogy nagy-
bányával sebbe "a termésketes polgári
kapcsolat" Wänyi-Grünwald Gyula vezetése-
vel, egy korszerűbb, előremutató magyar
kepaóművelés körönél mintaként ki-
goyar váu:

Gyais-Gyiskim művelése keménykővel Buda-
pesteu.

Magyar Gidlap

1972/65

9 old

Malnyi Grünwald selh, festö

Megemlihe -

Dévényi Malu: Kéjsö müvéneti' könyvnevele
- balint hajos - Isret 8' versö

858-862

XVI,

9.

JELENKOR, Pécs, 1973. nent.

120.

Trányi-Grimwald Béla, festé

megemlékezés.

Magyar Tíbor: Kéziratos Katalógus 2423-2428.

Élet s Tudomány, 1973. dec. 21. XXVIII
57.

Juányi - Grünwald Béla, festő

Megemléke. ("Körcök háza")

Szászlóv László: Plehanov magyar festőműve
M. 7.

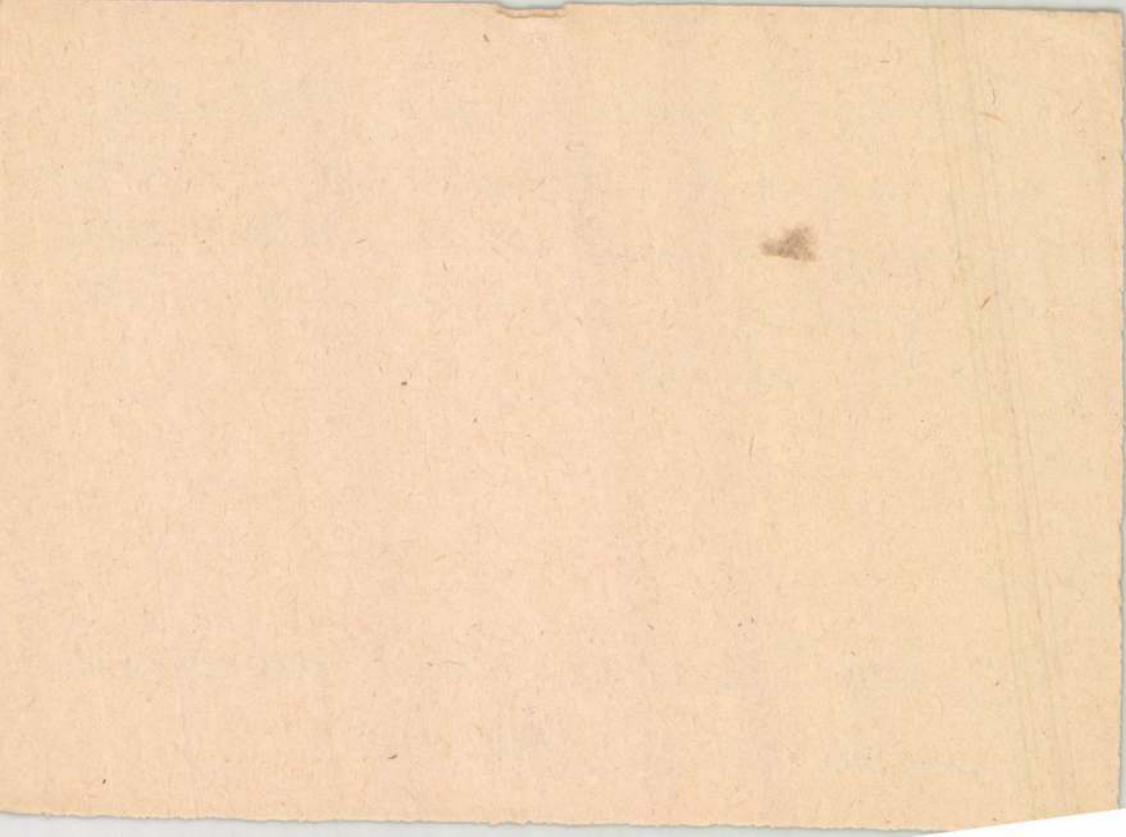
NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 25.

190

Horányi-Grünwald Béla festőművés

A nagybányai festőművészek a Somogyi
Képtársaság megalakulását kiáltásukkal a mű-
vészi életünkben az első nemzedék műveit
között láthatók.

Horányi Béla: Nagybánya nemzedékei.
Somogyi Néplap, 1944. apr. 4.

Judnyi - Grünwald Jela

a II. Népközvetőrségi n. 45. sz. n. Japán
követség művelőtestületének tagja.

Merza László, Bernolt György, Ercsei Fe-
rencsk. : Budapesti Lexikon, Budapest
1973. 13351

8511

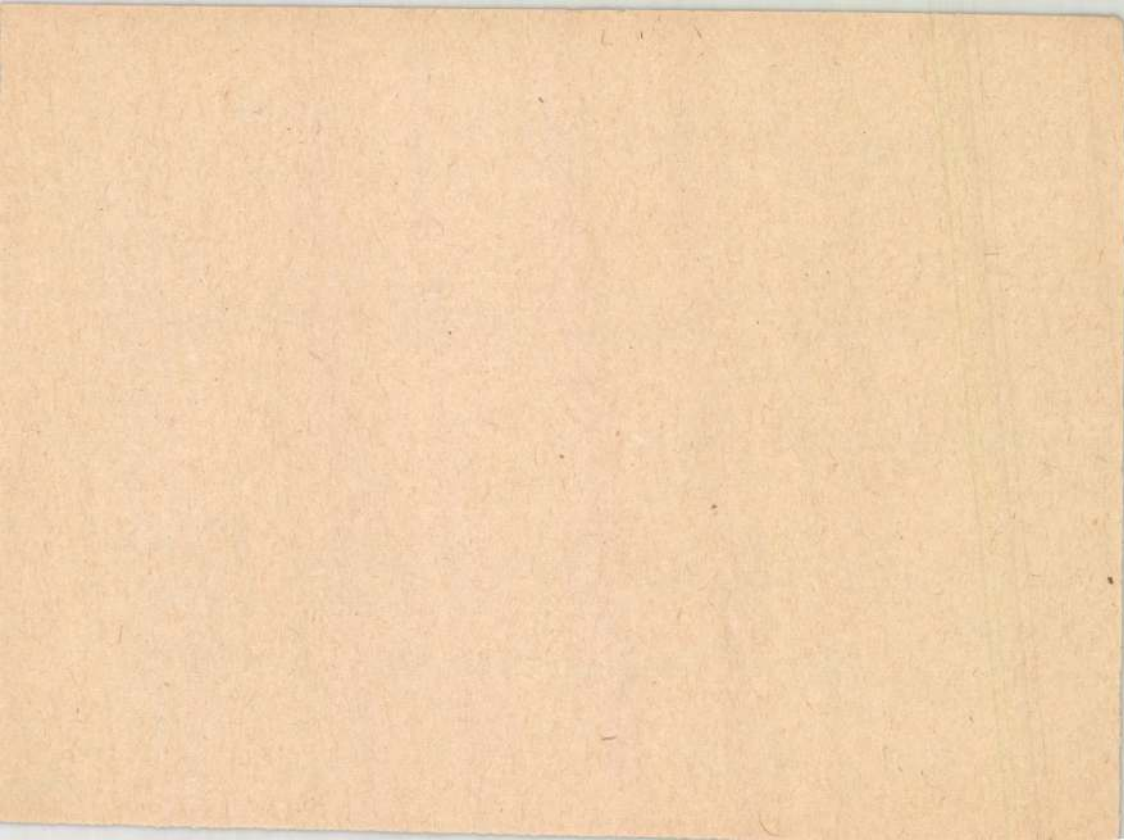
Ivonyi Grünwald Gyula

a Magyar Impreszionisták és Naturalis-
ták köreiben tagja.

Mazza László, Merniczky György, Erdői
Ferenc pl.: Munkácsy Lexikon, Munkácsy

1973 13351

#591

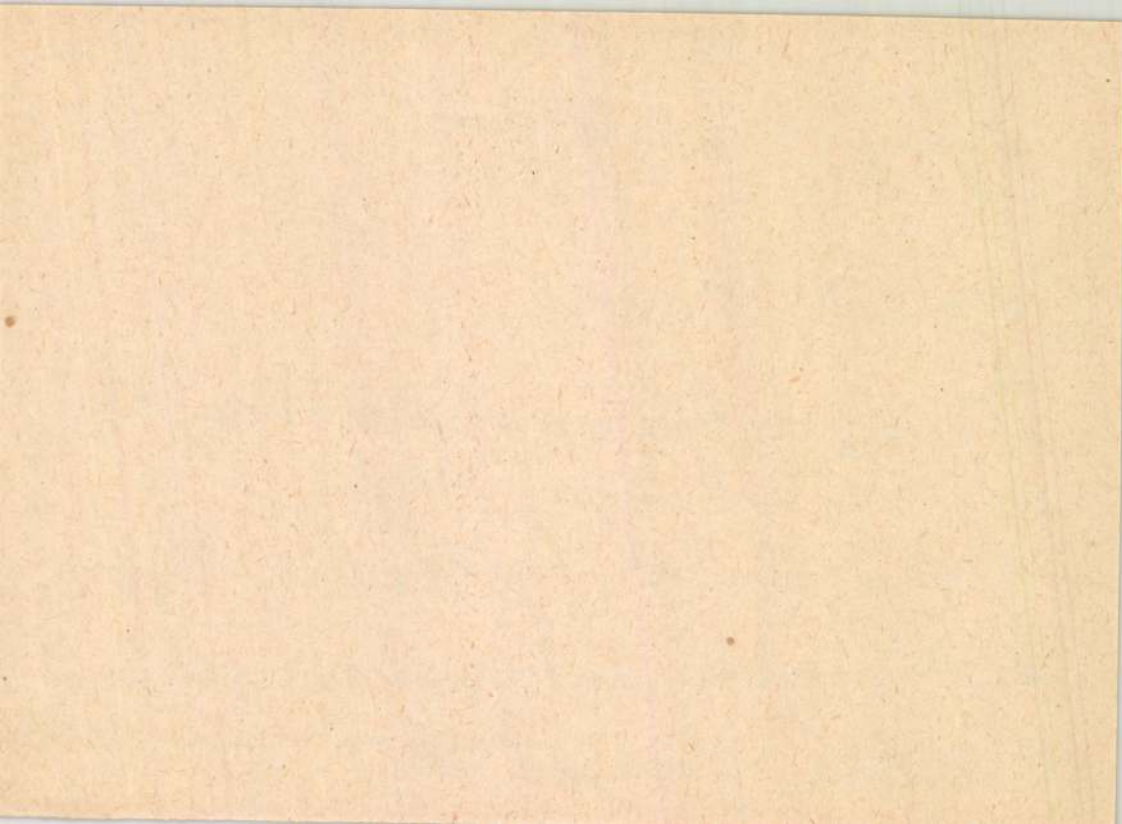
Trónyi Grünwald Jéti

Memorizált műve:

143. n. "Lületesnap a nyaralóban," olaj.

144. n. "Kertek alja," olaj.

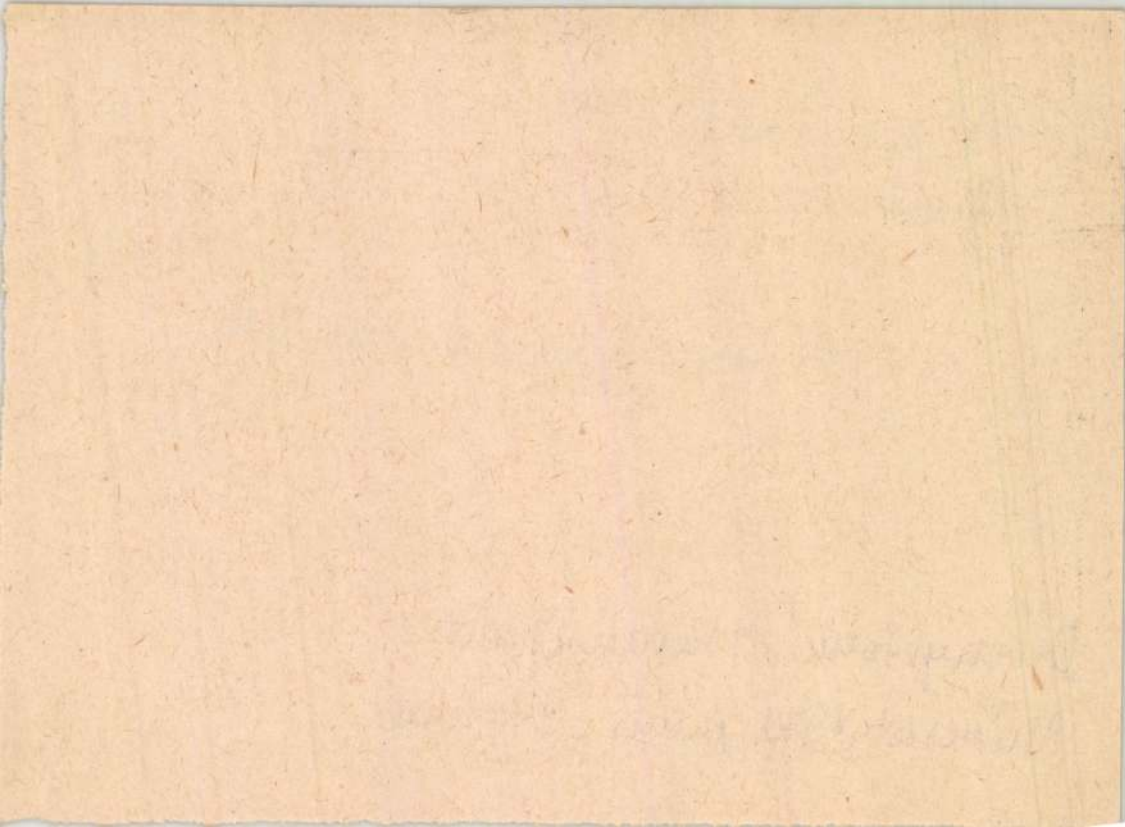
A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar
Képzőművészek Szabadműveltségért
Közlése, Budapest, 1965

Mányi Grünwald Béke
festé

M. Kemény Judit mestere volt.

Dévényi Lórád: M. Kemény Judit
Művészet, 1972. július - 34 oldal

Szanyi-Grunwald Jela

az angolok festői között elismert ki-
való művész.

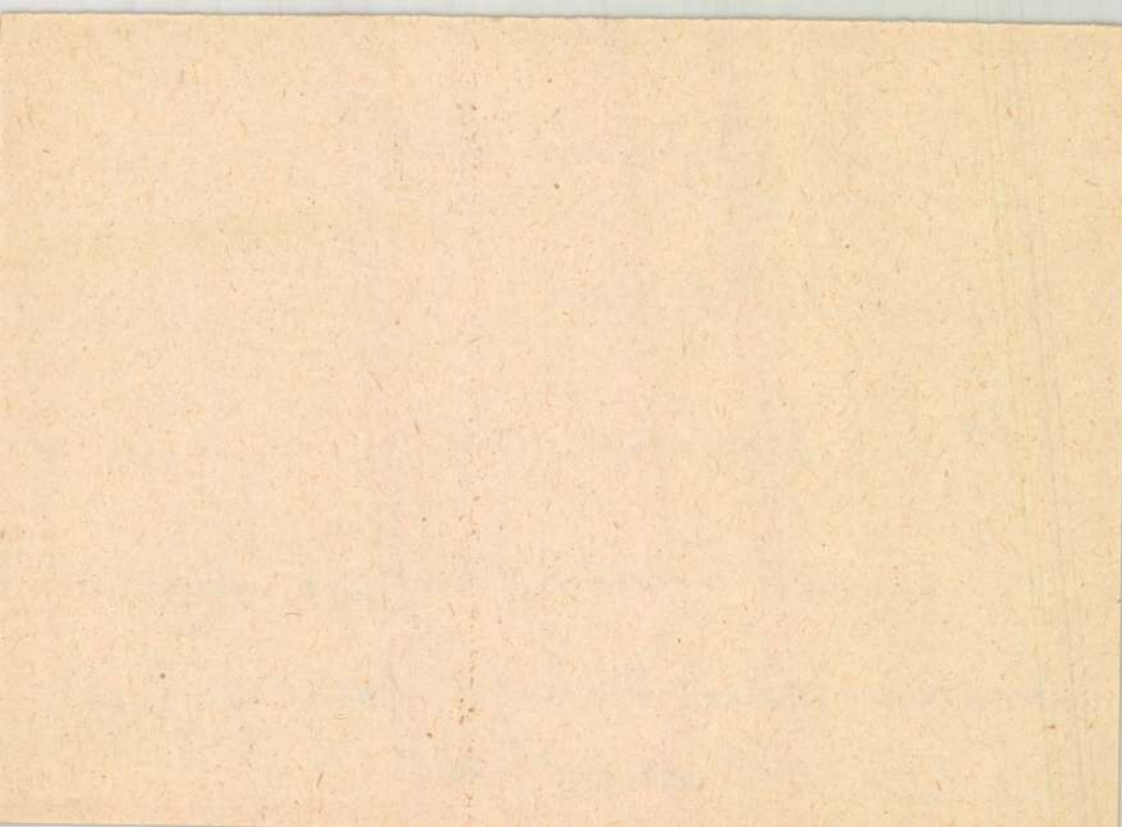
A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar
Képrömvészek Közadhatóságának
Képrömvészetű kiállítására, Bp. 1945. VIII.

Judyni Grünwald Jéle

Gemütsotk műve:

82. p., Galaton, "olaj".

A Nemzeti Sport-bizottság és a Magyar
Repro-művészek Szakbizottságának
kiáltása, Budapest, 1945

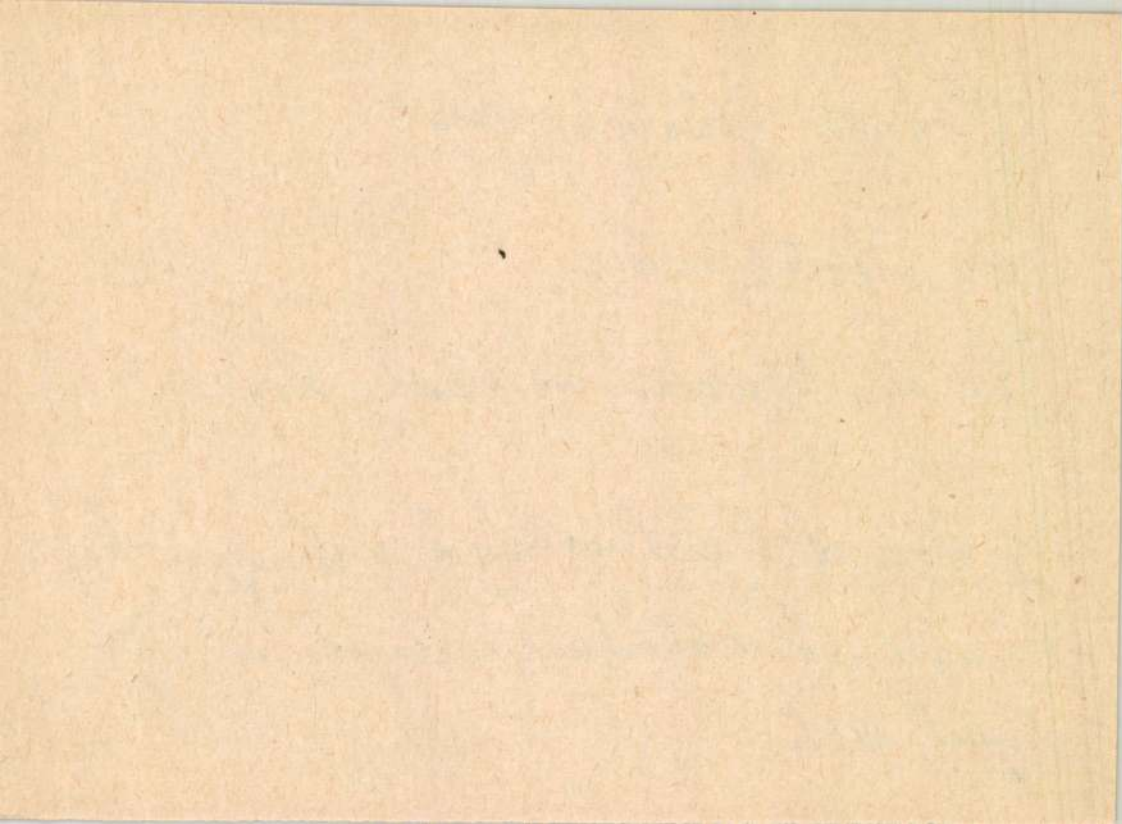

Judnyi - Ginnvöldei Gyula

Gymnastika műve:

63. sz. "Gyaltoni vitorlások", olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Rep-
kózművészek szabadkiszervezetének, Bu-
dapest, 1945.

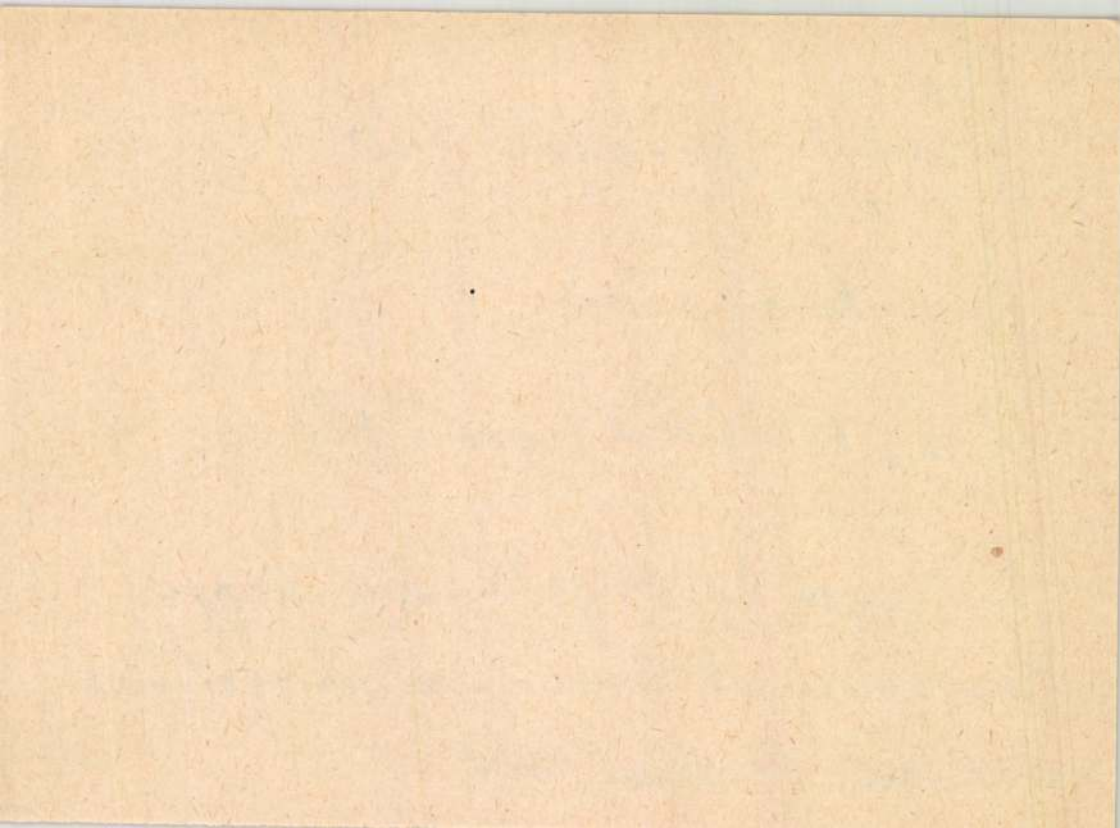

Soványi - Grünwald Jela

Gemüsetett műve:

65. sz. "Galatoni jeggel," staj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar
Képzőművészek Központi Szervezetének
kiállítására, Budapest, 1945

Ivanyi Gouwald Béla

„Balaton teli part”

Olaj, carton 77 x 93

21 Walteri ár. 10 000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képtaukió, árverés 1974 május 2. 1-22

Walter Grünwald Bete

Virágcsendélet

Olaj, vízben 100 x 80

Waltari ai : 12000 ft

BÁV 33. Művészeti Képekkel, árverés 1974 május 21-22

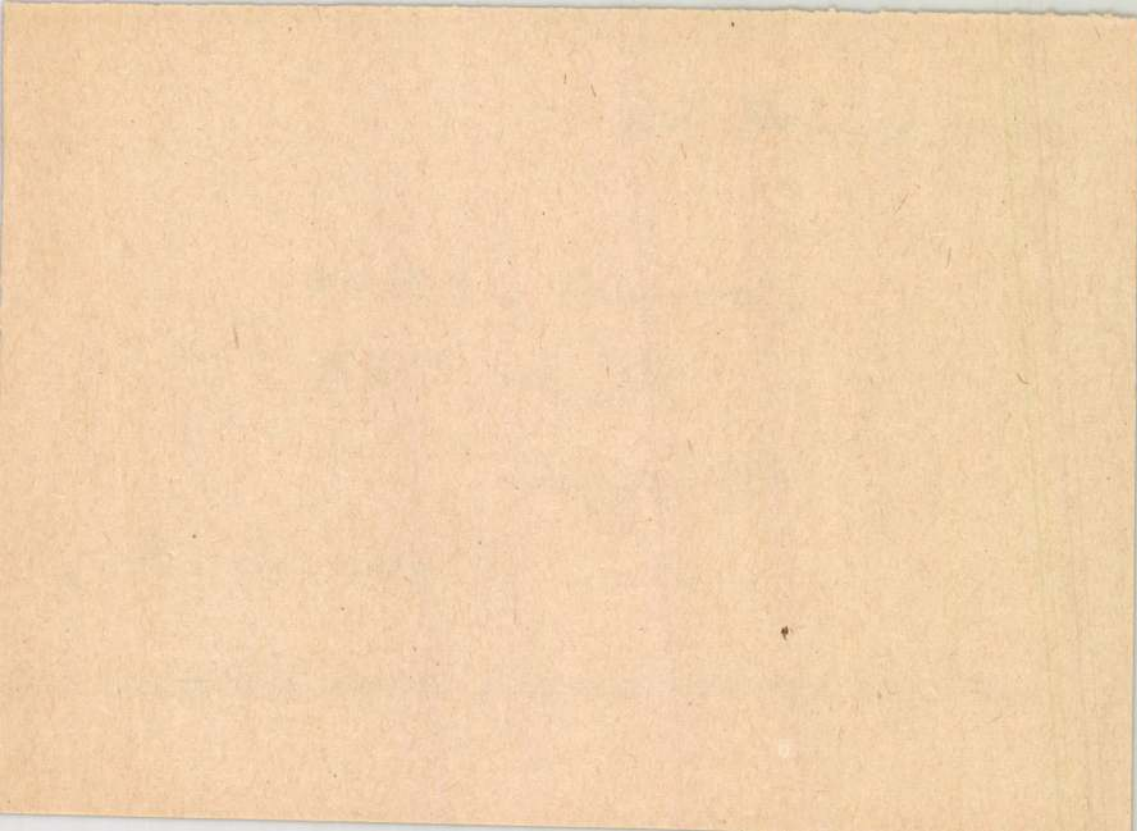
Ivanyi Gräuwald Béla

"Csinaletők a Balatonon"

Olaj, fa 24x36

1933 augusztus

Utaltán is : 8000 ft.

Udnyí Gyúrnald Bete

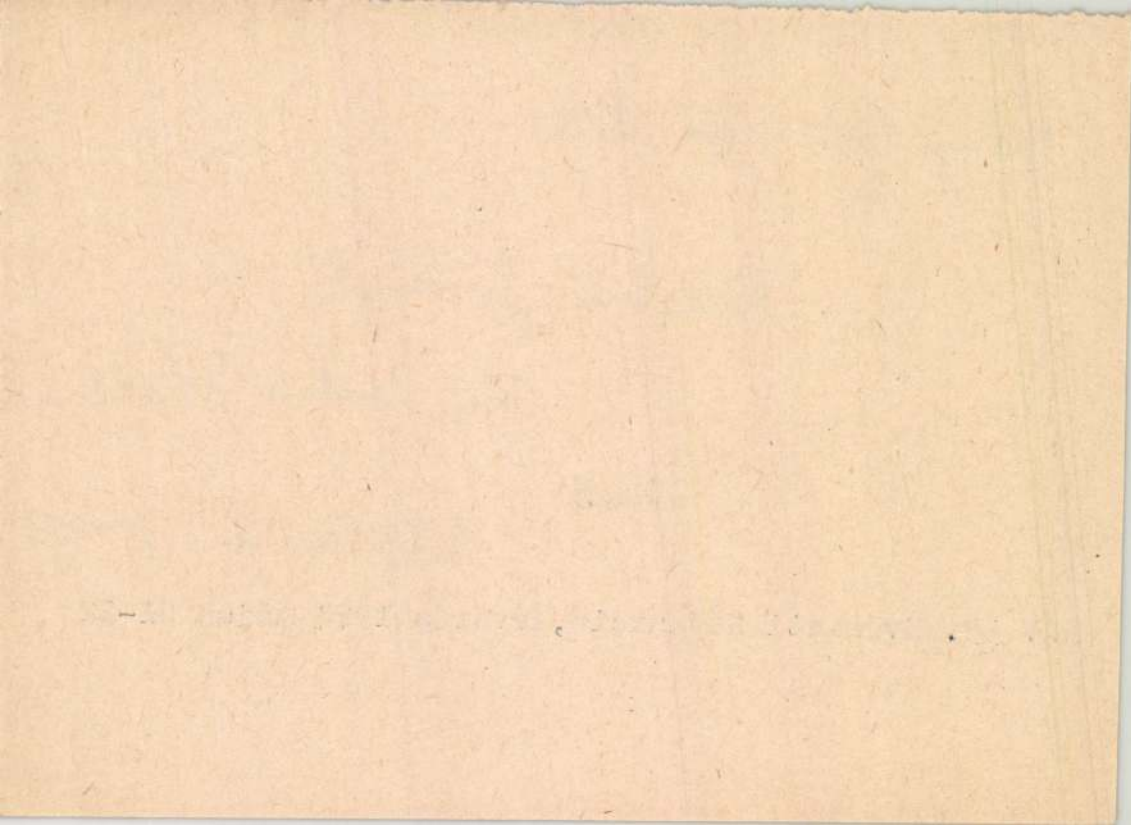
Balatonú fürdőzől

Otej, Karton 43x62

Védett

Udnyí Gyúrnald : 7000ft.

BÁV 33. Művészeti Képaució, árverés 1974 május 21-22

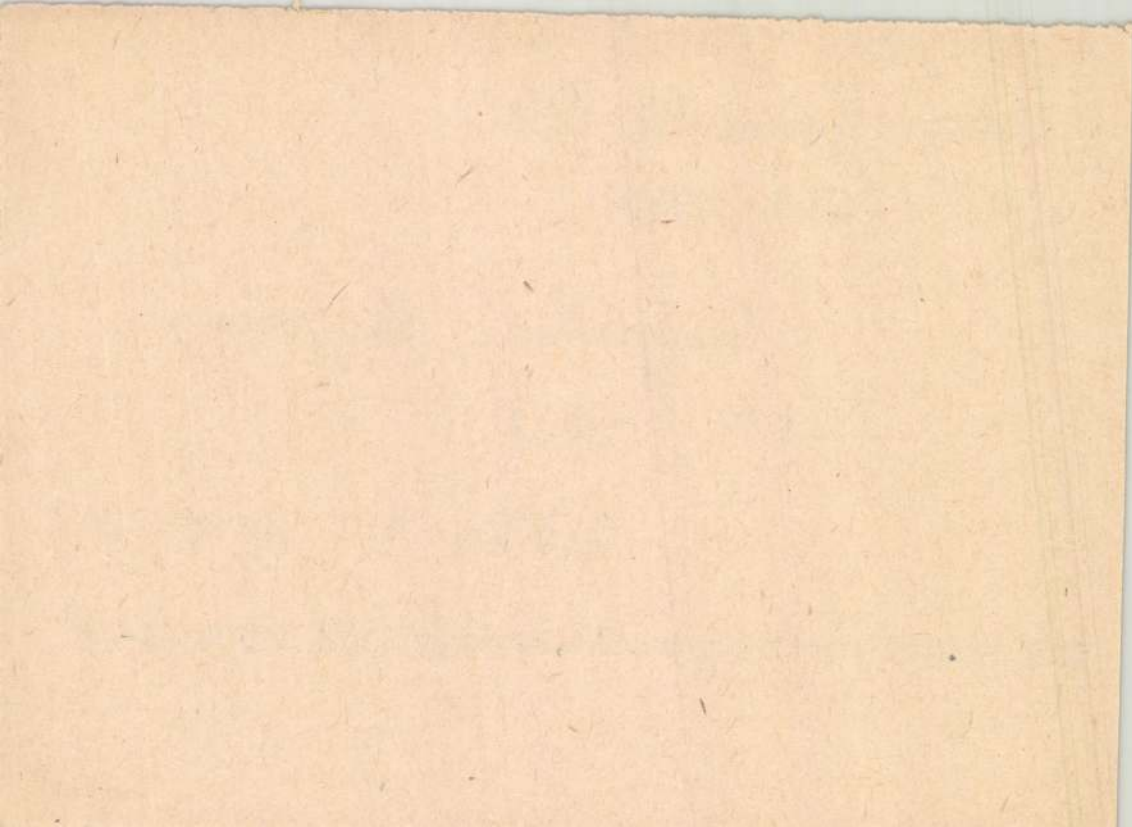

Iványi Gränwald Beta
(1867 - 1940)

Virdyador Olej, udison
63x80 1931

Wälten á: 10 000 ft

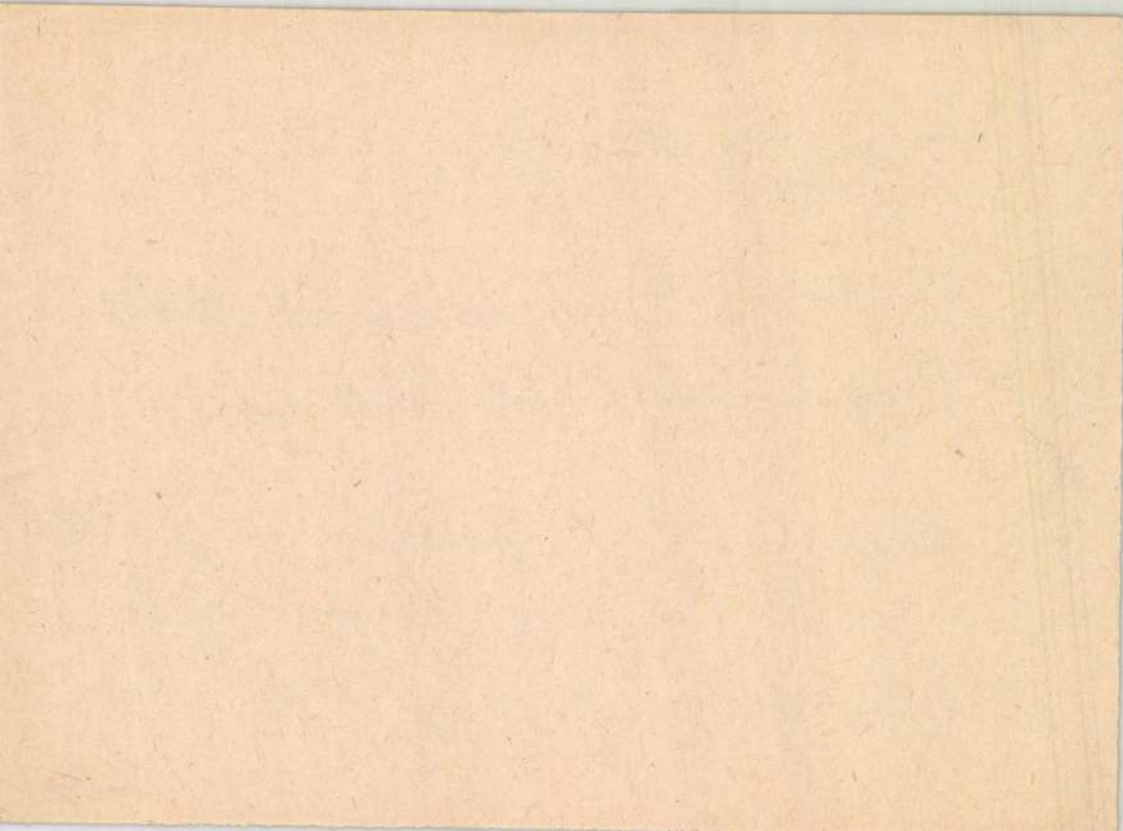
BÁV 33. Művészeti Képaució, árverés 1974 május 21-22

Ivónyi. Grünwald Béla

1910-20 között stilizált műveket alkotott,
és Gauguin hatására alatt festette képeit.

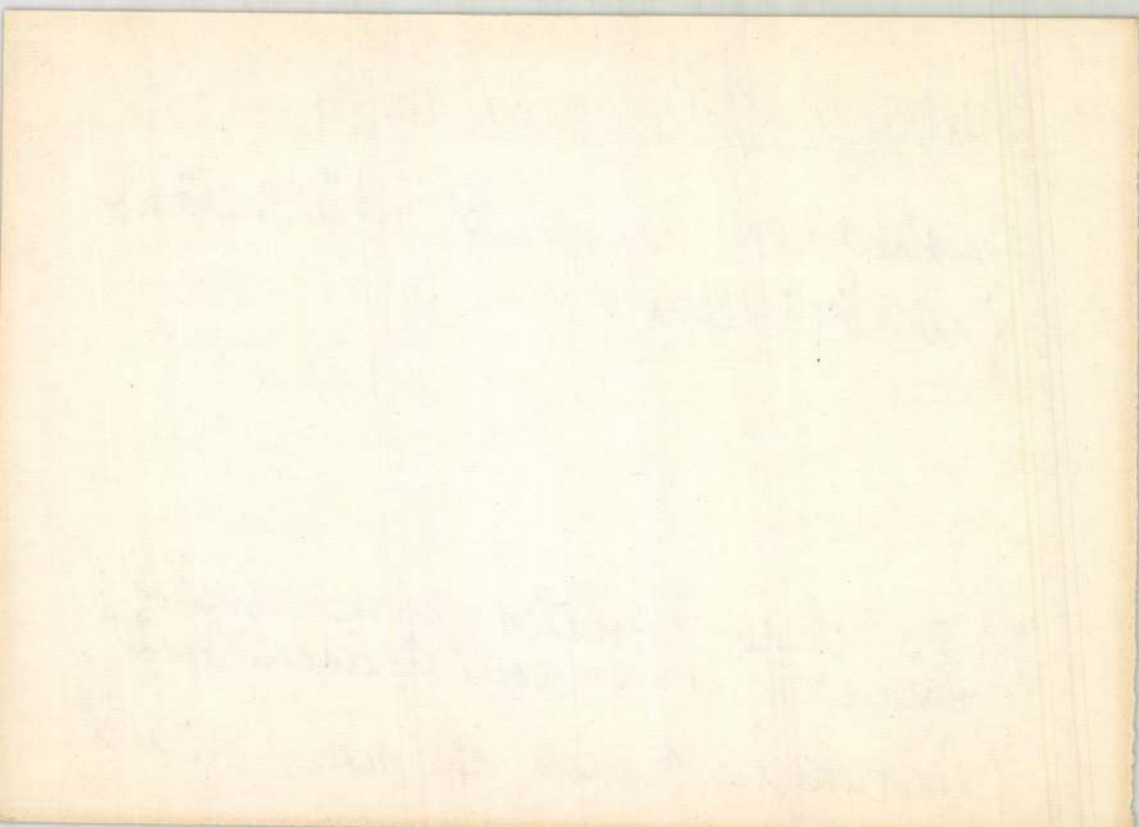
Szabadi Judit: L'apparition du moderne
style dans l'art graphique hongrois. In: Acta
Historiae Artium, Budapest, 1973 3-4

Godruyi Grinwald Béla

Szolnokon dolgozott különösen
iloköznevelés.

Léda György beírta az "Eljegyzésből":
"Emlékezés a Szolnoki Művelődési
Hivatalra", Szolnok, 1943. márc. 34. old.

Juday-Griewald (!) Béla

Nagybánya egyik vezető mestere, aki a francia pozitívpresszionisták, elsősorban Gauguin hatására kezdett elszakadni a nagybányai felfogástól. Terveit is a francia modernebb irányokba ösztönözték.

Horváth Béla: Petrosik Csaba Vilmos és Bonnemisse Géza ismétlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 39. l.

Wanji Grünwald Zala

a nagybányai művészetek alapító-
tagja volt. Először 1896.-ban mentek
a tagok nagybányára, melynek fes-
tív, munda a végleges letelepedést ered-
ményezte.

Szombat délelőtt.

1943. II. 14. Péntek, 10.00 (M/K-i)

1870

Received of Mr. J. W. Walker
the sum of \$100.00
for the purchase of
land in the town of
New York, State of
New York.

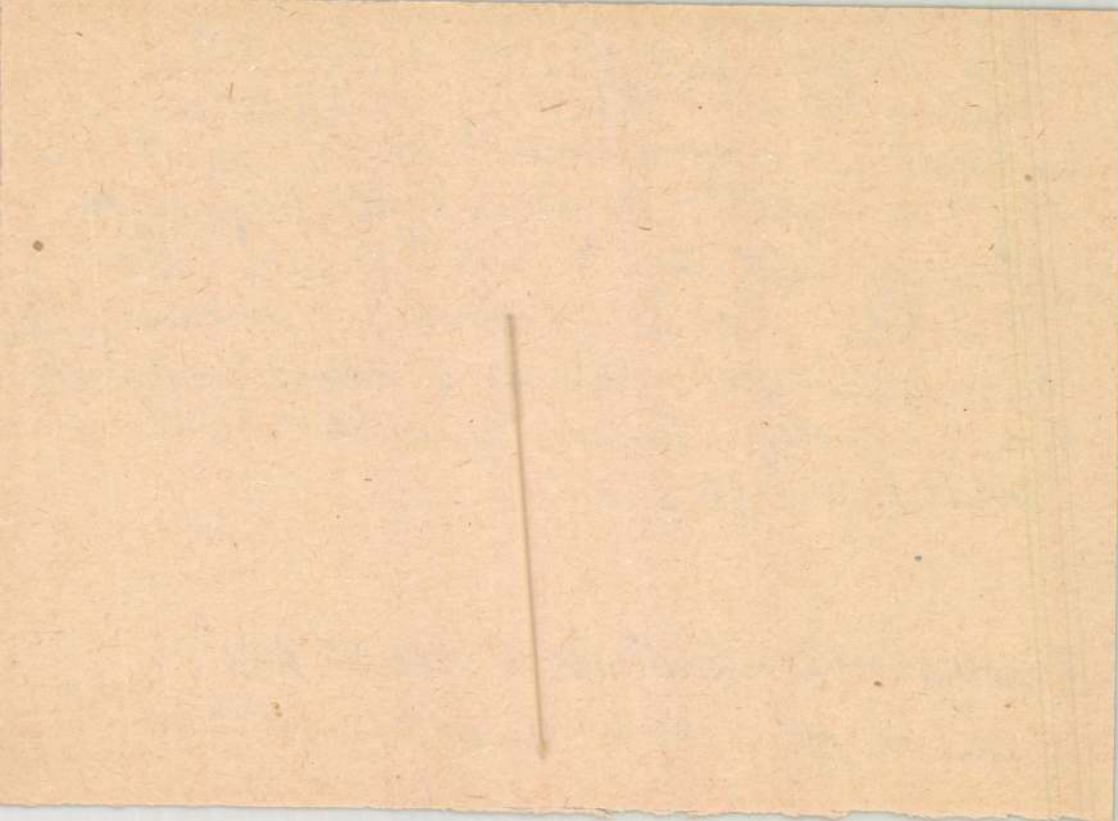
J. W. Walker

Witness my hand and seal
this 10th day of June 1870

Yrdnyj Grünwald Béla, festőművész, (1864-1940)

Baldissár István 1897. júl. 29. - en született. - 1919-
ben beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára. A kö-
vetkezéskor nyarától gyakran festett Nagybányán.
Tanítójának látott még Yrdnyj Grünwald Béla-
Réti István - Thorma Jánosnak. - Munkásságában
kimagasló helyet foglalnak el művészbárataival
készített portréi: Yrdnyj Grünwald Béláról is
készített portrét. (szültve).

Komolcsi László: Baldissár István 85 éves.
Békés Megyei Népszólag, 1942. júl. 31.

Ivándy Grünwald Bete

Monografia megalensis

Magyar Nemzet 1985. 1. 11.

Handwritten text, possibly a title or header, in a cursive script.

Handwritten text, possibly a date or a short paragraph, in a cursive script.

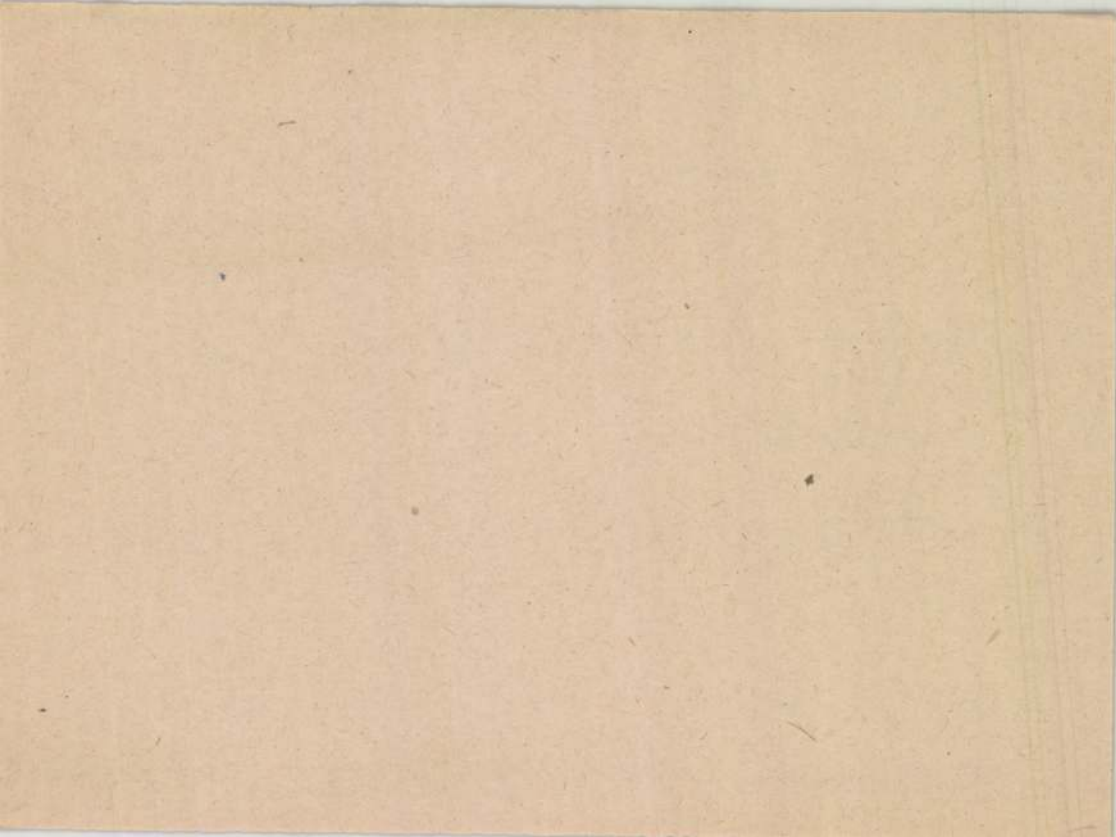
Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer, in a cursive script.

Iva'api gra'wahol
fest"

v korrigeilt a Re'ti - fe'le s'abed-
iskolo'ban.

Nagy Albert tanítványa volt.

Láala' Snyke: Utolsó borse'fets'...
Koranh, 1972. s. n. 1192.

Iványi Grünwald Béla

2.

Iványi 1910-ben halt meg.

Dévényi Iván: Réti István
Látóhatár 1970/9-10 940. old.

1891

1892

1893

Iványi Grünwald Béla

Iványi tanulmányt. irt a"Mi a magyar most?Angliai magyar írók és tudosok vallomásai és tanulmányai" c. kötetben.melyet Ignotus Pál szerkesztett.

Markovits Györgyi:Magyar könyvek az emigrációban-
a háboru éd a fasizmus ellen
Látóhatár 1970/5-6 546.old.

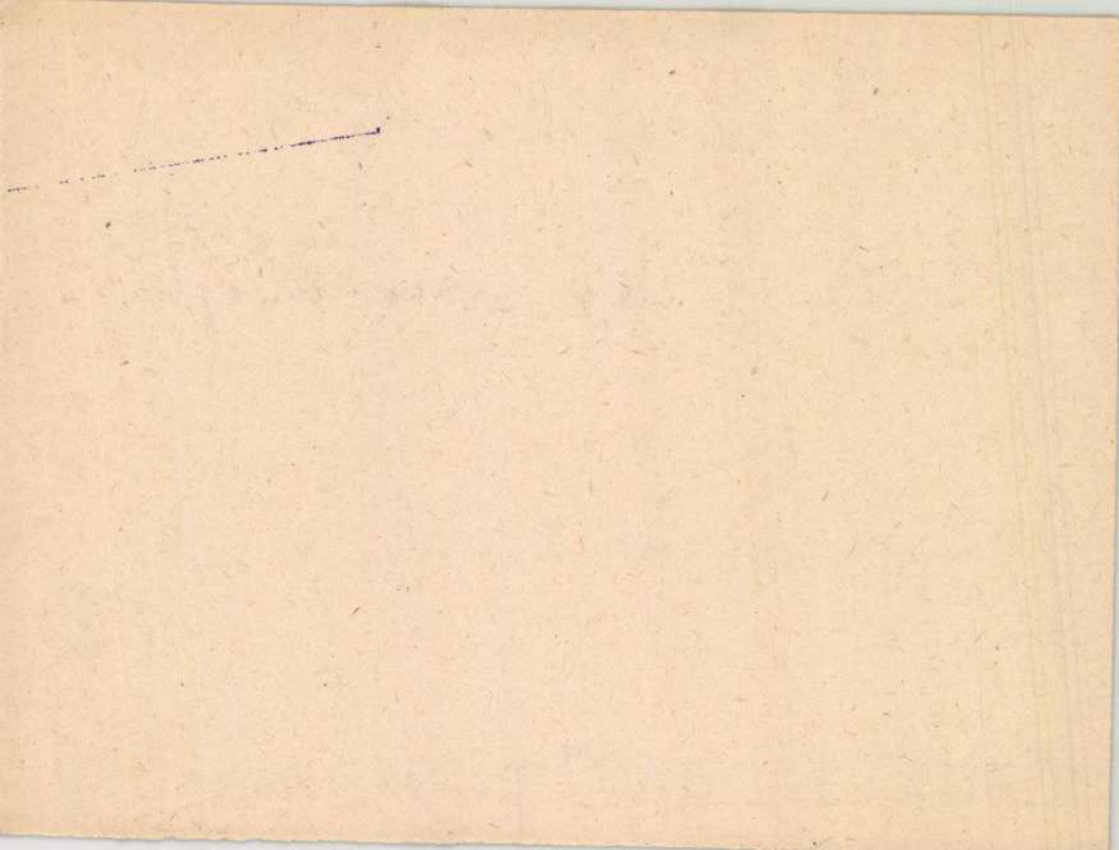
Yvelny - Grünwald Béla, féltő

Levelei vannak a Kner-nyasptan

Gáli István: Levéltár Béla's meggelen 1/7.

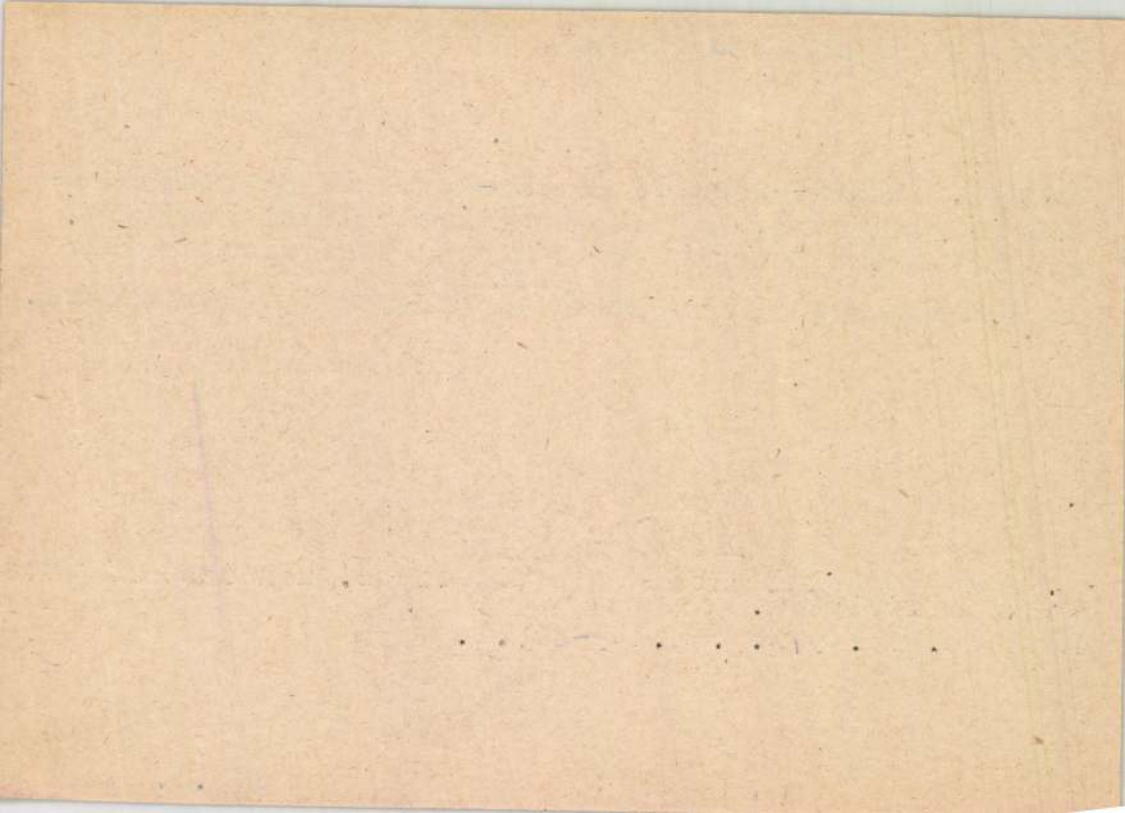
NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febru. 26

Iványi - Grünwald Béla

Szónyi, Iványi-Grünwald és Aba-Novák egyszertalálkoz-
tak Mussolinivel, akinek mappáikat kellett átadniuk.
A találkozást Szónyi István elbeszélése alapján írja
le B. Supka Magdolna válasza az ^{személyes} opponensi véleményekre.

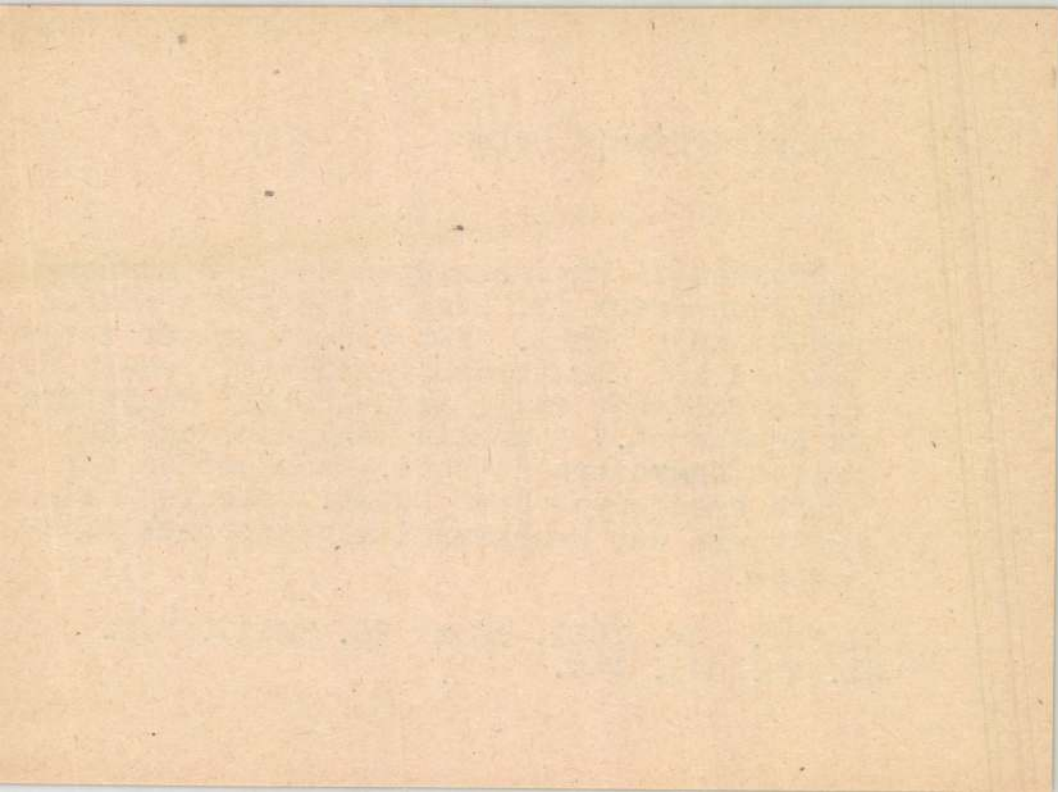
B. Supka Magdolna "Aba Novák Vilmos" c. kandidátusi érte-
kezésének vitája.
Művtört. Ért. 1971. 3. sz. 235-247. 1.

Iványi Grünwald Béla

A Kecskeméti Művésztelepen dolgozó művészről Jean Preux írás beszámolójának a művész nevét adja címül. "Két vidéki magyar város jelzi a két elhatározó lendületet, amely az élete folyását eddig irányította: Nagybánya és Kecskemét." A szelid hangzásu, csendes multat Nagybánya jelenti. Kecskeméten már újabb eredmények után kutat. Jelenlegi ki-tüntetése már kecskeméti művészetének elismerése.

A HÉT, Bp. 1912. május 26. XXIII. évf.
21. sz. 343. lap.

Iványi Grünwald Béla

"Az első pillanatban a lelket elbódítja a gyönyörűség, a művészettel való találkozás nagyszerű szédülete"-írja Jean Preux: "Iványi Grünwald Béla" címmel az Ernst Múzeum kiállításának ismertetésében.

Dicséri a naturalistát, a tájképfestőt, de az új, monumentális művészre már nem talál kellő kifejezést. Korábbi énjének legértékesebb kincseit megszázszorozta. Külön elismerés illeti ragyogó színvilágát. "Művészete már felül van a megmérhetőségen," -fejezi be a művész magasztalását a kritika.

A HÉT, Bp. 1913. febr. 2. XXIV. évf. 5.sz. 78-79.lap

Iványi Grünwald Béla és

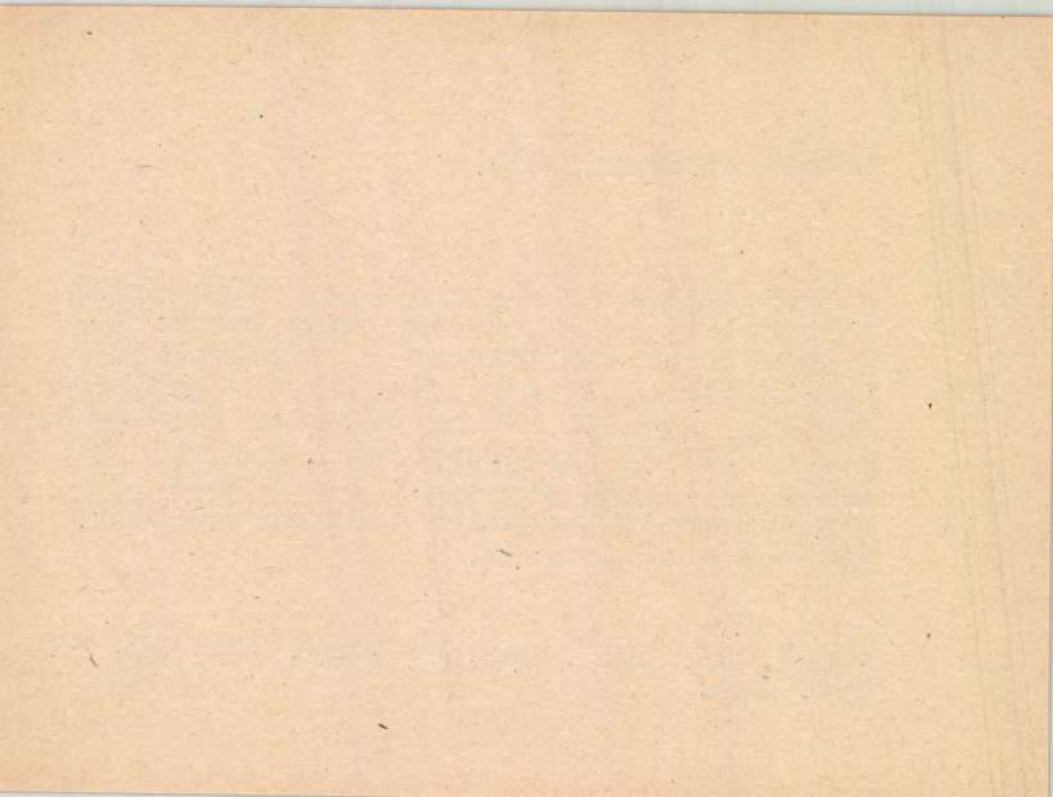
Szinyei Merse Pál a két kitüntetett művész-
ről írja a Művészet c. rovat, hogy mindketten
"nagyobb aranyérmeket érdemelnének, mint a ré-
gi aranyérmesek jórésze."
A közlemény címe: "A kitüntetett művészek"

A HÉT, Bp. 1914. január 4. XXV. évf.
14. lap.

Iványi Grünwald Béla

A megállapodott nagy mesterek felsorolása után említi meg a művészt Jean Preux: "Az Ernst Muzeum kiállítása" c. beszámolójában: a művészből még hiányzik a megállapodottság, -mondja, "ő az egyetlen aki nem tekinteli elvileg befejezettnek a dolgot, aki ismét új eszmék szárnyait bontogatja.."
Mostani műveit a tárlat tiszteletre méltó értékei közé sorolja.

A HÉT, Bp. 1913. dec. 7. XXIV. évf. 49. sz.
794. lap.

Iványi Grünwald Béla

Perlmutter Izsák, Strobentz Frigyes, Ferenczy Károly, Csók István, Fényes Adolf művészeket a velencei kiállításra jelölték ki.

Jean Preux: "A velencei kiállítás" címmel az ujságok támadásáról ír a hat művész kijelölése, s a névsor kis száma miatt, s ezért a magyar művészetpolitikát okolják, amely a művészek érvényesülését nem segíti elő.

A cikk viszont rámutat arra, hogy a magyar pavillon területe kicsi ahhoz, hogy többen vehessenek részt a kiállításon.

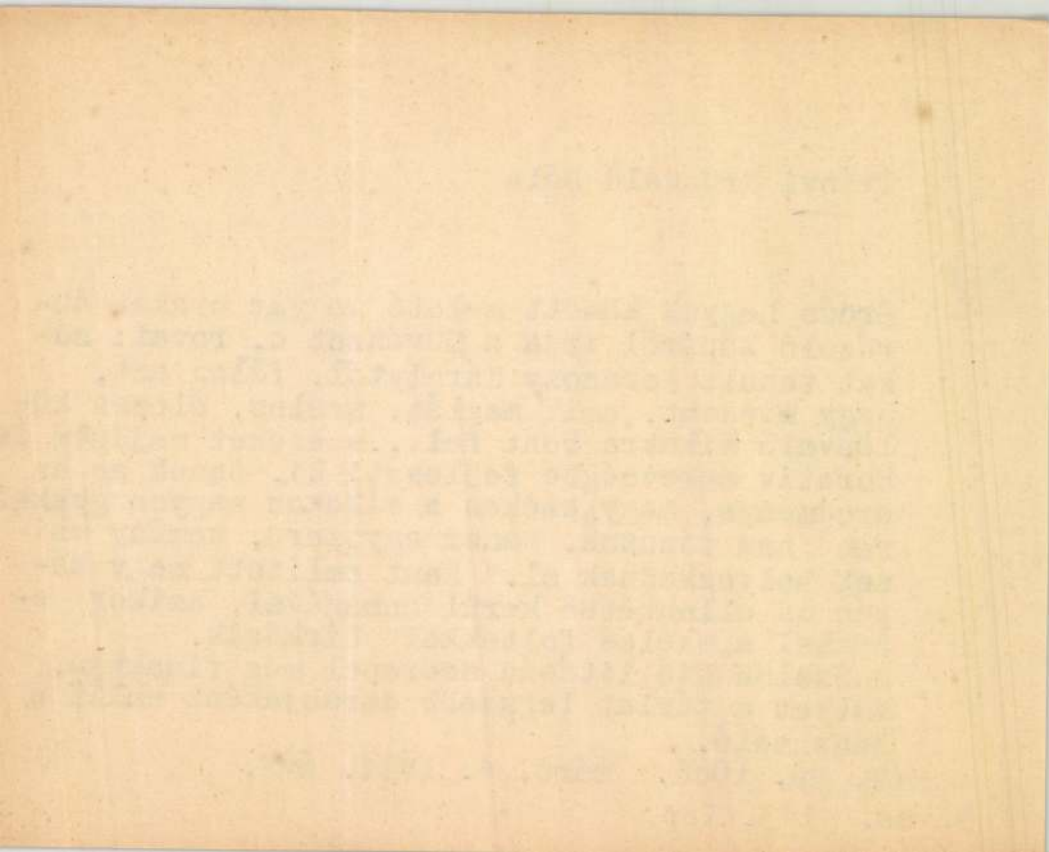
A HÉT, Bp. 1914. márc. 8. XXV. évf.
10. sz. 159. lap.

Iványi Grünwald Béla

Erdős hegyek között mulató magyar urakat ábrázoló képéről írja a Művészet c. rovat: sokat tanult Ferenczy Károlytól, főleg azt, hogy mindent, amit meglát, széles, élesen különvaló sikokra bont fel...s ezeket majdnem dekoratív merevségbe fejleszti ki. Ennek az az eredménye, hogy ezeken a sikokon nagyon gyakran nem tónusok, hanem egyszerű, kemény színek helyezkednek el." Fent említett nagy képén is ellentétbe kerül önmagával, amikor ezekkel a "széles foltokkal" birkózik.

A Szalon kiállításán szerepel még fiuaktja, melyet a tárlat legszebb darabjaként említ a beszámoló.

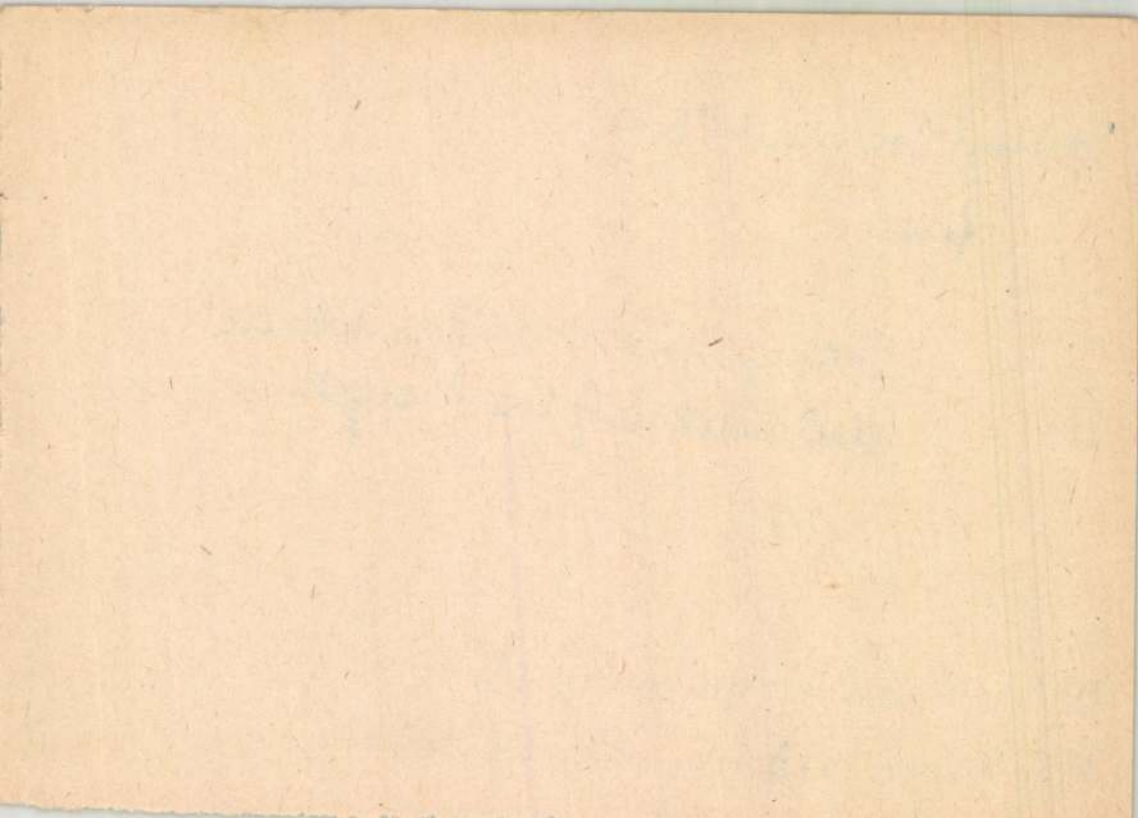
A HÉT, Bp. 1906. márc. 4. XVII. évf.
9. sz. 143. lap.

Goainyi Grünwald Béla
festő

Goainyi Grünwald Béla rólt az
első mestere Gráber Margitnak.

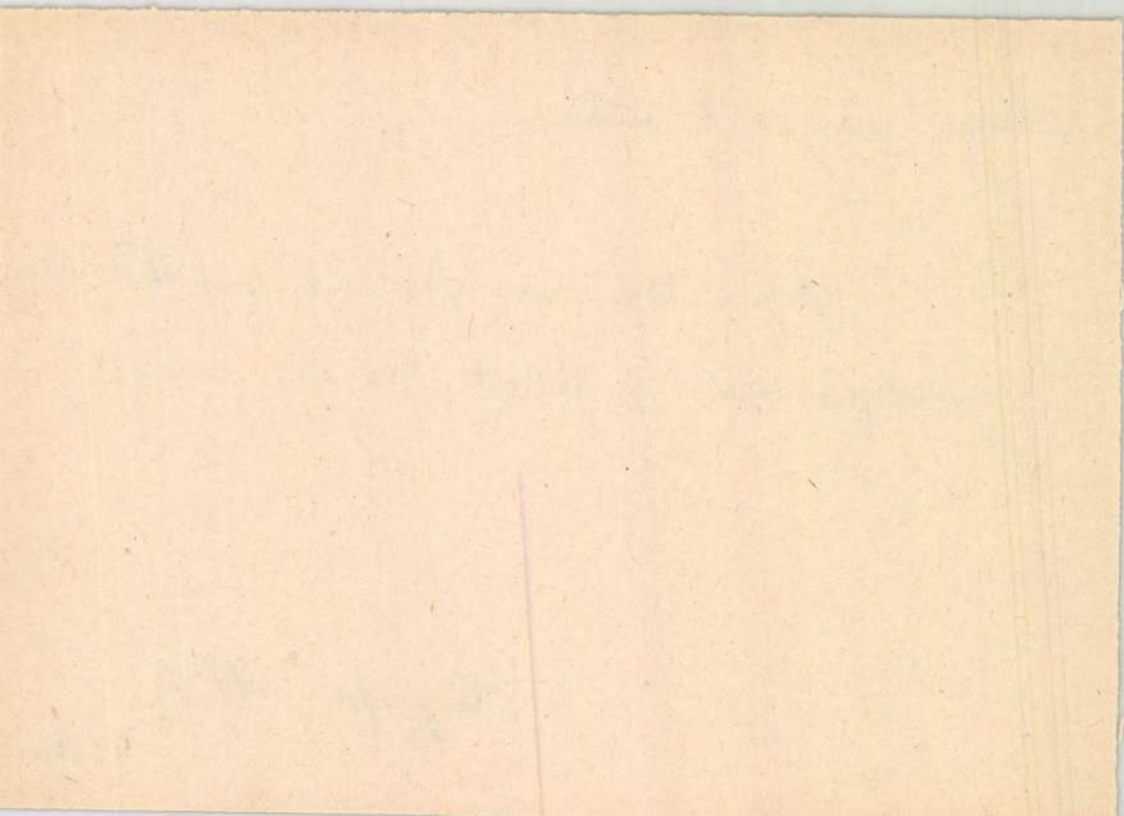
Dr. Urügyrendné: Gráber Margit,
Vörh Könyvtár, 1974. febr. 23 - 16 oldal.

Wányi Grünwald Beta

Objekt képet is vizuálisan saját kezűleg,
analízist nem is festett, hanem más

Mezőgyűjtő 1974/2 44. old.

Iványi-Grünwald

A nagybányai festő-kör kialakítása előtt
a hajduségi Nagyerdőben akartak letelepedni.

Kortárs, 1969/2

335. old.

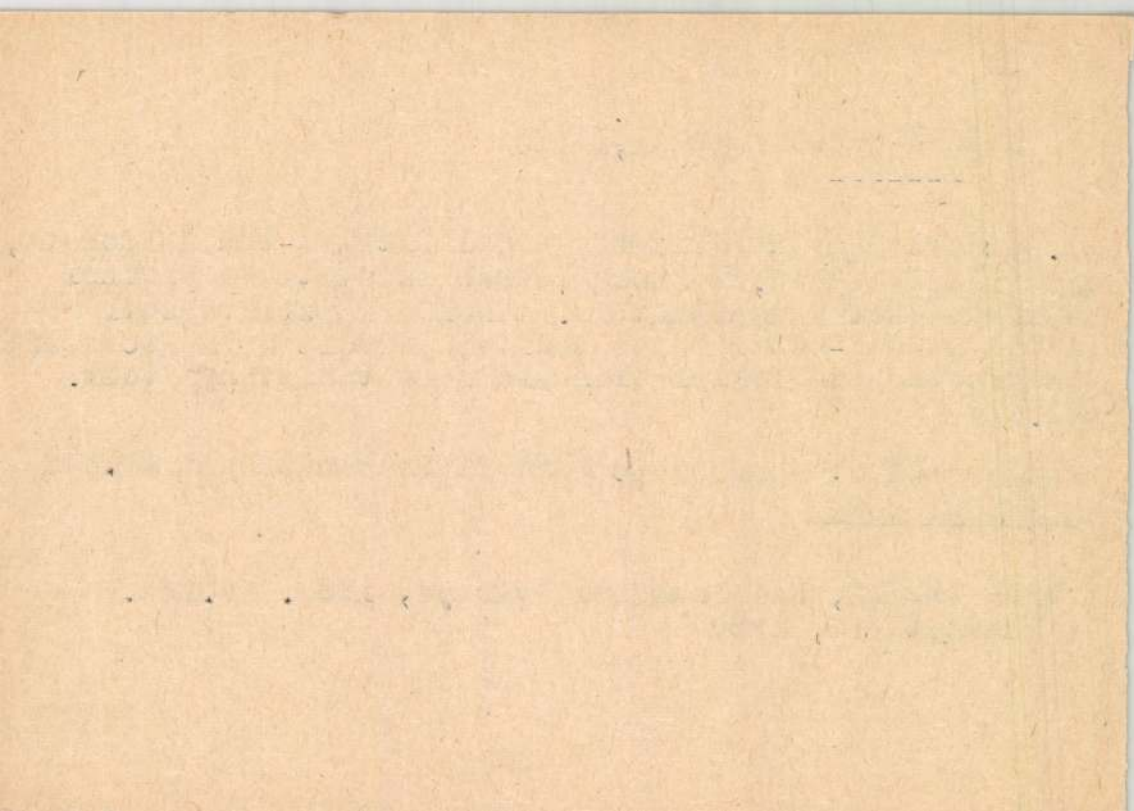
IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA, festő

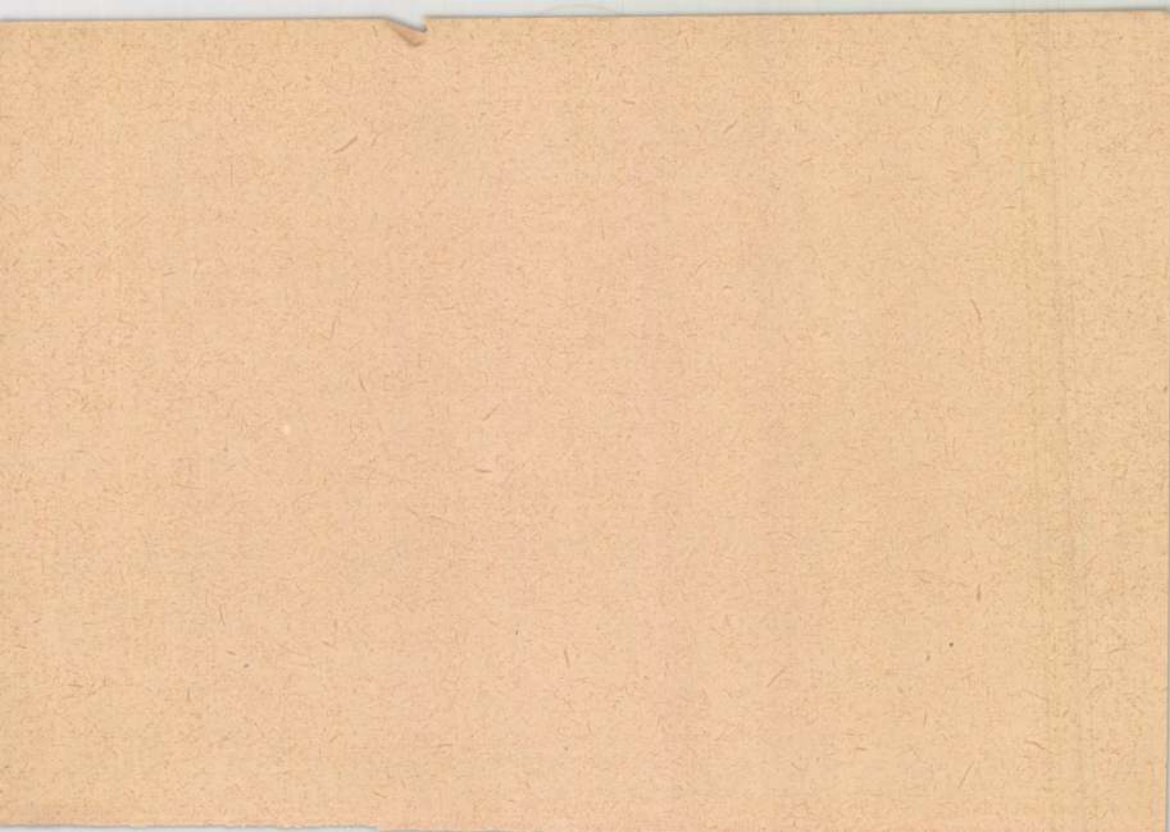
Dr. Gothard István Párizsban a Sal Pátrier-ben dolgozott, mint ideggyógyász, de szorgalmasan látogatta a parizsi Képzőművészeti Akadémiát is. Itt hon a Képzőművészeti Főiskolán Deák-Ébner Lajos tanítványa volt és a Kecskemét művésztelepen Iványi-Grünwald Béla tanítványa volt.

61.old

FARKAS DÉNES: A három Gothard fivér munkássága 53.old
888888888888

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1963. II.köt.
Szombathely, 1963

MŰVÉSZET

Iványi-Grünwald Béla

Hetvenháromeves korában, munka közben ütötte ki a halál kezéből az ecsetet s ez a „boldog, szép halál” stílusos befejezése volt ennek a munkás, boldog és szép művészéletnek. Alig volt magyar művész, aki annyit dolgozott volna, mint Iványi-Grünwald s kevés művésznak adott a munka annyi boldogságot, mint neki, akitől bizvást el lehet mondani, hogy a festői problémákon túl egész hosszú életén keresztül mindig a szépséget kereste.

Halálával már-már lezárul a magyar művészet történetének az a nagyszerű korszaka, mely a nagybányai naturalizmus és impresszionizmus nevét viseli, hiszen a nagy alapítók közül ma már csak a kiváló Réti István van életben, aki egyben e dicsőséges nemzedék klasszikus történetírója is. Legelőbb *Hollósy* Simon ment el, aztán *Ferenczy* Károly, nemrégiben *Thorma* János és most méltó bajtársuk, *Iványi-Grünwald* Béla is követte őket. S a kegyes sors még megadta neki azt az utolsó örömet is, hogy megérhette a húszévi idegen rabságban sínylődött *Nagybánya* visszatérését Szent István birodalmába, ha újból nem is láthatta viszont a szabad „magyar Barbizon”-t.

Jogosan nevezik Nagybányát „magyar Barbizon”-nak, bár ez az elnevezés inkább csak arra utal, hogy 1896-ban a magyar nemzet ezredéves fennállásának örömnépén e festői fekvésű kis bányavárosban történt nálunk „a természet újrafelfedezése” s hogy a magyar művészet akkor is francia földről s a francia szellemtől — bár inkább *Bastien-Lepage*-től, mint *Barbizon*-ból — kapta az indítást és az erőt az újjászületésre. Iványi-Grünwald érzékeny, minden külső hatás iránt fogékony művészlelke gyorsan reagált az akkor nálunk forradalminak tartott új művészi áramlatra és teljes erővel vetette magát a magyar művészi szabadságharc küzdelmeibe. Mesteri készséggel foglalkozott az akkor oly fontosnak ítélt világítási és fénykérdésekkel, szívósnak kutatta a színek tüzének benső hatóerejét, a lágy, finom árnyalatokat s egyike volt az elsőnek, akik a természetet új formanyelven, egyénien stilizálták. Ez az átalakulás annál csodálatosabb volt, mert — miként legtöbb kortársa — Iványi-Grünwald is a történeti festéssel kezdte. Ám rá kellett jönnie, hogy a naturalizmus és az impresszionizmus jobban megfelel lírai egyéniségének s utazásai, a gyakori környezetváltozás csak megerősítették ebben a meggyőződésében. Megjárta Páris, München, Tunist és Rómát, de aztán újra csak Nagybánya ejtette rabul, utóbb pedig — hogy felfrissítse színlátását — a hegyes Nagybánya után Kecskemétre költözött, ahol a magyar alföld végtelen síkja mintha szemhatárát is kitágította volna. Egyideig *Gauguin* dekoratív törekvése is erősen befolyásolta, azután a nálunk egyre nagyobb hullámokat vert „*Cézanne*-kultusz” hatása alatt átmenetileg komorabbá, de egyszerűbbé is vált. Ekkor lett freskőfestővé.

Eredendő derűs világszemlélete azonban végül is győzedelmeskedett akkori klasszicizáló és stilizáló hajlamain s szeme, mely mindig oly mohón itta fel a szépséget, egyszerre mintha új csudára lett volna: meglátta a magyar vidéki élet festői szépségeit. Most talált csak igazán haza, most, amikor már elmúlt a küzdelmes férfikor s közeledett a kiegyensúlyozott, bölcs és boldog öregkor. Mindig is fürgé, friss és könnyű ecsetje megelevenedett, színvilága üde, derűs, napfényes szépségben tündökölt s az érzés melege, mint valami belső rejtett tűz, át meg átjárta minden alkotá-

sát. Egész sorozatban örökítette meg a magyar falut, az aratót és a cséplést, a tempós magyar parasztot és kackiás parasztemececskét, a balatoni táj rejtelmes atmoszféráját és ragyogó, színittas csendéleteken kötötte csokorba a magyar föld pazar virágait. *Festői* vérmérséklete nekiszilajodott öregkorában olyan arányban, ahogy amúgy is szelíd, gyengéd és érzelmes egyénisége elhalkult, megnyugodott. S ugyanakkor színérzéke, képlátása, egyéni tolmácsolása, tónusa, ecsetkezelése, mindig is biztos kompozíciója, szóval egész stílusa egységesebb, nagyobb szabású lett. Ezek a pompás, zamatos, érett gyümölcsök úgy hullottak le művészetének élőfájáról, mintha az már el sem bírta volna a hatalmas termést, mellyel a művészt életének gyönyörű ösze megajándékozta. Egykori töprengései, keresései teljesen feloldódtak a vérteli festő sugalló ösztönében s a művész gáttalanul engedte kiőrní lelke mélyéből a tisztult festői érzés alakító erejét. Így lett Iványi-Grünwaldból, aki ifjan a mindenkori „*dernier cri*”-t akarta tolmácsolni, újra „modern”, expresszív művész, aki mintegy öntudatlanul kapcsolódott bele korunk művészi áramlatainak eleven sodrába. A „fiatalok” joggal számították maguk közé őt, aki mindig is szerette a fiatalokat és aki sohasem habozott, hogy magába olvassa az ő új eredményeiket, ha azokat maga addig még ki nem fejezett, de tudatalatt benne élő törekvéseivel rokonnak érezte.

Az újra föllángolt nacionalizmusok mai korában minden nemzet szorgosan kutatja azokat a jegyeket, melyek különálló és sajátos nemzeti jellemet teszik. Iványi-Grünwald képein ezek a jegyek oly szembeötlők, hogy azokat a nyugateurópai szemnek is fel kell ismernie. Nemzeti sajátosságaink: a szín mindennekfelett való uralkodó szerepe a forma fölött, az érzékleteséget lágyan kendőző érzelmesség, a természethez való hűséges simulás, a képzetnek a szerkesztés szigorú logikája fellett való uralma, a festői harmóniák lírája, ezek a magyar stílusbeli sajátosságok Iványi-Grünwald művészetére eltörölhetetlen bélyeget nyomtak és egyéni zamatukon túl ezek avatják műveit a magyar művészet maradandó értékévé.

Halálával nemcsak a magyar művészet lett szegényebb, de a magyar polgári és művészársadalom is, melynek a Mester mindig egyik legkedveltebb, legnépszerűbb alakja volt. Előkelő, úri egyéniségének, halkszavú szerénységének, mindent megértő és megbocsátó bölcsességének, jószágának és szeretetreméltó közvetlenségének emléke sokáig fogja melegíteni e baljóslatú idők élő nemzedékének szívét s gyászát legfeljebb az a tudat enyhítheti, hogy a Mester akkor távozott körünkből, amikor eszményeit, a művészi szabadságot, a szépség-imádatban összebúvó lelkek alkotó bátorságát komor idők fenyegető izgalma szinte óhatatlanul szétmorzsolja.

Oltványi Imre

KÖNYVEK

Jócsik Lajos: Leckék a magyarságra (Nyugat, 1940.) Hillair Belloc: Az ismeretlen Anglia című történetbölcséleti tanulmányában egy társadalom lényeges megismerésének legfőbb nehézségéül említi azt, hogy sok minden természetesnek és magától értedődőnek látszik bévülről, ami kifelé ismeretlen és sokszor észrevehetetlen. A föl nem derített s önmagát ki nem jelentő lényeg ismerete híján bizony csak a sallangos jellemzések ködképeiben kell eligazodnunk. Ez a fajta „eligazodás” azonban igazságot kereső szellemi ember számára ítéletes. Az ítéletet kerülte el *Jócsik* Lajos, amikor a saját lelkén és nem egy politikai ködben megzavarodott „felvidéki szellem” divatos sallangjain keresztül látta s láttatta meg valomással társadalmi riportregényében egy 20 éves kisebbségi sors társadalmi állapotában élő magyarság legnemesebb erőfeszítéseit a teljes emberségesség és emberi magyarság után. A kép tisztább, közelfekvőbb az eddigi felvidéki ismertetésekénél. Aki elénk festette, annak az emberi arányérzéke is egészségesebb, hite igazabb, de tudása s műveltsége is értékesebb, mint a szokványossá vált felvidéki demonstrációk és beszámolók szerzőié. Kár, hogy a nyelve nehézkes, helyenként fölöslegesen komplikált és kifejezéseinek erőltetett szótömegén gyakran megtörik fogalmi képeinek új s eleven ereje.

Nagy Tibor.

Lantos-Kiss Antal: Vezérférfiság. (Világi apostolok ünnevelése.) Budapest, 190 oldal. A Korda kiadása. Lantos-Kiss Antal nagy készséggel, komoly pedagógiai tudással megírt lelkes, szép könyvére hangsúlyozottan felhívjuk a szülők, tanárok, nevelők, hitoktatók, de elsősorban az ifjúság figyelmét. Mit akar ez a könyv? Nagyvonalú, meggyőződéssel, mozgalmi embereket, akik ki mernek állni, tudnak vezetni s akikben van fanatizmus, kitarítás, önzetlenség, tudás, elvhűség, hit és Istenbízás. Több férfit, több szentet, több világi apostolt akar, szavalók helyett cselekvőket, lemondók helyett vállalkozókat, nyársolgárok helyett egyéniségeket, ijedtek helyett hitvallókat, szóval katolikus vezérférfiakat. Azokat szólítja munkába, akikről XI. Pius pápa így ír: „Legyen büszke az ember arra, hogy tanuja és bizonyos mértékig közreműködője lehet a mostani hatalmas drámának, amelyben a jó és rossz küzd egymással emberfölötti harcban. Senkinek sincs joga ma ahhoz, hogy középszerű legyen!” Az értékek nagy eltolódásának mai korában, amikor a gonosztevéket jobban ismeri a közönség, mint a tudósokat és felhalálókat, amikor az agyonhirdetett senkinek nagyobb sikerük van, mint az agyonhallgatott valakiknek, Lantos-Kiss Antal rávilágít az igazi értékekre, az igazi célokra és az időálló eszményekre.

JELENKOR

Társadalmi, politikai és kulturális lap

Megjelenik minden hónap 1-én és 15-én. — Minden cikkért írója felel. Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-út 28. III. 23 - Telefon: 114-478. - Postatakarékpénztári csekk számla 11.870. — Szerkesztőségi és kiadóhivatali órák: minden d. e. 10—2. A szerkesztő fogad: kedden 12—2. — Előfizetési díj: egy évre 4 P, félévre 2 P, jogi személyeknek évi 40 P. Egyes szám ára 20 fillér.

Felétős szerkesztő és kiadó: KATONA JENŐ.

TEMPS PRÉSENT. Revue sociale, politique et culturelle. Directeur: EUGÈNE KATONA. Rédaction et administration: Andrassy-út 28. Budapest VI.

Készült a könyvnyomtatás 500. esztendejében a Pesti Lloyd-Társulat nyomdájában, Budapest, VI., Eötvös-utca 12 (igazgató: Dr. Mórincz Miklós)

SZABÓ ZOLTÁN:

BAYARD

Heureux ceux qui sont morts pour leur être et leur feu,
Et les pauvres honneurs des maisons paternelles,
Charles Péguy

Bayard lovag szobra ott áll Grenoble főterén öreg Donjonok és vén kastélyablakok között. A lovag, ki félelem és gáncs nélkül való volt, kardját mint keresztet emeli, a szobor abban a pillanatban ábrázolja, mikor meghal az Istenért, Királyért, Hazáért. A talapzaton felírva kilenc évszám és kilenc csatát, ahol a lovag küzdött osztva és nem kerülve a halált. Kilenc csatában vett részt, kilenc csatateréren, félelem nélkül. Az ember megilletődve áll a vén téren, aztán gondolkodni kezd.

Kilenc csata? Hány katonája van az elmúlt világháborúnak, aki csak kilenc csatában vett részt? És most? A francia háború hosszú éppen nem volt. De ha egy egyszerű, egy egészen egyszerű francia vagy német közkatona szobrát emelnének, oda lehetne írni a szoboraljra az összes folyóneveket a Meusetól a Loire-ig és a Rhône-ig. S a repülő? Mit lehetne a repülő sarkóvéra írni. Hiszen ők, az égi lovagok, nemcsak folyóról folyóra és dombról dombra harcoltak. Felhőről felhőre harcoltak. Az ő csataterüknek nincsen neve, mint a régi szelíd csatatereknek. Harcoltak mindenütt a levegőben. A félelem nélküli lovag híre halványulhat az az övék mögött.

Ezek az új háborúk nagyon kegyetlenek, a hőseikkel szemben kegyetlenek. A gyors sikerek és a kiterjedő távlatok, a roppant gépek nem adnak sok időt arra, hogy észrevegyük az embert, ezt a különös és minden Bayardnál bátrabb embert, aki bennük győz vagy meghal. E szédült iramban mit vesz észre az ember mind-abból, ami történik? Ennyien mentek el, ennyien jöttek vissza. Ennyi bomba hullott, ennyi láng csapott föl. De, hogy közben mi történik, a roppant gépi harc alatt, arról kevés szó esik. A zuhanások és fölemelkedések, a szédült iramú harc eltűnik, száraz és számokban közölt eredmények között tűnik el. Pedig...

Pedig valami történik az emberrel odafenn a magasban, valami esztelen és furcsa változás, amire találóak a régi szavak: bátorság, hősiesség. S most mikor az idők legnagyobb légi csatái folynak odafenn, beszéljünk róluk, a repülőkről. Beszéljünk azokról, akik már elhallgattak. Történetesen franciák azok, akikről beszélünk, de ez nem is igen fontos. A hősiességnek van bizonyos nemzetfőlttsége s a hősi halottaknak is. Az úgy, amelyért harcoltak, valahogy lefoszlik róluk, mint a ruha a sírban. Hát beszéljünk róluk, a repülőkről, akik vagy élve, vagy holtan, de már elváltak gépeiktől. E francia repülő a veszté ügyért való vakmerőségnek szép példáit mutatták, mert ha valaki, ők tudták, hogy ez a háború számukra vesztett ügy. Tapasztalataikon kívül s azon kívül, amit felülről láttak, néhány számot is tudtak. Ez a néhány szám egymaga is elég lett volna: „Repülőgépeink nem mentek 450-nél többet, ugyanakkor, mikor a Messerschmidtek ezt százzal felülmúlták, és a Heinkel kétszázal... a bombázók, melyeket követnünk kellett, ugyanolyan gyorsan mentek, mint mi” — mondta egy pilótájuk. És ráadásul nagyon kevesen voltak. Annyira kevesen, hogy a francia gyalogos, ha repülőgépet látott, nem is gondolt arra, hogy az francia lehet. Hát ők valóban tudhattak mindent. És mégis: egyharmadrészüket nem tért vissza.

Miért halt meg ez az egyharmadrész? A győzelemért? Hihetlek, tudván mindezt, a győzelemért? A kormányért? Azokért „tartották érdemesnek” meghalni, akik ilyen eszközöket adtak a kezükbe? Európa francia újjazásáért? Ők csavarokat láttak és sebességeket. Mert gyűlöltek az ellenfelüket? Kevés bizonyosabb dolog van, mint hogy nem gyűlöltek. A vasfegyelen kénszerítették őket? Ha van magános harcos, akinek legfőbb parancsnoka a lelkiismerete, egy vadászrepülő az. Hát miért, miért?

Amiért ezek meghaltak, ők, akik előtt a compègnei vagónban meghajolt a német generális, az sehogyse fejezhető ki a politikusok mondataival. A Péguy-sorral inkább. „A szülői ház szegény kis becsületéért” haltak meg. Valamiért, ami fölülte van értelemnek és észszerűségnek. Valami különös és szinte természetfeletti dolgot bizonyítottak be: hogy az ember tudja még akkor is kockáztatni az életét, mikor tudja, hogy racionális érteleme ennek már semmi nincsen. Talán mert van valami irracionális értelem, valami észfölötti és természetfölötti, valami bayardi értelme. „Félelem nélkül és gáncs nélkül.”

És ez a bayardi értelem mennyire túhaladta a bayardi méreteket! Hiszen ezekért a tettekért és halálos vilétségért nem járt királyi kegy. Még csak felírás se: „sans peur et sans reproche”... És ők valahogy másként küzdenek, sokkal esélyesebb zsákmányai a halálnak. Hányan voltak olyanok mindkét oldalon, mint M. hadnagy. Gépe kigyulladt. Ejtőernyővel kiugrott, az ellenséges arcvonal mögött ért földet. Lábán égési sebekkel az első faluban elemelte az első biciklit, azzal 100 kilométert tett meg egy éjszaka, sikerült áljutnia. Harmadnap jelentkezett a szolgálati helyén. Lába addigra begyógyult. Negyednap újra kezdte. Egyébként 40 éves volt. V. adjutáns lezuhant. Szerencsésen esett, kimenekült az

égő gépből, Douai-tól előbb pásztorfiú, később péklegény ruhájában elmenni Calaisig. Ott hajóra szállt Anglia felé. Onnan négy nap múlva visszatért Bordeauxba. Onnan megkereste az osztagát. Aztán újra kezdte. Miben hitt még akkor? Repülő léte, aki látta, láthatta, mi megy fenn és odalenn? Mi maradt még akkor hinni való egyéb, mint ez a különös „pauvre honneur”. És mindezt pihe-nés nélkül, nyugalom nélkül; olyan harcban, melyben az idegek fontosabbak, mint az izom. És mi magyarázza Raphenne hadnagy esetét. „Június huszonegyedikén, két órával a fegyverszünet aláírása után, az utolsó eskadrillok felrepültek Marignanból, hogy készíltessék a motorizált csapatok előhaladását, melyek az Isère völgyében haladtak fölfelé. Raphenne hadnagyot, aki hat győzelemet számlált addig, lelőtték, Roman közelében, mikor a 8 órát harangozták. Indulás előtt közölték vele, hogy az ellenségeskedések megszűnnek éjjel után harminc perckor. Hogy ettől az időponttól kezdve élete biztonságban... De ha megállítja azt a hadoszlopot, még megment néhány hold földet... Hát bombázott — zuhant. A halálba zuhant. Utolsó halottja a szárnyak háborújának”.

Hát miért? Azért a néhány hold hazai földért, amiről a cikk-író beszél? A hadnagy tudhatta, hogy a fegyverszüneti megállapodás demarkációs vonalán ez a bomba, ez a hadoszlop és ez a halál már nem változtat. Valami nagyobb dologról van itt szó, valami egészen másról. Akinek a szókincs csak eddig terjed: „győzelem”, „hatalom”, „siker”, erről nem tud semmit. Mikor béke van, akkor erről senki nem is tudhat semmit. Ez valami más, valami megfoghatatlan. Kitiűntetés, dicsőség — távoli dolgok ezek, mikor gép és tűz és élet és halál szédülten kering odafönn. Valami sokkal mélyebb dolog az, ami mozgatja mindezeket. Pauvres honneurs des maisons paternelles. Ilyesmi. Mindenütt ilyesmi. Egészen emberi dolog, vadul és nemzetfölöttien emberi, a nemzet csak a keretet adja, a lehetőséget az áldozatra, az értelmet. A politikusok ezt nem értik, itt nem az ok határozzák, nem is a cél. Hanem az állapot. Nem a mi miatt és nem a mi célból! Hanem a hogyan! Ezt a repülőket inkább értik. A huszárok is. A gyalogosok is. És értette ez a költő — Péguy is, félelmesen értette: „Emberek száza és ezrei és százezei, mennek, ugyanazzal a lépéssel, hullanak, ugyanabba a halálba — számomra örökké elpusztíthatatlanul — emberek száza és ezrei és százezer ezrei, rohannak ugyanabba a rohabba, engednek ugyanannak a kudarcnak, remegve ugyanattól a szívdobogástól, rohanva ugyanazzal a lábbal, lihegve, énekelve ugyanazzal a lélekzetvétellel, hajszolva ugyanattól a lendülettől, fündöklően ugyanabban a győzelemben, lépve ugyanavval a lépéssel, terheltlen ugyanattól a menettől, ingadozva és megtörve ugyanabban a válságban, meginogva ugyanabban a győtrelemben, elcsigázva ugyanattól a csapástól, feltündöklőve, összeroppanva ugyanattól a diadaltól;... ezek az ezrek és ezek a százezei, ráhajolva ugyanarra a lejtőre, testük előreszegezve, előredűlve ugyanabban az előredűlésben ferde testek, párhuzamosan igazítva, párhuzamosan előhaladva, párhuzamos mozdulatokban, számtalan halandó testek — számomra halhatatlanok, számtalan párhuzamos és ferde emberi testek, párhuzamosan elindítva, párhuzamosan nekiszegülve a roham sorsának. Hol vannak a ti Marseillaiseitek? És a roppant láрма a réleken?... és a láрма a búzában és a tüzek az éreft búzában és az ölés a meleg búzában?... És a zászlók, melyek elpihennek, mint ők, verdesnek, mint ők, a tépelt zászlók csaltogva, mint ők, tépetlen, mint ők, tépetlen, mint a nadrág alja, mint a kék zubbony, és mint a bőr alattuk... Beszélj nekem a betegségéről és a halálról. Az oly halál, mely ily soká tart, engem nem érdekel. Sőt még gyanús is számomra, tudj meg. És joggal. A halál, egyedül ez a egyszerű főmeghalál, ez a piros hét, a piros uccák, az egy piros út, ez a bíborszín hét, ez a csodálatos hét, ez a bíborszíne festett hét, ez a vérző hét, vörös, mint egy bíborszín róza, ez a harmincezer halott, ez a harmincezer golyótól halt halott...”

Mikor a döntő napokról kérdeztem, egy katona ezeket a sorokat idézte. Odaát ezt most jobban értették, mint mi — tette hozzá — ezt a roppant vad áhítatot. Roppant Halálnak ezt az áhítatát. És ez volt a legfontosabb. — Elismeréssel mondta és csendesesen. Tulajdonképpen erről van szó mindig. „Az égen is harag, a földön is harag” — Petőfi is tudta ezt. Bayard is tudta, a repülő is. Akinek még sikerült megtalálnia a Roppant Halált. Őt és félórával azelőtt, hogy a fegyverek elhallgattak.

Különös, hogy a háborúkból a lélekűvárok nem tanulnak, csak a sebészek. Vagy talán e különös tüneményrel, a lélek e színváltozásával nem mernek szembenézni?

A JELENKOR

A MAGYAR FÜGGETLENSÉGÉRT KÜZD!

Olvassa, terjessze, kérje mindenütt!

Telefon: 114-478

Zornat Múzeum kiállításai
LXIV.

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA : KECSKEMÉTI ORSZÁGUT.

Tráingy Grünwald Béla

IVÁNYI GRÜNVALD Béla

festmény a Schiffer-villa
dolgozatbaján

Egyi Nyári Egyetem 1994.

Bp. 1995 70.

reiségének lapja (Budapest) 27 1986

in) 12 1986

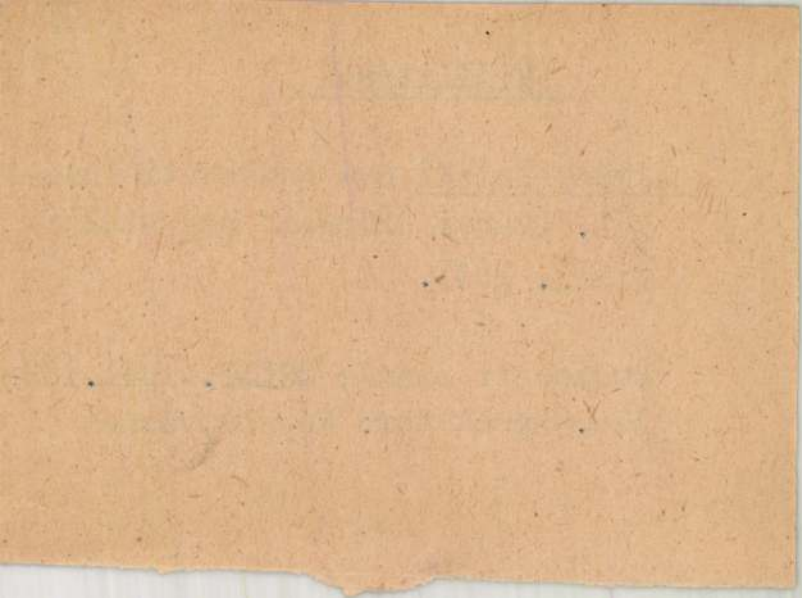
4, 115-116 1986

Fliege (Wien) 40 1986
39 1986

Kiállítások

Almásy-Teleki Éva Művészeti Inté-
zet. Iványi Grünwald hagyatéki
kiáll. 1941.

Budapesti Szemle CCLXI. 1941.168-
176. Spectator: Képzőművészet

Iványi Grünwald Béla

Művészet 1902. 67, 68. l.

GRÜNWARD BÉLA „Bércek közt“ című képe-
nek reprodukciója mellett az olvasó megtalálja azt
a néhány vázlatot és tanulmányt is, a melyeket a
művész e kép végleges formájának meghatározása
előtt készített. Némi bepillantást ad a vázlatok és
a kész kép egymás mellé állítása abba az érdekes
processzusba, a mely a festő agyában egy efféle
mű megalkotásakor lefolyik. Az a kérdés, hogy
miképpen támad egy kép vagy szobor első ötlete,
minőnek képzele a művész eleinte és mint alakítja
át lassan-lassan az első conceptust, a legérdekesebb
tárgyak egyike. Érdemes volna vele bőven és lehe-
tőleg sokoldalúan foglalkozni. Azt hisszük, hogy
ha megbízható adatgyűjteményt állíthatnánk össze
róla, jelentékenyen közelebb jutnánk a művészet
lényeges kérdéseinek megismeréséhez. Az, hogy mi
izgatja a java festőt arra, hogy ilyen vagy olyan
képet fessen, bizonyos értelemben legalább is töre-
dékes válasz erre a kérdésre: mi a művészet. Ter-
mészetes, hogy az idevágó és teljesen megbízható
adatok gyűjtése roppant nehéz és csak hézagosan
teljesíthető feladat. Maguk a festők, szobrászok és
építésszek sem tudnának mindig számot adni róla,
hogy minő vágy vagy minő külső vagy belső inger
hajtja őket, a midőn hirtelenül kialakul agyukban
egy megalkotni való mű első, homályos képe. Az
egyetlen biztos útmutató ennél a nyomozó-mun-
kánál az a néhány tervezet, vázlat, tanulmány, a
miből aztán a kép vagy a szobor vagy az épület
hosszra munka után kialakul. Ezeket az útmutató
nyomokat gyűjtöttük össze Grünwald képe bemuta-
tásakor. A képet magát a téli tárlatból jól ismeri
a közönség, autotipikus mását itt adjuk a Könyves
Kálmán engedelmével.

Az első vázlaton az alakok elhelyezése és a
tájkép is merőn más, mint a kész képen. Sőt
színben, tónusban is alaposan különbözik tőle. Az
első vázlat a műteremben támadt, közvetlen ter-
mészeti impressziók nélkül. A formális- és szín-
megoldások még hiányzanak belőle. A második,
szénnel rajzolt vázlat már nagyjából a kész kép
formáit mutatja. A tájkép itt nevezetesen elváltozott:
Grünwald visszatért ahhoz a nagybányamelléki moti-
vumhoz, a melyről „A völgyben“ című képét fes-
tette. Ez a motívum teljesen alkalmasnak mutat-
kozott a kép megoldásához, de természetesen az
alakok más csoportosítását követelte meg. A kép
legerősebb hangú színe, a palást sárgája, odakiván-
kozott a háttér nagy zöld foltjai elé. Ez az alak
tehát elvándorolt a kép egyik oldaláról a másikra.
És ezzel a változással a többi alak áthelyezése is

Társorvos befejezése a
68. lapon.

adatokhoz jutni. Hozzászámítanak még a grafikát és plakettművészet, a mely csak most kezd felküzömleni, a melyben nem egy szobrászunk mártiszentpáljában is. Vagy itt van a művészi szerep jut az új országházában, Vajda-Hunyad festészet, a mely feleledni látszik, s a melynek fő nehézségét említsünk, itt van a monumentális fal- vagy csak nagyrázkáló időszerűek. Hogy csak a melyek eddig meglehetősen parlagon hevertek, olyan technikai ág művelésére nyílik ma alkalom, véssze névvel némileg javult a helyzet. Egy pár és művészi díszszel ékesítsen fel egy interieur.

KACZIÁNY ÖDÖNNEK egyik tájképét kétszínű nyomásban, mellékleten adjuk. Az eredetije olajfestmény, két színnel festve.

VASZARY JÁNOS több olyan olajfestményét mutatjuk be, a melyek még sehol sem voltak kiállítva. Közülük az egyik, az öreg asszony képe, tanulmányul szolgált az „Öreg házaspár“ című műhöz, a mely a Múcsarnok legutóbbi tárlatán volt kiállítva. Egy kis olajfestményét vignetta gyanánt közöljük a 27-ik oldalon.

RÉVÉSZ IMRE e számban két rajzzal van képviselve. Az egyiket kétszínű reprodukcióban, mellékleten adjuk. Mind a kettő szénrajz és tanulmány. A másik a művész egy nagyméretű hár-

Iványi Grünwald

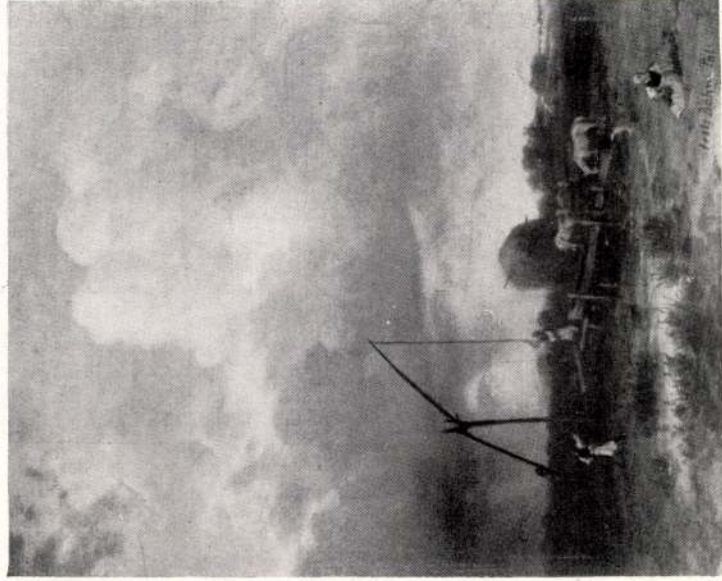
X

2

273. *Iványi Grünwald Béla*

Béhm Pál

61. Böhm Pál

Armány - Teleki VIII

1942

HX

V

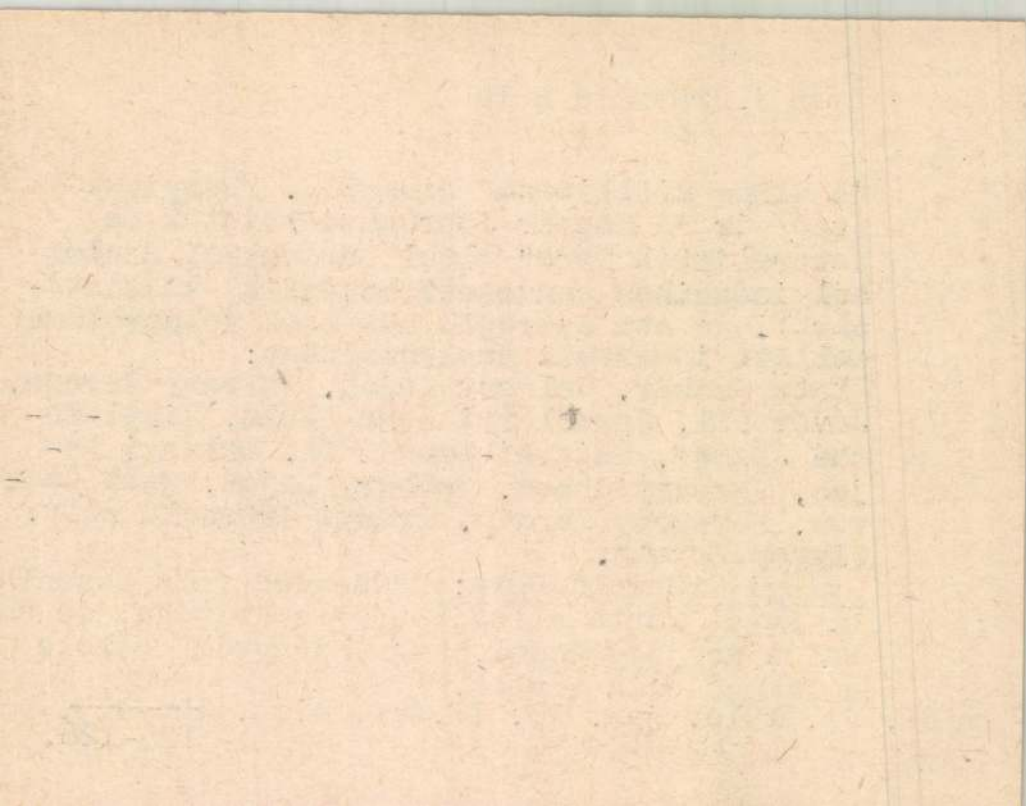
Iványi Grünwald Béla

"A MIÉNK kiállítása" címmel M. /Margitay Ernő/ ír **"A Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre"** által a Nemzeti Szalon helyiségeiben rendezett harmadik kiállításáról. Az ott szereplő művészek felsorolása mellett ismerteti munkásságukat:

Glatz Oszkár, Gulácsy Lajos, Hatvany Ferenc, Jávor Pál, Koszólányi Kann Gyula, Rippl-Rónai József, Szinyei-Merse Pál, Szlányi Lajos, Vaszary János, Zombory Lajos, Csók István, Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla, Olgyay Ferenc.

Iványi Grünwald Béla: "Csendes falu ősszel" c. képét tartja a legjobbnak a kritika, de azal a megjegyzéssel, hogy hiányzik belőle a levegő és a távlat.

ELET, Bp. 1910. jan. 23. II.évf. 4.sz. 110-113.
lap. 125-126.

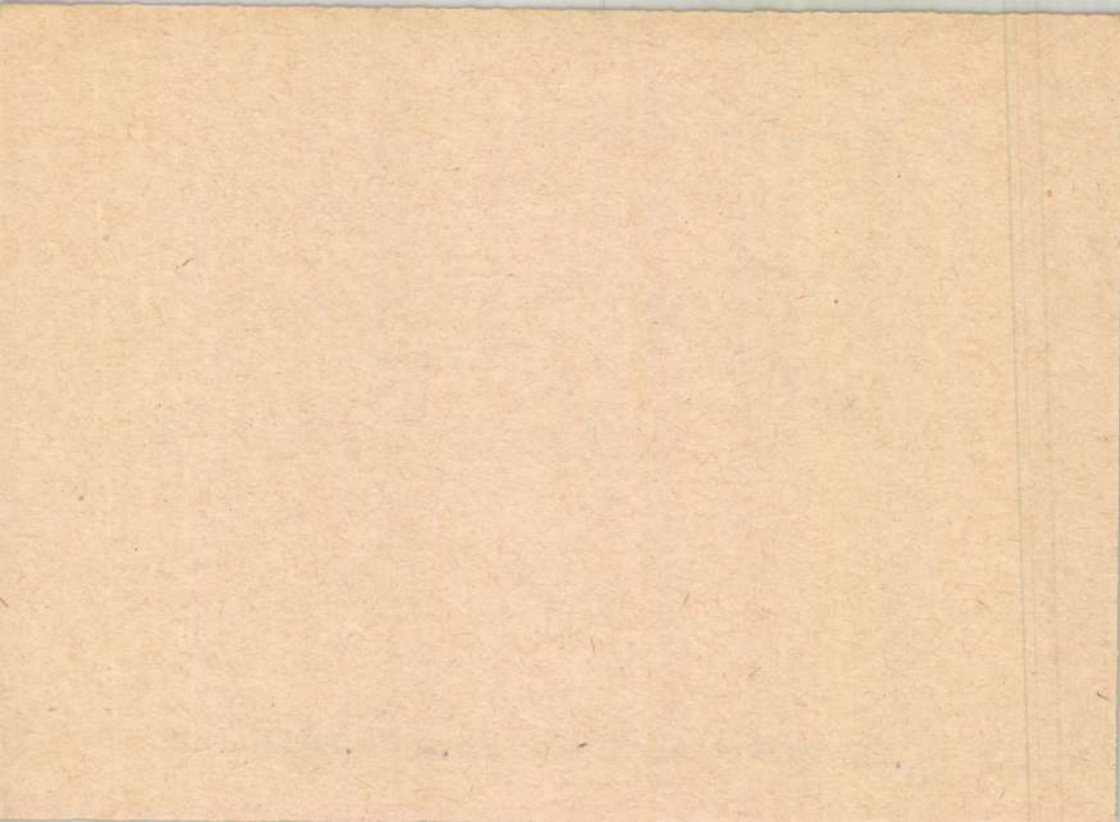

Wang's Grünwald Bebe

"Kardem" o.v. 60x80 cm

I. e. p. : Wang's Grünwald

Elmattai ár: 20000 Ft.

Iványi Grünwald Béla

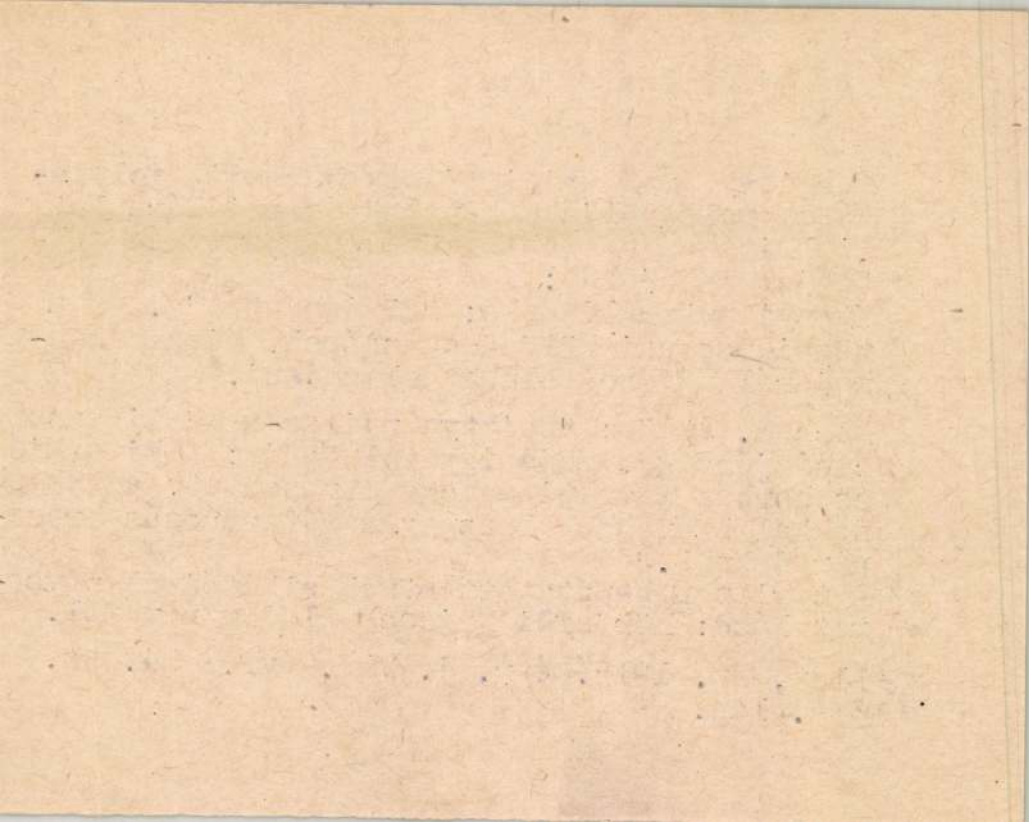
Margitay Ernő kritikájának harmadik folytatása felsorolja a Képzőművészeti Társulat kiállításán szereplő művészek nevét és méltatja munkájukat:

Iványi Grünwald Béla: "Fürdés után" c. és a többi vásznai különösen szépek. Minden munkájáról ugyanezt lehet elmondani.

Beck Ö. Fülöp: "Szittyá nyilas" a "Stilusos csodajóság", majd így folytatja: Aki a kis szoborban szereti a nagy művészetet, annak sokkal kedvesebb lesz az, a métermázsás bronzparádéknál."

A tárlaton bemutatott művek alkotóinak névsorát lásd: Körösfői Kriesch Aladár nevénel.

Élet, Bp. 1915. épr. 4. VII. évf. 14. sz.
339. lap.

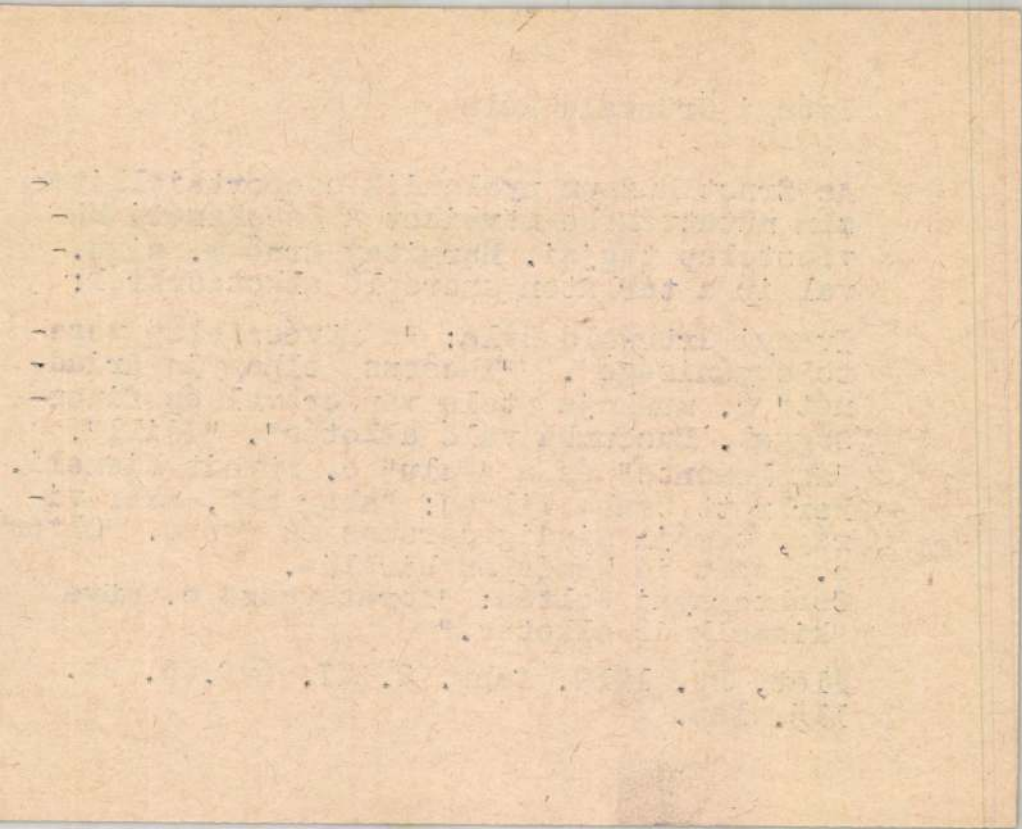

Iványi Grünwald Béla

Az Ernst Múzeum nyolcadik csoportkiállításán mutatták be műveiket a Kecskeméti Művésztelep tagjai. Margitay Ernő m. sign.-val ír a tárlaton szereplő alkotásokról:

Iványi Grünwald Béla: "a művésztelep vezető egyénisége". "Theseus elhagyja Ariadnét" c. munkája tele van erővel és finomsággal. Múzeumba való alkotás". "Idill", "Naplemente" és a "Falú" c. műveit kiemeli. Perlrott Csaba Vilmos: "akár akt, akár virág, témája mindig darabos és nyers. "Oltár" c. képét is keményen bírálja. Csáktornyai Zoltán: "Koratavasz" c. műve "kiemelkedő alkotás."

Élet, Bp. 1919. febr. 2. XI. évf. 5. sz.
115. lap.

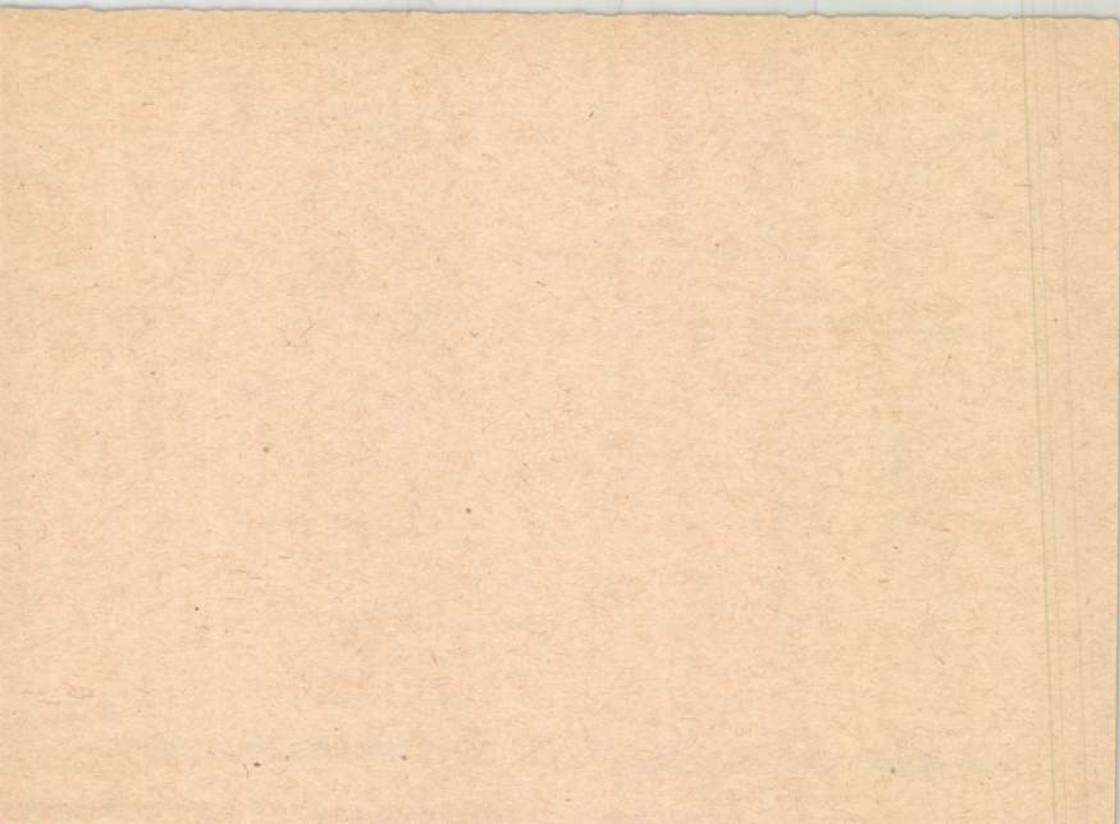

Iványi Grünwald Béla (1867-1940)

"Cséplés" o. karton 60x80 cm

J. l. p. Iványi Grünwald Béla

Utaltatás: 15000 Ft.

Magid (vepón) 1979 am. H. Iványi Grünwald Béla f. 45

Iványi Grünwald Béla: Anlat

Alimbjetova a kazahsztáni Aktyubinszkból érkezett a szov-
először táboroznak külföldön, s rögtön egy ilyen emlékeze-

Béla Iványi-Grünwald

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 387-748, 340-726

festőművel

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1978 APR 30

KELETI EK

**Béla Iványi Grünwald: Illu-
stration zum Zyklus „Orientalen“
von József Kiss (1897)
Ungarische Sezession**

schwarzen Störche.

Die seltenen Vögel kehrten dieser Tage in die geschützten Vogelreservate von Gemence zurück, wo auch während der Brut Ornithologen über sie wachen. Besonderes Augenmerk schenkt man den jungen Tieren.

Die Frühlingsferien sind vorüber, und die Kinder zählen nun die Wochen bis zu den Großen Ferien. Die Lehrer aber denken bereits ans kommende Schuljahr. Ab September wird in einigen Gymnasien nach

Iványi Grünwald Béla

Téli tárlatot rendezett a Képzőművészeti Társulat a Szépművészeti Múzeum helyiségeiben. Margitay Ernő ismerteti a kiállítást, értékeli, vagy bírálja az ott bemutatott műveket és felsorolja a kivételesen jó munkákat:

Udvary Géza: "Nászajándék" c. festménye,

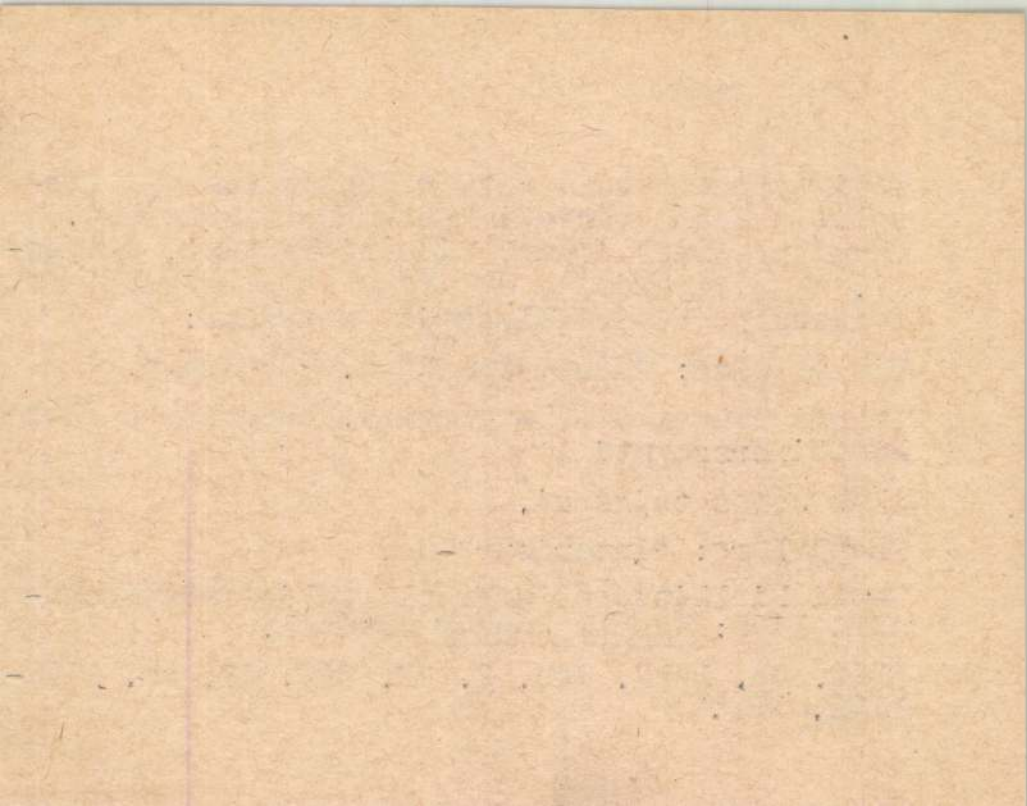
Iványi Grünwald Béla vásznai, közöttük a "Kecskeméti országút";

Kléh János tájképei,

Knopp Imre: "Interieur"-je.

Fenti kiállításon szereplő teljes művésznévsort lásd: Kosztá József nevénel.

Élet, Bp. 1917. dec. 2. IK. évf. 48. sz. 1171-1172. lap.

Iványi Grünwald Béla

A magyar festők csoportos kiállítását rendezték meg az Ernst Múzeumban. Margitay Ernő értékeli kritikájában az alant felsorolt művészek munkáját:

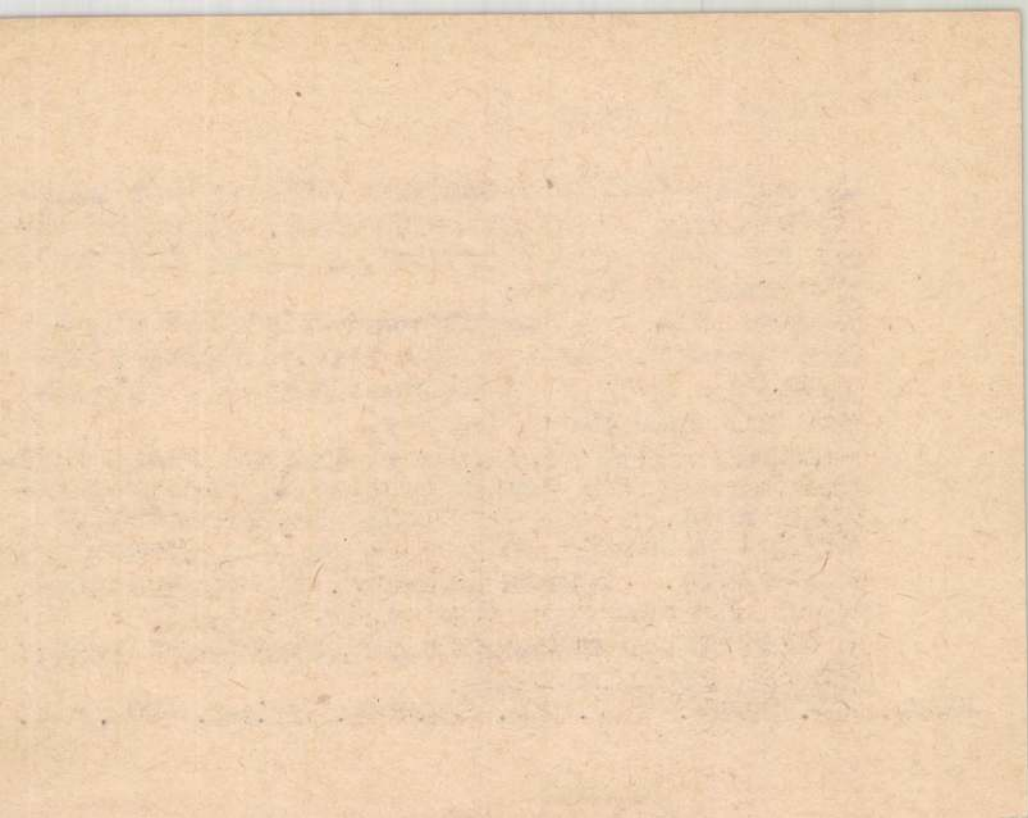
Thorma János a "nagybányaiak kiváló művésze" Husvétii és tavaszi tárgyú művei bizonyítják, hogy a visszavonultan élő mesternek még nagyobb a tudása.

Tornyai János Hódmezővásárhelyen festett művei mindegyike "csodálatosan tele van a magyar föld, a magyar levegő megértésével."

Iványi Grünwald Béla egészen más művészi egyéniség, képein látszik, új utakra tart. Than Mór bravuros vázlateit kiemeli.

A kritikában felsorolt művésznévsort lásd: Thorma János nevénel.

Élet, Bp. 1917. ápr. 29. IX.évf. 17.sz. 420.lap.

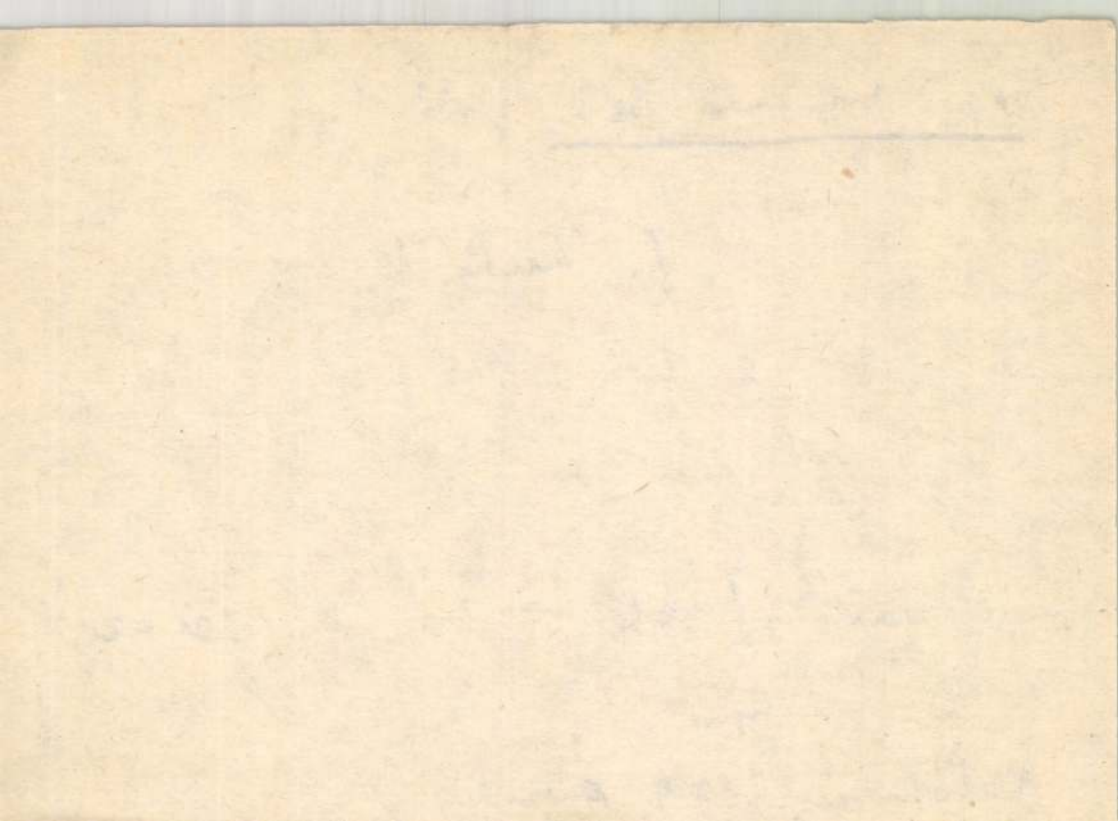
Franky Grünwald Berlin, West

L. : Tichy M.

... Kurai S. benéget ...

201 - 205.

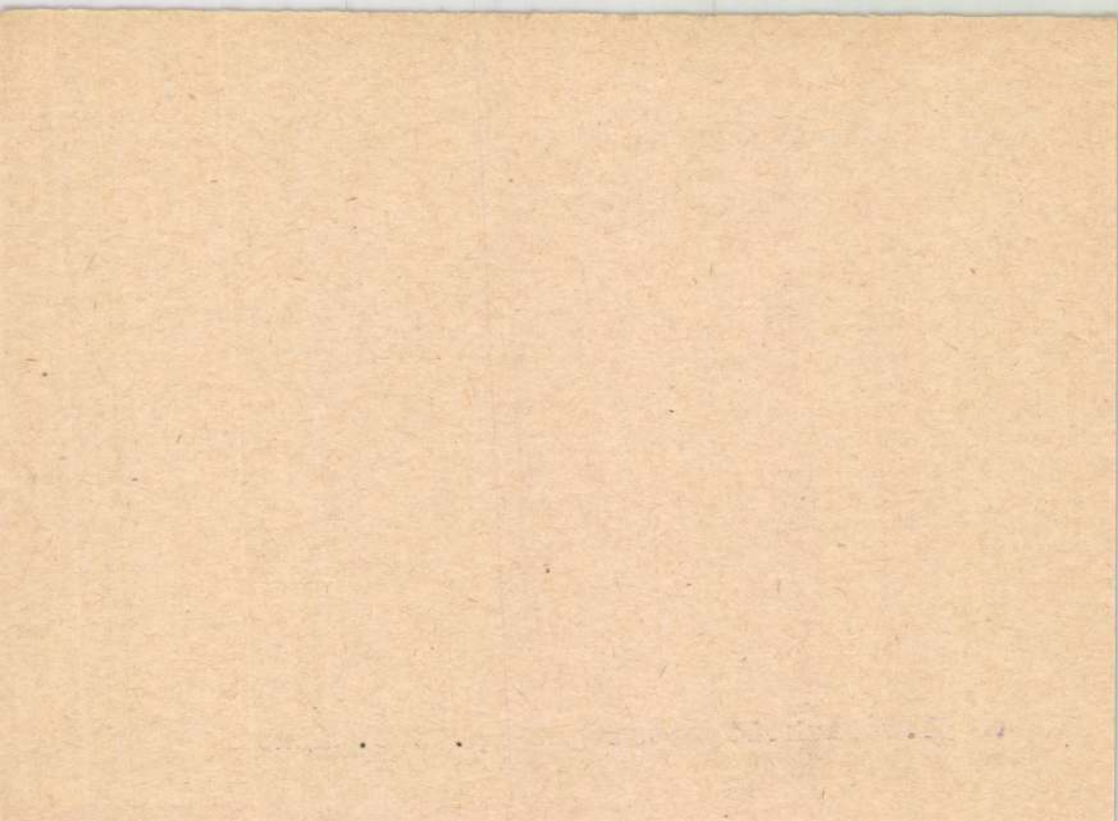
háshatár, ^{Bp.} 1979. április

Hosvai Varga lshván
(1895-1978)

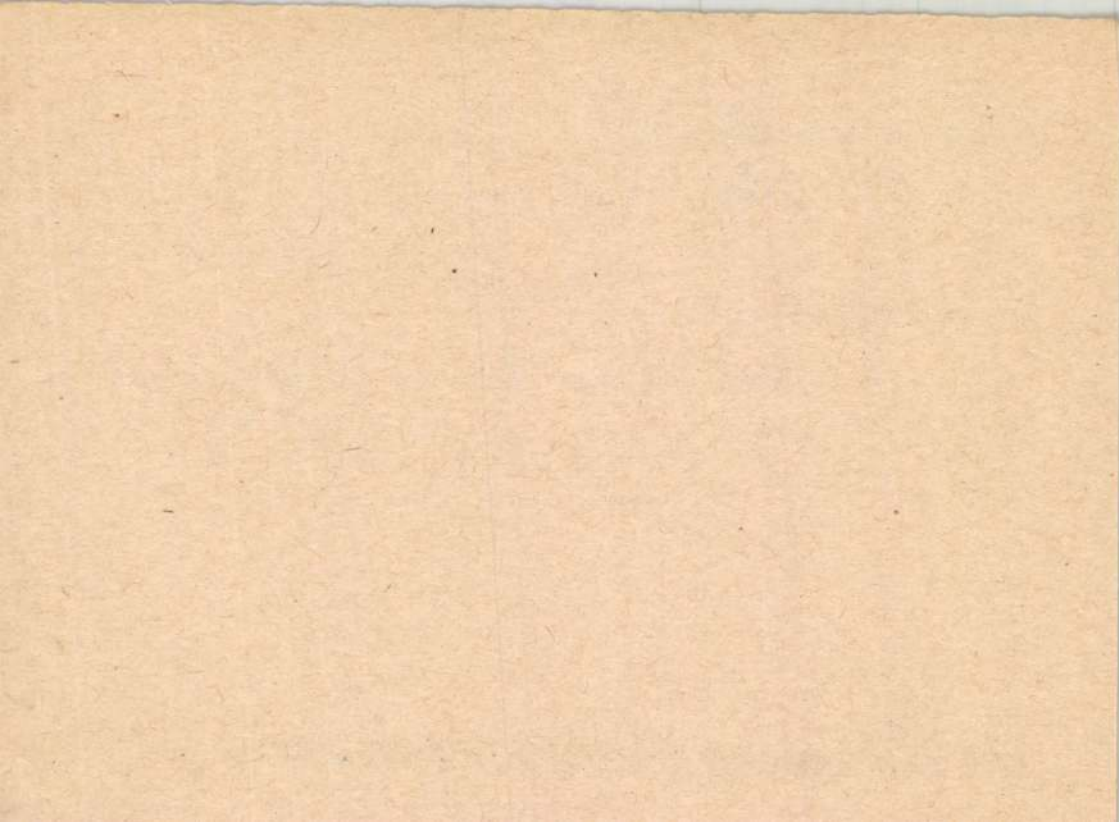
„Szabandrei utca sétőlépcső”
o.v. 40x55 cm J. l. p.: Hosvai Varga I. 1954.
Ruháthár: ár: 15000 Ft

BÁV 51. Képekkió katalógus Bp. 1980. május

Waryi Grünwald Béla
(1867-1940)

„Stabadban unlató felsaraj”
o.v. 80x100 cm l. l. p. Waryi Grünwald B.
Székhely: 18000 ft.

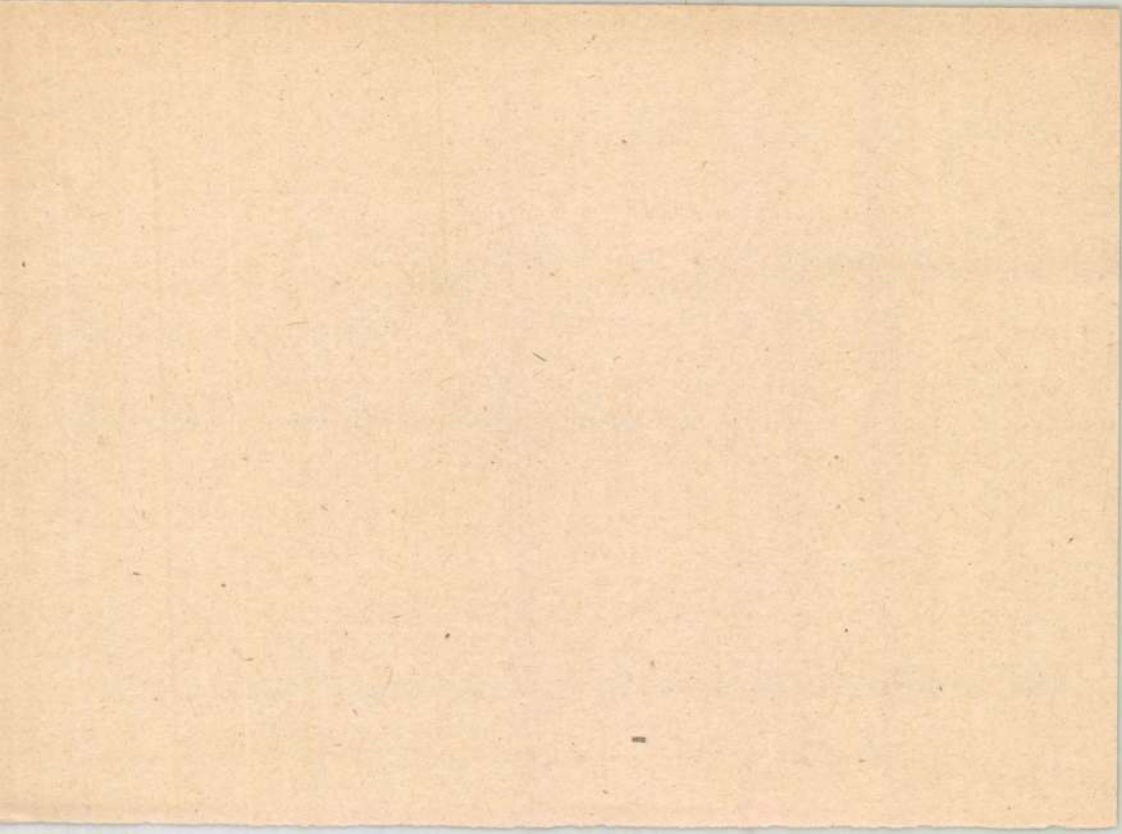

Iványi Grünwald Béta

„A kecskeméti művelődési központ felépítése”

o. v. 49 x 59 cm. I. d. j. : Iványi Grünwald Béta

Védett. Szavatolási ár: 15000 Ft.

Vadnyi Grünwald Béla

"Falu utca felén"

pastell 48 x 62,5 cm (szület)

ár: 6000 Ft.

Iványi Grünwald Béla

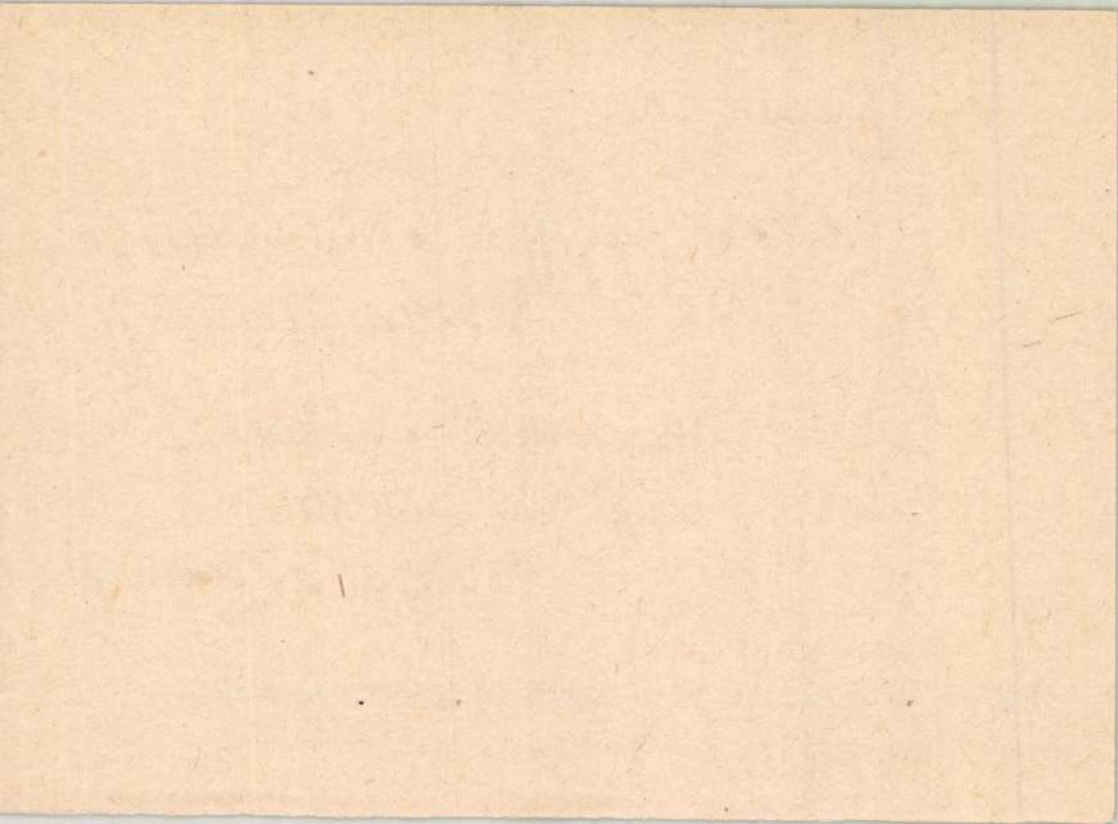
„Csendélet papergójjal” o. Karton 47,5 x 60 cm

S. l. p. Grünwald B. kiállításai ai: 12000 ft.

„Keltős arkkönyvtárak” o. v. 70 x 60 cm

S. l. p. : Iványi Grünwald Béla

kiállításai ai: 25000 ft

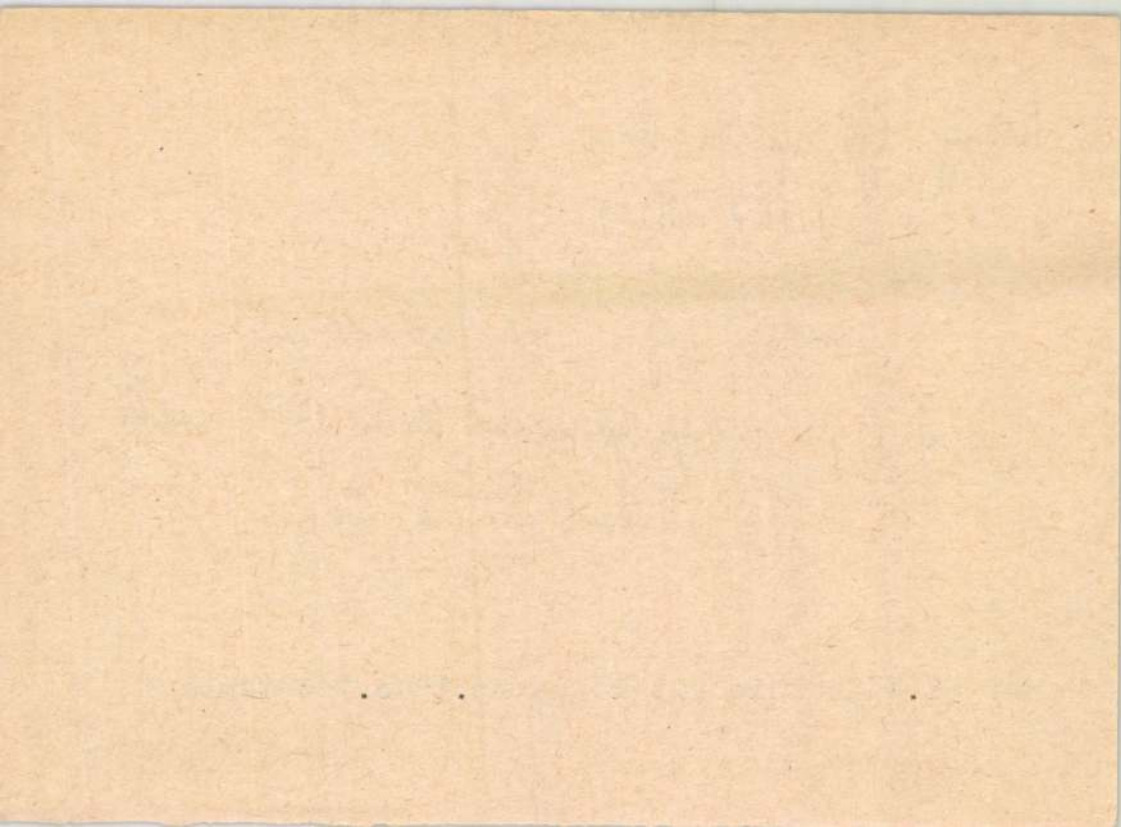

Iványi Grünwald Béla
(1867-1940)

„Lellei táj” o.v. 60x80 cm

J. l. p.: Iványi Grünwald Béla 1936. Lelle.

Rizaltári ár: 20000 Ft

Wangyi Grünwald Betz

"Kühnel" o.v. 60x80 cm

S. L. J. Wangyi Grünwald Betz

U. Walthard a.s. 10000 ft.

Iványi Grünwald Béla

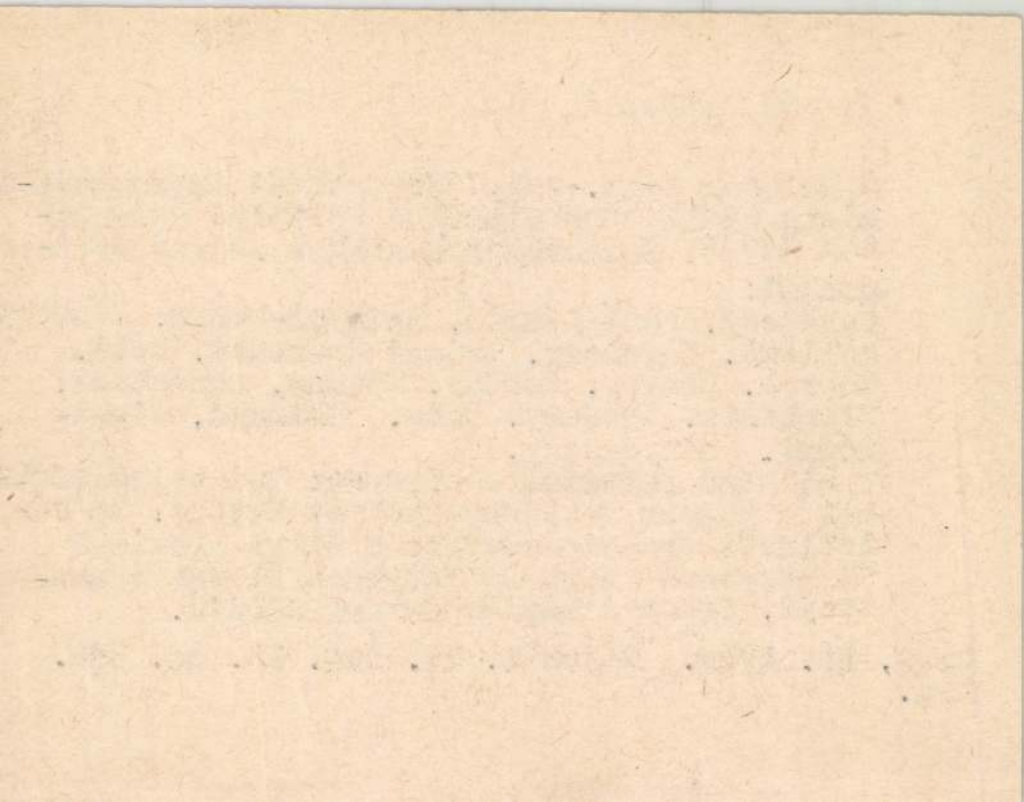
Spectator sign.-val, "Nemzetközi impresszionista kiállítás" címmel a külföldi művészekén kívül felsorolja a cikk a magyar művészeket:

Munkácsy, Paál László, Szinyei-Merse, Mészöly, Hellósy, Ferenczy, Iványi Grünwald, Réti, Thorma, Fényes, Horthy, Katona, Kernstock, Strobentz, Vassary, Csók, Szlányi, Rippl-Rónai, Mednyánszky.

A cikkíró feltessi a kérdést: "mi volna ezeknek a magyar festményeknek az értéke, ha véletlenül francia névjelsés állna alattuk?"

"A magyarok most is fényesen állják a versenyt, tehát a kérdés önként adódik.

ÉLET, Bp. 1910. május 1. II. évf. 18. sz. 596. lap.

Wahy's Grinnwald Beta (1867-1970)

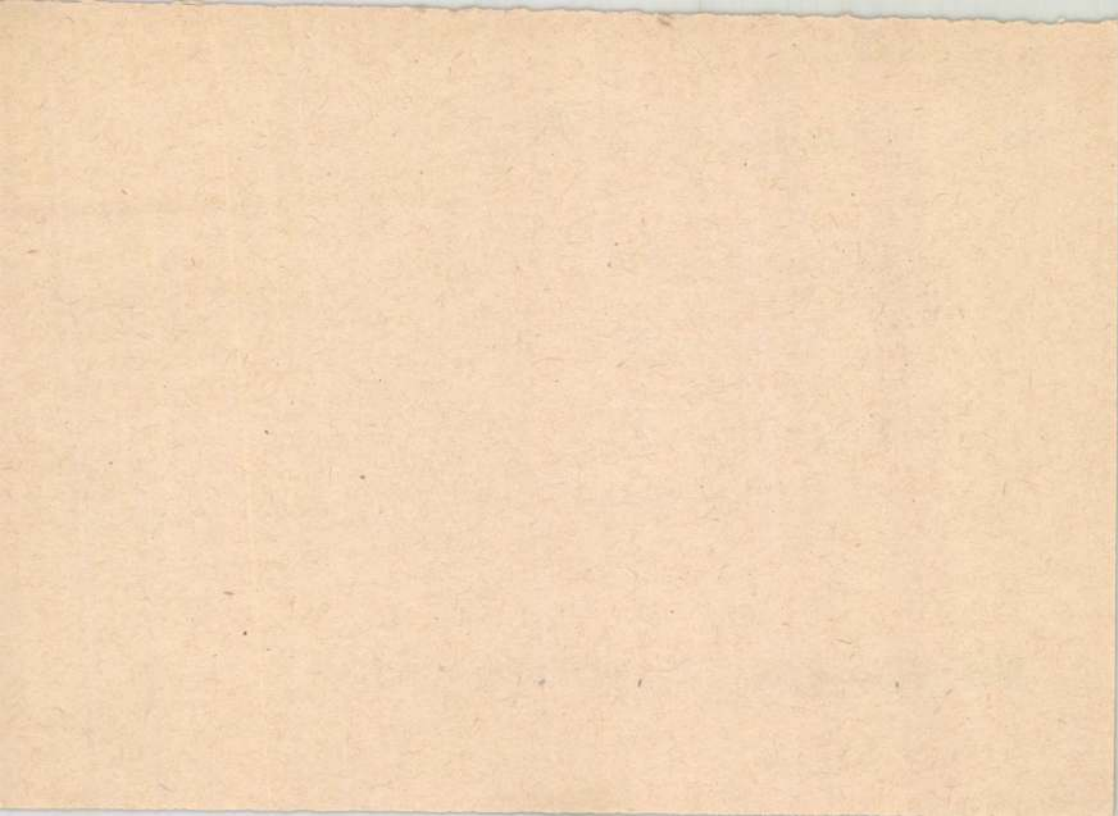
"Páyon jubóhal" o.v. 60x80 cm

S. l. p. Wahy's Grinnwald Beta Uuáttari á: 15000 ft

"Naplemente" o. fa. 20x25 cm

S. l. p. : Wahy's Grinnwald Beta

Uuáttari á: 3000 ft

Iványi Grünwald Béla

A művész következő festményeit bemutatja a lap:

"Részlet az uzsonnázókból"

"Virágzó fák"

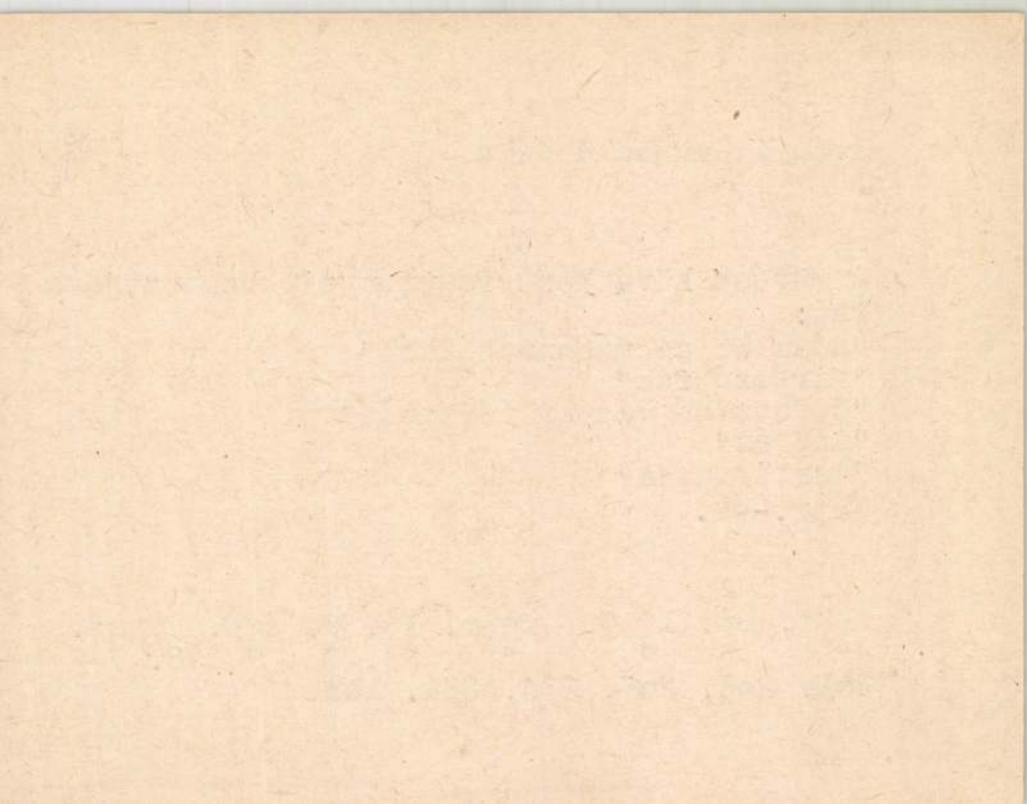
"Uzsonnázó magyar társaság"

"Aratás"

"Kerti munka"

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. febr. 16. V. évf. 7. sz.
" " " " 23. " " 8. "
201, 203, 205, 234, 236. lap.

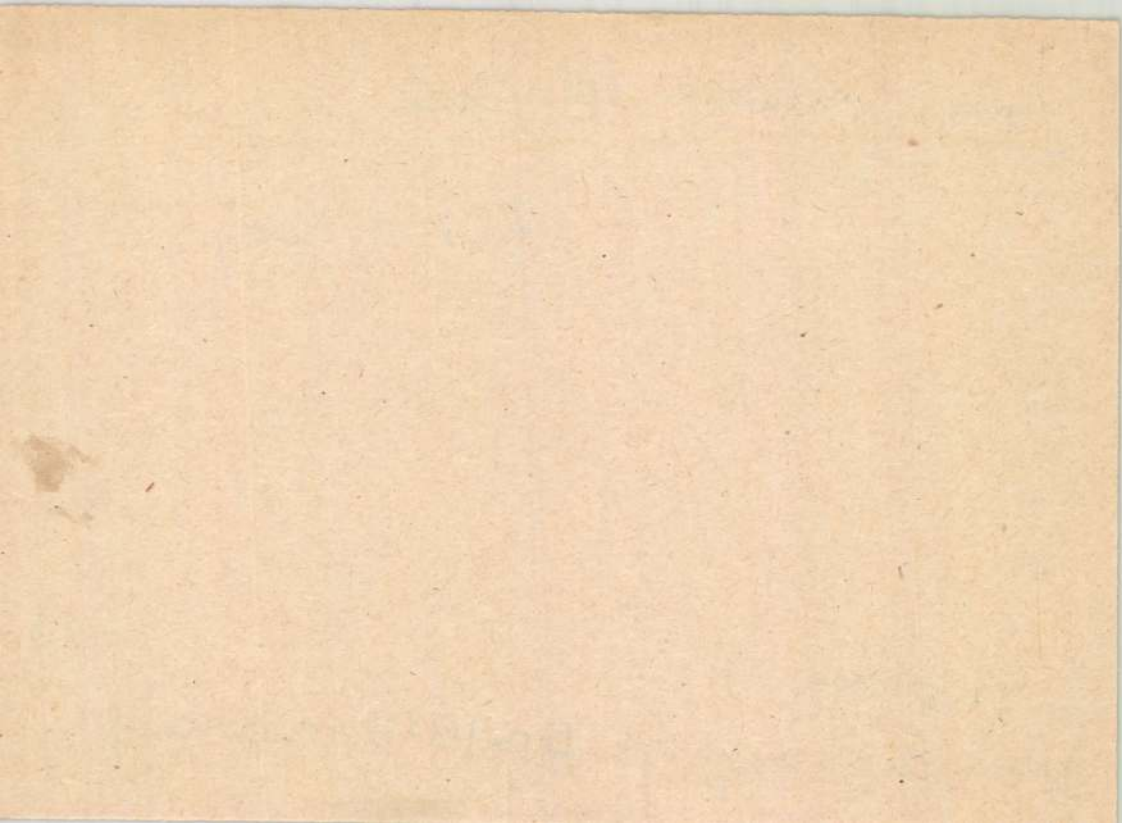
Judányi Grünwald Béla, festő

L. Loh Károly

- Uj festményről

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 9.

12.

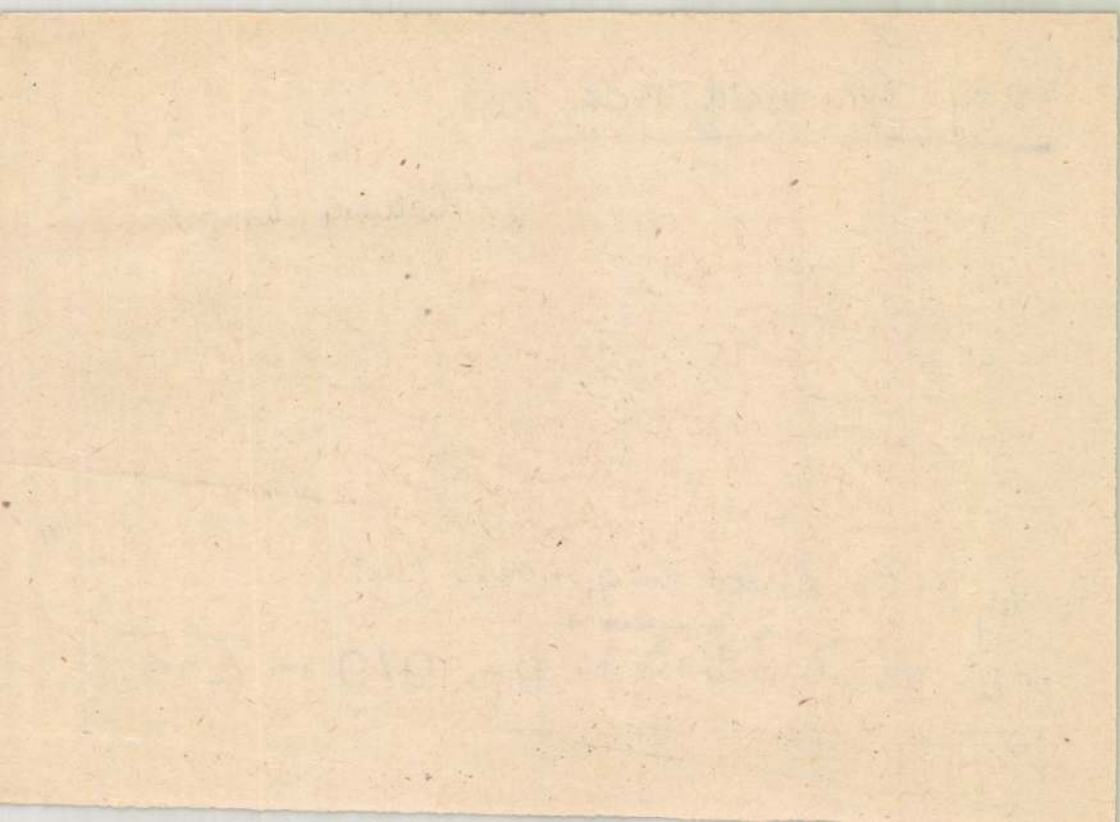
Juányi Grünwald, Béla, kiskö

L: Hollósy Lina

Fekete A. Egy évről magról műv. (10)

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 18.

14.

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

ÚJ MŰVÉSZET
2000/OKT.

P-9765

38.

1911

1911

9-17-11

Iványi-Grünwald Béla

Pihenő, festm.

Cigánygyerek kannával, festm.

Naplemente, festm.

Itatás, "

Pásztor, "

Kukoricatárló, "

Tájkép, "

Részlet a kecskeméti cigányvárosból, festm.

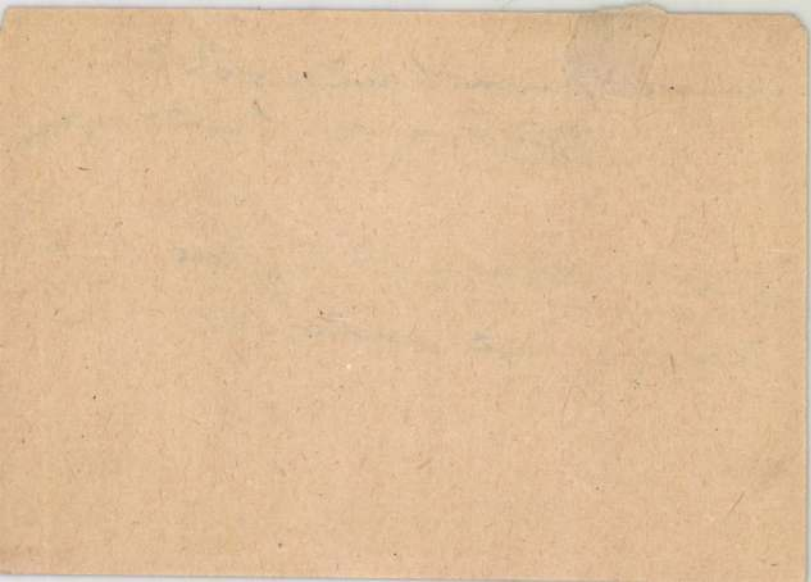
Ernst Muz. XXXIX. kiáll. lo. csop. kiáll. Bp.

1920. jan. címlap, 7-8 l.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Trängi - Järnald retrospektiv
stycke, Ernst-museum

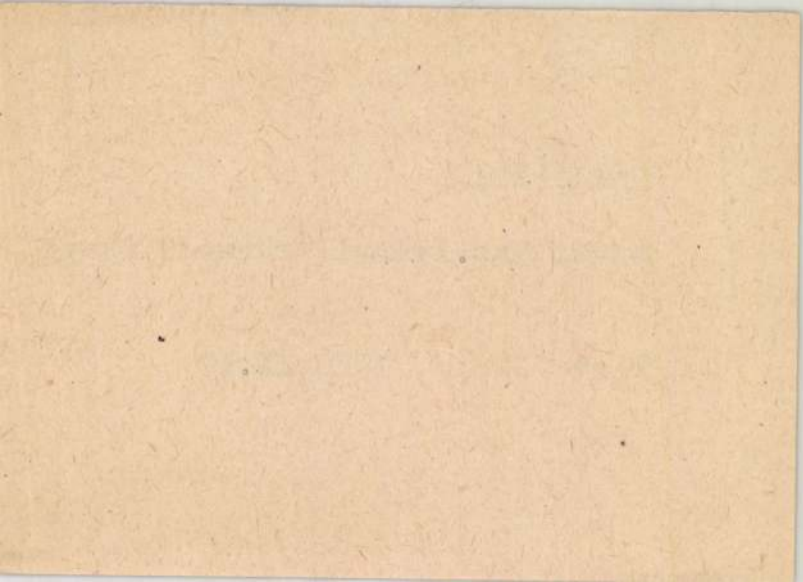
Posti Hilap. 1925. jan. 11. 7
Käsi: Käs mätörlat

Kiállítás

Ernst Muz. Iványi Grünwald művek

Pesti Napló, 1920 IX.17

Irányi Grünwald Béla kiállításá

Ernst-museum - 1913.

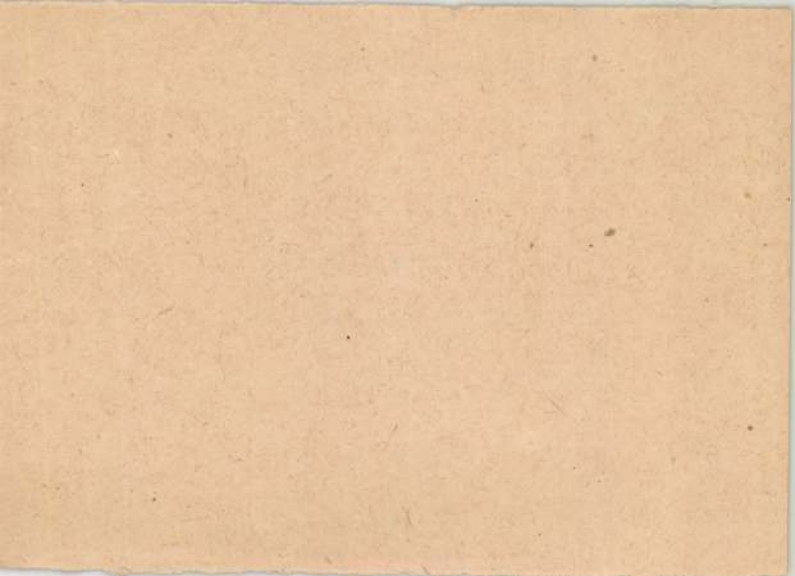
Budapesti Szemle 1913/C210/301-309 l.

D.: Tavasszi tárlatok.

Tringy - Grünwald - Kiölkitis.

Jórái György.
1927. xii. 18., 9.
(: Jén.:)

Kapka R. Téli kávéház 1900-1901.
Bécs 1901. No. 2. f.

Grünwald Béla : A völgyben.

karikatúrája a legzesebb fajtáját mutatják a torz-
képrajzolásnak; ötletes elme, fürgé, gyorsan látó.
Itt Budapesten kezdte meg tanulmányait, de csak
félévig bírta ki a mintarajziskolában, hamar Mün-
chenbe ment Hollósyhoz és Hertterichhez, ott
nemcsak sokat és szorgalmasan dolgozott, de a
geniális Tóth Lászlóval együtt humorizáció kovásza
lett a magyar művészskolóniának. Azóta, bár még
fiatal, az óriás méretű képek egész sorát festette,
nagy dekoratív föladatokat oldott meg s ezen a
tárlaton is van egy képe, a mely a rendes mére-
teket túlhaladja. 1897 őszén tanúja volt annak a
jelenetnek, a mint a megboldogult királyné a Royal-

pavillonban magyar nőt huzatott. Akkor elhata-
rozta, hogy megfesti ezt a témát. Sok minden
bajjal jár az ilyenmi, természetek kellelten utba-
igazítást kell végighallgatni s a kéz sohasem sza-
bad. Mégis sikerült: meglelt a kép, a melyet sok-
szorosításban nemsokára széjjelvizsnek az or-
szágban.
A magyar nő! Mennyi intím érzést kölcsön-
zött a magyar művészeknek! A külföldön nevel-
kedett ifjú poéták egynehány magyar dal szomorú
hangjaiból szívtak magukba lelkesedést. A párisi
Grand Caféban írta meg Szabolcska legzesebb
költeményét. Es egy séta a Nemzeti Múzeumban

Jendrassik Jero: Ejjel.

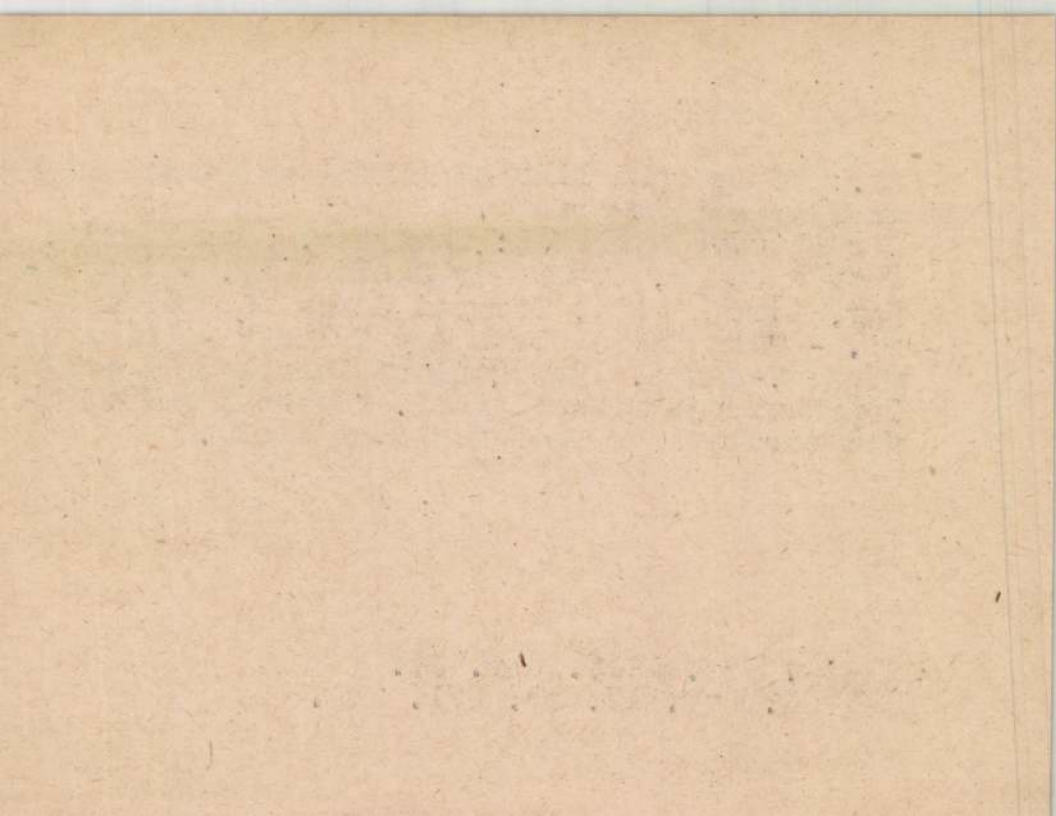
Iványi Grünwald Béla

Rm.: "Csoportkiállítás" címmel az Ernst Múzeum kiállítását ismerteti.

A résztvevő művészek: Than Mór, Lotz Károly, Thorma János, Iványi Grünwald Béla, Pólya Tibor, Biró Mihály, Tornyai János és Molnár Sári. - "Hogyan kerülnek egy táliba?" - ezek a művészek, -kérdi. Igen stilustalannak és lehangelőnek tartja a kiállítást. "Múzeumi politikának siralmas és megtévesztően hamis."

Iványi Grünwald Béla és Thorma János műveire vonatkoztatva, kijelenti: "Nagybánya gyönyörű jelentőségét néhány gyenge Thormára és Grünwaldra szállítják le."

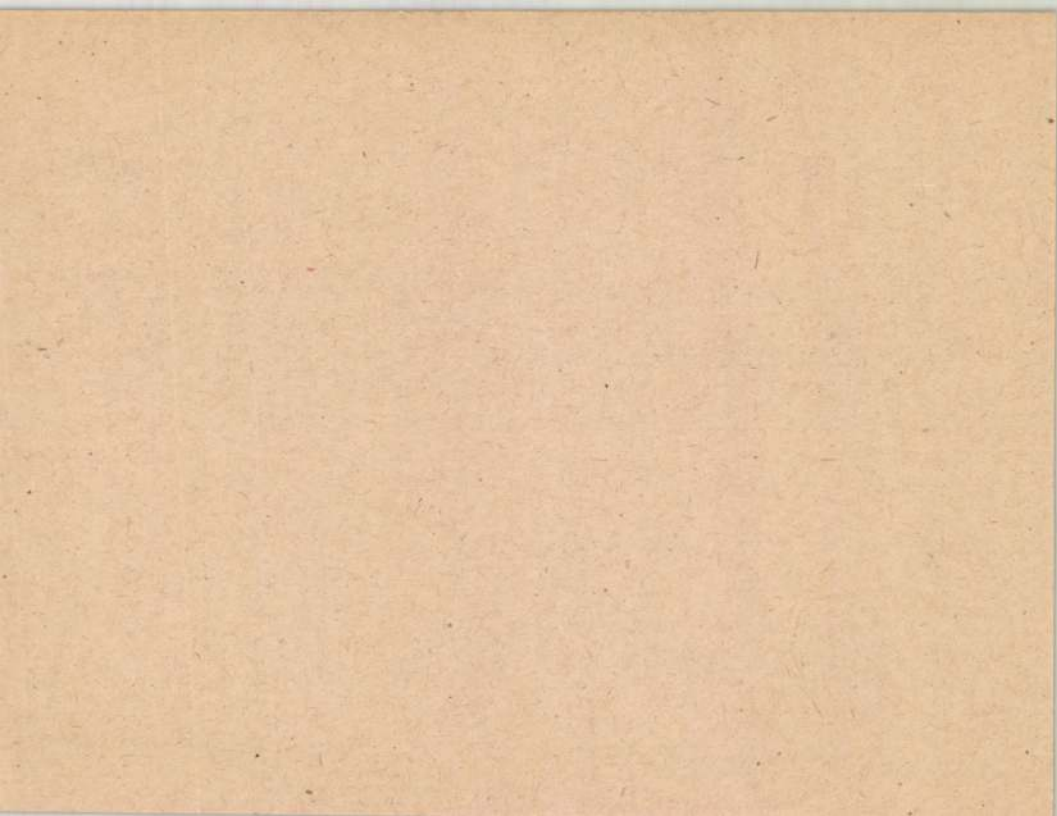
A HÉT. Bp. 1917. ápr. 29.
XXVIII. évf. 17. sz. 271. lap.

Iványi Grünwald Béla

A kompozíciót a művész reprezentálja a tárlaton. Szinben most is érdekesnek tartja, titokzatosnak és rajzban koncentráltabbnak Rm.+ "Uj magyar képek" c. kritikájában az Ernst Múzeum kiállításán szereplő műveit.

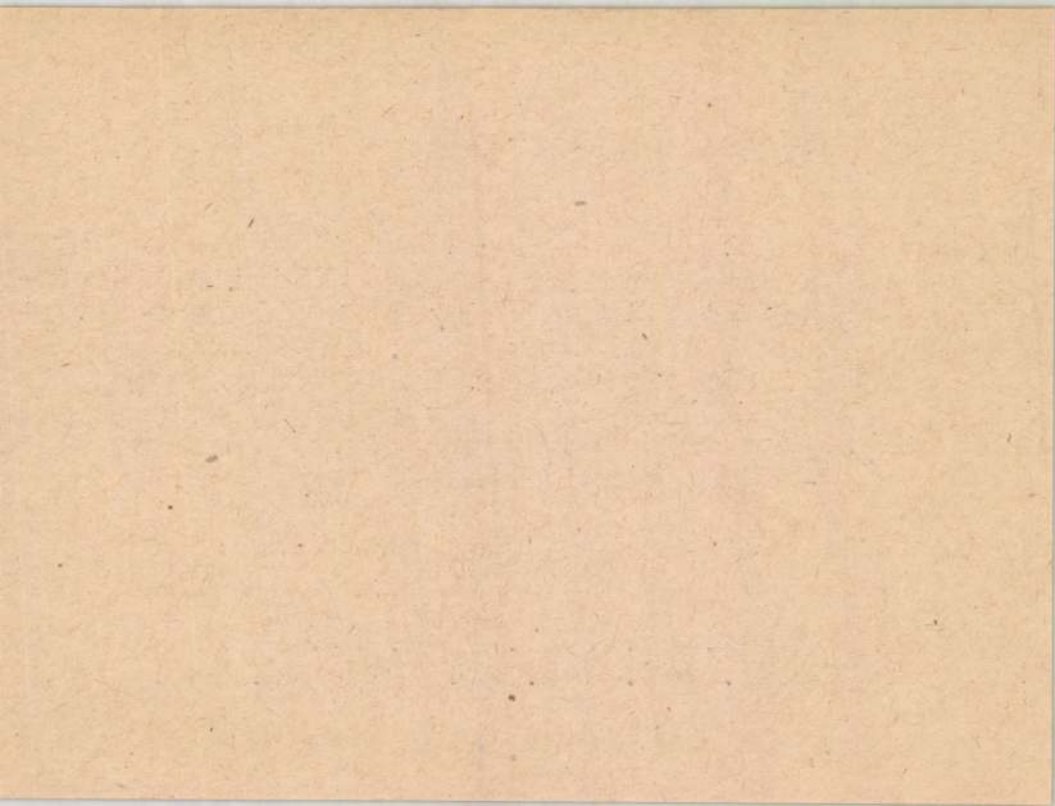
A HÉT, Bp. 1917. jan. 21.
XXVIII. évf. 3. sz. 47. lap.

Iványi Grünwald Béla

A Művészet c. rovatban Tövis: "A Mücsarnok kiállítása" címmel számol be a tárlaton szereplő művekről: a művész "kékbe stilizált fürdőasszonyainak eddig egyenként és külön-külön közrebocsátott kiadásából most valóságos kompendiumot szerkesztett".
-írja Iványi Grünwald műveiről.

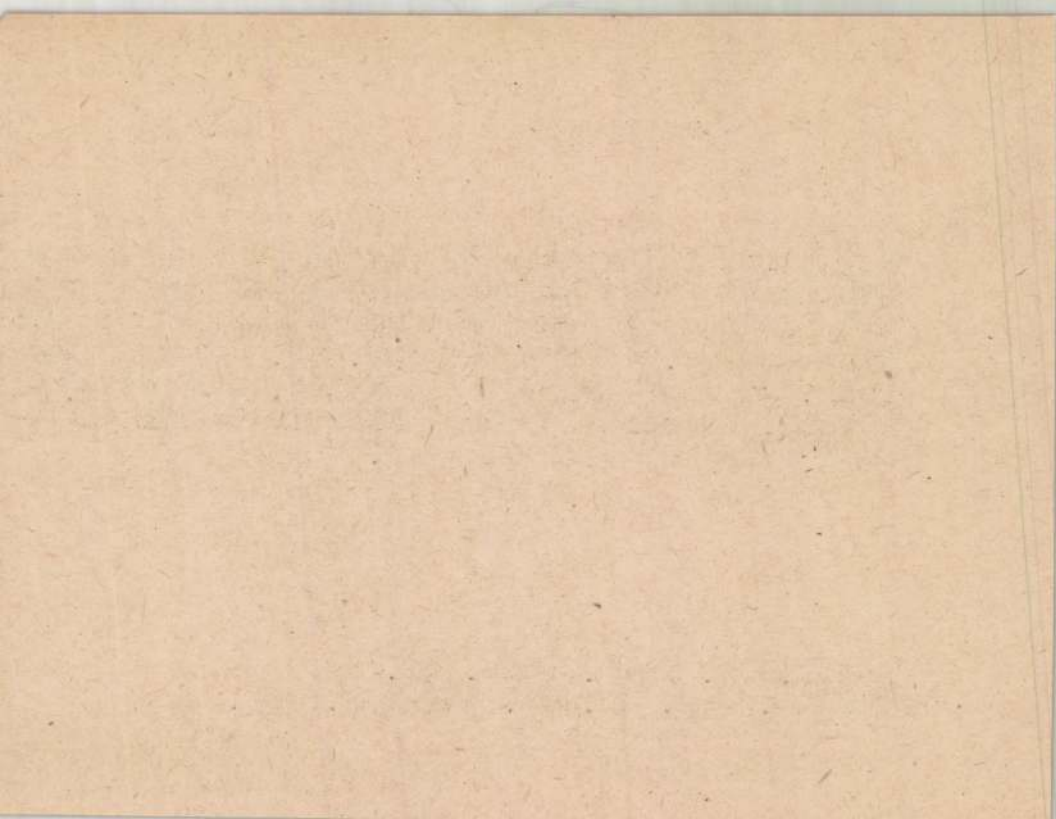
A HÉT, Bp. 1915. nov. 21.
XXVI. évf. 47. sz. 675-676. lap.

Iványi Grünwald Béla

A régi, jó színvonalukat tartják a beérkezettek közül azok a művészek, akiket itt felsorol Tövis a Műcsarnokban rendezett tárlatról: Udvary Géza, Katona Nándor, br. Hatvany Ferenc, Magyar Mannheimer Gusztáv, Mednyánszky László, Körösfői Kriesch Aladár, Iványi Grünwald Béla és Szlányi Lajos.

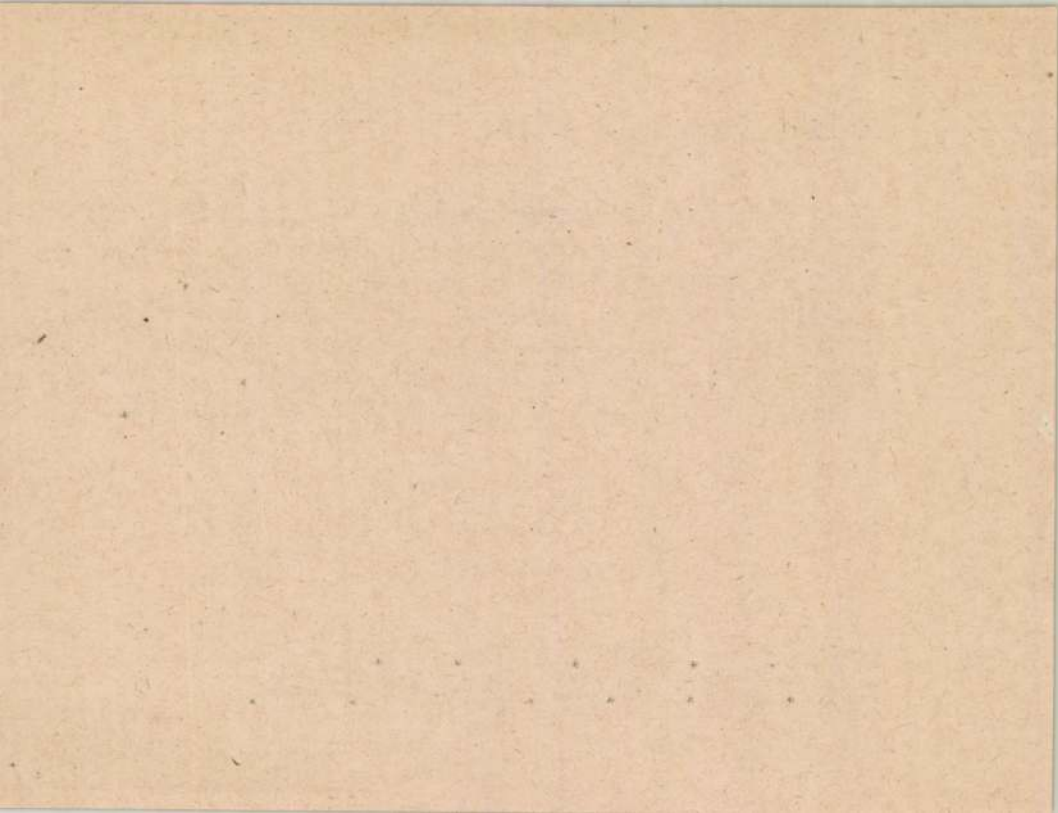
A HÉT, Bp. 1917. nov. 18.
XXVIII. évf. 46. sz. 732-733. lap.

Iványi Grünwald Béla

Kiss József költeményeihez készített ceruza rajzokat, illusztrációkat Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla és Réti István. A Szépművészeti Múzeum grafikai osztályán bemutatott műveket igen nagyra értékeli Kázmér Ernő: "Két kiállítás" címmel. A másik tárlatot a Szalonban rendezték.

A HÉT, Bp. 1918. márc. 10.
XXIX. évf. 10. sz. 154-155. lap.

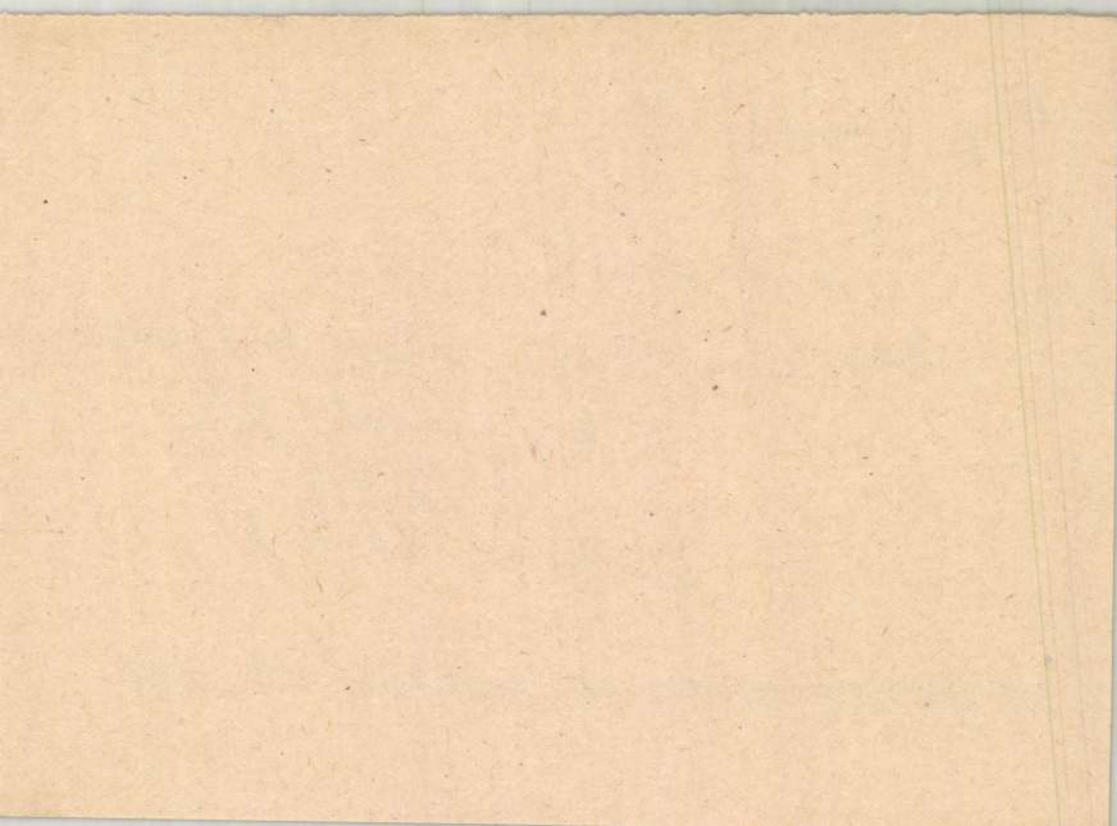
Wágyi Grünwald Béla

Füredőző nőz '4

Olaj, Karton, 44x58 Jelsove lent jobbra:

Wágyi Grünwald Béla

(Sóvált)
Wáltási ár: 6000 Ft.

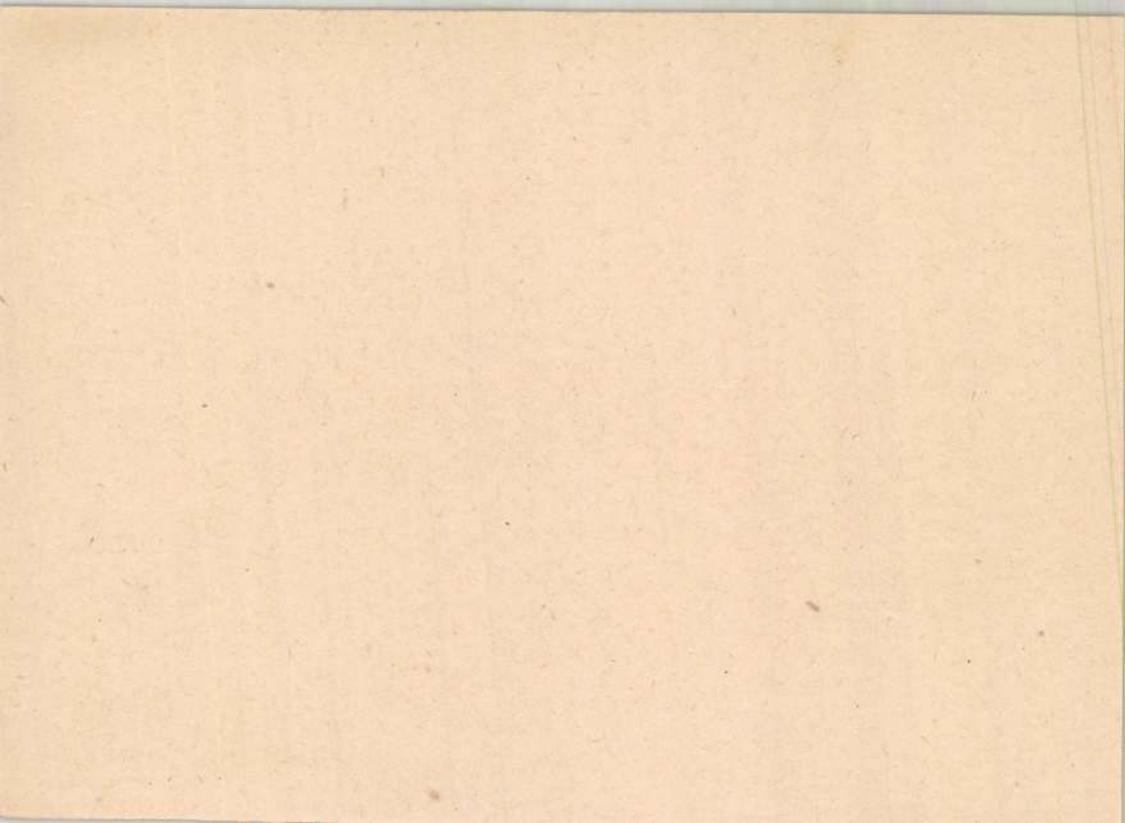
Judayi - Grünwald Béla

A nagybányai művételek festői kért neve említve.

A Hét, 1973. máj. 11.

4. évf. 19m.

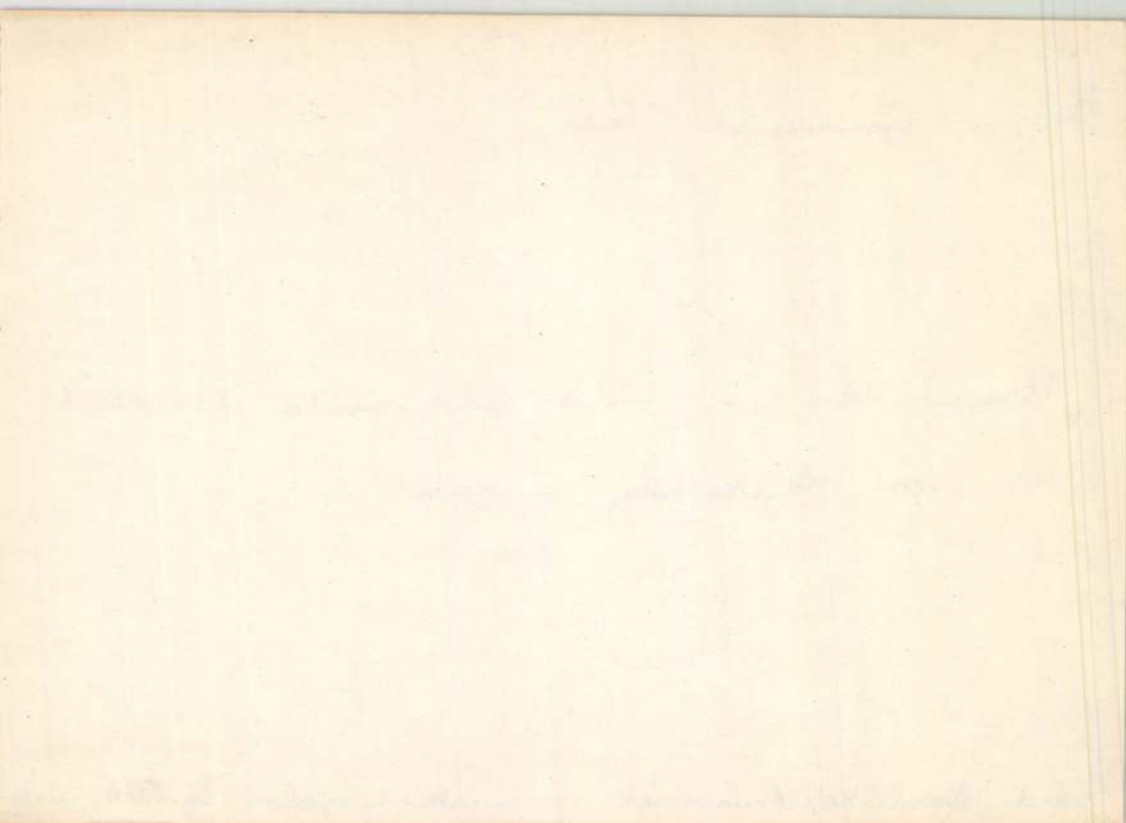
15p.

Indanyi - Grünwald Béla

Anarchisták - műve párhuzamba állítható
az orosz Makovskij művével.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásságai - Bp. 1974. 274p

Inkányi - Grünwald Béla

A nagykönyvi iskolahoz tartozott.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásszorgalom - Bp. 1974. 273p.

Polanyi Gyünwald Péter

A szolnoki művésztelepen dolgozott.

Zádor István emlékezése a Szolnoki Művésztelepre.

Jászkunság 73/1 32. o.

1890

...

...

...

Iványi - Gyűjtemény

Neve említve.

Mácza János: A Magyar Tanácsköztársaság
képzőművészetéről.

Nagyvilág 69/1

107. old.

1875

1875

1875

1875

1875

1875

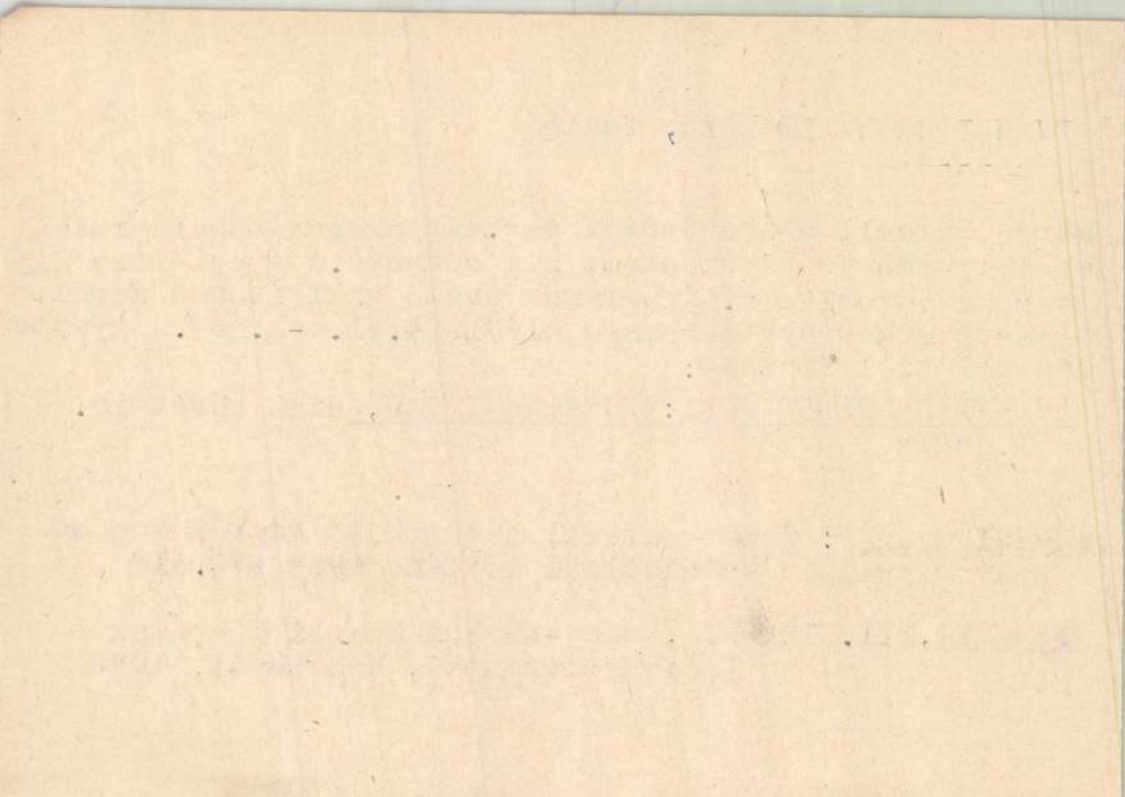
IVÁNYI GRÜNWARD BELA, festő

Nemes Marcell a Kecskeméti Múz. képtáranak megalapításá
ra 1911-ben 79 képet adott a múzeumnak. A gyűjtemény egy
része a Városi Múz. képtáranak avató kiállításán került
először a nagyobb közönség elé /1924. VI. 6-X. 26/. A gyűjte
ményből kiállították:

IVÁNYI GRÜNWARD BELA: KECSKEMÉTI TÁJ, című művét is.
31. jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a ma-
gyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275. old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei, Kecskemét, 1975

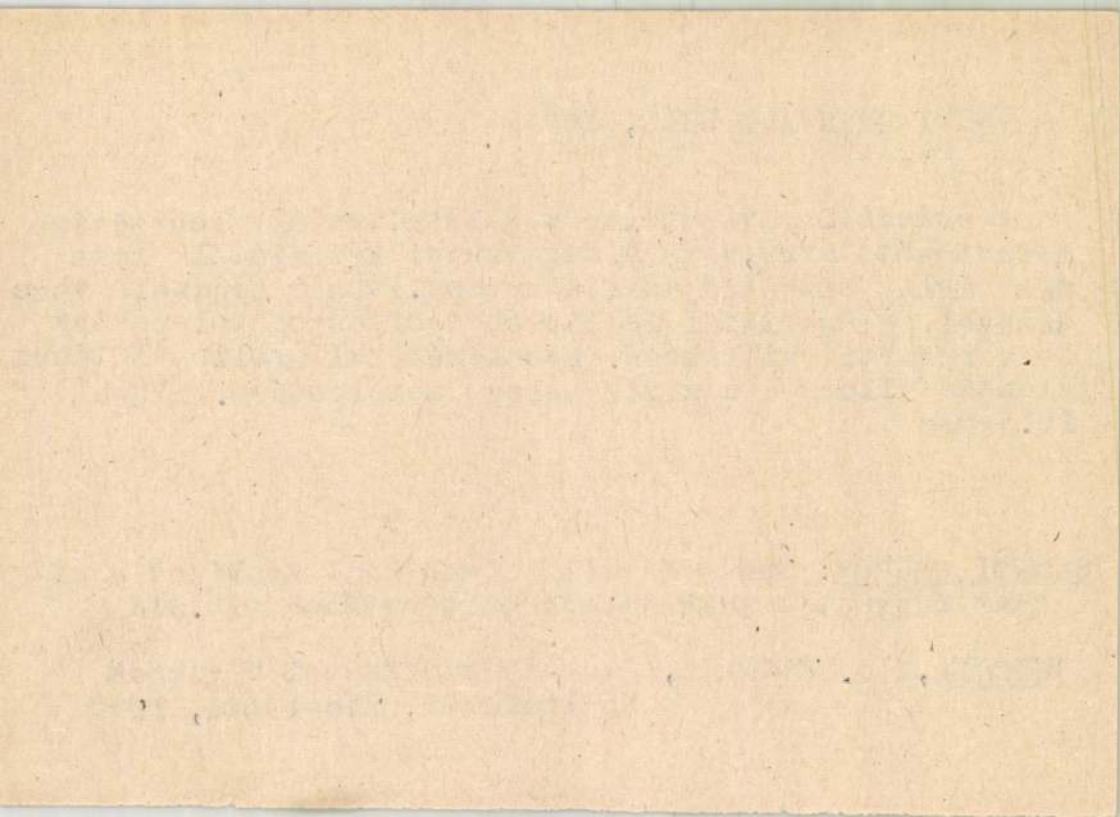

IVÁNYI GRUNWALD BÉLA, festő

A kecskeméti művésztelep megalakulásával lehetőség teremtődött arra, hogy a nagybányai kolóniatól most már végleg elszakadjanak a neósok. Iványi Grünwald vezetésével főleg fiatal festők és szobrászok telepedtek le a műkerti villákban. Kecskemét kulturális életének jelentős állomása a művésztelep megeremtése. 279-old 18.jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes-Marcell a mügyűjtő Adalékok a magyar mügyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

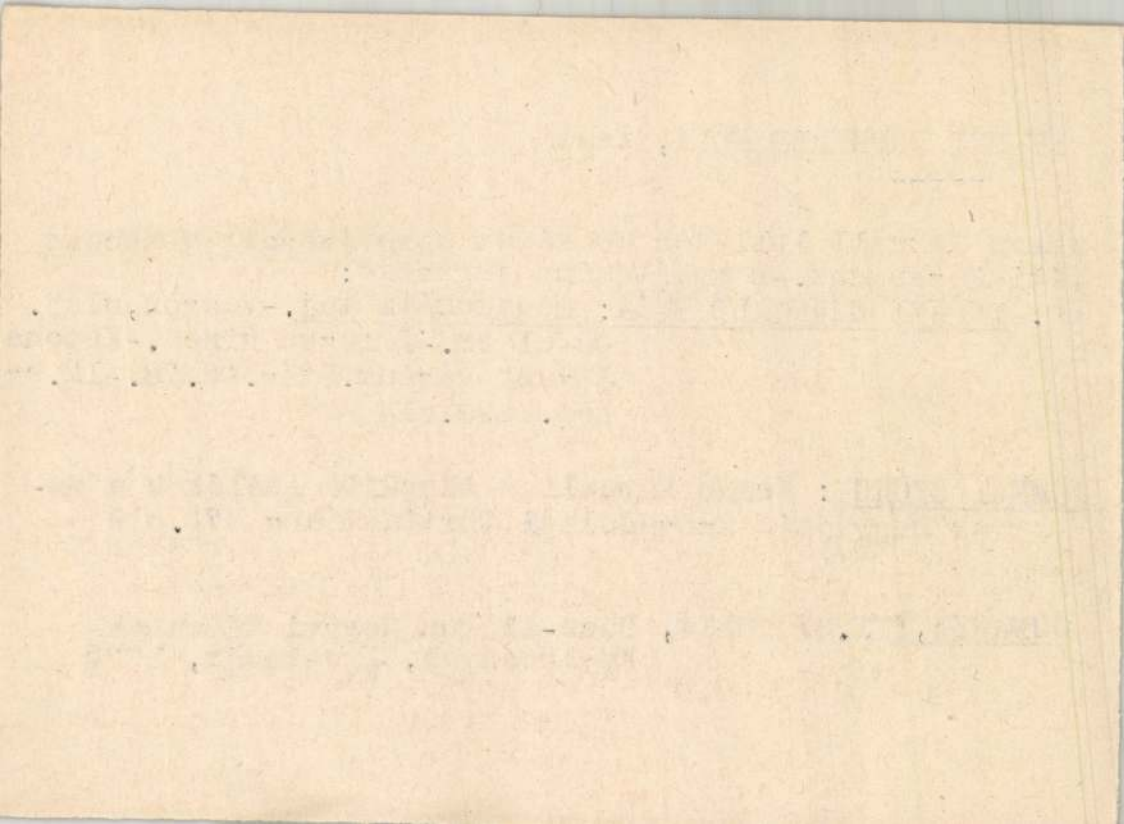
IVANYI GRÜNWARD BELA, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:

25.-IVANYI GRÜNWARD BELA: Kecskeméti táj.-Vászon,olaj.
50+61 cm.-Jelezve nincs.-Katonai József Múzeum.Ltsz.56.78.-17.sz
kép. 298.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

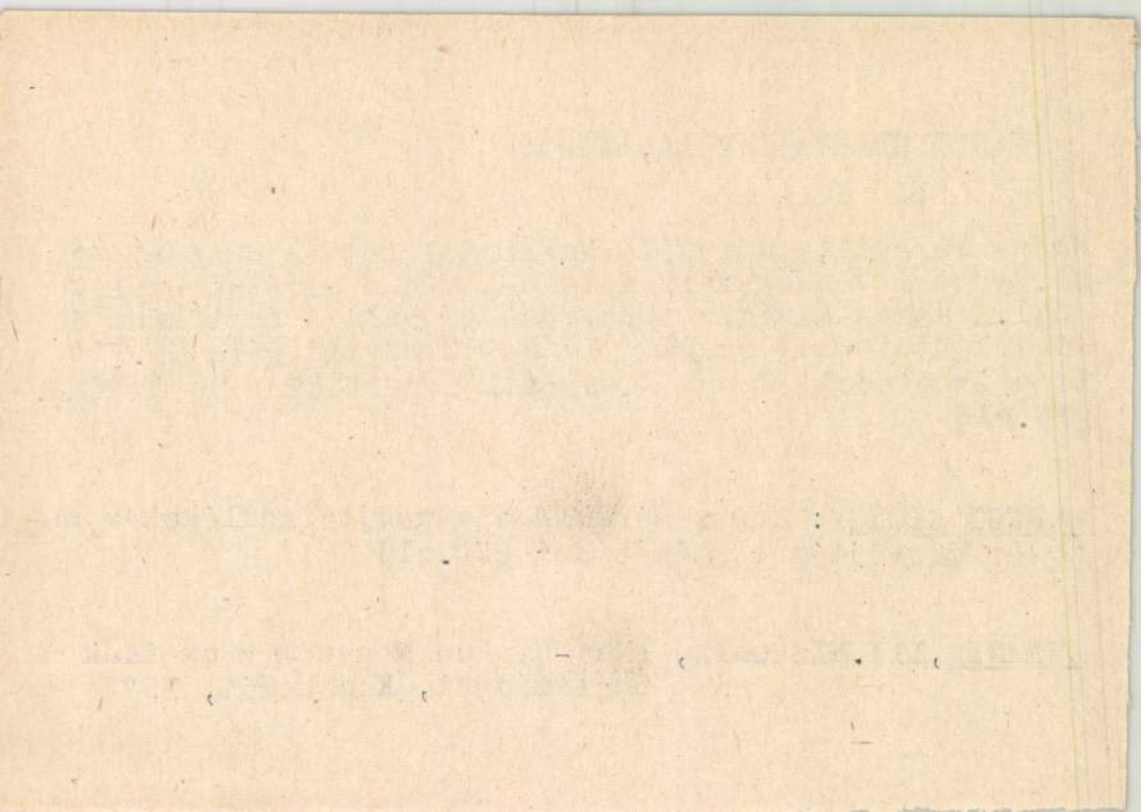

IVANYI GRÜNVALD BÉLA, festő

Nemes Marcell, a műgyűjtő bekapcsolódott a művészi életbe. Gyakori vendég volt a Jaán-kávéház művészasztalánál. A Japán-kávéház törzsvendége volt a festőként és emberként is nagyszabású Iványi Grünvald Béla is. Itt is csiszolódott Nemes művészeti ismeretköre és ízlése.
276.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

IVÁNYI GRUNWALD BÉLA, festő

A kecskeméti Művésztelep alkotóinak munkái a gyűjtemény időbeli végpontját jelöli. A posztimpreszionizmusból merítő alkotásmódjukat Iványi Grünwald Béla darabosan főgalmagott tájképe és Pólya Tibor erős kontúrhasználata interieurje képviseli. 280. old

SIMREGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés szárazadeleji történetéhez 275. old

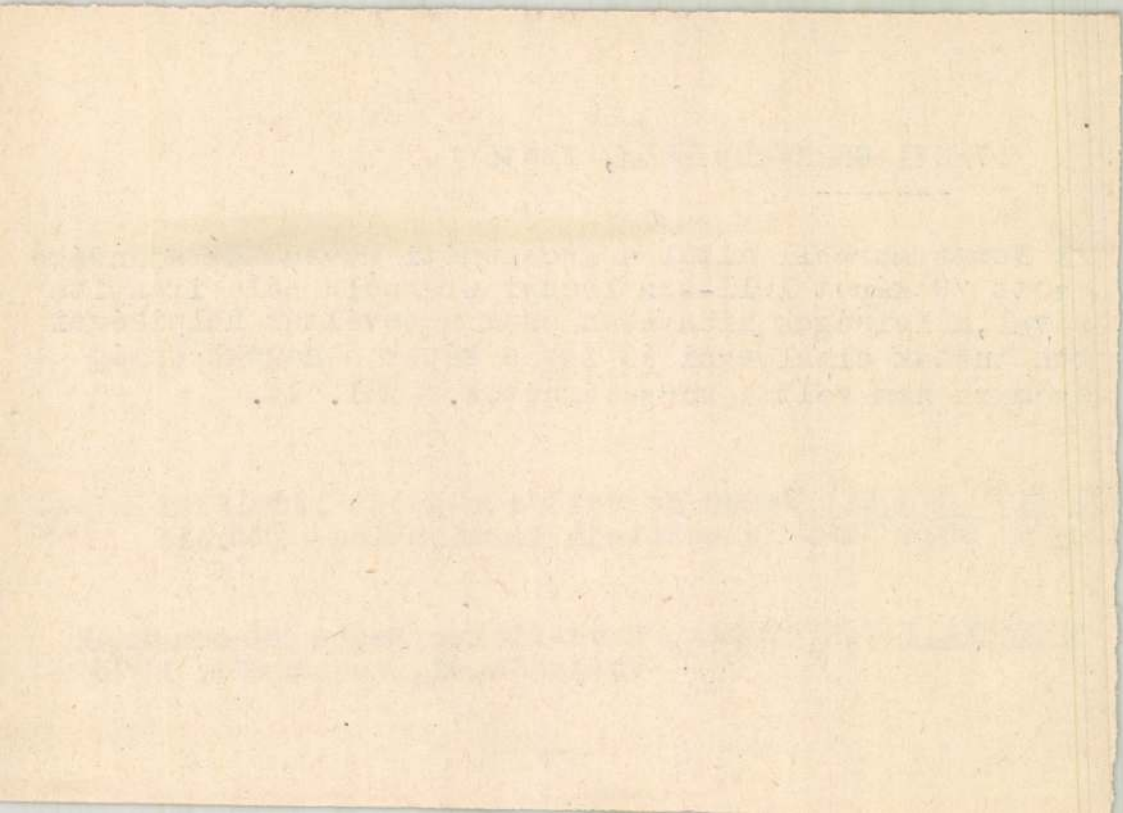
CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

IVANYI GRUNWALD BÉLA, festő

A Nemes Marcell által a Kecskeméti múzeumnak ajándékozott 79 képet 1911-ben Ivanyi Grünwald Béla irányításaival, helyiségek hiányában csak a Levéltár helyiségeiben tudtak elhelyezni és így a képek a nagyközönség számára nem voltak hozzáférhetők. 281.old.

SUMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő. Adalékok a magyar műgyűjtés századelői történetéhez 275.old

GUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

IVÁNYI-GRÖNWALD BÉLA, festő

A "neős etikát" tudta legnehezebben elfogadni. Azt a türelmetlenséget, mely minden forradalmat hirdető fiatal sajátja. Ugy érezte, hogy a fiatalok készen kapták Nagybánya eredményeit. érthetetlennek találta, hogy helyzetükkel mégis elégedetlenek, könnyen cserélik fel a bizonytalannal a kipróbáltat. Halátlanságot látott abban, hogy türelmetlenségükben az alapítók érdemeiről is megfeledkeztek.

308.old

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

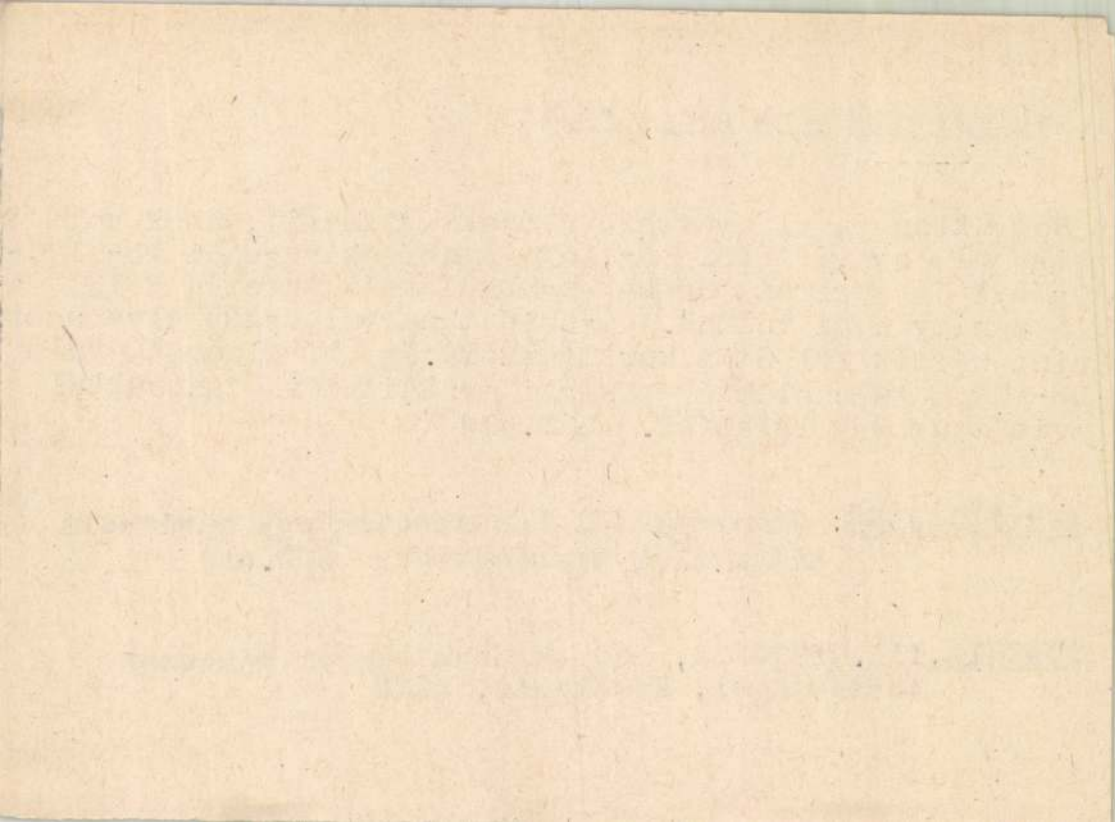
CUMANIA, III. HISTORIA, -Bacs-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

Hogy könnyen elfogadta a "neósok" újításait, annak volt e
egy oly oka, és pedig az, hogy a "neósok vezetői közül Cz
Czóbel és Perlrott Csaba a szabadiskola keretén belül a
ő tanítványai voltak. A szabad tanárválasztás elve szer
rint kérték fel őt a korrigálásra. Így bizalmasabb volt
köztük a kapcsolat és párizsi munkáikat is tanárukkal
vitették meg legelőbb. 308.old

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti
különválás történetéhez 305.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei, Kecskemét, 1975

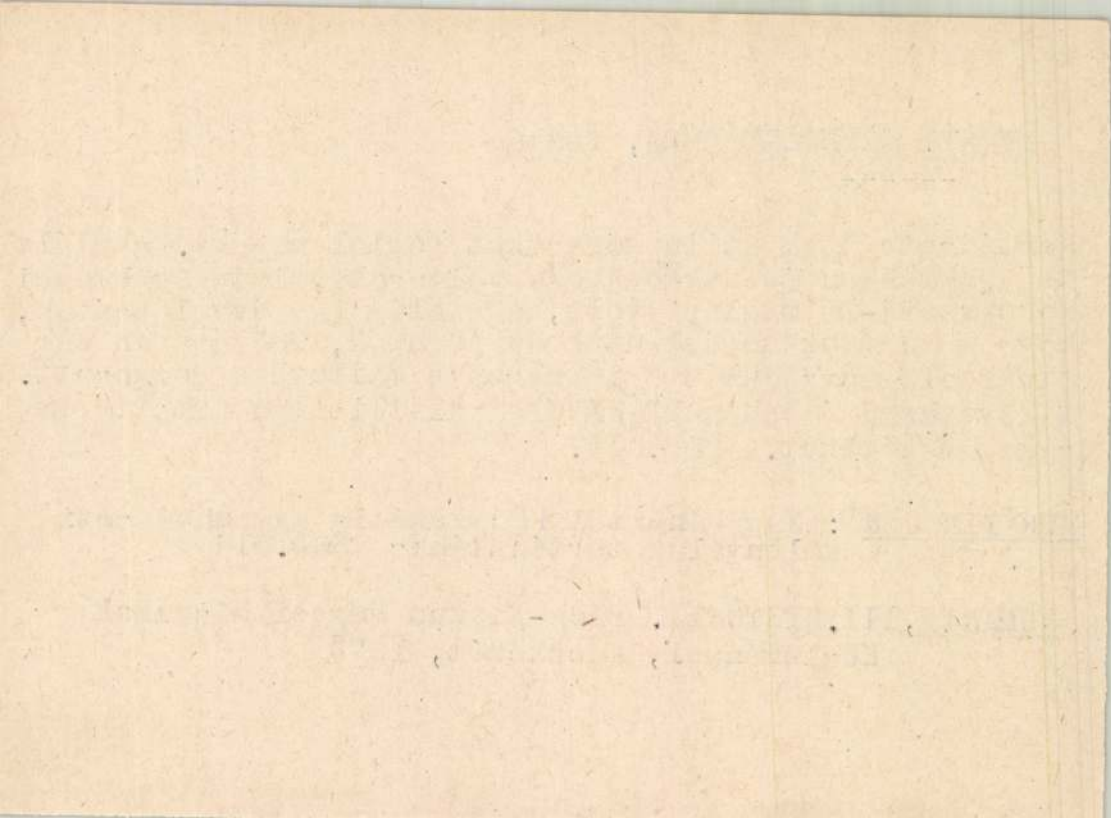

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

Festészete több stíluskorszakot foglal magába. Szemlélete gyakrabban és sarkosabban változott, mint nagybányai kortársaié. De meglepő volt, hogy alig egy évvel azután, hogy a "neősok" megjelentek Nagybányán, 1907 nyarán már átpártolt hozzájuk és is ebben a stílusban dolgozott. A következő évben a MIÉNK első kiállításán mutatta be ezeket a képeket. 308.old.

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA, III. HISTORIA. Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

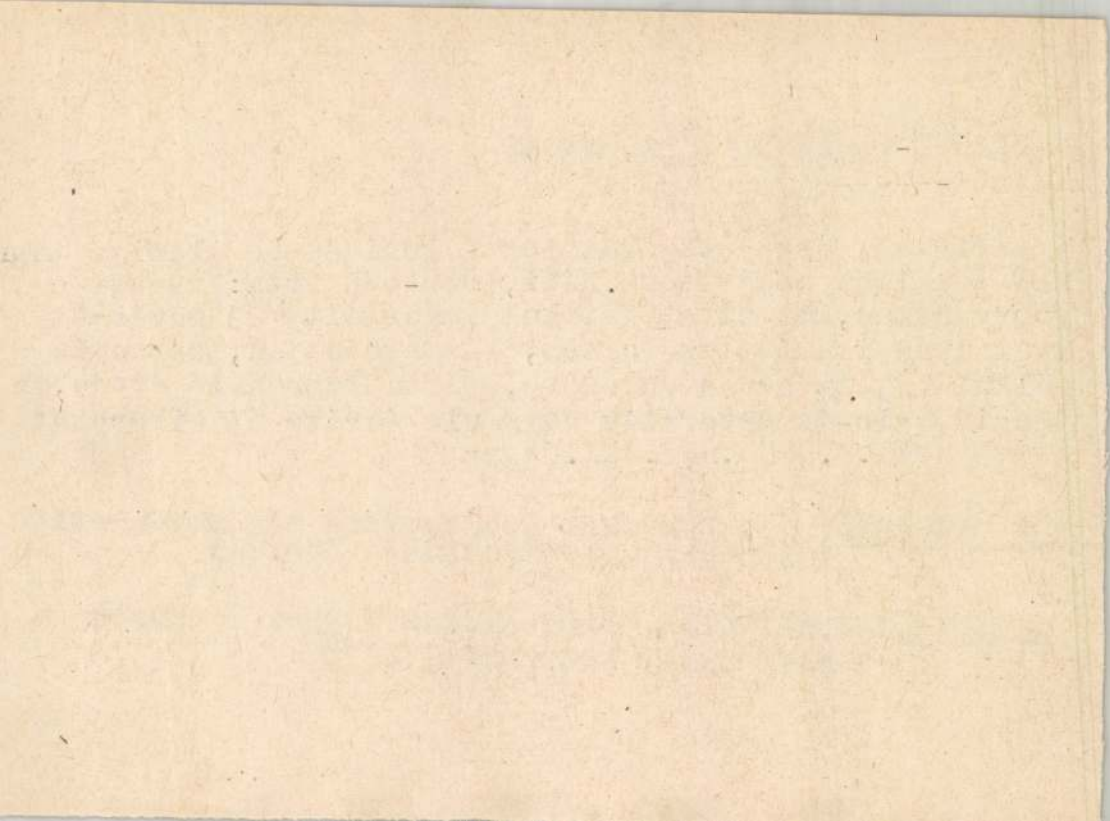

IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA, festő

A Párizsból érkezett fiatalok a legidősebb alapító taggal találtak megértésre. Rét², 1909-ben írta: "Érdekes a gyors hatás, melyet a fiatalok importálta új művészet igéi Iványira tettek Gyorsan, elhatározottan, töprengés nélkül lépett az új ösvényre, melyen komponáló ereje, intenzív szín-és dekoratív harmónia érzerke új sikereket ígért neki." 308.old. 11.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

GUMANIA, III. HISTORIA. Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

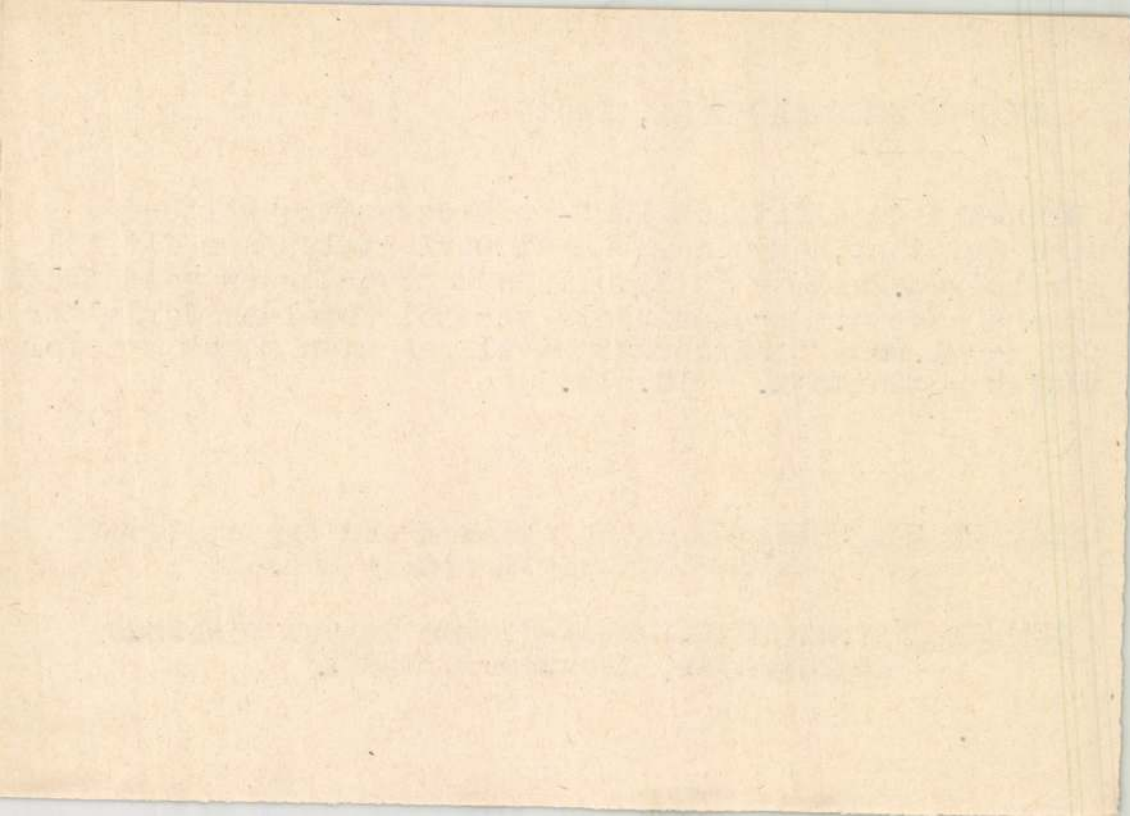

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

Grünwald és a fiatalok 1909-es Kecskemétre költözése után úgy tűnt, hogy a nagybányai művésztelep nem éli túl a válságot. Hollósy és iskolájának távozásasem volt talán ekkora csapás. A szabadiskola vezetői komolyan foglalkoztak azzal, hogy tanártársuk kiválása után maguk sem folytatják a tanítást. 310. old.

JURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétségig egy művészeti különválas történetéhez 305. old.

CUMANIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975.

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA, festő

Különös az, hogy Iványi-Grünwald, aki ugyan gyakran megfordult külföldön, éppen ebben az időben otthon tartózkodott, eredetiben így mit sem láthatott a "neósok" festészetét inspiráló mesterek műveiből. Legfeljebb reprodukciókból ismerhette meg ezeket az eredményeket, de mindezekelőtt a hazatért fiatalok képeiből. 308. old

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305. old

CUMANIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975.

IVÁNYI-GÜNWALD BÉLA, festő

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

Réti írta: A "megmérgezett városi közhangulat" ill. "a véletlenül jelentkező lehetőség érlelte gyorsan tetté a gondolatot Iványi-Grünwaldban, hogy elfogadja Kada Eleknek, Kecskemét híres polgármesterének mindent megígérő meghívását egy festőkolónia megszervezésére." - 310. old. 15. jegyz

MURÁDIN JENNŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különvadás történetéhez 305. old

CUMANIA, III. HISTORIA, - Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975.

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

Az újtársiok iránti érzékenysége, a fiatalokkal "neősokkal" való közvetlenebb foglalkozása Nagybányán teszi érthetővé, hogy a nagybányai alapítók idős mestere a fiatalok vezetője lett. És miért éppen ő lett az, aki a "Kecskeméti exódust" megvalósította. 309. old

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti különválás történetéhez 305. old

CUMANIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975.

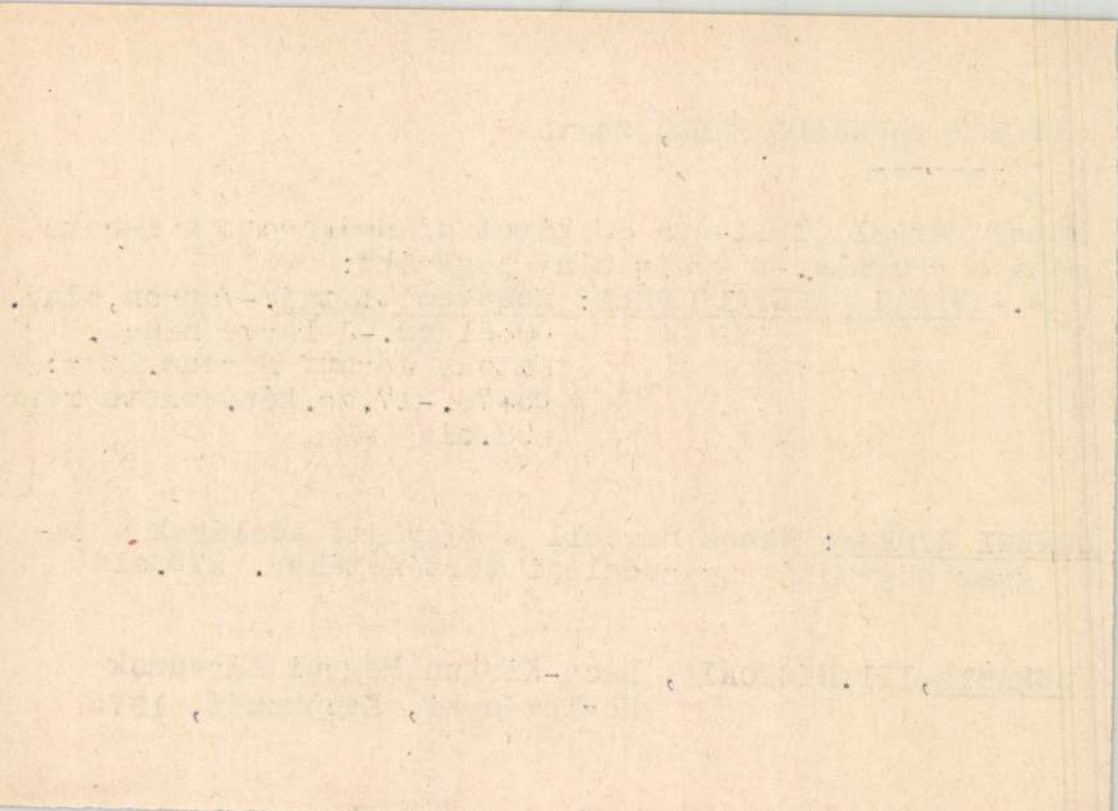
IVANYI GRUNWALD BELA, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajánlkozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyűjtemény jegyzéke:

20.-IVANYI GRUNWALD BELA: Kecskeméti táj.-Vászon,olaj.
50+61 cm.-Jelezve nincs.
Katona József Múzeum.Ltsz:
56+78.-17.sz.kép.Fekete repr
298.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez. 275.old

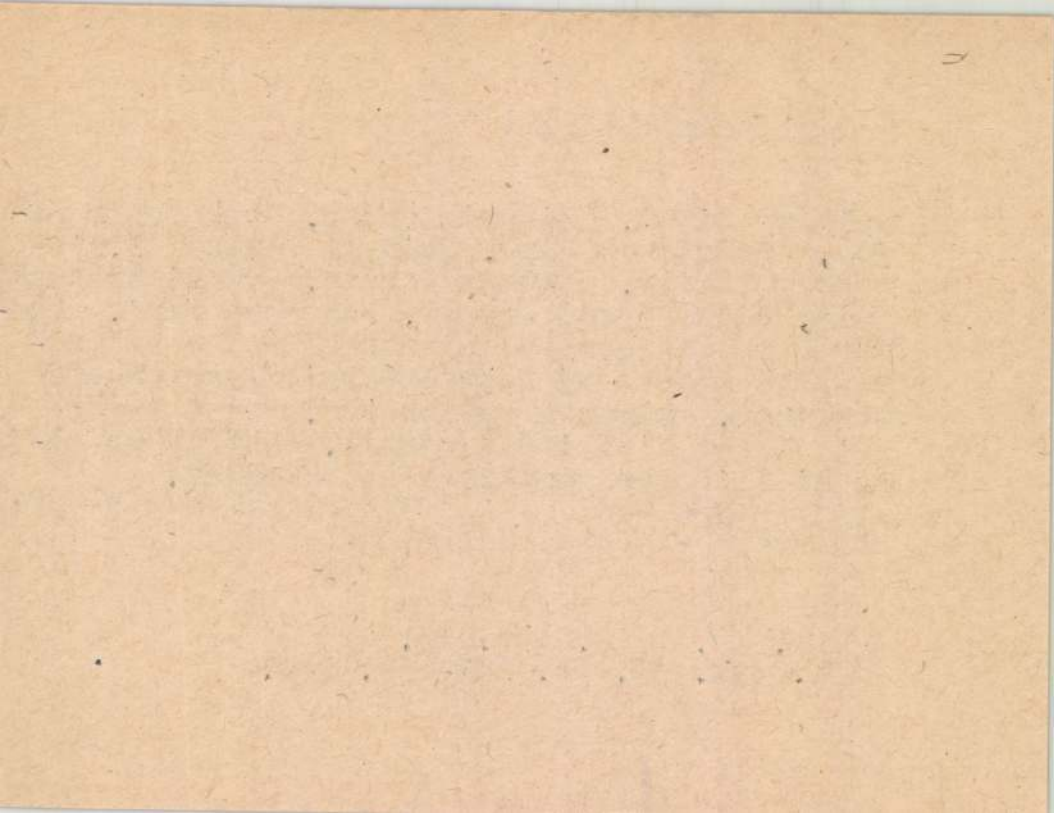
CUMANIA, III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei, Kecskemét, 1975

Iványi Grünwald Béla

Hollósy Simon, Bihari Sándor, Deák Ébner Lajos, Jendrassik Jenő, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Hatvany Ferenc, Iványi Grünwald Béla, Rippl Rónai József, Ferenczy Béni, Vedres Márk szerepelnek alkotásaikkal a Szépművészeti Múzeum új szerzeményeiből rendezett tárlaton, melyet a Művészet c. rovat ismer-tet "Három kiállítás" címmel. Fentiek az első kiállításon mutatták be műveiket.
Iványi Grünwald Béla: "Tavaszi kirándulás" c. képével szerepel a tárlaton.

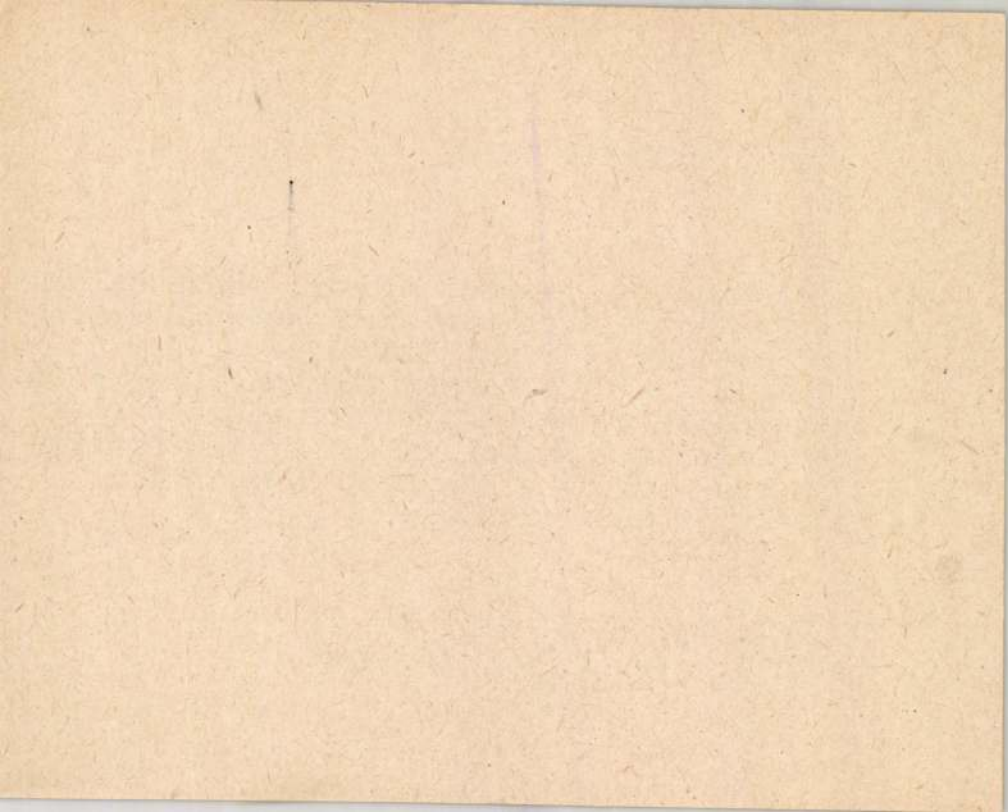
A HÉT, Bp. 1918. okt. 13.
XXIX. évf. 41. sz. 638-639. lap.

Iványi Grünwald Béla

Emőd Tamás és Szirmai Albert: "Mézeskalács"
c. szindarabjához tervezett szinpadképeket.
A "Szinház" c. rovat kiemeli a művész disz-
leteit, melyek a magyar táj különösen szép
részleteit adják, s a magyar diszitő ele-
mek felhasználásával, valóságos tündérvilá-
got varázsolnak a daljáték keretéül.
Király Színház előadása.

A HÉT, Bp. 1923. dec. 20.
XXXIII. évf. 1. sz. 14. lap.

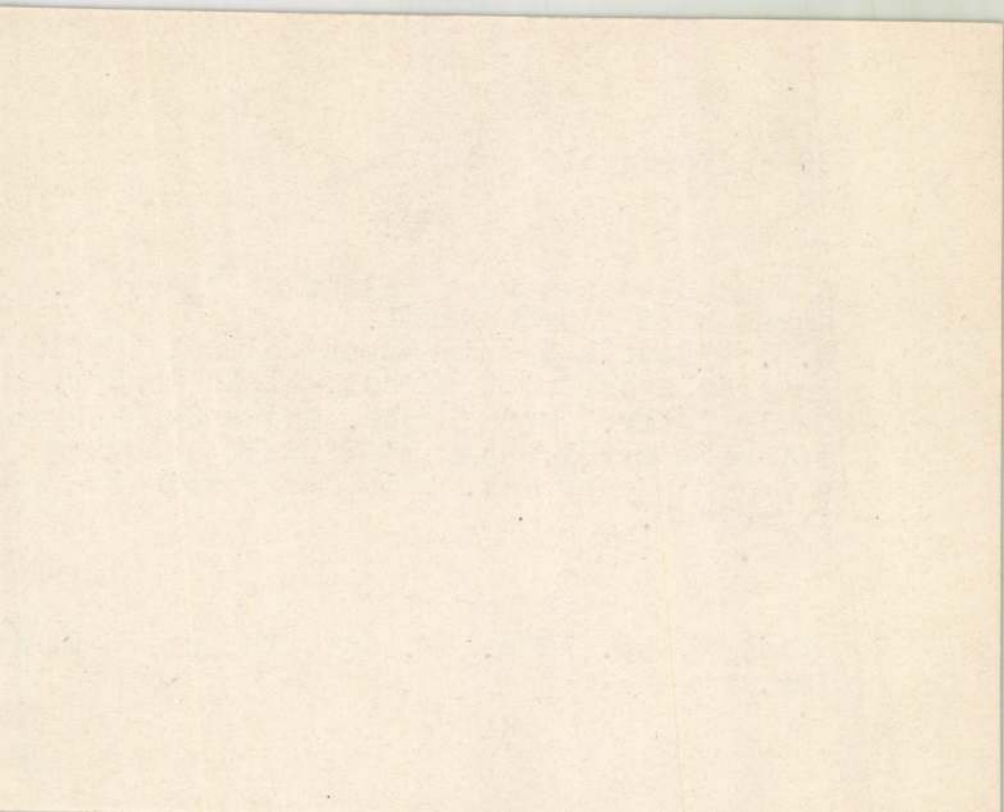
Iványi Grünwald Béla

A lap hozza a művész rajzát az "Azra" c. darab házi főpróbájáról.

B.Z.: "Festők a színházban" címmel közölt interjuja során öt művész, -Glatz Oszkár, Szüle Péter, Márk Lajos, Feiks Jenő- nyilatkozik arról, hogy miért volt számukra a legérdekesebb az, akit, vagy amit le-rajzoltak.

Repr.

Déliab, Bp. 1930. IV. évf. 13. sz. 6-8. /
lap.

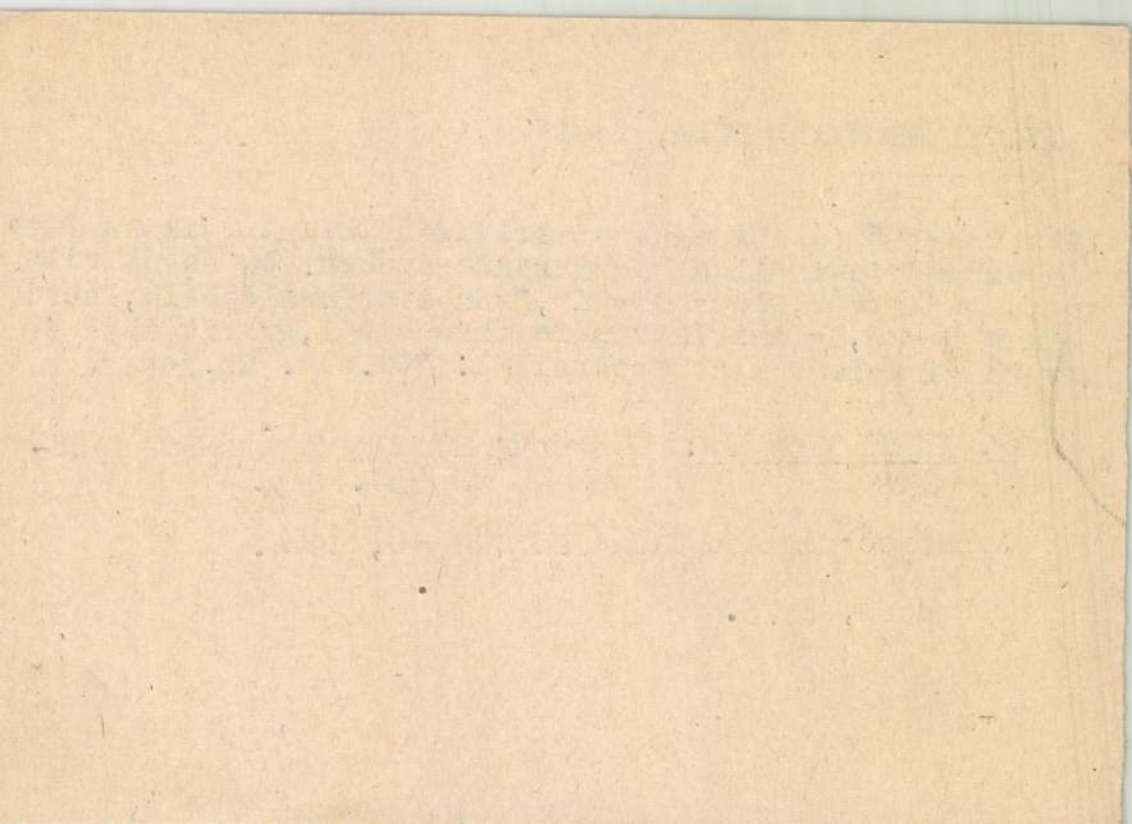
IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

1974. febr. 25-én nagyszabású országos tárlat nyílt a Déri Múzeumban Pécsi Pilch Dezső rendezésében. Aba Novák Vilmos, Csók István, Glatz Oszkár, Iványi Grünwald Béla, Pécsi Pilch Dezső, Szőnyi István festményeiből, grafikáiból és Kövesházi Kalmár Elzs szobraiból. 757. old. 22. jegyz

Sz. KÜRTI KATALIN: A Debreceni Ady Társaság képzőművészei 751. old.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve, 1974.

Debrecen, 1975.

Gränyei Grünwald Béla

Pálffy Tibor sajtója, melynek címe: „Akkik,
nem mennek a Mücsömökbe, — a Yapan-
kórházba működtetődik” címen a mű-
vészi karikaturája és sajtó körül aláírása.
(rept.)

Születem gyűjteménye: Pálffy Tibornál - műletére és
fordulójára.
Petőfi Népe, 1946. ápr. 25.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to contain several lines of cursive script.

Jóvágyó Grünwald Béla, költő

L: Kmetty János

-: Emléktábla

Esti Hírlap, Br. 1977. február 10.

1.

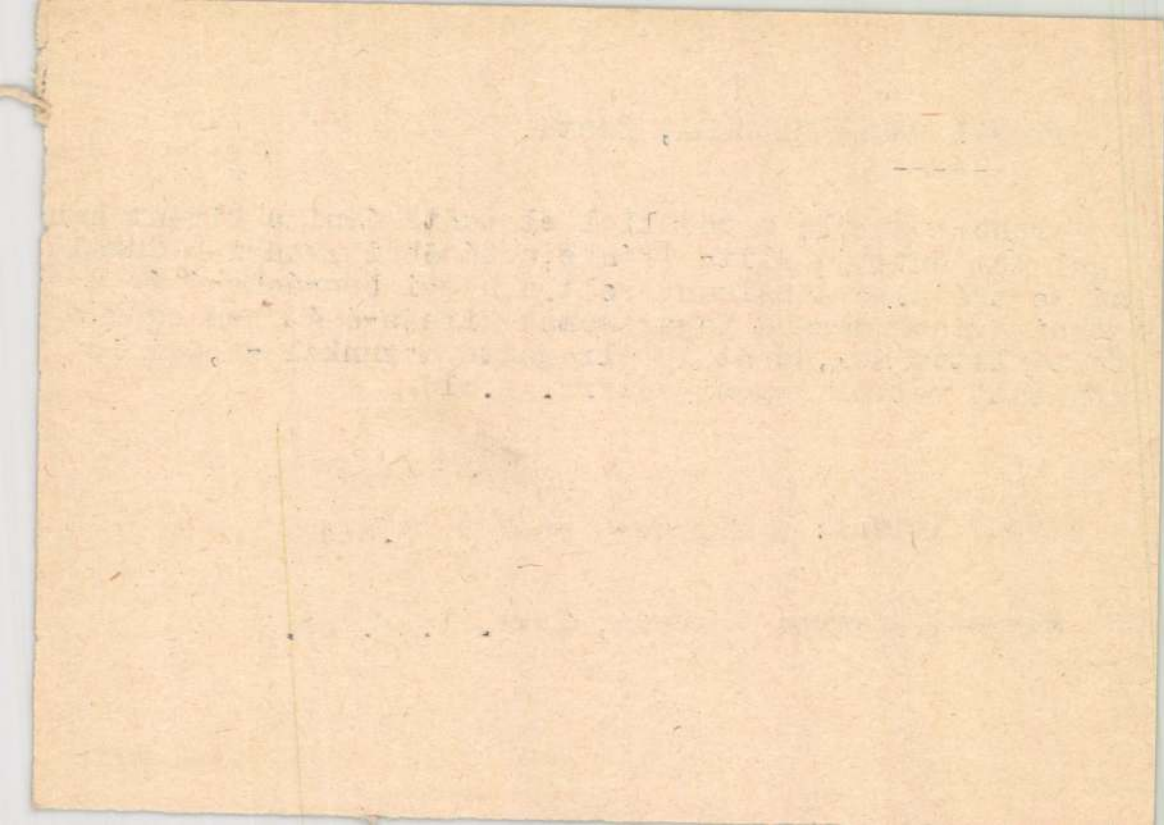
30.

IVANYI GRÜNWALD BÉLA, festő

Ferenczy Károly a modellel el tudta érni a kívánt hangulatot, mutatja Blitz Irénke, a későbbi Iványi-Grünwald né portréja. Ez tanulmány volt. a hegyi beszédhez és az isteni igének magába fogadásának kifejezését nem csak a festő látta meg, de őt is elragadta a "munkaláz", őri is áthatott valami isteni szikra. 3.old

JANOSY ISTVAN: A Ferenczy család 2.old

Műzsák, Múzeumi Magazin, 1973. 1.sz. Bp.

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

1971 nyarán a nagybányai levéltárosok sokat beszéltek az ottani festőkkel együtt a régiekről, de Iványi Grünwald Béláról Csók Istvánról és a többiekről, akik hosszabb rövidebb ideig éltek Nagybanján ez alkalommal nem beszéltek. 4. old

FÓBIAS ARON: Latogatás Nagybanján 3. old

Művésék, Művészeti Magazin, 1971. 4. sz. 6p.

1870
1871

Wazyj Grynwald Betle

„Ferdő art a szabadban”

o.v. 70 x 100 cm L. l. p.: Wazyj Grynwald Betle

Ár: 18000 Ft.

BÁV 42. Képekaukió Budapest, 1977. május

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

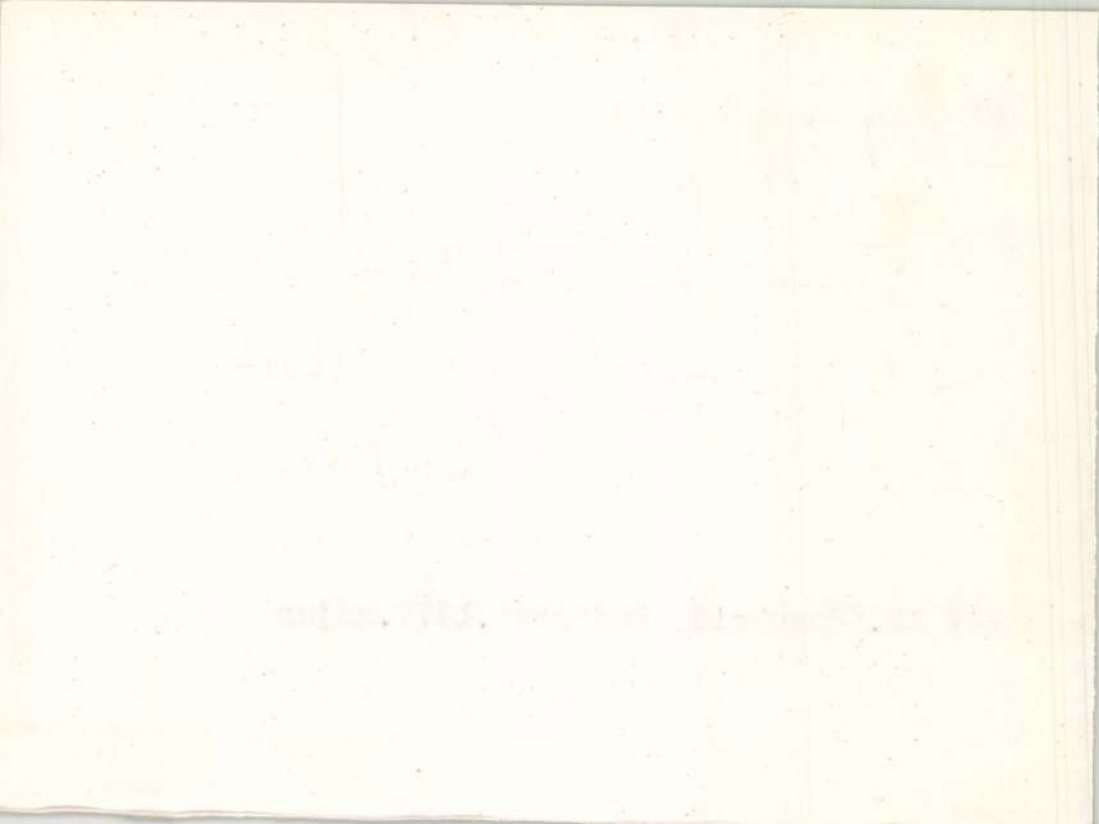
Wasyi Grünwald Betu

"Tawasi munda" oby, Zastoy 70x59 cm

L. d. p.: Grünwald Betu Védett.

Utallasi is: 12 000 ft.

BÁV 42. Képauei6 Budapest, 1977. május

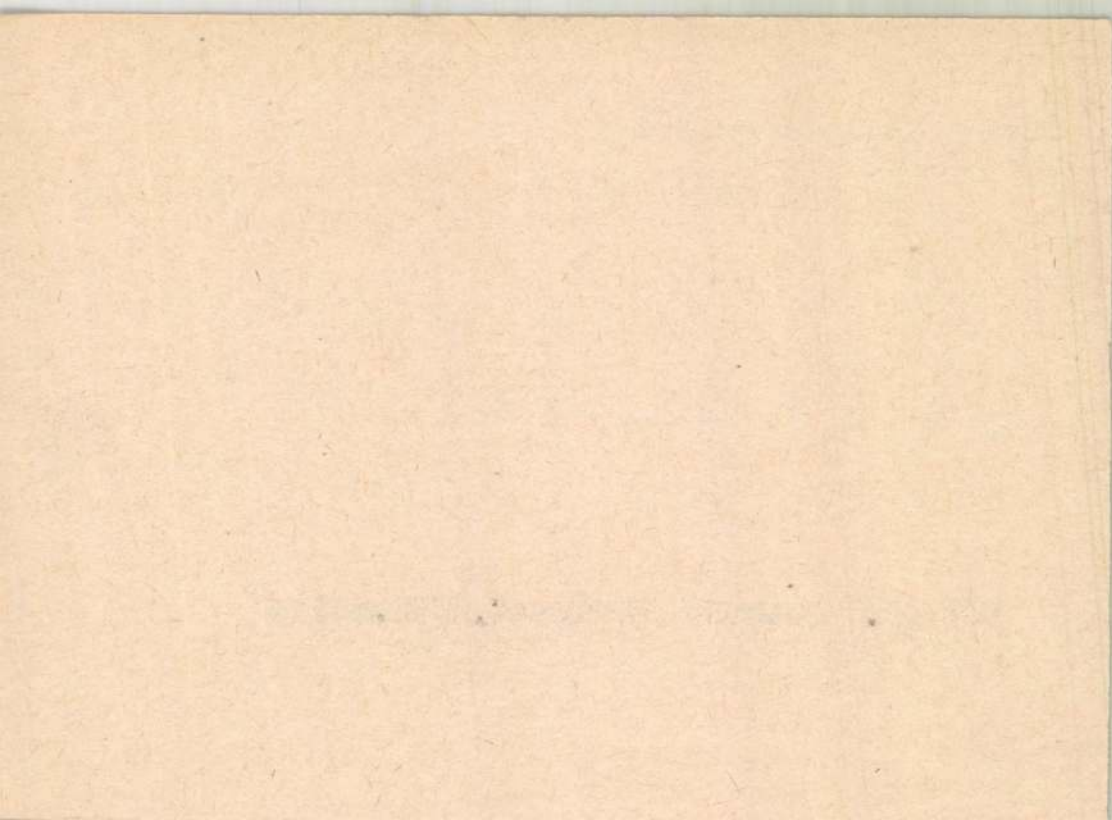
Vörösi Győzővel Béla
(1867-1940)

"Háborúvályog" o.v. 73x100

J. L. J. N. B. Győzővel Béla 1903

Védett. Utólagos ár: 18000 Ft.

BÁV 42. Képekkiadó Budapest, 1977. május

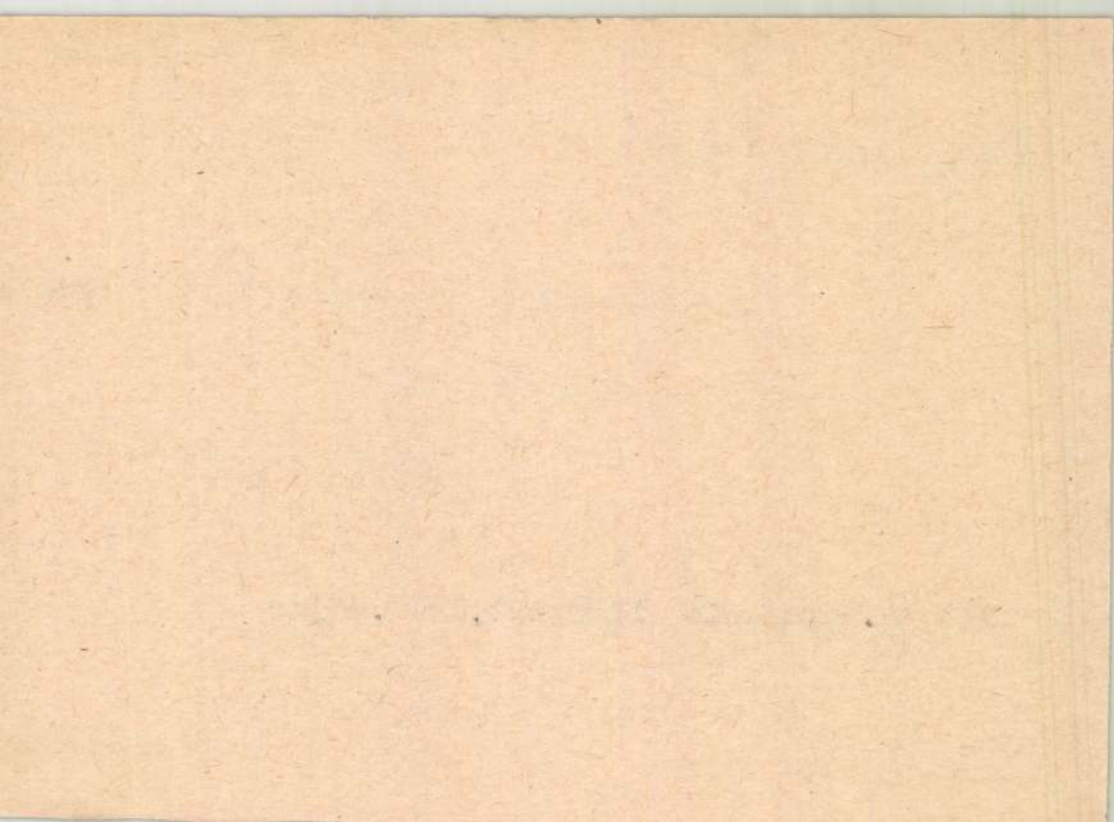
Walter Goodwin Betz

"Kulturgeschichte" o. London 64x66 cm

J. L. P. Goodwin Betz

Uttahasi 21,000 ft.

BÁV 42. Képekció Budapest, 1977. május

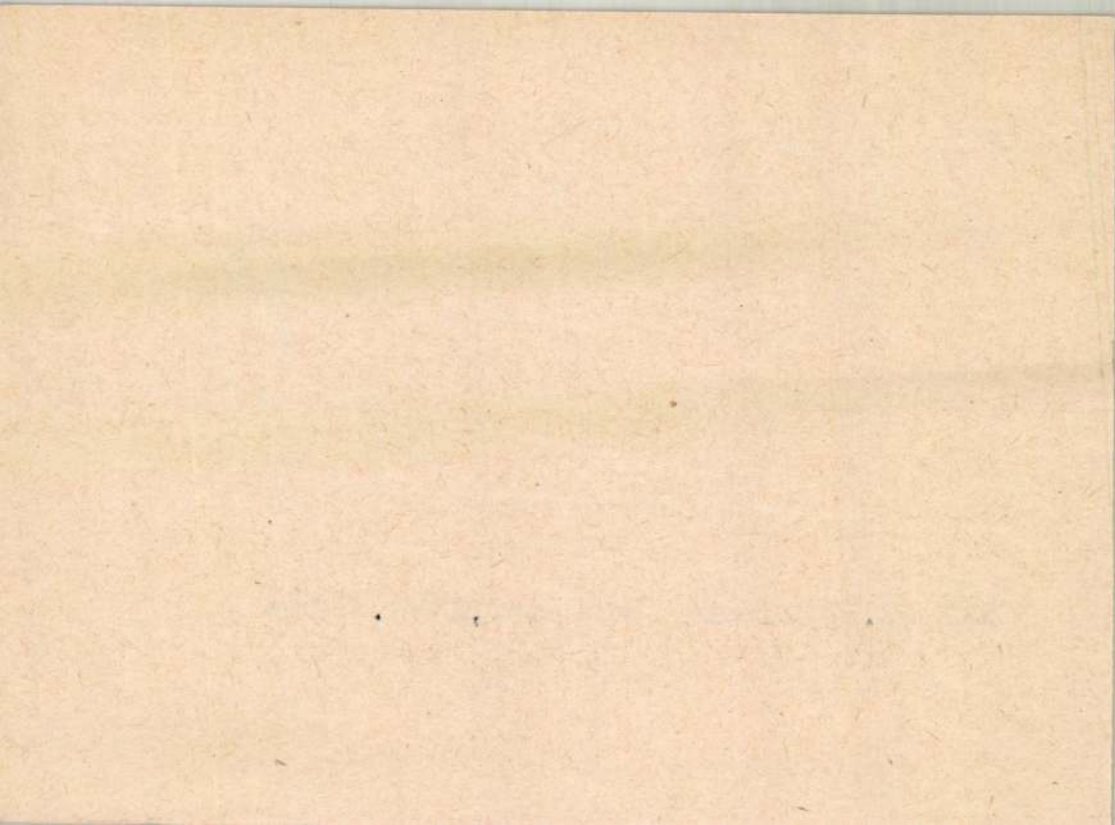
Vörösi Gyúrnwald Béla
(1867-1940)

„Gendelel” o.v. 60x50. I. f. j.:

Vörösi Gyúrnwald Béla 1938.

Utaltási a: 12000 Ft

BÁV 42. Képauckió Budapest, 1977. május

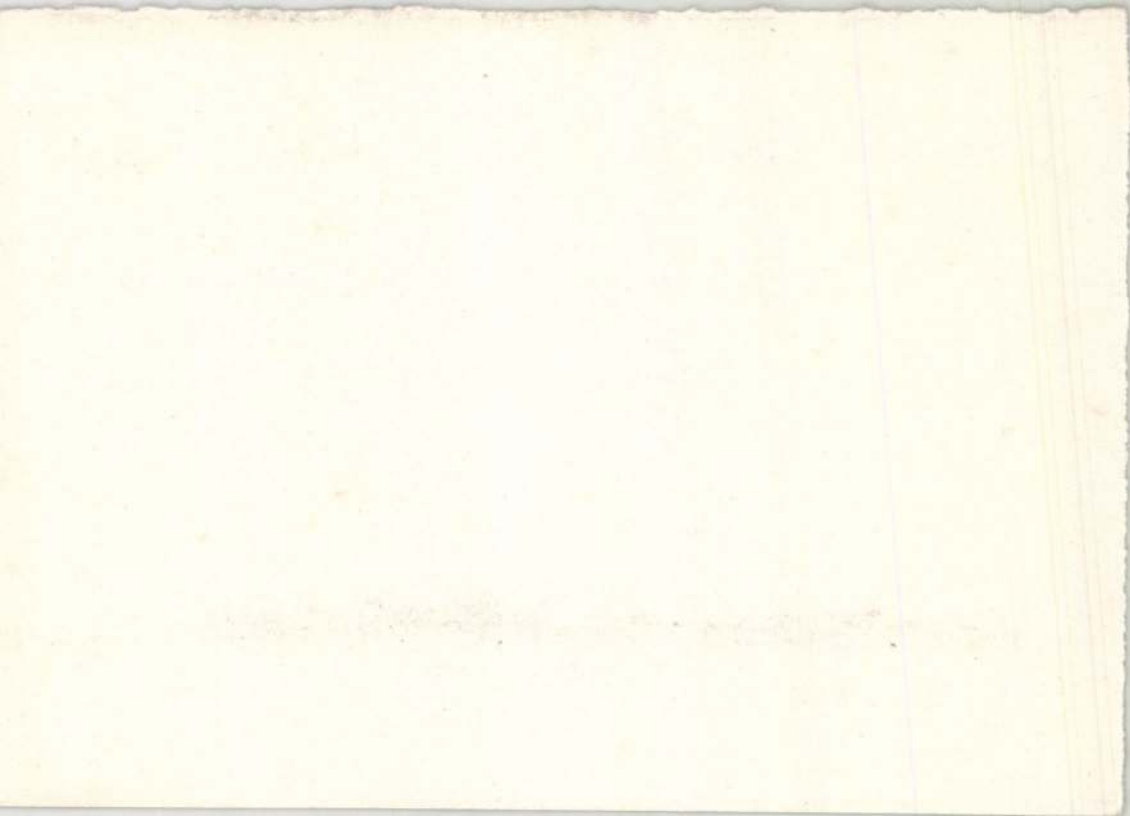
Walyi Grünwald Beta

„H'lii no" o. Karton 47 x 26,5 cm

J. l. j. : Walyi Grünwald B. (Schnitt)

Uli'alkai ai: 8000 ft.

BÁV 43. Képek 16 Budapest, 1977. szeptember

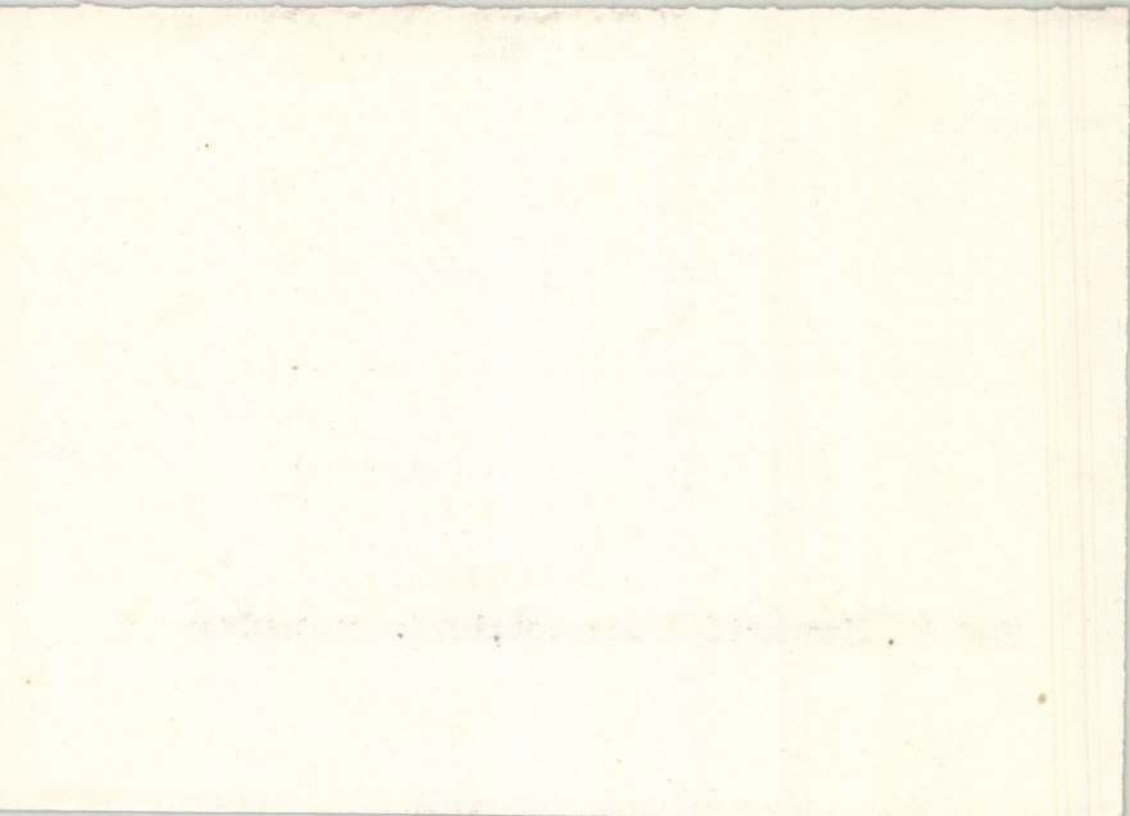
Wangyi Górnwald Bete

"Keszteméti utca" o. fa. 54869

S. l. p. 1. Wangyi Górnwald B.

Waltari as: 15000 ft

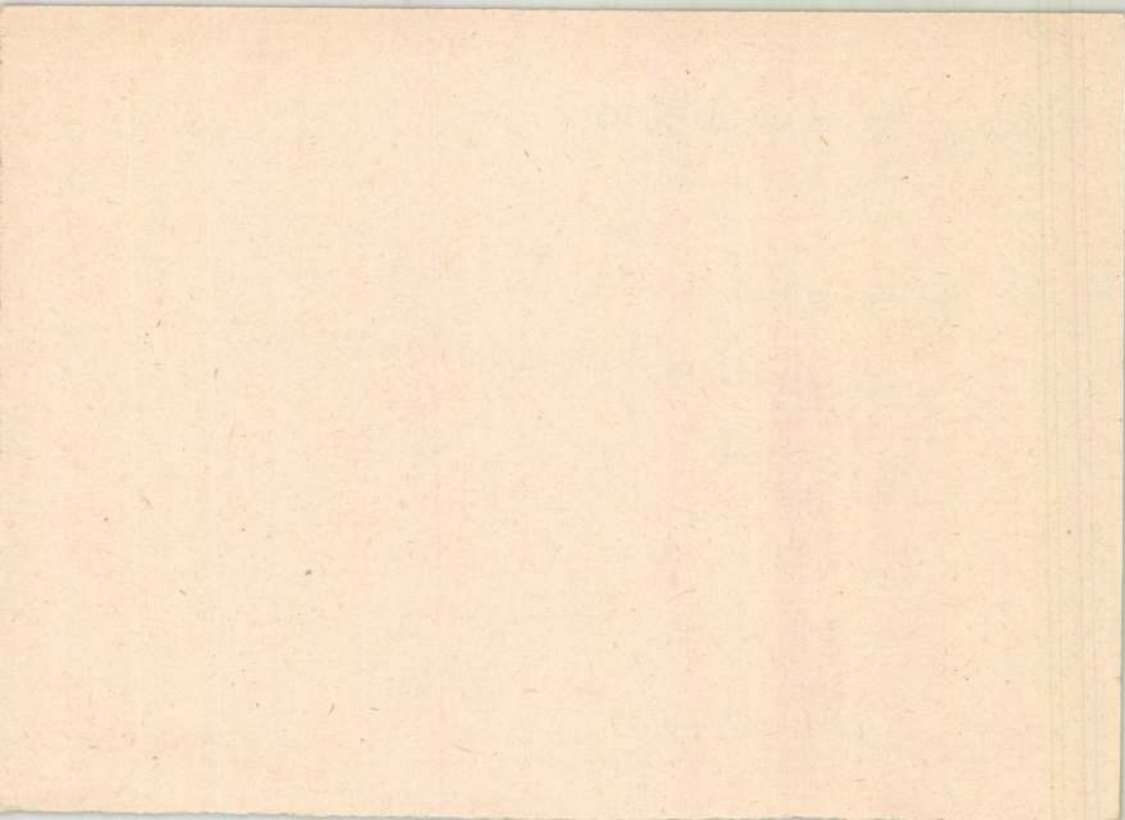
BÁV 43. Képekci6 Budapest, 1977. szeptember

Yvonne Grünwald Béla

A Buonainyi Arukia művészeti
alkotásai a művész nevelési
vegyes.

— Képzőművészeti alkois.
Tulok, 1977. május 22. - 43. lap.

Tudományi Grünwald Béla, kishő

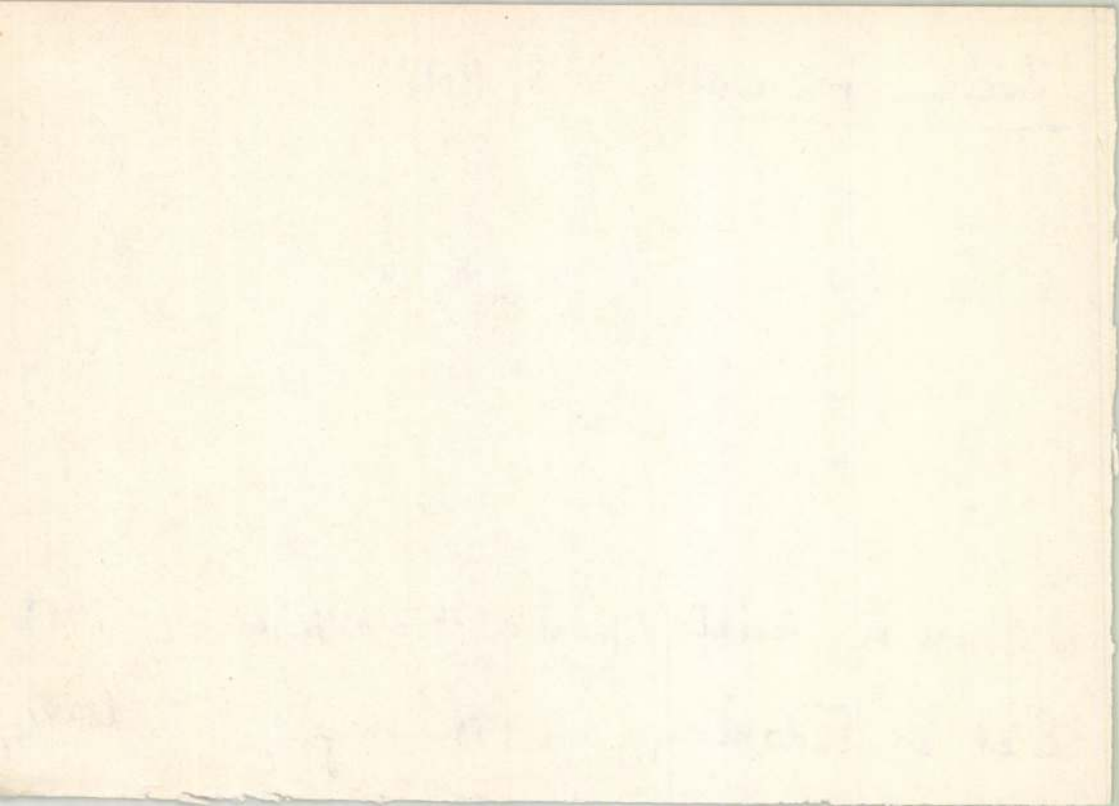
h. : hoh h.

de Boross M: Az éntő d pünt a Kic' // é társai

1083.

É'let és Tudomány, Bp. 1980 aug. 22

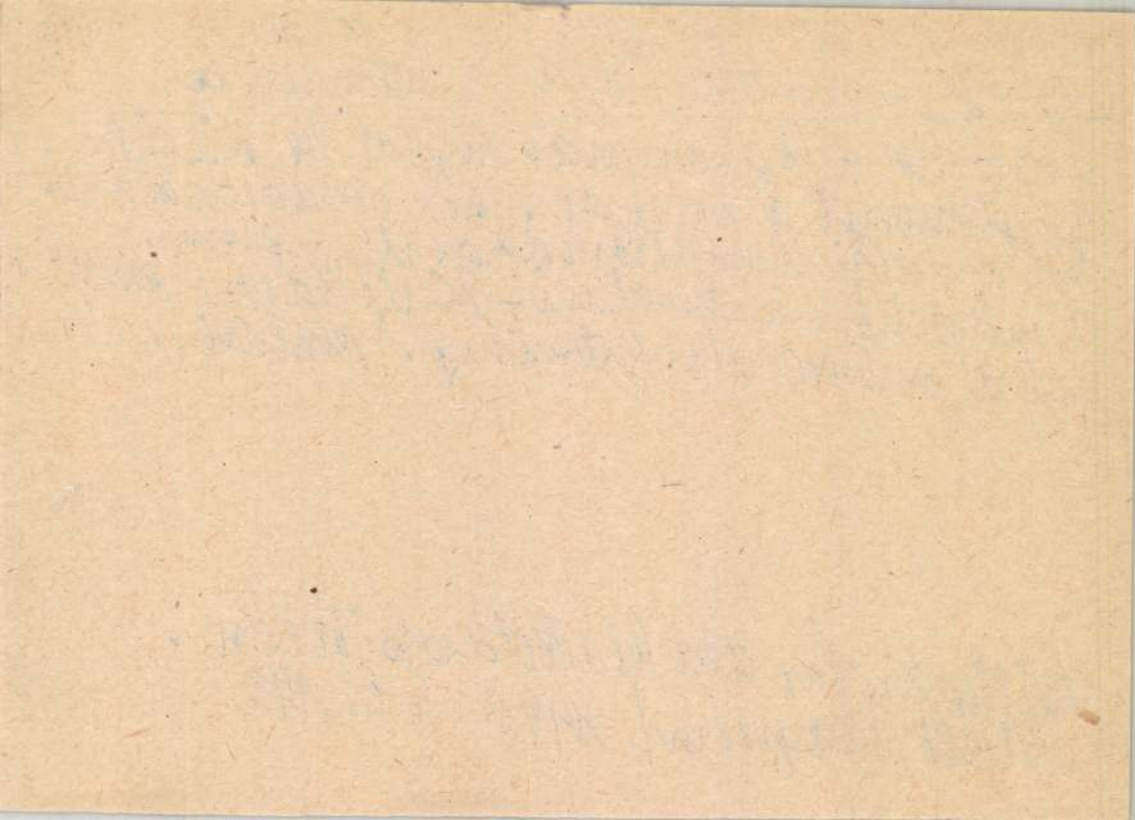
XXXV/34

Jóvágyi Grünwald Béla, festőművész.

Második alkalommal mutat be kisebb-
nagyobb méretű a magyar festők alkotásai-
ból a tatabányai Kuny Domokos Művelődési
és Művelődési Központ - kiállításán
és a művészeti kiállításán. (említés).

Heitler László: a kiállítások tatabányai.
Kuny Domokos Művelődési Központ, 1978. okt. 14.

Judnői Gyémend Béla, festő

L: Vinkler Károly

Tandí L: Vinkler Károly

a1-96

Tinutai, Képez, 1979. dec

XXXIII/12

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text in the upper middle section of the page.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Iványi Grünwald Béla

Szőnyi István, Vaszary János, Csók István, Szentgyörgyi István, Mattyasovszky-Zsolnay László, Réti István, Glatz Oszkár, Rippl-Rónai József, Iványi Grünwald Béla neve szerepel Mátrai Vilmos kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett -"Szinyei-Merse Pál Társaság első kiállításá"-ról szól.

A bemutatott művek értékelése:

Iványi Grünwald Béla nem szerepel a kiállításon, a kritika példának említi meg és annyi megjegyzést fűz hozzá a művészről, hogy "megszelídült."

Élet, Bp. 1922. dec. 10. XIII. évf. 25. sz.
605. lap.

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the above mentioned matter. I have the pleasure to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration. I am, Sir, very respectfully,
 Yours truly,
 J. M. [Name]

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the above mentioned matter. I have the pleasure to inform you that the same has been forwarded to the proper authorities for their consideration. I am, Sir, very respectfully,
 Yours truly,
 J. M. [Name]

Jóványó - Grünwald Béla, eskő

Li Rippl-Rónai

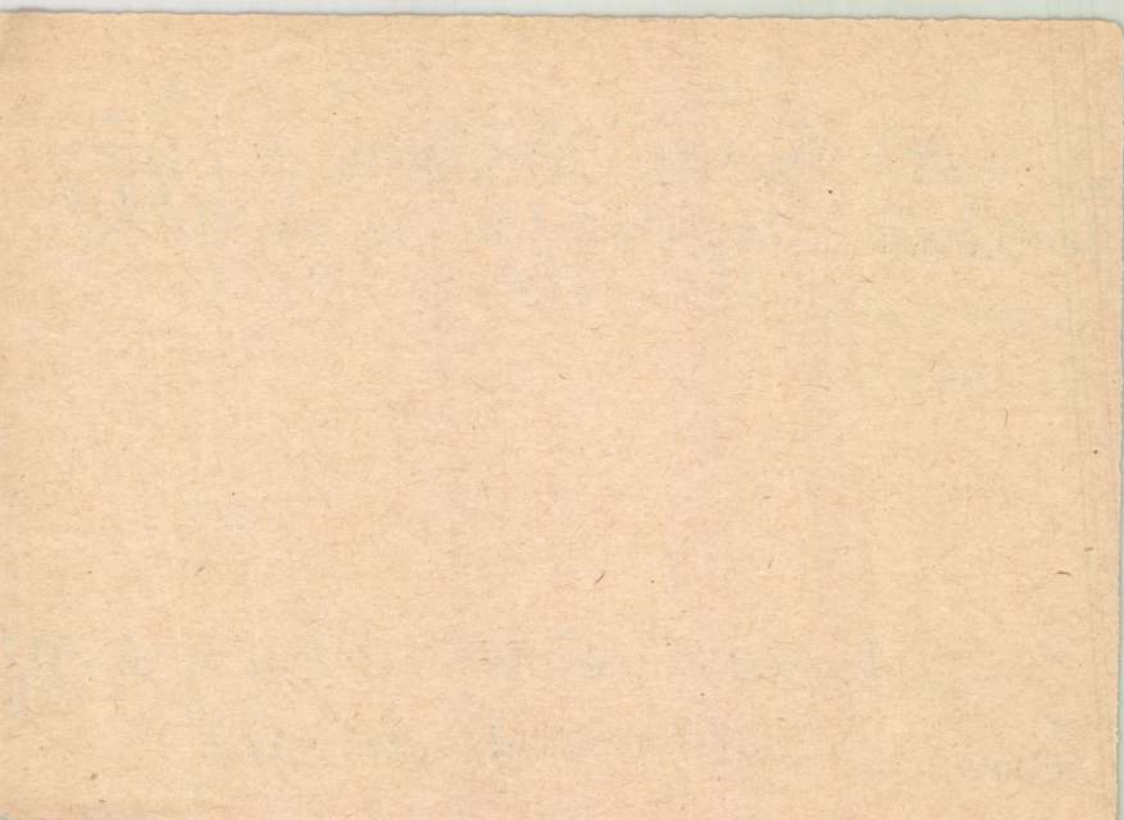
Erdélyi Gy: A Rippl-Rónai Emlékmúzeum 15

Nép szabadság,

Bp. 1979. jún. 10.

Grünwald Béla, festőművész
Megnyílt a Somogyi Képtárban a "Somogy
festészet háttéranyagai" c. kiállítás,
melyen egy-két alkotás szerepel a
művésznél.

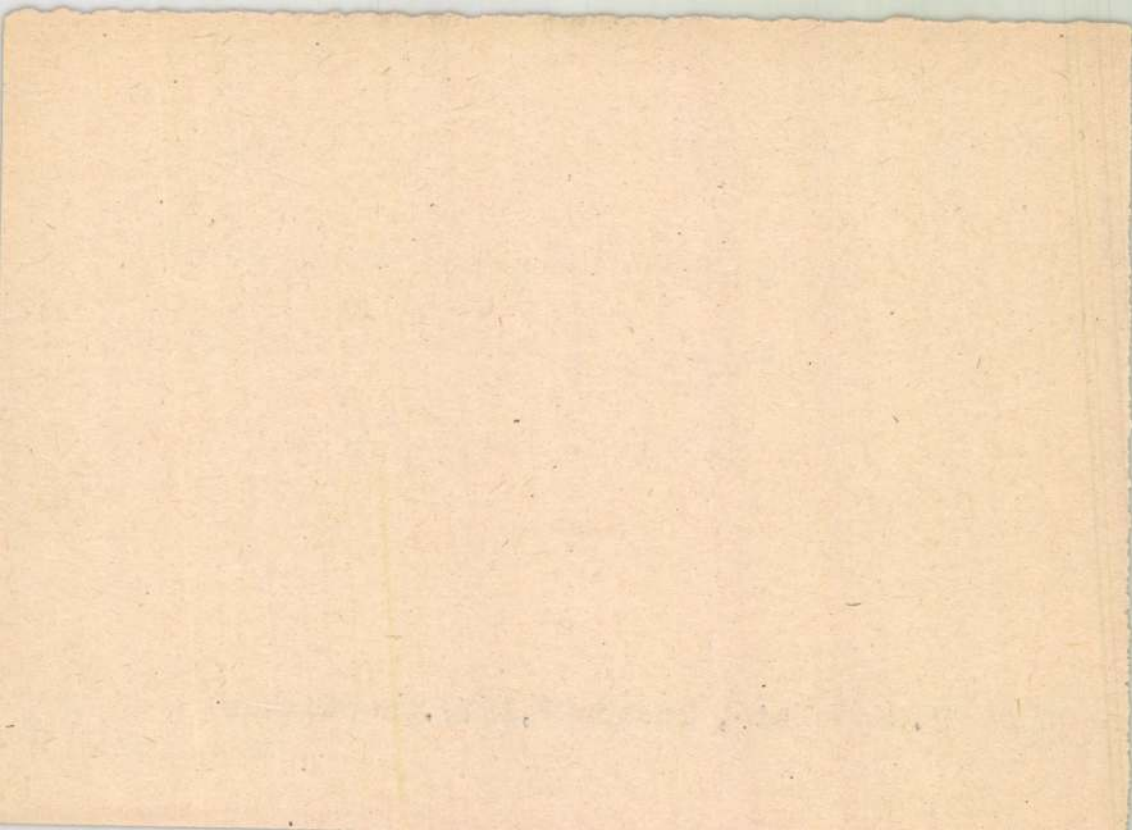
Lengyel András: Keresetmetszet egy évszázad-
ról.
Somogyi Néplap, 1978. júl. 16.

Wányi Grünwald Béla

'Lejeltyő birkanyag' o. v. 50x60 cm
d. l. p.: Wányi Grünwald B. Sérült, restaurált.
Kizáttári ár: 18000 Ft.

BÁV 49. Képekaukción, Budapest, 1979. szeptember

Ványi Grünwald Béla

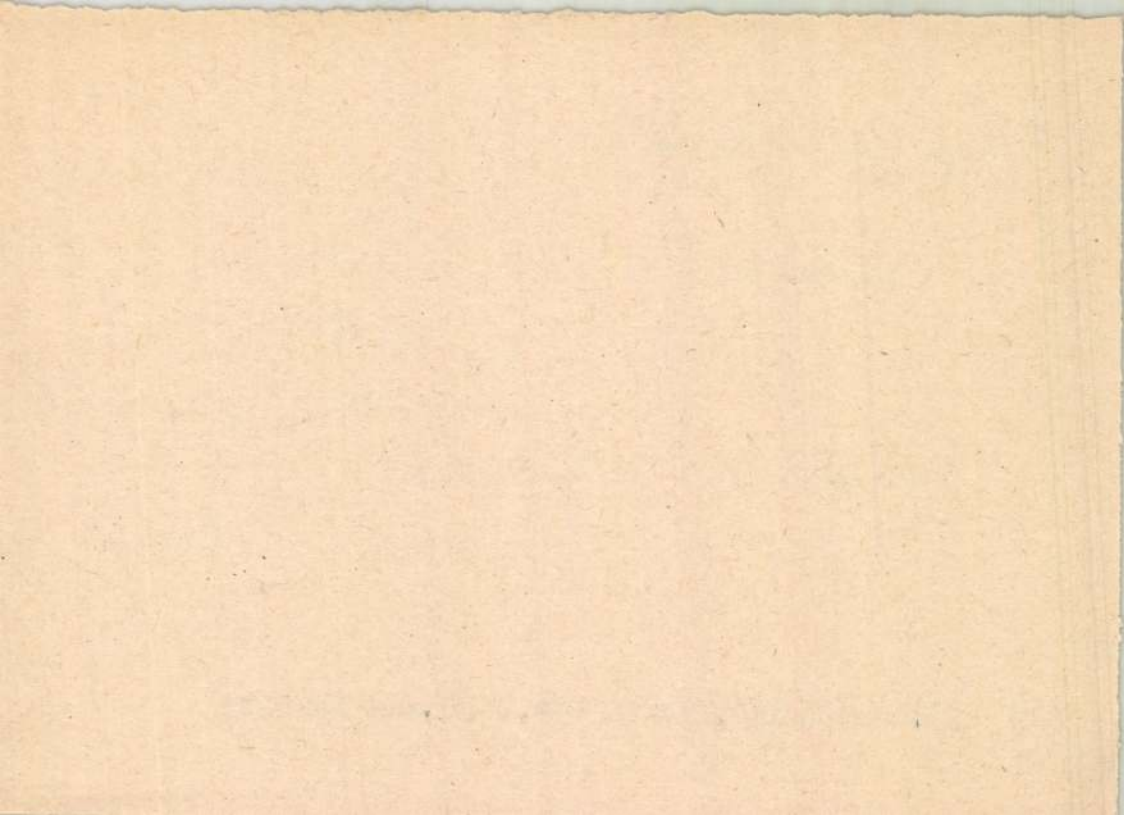
„Kertréylet” o. karbon 28,5 x 40,5 cm

J. l. G. : I. G. B. (Schult)

számlái ar: 6000 ft.

„Fürdő né” o. karbon 50 x 61

számlái ar: 12000 ft.

Iványi Grünwald Péter

"Ágányos" o.v. 60 x 80 cm

J.l. p.: Iványi Grünwald P. 1932.

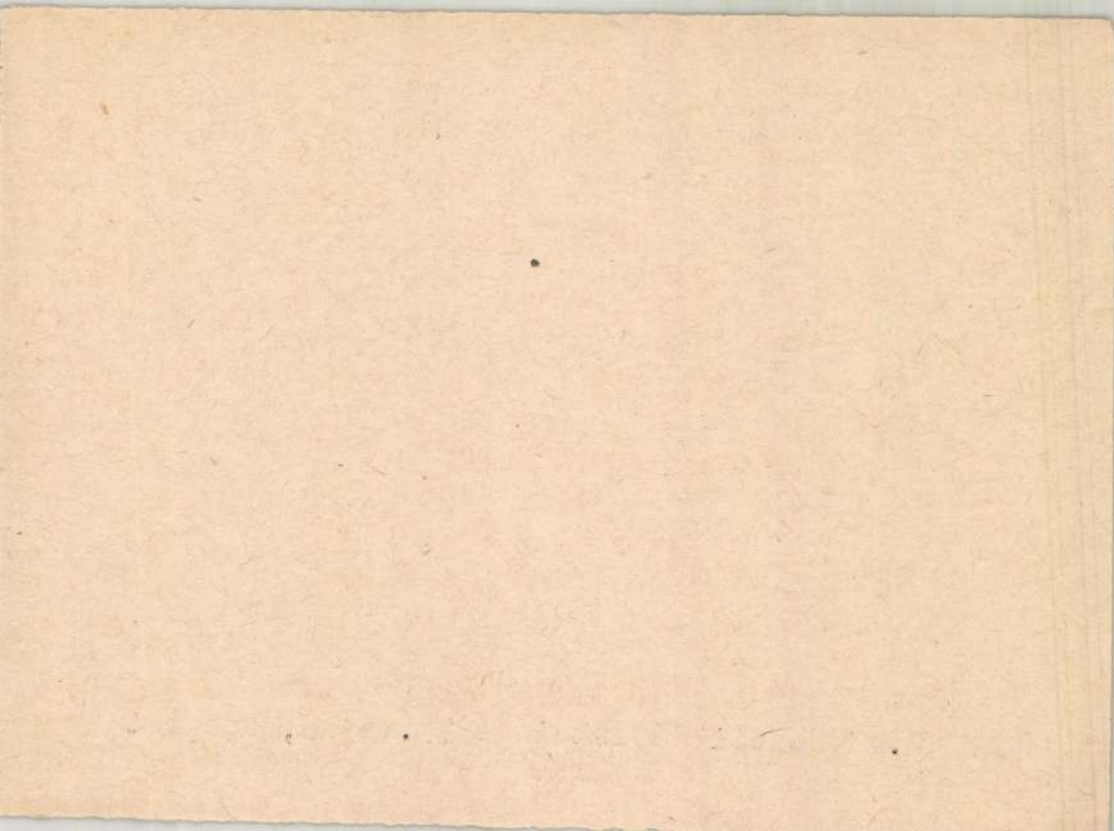
Szállítási ár: 12000 Ft

"Freskóterem IV. Károly kerületi házához"

o. lapon 70 x 70 cm (szélt). Védett.

Szállítási ár: 10000 Ft

BÁV 48. Művészeti Képekaukción 1979. május, Budapest

Wányi Grünwald Betle

"Vivágyrendelet" o.v. 98x70 cm

S. l. p.: Wányi Grünwald Betle (Restaurált)

Utaltatás: 15000 Ft

Iványi Grünwald Béla

"Legelőző erorda" o.v. 68x79 cm

I. l. I. Iványi Grünwald Béla

Utaltatás: 12000 Ft.

1977. II. 10. Televízió 19.30 Gné
TV. Híradó

- Ma délelőtti emlékünnepeken voltunk a Deák tér 3-as számú ház előtt, ahol századunk öt kiemelkedő művészeire emlékezett Pogány Ödön Gábor a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója.

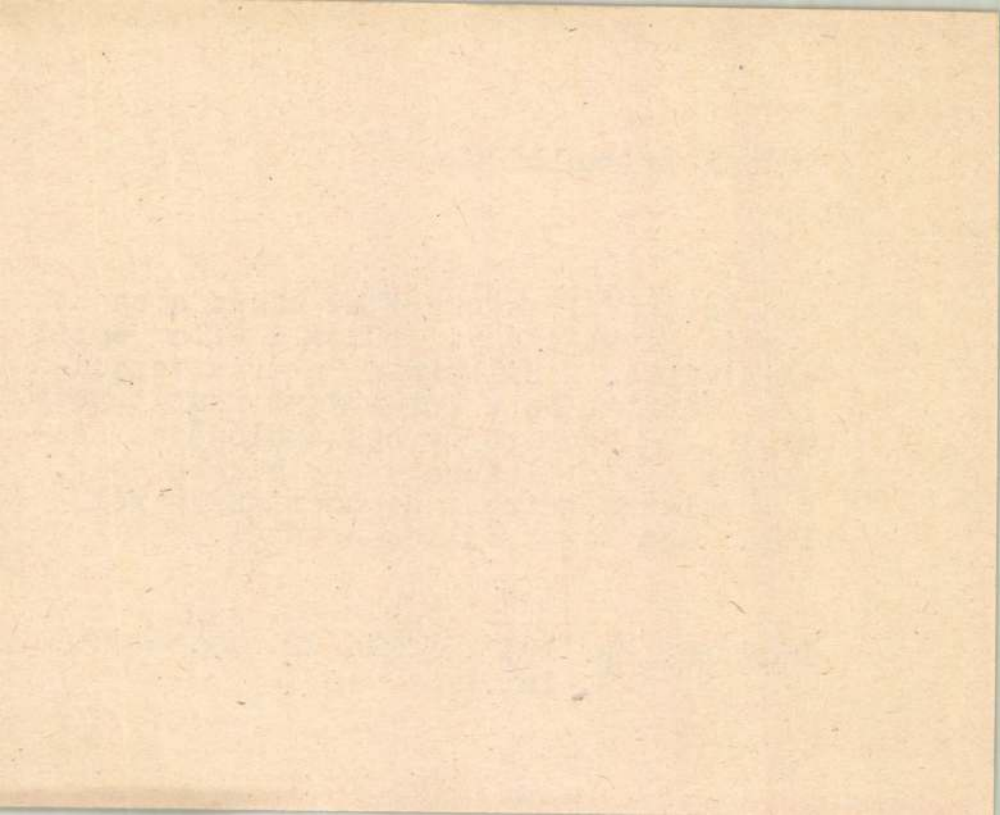
- Budapest belvárosának egy olyan házába jöttünk el emléktáblát avatni, amelyben felépítése óta sok jeles művész lakott. A mű-
termes lakások munkás otthont biztosítottak az itt élő festőknek,
ki hamarabb, ki rövidebb ideig a Deák tér 3 számú épületben ala-
kitotta gazdagította életművének egy egy fejezetét. Amikor fel-
idézünk művészetünk történetének 5 markáns alakját, rajtuk keresz-
tül tulajdonképpen XX. századi festészetünk széles kitekintésű pa-
norámáját is felvillantathatjuk az emlékezők előtt, mindazt a
nemes törekvést, ami a festői fejezés meggyőző erejét változatos
szépségeit századunk első kétharmadában oly vonzóvá tette. Irány!
Grünvald Béla, Ferenczy Noémi, Medveczky Jenő, Szentiványi Lajos,
Kmetti János külön is művelődés történeti jelentőségű egyé-
niség.

Evanyi Grünwald Béla

Iványi Grünwald Béla

Aba Novák Vilmos amerikai utján a saját képein kívül Iványi Grünwald Béla képeit is kivitte. A Silberman Galéria termében mutatták be a két művész festményeit, s mint Ujházy György beszámolójában elmondja a kiállításnak nagy sikere volt. A részletes leírást az amerikai utról lásd: Aba Novák Vilmos nevénel.

Déliab, Bp. 1935. juni. 22. IX. évf.
26. sz. 5-7. lap.

Iványi Grünwald Béla
Petőfürdő

1021

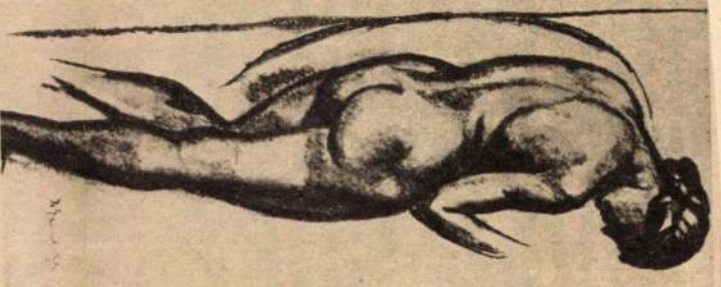
110 éve született Iványi Grünwald Béla

1867. május 7-én született Iványi Grünwald Béla. Élete, munkássága a múlt század utolsó, és századunk négy első évizenedének mozgalmas időszakára esik. A nagybányai művésztanulmányok alapító tagja volt és évenként tanára.

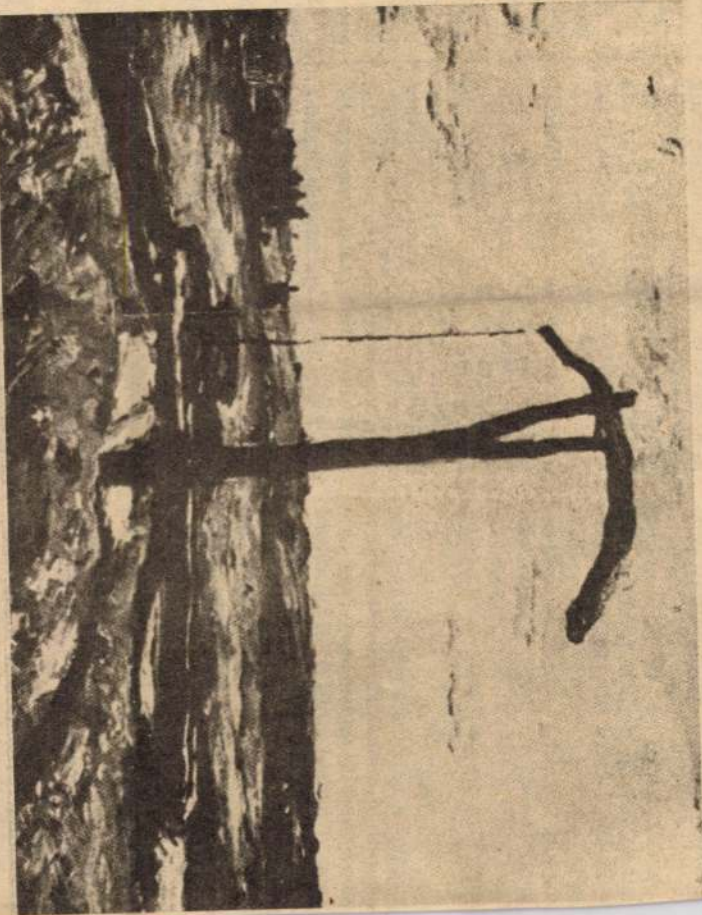
A avantgard törekvések támogatójaként 1910-ben önálló művészlepet alapított Kecskeméten, de hamarosan ennek is hátrát fordított, és hol az alföldi festők súlyos és komor paraszti világához, hol Vaszary János franciás könnyedségű művészetéhez, hol pedig Egry József balatonfenyvesi szeszélyességéhez közelített.

Kerek ötvényszendvics alkotói pályája alatt képek százait festette. Ha festői egyéniségét akarjuk meg-

határozni, elsősorban az új iránti fogékonyságát, festői látását, nagy szinkultúráját kell értékelnünk, és minden stílusváltozását egységes egészzé egybefoglaló vonásként illeszteni, költői adottságait. Alakját, egyéniségét, festői munkálkodásának közvetlen élményét még ma is sokan őrzik emlékeztülékben, s ezt Petrovics Eleknel szebben talán senki sem fogalmazta meg: „... Művészeknek a javából való, embernek szelíd, jóságos, halk és kedves... Izes dunántúli beszédével öröme a hallgatónak, csöndes okosságával, jóakarattal pártatlanságával a művészi közéletnek is bizalmat érdemlő, hasznos embere.”

Női akt tanulmány (1912)

Táj gémeskútival (1920-as évek közepe)

só hat héten nem ajánlani, csak jól lemosdani.

Fürdés után a testhajtásokat gondosan töröljük meg, hintőporozzuk be, és legalább negyed órára mind pihenjünk le! Nagyon fontos a táplálkozás, a fürdés után dörzstörővel finoman, körkörös mozdulatokkal dörzsoljuk meg. Ez fokozza a vérkeringést. Utána sóborszeszel, lágy mozdulatokkal masszírozunk meg a mellüket. Gondot kell fordítani a mellbimbó szoptatásra való előkészítésére is. Kb. két hónappal a baba születése előtt edzeni kell a bimbókat. Következőképpen: durvább mosdókesztyűvel először finoman, majd fokozatosan erősebben dörzsoljuk meg a bimbókat, vigyázva arra, nehogy berpedjenek. Utána babakrémes tisztaruhát helyezünk a mellbimbókra.

A terhes anyát sokszor azzal biztatják: „Sokat egyél, mert nekid most kettő helyett kell enned!” Ez nagyon helytelen és rossz tanács. A terhes anyának nem mennyiségi, hanem minőségi táplálkozásra van szüksége! A terhesség alatti súlygyarapodás a korábbi testsúly 15 százalékánál ne legyen több. A túl-

dig próbáljuk meg a rával eltakarni e szépséghibát vagy alapoival és púderrel halványítsuk a foltokat. Ha szülés után néhány hónappal még nem tűnnek el a májfoltok, forduljunk bőrgyógyász szakorvoshoz. Ne hanyagoljuk el ezt a kozmetikai problémát.

A terhesség ideje alatt előfordul, hogy a haj erősen zsírosodik vagy éppen szárazzá, törékennyé válik. Szülés után ez is rendeződik. Addig használjunk a haj állapotának megfelelő ápolószereket. Keringési zavarokra utaló tünet a terhesség alatt a hajhullás. Ajánlatos bőrgyógyászhoz fordulni, bár a hajhullás szülés után rendszerint megszűnik.

A fogsápolásra is nagyobb gondot kell fordítanunk, mert terhesség alatt, mézhiány miatt, a fogak gyorsabban romlanak. Ellenőriztesd a rendszeresen fogainkat. A rossz fogakat idejében kezeltesd ki.

A jólápoltság a terhesség időszakát is megkönnyíti. A jó izlés azt diktálja, hogy ebben az állapotban kerüljünk a túlzott kikészítés. A mértéktartó kikészítés domborítja legjobban ki a terhes anya arc kifejezésének különös szépségét.

Fásli Katalin

nyaman öntözzük, az első fagyok után lombbal takarjuk. Kora tavasszal fólia alá tesszük, ahol gyorsan csíráznak. Amennyiben nincs fóliánk, napra is tehetjük a ládát.

A kis növényeket ládába vagy félművekből tűzdeljük. Naponta öntözzük. A növények öszre megerősödnek, és végleges helyükre ültetethetők.

A kankalinokat virágzás után tözdeléssel is szaporíthatjuk. Ha kisültünk egy növényt, látjuk, hogy több levelezettől áll. Ezek mind egyike önálló gyökérrzel rendelkezik. Az idősebb szártalan és sugár kankalin (P. elatior) fajtaikat annyi részre szedjük szét, ahány levelezettől áll. Félműveket helyre ültetjük, naponta öntözzük, és árnyékolóval védjük a naptól. Öszre megerősödnek, és végleges helyükre ültetethetők. A kert árnyékos, félműveket helyére ültessük. Képezhetünk kisebb foltokat, de használhatjuk egyesével is. Szégyélnézőként is mutatók.

A kankalinok szín- és alakgazdagságuknál fogva értékes kerti évelők.

Fodor Béla

zatot.) 3. He3, e5 4. d5, b5 (cserével tehát a Benk/cse létre. Ha világos útna b5 loggal, majd a huszárral, a világos azonban elhárítja az á tőrekszik.) 5. ob5+, ab5: 6. e4.

Hb5, d6 8. Hf3, g6 9. e5? (Világosnak nem szabad megvárnia, míg sötét befejezi a fejlődést, mert akkor a sötét állás már kedvezőbb lenne, hanem meg kell próbálni a centrumban kiélezni a helyzetet.) 9. ...de5: 10. He5; Fg7 11. Fe4, 0-0 12. 0-0, Hfd7! (A játszma fordulóponthoz érkezett, sötét hozzálát a világos tisztek visszaszorításához, bábjainak aktivizálásához. Már most érdemes figyelni arra,

ket.) 29. Bf1, Va2: 30. Vd8+ Kg7 31. Ve7, Fe3! 32. e5, Vd5! (A játszma sorsát véglegesen eldöntő lépés. Előkészíti a b gyalog előrenyomulását, s célba veszi az e5-ön álló gyalogot. A világos bátya tehetetlen.) 33. Vd6, Ve5: 34. Vd7, Vh5 + 35. Kg1, Ve5+ 36. Kh1, Ve4 és világos feladta.

Filep Tibor
sakkmaster

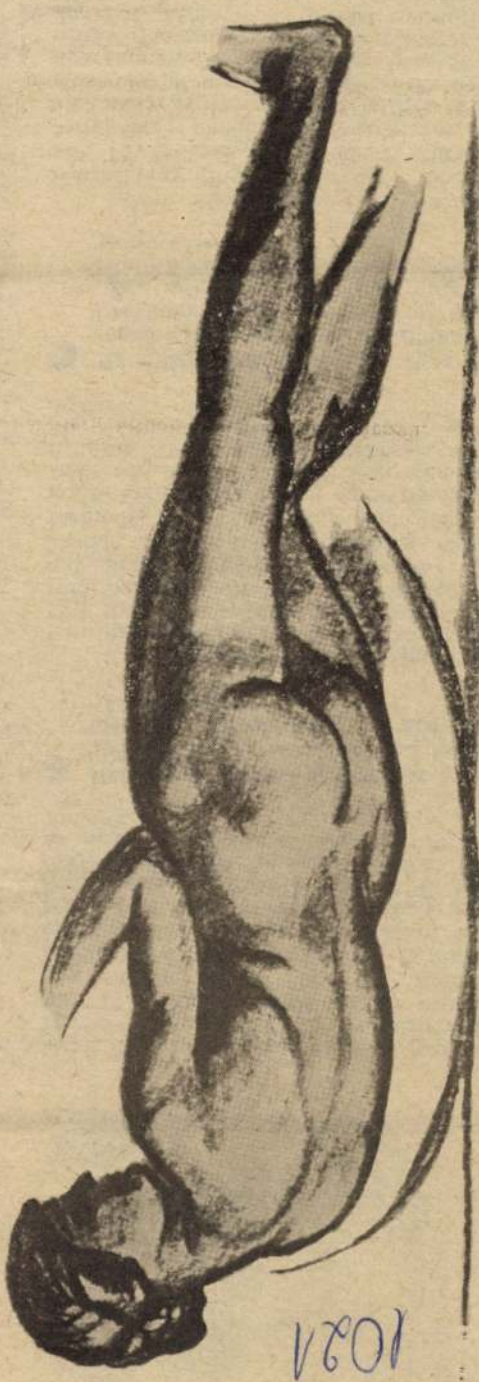
KERESZTREJTVÉNY A ZENÉRŐL

Kemény Simon verséből idézzük a vízszintes 1., függőleges 24. és 61., vízszintes 10.; és (a vers címe) a függőleges 19. számú sorokban.

A SZÍNEK KÖLTŐJE

1867. május 7-én született
Iványi Grünwald Béla.
Élete, munkássága a múlt század
utolsó, és századunk négy első
évtizedének mozgalmas időszakára
esik. A nagybányai művészlept egyik
alapító tagja volt és éveken át tanára.
Az avantgarde törekvések
támogatójaként 1910-ben önálló
művészlepet alapított Kecskeméten,
de hamarosan ennek is hátat fordított
és hol az alföldi festők súlyos és
komor paraszti világához, hol
Vaszary János Franciaországban
művészetéhez, hol pedig Egry József
balatoni fényfestészetéhez közelített.
Kerek ötvenesztendős alkotói pályája
alatt képek százait festette. Ha festői
egyéniséget akarjuk meghatározni,
elsősorban az új iránti fogékonyságát,
festői látását, nagy szinkultúrát
kell értékelnünk, és minden
stílusváltozását egységes egésszé
egybefoglaló vonásként lírai, költői
adottságait. Alakját, egyéniségét,
festői munkálkodásának közvetlen
elmenyét még ma is sokan őrzik
emlékeztükben, s ezt Petrovics
Elkénél szövegben talán senki sem
fogalmazta meg: "... Művészek
a javából való volt, embernek szelíd,
jószagos, halk és kedves... Izes
dunántúli beszéddel öröme a
hallgatónak, csöndes okosságával,
jóakarati partatlanságával
a művészeti közéletnek is bizalmat
érdemlő, hasznos embere."

Noi aktanulmány (1912).

110 éve született Iványi Grünwald Béla

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

Iványi Grünwald Béla
Béla Grünwald

KELTAMAGYARORSZÁG

1977. MAJ. 8
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

SÁTOFGYÉLO

Andrással, a Szatmár- vár művezetőjével

újítás elbírálása így is elhúzódik. Aztán ké-
slik az újítás bevezetése és alkalmazása is.
Pedig egy-egy hónap kiéss százezreket je-
lent a népgazdaságnak, az üzemenek. Es ez-
reket az újítónak.

Az eddig alkalmazott újításainak meny- nyi a népgazdasági haszna?

— Ezt még nem számoltam. Ha a je-
lentősebbeket vesszük, akkor a tavalyi és az
idei újításokból kb. 3 és fél millió forint
az az összeg, amely a népgazdaságnak hasz-
not jelent. Ennek egy része az idén év vé-
gére várható.

Un mennyit kapott ezek után?

— Közel 50 ezer forintot. Ezt a tavalyi
újítási eredményekért kaptam. A napokban
tárgyalunk Oszter Gáborral, a fejlesztési osz-
tály vezetőjével arról, hogy az előkalkuláci-
ók alapján megállapítsuk, mennyi lesz új-
ításainak a népgazdasági és vállalati hasz-
na az idén, s ebből majd később részesülök.

Miert újít? Pénzért, elismerésért vagy azért, mert szükségét érzi?

— Hogy is mondjam. Az anyagi elis-
merés jólesik. Hazudnék, ha azt monda-
nám, hogy ellenséges vagyok a pénznek. En-
gem az vezet, hogy tudom: a gyártásban, a
fejlesztésben mindig előbbre kell lépniük.
Ezért igyekszem keresni, kutatni az új, a
jobb, hasznosabb megoldásokat. Járók-kelék
az üzembem, figyelem a termelési folyam-
tokat, a technológiát, a munkát. És nem ta-
gadam azt sem, jólesik, ha elismernek. Jó
dolom, nem véletlenül neveztek ki 26 éve-
sen művezetőnek. Úgy érzem, ezzel az új-
ítási munkámat is elismerték.

Ujításait kapott-e már kitüntetés?

telői is.
nek nemcsak irigyei akadnak, vannak tisz-
nek, kezet fognak, gratulálnak. Az ember-
örülne annak, ha elismerték? Ez felad. Jön-
gádom, büszke is vagyok ilyenkor. Ki ne
újításom, ha azt mondják, „jó fej”. Nem ta-
hogy újítás. Felémelő érzes, ha „bejön” egy
— Bennem van, szükségét érzem annak,
hogy újításaimat is elismerjék.
lői munkámat is elismerték.

tások díjazását. Maximálisan 12 pontot ke-
teljesíteni ahhoz, hogy a megítélési ösz-
szeg 10 százaléka megálljon az újítót. En-
nek elérése szinte lehetetlen. Nem lehet
megfelelni mind a 12 pontnak. Így eleve ala-
csonyabb lesz az újítási díj. Jó ez a pont-
rendszer abból a szempontból, hogy ne „po-
tára” bírálják el az újításokat és ne tör-
ténjen visszavétel. De korszerűsíteni kellene.
Ez nagyobb lendületet adna az újítómozgá-
lomnak.

Helysnek tartaná-e, hogy az ön újít- sai alkalmazó, azzal dolgozó munkáso- bizonyos anyagi-erkölcsi elismerésbe részesüljenek?

— Erdemes ezen gondolkodni. Úgy ve-
lem, helyes lenne. Ennek azonban meg ke-
lene keressni a módját, kidolgozni módsze-
reit, hogyan történjék. Kétségtelen, hogy
anyagilag-erkölcsileg is ösztönözní kellene
azokat, akik az új módszerekket, termelési
technológiai eljárásokkal dolgoznak. Erdé-
kelte kellene tenni őket az eredményekbe-
Végereedményben ök valószínűleg meg az újít-
újítását. Kéves csak az elkövetés, a jó újít-
tás. Valójában a termelés „hozza” az anyaga-
értéket.

Az újítómozgalom a szocialista brigá- mozgalom része. Több vállalatonál a br- gádkhoz fordultak, vegyének részt a ban. Önöknel van-e ilyen mozgalom? Készí vesz-e benne?

— Van ilyen mozgalom gyártunkba
Harminegy brigád dolgozik vállalaton-
nál. Tavaly ezek a brigádok 71 újítást nyu-
tottak be, s ebből 47-et fogadtak el, melyek
eredményeként csaknem 2 milliót megtakar-
rtást ért el a gyár. Nálunk nem úgy él
újítás” mozgalom, de ennek ellenére brig-
közvetelményben, hogy „Egy brigád — eg-
donkét mégis több újítást nyújtottak t-
Ez is mutatja, hogy az újítómozgalom el-
a szocialista vagy e címért dolgozó brigád-
fontos feladatuknak érzik az újítás ügy-

SAJTŐFIGYELŐ

MAGYAR
HIRDETO

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1977 FEB

Iványi Grünwald

Könyvvilág

Béla Lestoróvári

1021

Telepy Katalin: Iványi Grünwald Béla c. kötetéből. Cor-
vina

című reg
Könyvtár
Válogatta
vân.

Kerék Imr
Zöld paráz

Magvető. I
76 oldal,

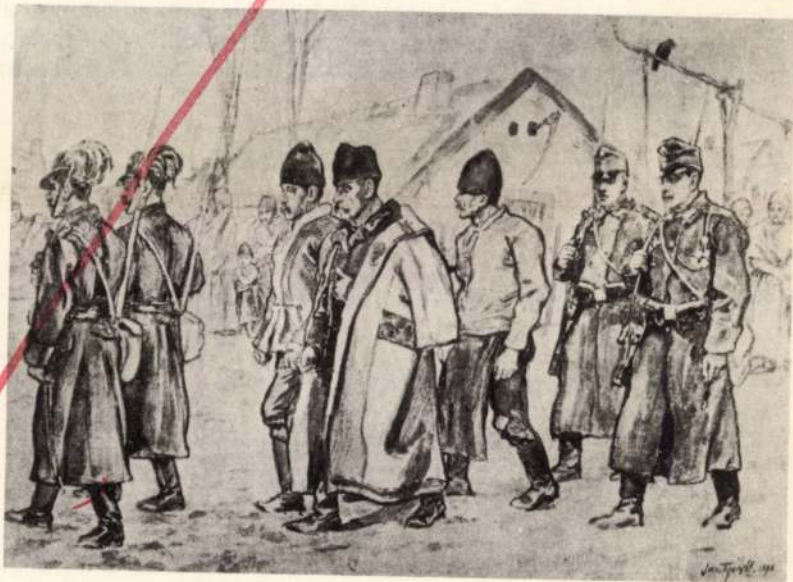
A jó forr
egyéni ha
ményeit fe

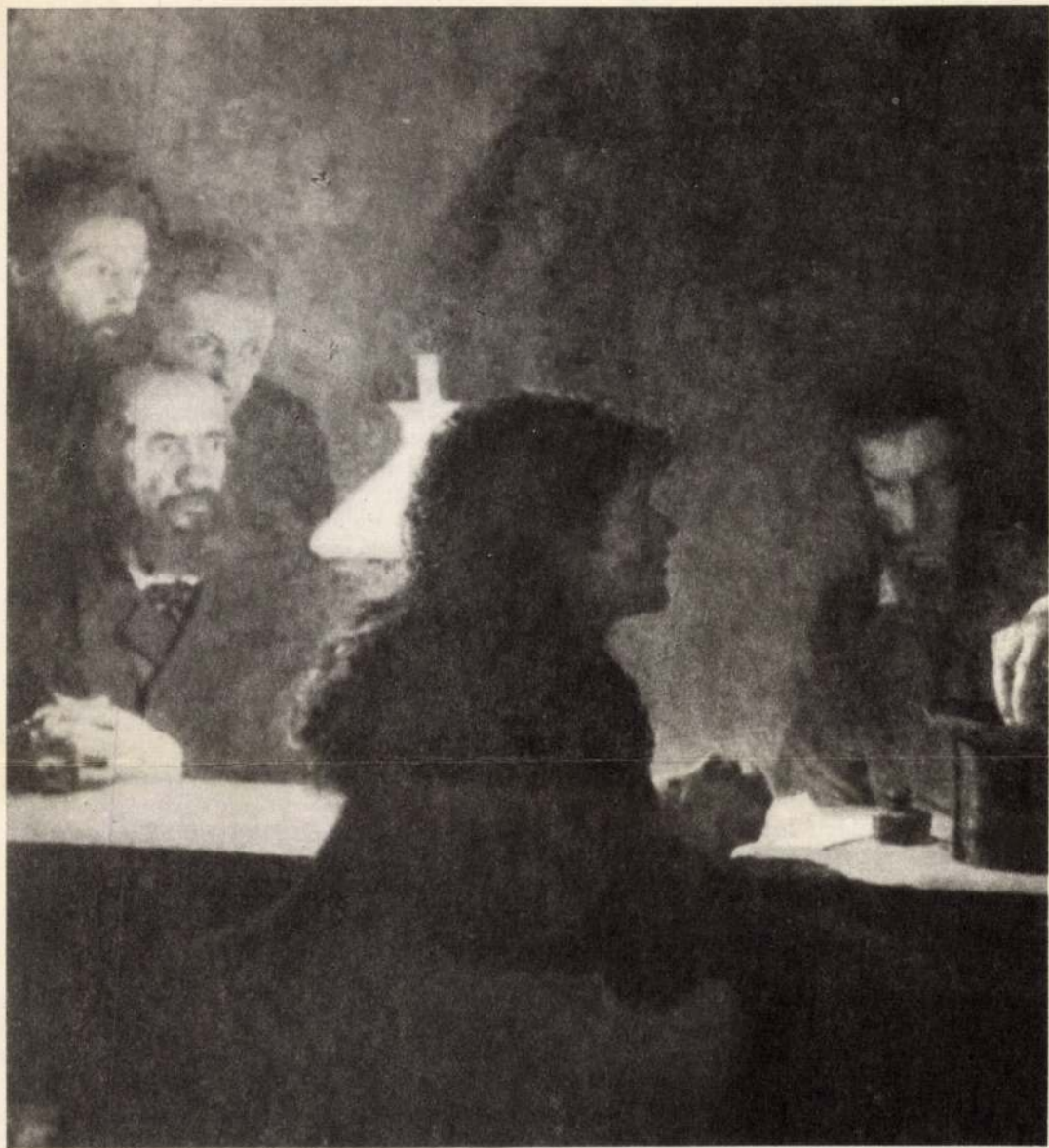
met érdemelnek a népi mondóká-

■ 7. Iványi-Grünwald Béla (1867-1940): Nihilisták
(Összeesküvők, Anarchisták), 1893 (részlet)
olaj, vászon, 182X252 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A festmény Münchenben készült, és több vonatkozásban is külföldi hatást feltételez. A lámpavilágításos szobabelső a müncheni művészeti központ révén terjedt el Európa nagy részében, így többek között Oroszországban, Lengyelországban is. Maga a címadás sem magyarországi tapasztalást sejtet. Leginkább az orosz irodalomból és festészetből ismert nőtípus teszi bizonyossá a külföldi hatás jelenlétét, habár a kép legközelebbi analógiáját, az orosz Makovszkij egy évtizedig készült és 1895-ben befejezett *Esti beszélgetés*-ét nem ismerhették Münchenben, és előtanulmányai sem kerültek nyilvánosságra. De a müncheni Hollósy-iskolában, amelyhez Iványi-Grünwald is tartozik, sok orosz növendék fordult meg; ezzel és esetleg ma még lappangó közvetítő képekkel magyarázható a nálunk társadalmilag nem ismert nőtípus megjelenése. Közvetett hazai igények nélkül viszont a Münchenben dolgozó magyar festő sem lehetett volna fogékony éppen erre a témára, még ha közvetlen társadalmi tapasztalás híján így sem juthatott el a munkásábrázolásig. De a megközelítésben, s főként abban, ahogy a külföldi hatásokra reagál, figyelemreméltó láncszeme a folyamatnak, amelynek során a munkásosztály és történelmi szerepe képzőművészeti témává lesz.

Tradi' Mosa: Munkásábrázolás a magyar képzőművészetben
Bp. Kossuth 1976

■ **8. Munkácsy Mihály (1844-1900): Sztrájk, 1895**

olaj, vászon, 159X251,5 cm / Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

A *Sztrájk* kompozíciója Munkácsy 1871-es *Tépéscsinálók* című festményének alap-gondolatát variálja, amely 1905-ig meghatározza a magyar festészet agitátor-képeinek típusát: a beszélő és az őt hallgatók tartalmi-motívumbeli viszonyát. A *Sztrájk* idealizálás nélkül ragadja meg az élénkülő városi munkásmegmozdulásokat: a hallgatóság soraiban váltakoznak a figyelmesek és a közömbösek, a lelkesek és az el-elbőbiskolók. A múlt századi kritikai realizmusra jellemző szituáció-festés, az adott helyzetben többé-kevésbé véletlenszerűen összekerült egyének különböző reagálásának ellentéteiből bontakozik ki a művészi ítélet. A jelenet „élethűbb”, mint Kernstok két évvel későbbi *Agitátor*-ának szervezett nagyüzemi munkáscsoportja, mert a hasonló megmozdulások átlagos képét ragadja meg. De Kernstok alkotása a valóságosabb, mert világosan mutatja az utat, a célt.

Munkácsy festményének közvetlen indító élménye Szigligeti Ede *Sztrájk* című színdarabjának szegedi előadása, mind témájával, mind színpadképeivel. A kép azonban távolabbi összefüggéseket sejtet, ami elválaszthatatlan a már pályája végén járó mester mélyen gyökerező szociális elkötelezettségétől: amikor Munkácsy az 1893-ban befejezett *Honfoglalás*-hoz Szegeden készített tanulmányokat, a város vezetői vigyáztak rá, hogy minél kevesebb szociális probléma keltse fel a művész figyelmét, annyira elevenen élt a köztudatban Munkácsy jóval korábbi kritikai alkotásainak hatása.

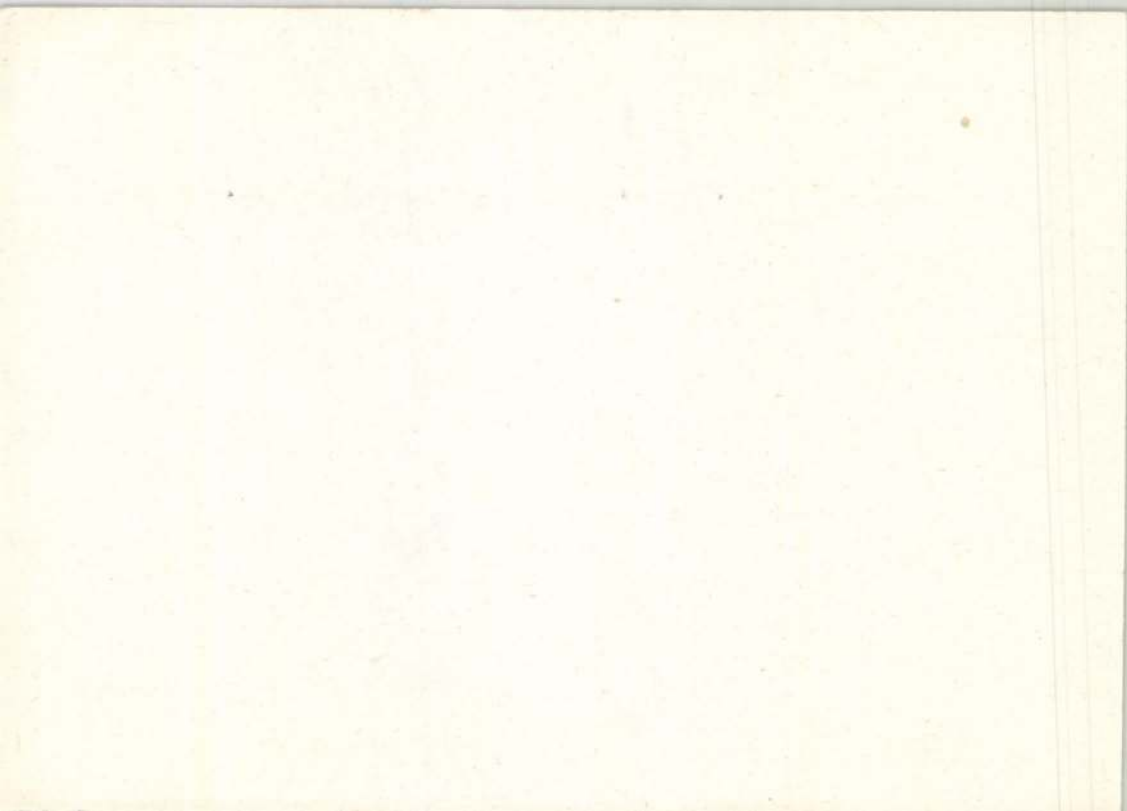
A *Sztrájk*, a művésznek ez az utolsó, több előkészítő kompozíció után elkészült alkotása már a művészi elerőtlenedés éveiből való. De nagy eszmetörténeti értéke, hogy ez az első valóságos sztrájkábrázolás a magyar festészetben, amit ugyan a korabeli sajtó – pl. a *Vasárnapi Újság* – a sztrájkmozgalom persziflázsaként próbált magyarázni, (mint ahogy a Szigligeti-darab az is volt), mivel Munkácsy presztízse a *Honfoglalás*-t ért korabeli politikai bírálatok ellenére is megtámadhatatlannak látszott. A *Sztrájk* azonban annyira nem „persziflázs”, hogy kiállítására csak a felszabadulás után került sor.

Ludwig Günzward Betz (1867-1940)

Faksimilje 'Kardinal'

o.v. 70 x 100
Nizetani in: 1800 fr

Bay 43. Képekold Budapest, 1977. szeptember

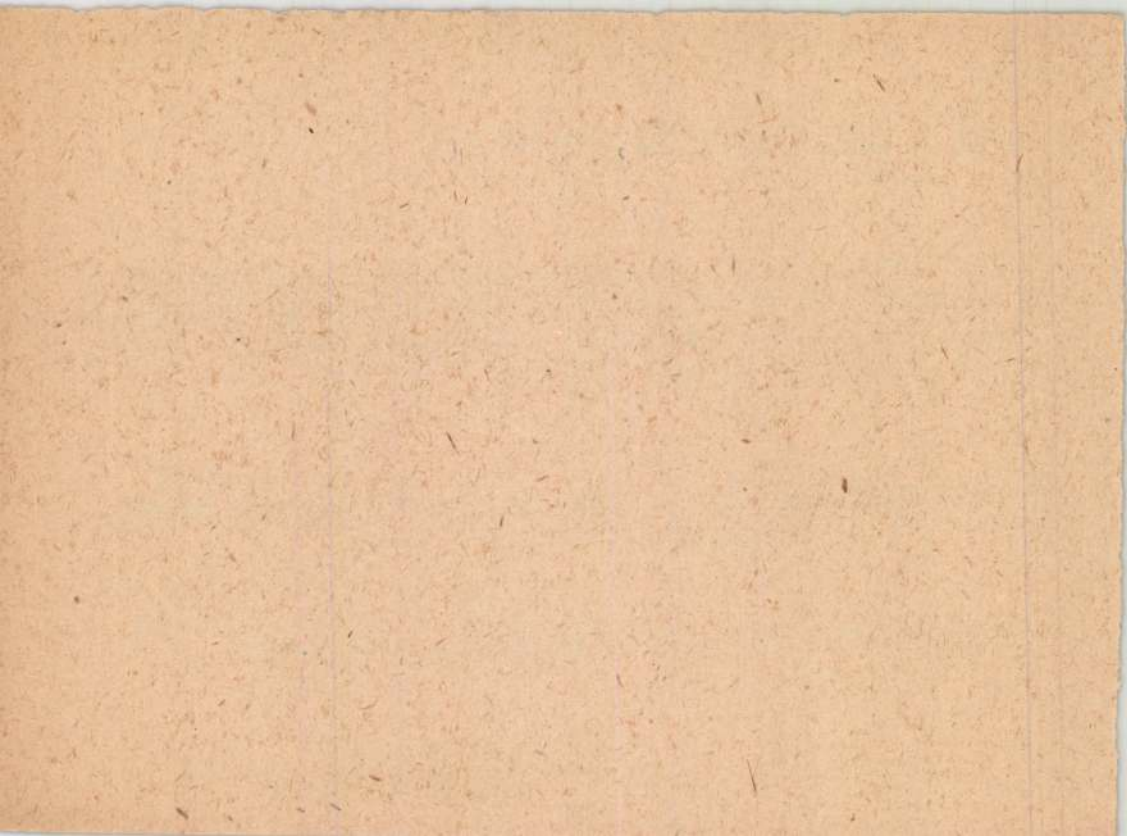

IVANYI-GRUNWALD BÉLA, festő

A nagybányai művésztelepet 1896-ban alapították a
nagybányai születésű kéti István, serénygy Károly, az ott
élt-egyesként ki-kunhalasi születésű-Thorma János, és
Ivani-Grünwald Béla 91. old

SVRKUS OLIVER: Egy szabolcsi festő: Parkas Béta
91. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2. sz

IVANYI GRUNWALD BÉLA, festő

Az 1940. évi "Nyiregyházi Művészeti Hetek" című kiállítást rendeztek. Valamennyi élvonalbeli festőnk és szobrászunk képviselve volt ezen. A május 4-től június 3-ig nyitva tartott kiállításon 147 mű volt kiállítva. Köztük az övé is. 32. old

DIENES ISTVÁN: Művésztelep a nyiregyházi Sóstófürdőn 1931-34. 25. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4. sz.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5708 SOUTH CAMPUS DRIVE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

RECEIVED
MAY 15 1964

Dr. ainy Grünwald Bela

A Deák terv 3 sámi hán falác máv-
sávy táblát lepletel le, itt öt művés
fil szarvadon írt ítt és alkotott.

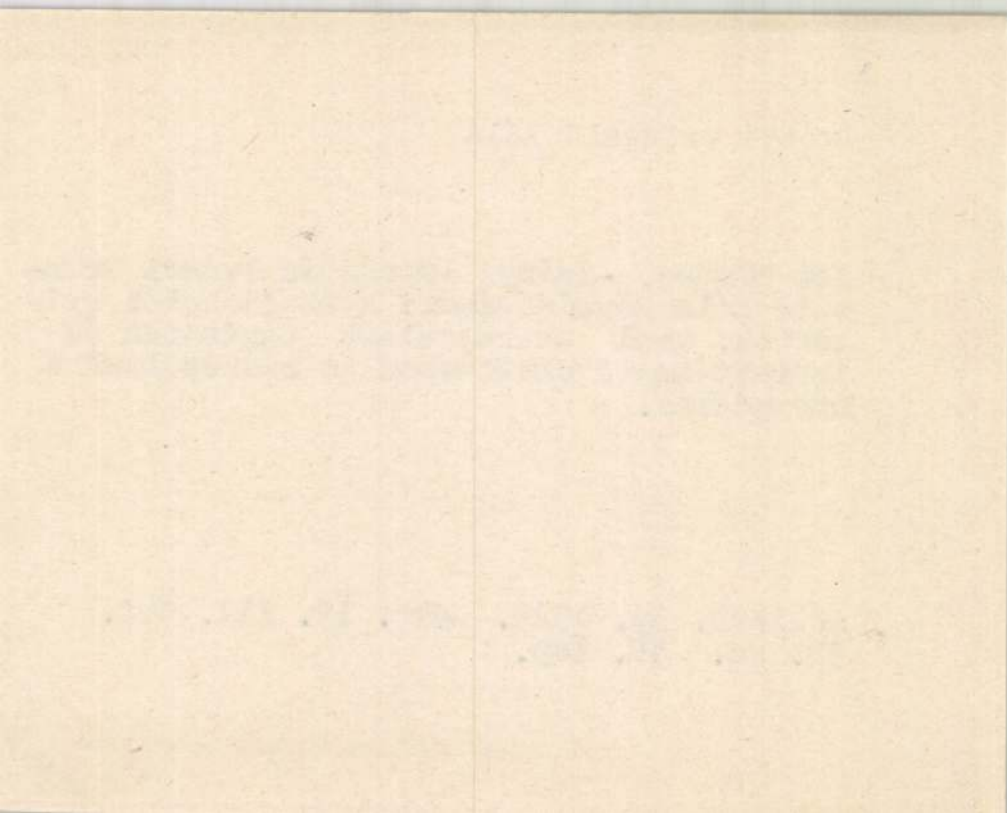
← Emléktábla a Deák terv
Tulior, 1944. február 20-43 oldal.

Handwritten text in a cursive script, likely Urdu or Persian, appearing as a faint watermark or bleed-through from the reverse side of the page. The text is illegible due to fading and bleed-through.

Iványi Grünwald Béla

Két művész, -Szőnyi István és Iványi Grünwald Béla képzőművészeti szabadiskolát nyitottak, ahol aktrajzolás tanítanak és iparművészeti oktatásban is részesülnek a növendékek.

Délibáb, Bp. 1929. okt. 19. III. évf.
42. sz. 58. lap.

Iványi Grünwald Béla

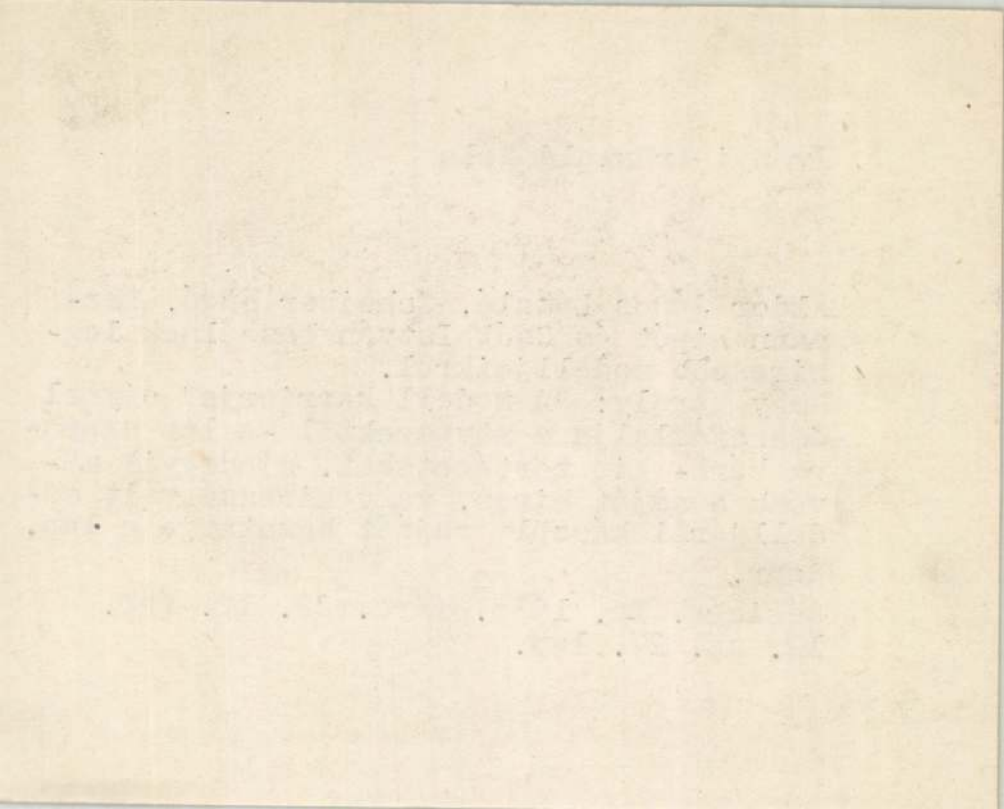
Áldor János László, Scheiber Hugó, Hermann Lipót és Csók István beszélnek leg-hiresebb modelljeikről.

Nagy Károly: "A modell karrierje" címmel összefoglalja a művészekről -a lap számára kért- kis történeteket. Mindegyik művész a saját híres, vagy hiressé vált modelljéről készült rajzát bemutatja a lap.

Repr.

Délibáb, Bp. 1930. márc. 22. IV. évf.

12. sz. 27. lap.

Iványi Grünwald Béla

"Milyenek látják a festők Bajor Gizit"
cimmal hat festőművész rajzokat, tanulmányokat készít a művészeiről.

A "Hat festő, egy modell" címen: Iványi Grünwald Béla egy tanulmánnyal, Márffy Ödön egy vázlattal, Scheiber Hugó egy tanulmánnyal, Aldor János László egy rajzzal, Hermann Lipót egy rajzzal, Feiks Jenő egy krokival vesz részt a munkában.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1931. január 3. V. évf.
1. sz. 8-9. lap.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

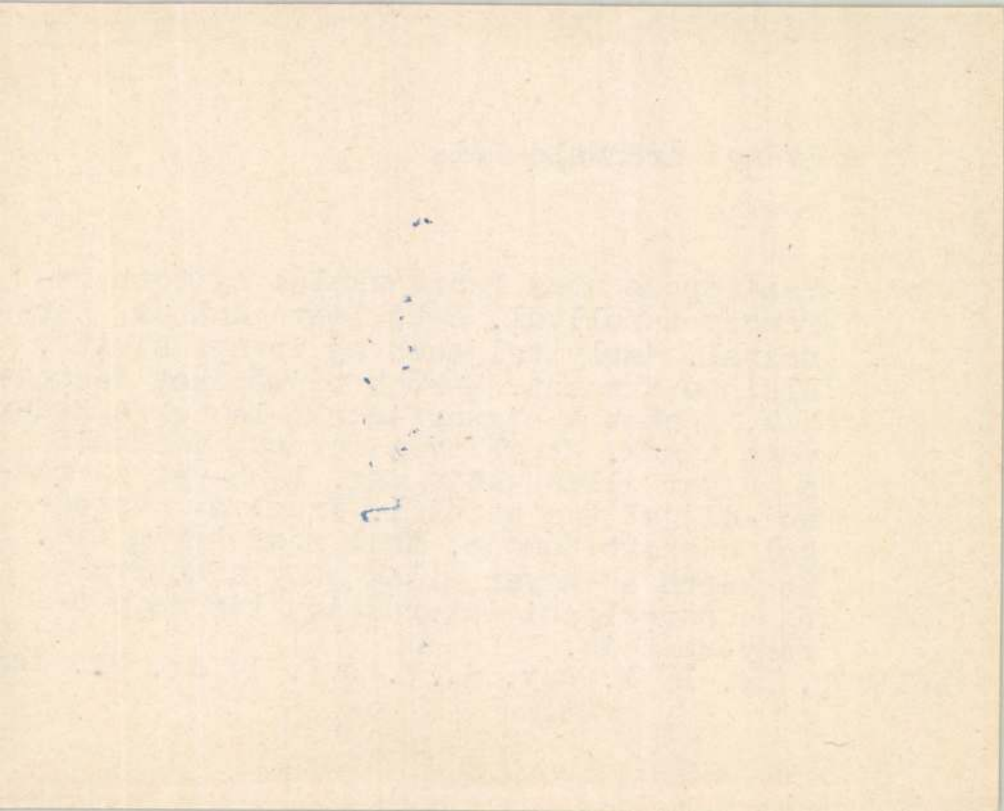
Main body of handwritten text, appearing as several lines of cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Iványi Grünwald Béla

Hazatérése után festőiskolát nyitott Ferenczy Károllyal, Réti Istvánnal és Koronaival, "mely teljesen új irányt szült". Eleinte aktokat, később tájképeket festettek, később a cigányfigurák lettek a kedvenc témák. Nagybányás festett vásznait a magyar állam vette meg. 1905-ben a Fraknoi-díjjal tüntették i. Ezzel az összeggel utazott Rómába, ahol másfél évig élt. Megkapta a magyar állam nagy aranyérmét és a barcelonai internacionális nagy aranyérmét is.

Délibáb, Bp. 1931. ápr. 4. V. évf. 14.sz. 21. lap

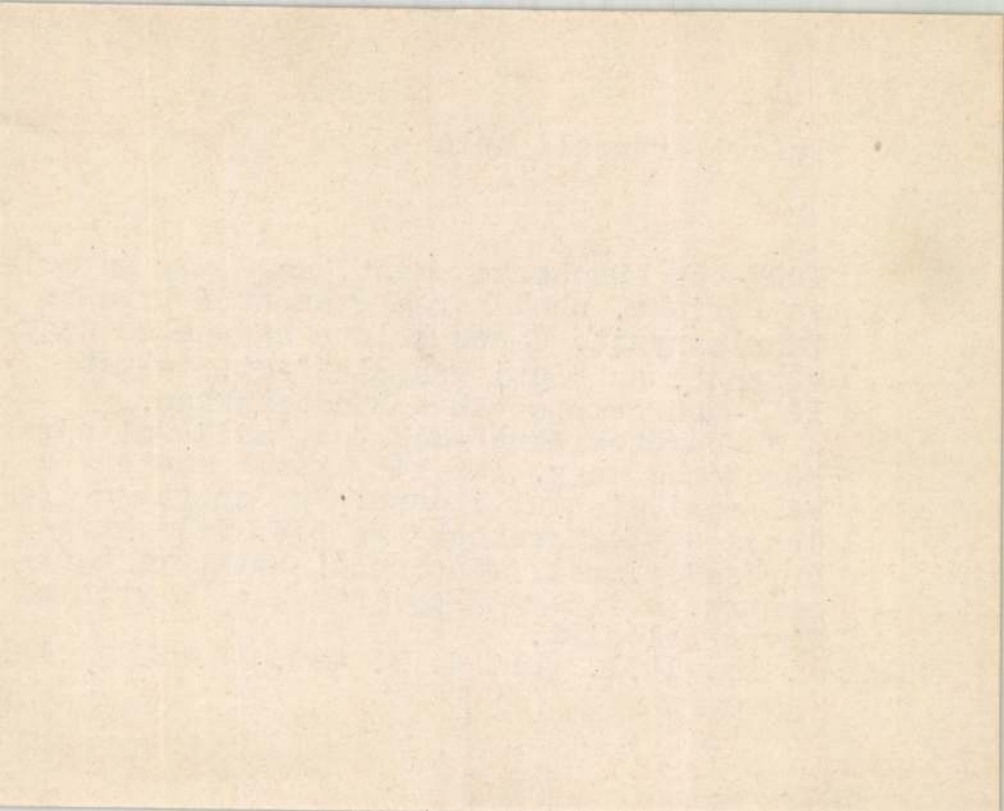

Iványi Grünwald Béla

1887-ben Münchenbe ment, majd egy év múlva Párisba, ahol három éven át folytatta tanulmányait. Innen küldte haza első nagy vásznát, az "Esti hangulat"-ot, melyet 1891-ben bemutattak a Mücsarnokban.

A "Mübarátok Köré"-nek ösztöndijával újra Münchenbe megy. Itt két képet festett a millenniumi kiállításra: "Az angyal megjelenik a pásztoroknak" és "IV. Béla hazatérése" címmel. Münchenből hazatért Budapestre, s itt megalapították a Nagybányai Művészkolóniát.

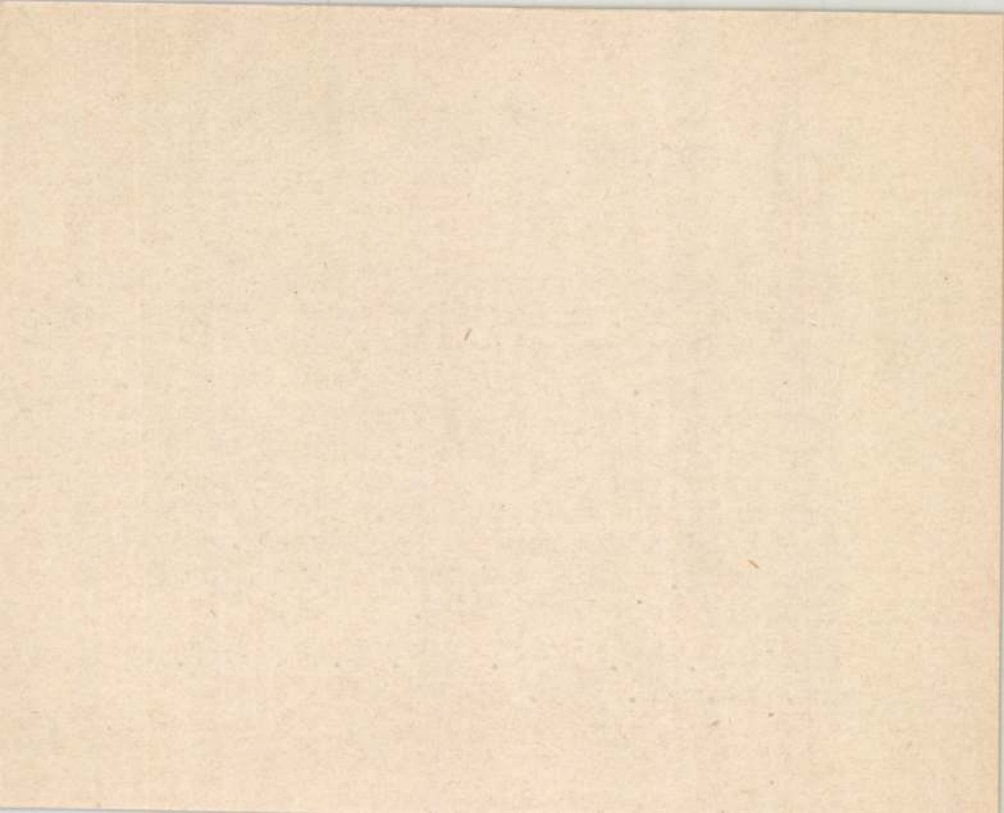
Délibáb, Bp. 1931. ápr. 4. V. évf. 14.sz. 21.lap

Iványi Grünwald Béla

A hatvanhárom éves művész arcképét bemutatja a lap, s beszélgetését közli a Délibáb munkatársával: 1867-ben született Somogyomban. Apjának itt volt birtoka. Tizenhárom éves korában kezdett festeni. Akkor látta meg Munkácsy: „Krisztus Pilátus előtt” c. alkotását, s ez igen nagy hatással volt további utjára. Zichy Antal, a szomszéd birtokos a festészet tanulására biztatta. Első mestere Lotz Károly és Székely Bertalan volt.

Délibáb, Bp. 1931. ápr. 4. V. évf.
14. sz. 21. lap.

Iványi-Grünwald Béla, festő

IVÁNYI-GRÜNWALD BÉLA
(1867-1910)

festőművész, a nagybányai
művésztelep alapító tagja 55
esztendeje halt meg.

— : Elforduló Cole

Népszava, Bp. 1975. szept. 24.

4.

Iványi Grünwald Béla

A Nemzeti Szalonban rendezett "Magyar reprezentatív kiállítás"-ról Fóthy János ír a Művészet c. rovatban.
Gémes kutas tájképének aranyos, sárgás levegőjét méltatja.

A HÉT, Bp. 1920. dec. 1.
XXXI. évf. 36. sz. 559-560. lap.

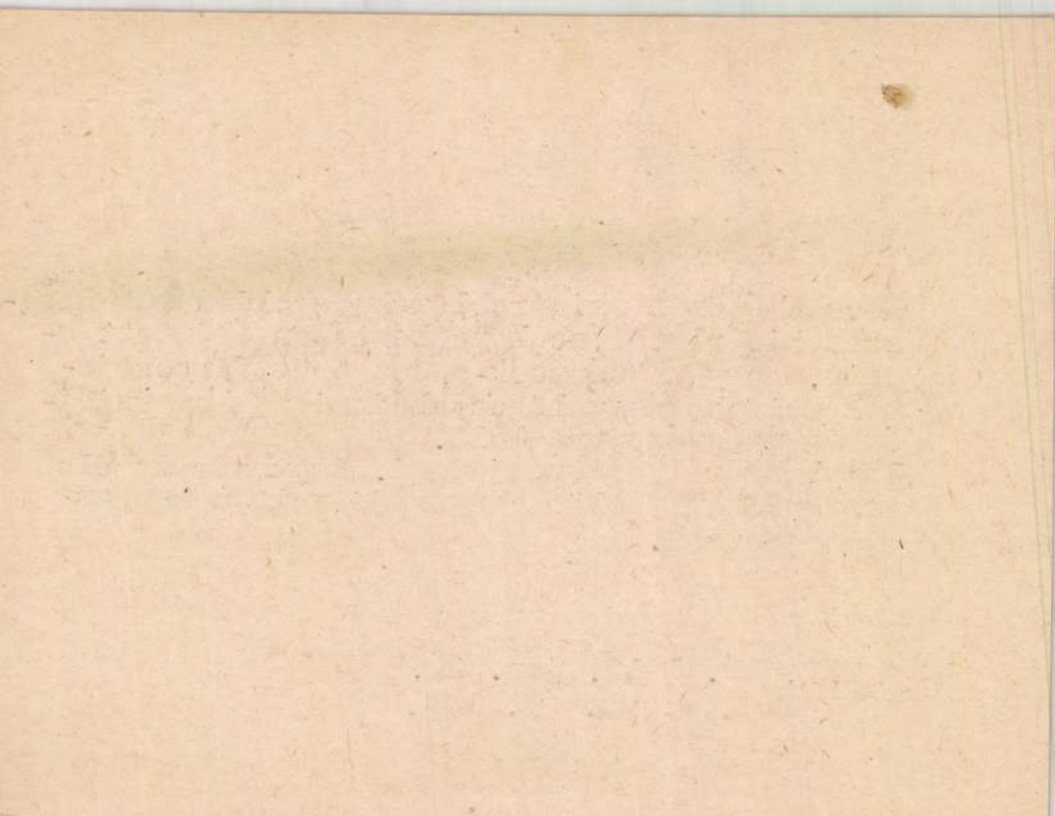

Iványi Grünwald Béla

Kecskeméten a színproblémák megoldásának hosszas kísérletezése következtében eljutott odáig, hogy a "tónusok meseszerű fényerejének felfokozásával" az akadémikus kompozíciókban nyugvópontra lelt.

Nagybányáról még megjegyzi, hogy már az első esztendőben "külön tényezője volt a magyar festészetnek."

A HÉT, Bp. 1919. jan. 26.
XXX. évf. 4. sz. 63. lap.

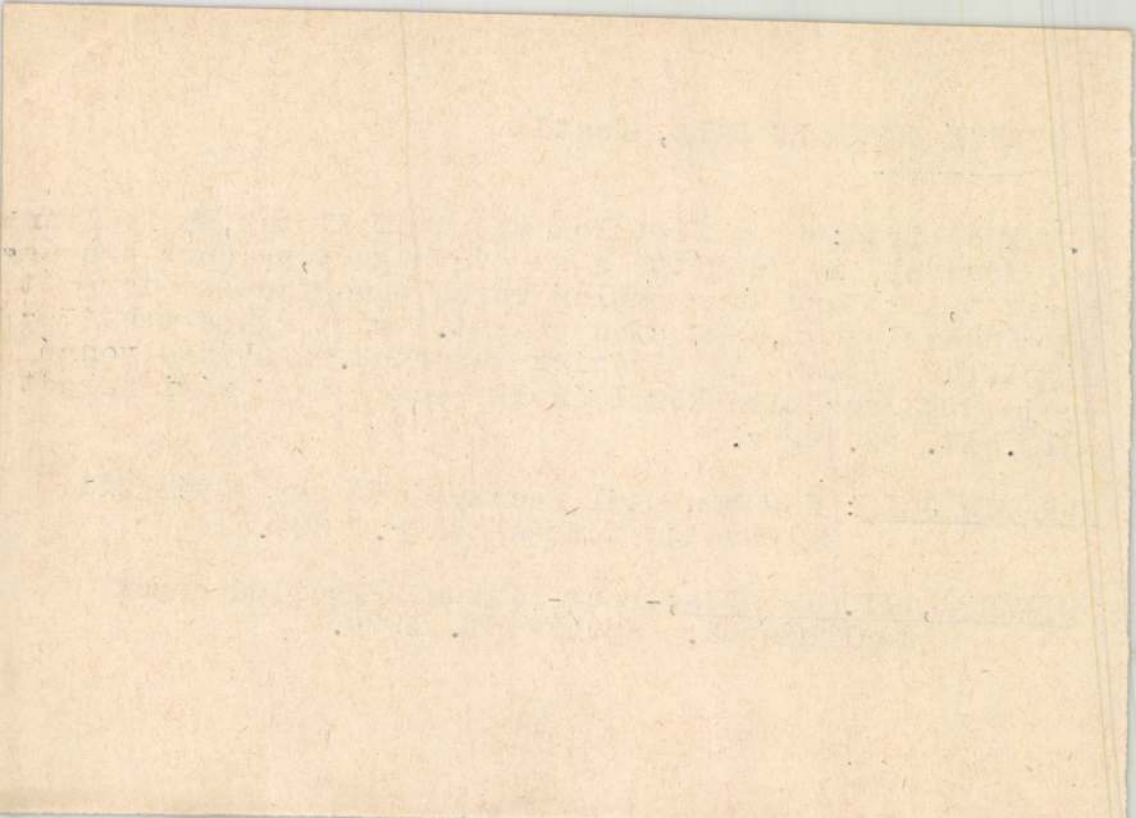

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

F. Takács írta: Bár a fiatalok más úton jártak, mégis Iványi Grünwald is festette a kereszthegyet, az apró bányász házakat, a református templom vörös bádorfedeles tornyát, a szénaboglyákat, a gesztenyefákat. A képtárgyak tehát az új stílus mellett is a régiak maradtak. Nagybánya vonzó ereje a kedvezőtlen körülmények dacára is a régi maradt
313. old. 26. jegyz.

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különvalás történetéhez. 305. old

CUMANIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei. Kecskemét. 1975.

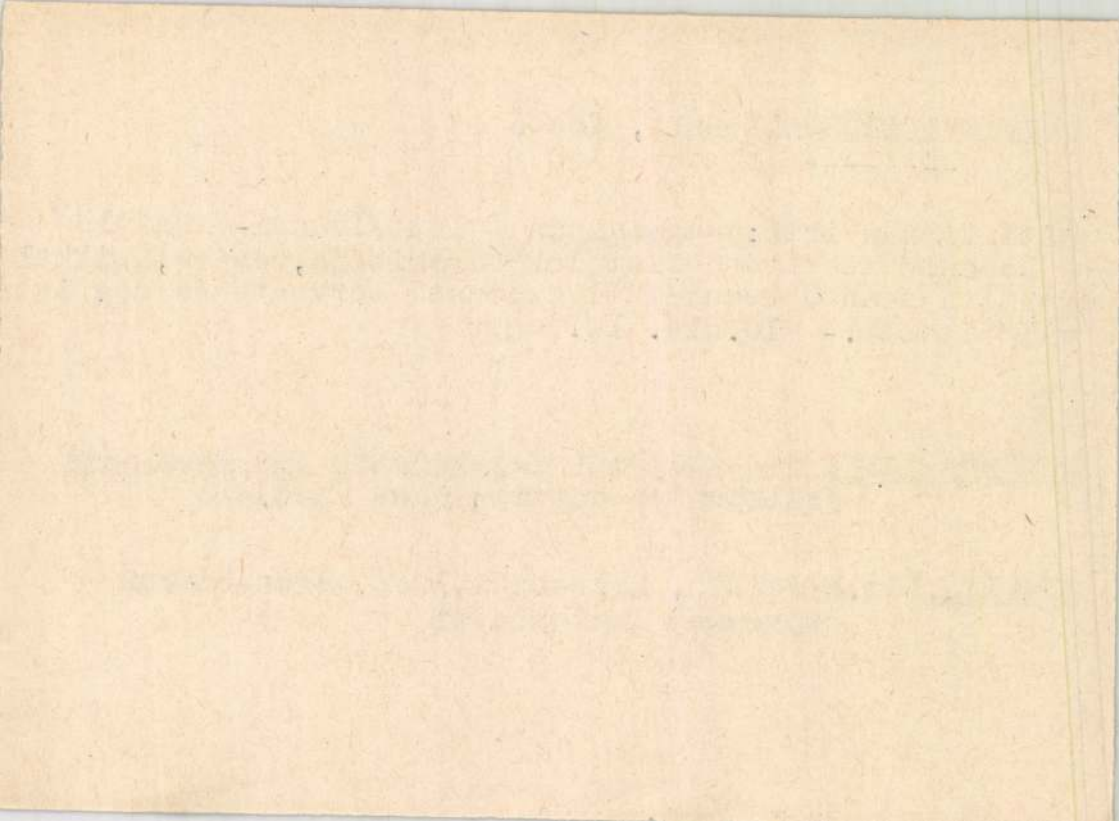

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

Réti István írta: "Nagybányán ő lett/Iványi-Grünwald/
a hasonló törekvésű fiatalok bárorítója, vezére, akikkel
együtt azután a kecskeméti exodust tervezte és meg is
valósította.- 310.old. 14.jegyz

MURÁDI JENŐ: Nagybányától Kecskemézig egy művészeti
különvétel történetéhez 305.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Kecskemét, 1975.-Bács-Kiskun
Múzeumok Közleményei

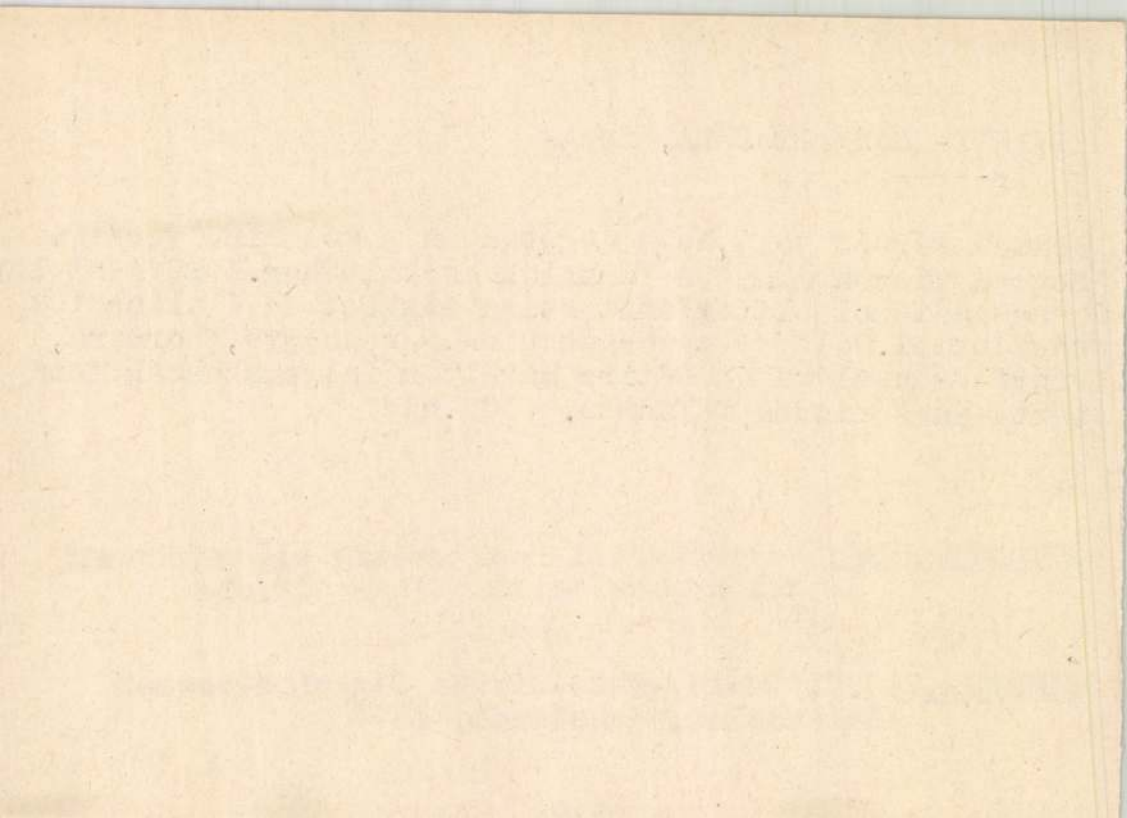

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA, festő

Fontos kérdés volt, hogy Nagybányán a kolónia vezetői hogyan viszonyúlnak a fiatalok mozgalmához. A művésztelep és szabadiskola léte fenntartása függött az ő áldozatos munkájuktól. Hollósy távozása után Ferenczyre, Thormára, Iványi-Grünwardra és Rétire bízta a folyamatosság fenn tartásának minden feladata. 308. old

MURÁDI JENŐ: Nagybányától Keoskenéig egy művészeti különválás történetehez. 305. old

OUNANIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Keoskenét, 1975

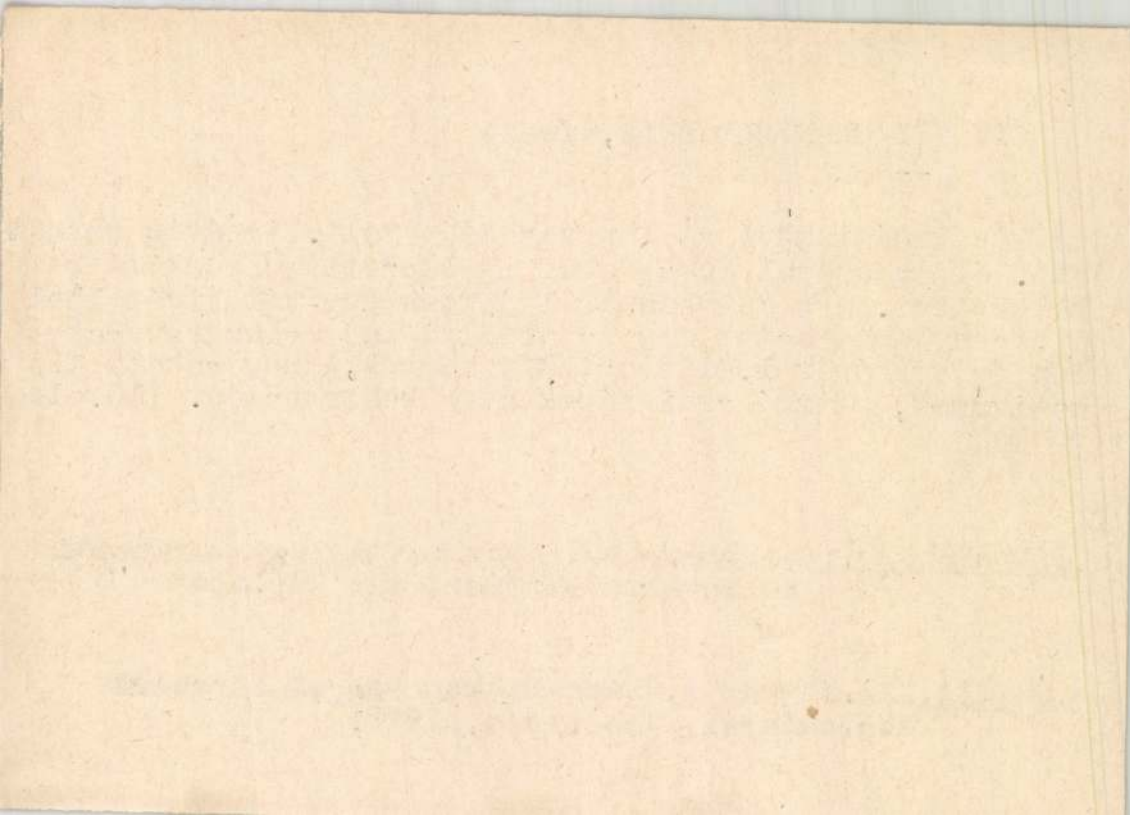

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA, festő

A kecskeméti művésztelep vezetője volt. Tíz évig maradt ott. Példaadásával összefogni igyekezett a Kecskemétre költözőket. De a Nagybányáról jöttek egy-két kivétellel nehezen barátkoztak meg az alföldi táj számukra szokatlan festésiséggel. Hiányoztak a hegyek, a megszokott táj motívumok, a természeti képek nagy kontrasztja. 310. old

MURÁDIN JENNŐ: Nagybányától Kecskemétségig egy művészeti különválás történetéhez 305. old

GUMÁNIA, III. HISTORIA, -Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975.

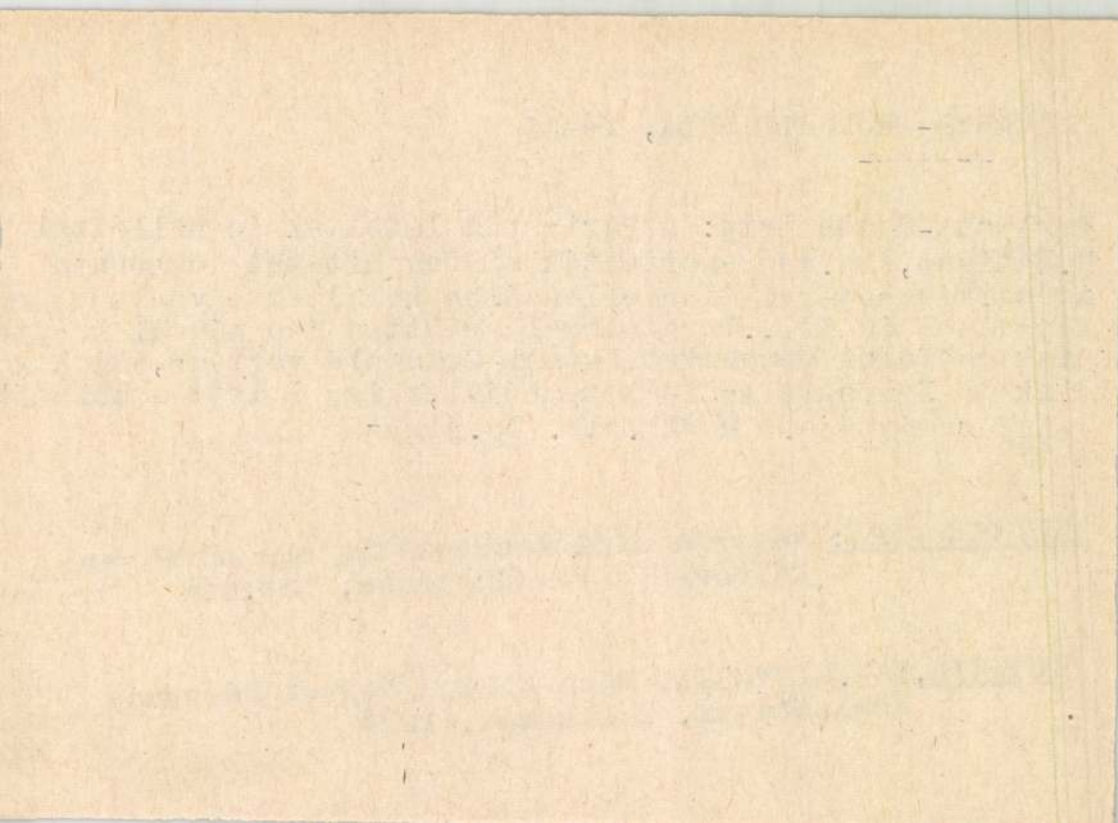

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA, festő

Perlrott-Csaba írta: "A Párizsban látottak és hallottak H. Matisse, stb. megrendítették minden hitemet Nagybánya iránt. Visszatérve éles ellentétbe kerültem a vezető művészekkel és ők... barátaimmal együtt a Neo névvel kezdték csúfolni bennünket. Iványi-Grünwald volt az, aki leginkább felfogta az idők tempóját, s így ő lett a haladó első megértője. ✓ 311. old. 18. jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemézig egy művészeti különvalás történetéhez, 305. old

GUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

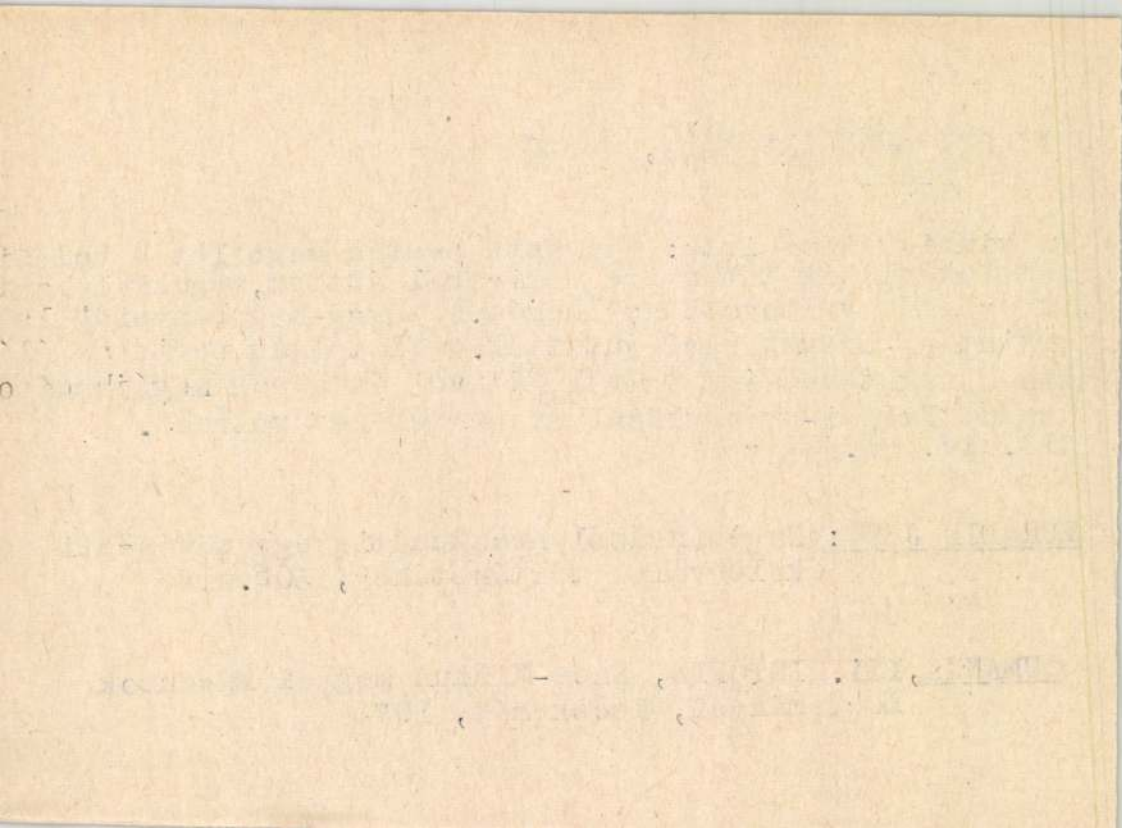
IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA, festő

Felvinci Takács írta: Nyarantá azután meglepet a kolóni fiatalokkal, kik többnyire Párizsból jöttek, magukkal hozták az idők változott szellemét. A törgy-nagybányaisk lassankint az öregek közé jutottak. A fiatalság pedig az élén a nagytehetségű Czóbel Bélával és a sok megújító áttment Iványi-Grünwaldnál más sz erepet vállalt.

313.old. 26.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétiig egy művészeti különválás történetéhez, 305.old

GUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

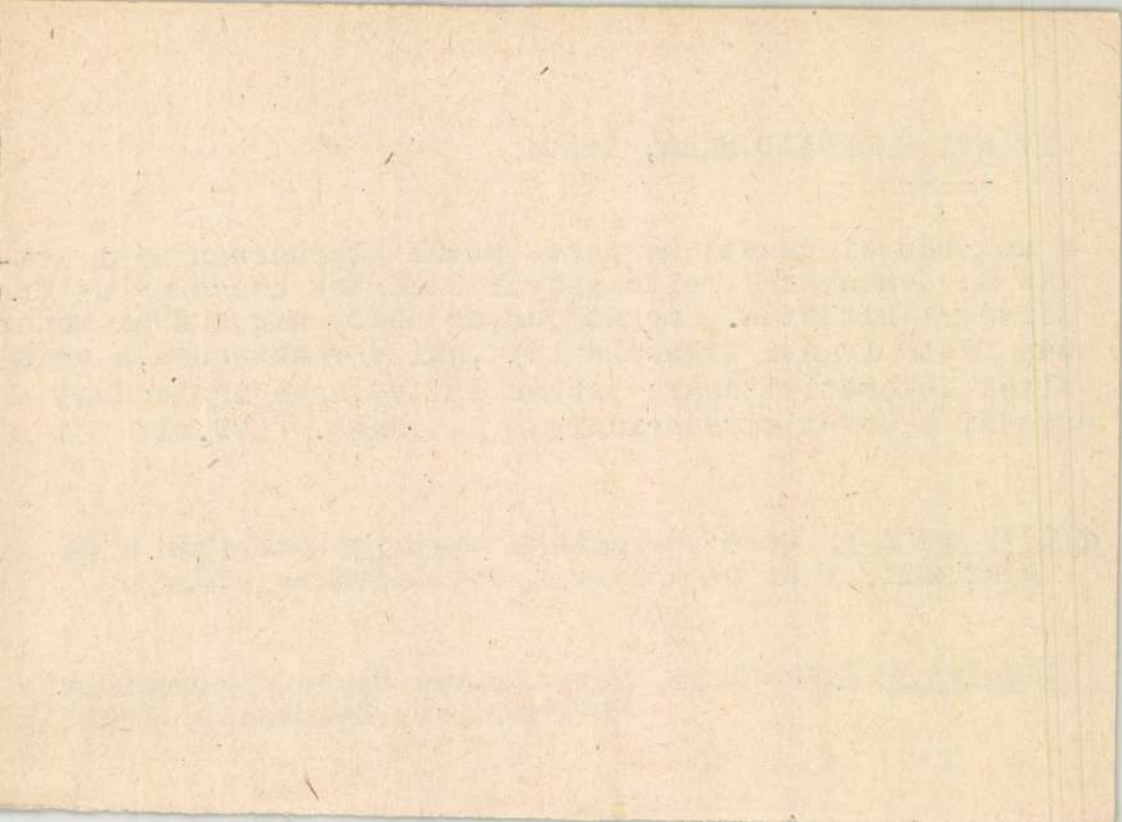

IVÁNYI GRUNWALD BÉLA, festő

A nagybányai vezető mesterek közül elsősorban néti István hagyományörző felfogásával ütköztek össze az új festőiséget hirdetők. Támogatójuk, az addig nagybányai modorban festő Iványi Grünwald lett, aki darabosabban, a színeket dekorativitására jobban építve, maga is kezdett engedni a posztimpreszionista hatásnak. 279.old

SUMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés szakmai történetéhez 275.old

GHANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

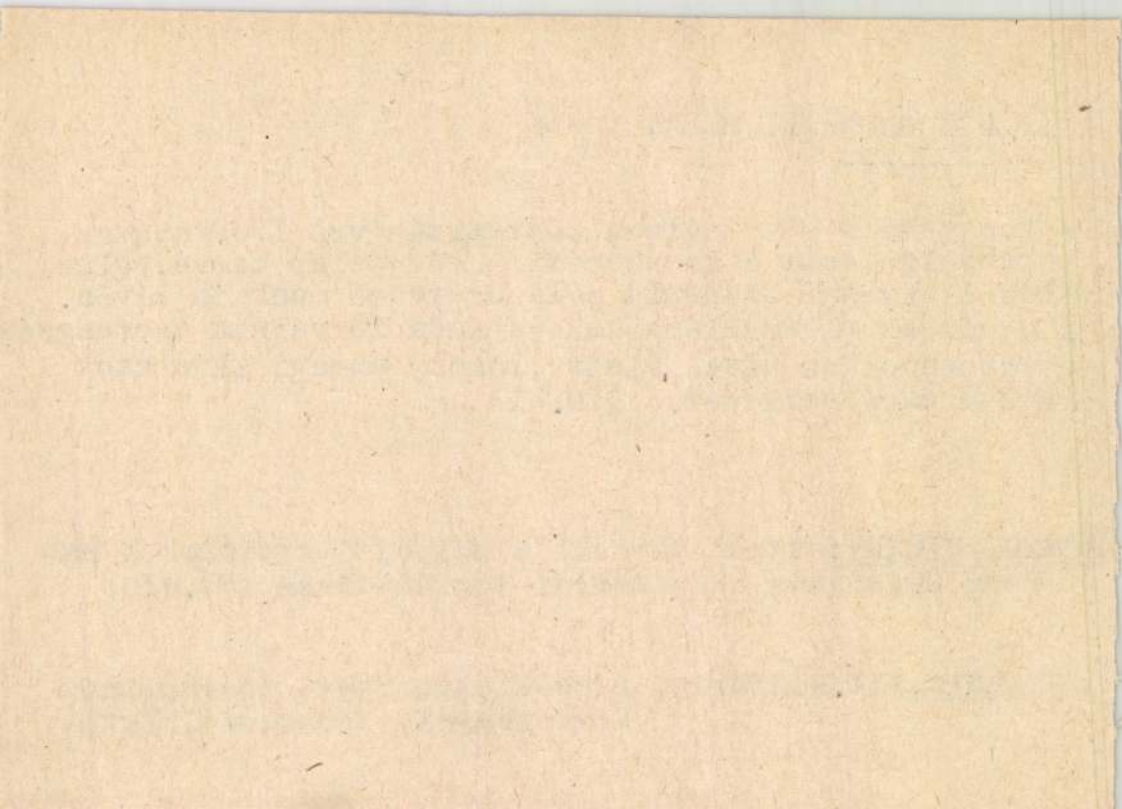

IVANYI GRUNWALD BÉLA, festő

A kecskeméti Tóth Kálmán közvetítésével 1909 nyarán körvonalozódott a kecskeméti művésztelep terve, Balus Elek és Iványi Grünwald Béla szervező munkája révén. A művészek elképzeléseinek és tervterveinek szerencsés összehangolása hívta életre, komoly anyagi áldozatok árán a művésztelepet. 279.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

IVÁNYI GRÜNWALD BELA, festő

A kecskeméti művésztelep megalakulásával képvásárlási gyűjteményfejlesztési lehetőség nyílt. Megrendelésekkel is igyekeztek megörökíttetni a jellegzetes kecskeméti várnsrészeket. Így készült számos maradandó értékű kép a művésztelepen. - A Barátok templomáról pl. Iványi Grünwald festett képet. 280. old. 2%. jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275. old

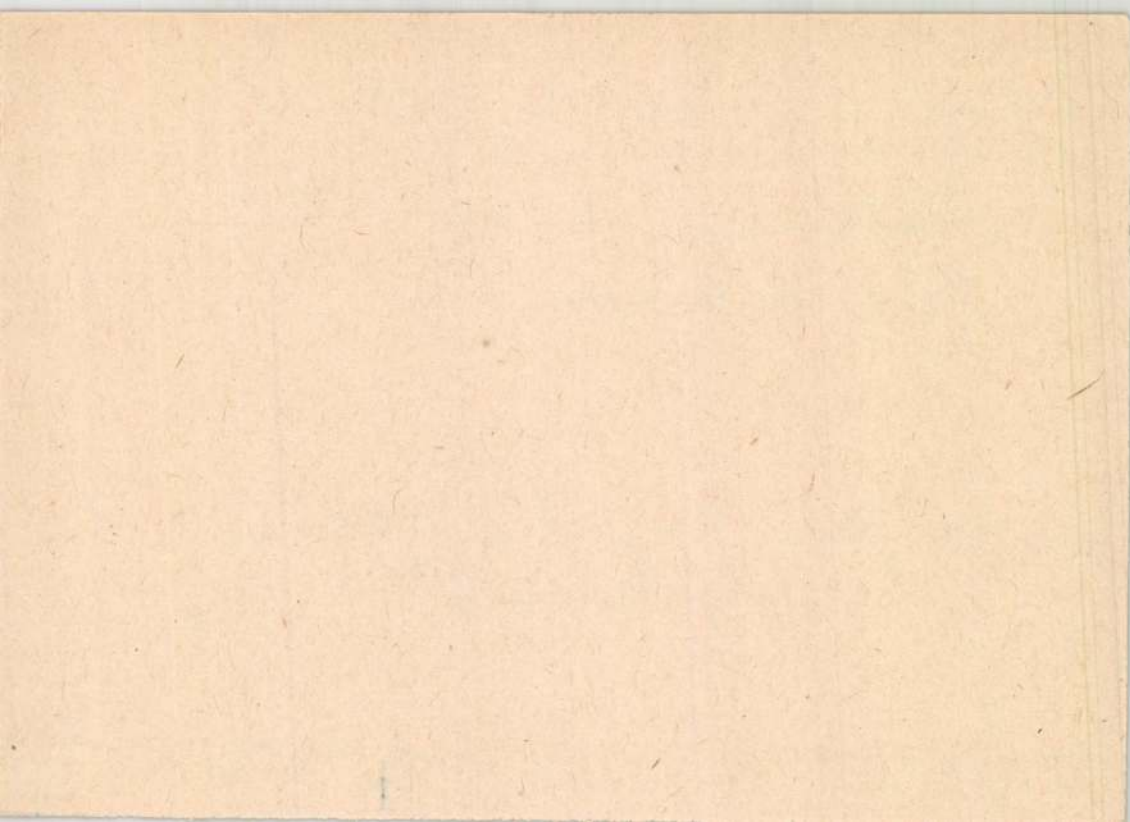
CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Malmyi Grünwald hely, Istó

"Mindennapos vendég volt"
Pohu mütér-méber.

Dörmöthör János: Pohu János néprajzi és
helytörténeti fotói 72-73.

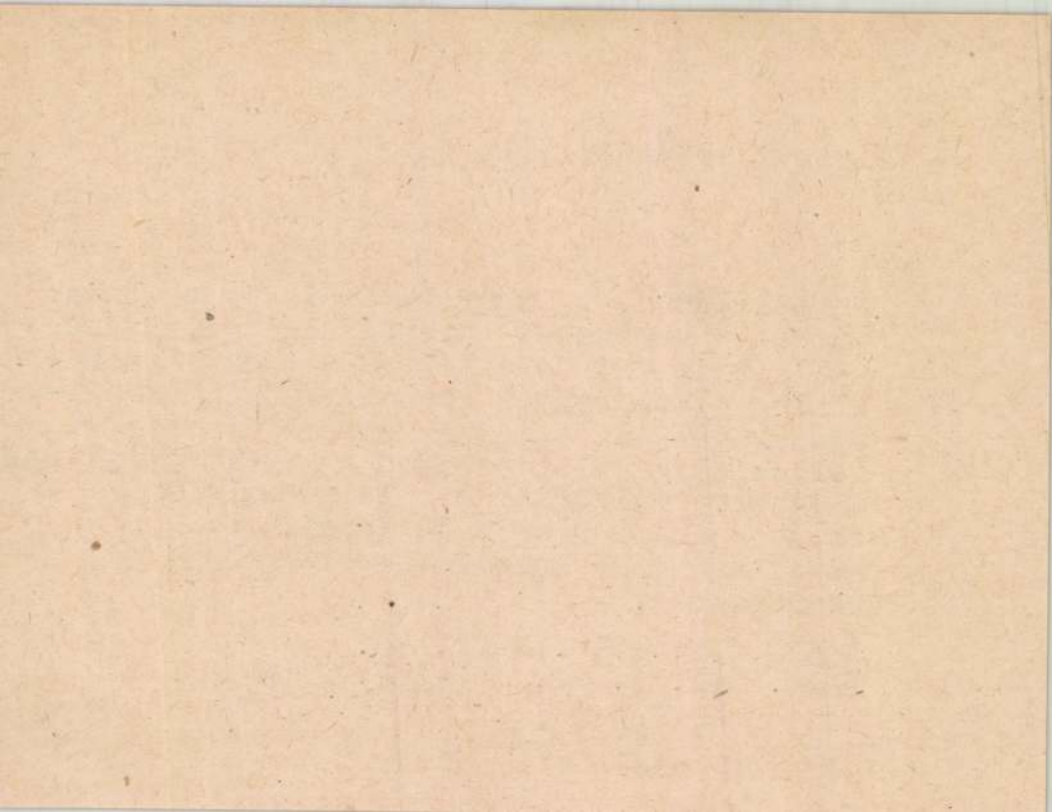
TISZATÁJ, Szeged. 1974. november $\frac{XXVIII}{9}$

Iványi Grünwald Béla

"Menekülés" c. új nagy képéről írja Tövis: minden veronesei archaizáló törekvése mellett is szinte eklektikus sommázása a fiatalok által hozott eredményeknek, de természetesen az ő ismert dekoratív tehetségével és nagy kolorisztikus hatásosságával gazdagítva. "Kálvária" c. festményét is ez a hatásos szinharmonia jellemzi. Művei az Ernst Múzeum csoportkiállításán szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1918. febr. 17.
XXIX. évf. 7. sz. 106-107. lap.

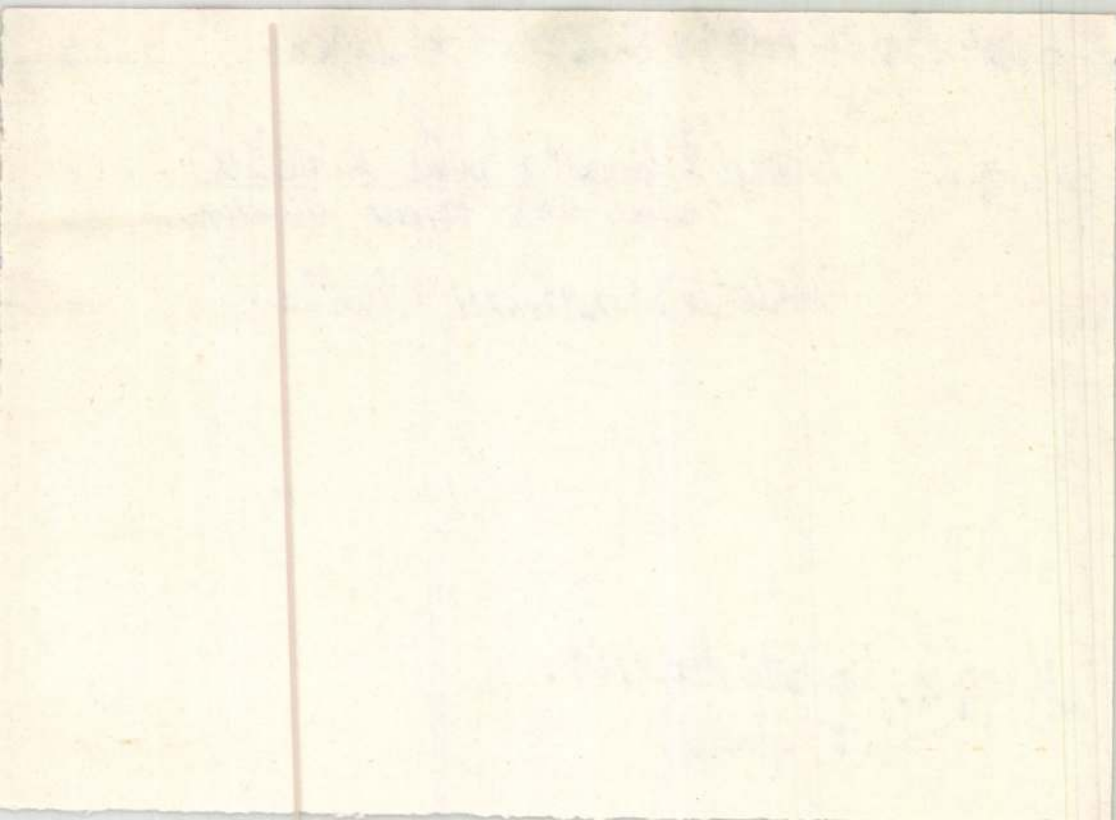
d. Magyar Nemzeti Galéria kiállításai vidéken.

jún.-júl.

Frédéric Grunwald Béla kiállítása
Szeged, Móra Ferenc Múzeum.

Rendezte: Szatmári György.

Magyar Nemzeti Galéria,
1955. június.

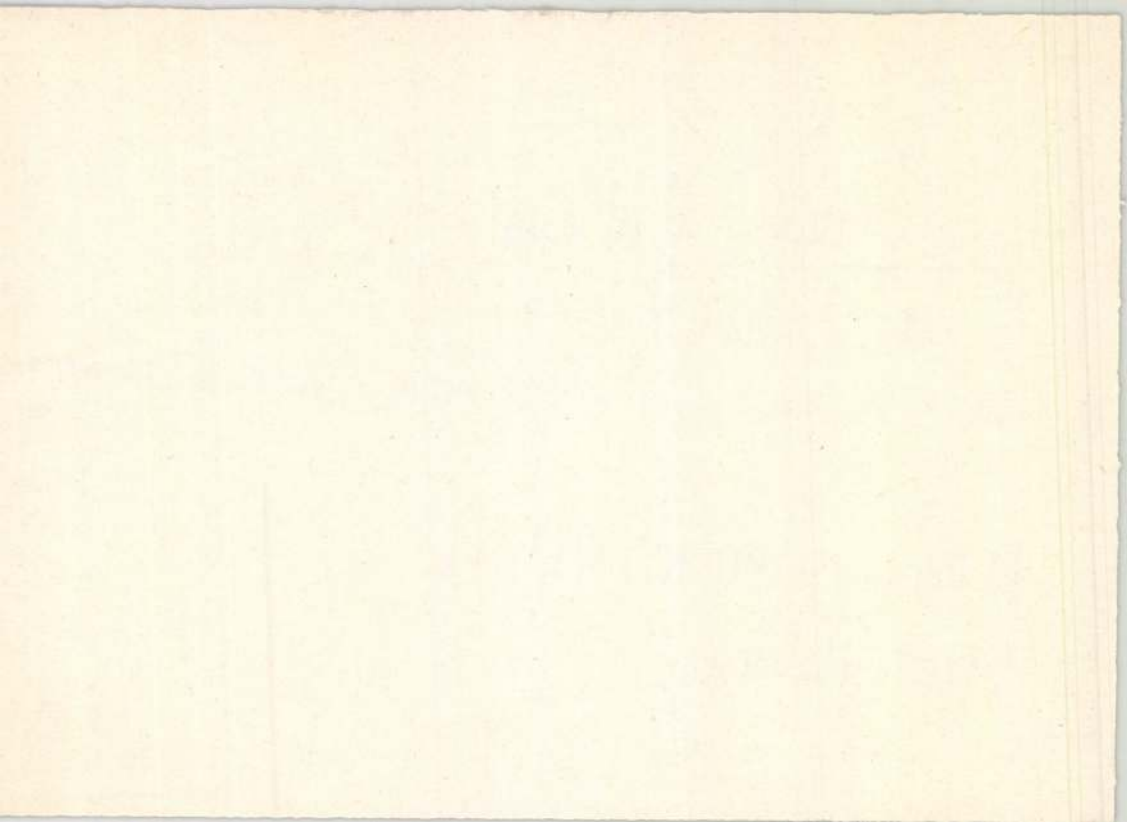
Jványi - Grünwald Béla,

festőművész, 1867-1940.

a művészi kiállítás jul. 17-ig, Szegeden, Móra Ferenc Múzeum-
ban.

Magyar Nemzeti Galéria

1985 júl. - aug.

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

Disznócsorda, é.n. [1924]

Válogatás Füst Milán gyűjteményéből. Kat.
Bp., PIM, 1992 leírás + ill.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

W. X. S.

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA

Nr. 7. Olajfestmény. Gémeskut. Jelz. "Iványi-Grünwald"
60 x 80 cm

Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LVII. számú leltár. A székesfehérvári pénzügyigazgatóságtól
átvett elhagyott javak. 1949. (Iparművészeti Múzeum, Adattár)

IVÁNYI-GRÜNWAID BÉLA

Mr. V. Olafsson. Gómskúli. "Iványi-Grünwald"
60 x 80 cm

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a second page's content.

IVÁNYI -GRÜN WALD BÉLA

Nr. 8. Olajfestmény. Női akt. Jelz. "Iványi-Grünwald"
60 x 50 cm

Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LVII. számú leltár. A székesfehérvári pénzügyigazgatóságtól
átvett elhagyott javak. 1949. (Iparművészeti Múzeum, Adattár)

IVÁNYI-GRÜNWAID BÉLA

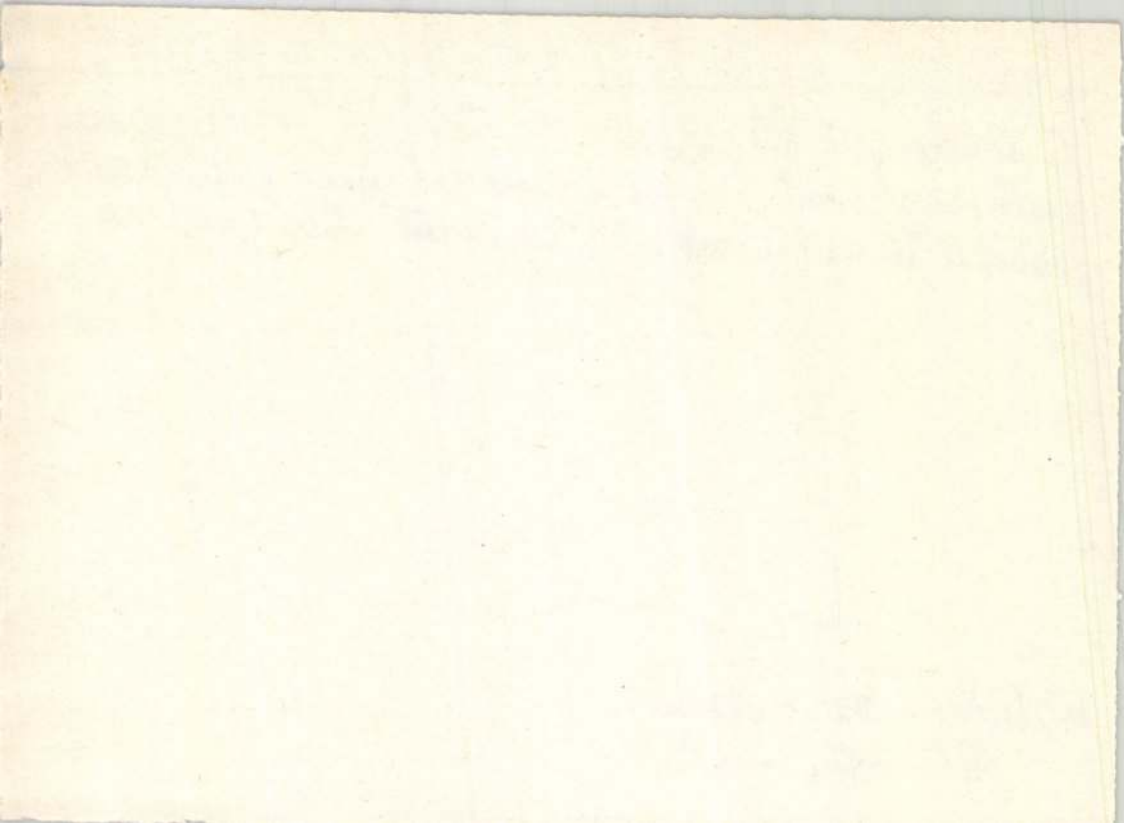
Nr. 8. Olaszország. Néki akt. Jelsz. "Iványi-Grünwald"
60 x 70 cm

Vandíjváltás: Magyarországi Államok Államok
IVÁNYI-GRÜNWAID BÉLA (Iványi-Grünwald)
60 x 70 cm

Grányi Grinwald Béla, születésnapja 1864-1940.

A Kecskeméti Művelődési Központ a Nagybányai
Festőiskoláján Grányi Grinwald Béla. Kecskeméti
született Fenyves Adolf, itt dolgozott élete végéig.

Katolikus Szó, Budapest.
1983. október, 4-ald.

Wányi - Günwald Béla 1864-1940.

Ars tömve

A mai Székési Művésztelep csak úgy, mint az "Wányi-Günwald Béla és Révész Gyula által vezetett, 1912-ben alakult Kecskeméti és Vándorhelpei Művészteleppel egyidően, az átmenes évektől indult újra fejlődésnek.

Hevesi Gyula

"Irodalom, Művészet"

1981. 1. 2. old.

Székési Költőn: Medgyessy és az alföldi művészet.

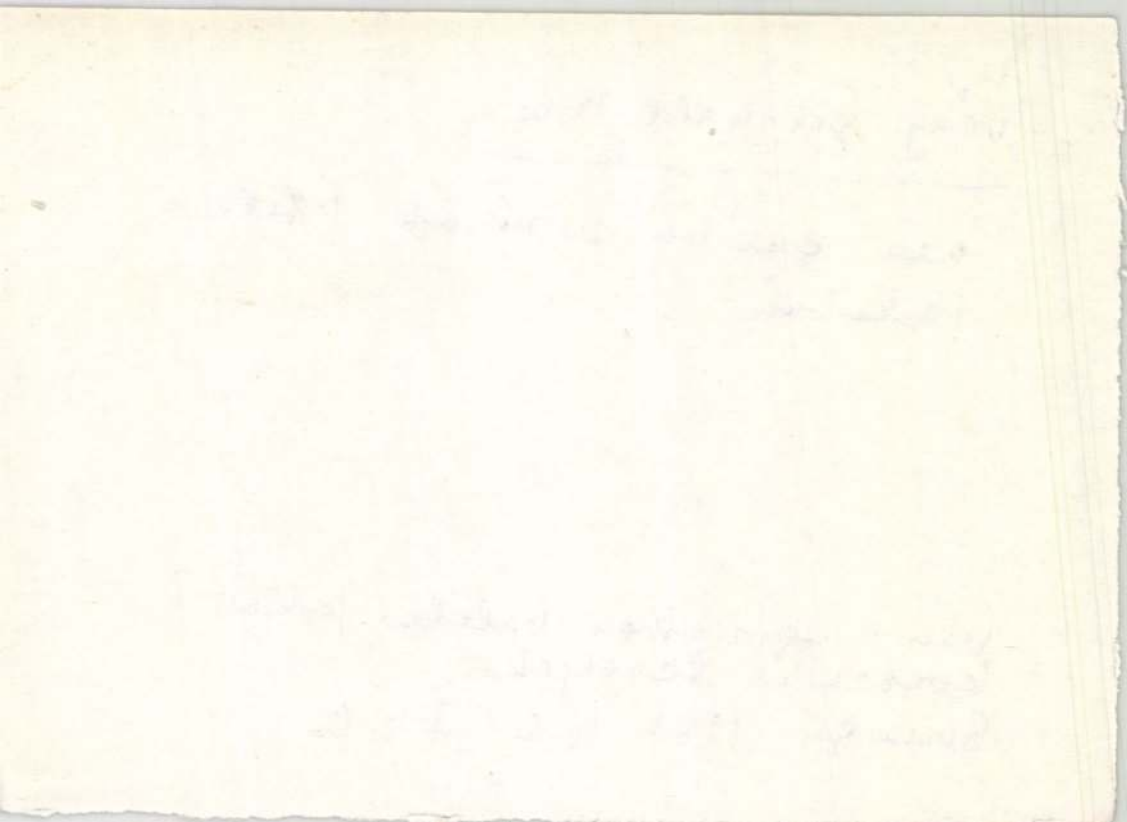

Ványi Grünwald Béla

new qualitative, semi-structured
Balabomb.

Van-e ugyanabban balabombi festés?
Kerekasztal-beszélgetés.

Somogy, 1987. 4. sz. 74. l.

Luányi Grünwald Béke

kezei a Balaton a kéti padozás
járása.

Van-e napjainkban balaton: kéti?
Kerkesfal - bélyeti.
Somogy, 1987. 4. sz. 73. l.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

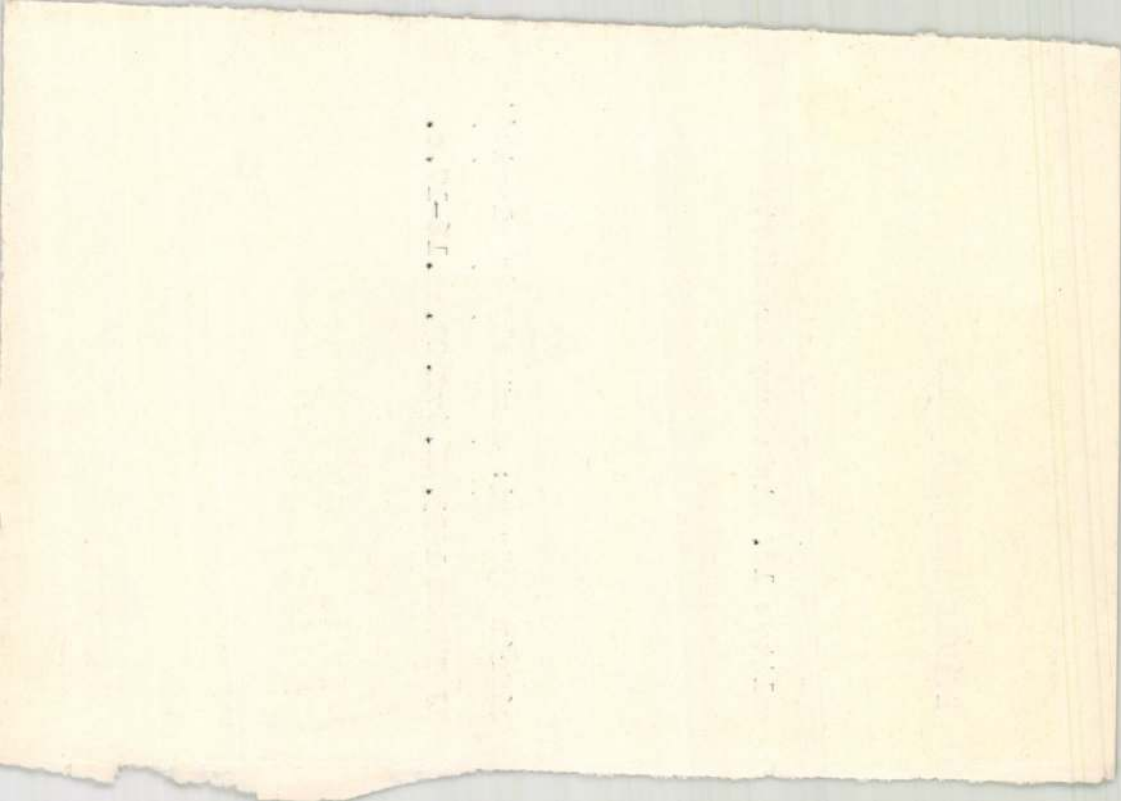
Handwritten text at the bottom of the page, also appearing to be bleed-through. It is very faint and cannot be read.

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

említve ld. Miskolczy Erzsébet

Sáfrán Györgyi: A műhely és alapítója

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 29. sz. 17-17. o.

szobrász művészetek Belső képtanulmányok 1971. évi 2. Féléves
Tudományos és Művészeti Konferencia előadásai és közleményei
Közzétette: Magyar Művészeti Akadémia

2. Vázlat Tóthyi Gránwald Béla művészeti galériájában. Magyar
Művészeti Akadémia, Budapest, 1984. 22. o. 71/1984

Művészeti galériák és kiállítások,

1986, 3-4, 144-145.

RIT

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILLINOIS

1954

RECEIVED

APR 15 1954

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILLINOIS

1954

Művészettörténeti Híresítő, 1986., 3-4., 174-old.

I. Judnyi Grimsvald Béla: Füredi nők (II.), 1908 körül.
Olaj, vászon, 78 x 60 cm. Magyar Nemzeti Galéria, Új
Magyar Képtár, lsz. FK 526

Írója: Grimsvald Béla Kotonwicz 1871-1901. A Füredi nők.
Először katalógus: Magyar Grimsvald szobrászok és képzőművészek
képeiről.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

1883

1884

1885

1886

1887

1888

1889

1890

1891

1892

1893

1894

1895

1896

1897

1898

1899

1900

IVÁNYI GRÜNVALD BÉLA

ÚJ MŰVÉSZET

2000/jan.

P - 9945

27.0.

k jobb, ha nem vad idegenként

/új Breugelt és Bosch-t/ és most
hívott, hogy tartsak ott 2 elő-

hallottam semmit Önökről. A Vá-
4
enik meg cikkének folytatása.

nak. Remélem jó egészségben és

Károly.

Ályes üdvözleteimet. -

NANYI GRÜNWALD Béla

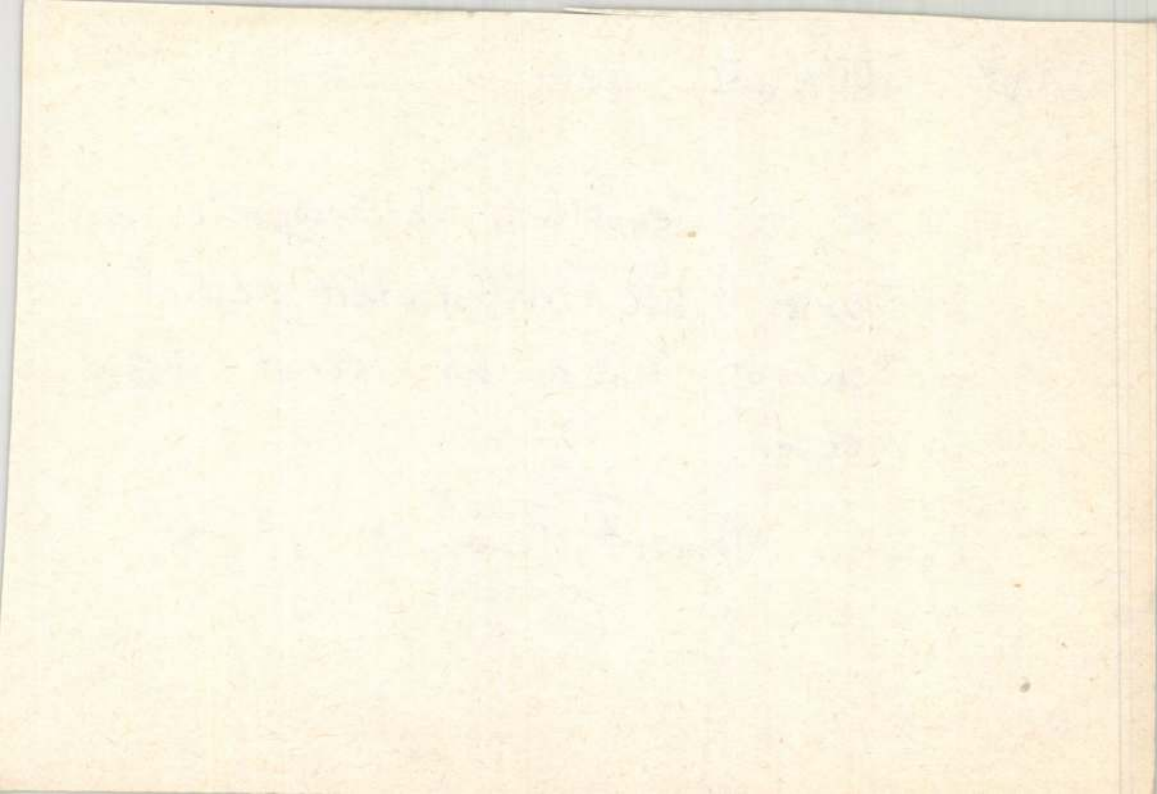
Telepy Katalin: Francia
határ más nehéban.

= MMF 1959/1. 14-15. ill

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

" I. G. B. allegorikus aktkompozíciója,
a Tavasz " 400 ezer forintért kelt el
a Belvárosi Aukciósház szept. 11-13-i
árverésén.

Magyar Nemzet, 2000. 09. 23. 37. o.

Wányi Grünwald Béla

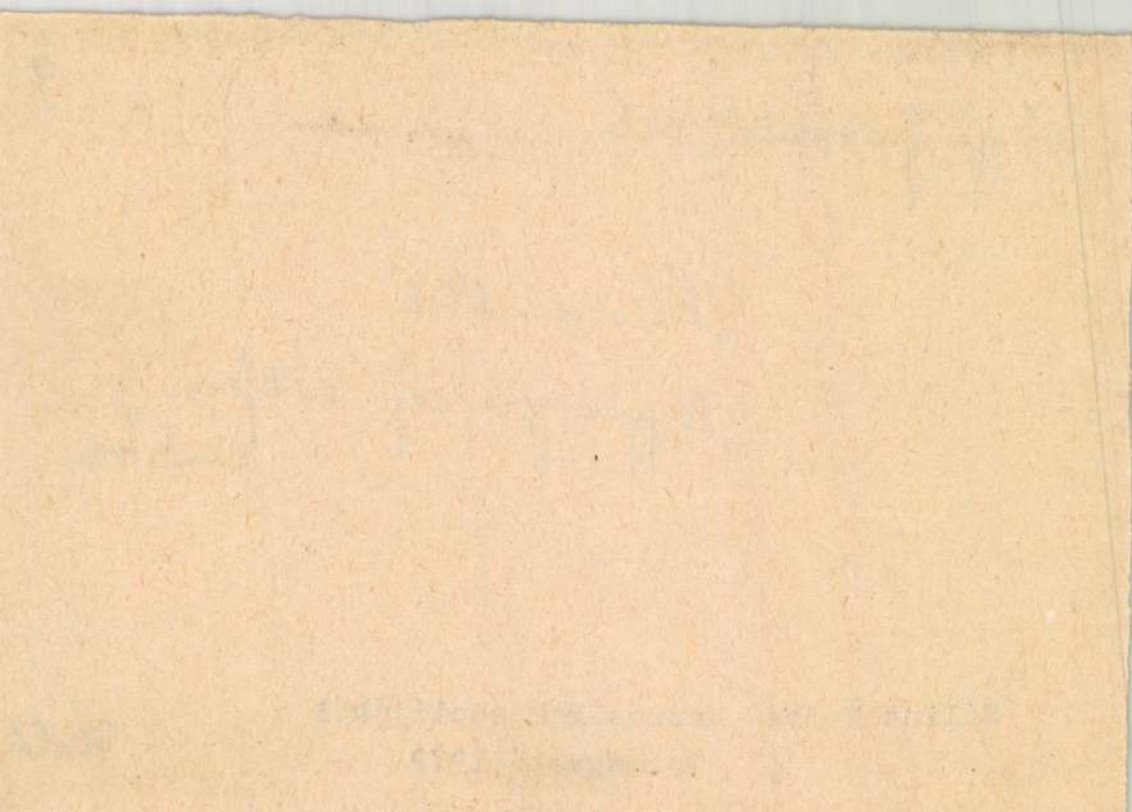
9

“Részecskeélet”

“Nagybányai táj” c. képei
erületre

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

31. old.

Wdnyj Grünwald Bela

10

"Erdőyle"

"Vonal az é/nyireben" c.

"Zepi emléke"

Bálint Endre Hazugságok naplójából

Bp. Magvető 1972

31. old.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Ludwig Gouwald Béla

11

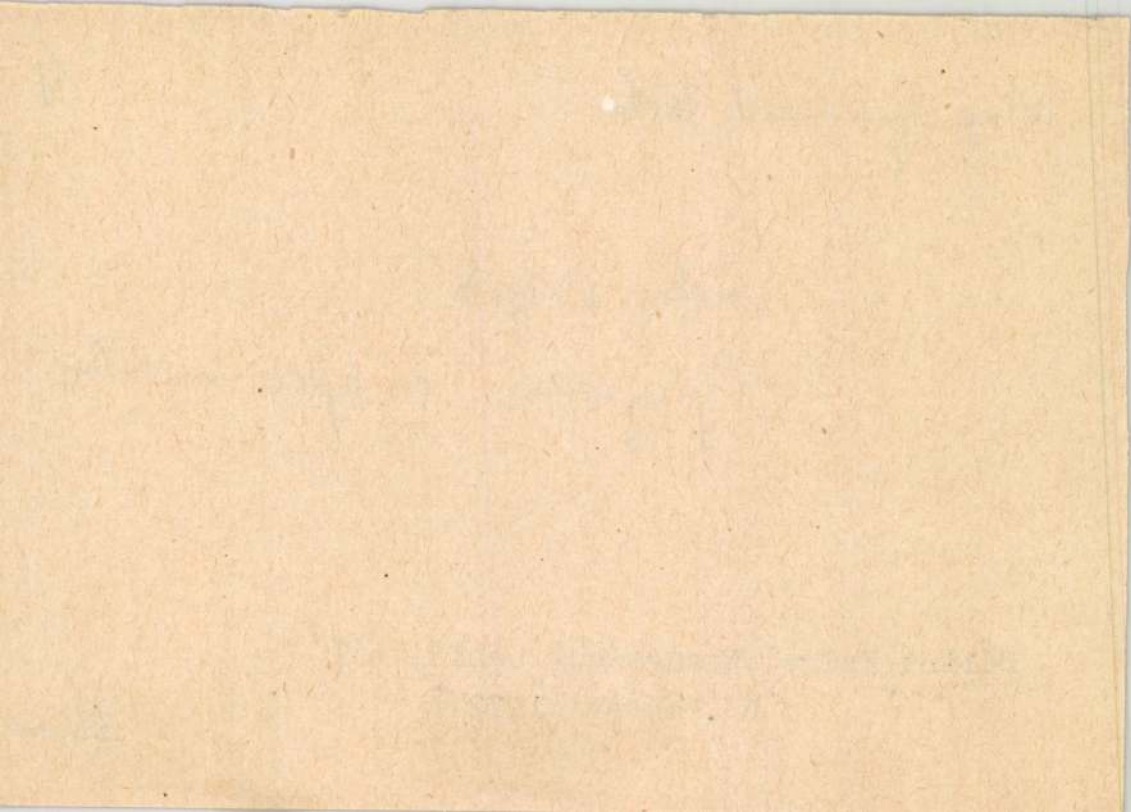
"Fekete virágok"

"Ciprus-szere" a képi emléke

Bálint Endre Hazugságok naplójából

Bp. Magvető 1972

Hold,

Wányi Grünwald Béla

neve említve a "Magyar

Tájak" c. írásban

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

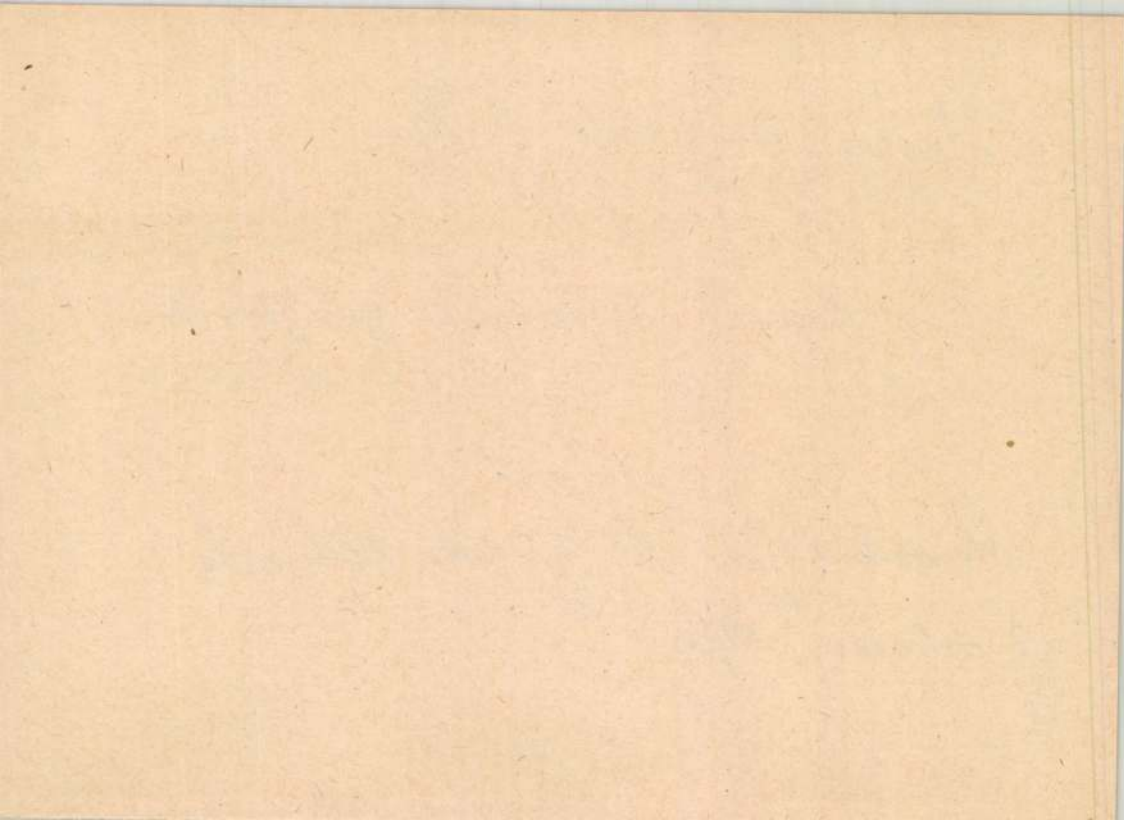
20. old.

Judnyi Grünwald Gyula

a keskepméti művészetek igazgatója.

Konradh Lajos: Az igazságok története,
Budapest, 1942

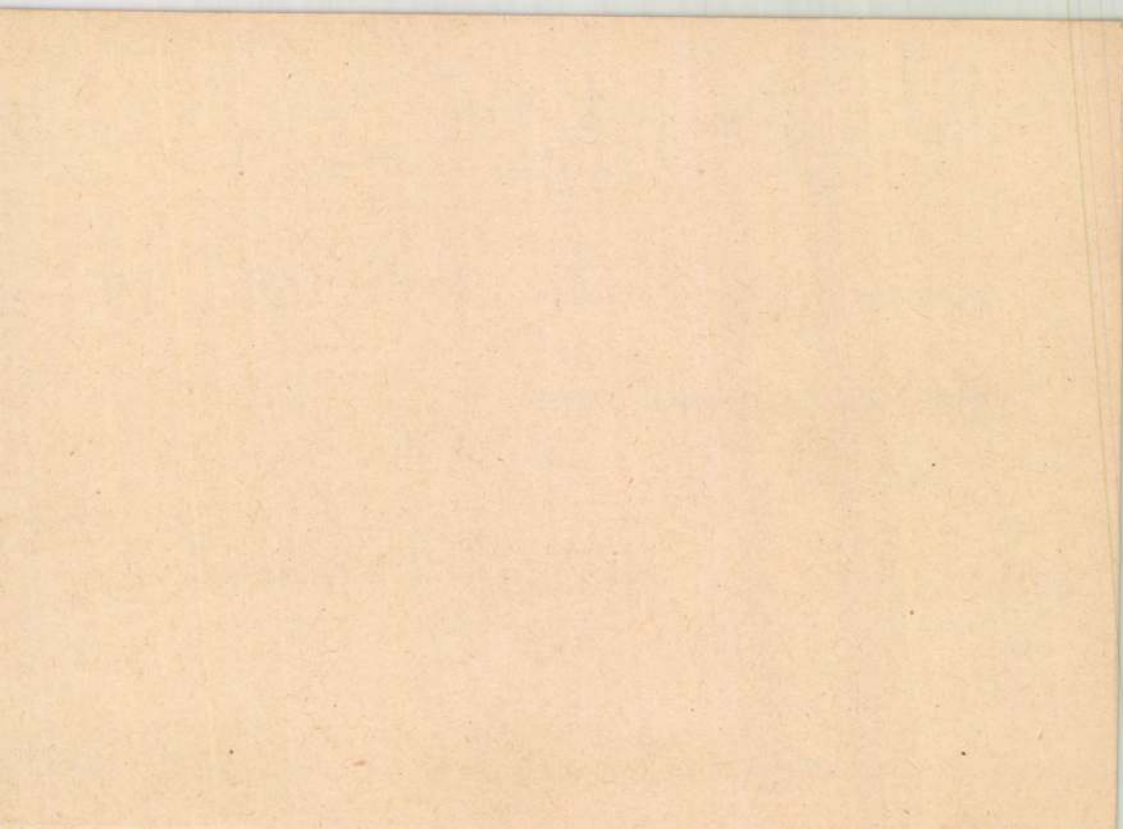
1968

János Grünwald Jéla

művészetének hatása mutatkozott meg
Hiltz Jéla grafikáin.

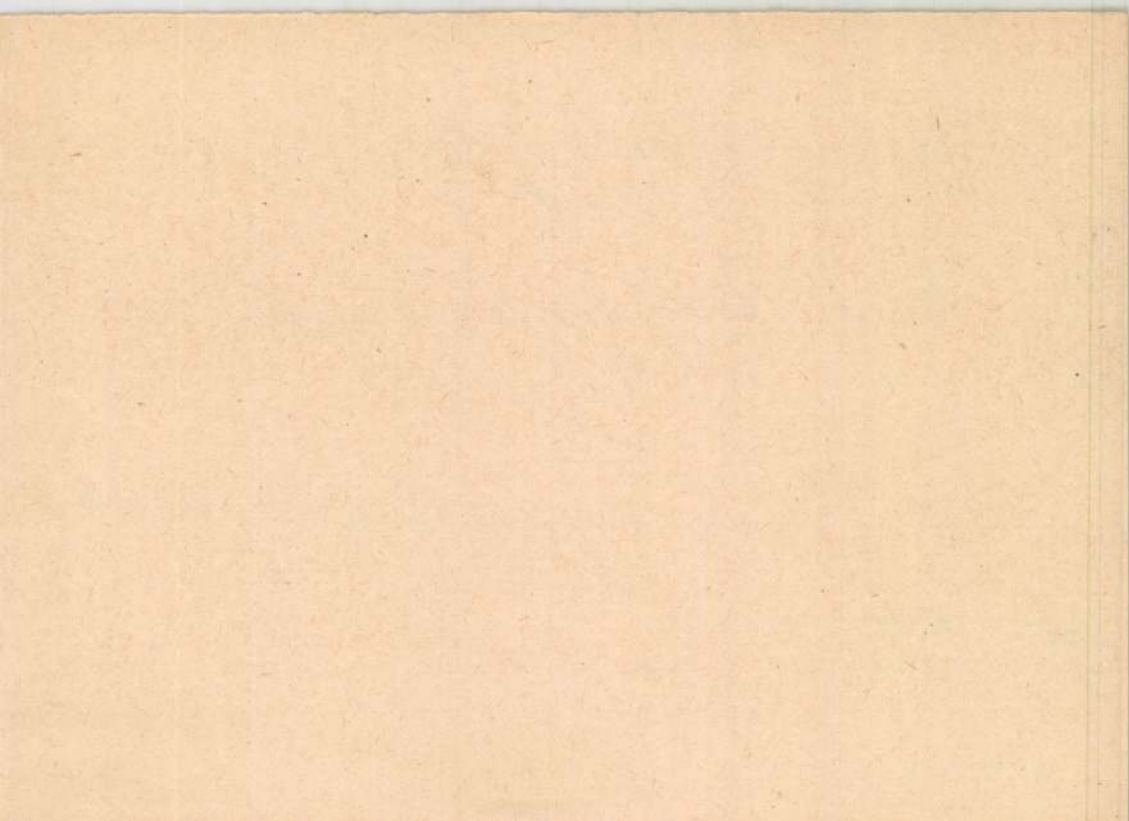
Kiadás helye: Az igazság története,
Budapest, 1972.

Trónyi-Gtünwold Mela

o. Kinyei Társaság egyik alapító tagja.

Pataky De'nes: Mernoth úrrel, Gyula-
pest, 1972

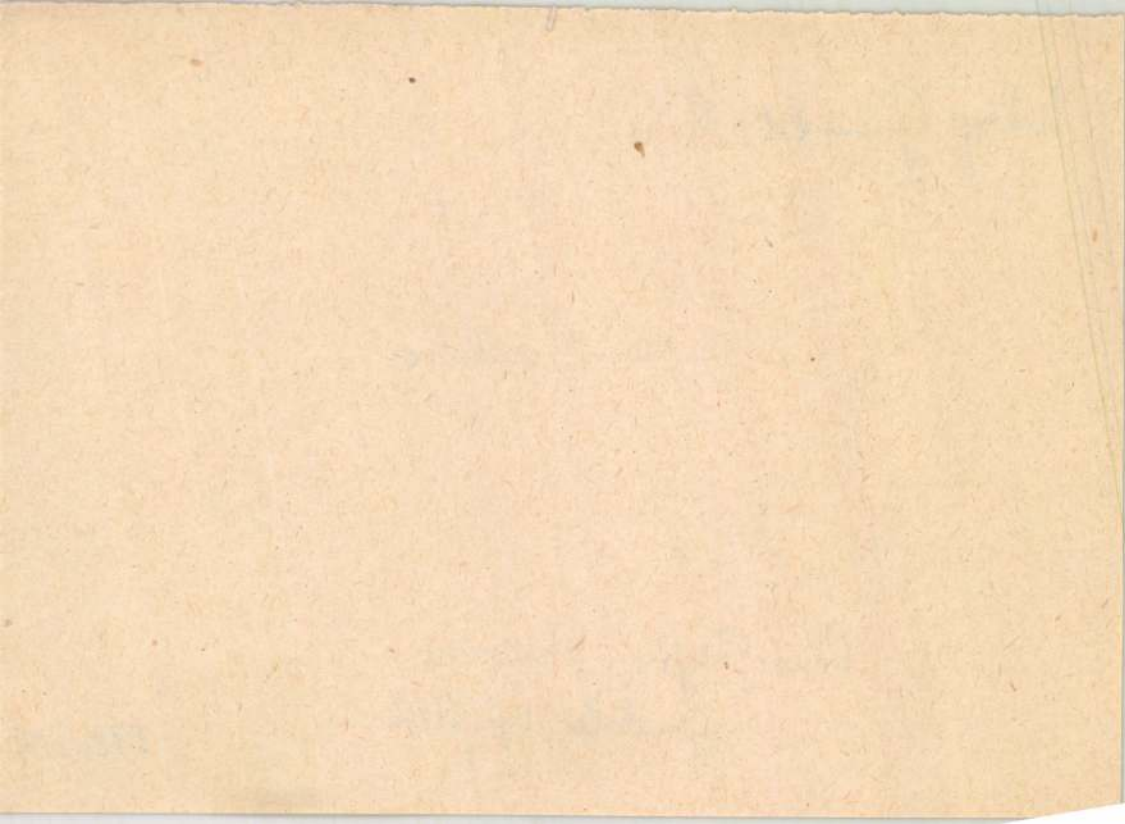

Wangji Grünwald Beta

rese emlitae

Adnes Zsifla : Hvarwary
Goudelet Bp. 1970

272 old

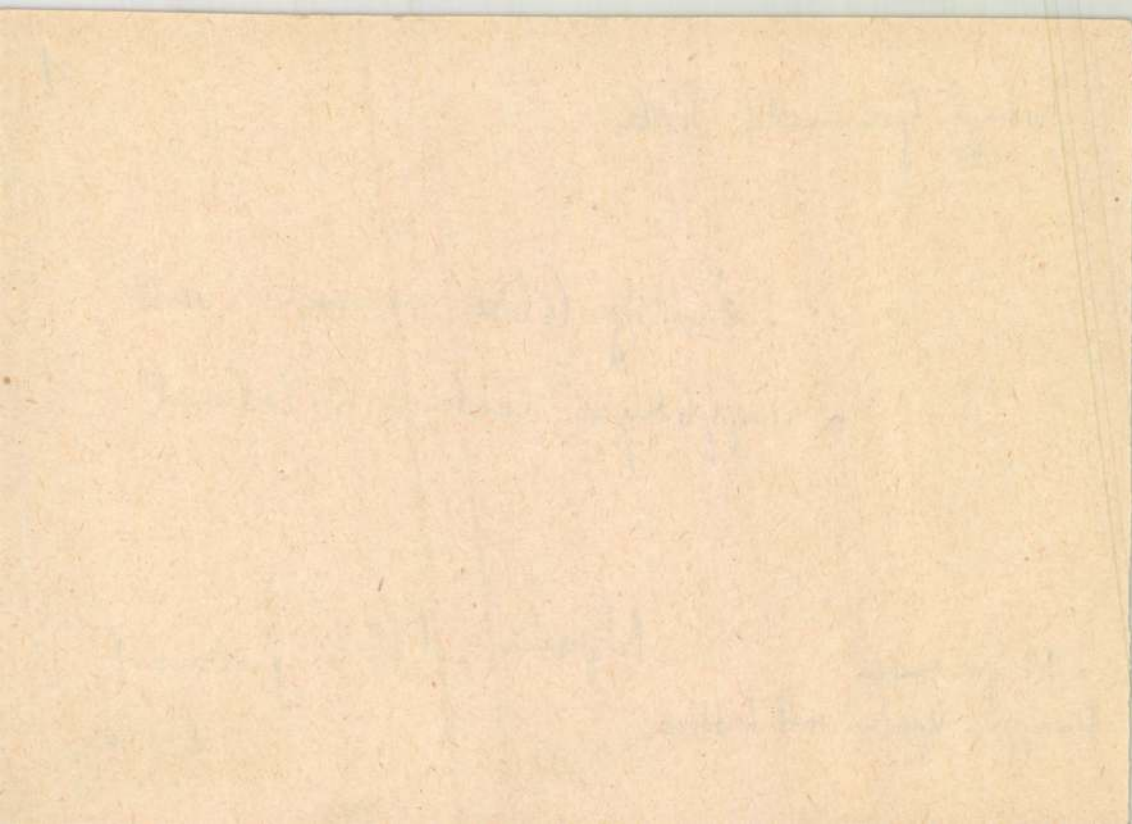
Ludvig Grünwald Peta

1

Évvelig leltres zewetije wolt
a weppeloyari wabed i Noldwal

Kampni Antal;
Fweppel wppönniwöndet tatküsch

Nepusawa 1972 julias 1
f. old.

Wäyji Grünwald Bêle

20

~ Istem Landje "

" Beitel 20704 " c. Zepi
embtore

Niputava 1972

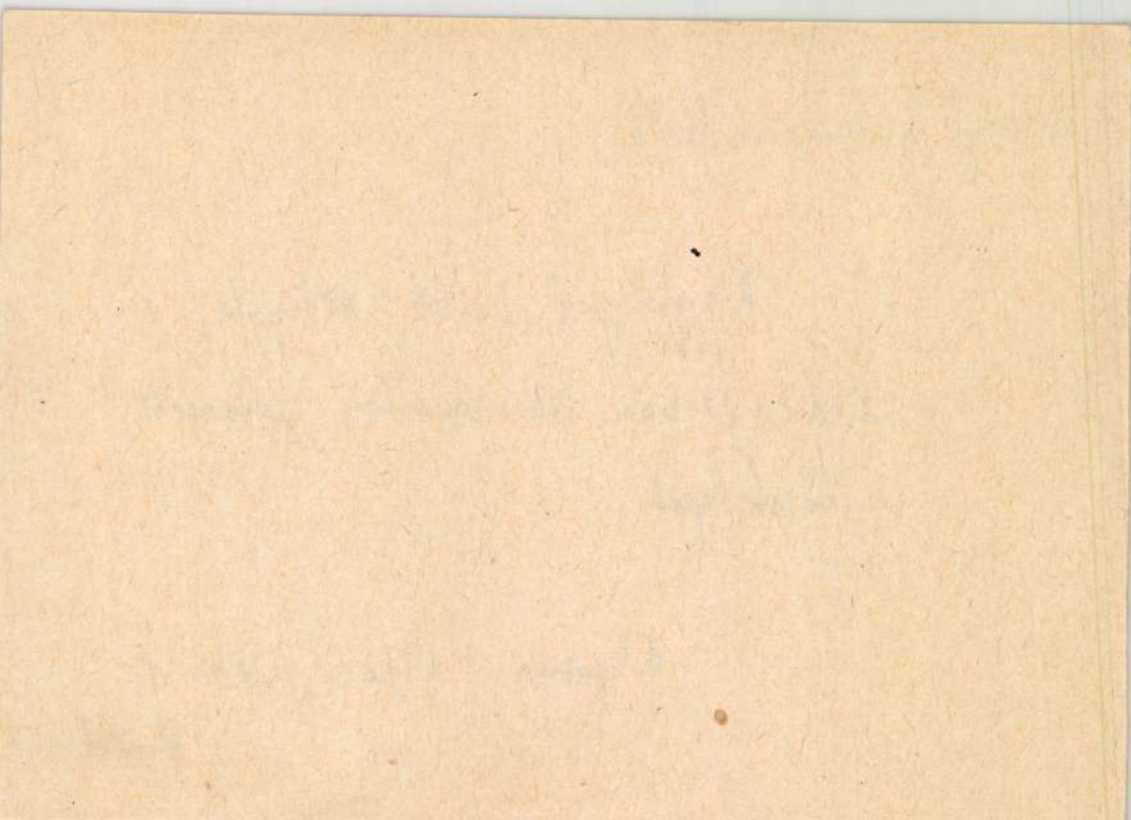
Julius 1
S. Oldi

Wdnyj Grünwald Betle

3

Magyarországot lehetőleg elhagyta,
s 1912-ben Keisernémeten yerbessett
művésztelepet

Héparava 1972 július 1
S. old

Juányi - Grünwald Béla

1896-ban másikkal együtt illusztrációkat készített Kiss József kötetéhez.

„Te, halvány, szöke asszony”, Művész, 1971/3. sz. 97. l.

1870

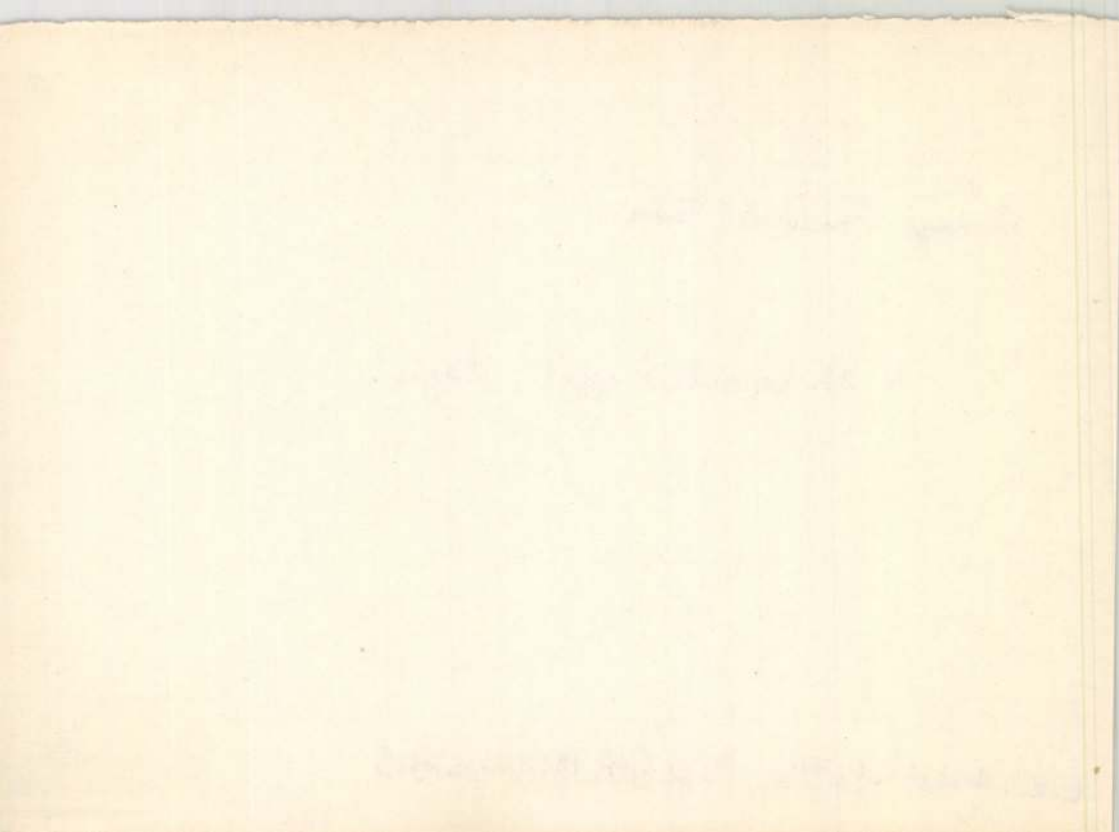
...

...

Juányi Grünwald Béla

A 27. képaució egyik „ortája”.

E. K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3-33. 57. l.

Juányi - Grünwald Béla

A 26. képaukción egy műve a kikiáltási ár
háromszorosáért kelt el (megközelítően).

E. K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 56. l.

Ergebnis (in Worten)

A 20. September 1912
(Kontrollnummer)

F. K. A. 20. September 1912

Indonesi Grünwald Bela

Großer Margit westenwärts unlitae.

Nepomano, 1574. febr. 22. 102 af. 44m.

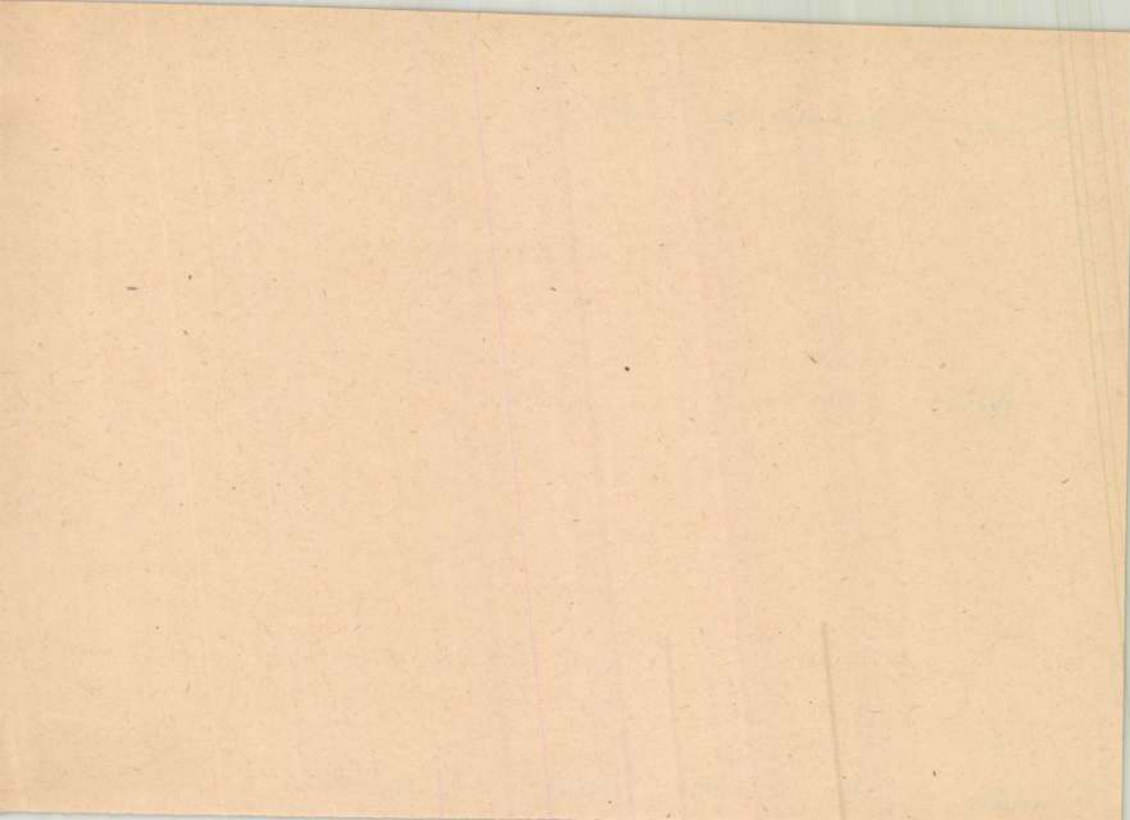
4m.

Inbonyi - Grünwald Bela

Neve ent'we .

Bemáthi Aurdé : Kisébb világde - Bp. 1974.

160p

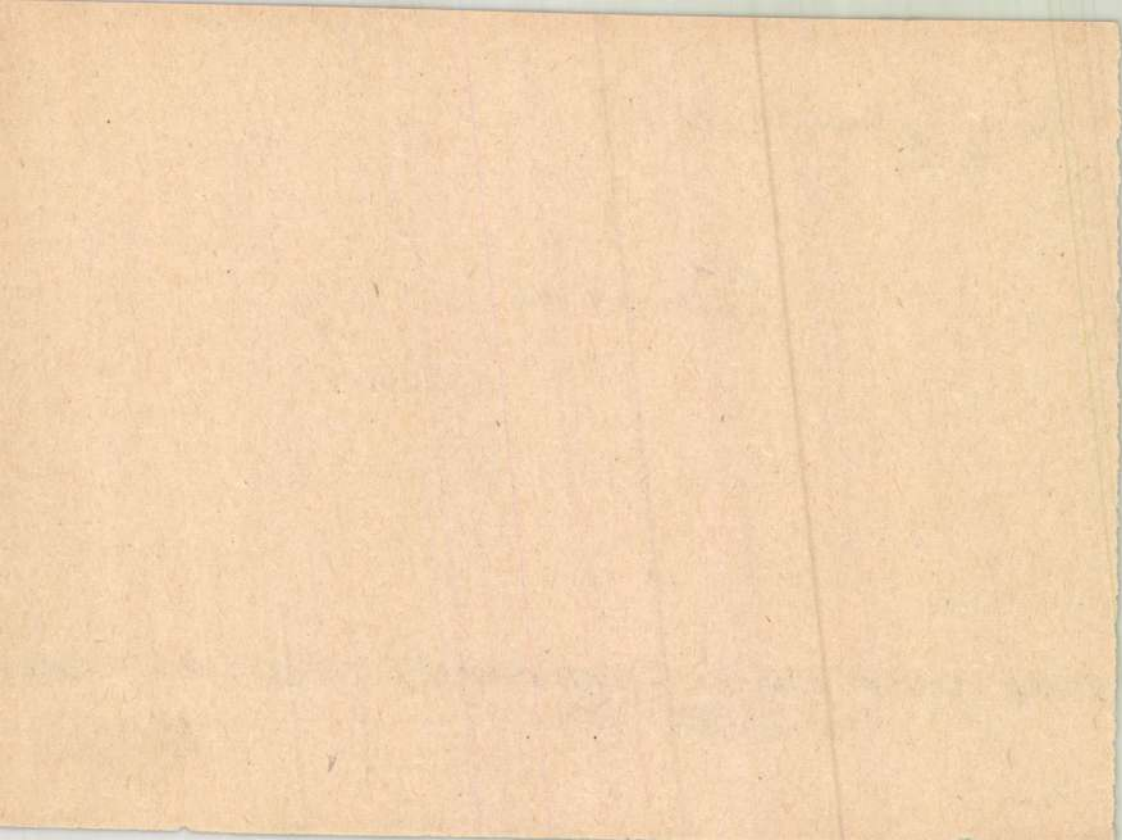

Wanyi Grünwald Bela

"Rehabilitáció" a lépe
erületre

Pillep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvetés 1974

A.G. old.

Iványi Győzőwald Béla

"Tavasyi Utándalet" a lepe
említőe

Fülep Lajosa: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvetés 1974

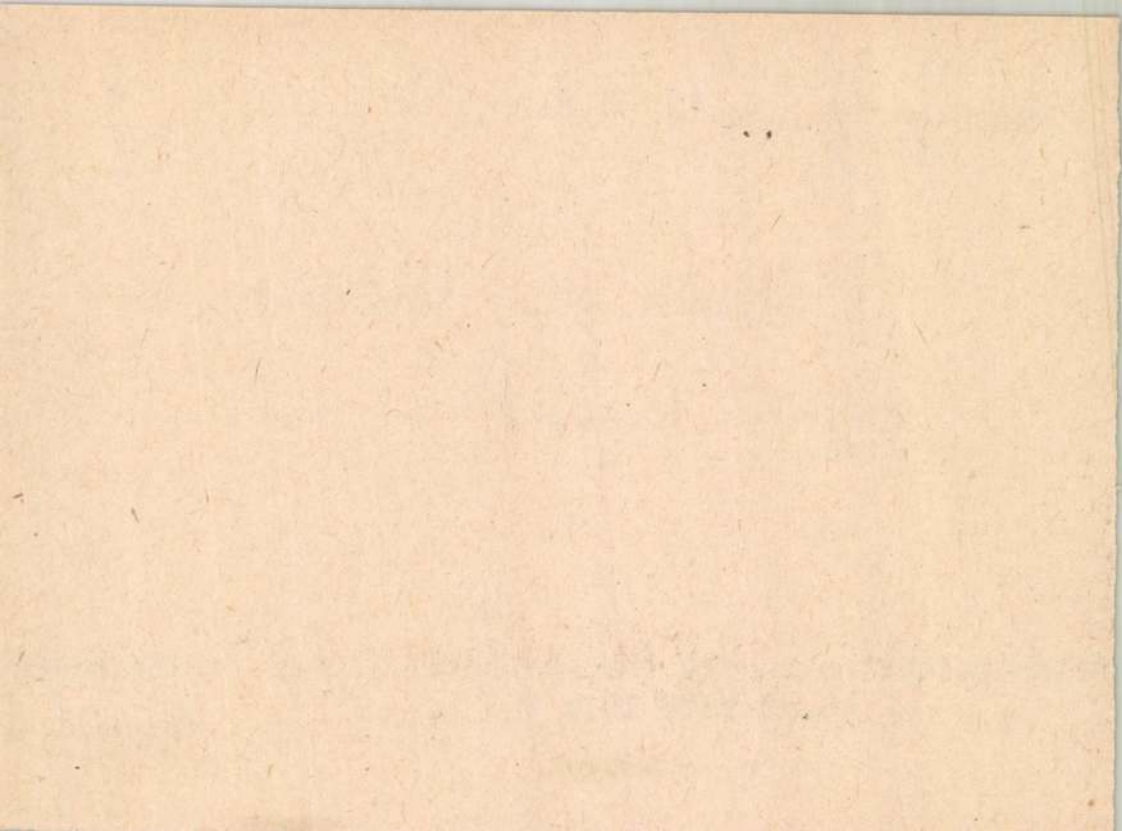
158. old.

Iványi Grünwald Béla

Piktúrája olyan becsületos, mint
maga a természet

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

156. old.

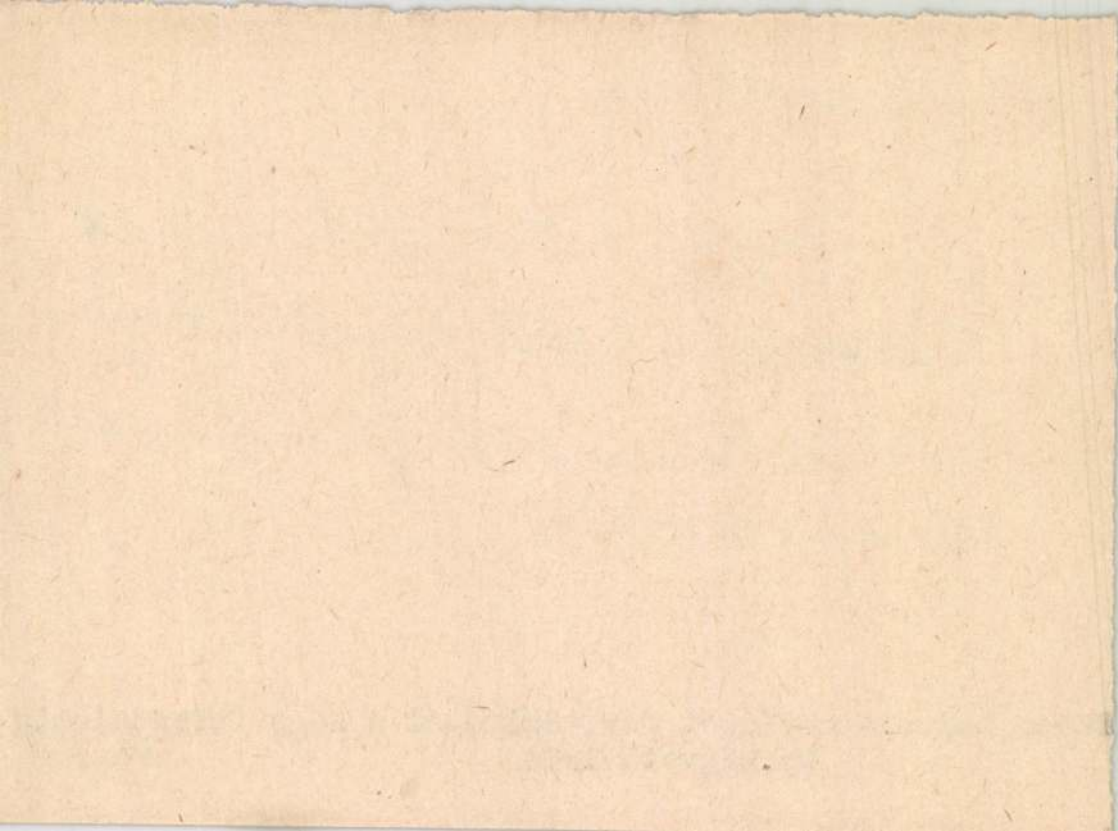
Wányi Grünwald Béla

1

folytatta évelrel előtt megkezdett
kísérletekét a barokk kompozíció irányában
az Ernst Museum 1918 februárjában rendezett
éjszakai kiállításán

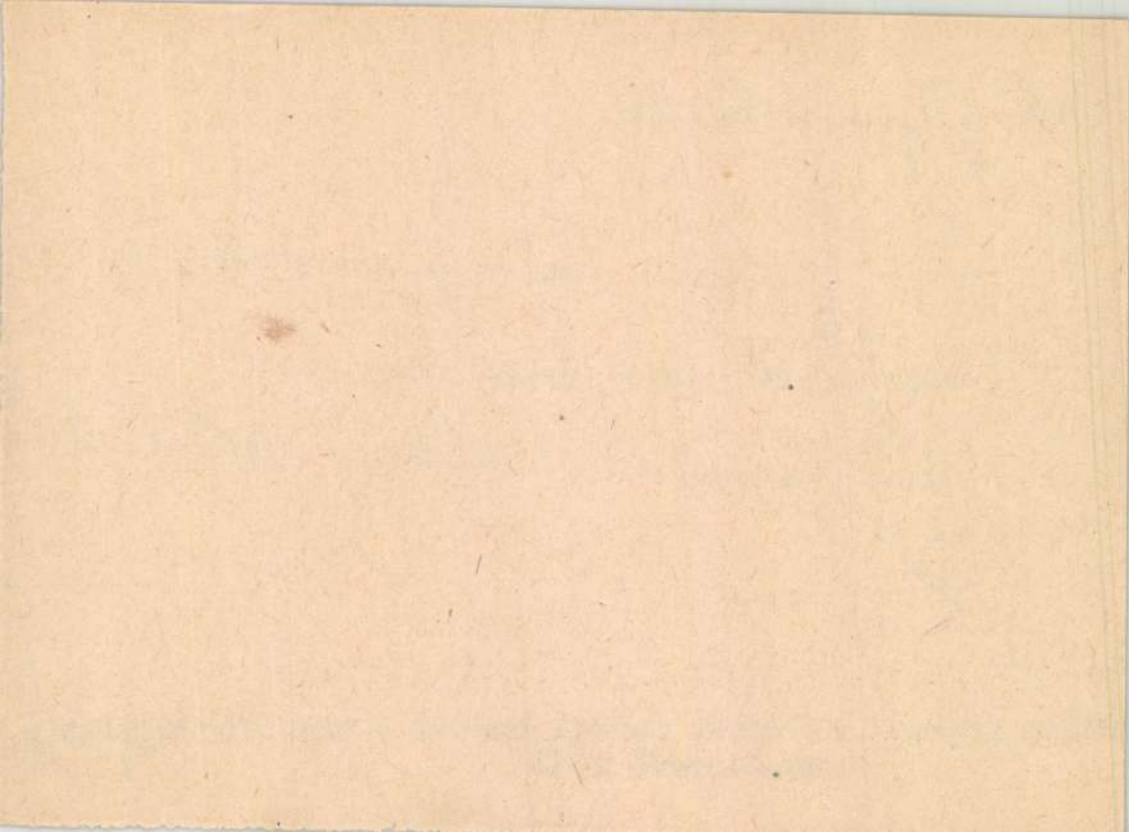
Pillep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

245. old.

Udnyi Grünwald Beta

Gondosan megfontalmazott és
megfestett tájképeiben azonban a
réggi Grünwald kvalitásai csillan-
nak fel.

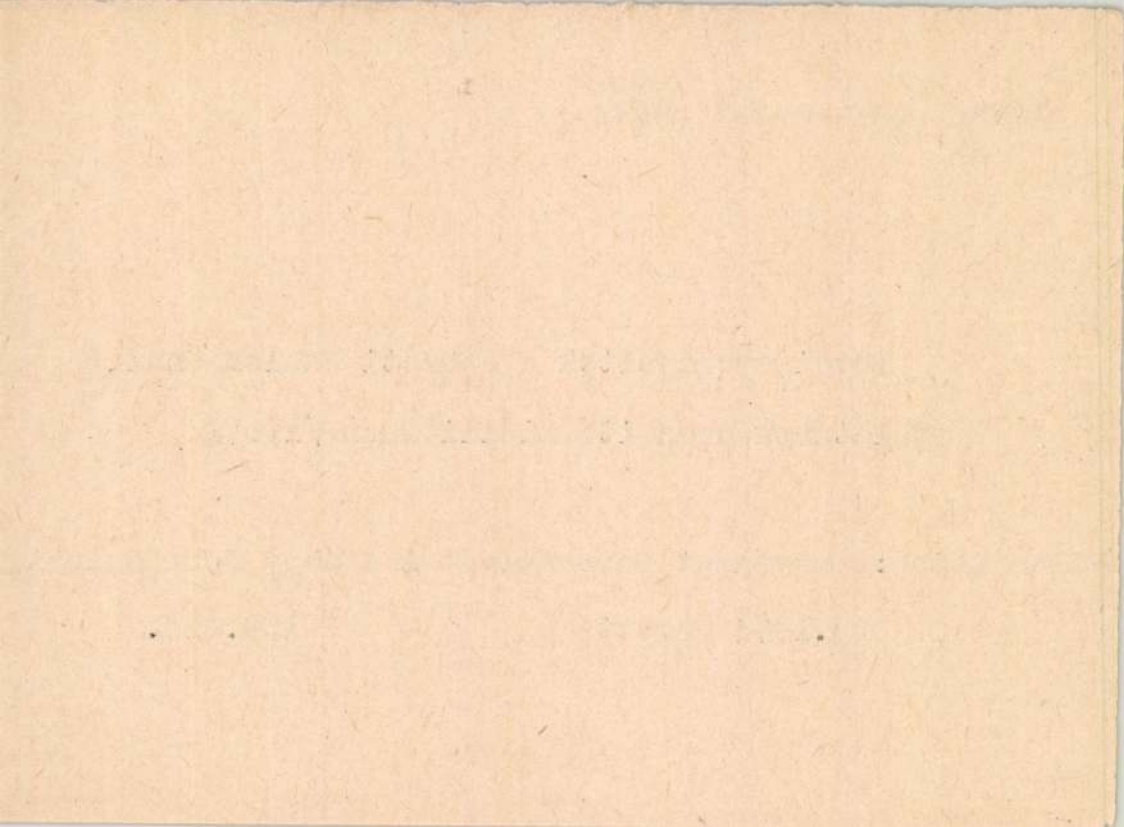
Iványi Grünwald Béla

Művei szerepeltek a Nemzeti Szalon önálló
épületének megnyitó kiállításán /1907/

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp. 1974 Magvető

189. old.

Yvainyi Grünwald Ozela

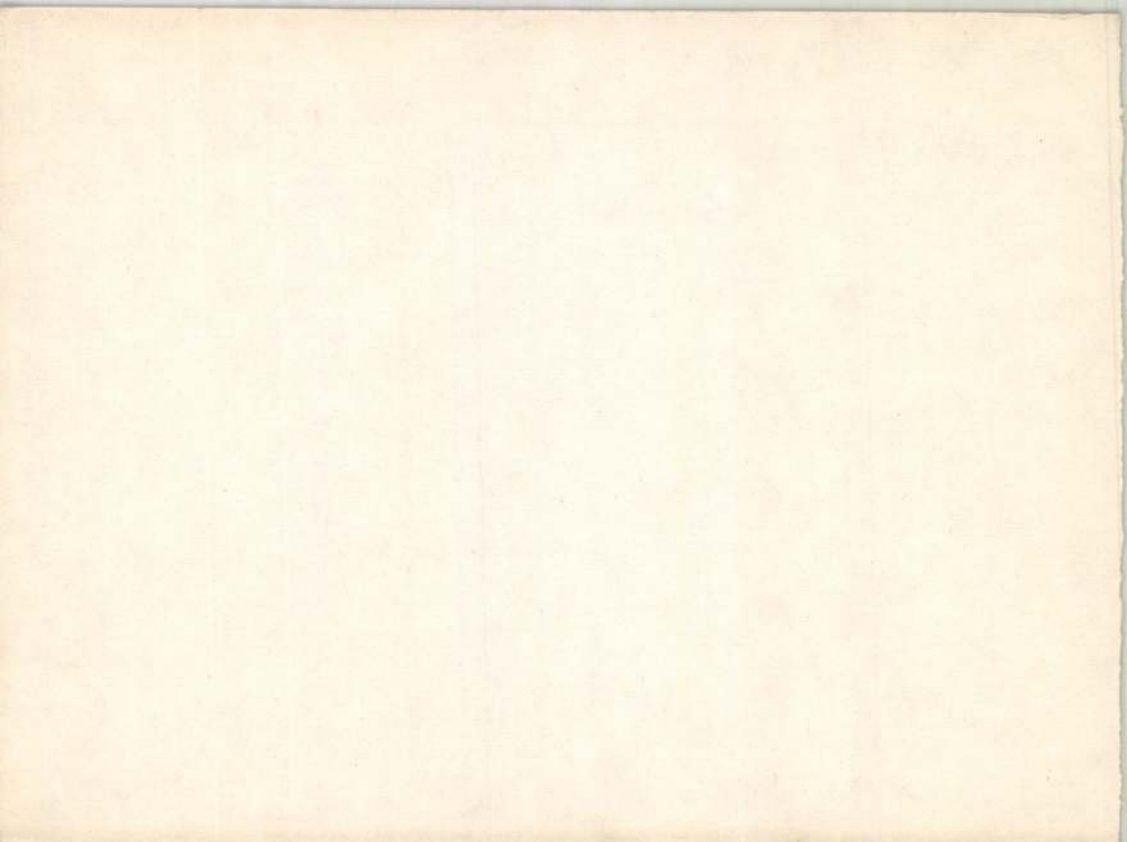
festményei láthatók a miskolci Déphar
államot szallitasan, a korábbi múzeu
mi allomanybol.

Genesetok Munkos: Glaromszisz, meg helyszisz
Munkos

Iszak-Magyarorszag

1974/2.1

4 old.

Grünwald Béla

Utas o. katon 37x47

Plein-air festés a magyar művészetben
kiállítás M. N. G. 1973. Szolnok.

Trümpf Grünwald Béla

Itutis repr.

Allein- als festgesetzt a unquam müvebetten
Wärltats M. N. G. 1973. Frolock.

Tubny Grinwald Béla (seté)

Neve Tuba Gildend mesterešent emli'ze.

Náprava, 1975. febr. 8.

103. ev. 33 m.

8 p.

Juda Szilárd (szépirodalom)

Szabadiskolán kérik fel a képzésművelési Főiskolára.
A szabadiskolában Jidanyi György, Grünwald Béla, Alba Nandor
Vilmos és Szilárd György tanítottak.

Népművelés, 1975. febr. 8.

103. éf. 33m.

8p.

Yakuzi: Grünwald beta, Jeto

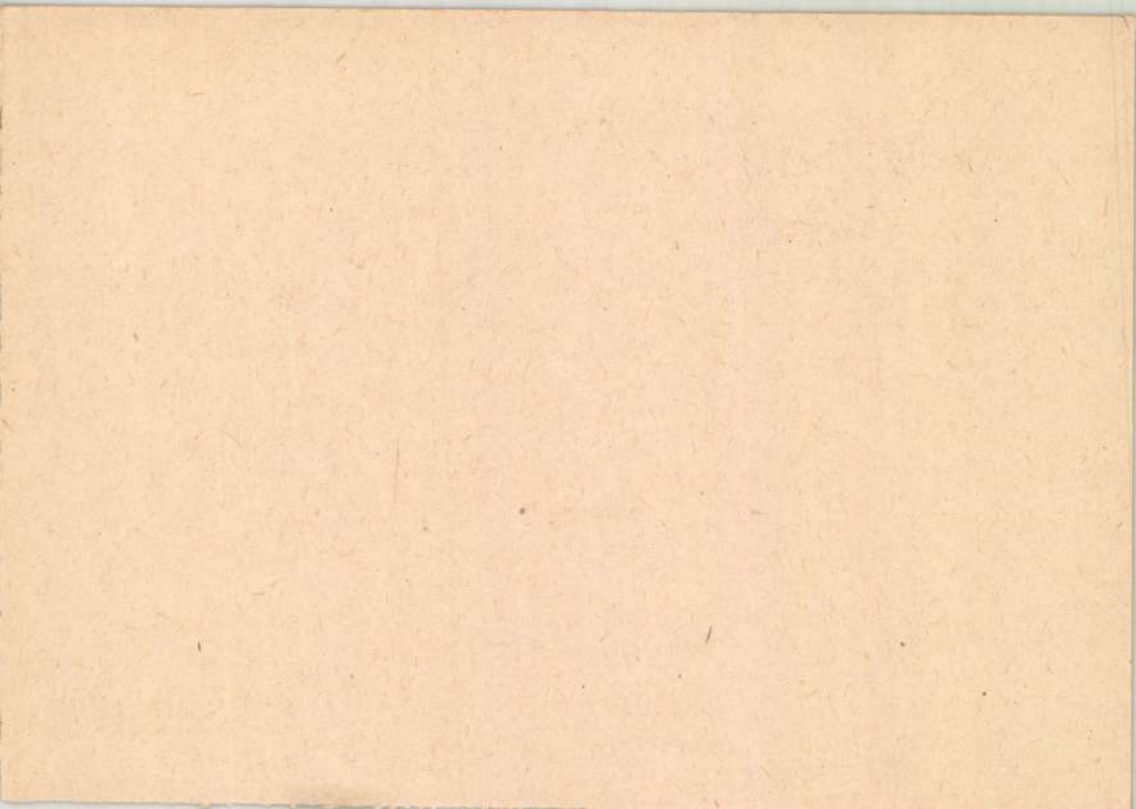
L.: Toomari J.

Dömötör J.: Plohu Jinet ---

Ellet s' Tadome'my, br. 1975. nr. 14.

579-572.

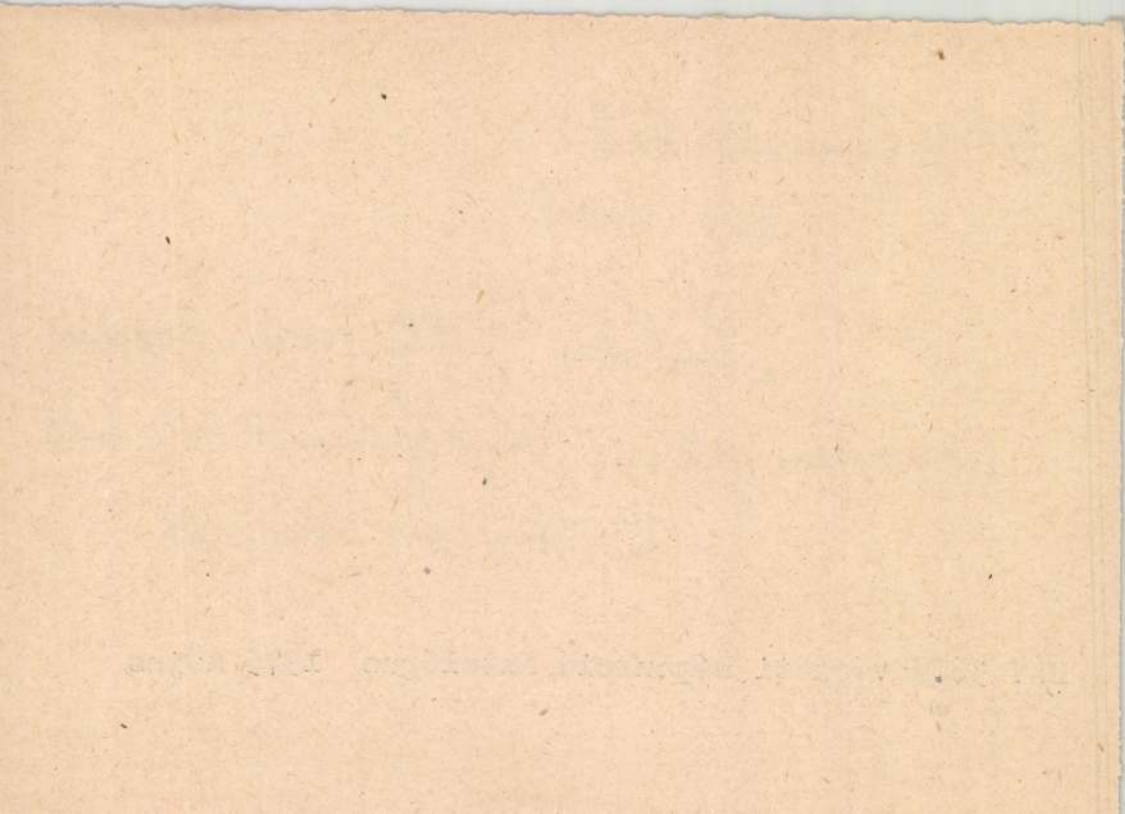
XXX
/ 11.

Wajsi Grünwald Béta
(1867-1940)

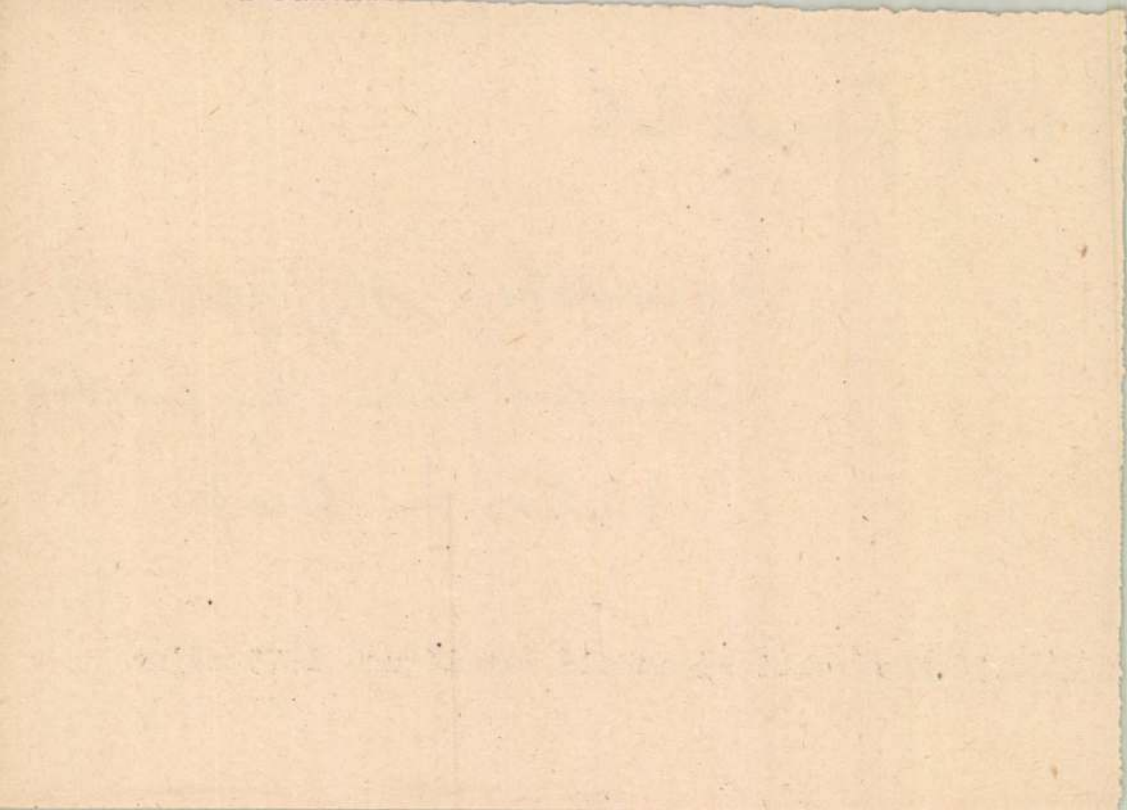
"Balleton" Olej, víz, 70x100

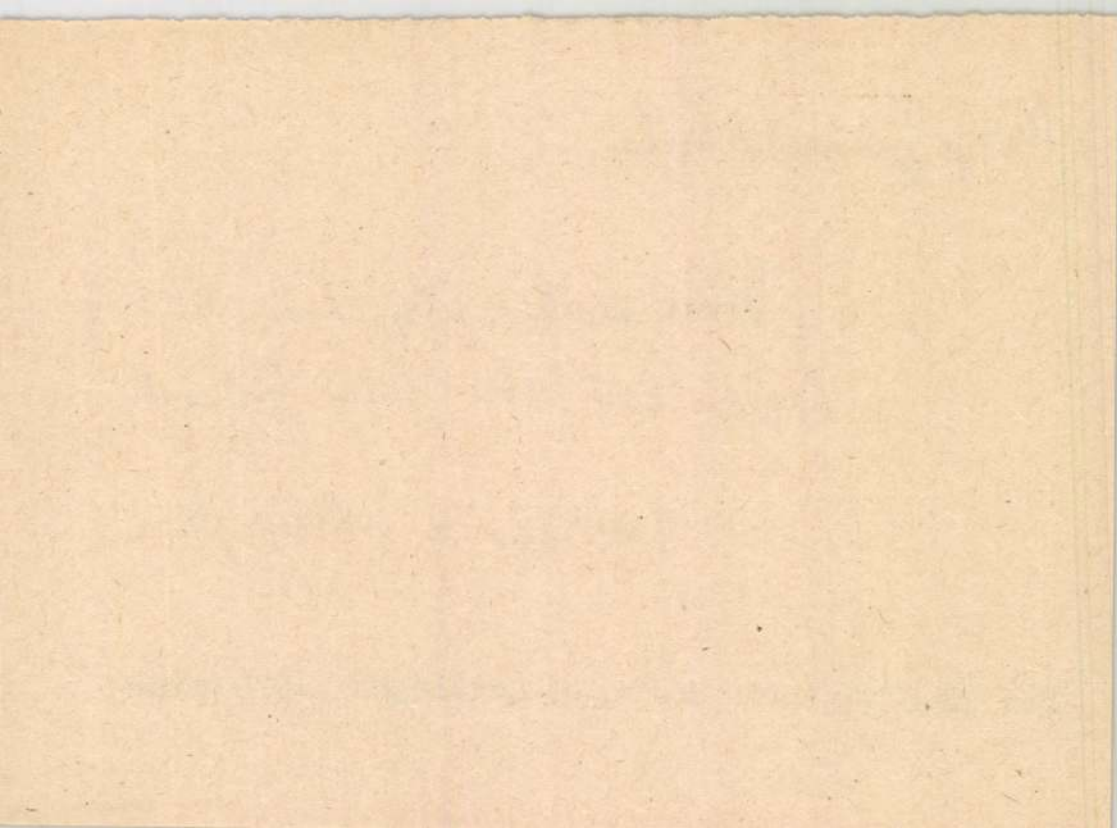
Televe lent jobbra: Wajsi Grünwald Béta. Telle.
Utaltatás: 10000 Ft

Wäsey Grünwald Beta

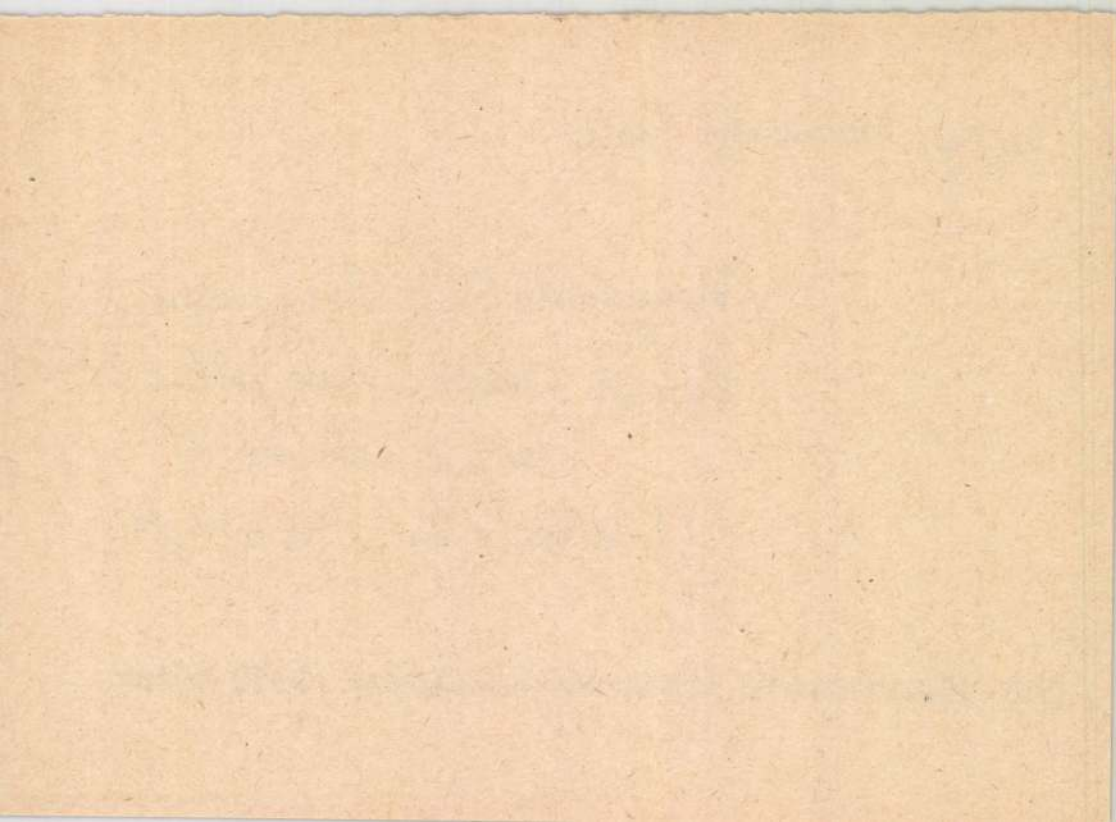
"Wäsey eredetű" Olaj, vízben, 60x80
Teljesen leut jobbra : Wäsey Grünwald
Utaltási ár : 8000 Ft

Wagner Grünwald Beta

„Virágszendelet” Olaj, váyon
60 x 80. Selesve leut jobbra:
Wagner Grünwald B.
„Wagner”-ai: 10000 ft.

Tráingj Grünwald Tšela

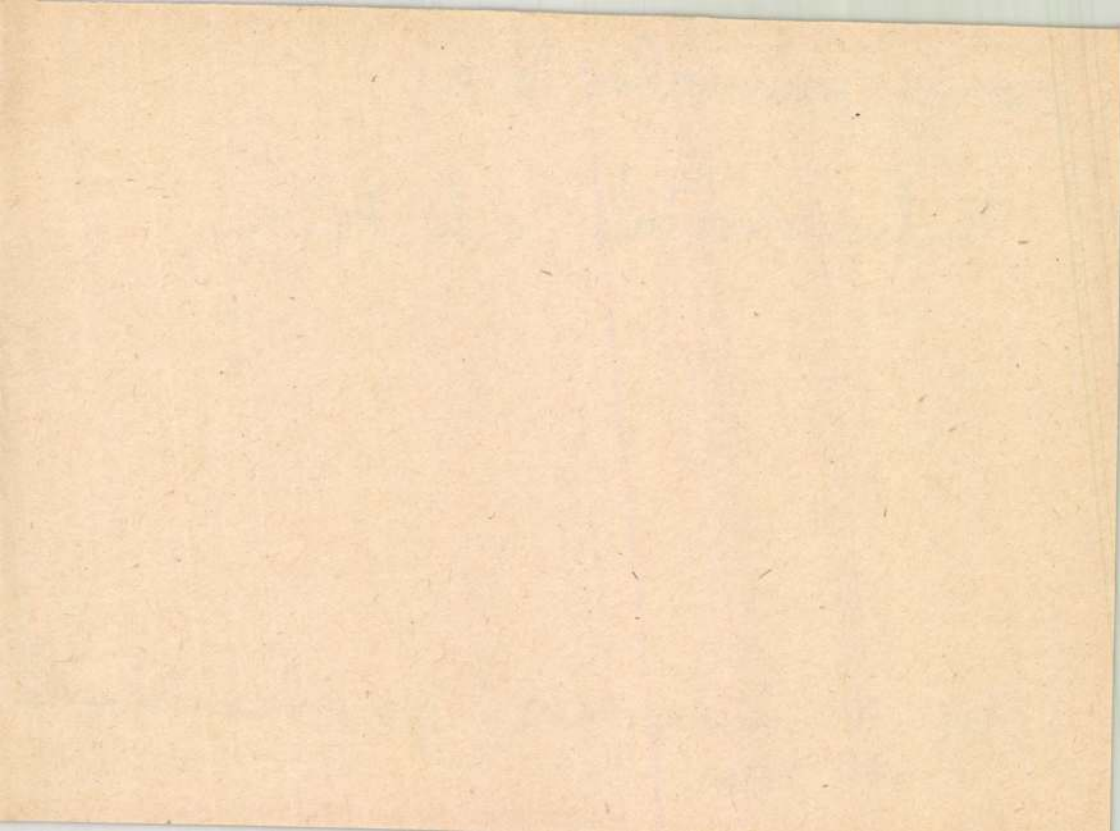
Ruhasarita's 70x55
Kisváros fiáderrel, 50x60

30. Minúret Képendis
1973.

Wangyi Grünwald Béla

Ruhariátás, o.k. 74,5x

30. Művészet Képek
1973.

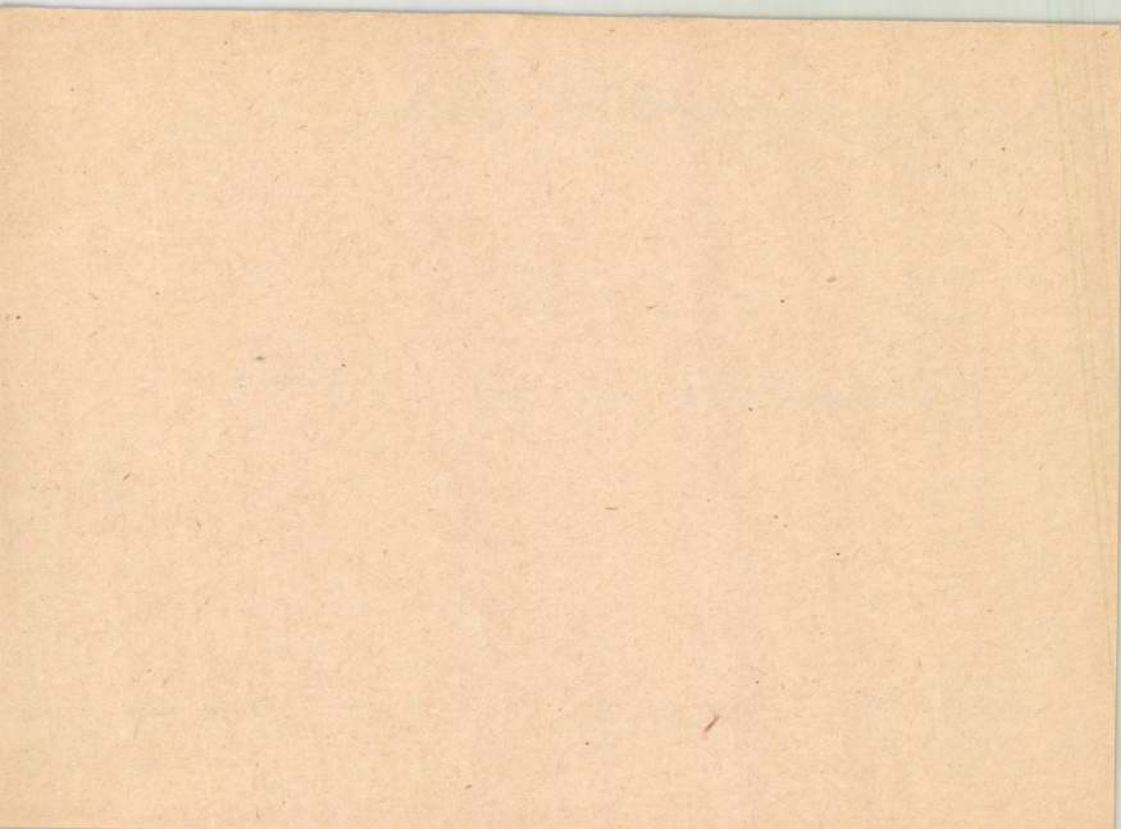

Juányi Góimald Tala

Faj 10. 15. 60x80

Strandby, O. fa 19x24

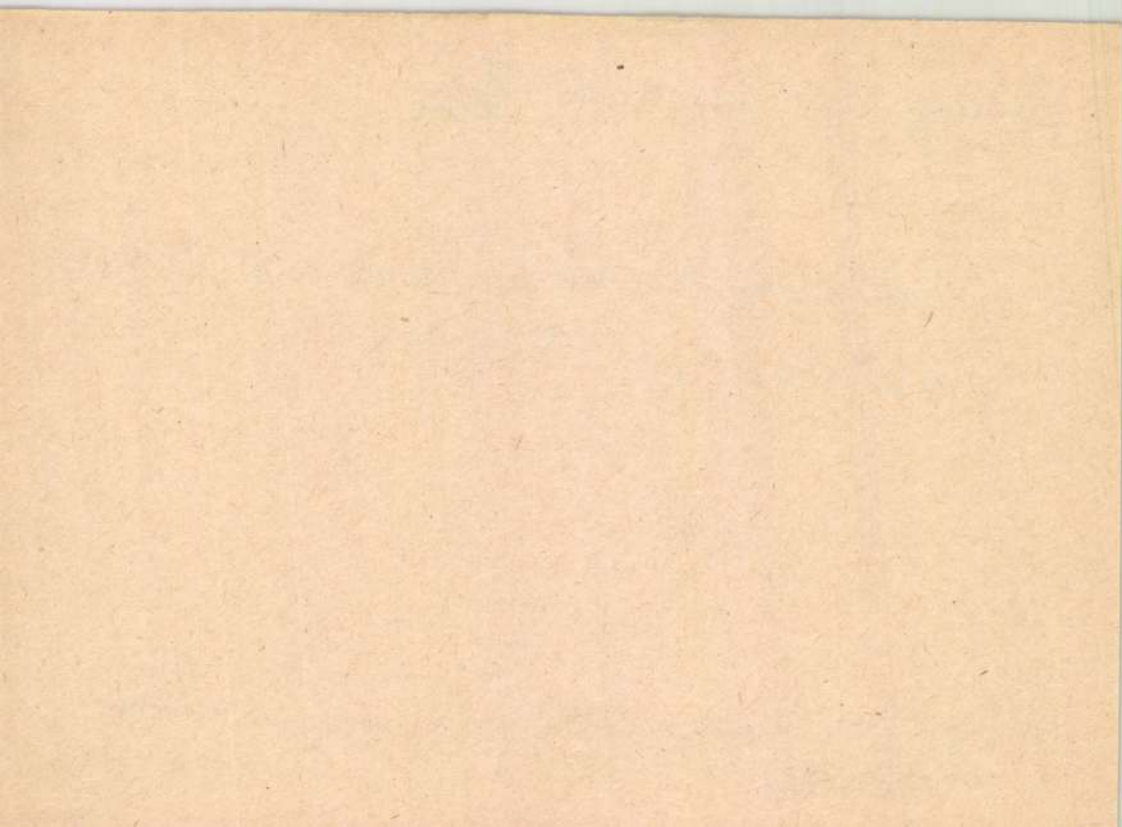
30. Minireti Kipentis
1973.

Isang: Grünwald Tala

Taisang siokhihtnal, o. v. 60x47
Altole 10. 50x70

30. Minäret: Kipentis
1973.

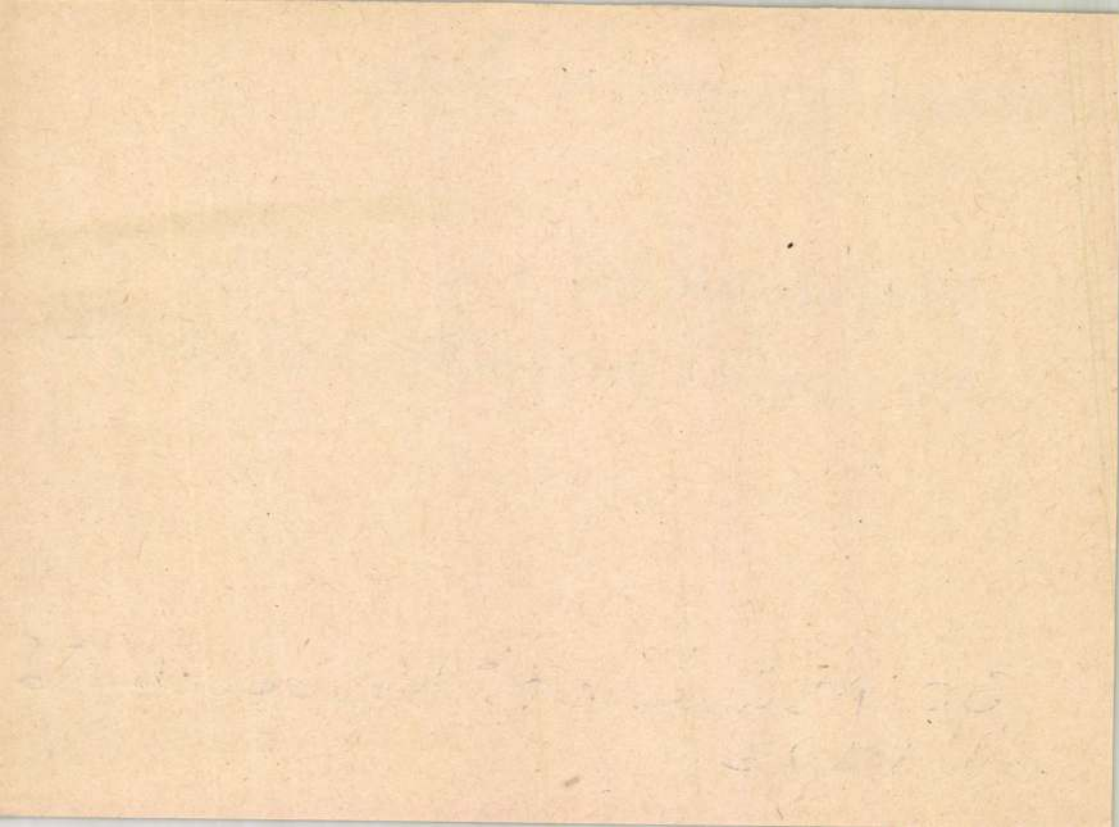

Kányi Grünwald Bela

Vinárszék, o. v. 80x60

Késméti országút, 74,5x102,7

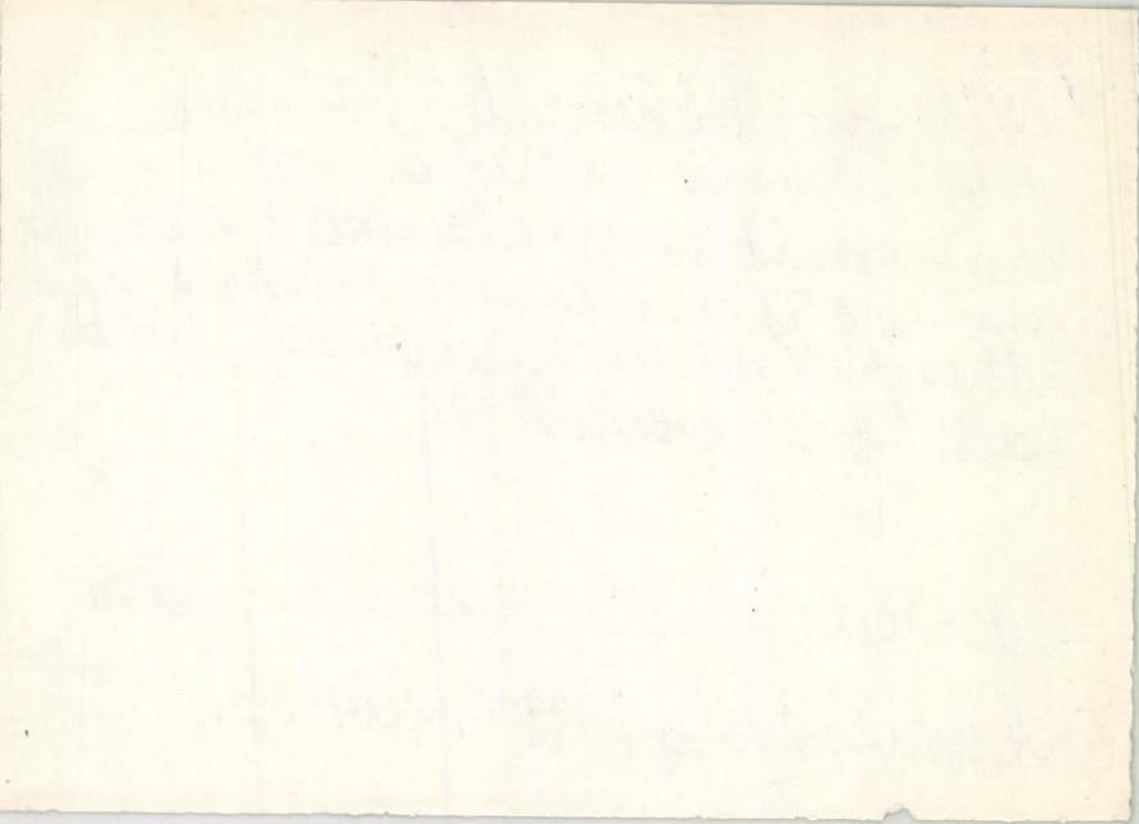
30. Művészi Képzés
1973.

Górnyczi - Grünwald festőművész

a Békés megyei levéltárban őrzik a górnyczi
Kues-nyomda feltrabadulás előtt iratanyagát,
melyben a XX. sz. magyar iróddalmondak, műve-
ségeik mint minden felsőlétől lefelé tárdal-
ható. Így a művésztől is,

Gali Sándor: Levéltár Békés megyében.
Népszabadság, 1945. febr. 26.

Yvainyi-Grimwald Béla

Prágában megalapította a magyarokéi mű-
vészetek alapítványát és folytatónak mű-
veinek kiállítására - 1896-ban az egykori
erdélyi Magyarokéi körre jött, de többek között
Hollány, Réti és Thorma alapították. Csatla-
kóztól kezdve Yvainyi-Grimwald, Glata, Gáb
et mások. - kiállításán "Stads" c. képe
szerepel. (említés).

Béni Yvainyi: Magyarokéi Prágai Premierje.
Új Szó, 1945. Jan. 31.

1850
A. A. Wilson
London

The following is a list of the
names of the persons who have
been admitted to the
membership of the
Society since the
last meeting of the
Council. The names
are given in the
order in which they
were admitted.

The names of the
persons who have
been admitted to the
membership of the
Society since the
last meeting of the
Council are given
in the order in
which they were
admitted.

Isanyi Grünwald Béla

A mester alkotása a
Kecskeméti Városi Múzeumban
található.

Pap Gábor: Kincsek és mikincsek.....
Művészet, 1975. június - 4 . oldal.

Jósa György Grünwald Béla

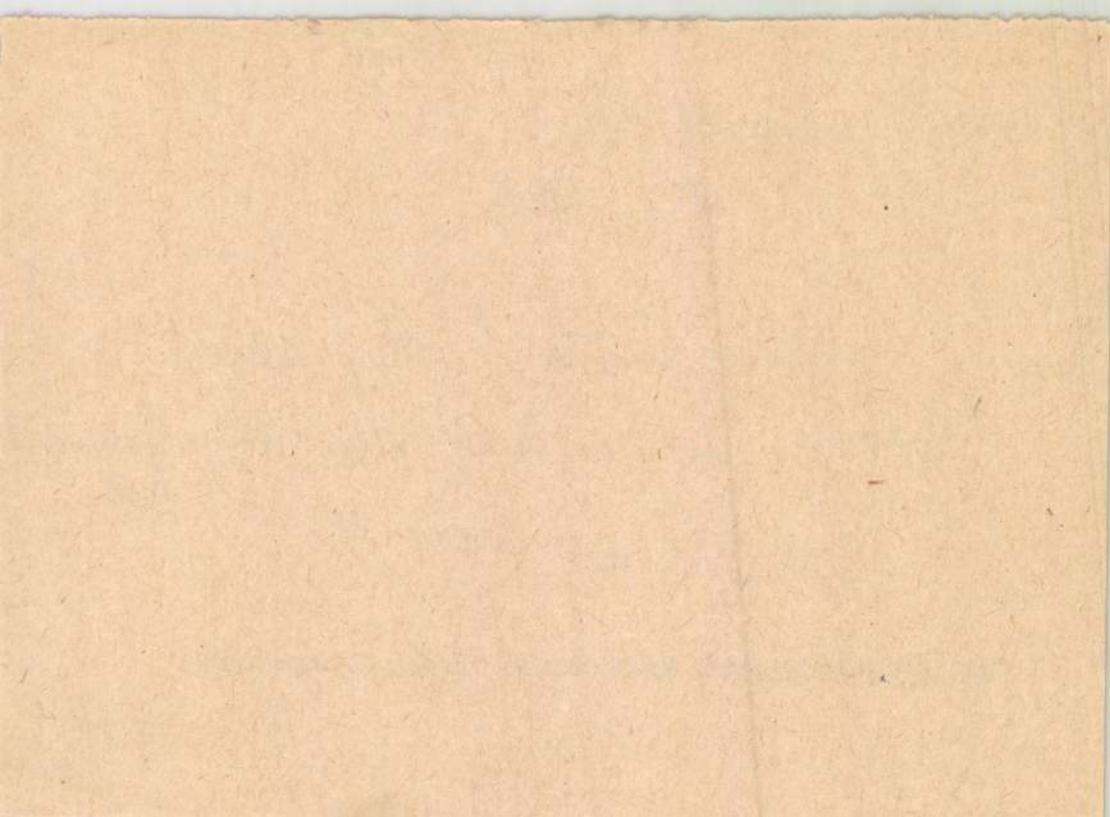
Kezkevert Jósa György Grünwald Béla
betűkészlet beindult a Művészetben

Ötvenéves születésnapja: Fajzák László és Mészáros
Művészet, 1975. június - 43 oldal.

Ivday Gyúrnwald Béla
(1867 - 1940)

„Virágrendelés” olaj, vízben
60x50 Jelene lent jobbra: Ivday Gyúrnwald
Béla
Váltási ár: 10000 ft

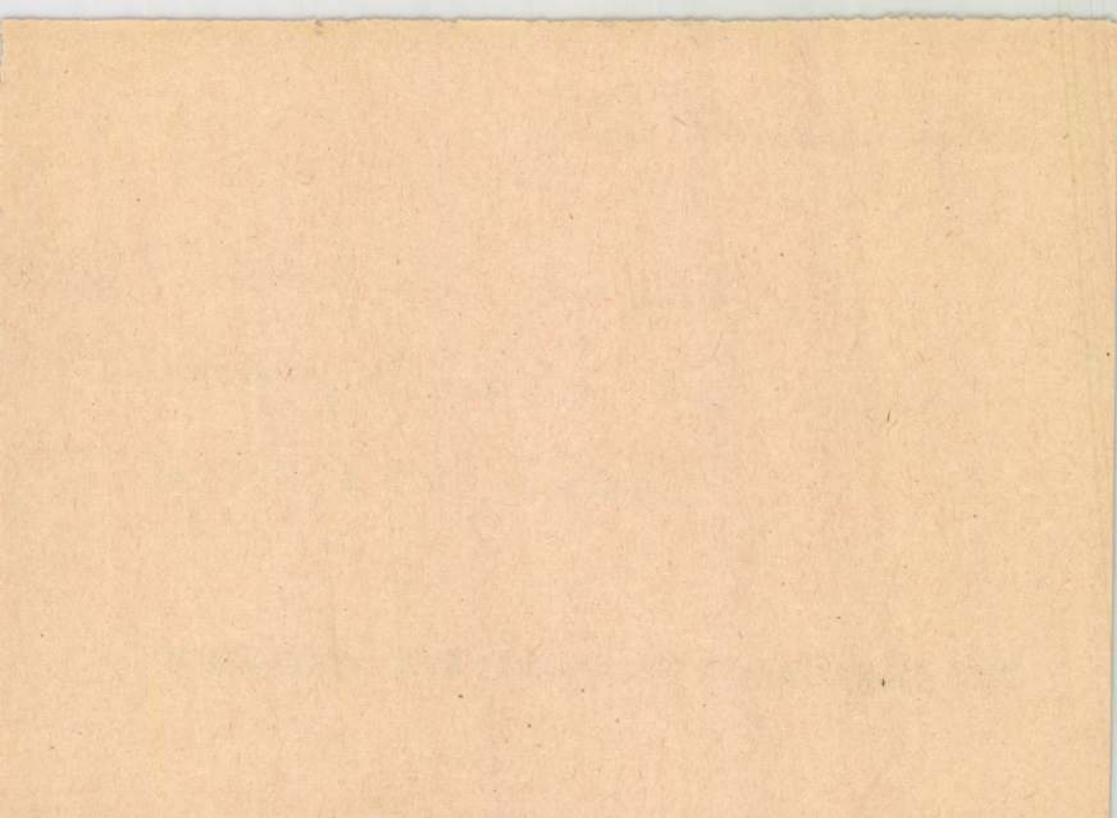
BÁV 37. Művészeti Képaució 1975 szeptember

Wanyi Grünwald Betű

„Birkanyag” olegy, mélyen 73x100
Jelese lent jobbra: Wanyi Grünwald Betű
Művészeti ár: 12000 Ft

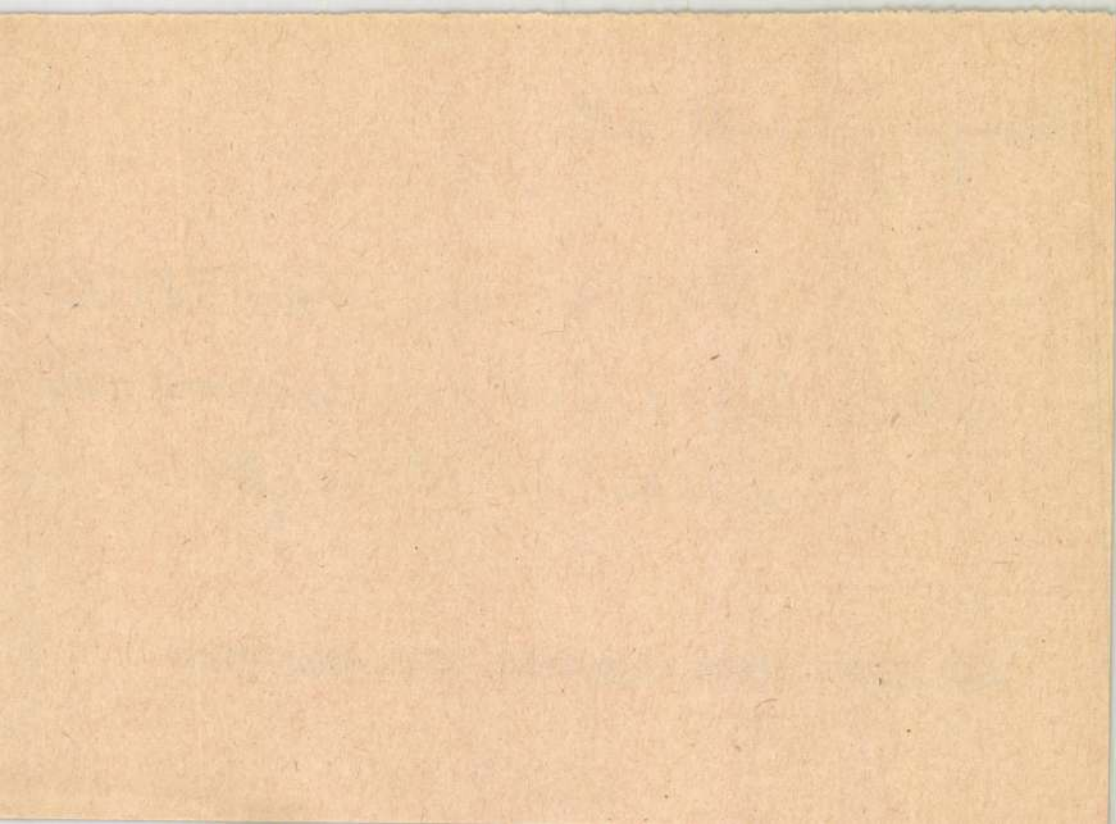
BÁV 37. Művészeti Képekaukció 1975 szeptember

Iványi Grünwald Béla

"Táncok" Oly, utamon 98 x 80
Teljesen lelt jobbra: Iványi Grünwald Béla
Walfasi air 10 000 ft

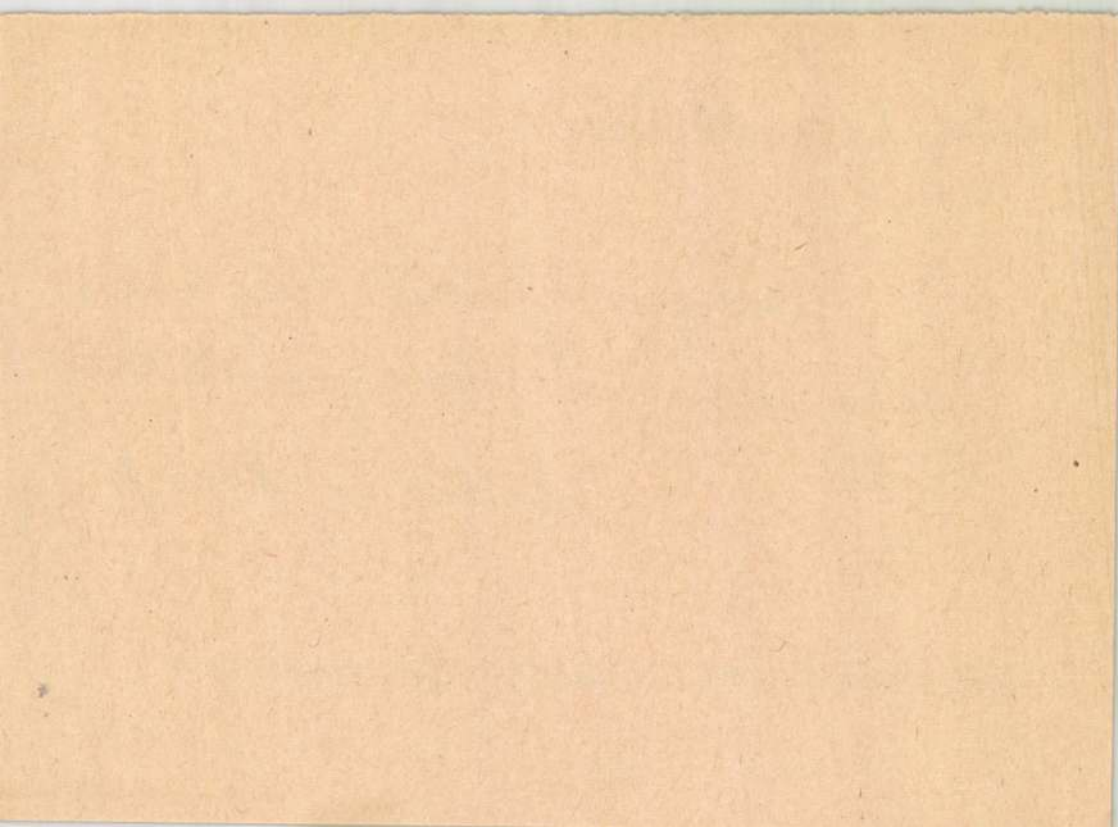
BÁV 37. Művészeti Képekkelő 1975 szeptember

Leányi Grünwald Béla

"Leány virágzásával" Oley, Zartan
73x50 Selyes leány jobbra: Grünwald Béla
(Sérült) Ulfassai as: 8000 ft

BÁV 37. Művészeti Képekkelő 1975 szeptember

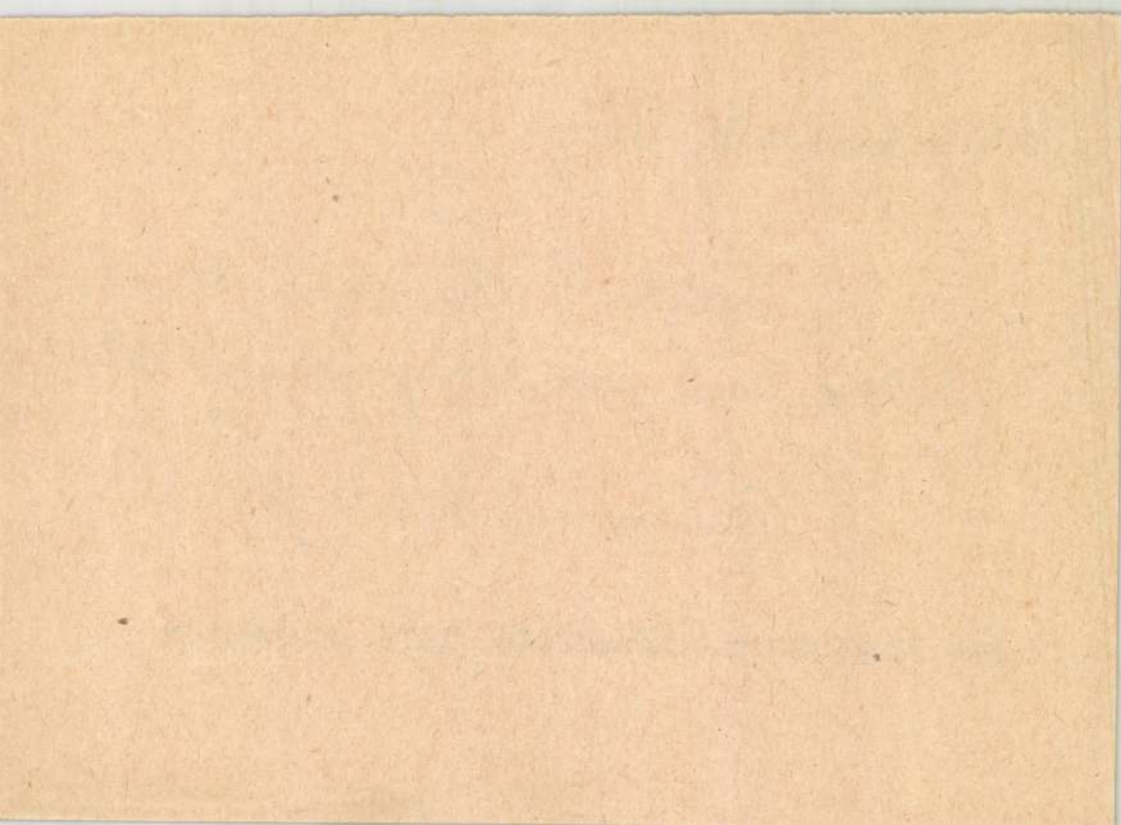

Wányi Grünwald Béla

"Balaton" Olaj, víz, szén 60 x 80
Jeleme lent jobbra: Wányi Grünwald Béla
1932

Általános ár: 10000 Ft.

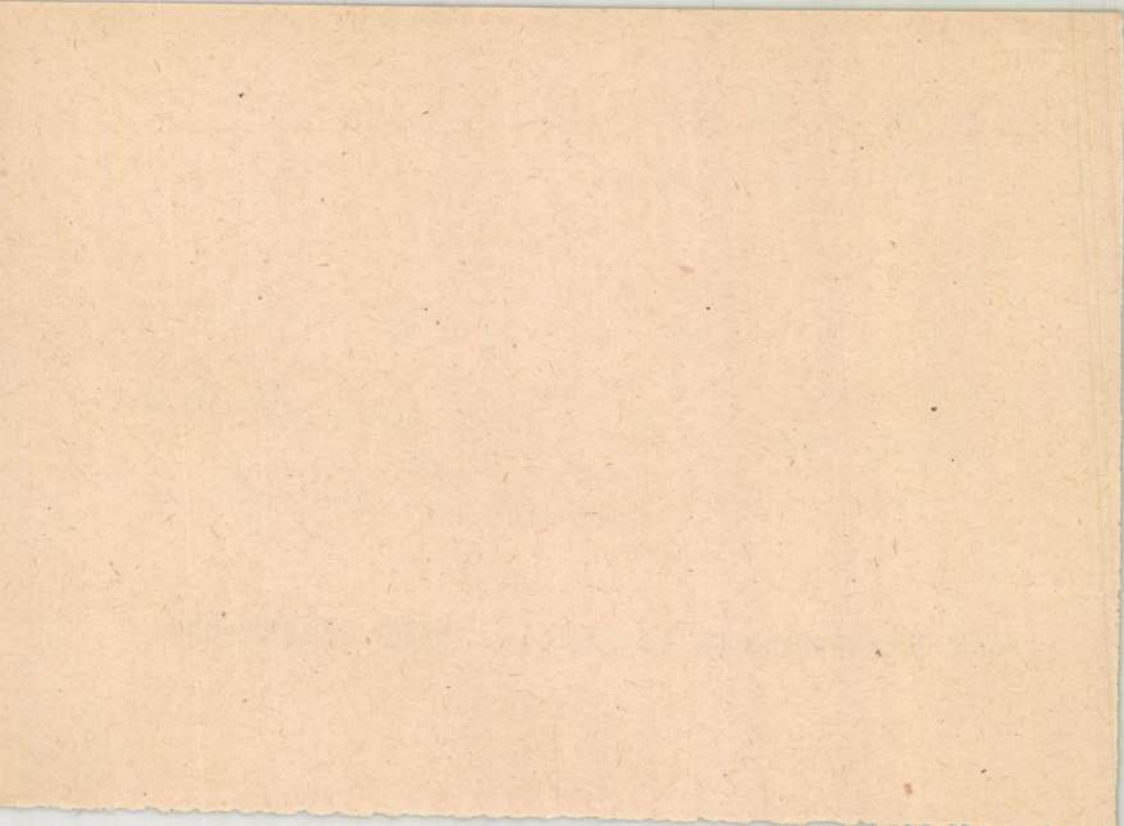
BÁV 37. Művészeti Képekauzió 1975 szeptember

Iványi Grünwald Béla
(1867 - 1940)

"Sisak" Olaj, víz, 50x60
Selyem lent jobbra: Iványi Grünwald Béla
Utaltári ár: 8000 Ft.

BÁV 37. Művészeti Képtaukió 1975 szeptember

Iványi Grünwald

A művésztelepen dolgozott Kecskeméten.

Forrás 1969/1 29

Heltai N.: A Tanácsköztársaság műv lődéspolitikája
Kecskeméten

2

1911

1911

1911

1911

1911

Iványi Grünwald

Kaposvárrott a megnyilt Somogyi Képtárban
szerepel Rippl-Rónai, Csók István, Iványi
Grünwald, Czigány Dezső, Kunffy Lajos, Tornyai,
Mednyánszky László alkotása.

Magyar Hirlap 1973/199/8

1844

Received of the
Hon. Secy of the Navy
the sum of \$1000
for the purchase of
the ship "Albatross"

Wm. A. Riddle

Iványi Grünewald

Iványi Grünwald, Réti István, Ferenczy Károly a nagybányai festők közé tartoznak, teljes érdeklődéssükkel a természet felé fordulnak, s azon voltak, hogy a látott világot minál egységesebben tudják visszaadni, felelőzve képegyeség minden irodalmi vagy történelmi elemet.

Dési Huber István: Művészeti írások
Kossuth Könyvkiadó 1975 117.o.

Tubugi-Grinnald Bela

Newe evl'itve.

A Helt, 1972. mdsj. 5.

Belg. 48n.

1n.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text in the middle of the page, possibly a name or a short phrase, also illegible.

Handwritten text at the bottom left of the page, possibly a date or a signature.

Handwritten text at the bottom right of the page, possibly a date or a signature.

Tubanyi-Grimwald Béla (festé)

Művei közül több a manóvárbeli városi képtárban volt
1943-ban.

A Kék, 1976. aug. 2.

5. sz. 31. sz.

11. sz.

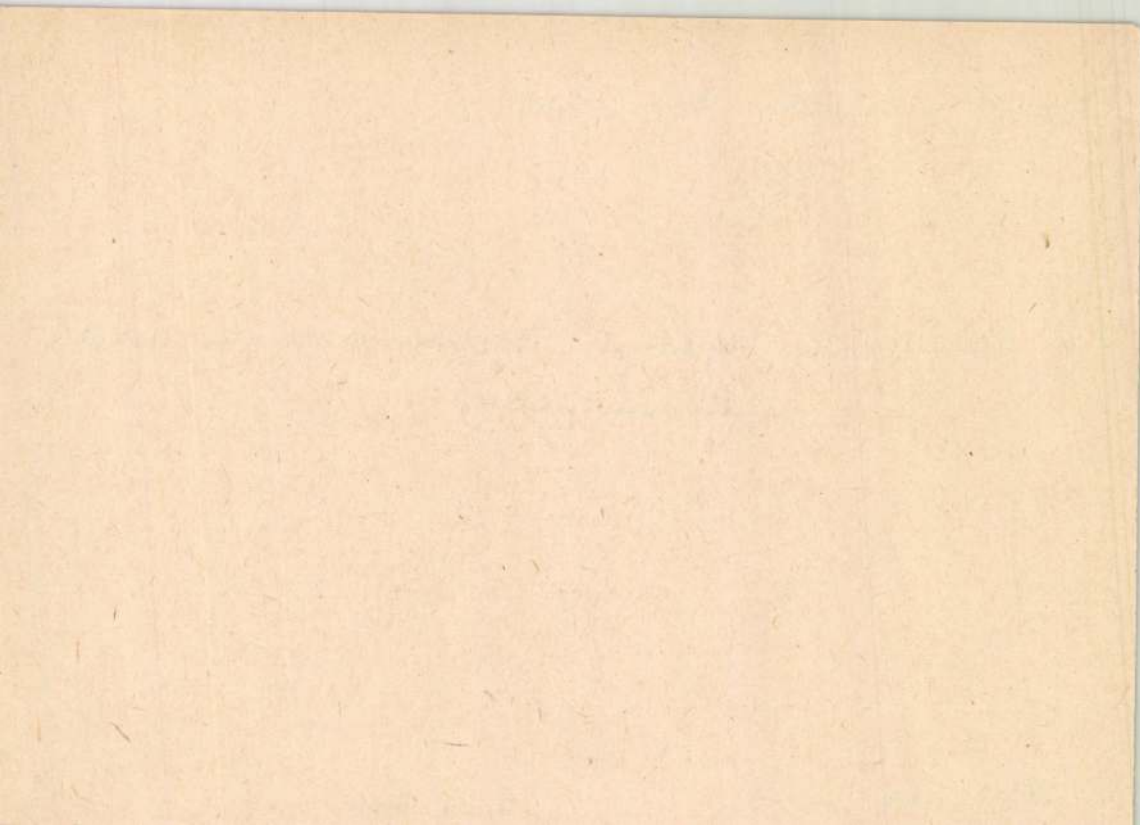
Tudanyi Gyünvárd Béla (festés)

A szabadiskolán Nagybányán Perrotté - Csaba és Csabai
a tanításrai voltak.

A Helt, 1974. júl. 19.

5. éf. 29m.

Gr

Iványi Grünwald Béla

A Múcsarnok kiállításán szereplő műveiről
Tövis szigorú bírálatot mond: "staffelei-képek
ké vetélt freskói most is a régi jó színlátónak
mutatják a tehetséges művészt, csak azt nem
értjük: hogyan került a manikűröző asszony erő-
sen klasszicizált kompozíciójába? A művész
láthatóan igyekszik koncentrálni magát, de mi-
ért csak az izléstelenséget menti át új hitval-
lásának csónakába modernségének nagy hajótöré-
séből?"

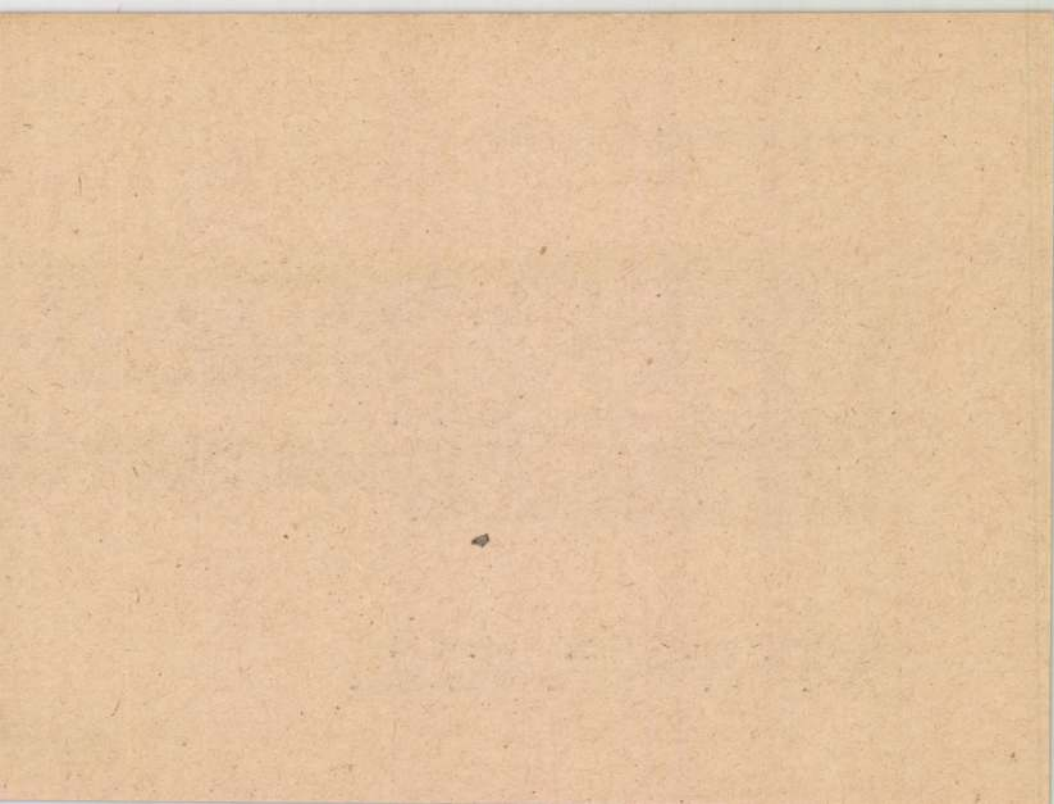
A HÉT, Bp. 1915. márc. 14.
XXVI. évf. 11. sz. 130. lap.

Iványi Grünwald Béla

Mednyánszky László, Szinyei Merse Pál, Csók István, Halmi Arthur, Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla művészek felajánlották képeiket önkéntes adományként a hadbavonult szaktársak megsegítésére.

A Kézőművészeti Társulat a Szépművészeti Múzeumban rendezett a felajánlott képekből "Jótékonycélu Kiállítás"-t.

A HÉT, Bp. 1914. nov. 13.
XXV. évf. 46. sz. 682. lap.

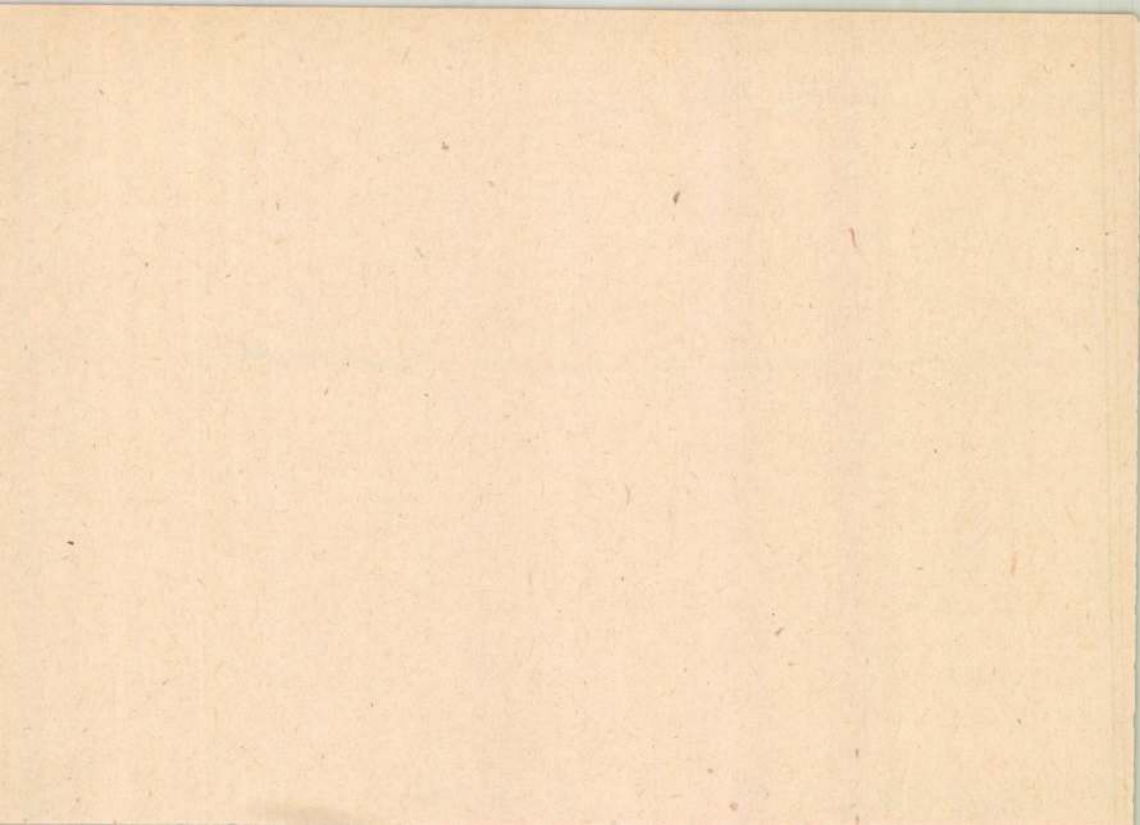
Jubinyi - Grünwald Béla (fest)

1909. évi elmegei és nevelési festszabványok.

A Kelt, 1974. júl. 19.

5. és 29. m.

7. n.

Judányi - Grünwald Bela (festé)

A Pévizből Nagybányára érkező fiatal festő néma
balditok megértése. 1907-ben átjárta a "neurotiker"

A Két, 1974. júl. 19.

5. sz. 29m.

G_n

Iványi Grünwald

hivta Tornyai 1918-ban Kecskemétre.

Forrás 1969/1/52

Simonka:Tornyai

1871

1871

1871

1871

Iványi Grünwald

korrigálta Járitz Józsa alkotásait a Képzőművészeti főiskola művészképzőjén.

Forrás 1969/5-6 113

Járitz ☉Egy művész utja

1890

Received of the Treasurer of the

Board of Directors of the

City of New York

the sum of \$100.00

Iváryi Grünwald Beta

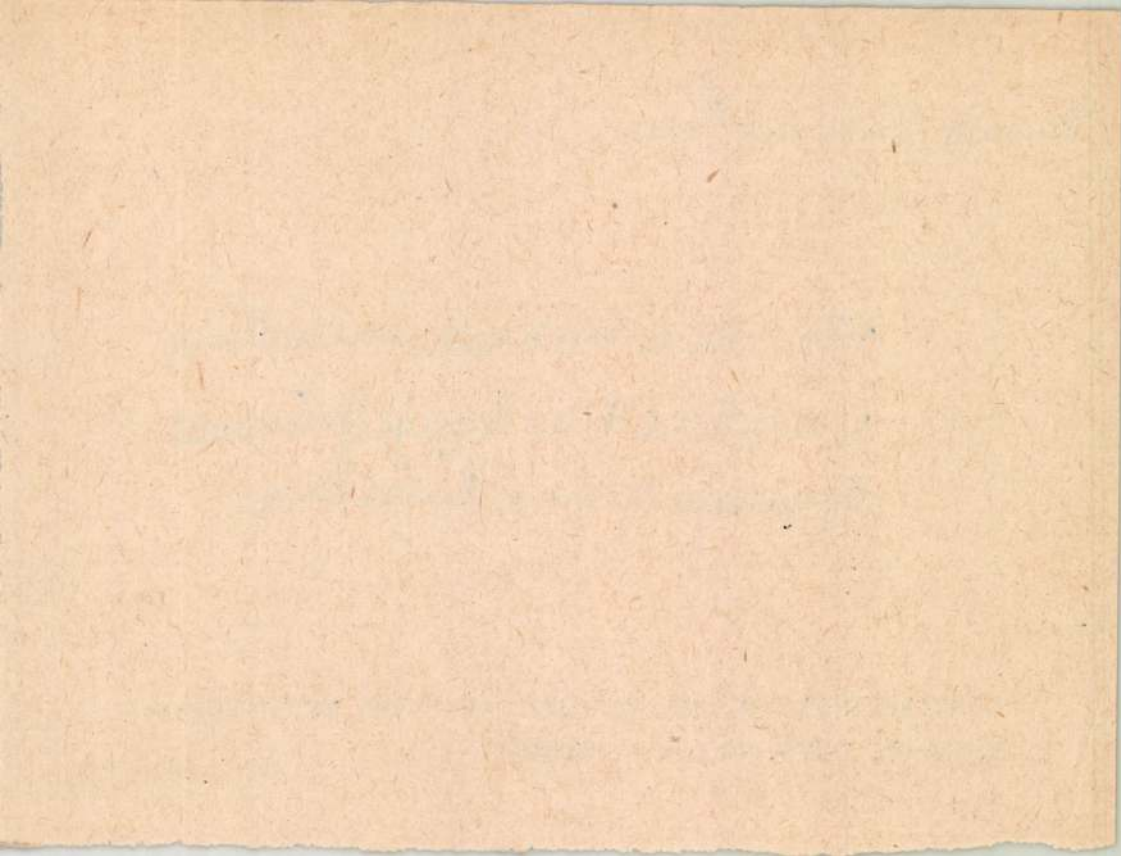
"Géplés" Olej, vázson 33x44
Száma lent jobbra: Iváryi Grünwald Beta
Műtársa ai: 8000 ft

BÁV 37. Művészeti Képaució 1975 szeptember

Grafi Grünwald Béla

1920-tól a kecskeréti művészeti
képzőiskola tanáraként Béla Grafi Grünwald
gyakorolga, hanem Révész Imre.

Összegyűjtötte Sümei György: Fejezetek egy megye...
Művészet, 1975.junius - 43. oldal

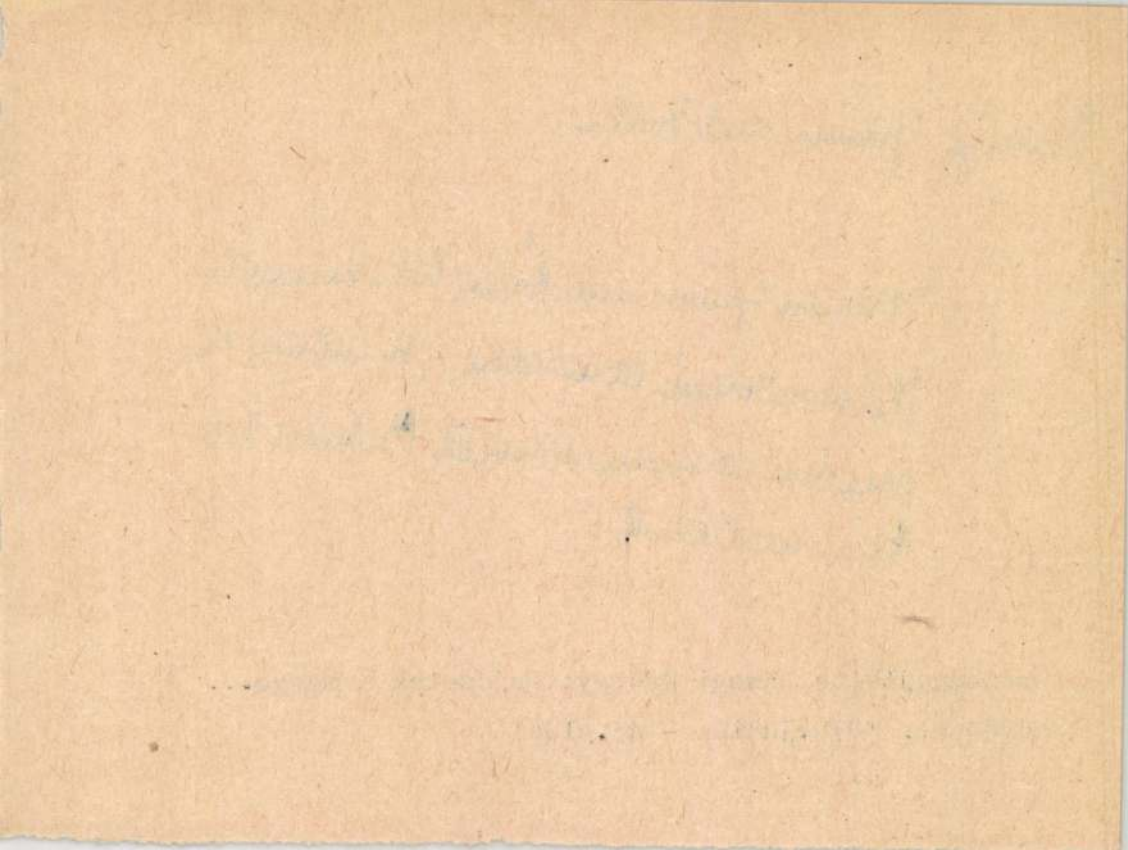

Grányi Grünwald Béla

Grányi Grünwald Béla hecskeréveti
Küvéntelepi lakásában, mintán a
mester onnan került Mohács fel-
táró holttestéül.

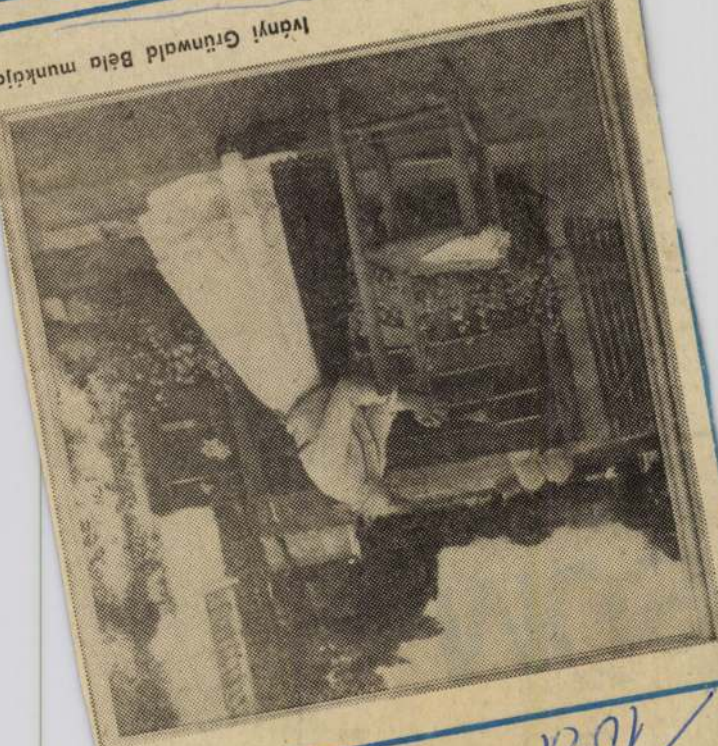
Összegyűjtötte Sümei György: Fejezetek a megye...

Művészet, 1975.junius - 43.oldal

Ahítat

Iványi Grünwald Béla munkája

1021

ESZAK-MAGYARORSZAG

1980 JAN 6

Ahítat

Telefon: 337-748, 340-726

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.

MAHAR

MAHAR SAJTÓFÜGYELO

Iványi Grünwald Béla

Radio

VA
KOSSI

6.05: Kellém kontinens het Nyitniker pos vastam egy n Swinging Ma vek. — 10.08: allást változ Hangszereszők Juk a Zeneakadémia nagyletemei — 13.02: Világhírű zongoratanúvessék — 14.03: Gondolatjel, — Belgrádi levei, — muzsika — 15.32: Kopus-országserle — 15.37: Népdalokok magadá maradász. I. rész. — 17.10: volt, noi nem volt. — 18.15: Hol Diákonyvtár hangszalagon, — 19.42: Szines nept muzsika, — 20.35: Világhíradalmi Dekameron. — 21.00: Köszönjük a 90 éves zádok mestertudvel. — 22.15: Eversz- zet operából. — 0.10: A Part- zse Fuvósegységütes játszik.

PETŐFI RADIO

7.00: A romai katolikus egy- klérk orszonal. — 8.30: Műt hal- unk? — 8.30: Szivesen hallgat- fo ebedhez szol a nota. — 12.09: Történelemek rovád es hosszu Táska- 14.33: Ládón- 14.33: Jelenidőben. — 11.20: Hangerő- 11.20: Hangosk

BUDAPEST, I. MÉSÖR
VASARNAP

Televízió

17.00: Hírek, idójárás. — 17.05 Hétol hétre, héto este. A stu dio zenes magazinja. Képek a (ismétlés) A másort másortból mondani István. — El szeretnék zele. — 18.00: Gyártás Imre Jery szági krónika. — 18.13: Sport. 18.25-18.30: Hírosszerőgialo. Szen- le az Észak-Magyarország. a De II Hírnap es a Héves megye Népújság holnapi számából.

HETFO

9.00: Tévétorna (ism.). — 9.05 A természet mint csovél. — 9.15 Többet esszel, mint csovél. — 10.13: Övadások dímmusó. — 10.33: Borik es csapata. — 11.20: Hangosk

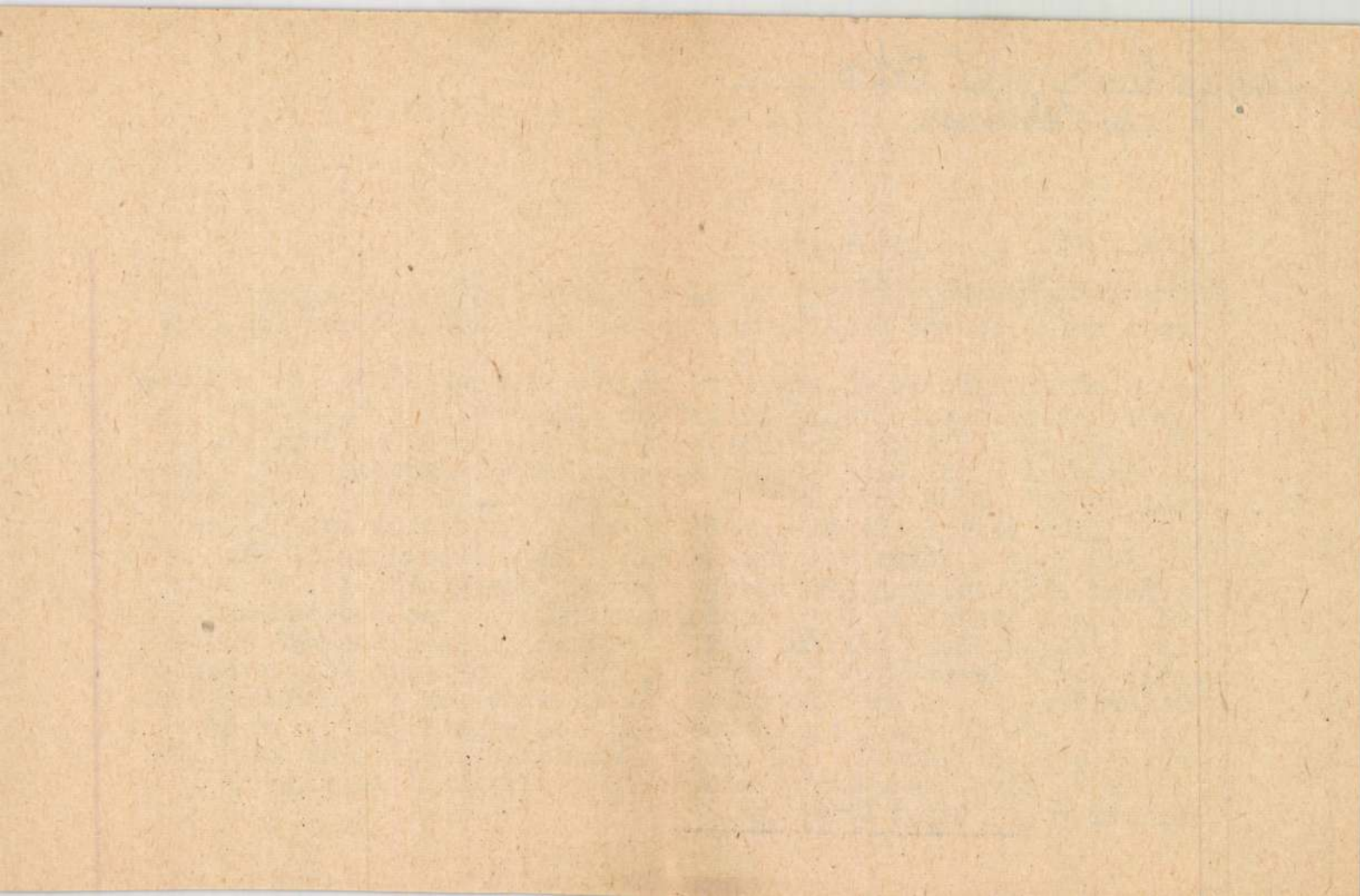
Iványi Grünwald, Béla
festőművész - 4 -

1981. VII. 8. 10.45 Petőfi

Láttuk, hallottuk...

- A szántópusztai kiállító terem viszont úgymond magyar nemzeti sajátosságot kínál, na persze csak a nyári szezon idején.

- Az udvaron ló sétál, racka és magyar szürke. Ló és lovas a magyar művészetben. Erősen idegenforgalmi izű ez a kiállítás. Természetes, hiszen a mellette lévő ménescsárda az árai miatt elsősorban a külföldiekre, a nyugati látogatókra alapzza a forgalmát és a Ménescsárdával jó magyarsággal, sréviz. a vé, szemközt levő kiállítási kis kastélyocska kihasználja ezt, bemutatja, hogy a főként és elsősorban a XIX. század végi, XX. század eleji magyar művészetben hogyan szerepel a ló. No nem kell arra gondolni, hogy minden nevezetes lovas festményünk itt látható. Mert például a XIX. század eleji Széchenyi kora-beli lovas festmények hiányoznak, bár az anyag, a Magyar Nemzeti Galériáé, az itt látható teljes anyag most már a második nyáron van itt. És a képek, meg a szobrok, meg a grafikák azt a jó közép szintet képviselik, amely a művészetet kedvelők vagy ismerők számára ismerősként köszönnek vissza lett legyen bár Ligeti vagy Iványi Grünwald.

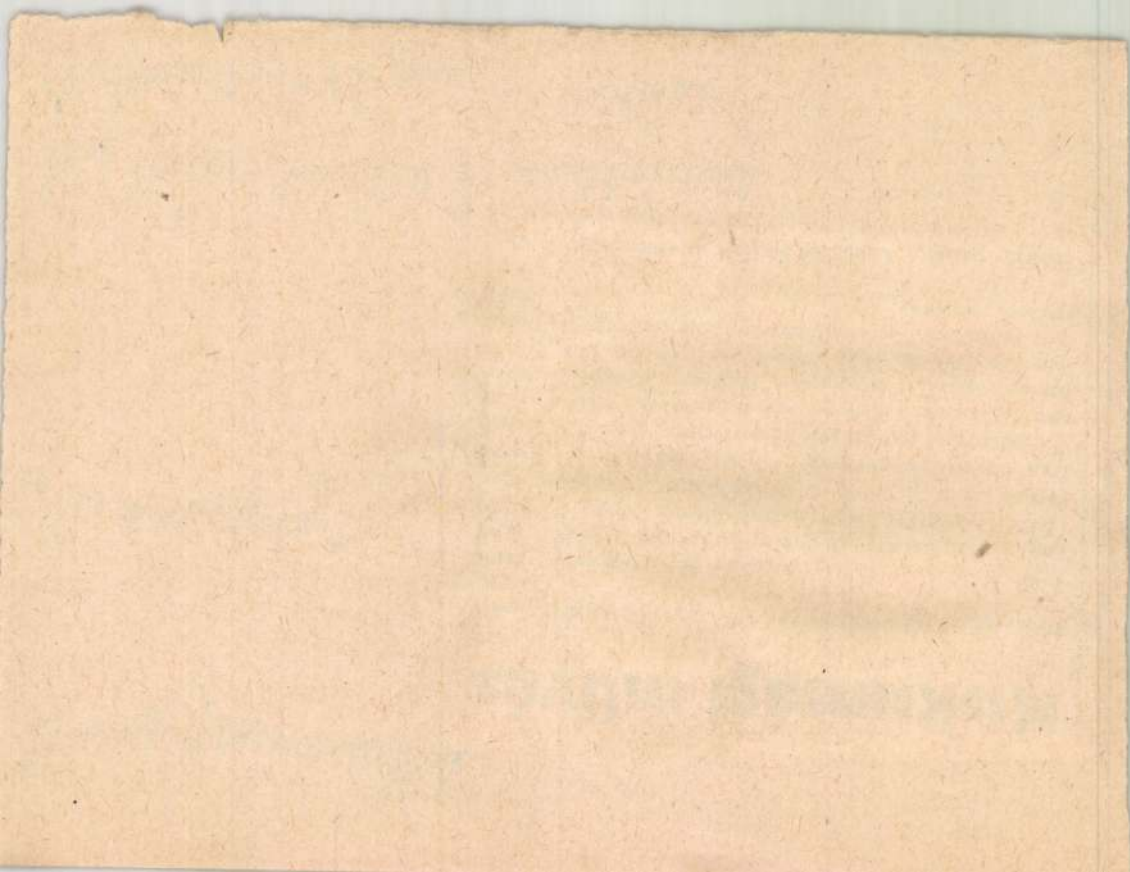
Museet, 1975 juu. - 9 oldal.

Ray galeri: Keiseri ja muuseumid.

"Keiseri muuseumi foto"

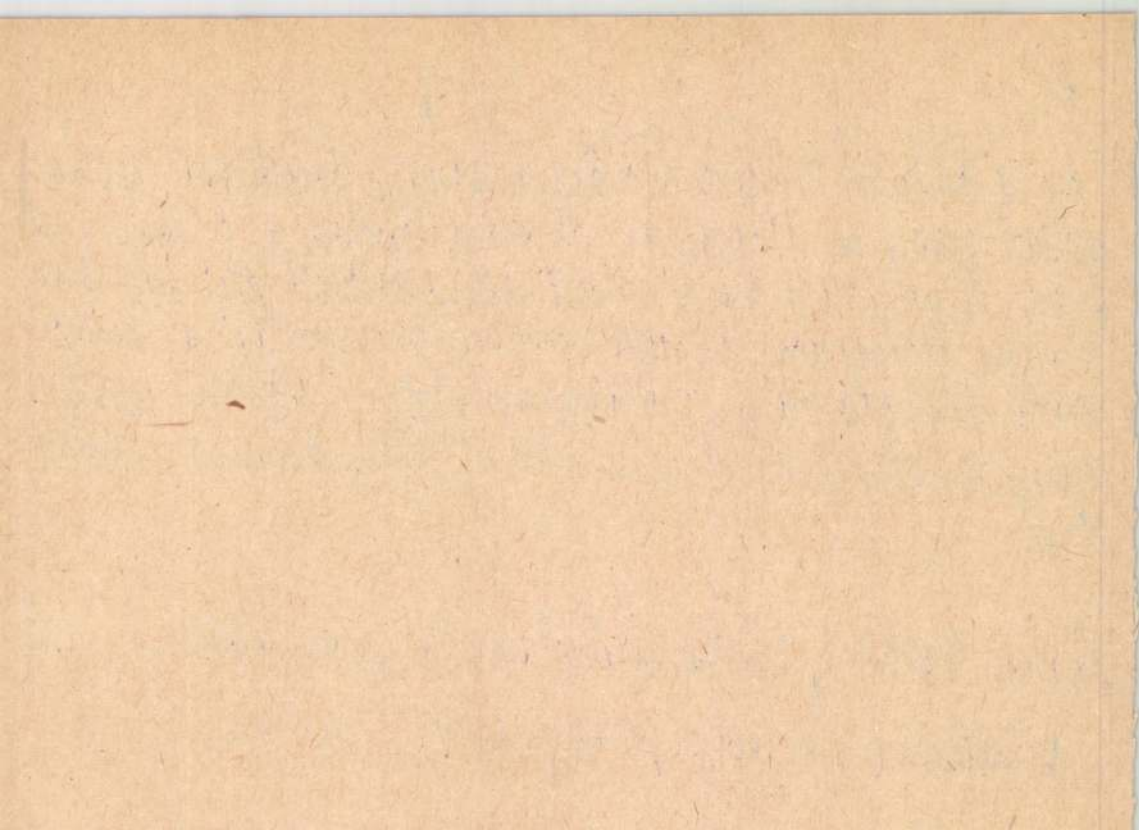
"Inangit juu walel Bees"

10
Jovanovi Grünwald Béla

1919. évi, a tudományok és művészetek
székhelyén a Magyar Tudományos Akadémia
kötve a Magyar Tudományos Akadémia
tudományok és művészetek iskolai
tudományok és művészetek, immortali a műve-
zeti direktorium tevékenységét. — Több műve-
zeti szabályokba munkálodott, pl. a műve-
zet.

Gábor Csáky: "Közös művészet politikája."
Kritika, Budapest, 1941. márc.

Iványi Grünwald Béla, festő

35 ÉVE halt meg Iványi
Grünwald Béla festő-
művész, a nagybányai
művésztelep alapító
tagja.

Ma:
- 35 éve

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. szept. 24.

Iványi Grünwald

A nagybányai iskola alapítói: Hollósy Simon,
Réti, Thorma, Ferenczy, Iványi Grünwald.

Banner: Egy nagybányai festő Kecskeméten
Forrás 1973-1-84

1917

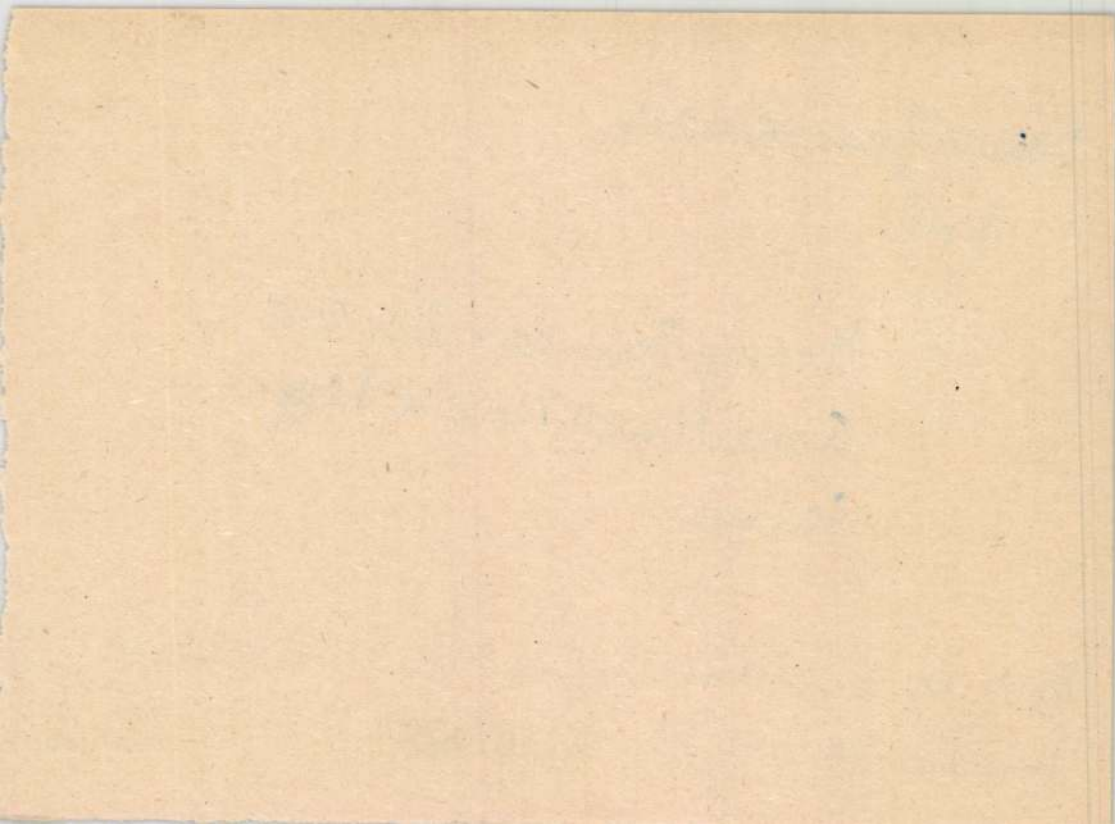
...

...

Yvanyi Grünwald Béla
fesső

Yvanyi Grünwald Béla volt
Gábor Margit mestere Nagy
Bányán.

Passuth Kristina: Gábor Margit hiálletása
Tudós, 1974. febr. 19 - 11 oldal.

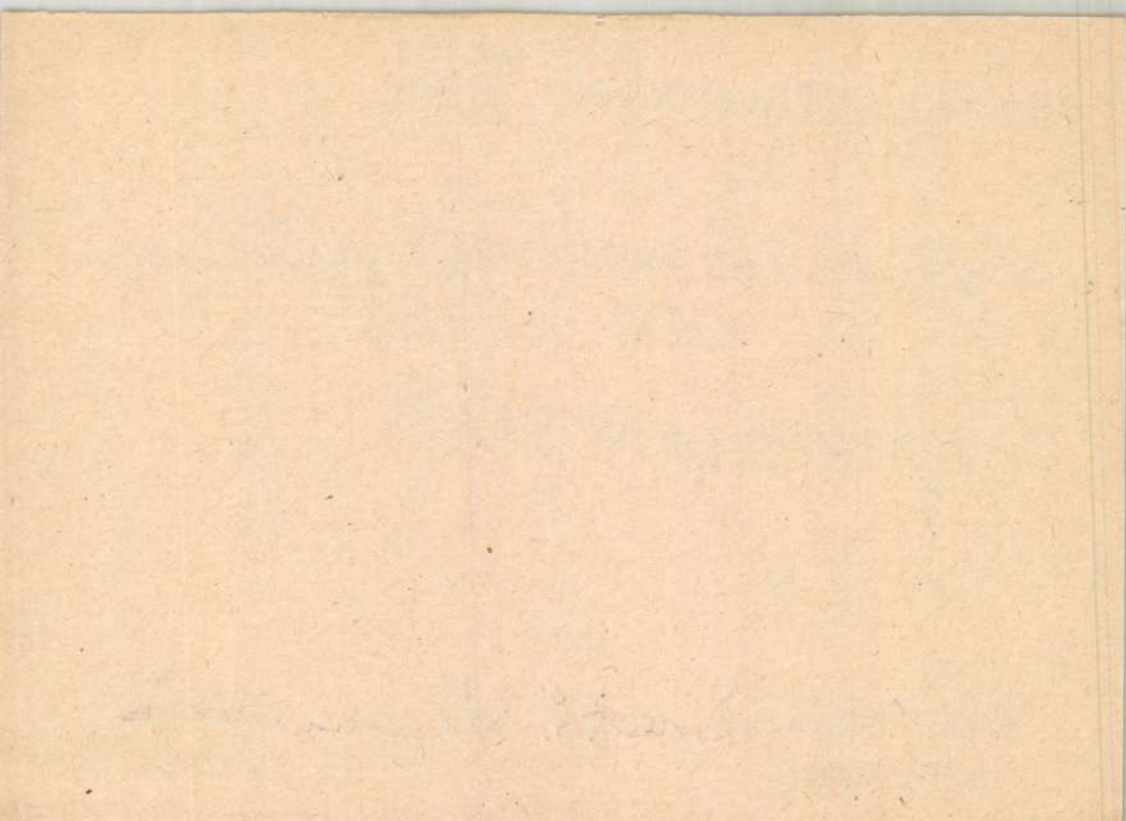

Wányi Grünwaldl Béla

Sigeti Miklós modelljét mintára
o. v. 71 x 91.

Lugoslav, o. v. 61 x 71

So. Minéreti Képek
1973.

Yvängi Grünwald [Bela], 1975

L.: Kischeludi Strobl Inquond

— : Kischeludi ...

EST | HIRLAP, Bp. 1975. aug. 15.

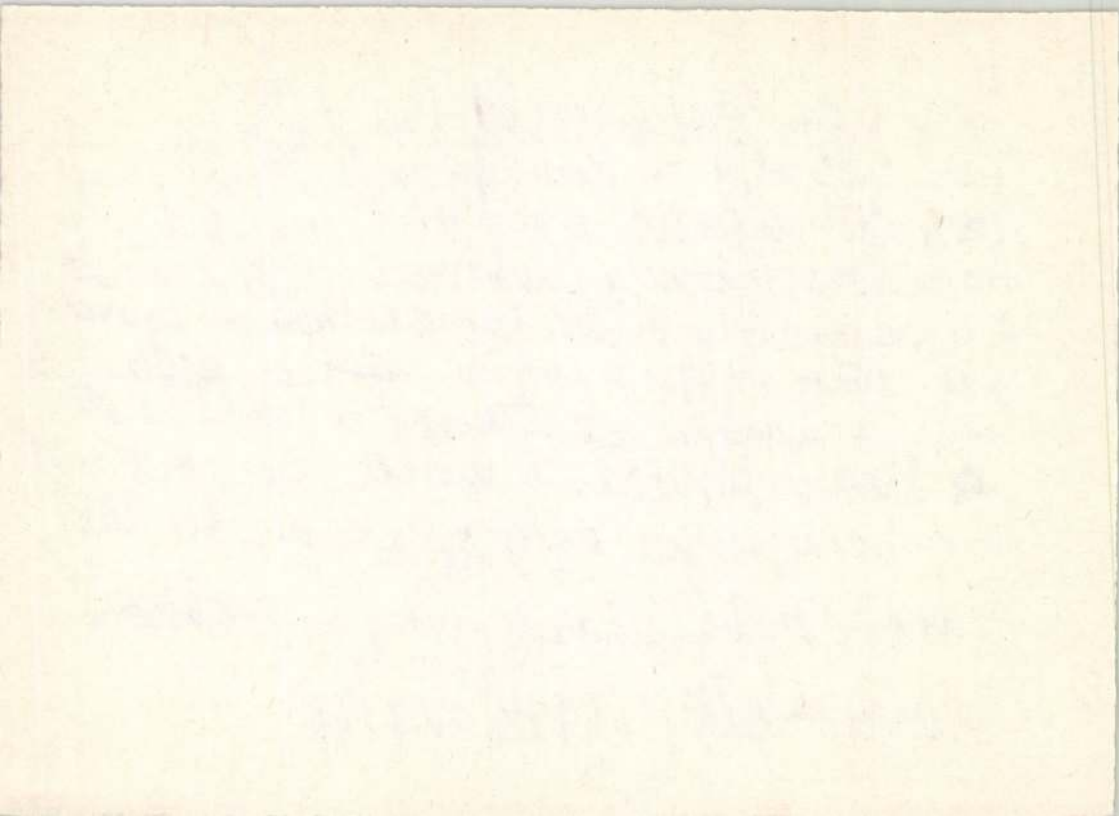
2.

Godruji Grünwald Béla

Plehanovot, a szovjet elcsúszó egyik legje-
lebbes marxista praktizát nevesít és
rodalom, hanem a művészet is érdekelt.
A Leningrádban brótt dokumentumok igazol-
ják, hogy az 1905 és 1909 évi szovjet forradalmi
magyar művészek alkalmával is találkozt
és arókat bírálta. A művein „Bérecs kövölt”
c. műve is szerepel a feljegyzésekben. (Kulitve)

Sándor László: Plehanov magyar forradalmi.

Neprabadszög, 1944. aug. 25.

Iványi Grünwald Béla

"Hadiártsárok" a Zrínyi ujságot
a Gyémántművészeti Múzeum új kiállításai között
(1917) - emlétkönyv

Pülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp. Magvető 1974

235. old.

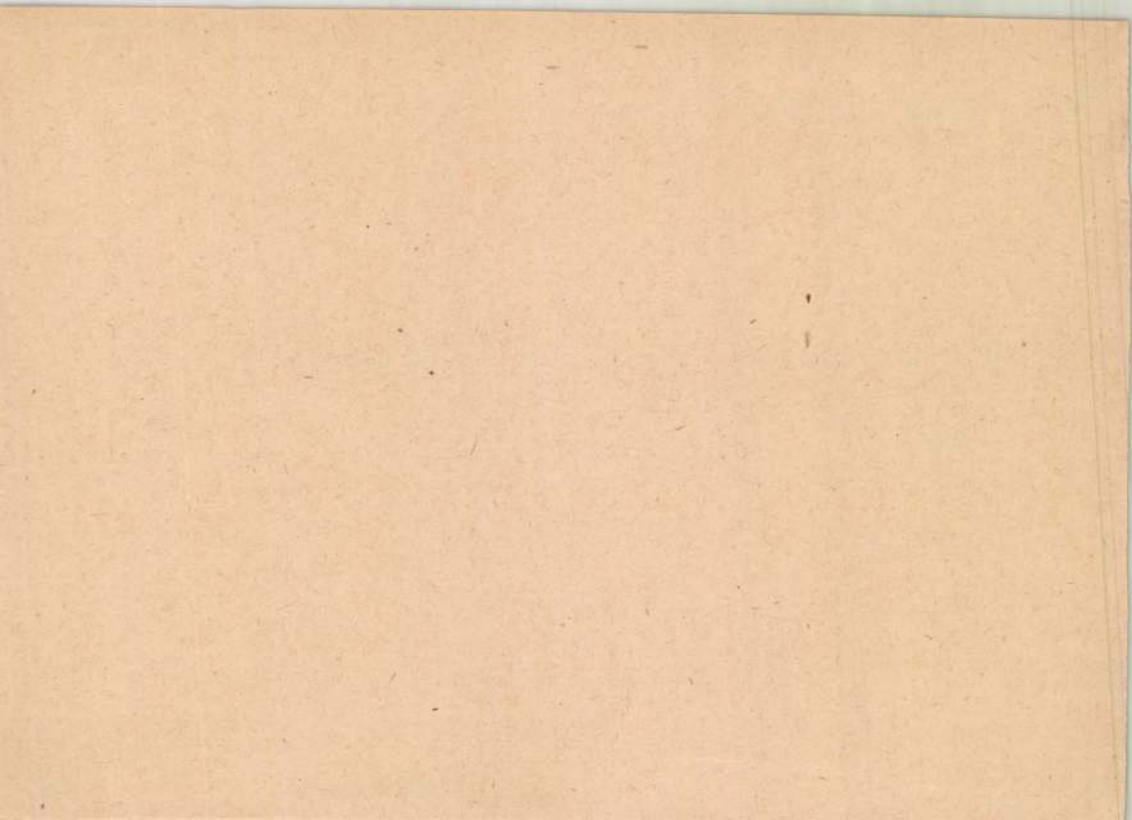
Jubayi - Grünwald Bela

Kisfaludi Strobl Zsigmond mellmalint kénitett
kda.

Nepesna, 1974. jún. 30.

102ef. 151m.

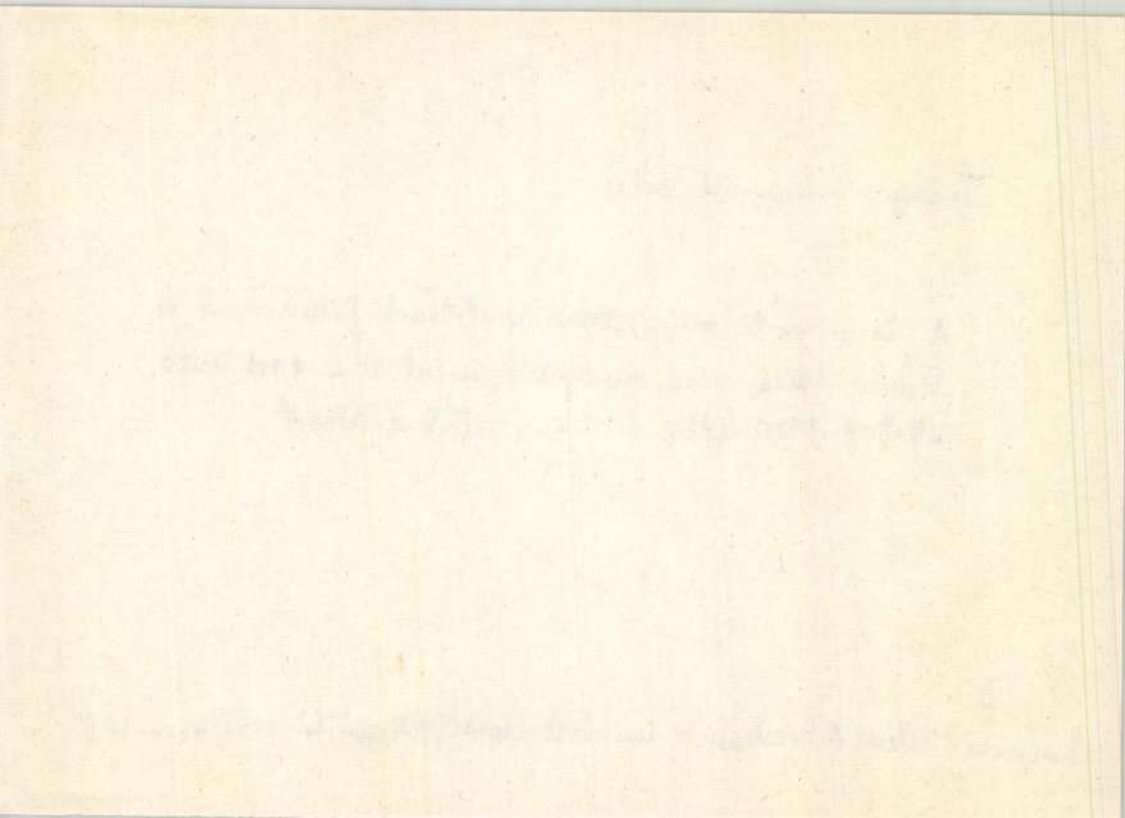
9r.

Jucanyi Grünwald Béla

A kecskeméti művésztelep épületének falán az ő és Rácz Jure neve olvasható, miut ahik 1912-1920, illetve 1920-1932 között vezették a telepet.

Losonczi Miklós: A kecskeméti művésztelapról; Műgyűjtő 1972/4. sz. 10. p.

Juányi Grünwald Béla

Névtelen napszámos férfót alkatmározott, ő csak
szignálta a köpöket.

Sinkó Katalin: Tanácsok a hamisítványok felismeréséhez; Mű-
gyűjtő, 1972/3. sz. 17. l.

Juányi Grünwald Béla

Egész műhely gyártotta divatos képeinek variánsait,
amelyeken a sajátkezű aláírás mellett a hallgató is
szerezhet ilyesfajta felirat: „Elismerem, Juányi Grün-
wald Béla”.

Meisler György: A kamisták „művésze”; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 20. l.

1850

Received of the
Hon. Secy of the Navy
the sum of \$1000
for the purchase of
land for the
use of the
Navy

Witness my hand and seal this 1st day of June 1850

Irányi Grünwald Béla

8

„Utcarevlet” c. képe a legyobb
franciaiat idezi

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Magvető Bp.1972

31. old.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Láncz Sándor:

IVÁNYI GRÜNWALD Béla /1867-1940/

Élet és Tudomány, 1970. 38.sz. ~~1~~1798-1803.

James M. Smith
1857-1861
1861-1862
1862-1863

Iványi Grünwald Béla írtá

A Balatoni Törzsaeg rendezes Eiallitoj-
Budapesten is a lo kornil.

Géby Géa = Adalékol a Balatoni Törzsaeg
Ltknetéker.

Somoogy, 1987. u. n. 84. l.

Dear Mr. [Name]

Yours faithfully,
[Signature]

[Address]

Yvanyi Grünwald Béla, festőművész

1910 táján az akkori "Népszemle"-Társulat, Endre
Yvanyi-Grünwald, Pávai, Kallós és jó néhányan még
- nem aronsitáltak magukat a budapestiek irány-
vonalával. Medgyessy sem örökösen a szándékkal
látta munkájukat, hogy bebizonyítsák: vidéken is
lehet nagyot alkotni, ha a táj szellemét mélyen
munkásságuk központjában.

Szabó Endre: Légi sorok Medgyessy Ferencről.
Gangrád Megyei Galéria, 1981. febr. 1.

Hírnagy, Grinwald Béla, festőművész (1864-1940)

Dundújvárosban, az úti-teremben Grobel Béla emlék-
kiállításán látható. A művész hosszú életműve mintán
a XIX. századi festészművészt igazolta volna. - Volt hí-
ny Grinwald-műveinek, látogatta Nagybányán, tanult
Münchenben, járt a párisi Julien Akadémián, utal-
kozott a tavaszi-úspóthoz, a Nyolcadikhoz, a MIENK-hez,
írt a Rippl-Rónai, a német expressionismusról, de le-
nyelgen megmordította a szülő tájak, az éke-
sítővel, a tavaszi fűszereket, a téli látod-
nyon mindig felújított és önméretet minden mestersé-
gnek nekül kömető festőnek.

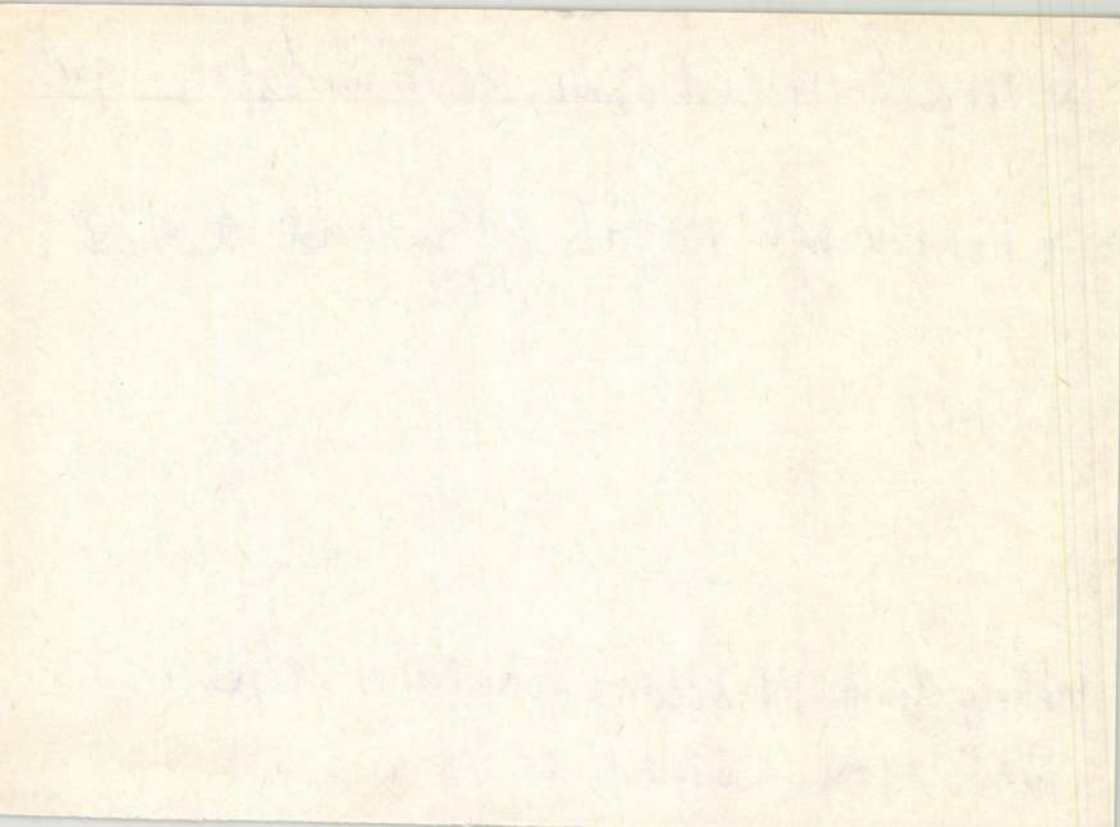
A. Sz. J.: Dundújvárosi tárlatnévő.
Festet Magyar Szikla, 1981. nov. 7.

Sodnyj Grünwald Béla, festőművész, 1864-1940.

"Kécskeméti kofák hobuckok között."
1912.

[rept.]

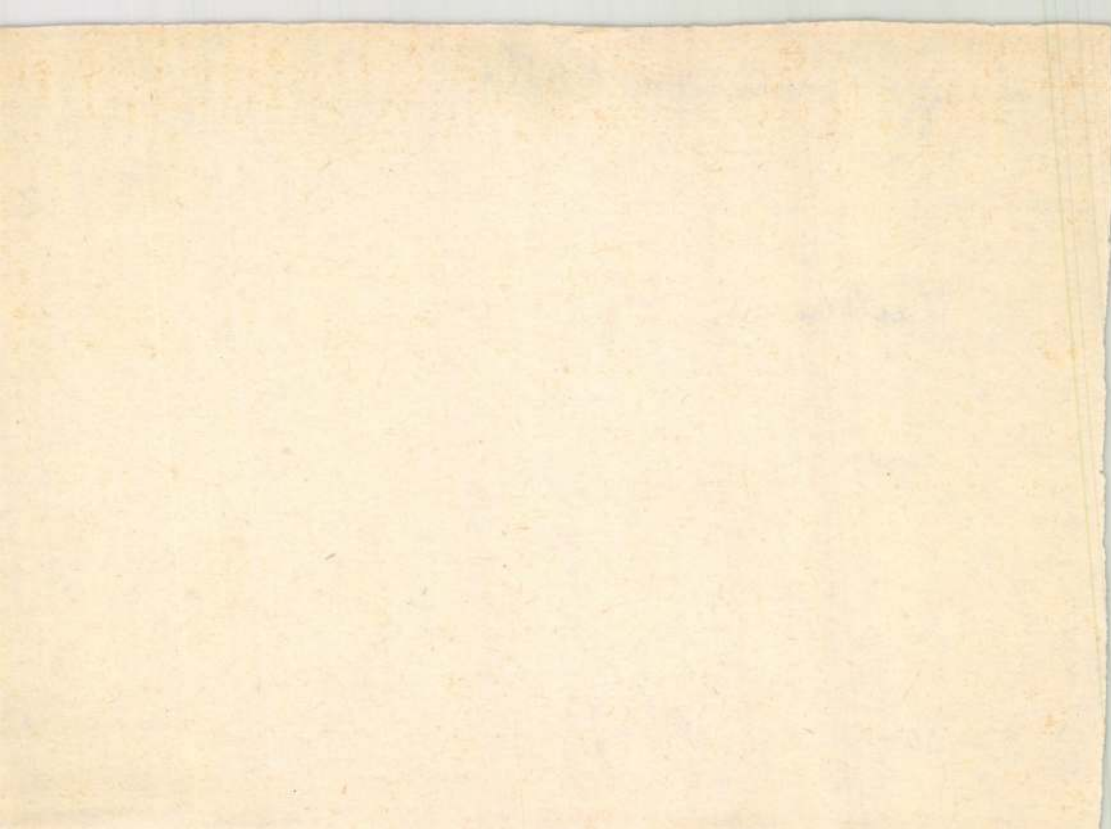
Szekely András: A boldog beksédők képe.
Tüköt, 1982. febr. 21. 25. old.

Trányi - Grünwald Béla

Kezletti táj

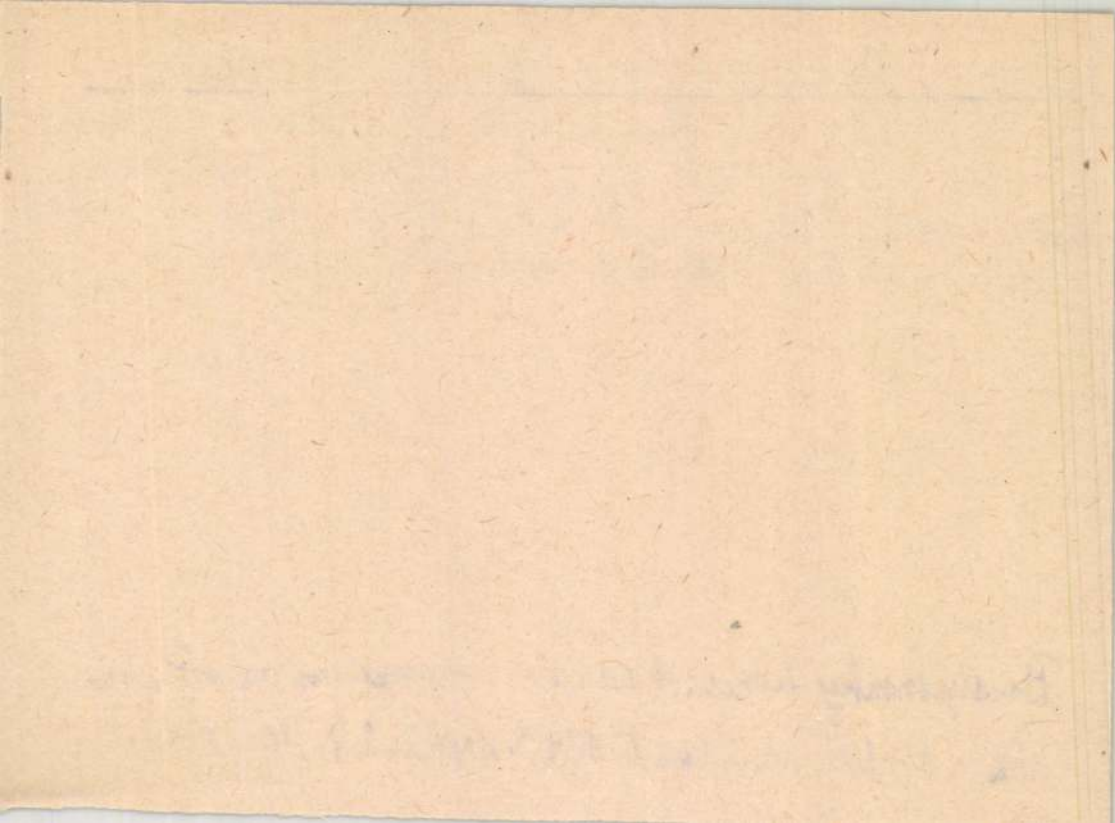
Ferrás 1983/9

Jóhanni Grünwald Béla festménye [1864-1940].

Grünwald Béla 1883-ban született, Budapesten. A forras-
go művelésénél Jóhanni Grünwald Béla tanítványa
volt a nagybányai szabadiskolában, utána a magyar
festőnövendékek sokaságát járta.

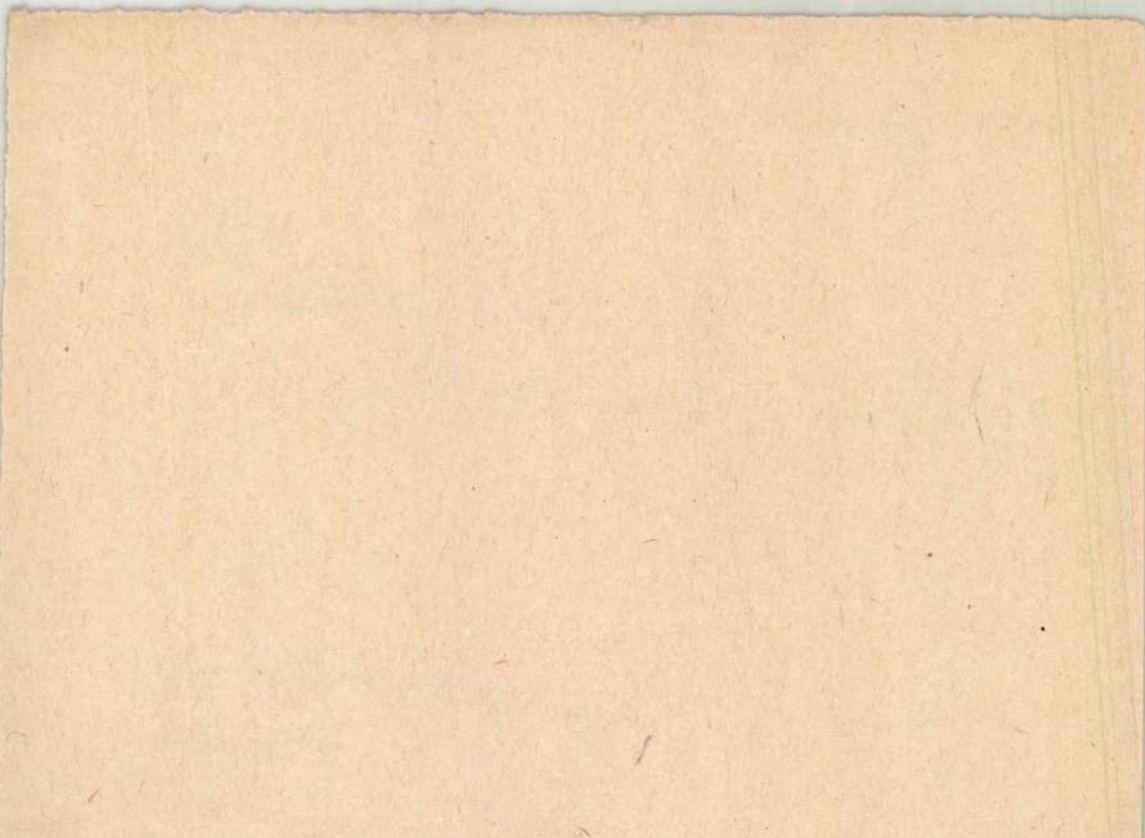
Brestyánsky Klona: A vendég a nyugatban az sötétjele.
Nok Lapja, Budapest, 1983. szept. 24. 16-17 old.

Wadyi Gyula

a budapesti borszácskó
üzem építész - emléke

Magyar építész 1945-70
220. old.

SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR
KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.

Telefon: 337-748, 340-726

Iványi - Grünwald Béla
Könyv

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

1983 DEC 27

Béla Iványi-Grünwald (1867—1940): Tränke

Kunst des 20. Jahrhunderts in der Nationalgalerie

auch
Ungar
spiele
hoher
muß,
nen, d
nehme
lung u
der ge
trolle
mell v

Die
sen d
Konfr

schiedlichen Interessen bei
offenen Beratungen mit den
Werkstätigen. Das geht nicht
ohne Diskussionen ab. Auch
das gesellschaftliche Interes-
se kann nicht zur Geltung
kommen, wenn es nicht mit
Gruppen- und schichtenspe-
zifischen Interessen verbun-
den wird, da es kein von
Gruppen- und Schichtenin-
teressen unabhängiges ge-
sellschaftliches Interesse „an
sich“ gibt.

AUCH DÜRFEN die Ge-
werkschaften keinerlei Druck
weihen, der sie in Richtung
Demagogie schieben möchte.
Sie dürfen den Boden der

schutz nie nur Forderungen
bedeuten. Wir müssen zur
Lösungsfindung beitragen
und mithelfen, die entspre-
chenden Voraussetzungen zu
schaffen. Denn mehr vertei-
len können wir nur von dem,
was wir vorher selbst ge-
schaffen haben.

DIE ZUSAMMENARBEIT
der Gewerkschaften mit den
staatlichen und Wirtschafts-
organen ist eine natürliche
Erscheinung unserer soziali-
stischen Gesellschaft. Her-
vorzuheben sind die regel-
mäßigen Gespräche des Zen-
tralrates der Gewerkschaften

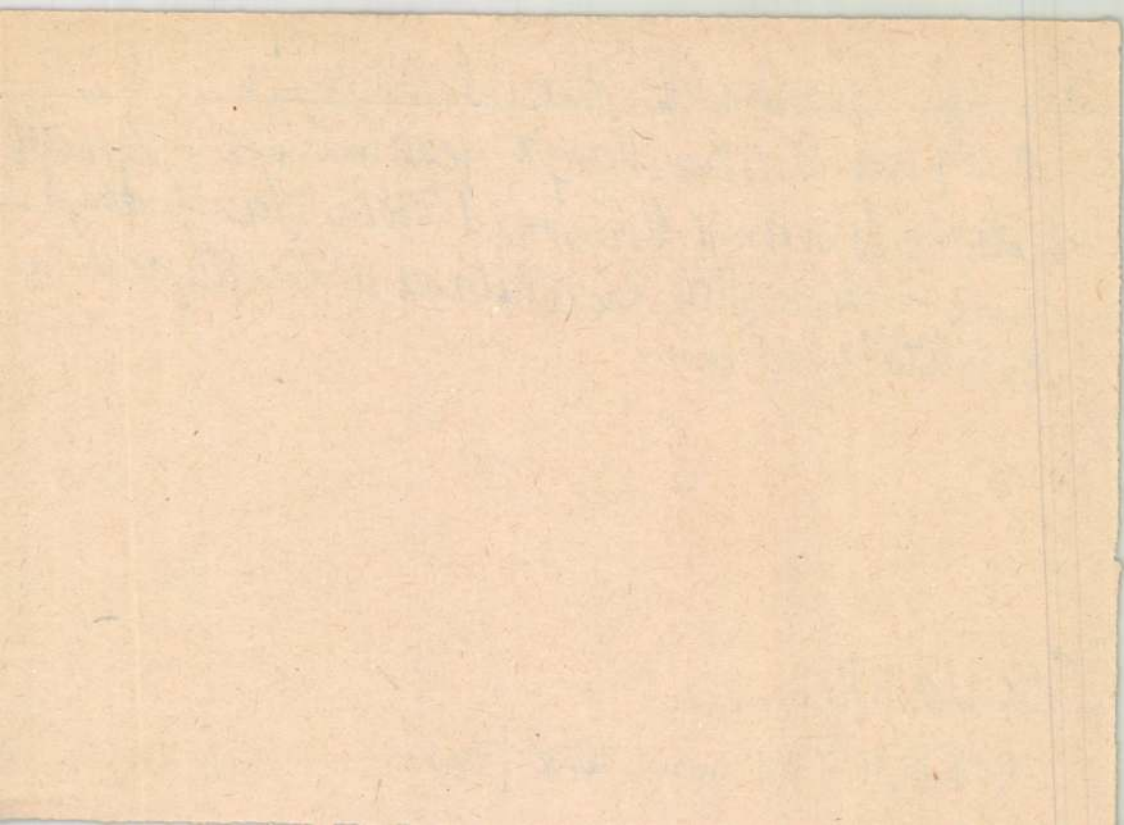
ch.
elt-
ben
an-
ende
htes
das
tun-
ung
So-
rige
rief
sen-

Időnyi Grünwald Béla, festőművésze

a 89 éves Godber Margit festőművésze - Kernstok
Károly és Időnyi Grünwald Béla tanítványá-
nak - megnyílt kiállítás a Dorottya u.-i
kiállítóteremben.

Studio' 84.

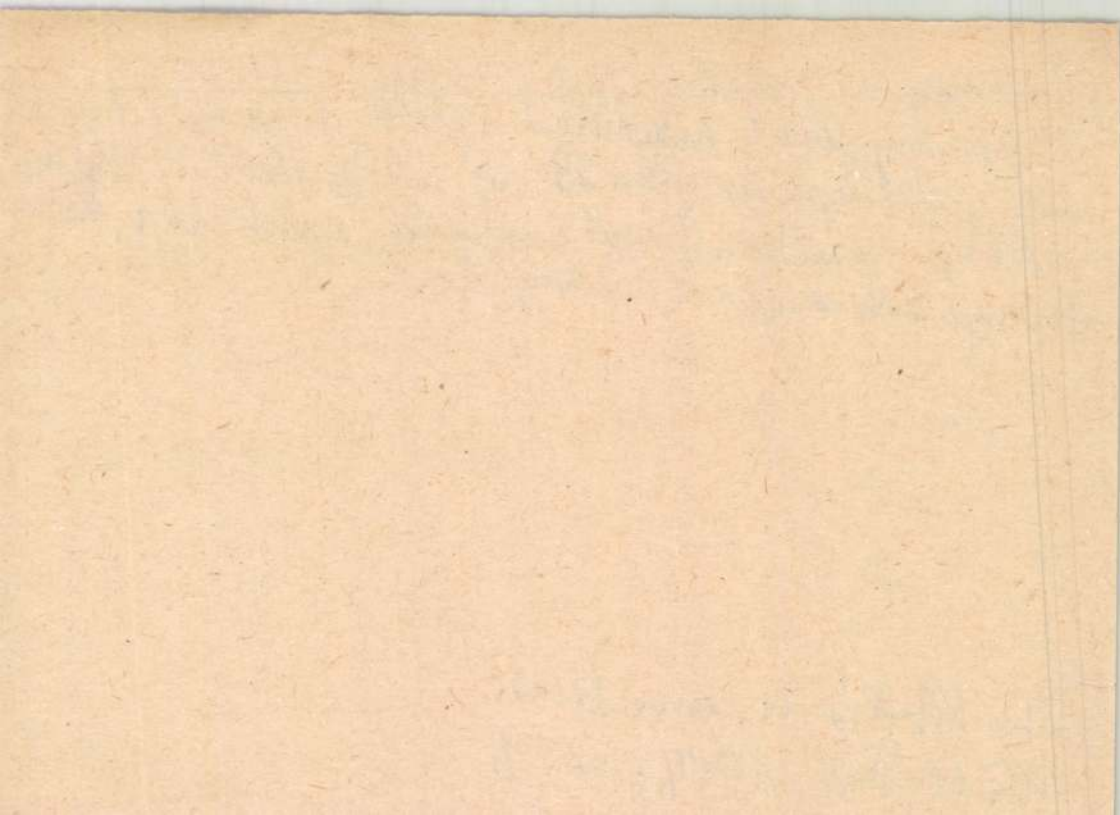
1984. II. 15. TV 1. műsor, 20.30 | Zsne |.

Judits Grünwald Béla, (1864-1940).

M. Kemény Judit kiállítását győzött, a városi könyvtár galériájában június 23.-ig látogatható. — A legyán mesterek közelében tanult a művészt, mint Aba-Novák, Judits Grünwald és Tátray Tál.

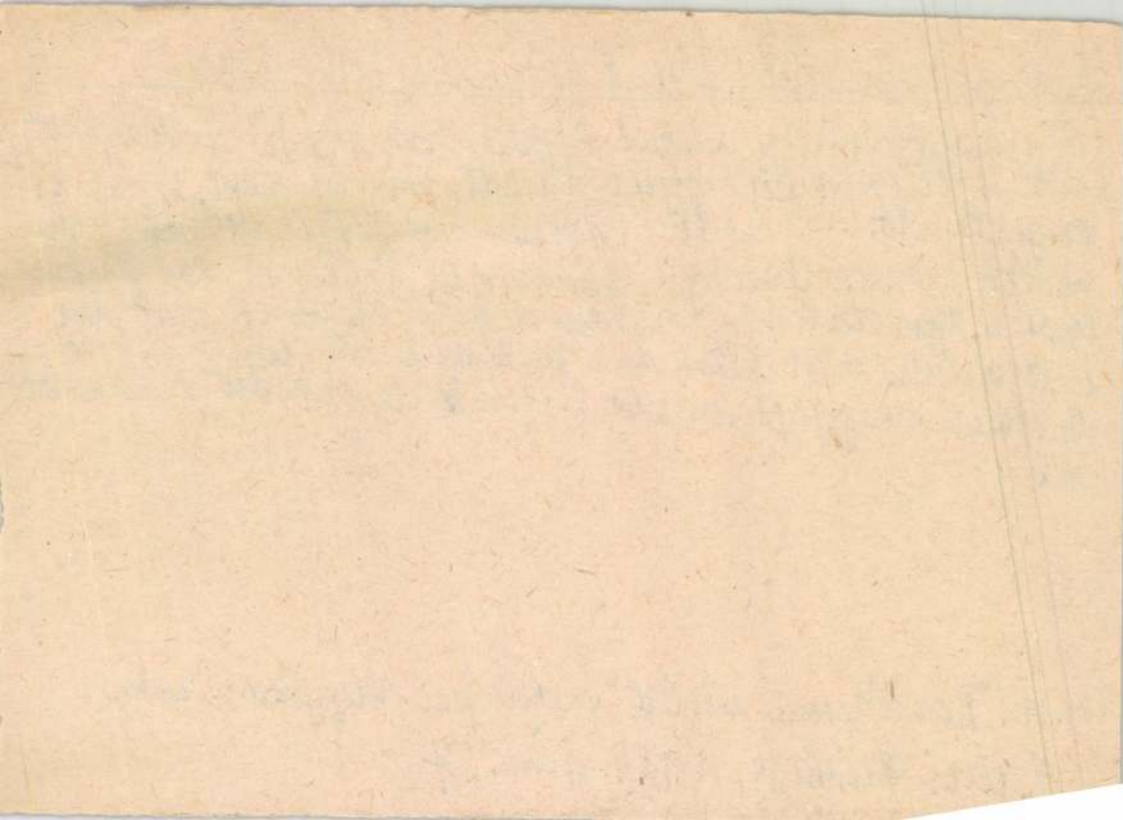
V.L.: Röpülés az ismeretlenbe.
Kisalföld, 1984. jún. 9.

Trányi Grünwald Béla, festőművész (1864-1940).

A nagykanizsai városi képtárban Redő Ferenc szövet-
vált faliképeiről nyílt tárlat, amely képt. i. -ig ki-
tölgathető. - Redő Ferenc mesterei voltak dba.
Kovács Vilmos, Trányi Grünwald Béla és Besenyő Ro-
bert is tanítatta. - Műszen alakító életének első sa-
kaszában a grafika és a festészet vonzóta és kö-
szülései negyed százada fordult a szövet készítés
felé.

M.H.: Redő Ferenc szövet faliképei Nagykanizsán.
Kalai Flóra, 1984. jún. 24

1984. V. 26. Kossuth 4.25

Jó reggelt!

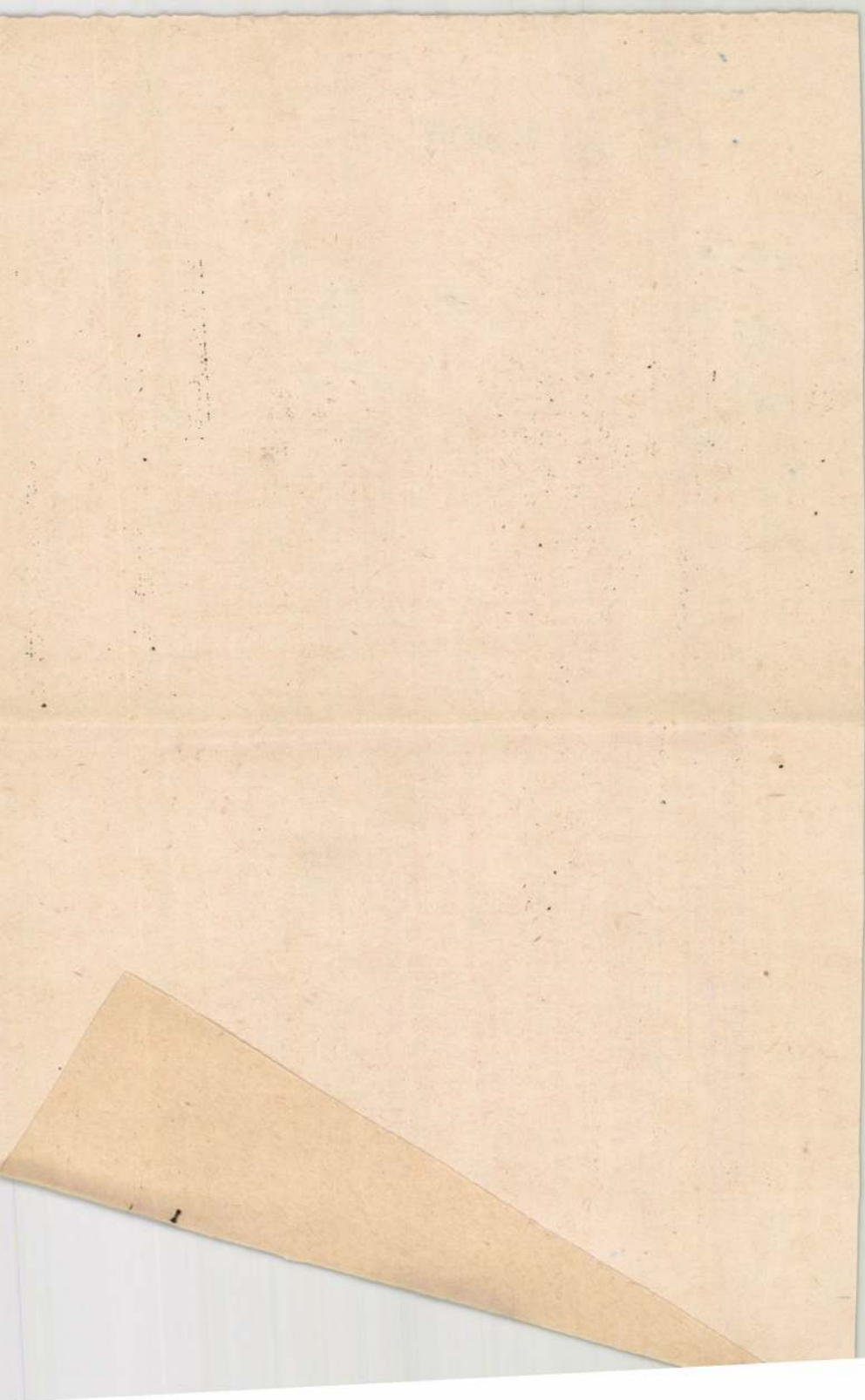
- Évadnyitó a Balaton déli partján, renálhetőleg napsütésben.

1021

Iványi Grünwald Béla,
festőművész (1864-1940).

- Ami az északi parton a fűredi vitorlabontó ünnepély, ugyanazt jelenti a délin a dalos találkozó a nyári szezon kezdetén. A sífoki ünnepet a déli-balatoni Művelődési Központ előtti téren néprűvészeti vásár nyitja a délelőtt 10 órakor. Ugyanitt délután tőrzene lesz, este 6 órakor pedig innár a Művelődési Központ színházterében megkezdődik a dalos ünnep négy kórus részvétellel. Programjukat az idén két gyermek táncgyűttes műsora is színesíti, sőt még a VOLÁN dixiland is helyet kapott a kisso eklektikusnak tűnő összeállításban. A balatoni évadnyitó másik érdekessége egy kiállítás ugyancsak a déli-balatoni Művelődési Központban. A korábbi években alapított hagyomány szerint most is olyan festő művei kerülnek a nagyközönség elé, aki alkotott a Balaton partján. A párizsi és müncheni festőiskolában is megfordult Iványi-Grünwald Bélaól van szó, a nagybanjai kör egyik alapítójáról. Mivel utóljára hús ezstendeje volt kiállítása Magyarországon, nem kétszágos, hogy a sífoki tárlat amellett, hogy tisztelg a Balaton egyike festője előtt, fontos művészeti ismeretterjesztő feladatot is elvállalt.

- Kovács Pétert hallották.

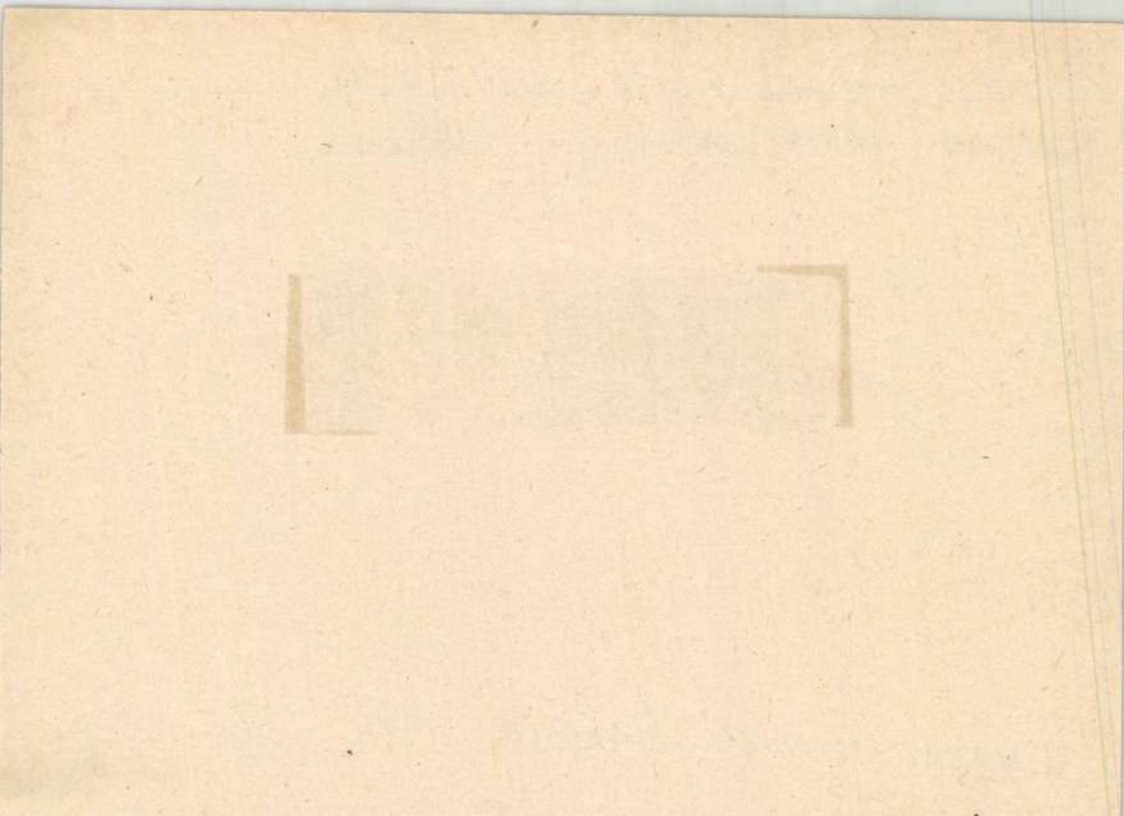

Iványi-Grünwald Béla, festőművész
a Magyar Nemzeti Galériában kiállításán

Iványi-Grünwald Béla kiállítása

Siófok, Dél-Balatoni Művelődési Központ
(május 26–július 16)

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. júli. - aug.

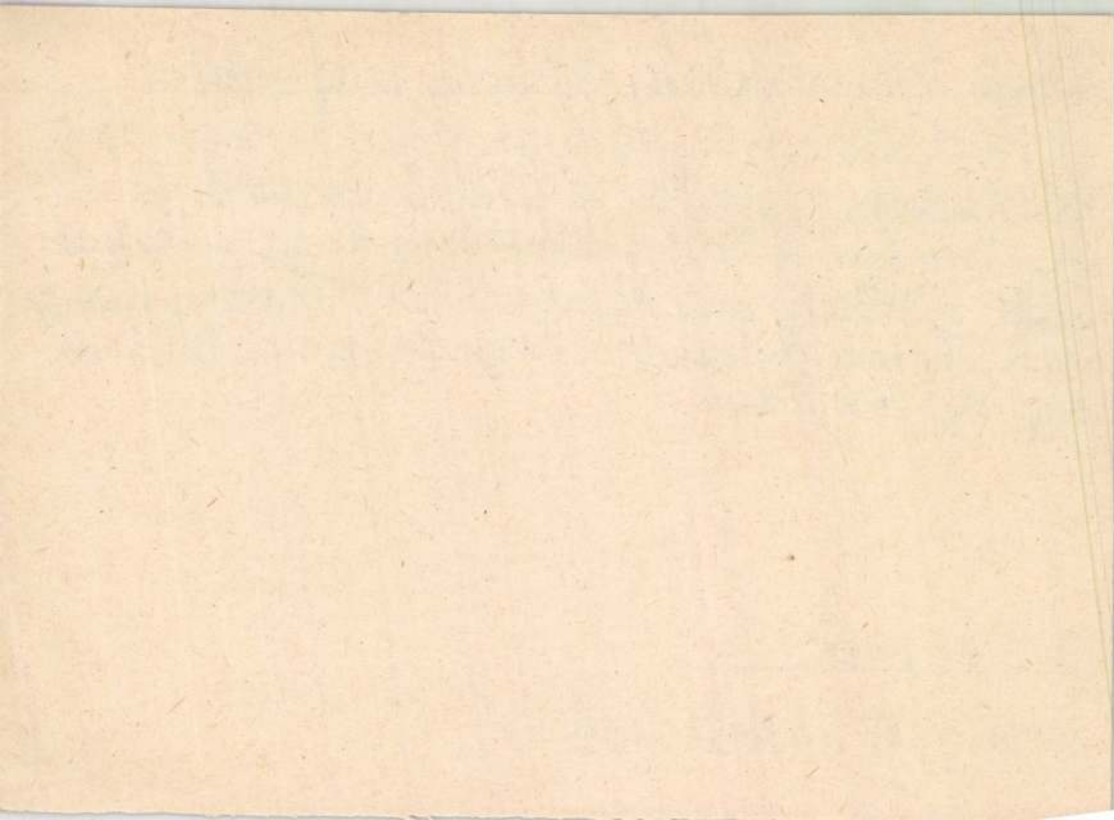

Vámzy Grünwald Béla, festőművész 1864-1940.

A MOM Művelődési Helyben 15-ki díjazásra kerül
201 festmény, - egyelőre kiállítás darabok. A re-
pertóért igen gondos, felbukkan a nagybányai
festő női társaság, jeles képviselőinek: Fereny Károly-
nak, Thorma Jánosnak, Vámzy Grünwald Bélaéknak
egy-egy alkotása.

TV-Híradó

1981. IX. 5. Televízió 19.30

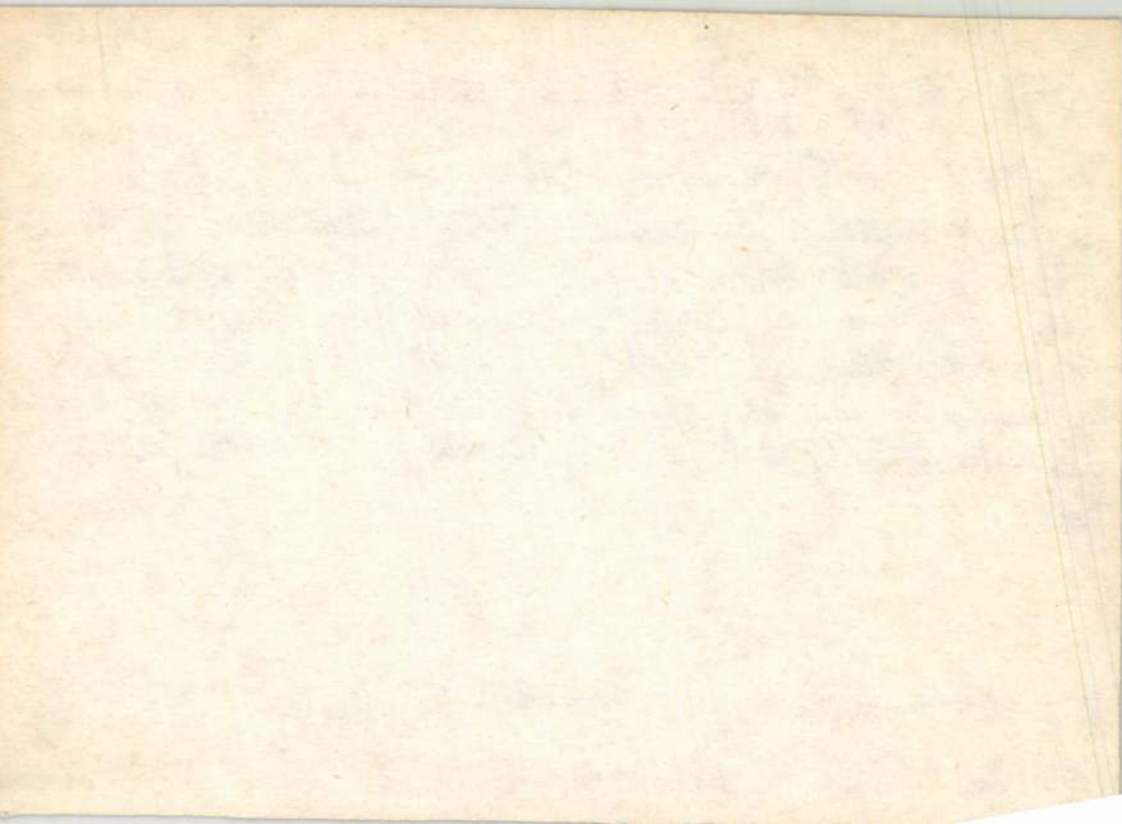

Yvanyi Grünwald Béla, festőművész [1864-1940].

1911-ben jött létre a Kecskeméti művésztelep, másokkal együtt ide költözött Yvanyi Grünwald Béla festőművész. Kérésrel szintén a Jánoshalmai született Nemes Marcell fő közpönlő álló gyűjteménnyel megalapította a Kecskeméti Képtárat. Ekkoridekor dívelő e gerturak jelentősége - on is igaz hogy küllő események - on elő is második világháború - következménye, hogy a szép terek csak most váltak valósággi. - a Kecskeméti Képtárban szerepelnek a művész festményei.

P. Szabó Ernő: „ Naparainak kell lennie... ”

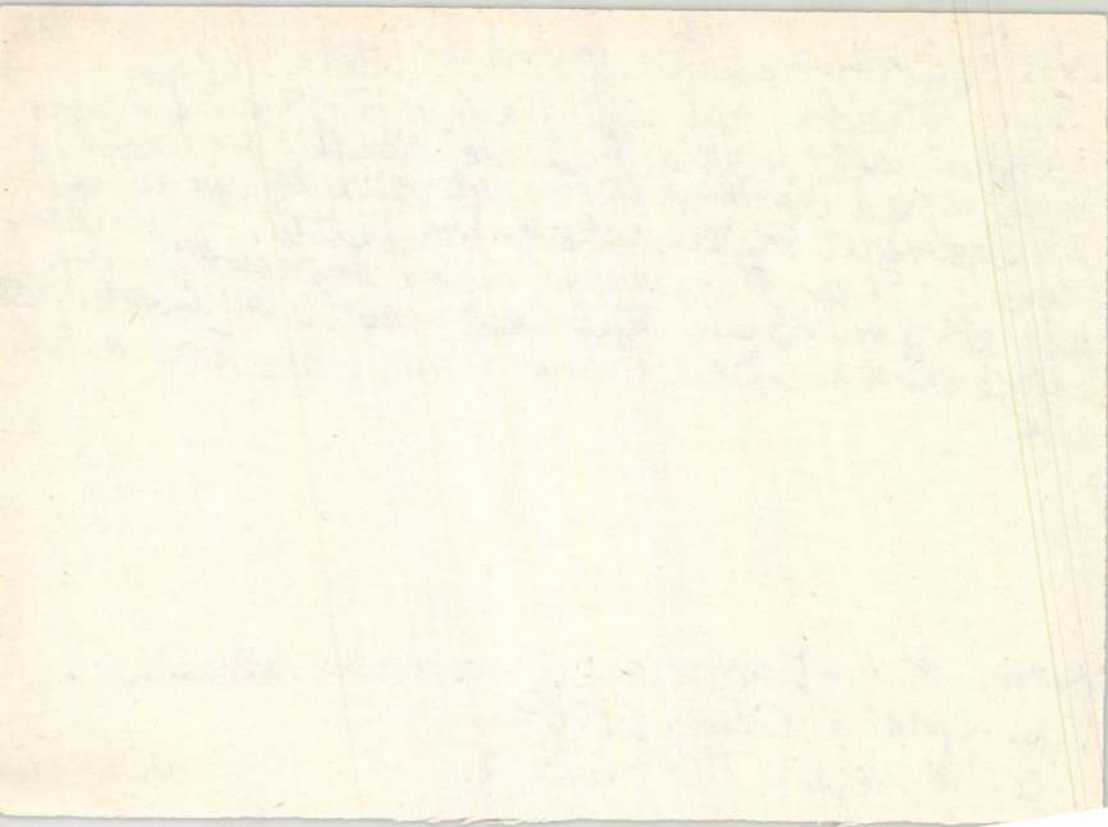
Magyar Ifjúság, 1943. dec. 30. 31. old.

Yvanyi Grünwald Béla, születésnévén [1864-1940].

Simon Magdolna művésztörténetéről a XIX-XX sz. -i magyar képzőművészet bemutató allandó kiállítás genderkérdéséről. A műlt század elejétől az 1960-as évek végéig átjárja a magyar képzőművészet legjellegzetesebb irányzatait. - Jelen kiállítás annak a témának az anyagát, amely a képzőművészi művészi tevékenység körműködésének képzőművészet területén be; többek között Yvanyi Grünwald Béla, Farkas Géza, Pilya Tibor alkotásait.

Heltai Nándor - Kolos Elek: A rendezők véleménye.
V.M.: Képtár a Cifrapalotában.
Petöfi Népe, 1983. okt. 9.

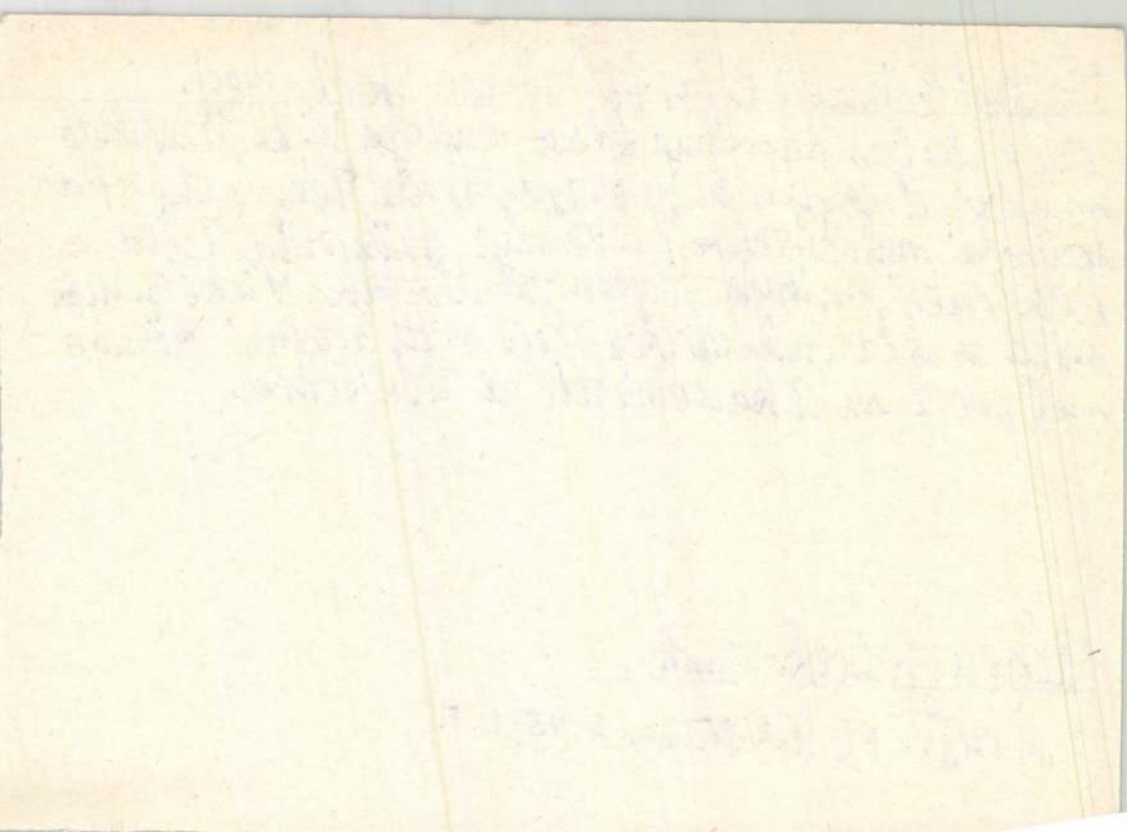

Sványei Grünwald Béla, festőművész [1864-1940].

Az addigban Rappachnyai László vendége Viski János festő-
művész; elmondja, hogy Olgyay Ferenc, Fenyves adóft a
szolnoki művésztelepen - Sványei Grünwald Béla a
kereszeméti művésztelepen tanítottak. Viski János
mind a két művésztelepen részt vett, állami kölcsön-
nel ment on a kadémiától a telepre.

Régen találkoztunk.

1984. IV. 19. Kassuth 12. 45/2. F./.

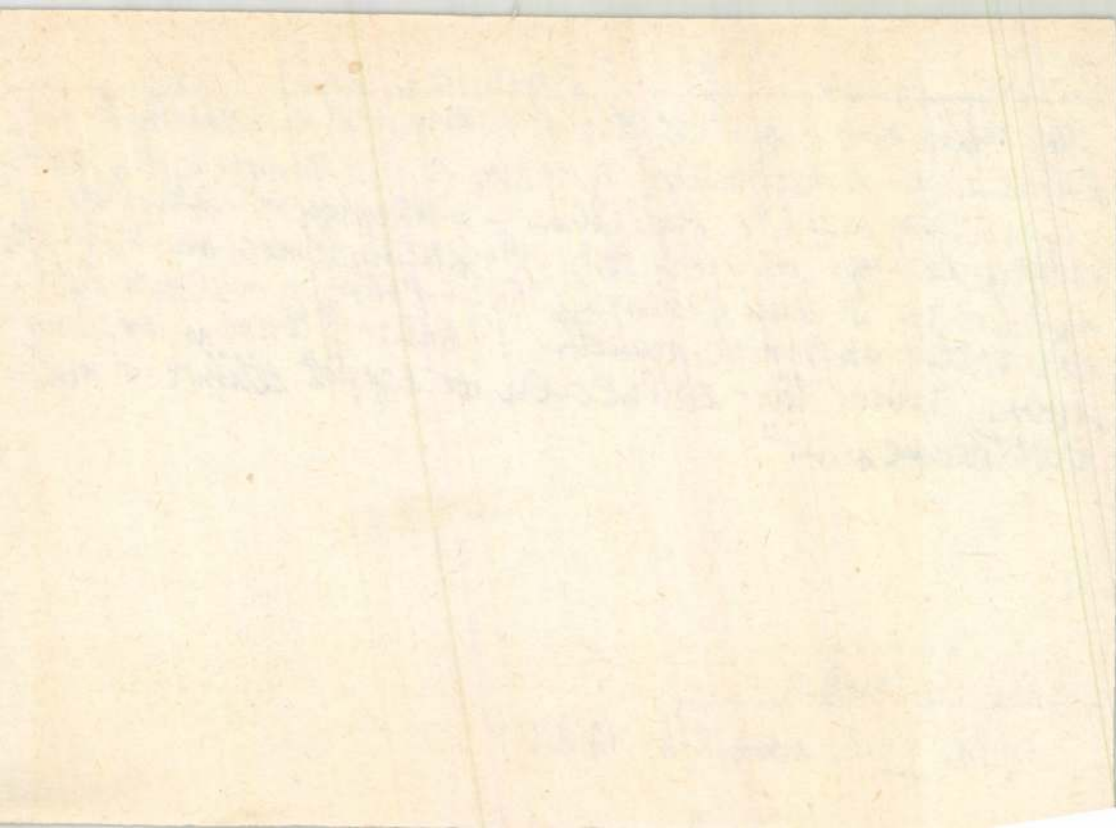

Szászy Grünwald Béla festőművész, 1867-1940

Ma nylik meg Kúfaházi Stoll és szomszéd műtárgyának 100.
évfordulója alkalmából a Nemzeti Galériában a "Köz-
ismereti modellje" c. kiállítás. A legújabbabb műveket a
művész leánya, dr. Stoll Éva művészeti tisztelettel mutatja be.
"Itt van Szászy Grünwald Béla portréja, nagyon ked-
ves barátja apjával, mellette Károly Gáboros magyar
szobrász, akivel több évtizeden át együtt álltunk a mű-
vésztelepen..."

Déli Krónika.

1984. V9.3. Kossuth 12.00

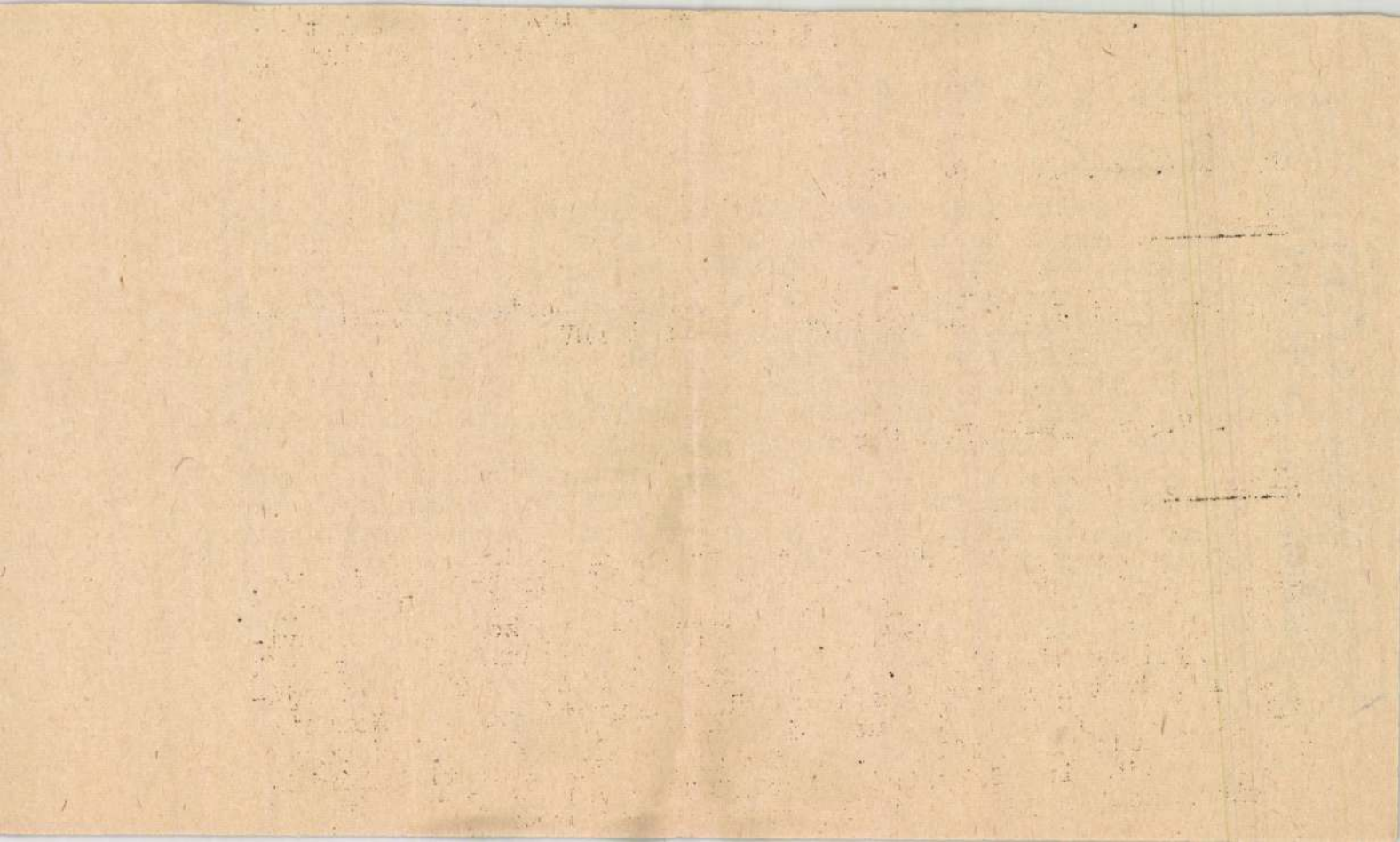

1021
1984. V. 26. TV-1 /Nómethné/

Hiradó 3

Ma tartották Székesfehérvárott a Könyvhét vidéki megnyitóját. Megélénkült az idegenforgalom a Velencei tónál és a Balatonnál. Siófok központjában ma délelőtt kulturális szezonnyitóra invitálta a vendégeket a térség. Ma nyílt meg Irányi Grünwald Béla festményeinek kiállítása. A nagybányai iskola egyik alapítójának életművét keresztmetszet szerűen bemutató anyag a Nemzeti Galéria rendezésében július 9-ig várja a Siófokon üdülő vagy ide kiránduló érdeklődőket. A Művelődési Ház emeleti galériájában az Ujságíró Szövetség közreműködésével ez elmúlt év legsikeresebb sajtó fotóiból rendeztek kiállítást. A nyári szezonban rendszeresek lesznek a fólklór rendezvények minden szerdán az ország egy-egy ismert táncegyüttese mutatkozik be a Balaton parti városban.

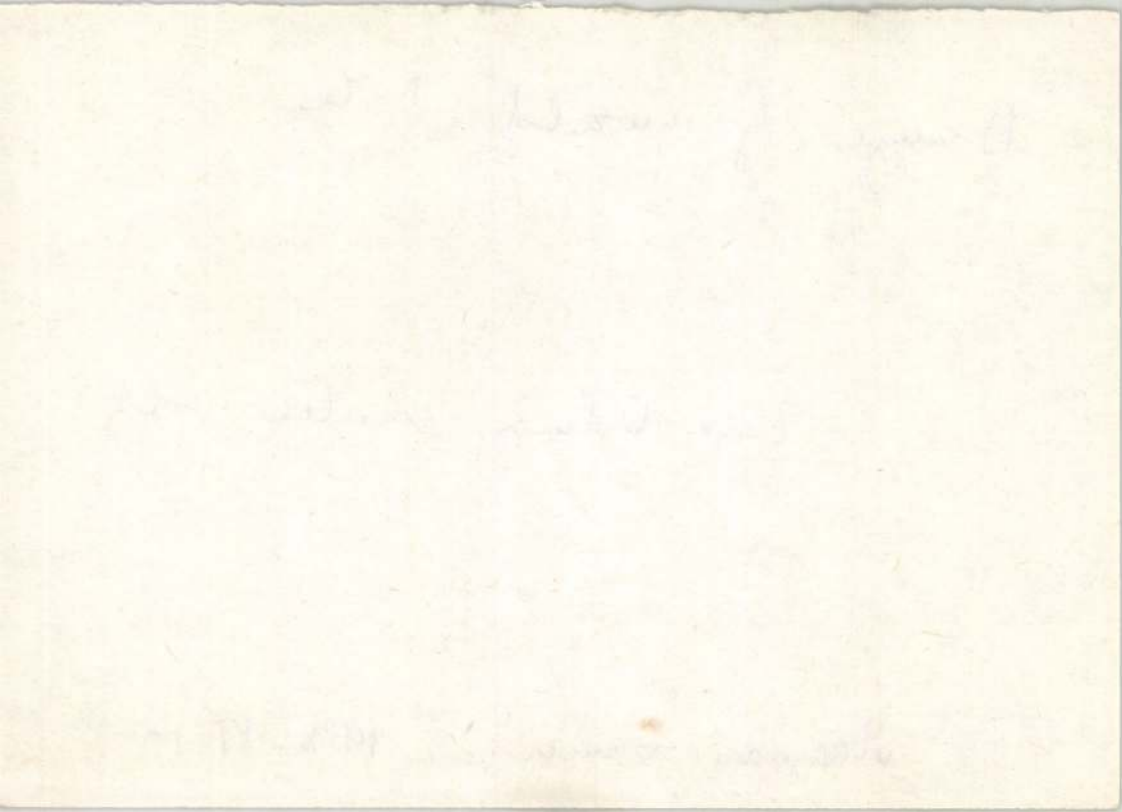
Irányi Grünwald Béla
festőművész 1867-1940.

Hránczi Grünwald Bete

Bela Ullma mustene volt

Magyar Nemzet 1986. XI. 19.

Madnyi - Grünwald Béla

— Iványi-Grünwald Béla ne-
vét vette fel csütörtökön a Kép-
csarnok Vállalat kecskeméti be-
mutatóterme. Az ünnepséggel
egy időben nyitották meg Domon-
kos Béla szobrászművész kiállí-
tását.

Magyar Nemzet 1986. XI. 21.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

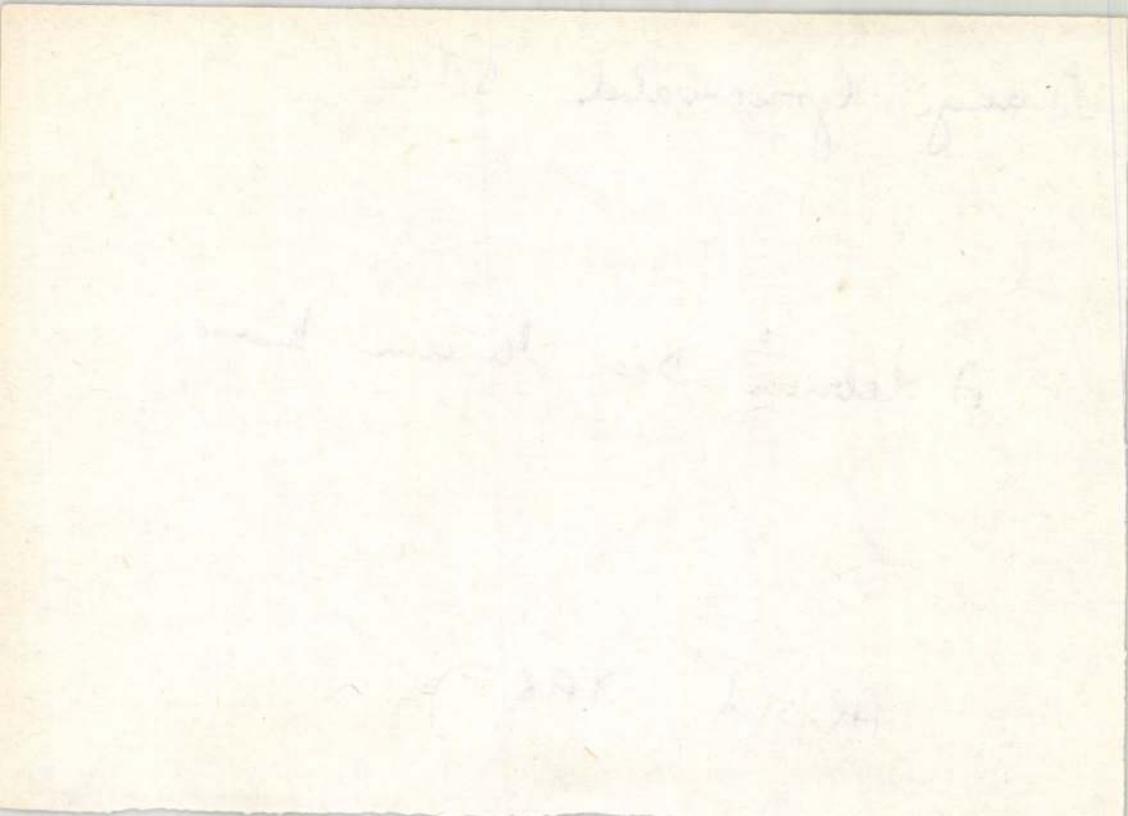
Faded, illegible text located in the middle section of the page, partially obscured by the brown paper.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer, which is mostly illegible.

Jungfer Grünwald Beta

A debrun Dini Kissen Kissen

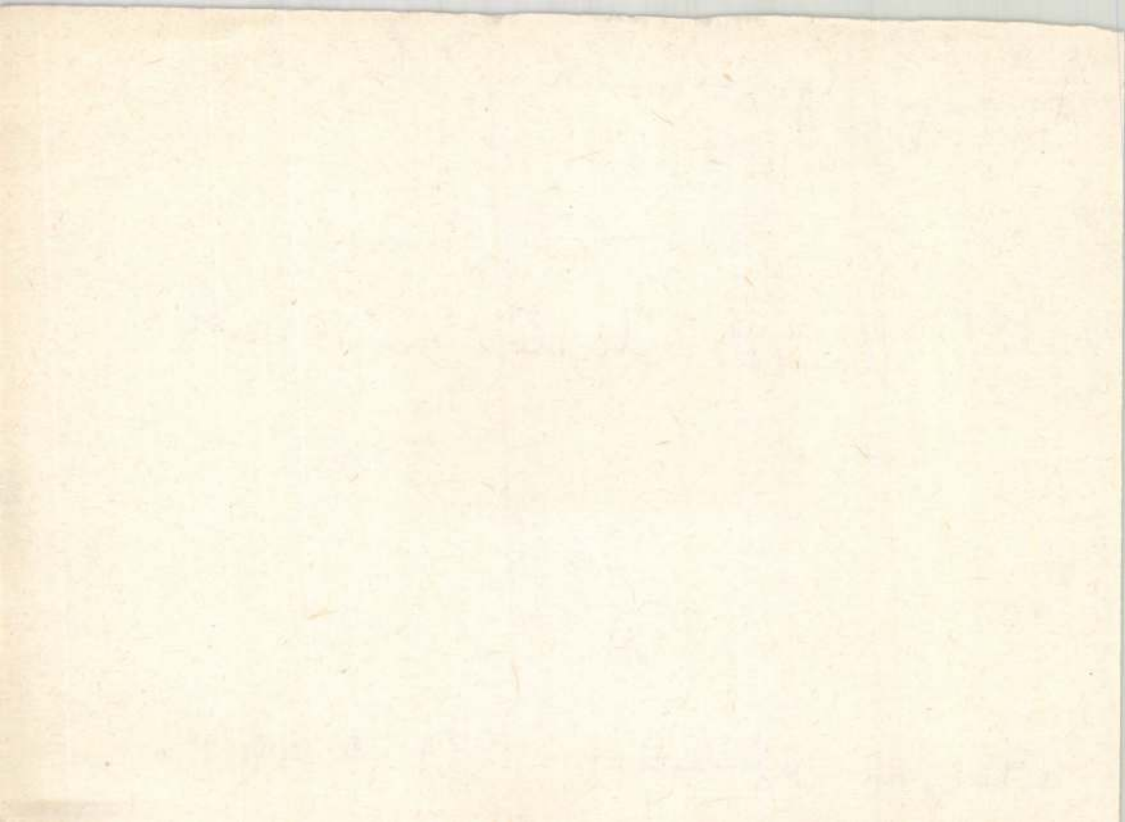
Alfred 1987

Young Greenwald Bebe

Kaplan's Mill's notebook

Magyar Nemzet 1987. III. 24.

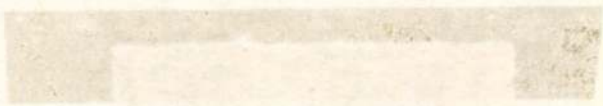

Iványi - Grünwald Béla

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA-
NAK, a nagybányai festőtelep
egyik alapítójának műveiből em-
lékkiállítás nyílt szerdán a sze-
gedi múzeum kupolagalériájában.
Az alkotónak a Magyar Nemzeti
Galéria által őrzött 19 alkotása
került a közönség elé.

Magyar Hírlap, 1985. VI. 13

1850

1850

Waxzi - Grünwald, Mita

Lukácsy Sándor: Tündés egy looi
Museumban

Magyar Hírlap, 1985. VIII. 6

[Faint, illegible handwriting at the top of the page]

[Faint, illegible handwriting in the middle section of the page]

[Faint, illegible handwriting at the bottom of the page]

Iványi Grünwald Béla

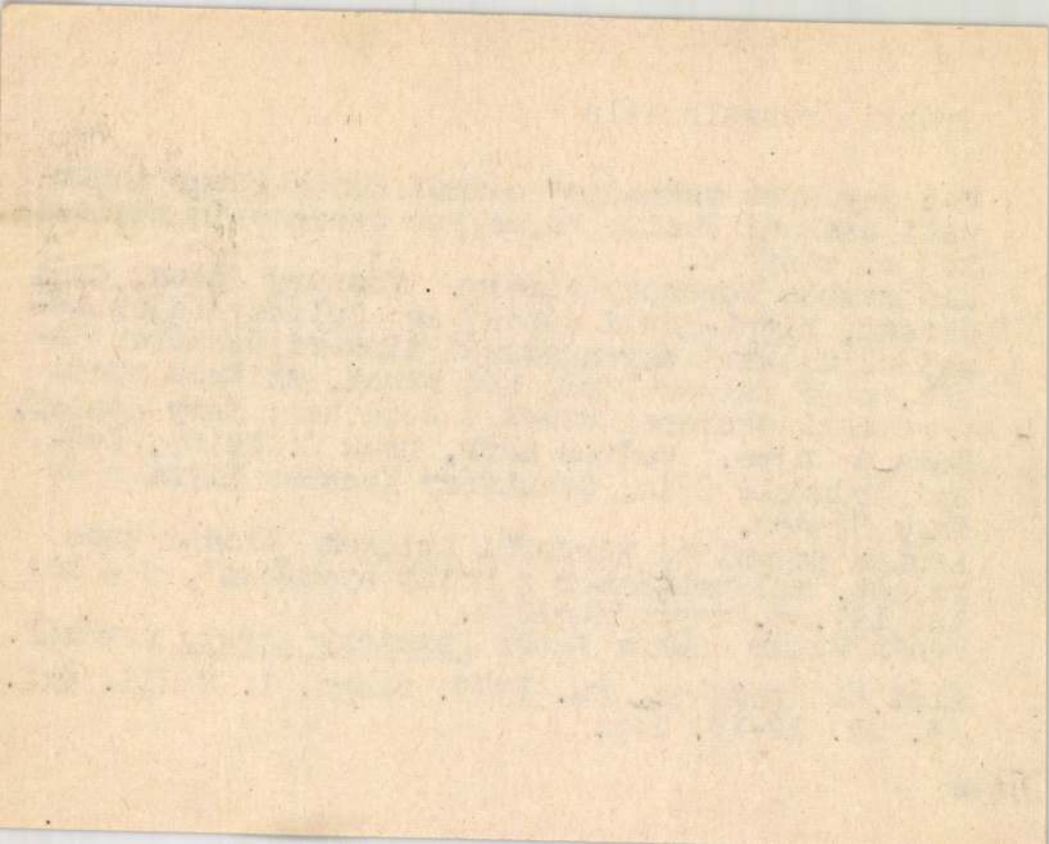
"Az enyészet szépsége" címmel Hanák Péter ismer-
teti Szabadi Judit: "A magyar szecesszió művésze-
te" c. könyvét.

Elsősorban Ferenczy Károly, Vaszary János, Csók
István, Rippl-Rónai József és Gulácsy Lajos ké-
peinek újszerű elrendezését dicséri cikkében Ha-
nák, majd felsorol még hét nevet, akiknek művei
ugyancsak szerepelhetnek a kötetben: Egry József,
Kozma Lajos, Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp, Ivá-
nyi Grünwald Béla, Csontváry Kosztka Tivadar és
Nagy Sándor.

Ezután megemlíti Körösfői Kriesch Aladár tus-
rajzát, melynek "Ember a halál nyomában", s a kö-
tet 197. sz. reprodukciója.

Hanák Péter cikkét lásd: Ferenczy Károly nevénel.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 1. XXIII. évf.
35. sz. 12-13. lap.

Ivanyi Gyéméné Be'la f

[IVANYI]

"Fürdő után" c. líra

Ivanyi Be'la f

→ Urban Gyéméné
MŰVÉSZET 1985/7/69

1864

Nov 1st

Nov 2nd

Nov 3rd

NOV 11 1864

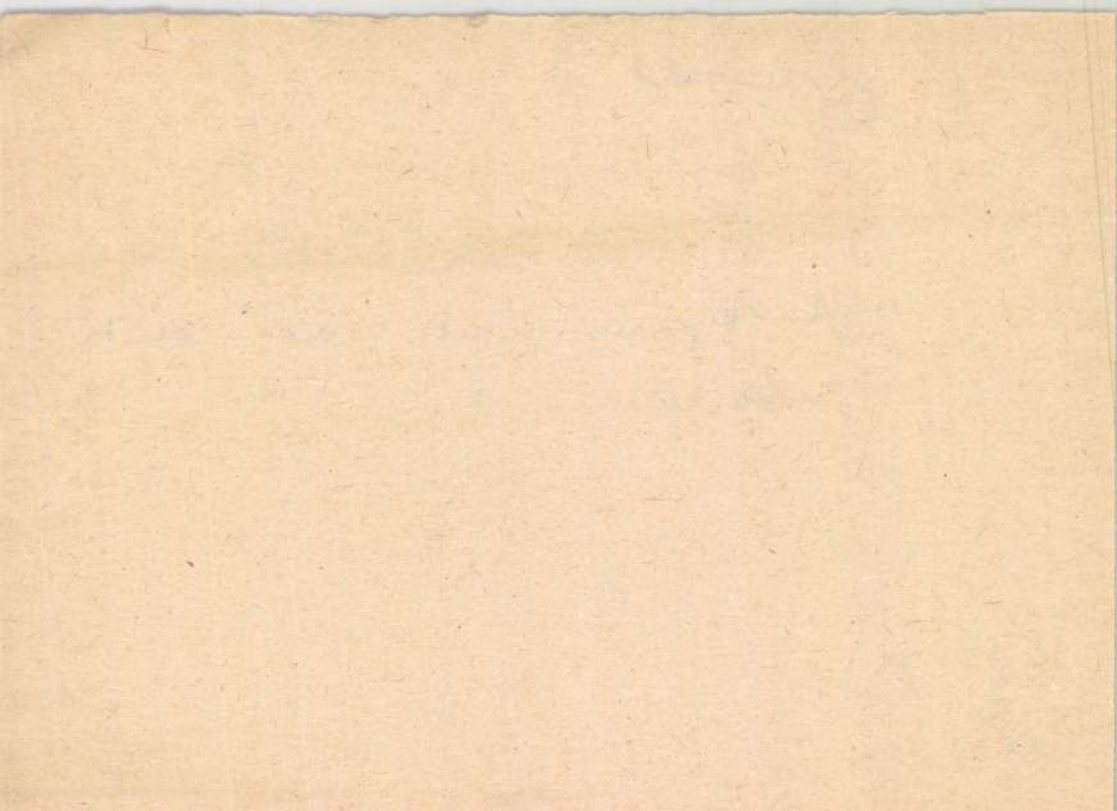
Nov 12th

Sványi Grünwald Béla

A Képzőművészeti Kiadó szereti
terveiből.

Képszo

1985. 1. 21.

Iványi-Grünwald Telep

Iványi-Grünwald Béla- emlékkiállítás

A nagybányai festőtelep egyik alapítójának, *Iványi-Grünwald Bélának* műveiből emlékkiállítás nyílt szerdán a szegedi múzeum kupolagalériájában. Az alkotónak a Magyar Nemzeti Galériában öröközött 19 alkotása került a közönség elé. A képek a XIX. század végétől az 1930-as

évek végéig adnak áttekintést a művész munkásságáról és zömmel nagybányai, kecskeméti, Balaton-parti ihletésű tájképek.

A tárlatot *Telepy Katalin* művészettörténész nyitotta meg, akinek most jelent meg *Iványi-Grünwald Béla* művészetét elemző monográfiája.

Ujpepa 1985. VI. 13.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Main body of handwritten text, appearing to be a list or a series of entries, though the individual words are difficult to decipher due to fading and bleed-through.

A horizontal line of text or a signature, possibly indicating the end of the document or a specific section.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a date or a signature, which is mostly illegible.

Népszabadság,
1984. aug. 27.

Vámpék a Kecs-
keméti Gale-
riából

Grünwald Béla,
festőművész / 1864-1940/.

Iványi Grünwald Bélának, a kecskeméti művésztelep vezető mesterének
Kofák a hóbuccáék között című képe 1911-ből.

Munka közben a Török testvérek.

mondja Fodor Ferenc szakfelügyelő, hogy a világon 500 millió embernek van gitárja. A legutóbbi Unesco-felmérés szerint, amíg egy zongorakoftát eladnak, addig hét gitárkottát vásárolnak az emberek. De a magyar adatok is érdekesek. Napjainkban 2000 diák tanul zeneiskolában gitározni. Ez nem sok, de ha figyelembe vesszük, hogy nálunk évente 20 ezer klasszikus gitárt adnak el a zeneboltokban, akkor érdemes néhány összefüggésen elgondolkodnunk. A kereslet a hangszer iránt igen nagy. A fiatalok ma igényesebbek, mint a 15—20 évvel ezelőttiek. Rákényszerülnek erre, mert mind többen tudják a hangszeret magas szinten megszólaltatni. Talán ezért is, napjainkban sokkal többen szeretnék tanulni, mint ahány fiatal

ink!

elvévőhelyein

n ruházati árut

A SZERZO FELVETELE

is jobban irányítom. A zene alkalmas arra is, hogy az emberben a felelősséget levezesse. Néha már azt is el tudom játszani, amit látok.

Hosszasan lehetne hallgatni még a vallomásokat az ember és a hangszer kapcsolataról, a zene, a hangszépségeiről. Minél mélyebbek, lényegesebbek a gondolatok, annál több tudás, szorgalom, gyakorlás van mögötte.

Róth Endre gitártanár, **Csertő Lászlóval** és **Csere Andrással** gyakorol. Lassú, szívós munka folyik a nádtetés pihenőhelyen. A két fiú már biztos, hogy nem teszi fel a falra porosodni gitárját. Számukra már több ez a hangszer, mint szobadisz.

Jövőre ismét ugyanitt

Főpróba. A táborban megszűnik a diszkózene. Senki sem haragszik. Kisebbség nagyobb csoportok verbuvalódnak az alkalmi kamaragyűttes és a gitárosok köré. Szívesen hallgatják őket még azok is, akik eddig még sohasem jártak igazi koncerten. Idilli a kép. **Kósa Gábor** zeneszerző is elégedett. — A gitár polifon, azaz több szólamú hangszer. Alkalmas arra, hogy ugyanolyan közkedvelt hangszerré váljék, mint régebben a zongora. De amíg régen a zongora

Jováni Grünwald Béla

Az Alföldi Gyelénie

Népszó

1985. X. 26.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

A. J. ...
Handwritten text in the middle of the page, possibly a name or a short phrase.

Handwritten text at the bottom right corner of the page, possibly a date or a signature.

Tring Grouse Bells

Notable Jens minutes

Wipacore

1985 . XI. 5

218. *Handwritten text, possibly a title or reference number.*

Handwritten text, possibly a name or title.

1801

Handwritten text, possibly a date or reference.

Divany Ginnwald - Belle

Ut Kepaomuneheli Kiad'
Soheti tewetse

Woprawe 1985. 1. 21.

1871 - 1872

at 1000 ft. above sea level. The
ground is very dry.

1871

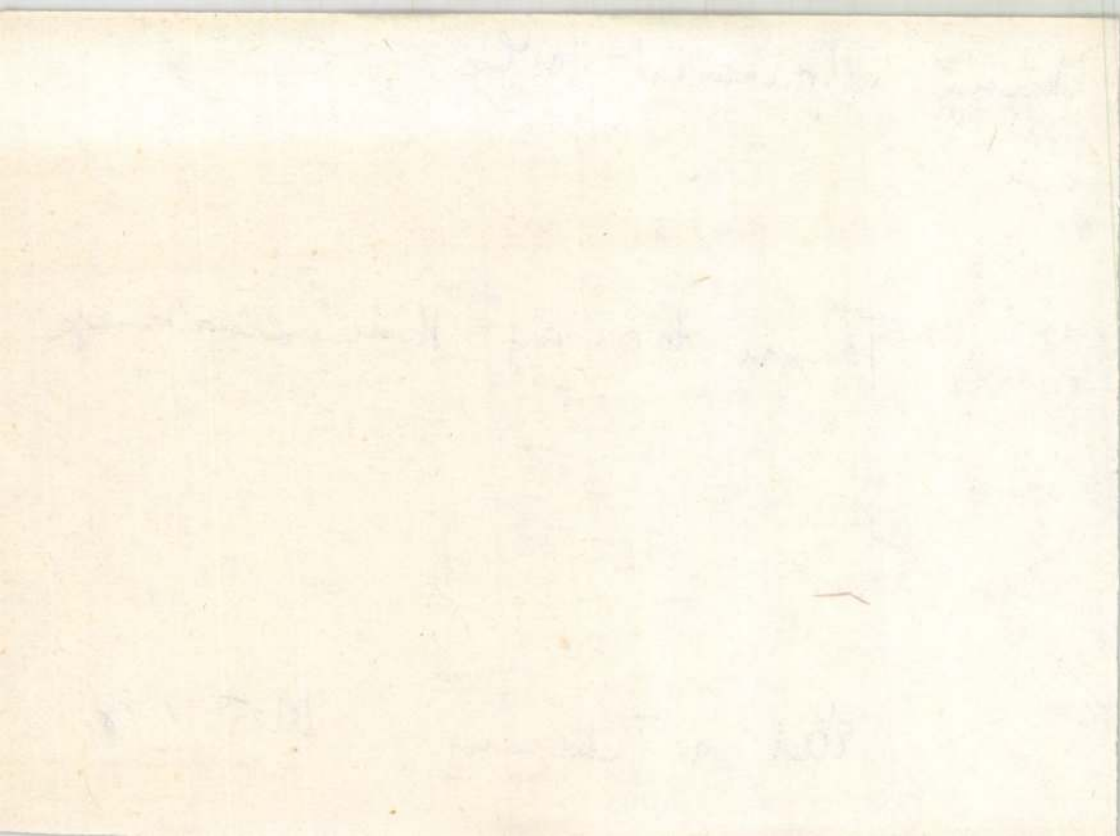
1872

Madame Grünewald Béla

Tenyai társaság Ködmezőirodák

Élet a Tudomány

1985. 1. 18.

Iványi Gyünwald Béla fr

' Magyar Lakodalmak c.
gobelyje

XIX.S.

FERENCZY NOEMI

MŰVÉSZET 1985/10/19

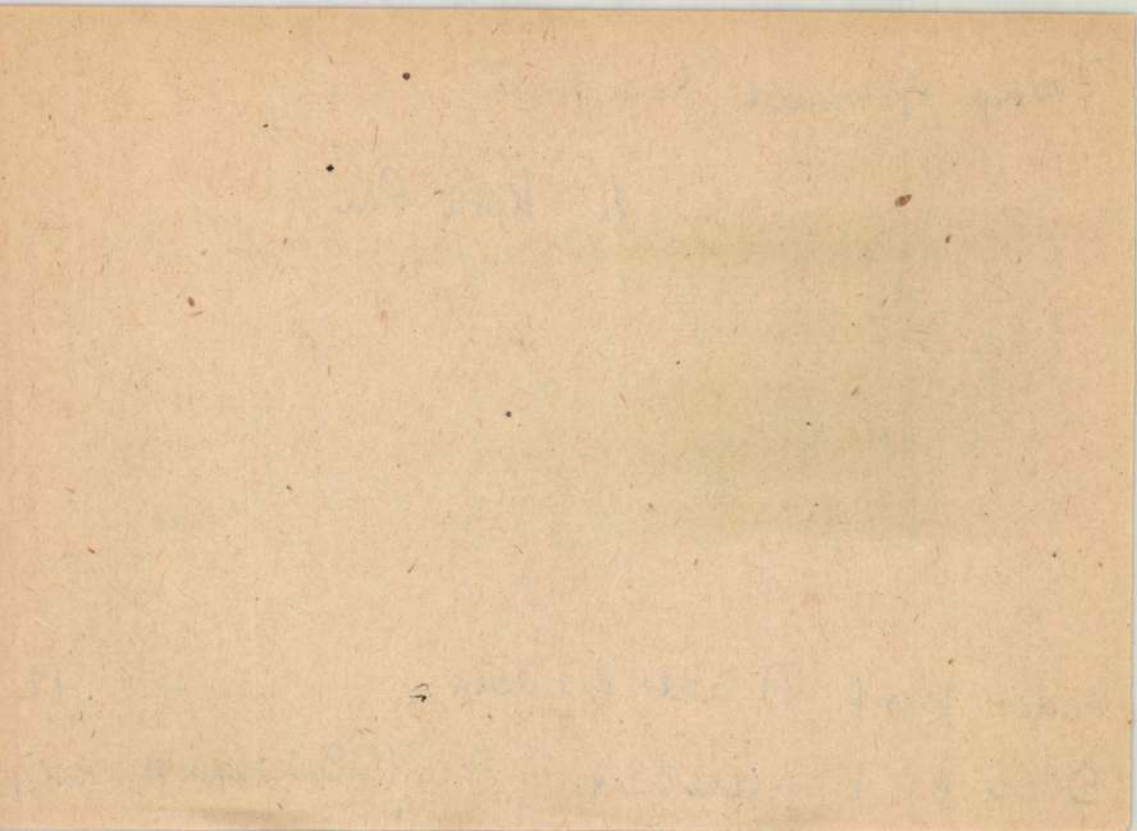
Trányi Grünwald Béla, festő

L: Körti Pál

Vadás József: A lélek diadala

12

Élet és Irodalom, Bp. 1986. ápr. 11. XXX/15

Juányi Grünwald Béla, festő.

L. Búró Mikóly

Vadás József: Reklámot a plakátnak

12

Élet és Tradíció, Bp. 1986. jún. 6.

xxx/23

Jwinyi Grünwald Béla, kishó

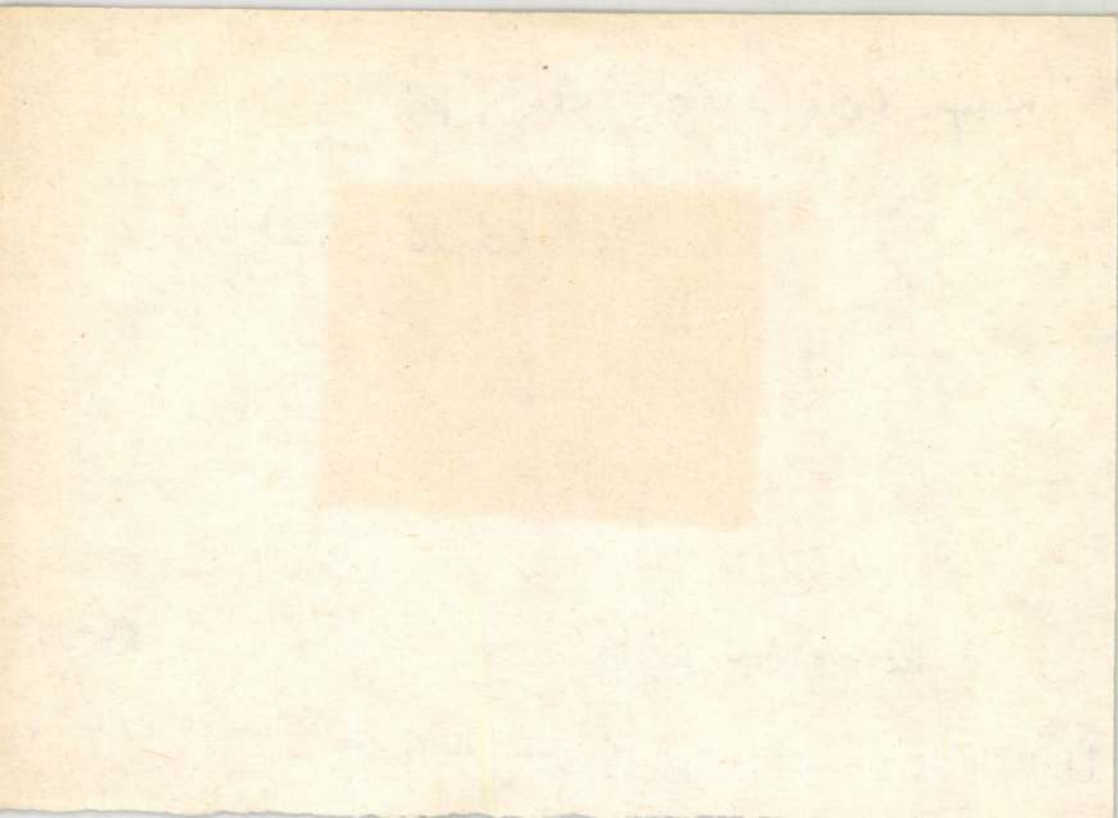
L: Káplás Miklós

— A Kortobágy kishője

24-25

Új Tüskér, B p. 1986 aug. 10.

XXIV/32

Müdürlüğü Grünwald Beta

Kaplat Mirlò's hastane
nazi esturdeji

Megar Newret 1937 . 11. 12.

IVÁNY GRÜNVALD Béla festő

Három festménye található a

Perőc-gyűjtésben

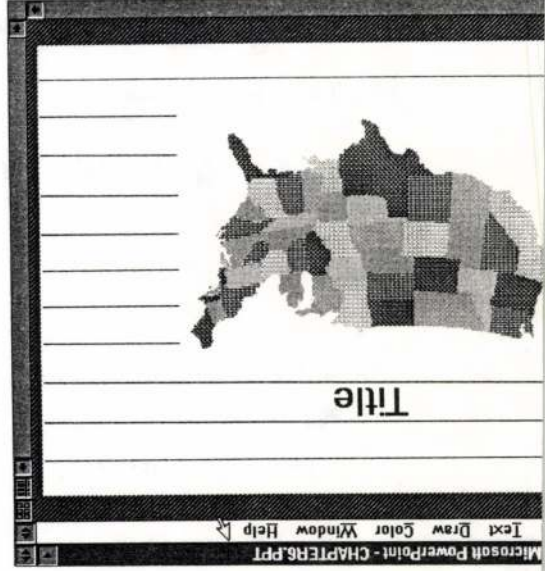
Leírásukat és ill. ld. Perőc 194.p.

[Kleineth L. szerint korábbi lehel,
hozz hasonló.]

Új Művészet 1991/4. 26.]

opaque command) the imported graphics are placed in front of the same color as the slide background—but in front of

placed objects. (See Figure 6-10.)

ported object with Opaque selected.

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA

említve, mint akinek réskarcait Niskolcsy Erzsébet kivitelezte ld. ott

Lesonci Miklós: Kis Magyar Réskaranyos Műhely. Nagykőrös, Arany János Mu

UJ TÜKÖR 1983. XX. évf. 16. sz. 34. o.

kulcsszám, megnevezés:

havi törv. munkaidőnek megfelelő szem. alapbér:

Ft.

3. A díjazás számításánál alapulvett munkaidő: hónap.

4. A jogviszony tartama: -tól -ig.

5. A feladat irányítója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő díjból progresszív jöv.adó és községfejl. hozzájár. kerül levonásra.

Budapest, 197.....

.....
megbizott

.....
megbízó

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

emlitve mint alapító tag

FÉSZEK

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/ 29.sz.36.o.

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

emlitve ld. Mihályfi Ernő

Nagy Zoltán: M. E. hagyatéka. Szécsény, Kubinyi Ferenc Múzeum
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/34. sz. 3. o.

**EOIVS NOMINATA
RIS SALUTEM**

um institutum est, ut artium liberalium
studiis exculti probatique legitimum
testimonium consequantur. Cum itaque

tus Marosi

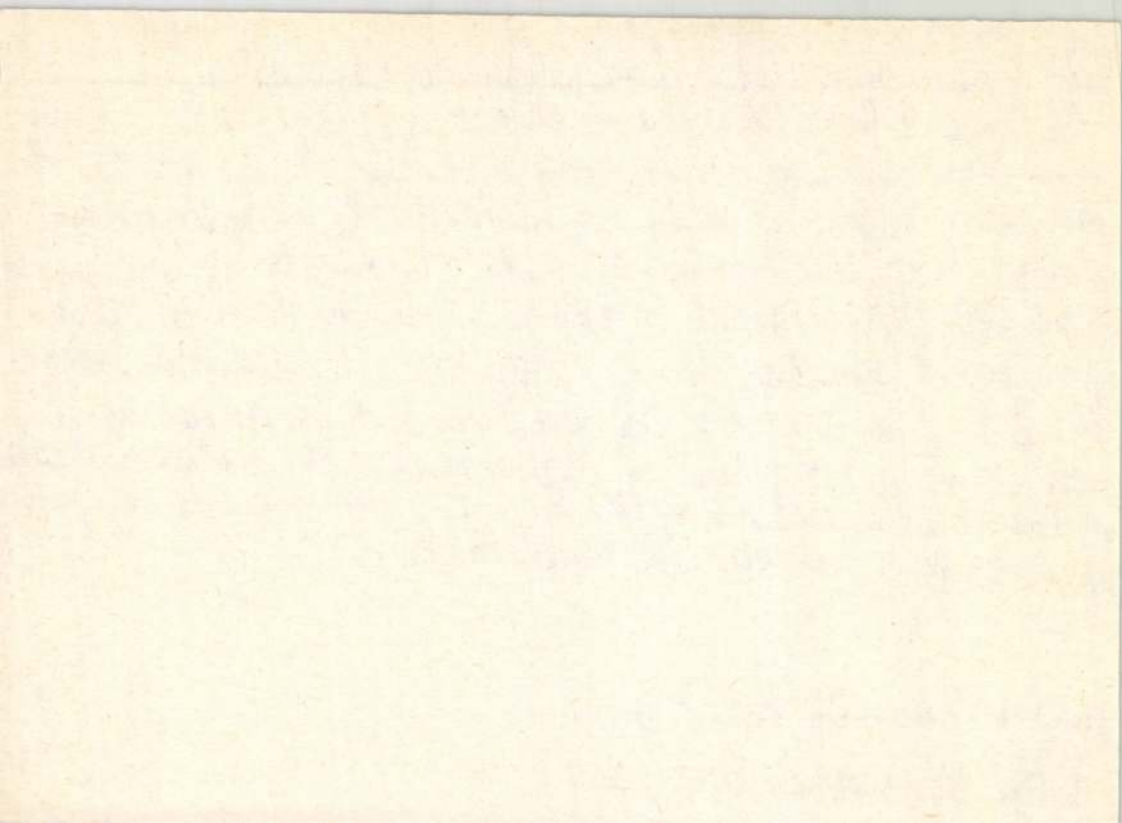
comitatu Borsod

Yvanyi Grünwald Béla, festőművész 1864-1940/.

Yvanyi Grünwald Béla festőművész, Falus Elek iparmű-
velő, Korda Elek polgármester 1909. júl. 17.-én feldyűztött
hátsóbb tárgyalás után elhatározatott, hogy Keskermét
dátosa felépíti a művésztelepet. — A kiváló Yvanyi Grün-
wald Béla, aki akkoriban éppen a népszerű divatos Lau-
guin elvűt követve kissé konturos -tát successivus dekorá-
tív festési módon alkotott faliképeket az akkor épült
városi Rawint külső falaira jenek arata elhelyeztetni, azután
műkerti idilleket és egyteli képet, mely sikert és nagydi-
jat hozott a műsarnok kiállításán...

H.N.: Keskerméti emlékek.

Petőfi Város, 1984. ápr. 22.

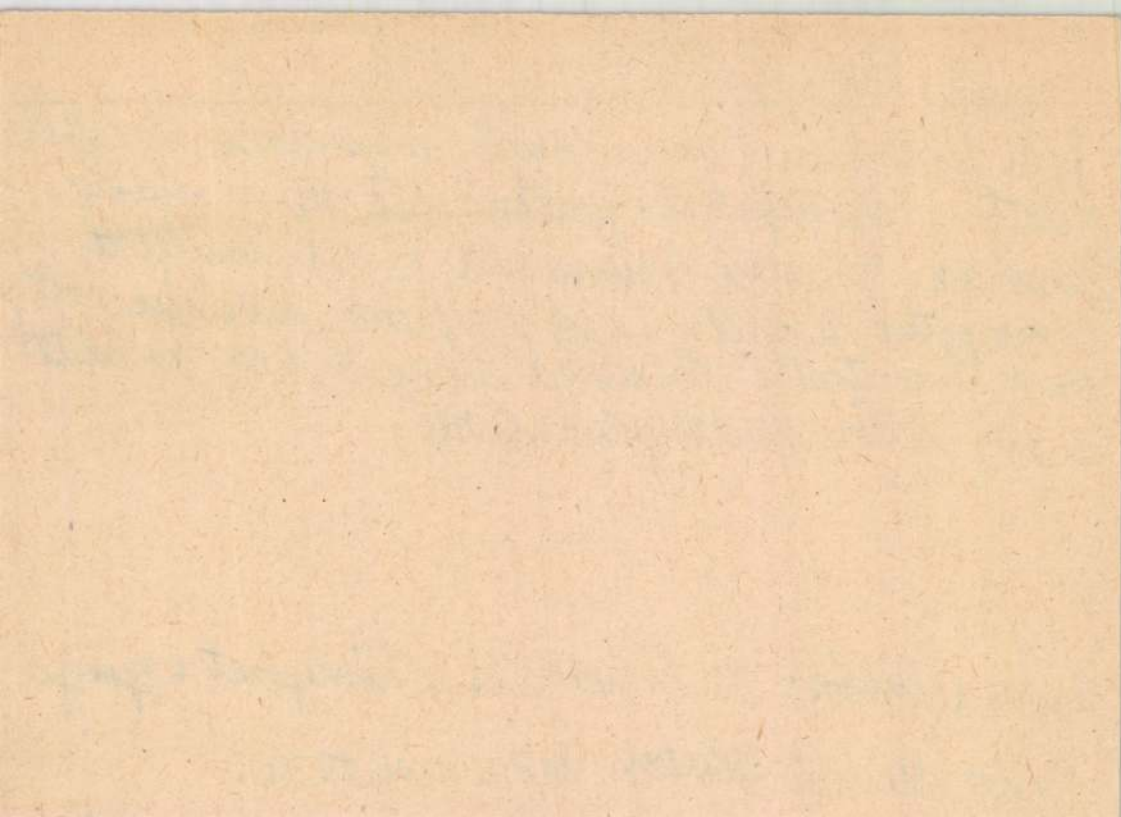

Wányi Grünwald Béla festményéről

Tabi tárlatán Béka Derső műveiben megörökítette a környéket. Festőnövélő az a vidék. Szemben Wányi Grünwald Béla rajzolt, Somogytúr Kunffy Lajos műveiben hártya volt az a Balatontól látványú feltehető hely is telített a táj festői feldolgozásával.

Losonczi Miklós: A figura és a környezet egyisége.

Pest Magyar Hírlap, 1940. szept. 30.

Edmünd Grünwald Béla, festőművész

Farkas Ester festőművész 1914-30-ig a magyarországi
telepén dolgozott, tanult, megszakításokkal. Ott ismerté
meg és jó kapcsolatot képzett a Ferenczy-wald tag-
jaival, Károlyval, Benivel, - Némivel és kedvesjével,
Fialka Olgaival, valamint Benivel feleségével, Görög
Eszterrel, így szintén Edmünd Grünwaldot ismerte
jól,

Festőiskola nyomában.

1990. X. 25. Kossuth 13.30 /Átnél.

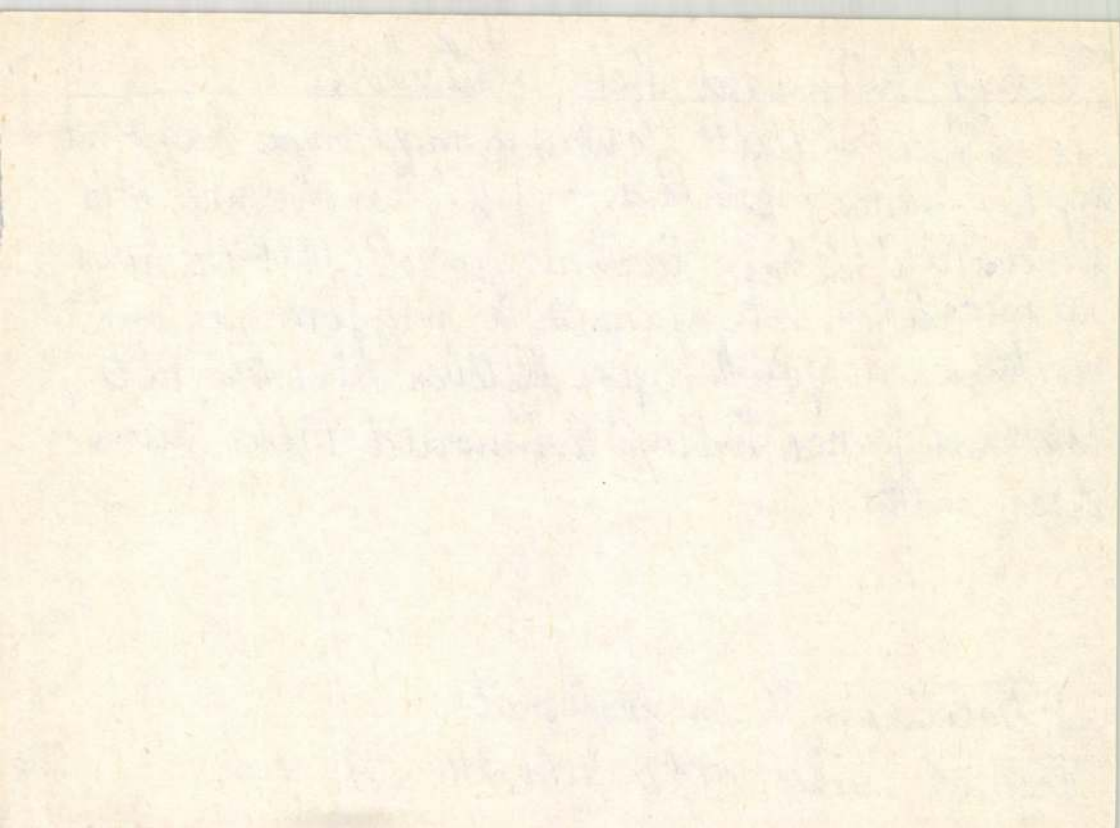
Faint, illegible handwriting on aged paper, possibly bleed-through from the reverse side. The text is mirrored and difficult to decipher.

Yodnyí Grünwald Béla festőművésze

a 85 éves Baldixsár István a nagybányai hagyományok hűséges folytatója. - a Képzőművészeti Főiskolán Réti István tanítványa volt, 1918-tól kezdve intézkedésként nyaranta a nagybányai művésztelepen dolgozott. Egész életében kitartott Réti Thorma János, Yodnyí Grünwald Béla tanítáasa mellett.

(cs.): Baldixsár István festésnete.

Ország Világ, 1982. febr. 24. 19. old.

Yvanyi Grünwald Béla, festőművész

Boldizsár Istvánnak a természetfestésre és egész életre szóló inspirációt és indítást a „Magyar Barabison”, NagybányaÉrdta. Olyan mesterei voltak mint Réti István, Thorma János, Yvanyi Grünwald Béla.

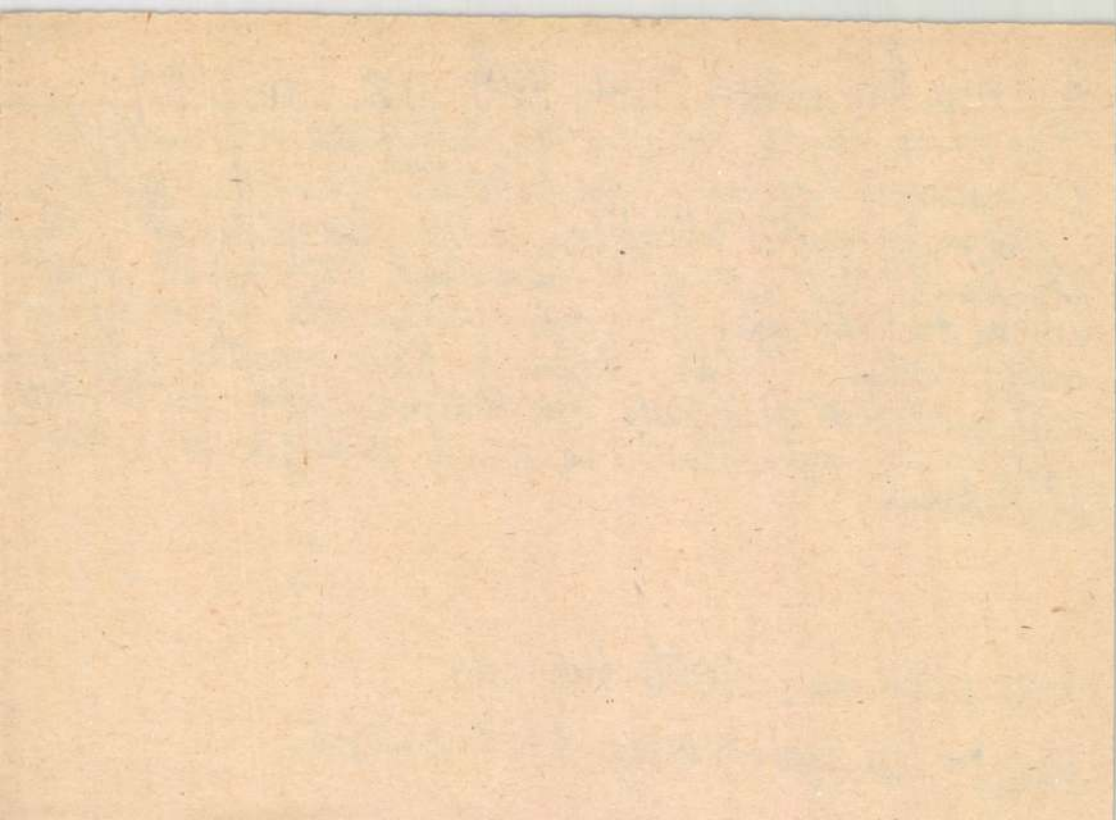
Glárgitai József: Műteremlátogatás Boldizsár Istvánnál.
Vas Népe, 1944. február 18.

Godnyji Grünwald Bida, Festüvények [1867-1940].

egy paras, aender kisvárosba letelepült néhány képző, felépítenek egy hatalmas falvédet a hegyi lezúlogó víz-
törpéremig nyúló köldökben és egy teljesen új dőlt nyelv-
tőiskolát nyitnak, ahol nincsenek dogmák és akade-
mikus szavak. Godnyji Grünwald, Fenyőny Kar-
oly - Noémi - Béni - Valér és Réti mester, és fiatal
legényként itt dolgozik Szentiványi János és Farkas
László - a nyírbatori kisvárost befogadta a ma-
badi iskolai.

Antal István: Érti Mama.

Kélet - Magyarországon, 1924. máj. 5.

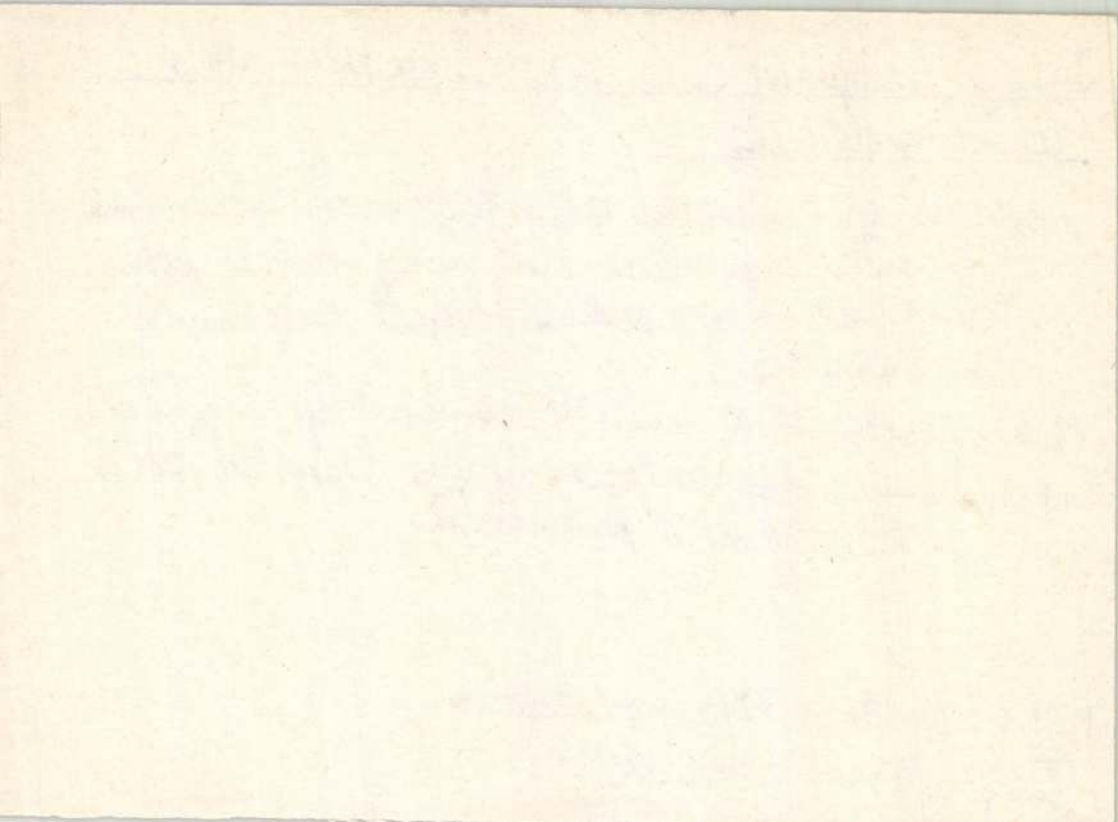

Wányi Grünwald Béla, festőművész |1864-1940|.

Ut a galériáig

- 1909: Wányi Grünwald Béla festőművész, Falus Elek iparművész és Kada Elek polgármestert elhatározniak, hogy művésztelepet rendeznek Kecskeméten.
- 1910: Szakják a műkenti művésztelep alapkövét.
- 1911: Kecskemétre költözik Wányi Grünwald Béla és több neves képrömvész.

V.M.: Képtár a Cifrapalotában.
Petöfi Múzeum, 1983. okt. 9.

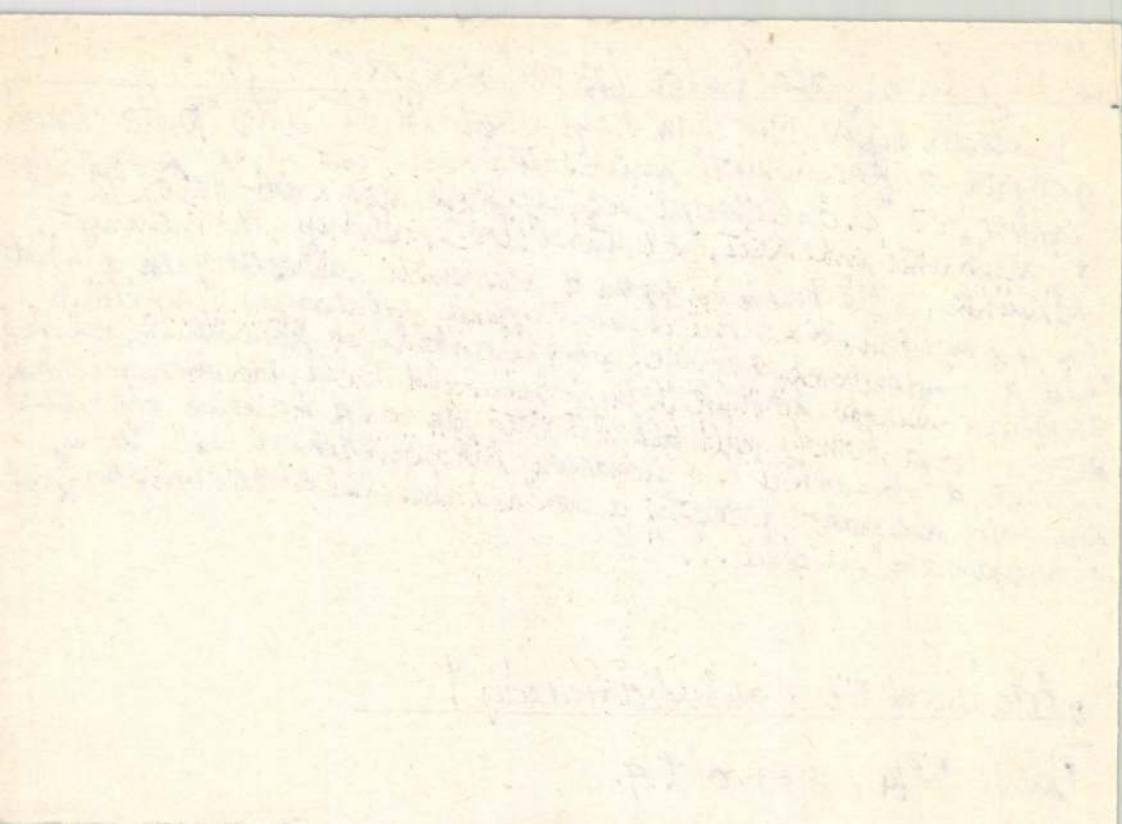

Udnyai Grünwald Béla, festőművész | 1867-1940 |

Kassák Sajos 1916-ban hónapokig töltött Utat Béla vendé-
geként a kecskeméti művésztelepen. Ott verse és az "ember-élet"
műveit, c. önéletrajzi regényének korábbi fejezetét is
munkáit, és utóbbiakból néhány képmunkát
kellünk. - Jól ismer magam a kecskeméti művésztelepen a csönd
ben és a nyitban. Utóbbiak is magyargyanak valahogyan. Egy életem
mint a vademberek, a többiek utak és előkelők körülöttünk, művészek,
legnagyobbak közöttük Udnyai Grünwald Béla, idős ember, arcon
szél a haja, komoly múlt áll mögötte, de arca majlandó, szőke állni
velünk, a vadakkal és a csendesén kiköröszítettekkel is. "Udnyai
Grünwald ként, makott festője a ma, a gimeskut Párhelyben" magyart
a magyarnak "jelisével..."

"Este ébred föl a művésztársaság!"

Petőfi Népe, 1923. okt. 9.

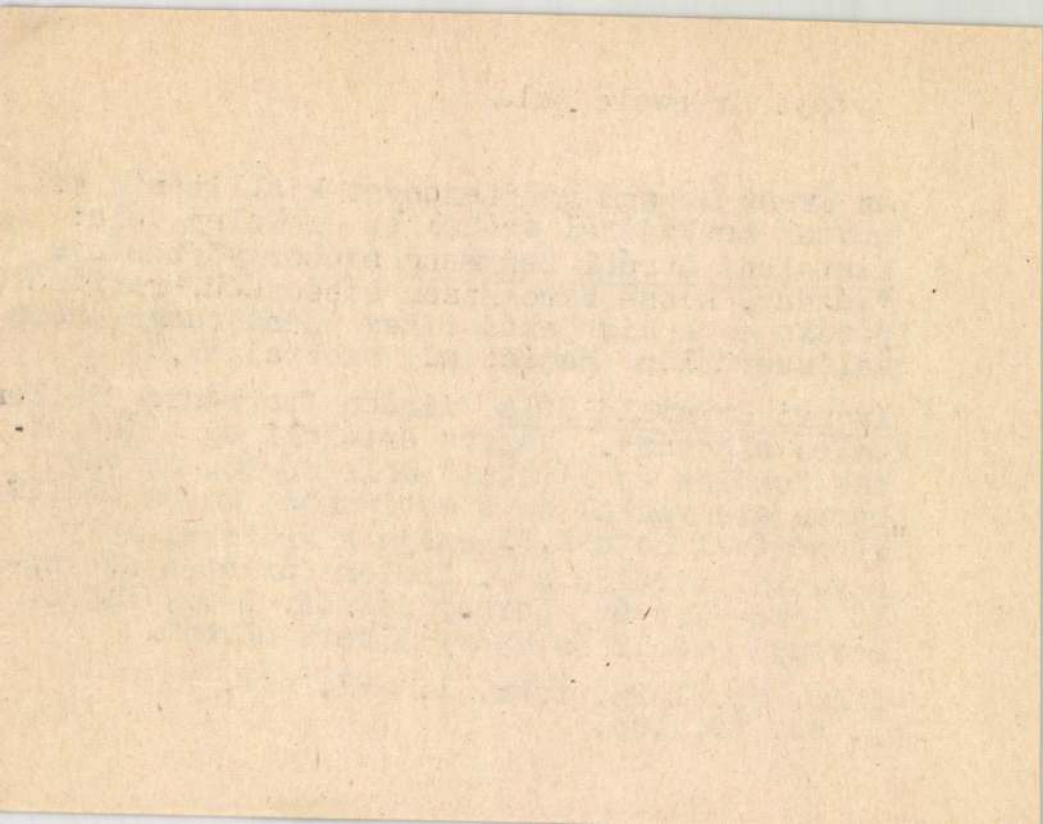

Iványi Grünwald Béla

Az Ernst Múzeum gyűjteményes kiállításán két művész munkájáról számol be Szokolay Béla: Kisfaludi Stróbl Zsigmond szoborgyűjteménye "gazdag, kissé barokkosan bőbeszédű, a raffinált pátosz és a kifejezés rideg tudatossága néha valóságzerűtlen hatást ad szobrainak,"

Iványi Grünwald Béla minden festménye "jellegzetes alkotás". Nagyra értékeli új tájképeinek "széles és lírikus" melegségét, melyek barna aranyukkal és a motívumok monumentális "képzésével hatnak," -mondja a kritika, mely egyúttal bírálja a N. Szalon tárlatán szereplő Kende István, Kornay József, Lévay Lajos, Merényi Rudolf és Nyáry Albert műveit.

ELET, Bp. 1925. febr. 1. XVI. évf.
3. sz. 59. lap.

Iványi Grünwald Béla, festő

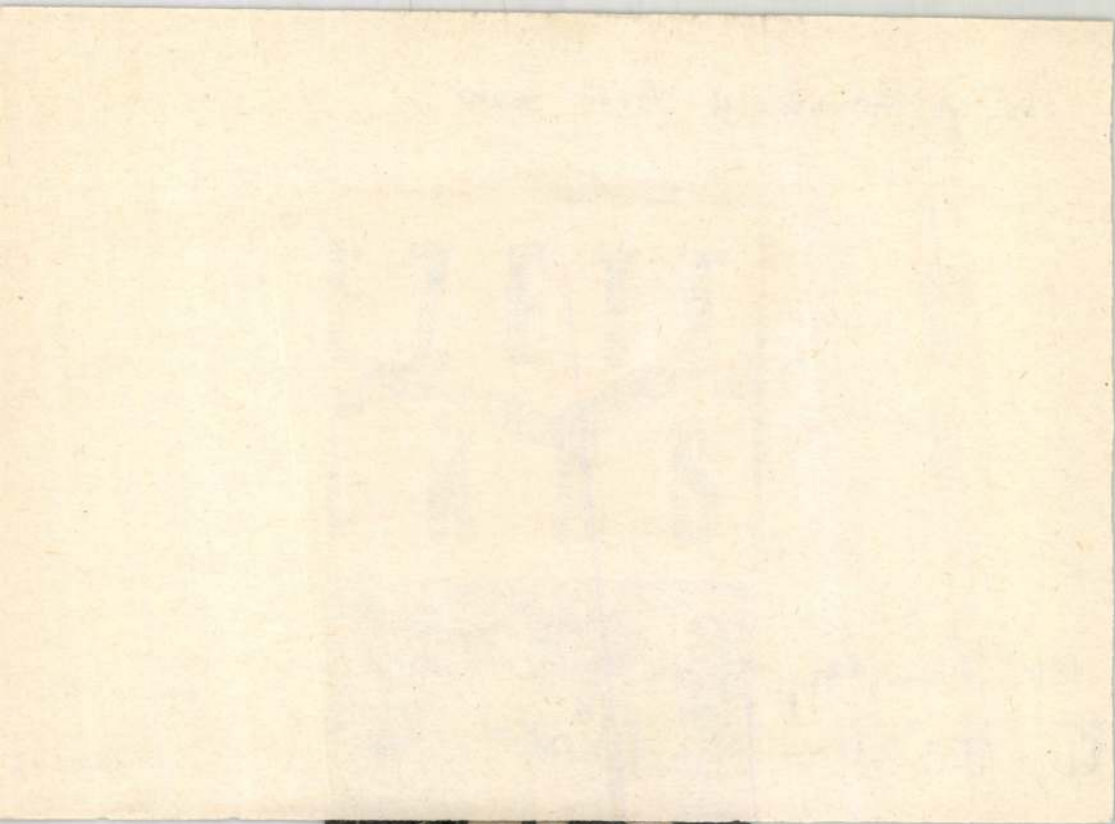
Sóke János: Egy n

Új Tüben

**Iványi Grünwald Béla rajza
Szomoró Dezsőről**

19.

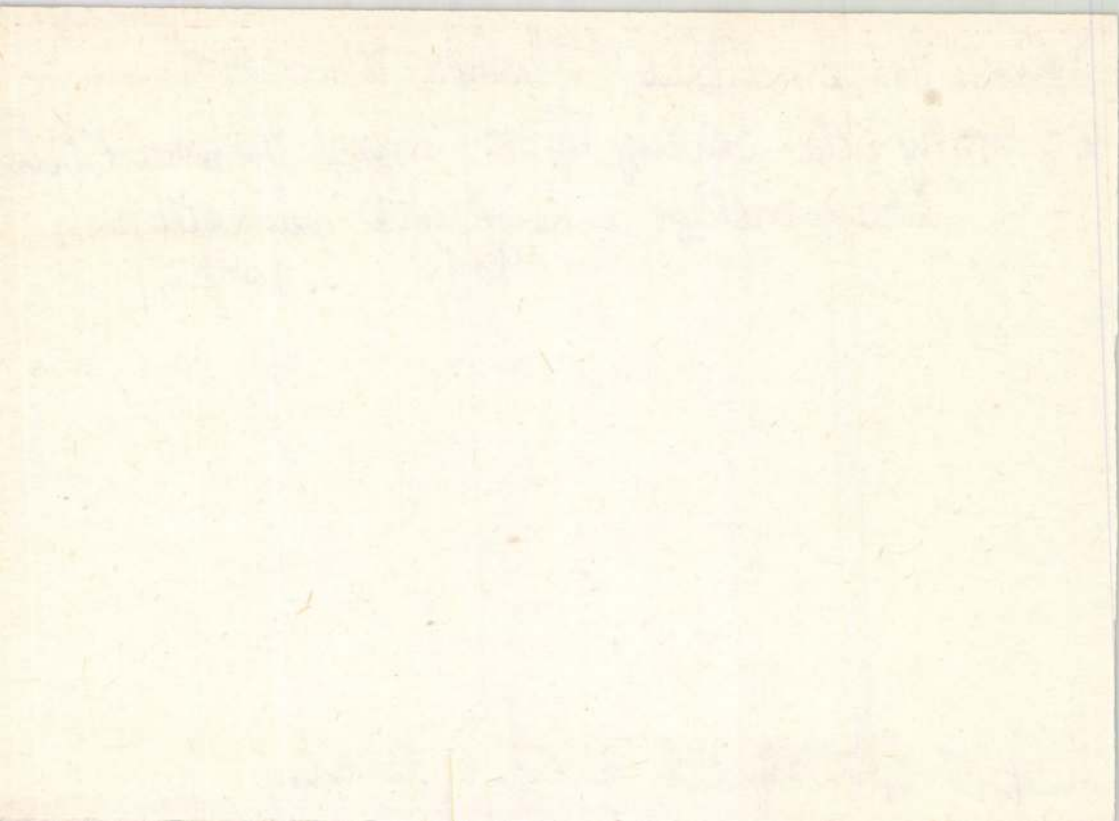
XXIII/47

Irányi Grünwald Béla (1864-1940).

4. yémoroky Béla - Sivény Tibor: Irányi Grünwald Béla
műteremvillája a kevehemeti művésztelenen,
1911. | rept. |

Magyar Épitőművészet, 1924. 6., 52-ald.

Iviny: Grünwald Be'la

Tanulmány. 9B^o. kén, 478 x 189 mm
Gn.: 1913 - 353.

Magyar nyelv és irodalom XIX. és XX. századok.
A kört. bev. Delmarchet Anna. Bp. 1959

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is faint and difficult to decipher but appears to include a date and a name.

1877
J. K. Bell

Uványi Grünwald Béla (Somogyson, 1867. - Bp. 1940)

"Birkanyaj" o.v. 70x100 cm J. l. p.: Uványi Grünwald Béla
Székhelyén: 12000 ft

"Felső alk. tájban" o.v. 50x61 cm J. l. p.: Uványi Grünwald Béla
Székhelyén: 12000 ft

"Katonai gróble" o.v. 100x70 cm J. l. p.: Uványi Grünwald
(Székhelyén) Székhelyén: 18000 ft.

1870

Received of Mr. J. H. ...

the sum of ...

for ...

...

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA

Bela Iványi Grünwald:
Das vertrauliche Gespräch.
Öl auf Holz, 16x26 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
625. Kunstauktion
18. bis 21. Sept. 1979.
Katalogus 56.sz., 22.old. Kép: 74.t.

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA

Béla Iványi Grünwald: Am Dorfweiher.
Öl auf Leinw., 60x79 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
623. Kunstauktion, 1979.
Katalogus 1126.sz., 129. old.
Kép: Taf. 205.

IVANIL-TOUAD BIA

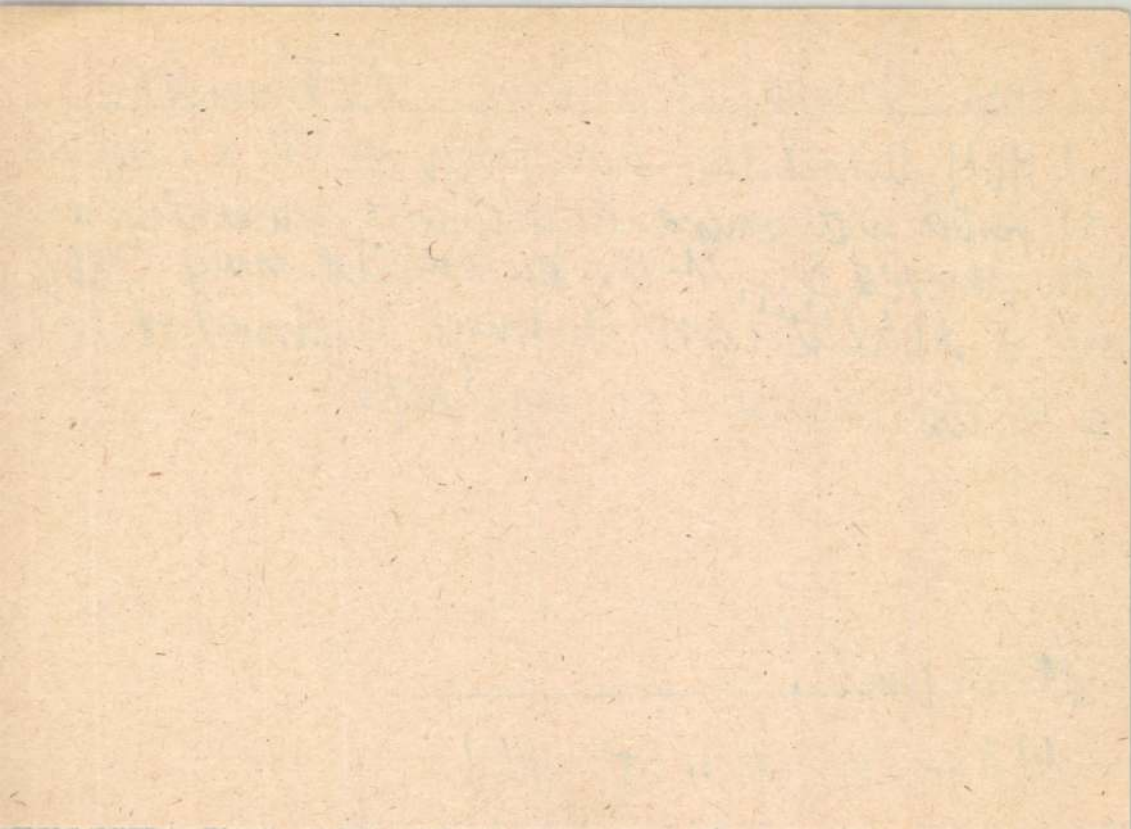
Bein Ivanil-Ordnung: Am Dorfweiden.
Di and Ivanil, 60000 ca. - Bigr.

IVANIL-TOUAD BIA
1870
1870
1870
1870
1870

Urami Grünwald Béla, festmények
a MOM Művelődési Házában az 50. képaucsi-
ra kerülő festmények kiállítását rendezték meg,
azt követően dec. 11-12.-én tartják meg. Szer-
telem kiállításán Urami Grünwald Béla
és Glatt Oroskó egy-egy képe.

Jo reggelt!

1979. dec. 1. 4. 25 | N. |

Wányi, Grünwald Béla, festőművész
a kiállítás, melyet a wenzsérni képtárban Vukica Bo-
pović művészeti társaság szervezett, 16 műalkotás a műve-
um gyűjteményéből, a többi má magángyűjtők tulaj-
donában, két képek: Nemeth Lajos, Wányi Grün-
wald Béla művek. - Münchenből és Párizsból olyan
festők útján érkezett a modern művészetek ha-
tásá, mint Wányi Grünwald, Edvi Gyllés aladár stb.
ők hozták kömpenélükbe az új stílust és esztétikát, így
hatottak a fiatal nemzedékre.

Dr. József: Magyar festőművészek Bányában.
Magyar Szó, 1940. I. 29.

Béla Iványi Grünwald, festmüvészt

Sándor Kálmán:

Gemälde auf Briefmarken.

Daily News, 1979. aug. 12

Iványi - Grünwald Béla, festő

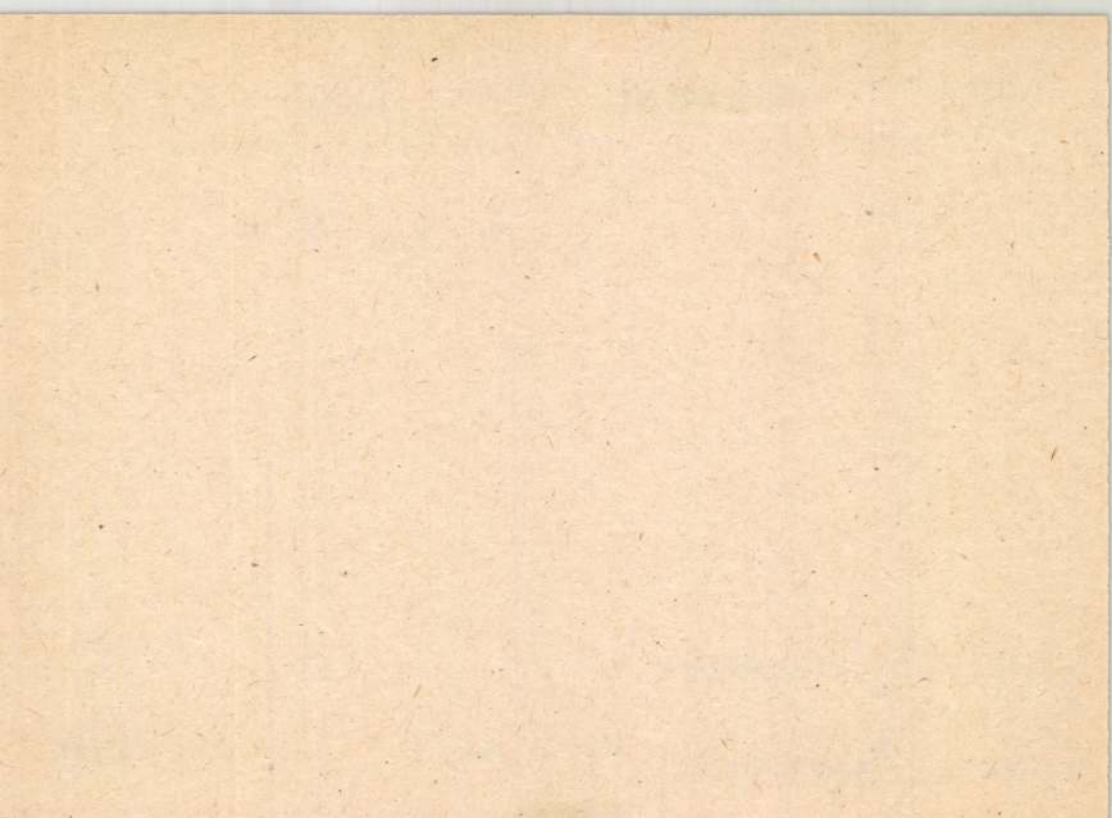
L: Matis K.

Gódi J: Művészetek ...

75-89.

Fodor, Keszthely, 1980. máj.

x1/3

Tványi - Grünwald Béla, kéts

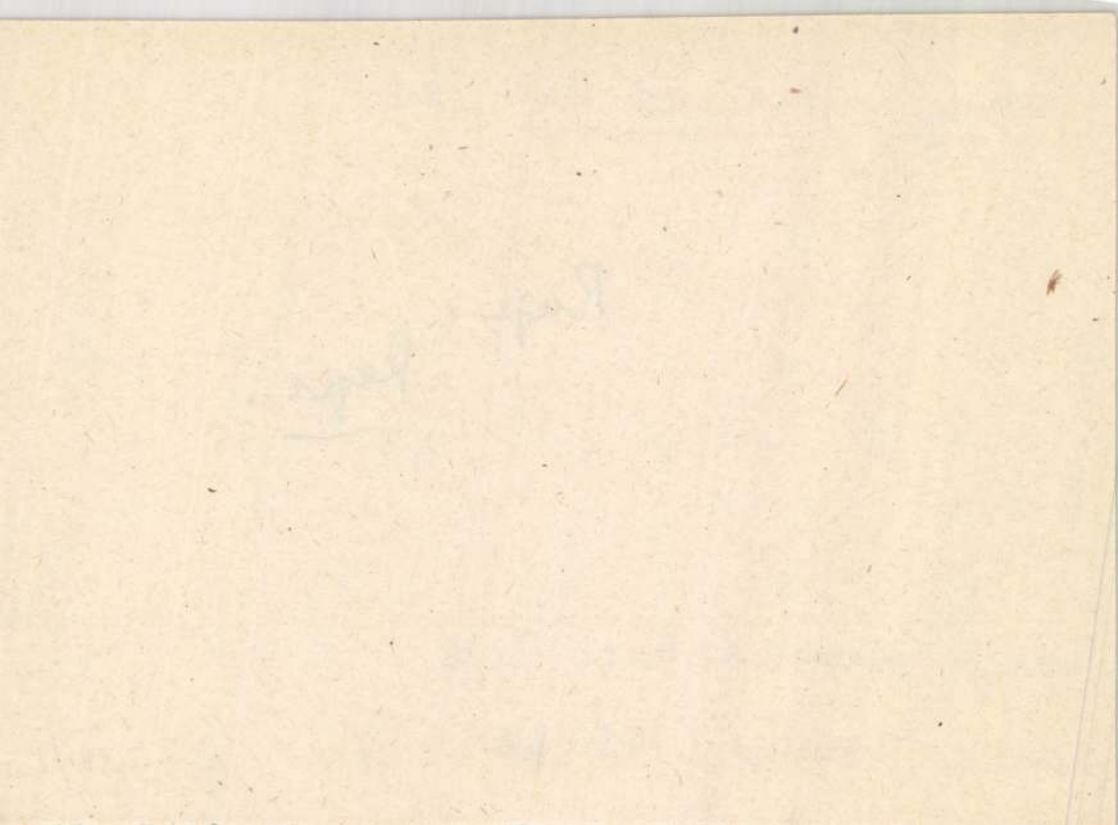
Rajz: Repr.

Tványi - Grünwald Béla: Rajz

72-

Törvényszék, Keszthely, 1982. évi.

XII./2.

Judányi - Grünwald Béla, festő

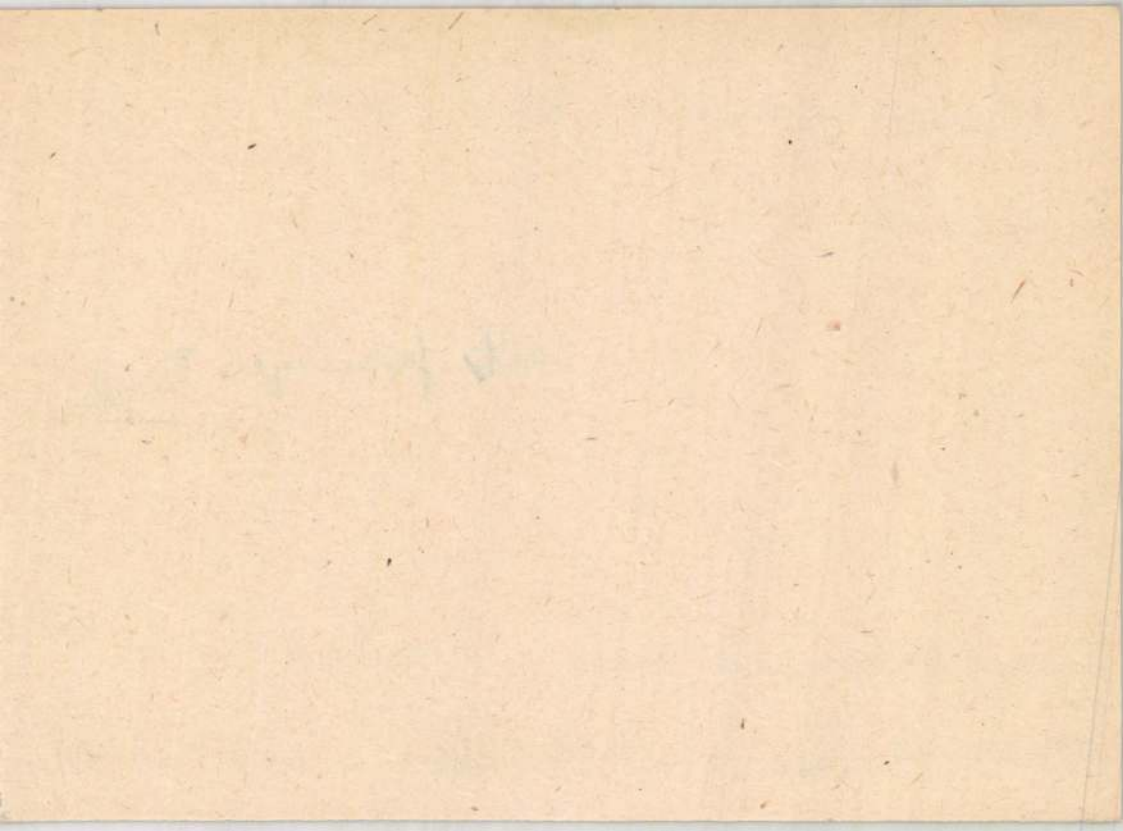
kétsz. festménye: Repe.

Judányi - Grünwald Béla : Festménye

66.

Fomós, Kiskeménst, 1980. évt.

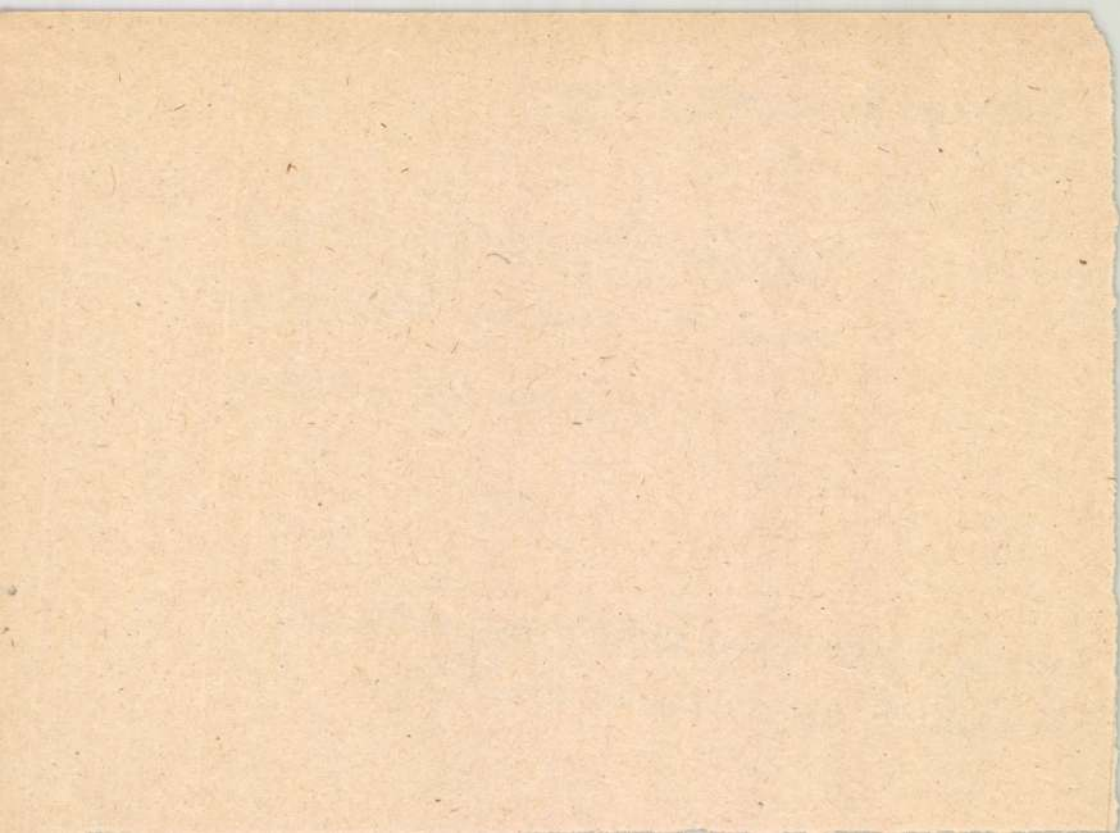
XII/2

Jóainyi - Grünwald Béla

Az 1968-ban megnyitott Szek-
szardi Búcsó márai Anikóval
egy Jóainyi Grünwald festmény
nélt.

Csainyi László: Szék és hővönység vidéke.
Művészet, 1980. augusztus - 2. lapsz.

Wányi Grünwald Béla

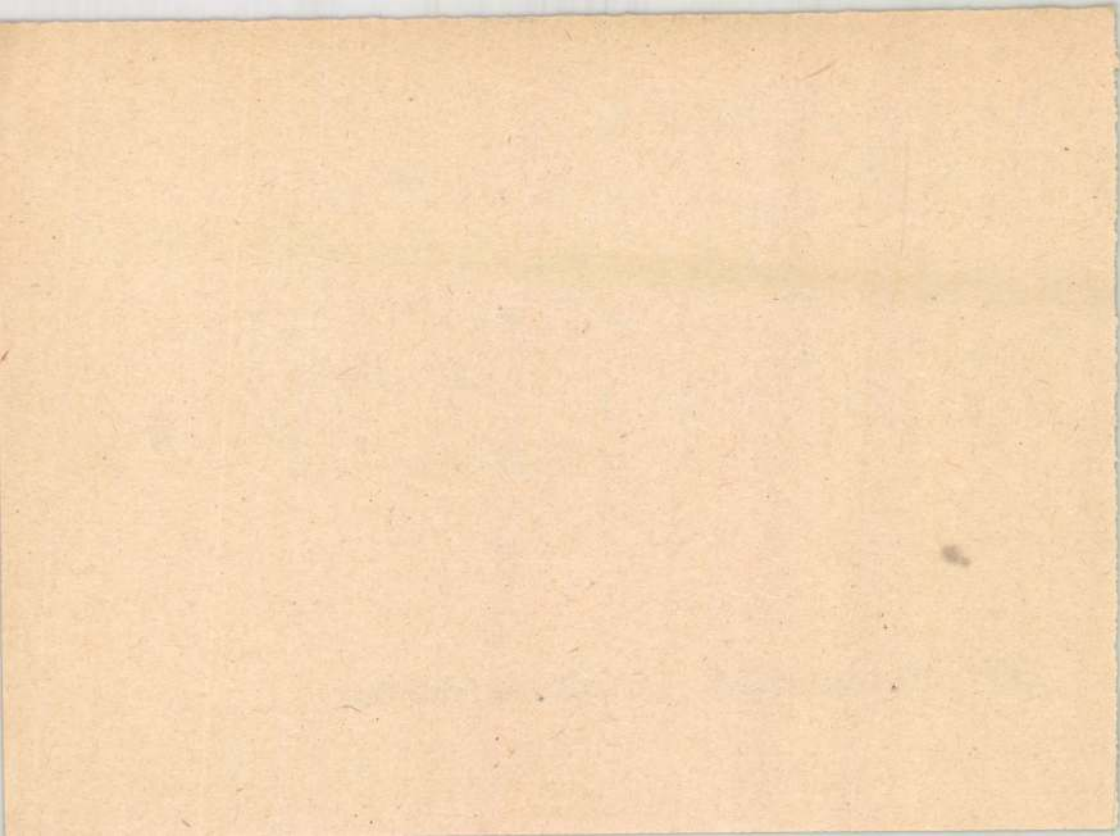
(Somogyseu 1867 - Bp. 1940)

"Virágrendelés" o.v. 100x75 cm

J. l. p.: Wányi Grünwald Béla

R. Walfari ár: 18000 Ft.

BÁV 55. Képekció Bp1981. szeptember

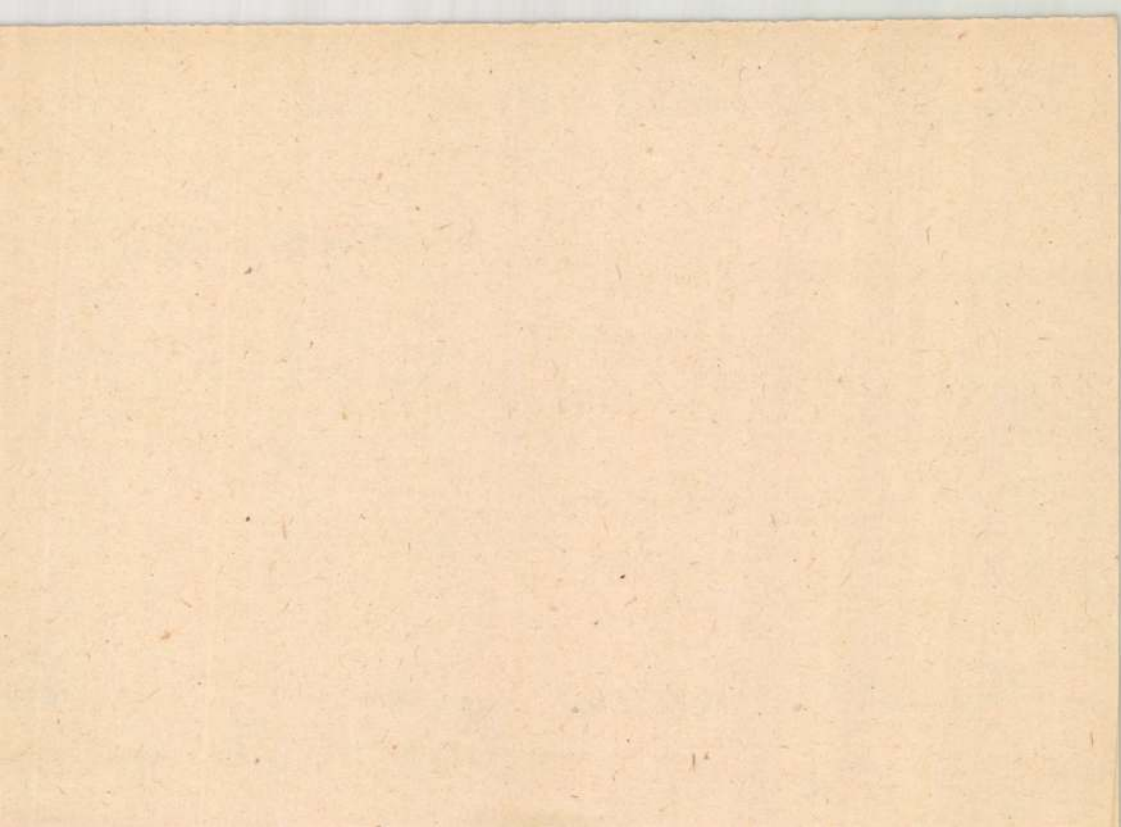
Jodanyi Grünwald Béla, keső

d. Fejves Adolf.

— hős ev sendeleti hupeden

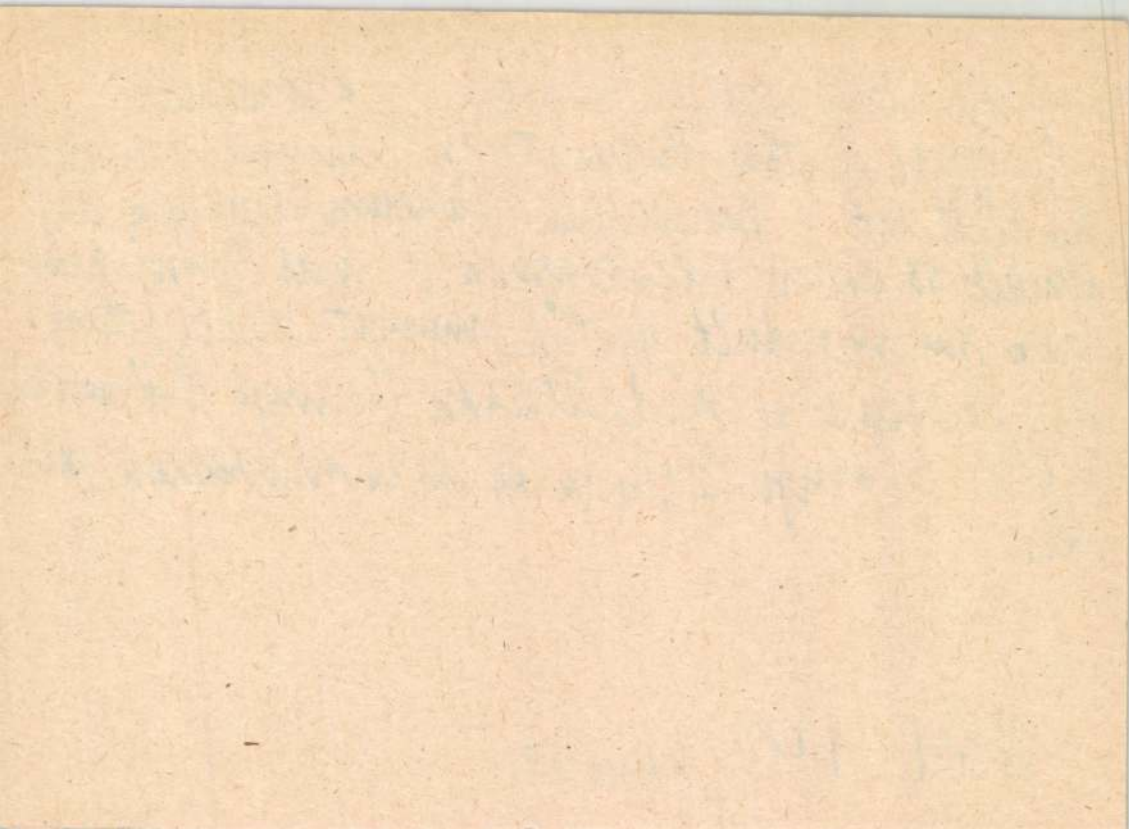
7

Niposabadság, Br. 1980 okt. 4.

Wányi Grünwald Béla, festőművész
"Magyar festők Bándtoban" című rendezett
kiállítását a Frenyáni Múzeum, amelyen az
elmúlt 50 éven Békésben, a mai Frenyáni-
ban megfordult festők műveit állították
ki. Szerepel a kiállításban Wányi Grünwald
Béla, Szőnyi István és más művészek mű-
vei.

Föld, 1980. január.

Ivanyi Grinnald Beta (1867 - 1970)

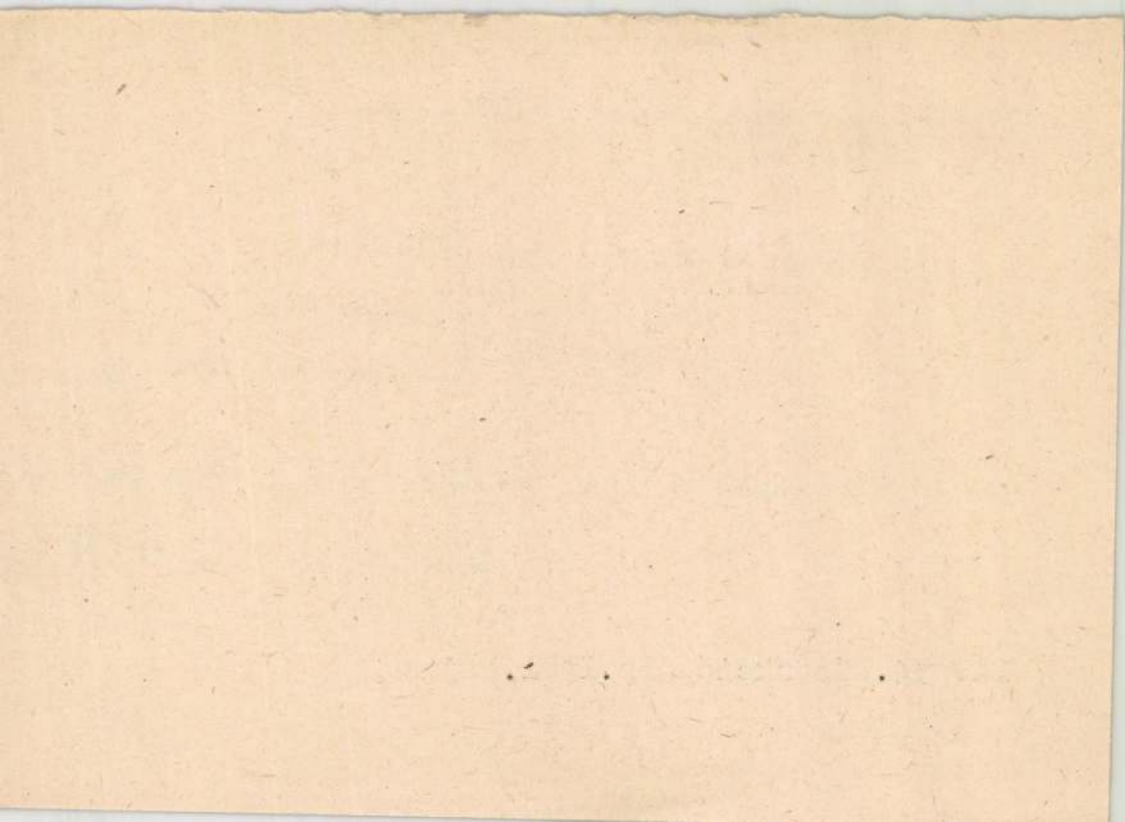
"Vízgyűjtő" o.v. 80x60 cm

J. l. j. Ivanyi Grinnald Beta

Rizlettári á: 18000 ft.

"Vízgyűjtő" o.v. 80x60 J. l. j. Ivanyi Grinnald Beta

Rizlettári á: 15000 ft.

Iványi Grünwald Beta

"Egyenget" o.v. 70x100 cm

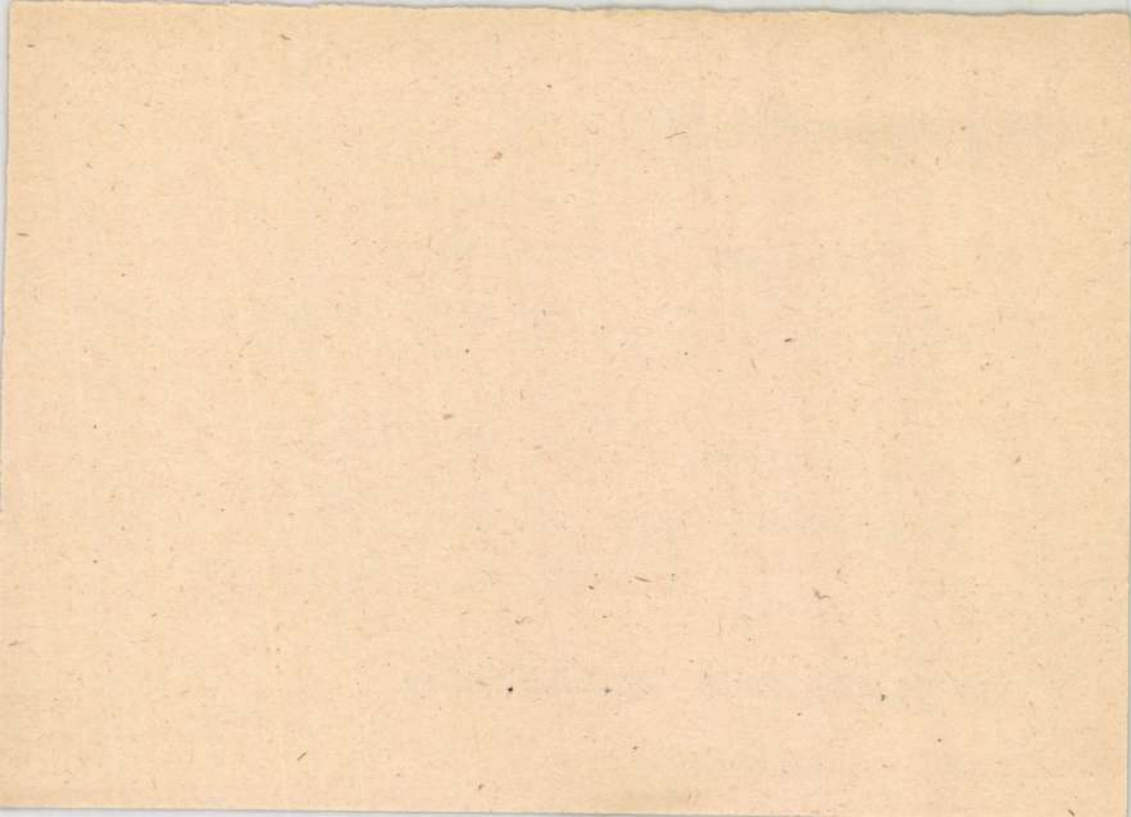
I. l. p.: Iványi Grünwald Beta Székhelyi ár: 25000 Ft.

"Utazásrendelés" o.v. 80x60 cm

I. l. p.: Iványi Grünwald Beta 1935.

Székhelyi ár: 15000 Ft.

BÁV 54. Képekaukción Bp. 1981. május

Iványi Grünwald Béla

"Balatoni táj" o. katon. 71,5 x 103 cm

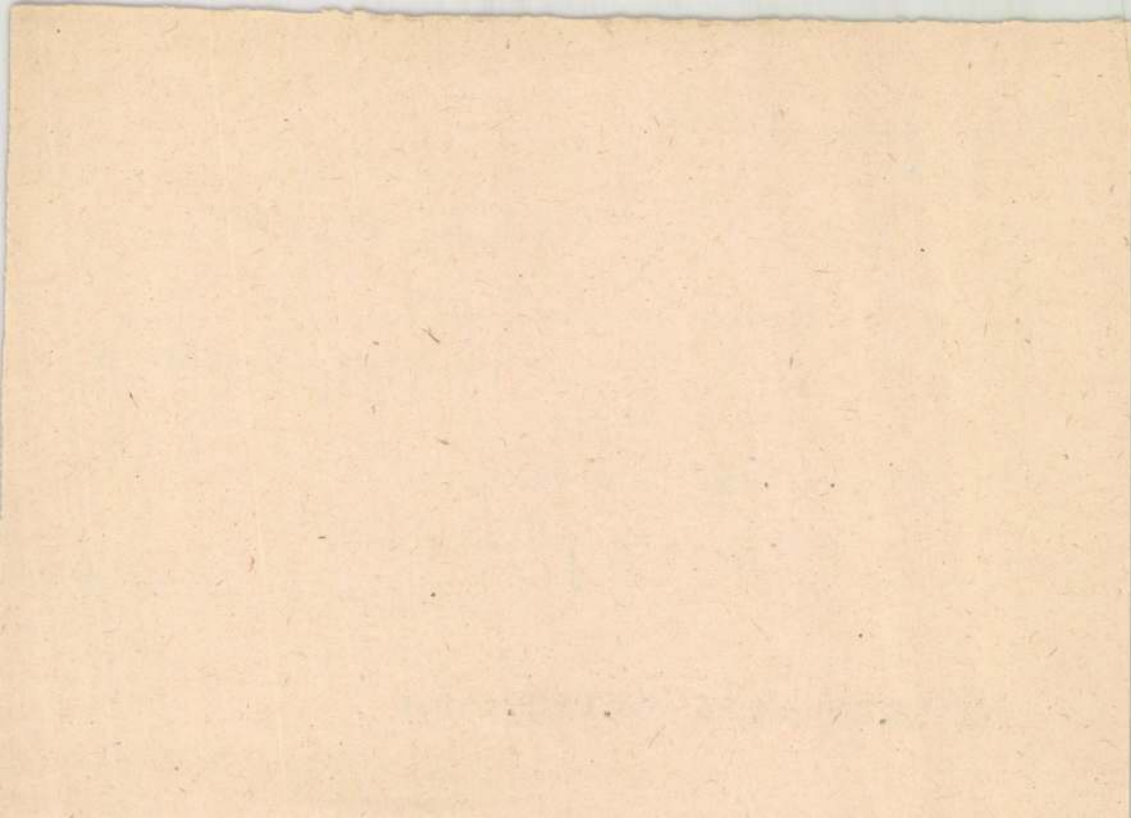
J. l. f.: Iványi Grünwald Béla

kiállításig: 18000 Ft.

"Virágcsodélet" o. v. 80 x 60 cm

J. l. f.: Iványi Grünwald Béla

kiállításig: 18000 Ft.

Wányi Grinnwald Bete

"Lányol a dombon" o. Karton 70x66 cm

S. l. j. Grinnwald Bete

Réttári is: 18000 ft

"Pardban" o. Karton 60x80 cm S. l. j.: Grinnwald B.

Réttári is: 14000 ft

Juványi - Grünwald Béla, festő

Festmény: Repr.

Juványi - Grünwald Béla; Festménye

Borító 2

Forrás, Kelekemét, 1980 - klot.

XII/2.

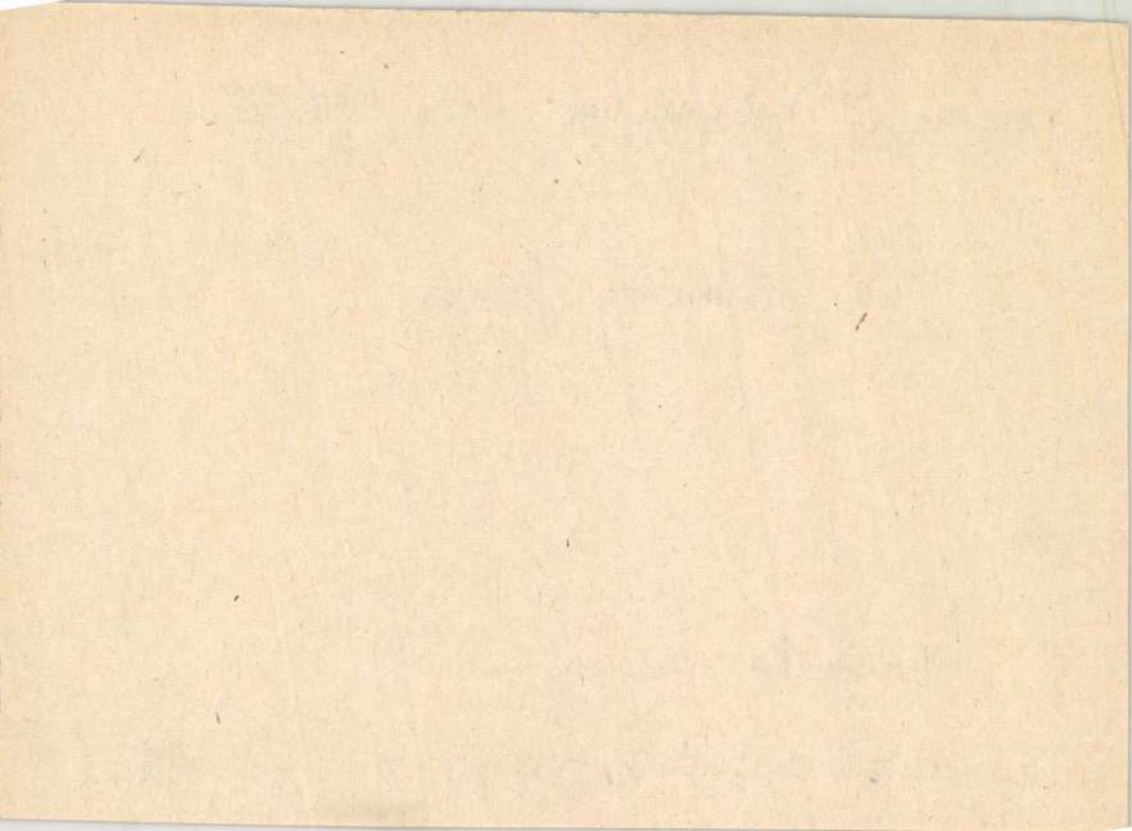

Jva'nyi Grünwald Béla, Jertó

L.: Kmetty János

- : Kulék Béla 7.

Népszabadság, Bp. 1977. február 11.

Yvainyi - Grünwald Kélnyfestő

Telepny Katalin : Yvainyi - Grünwald c.
kötete

—: Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1977 febru. 3.

Travnyi-Grünwald Behe, festo

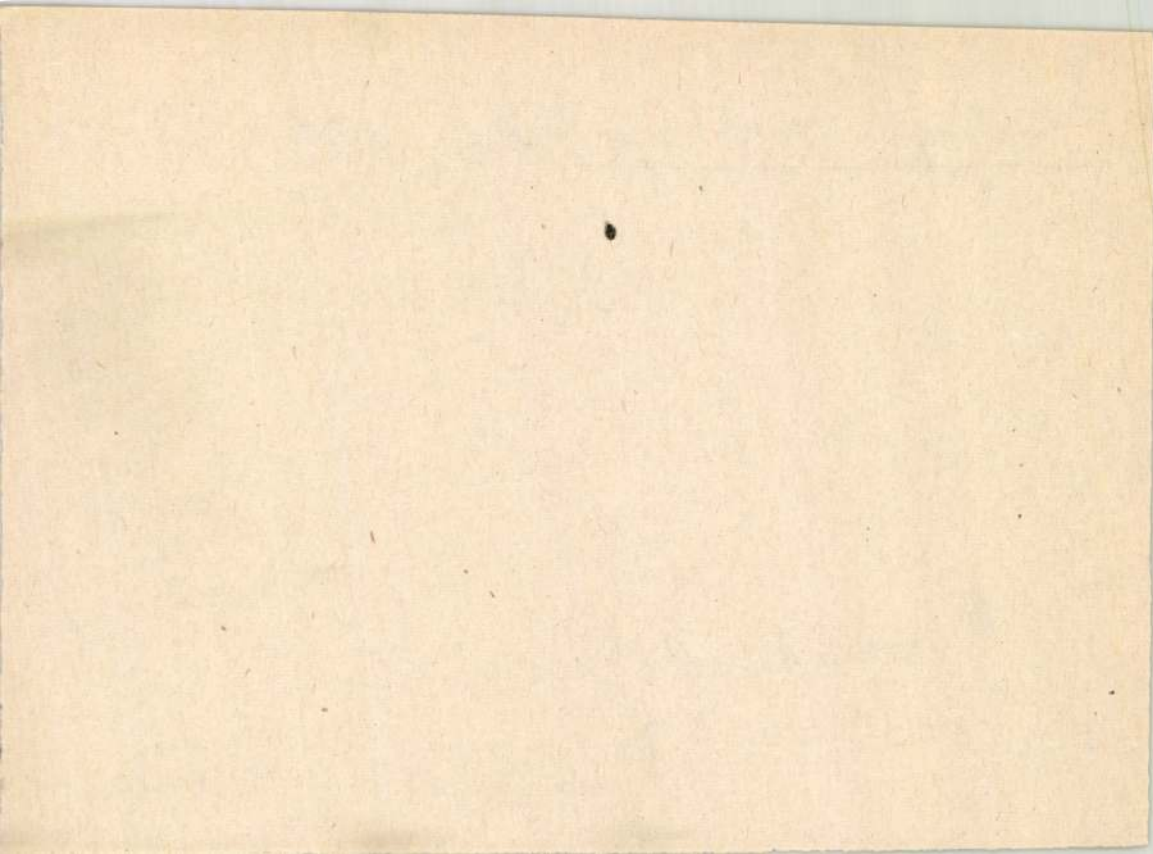
L.: 4. 1. 1976

- : 4. 1. 1976

Nepssabadsäg,

Bp. 1976. nov. 26.

11.

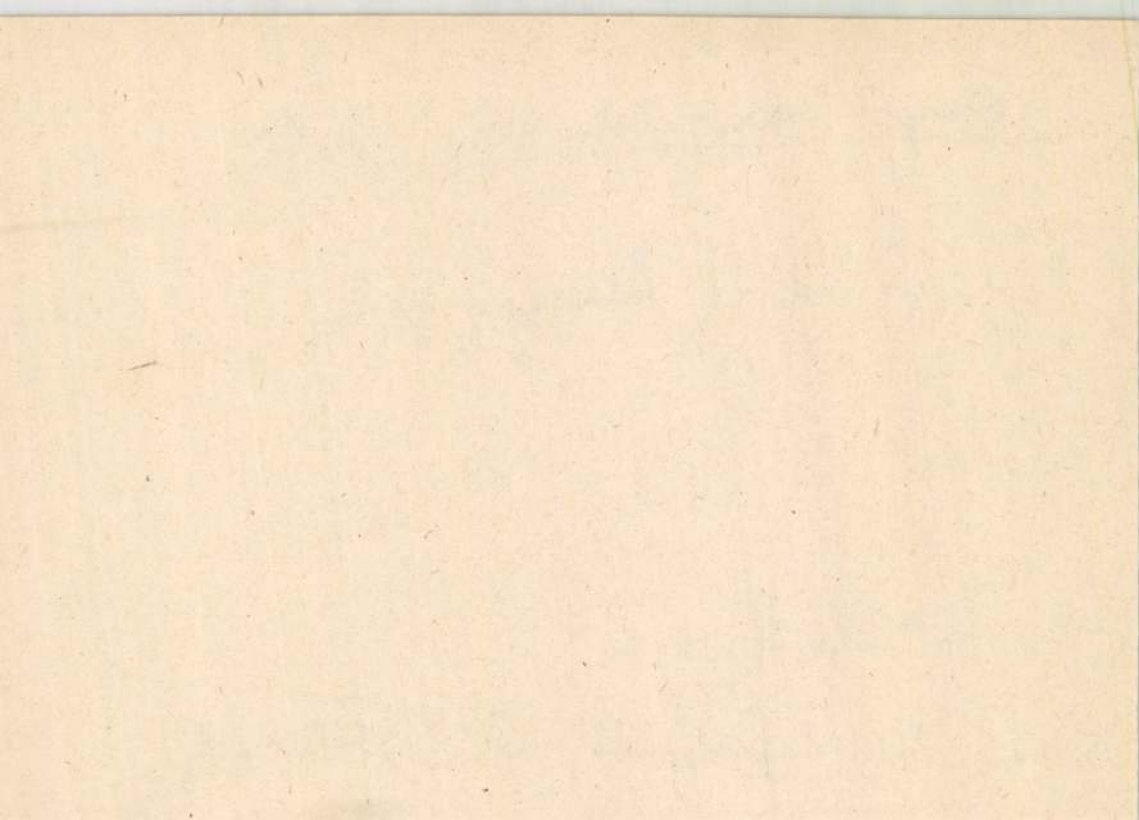
Yvainyi-Günawald Keln, fest

h.: Benerin Gula

-: Hallo Huk

2.

Esti Hinzlar, Bp. 1977. jan. 18,

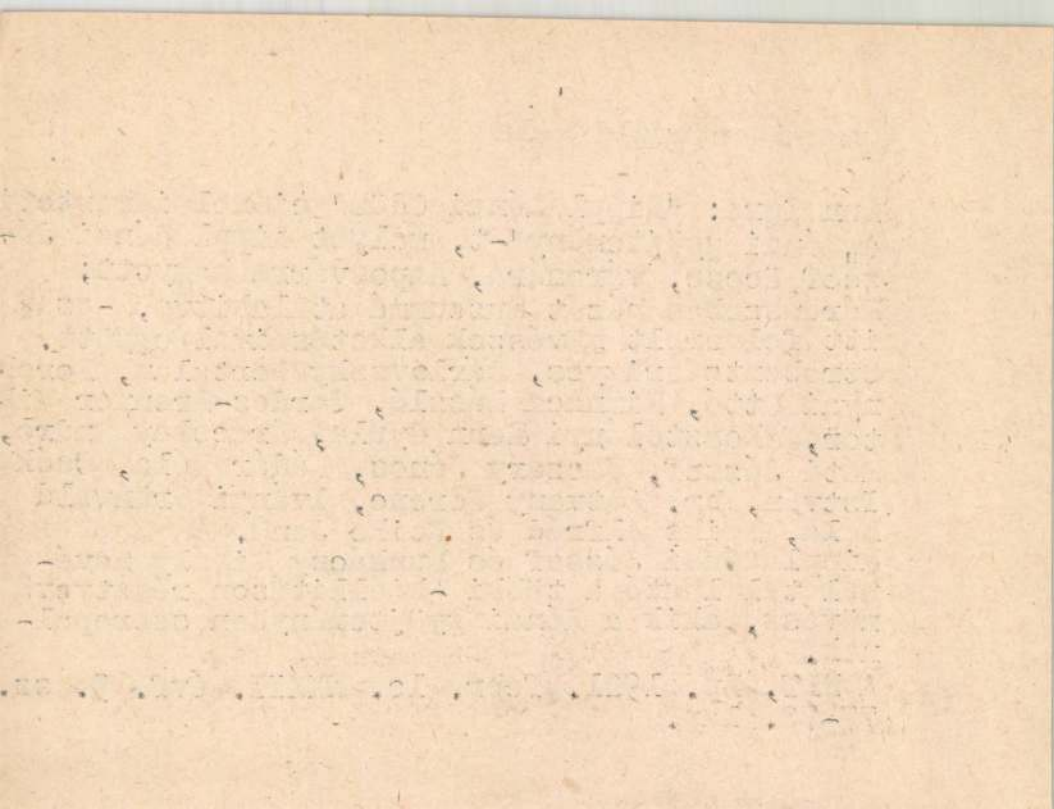
Iványi Grünwald Béla

Kun Imre: "Rippl Rónai Ödön" címmel ismerteti a „Rónai gyűjtemény”-t, melyet Rippl Rónai József öccse, városára, Kaposvárra hagyott; Háromszobás házát muzeummá átalakítva, -az itt felsorolt művészek alkotásaival együtt.

Strobentz Frigyes, Karlóvszky Bertalan, Koroknyai Ottó, Kinnach László, Tardos-Krenner Viktor, Kosztolányi Kann Gyula, Frecskay Endre, Réti József, Vaszary János, Kádár Béla, Csók István, br. Hatvany Ferenc, Iványi Grünwald Béla, Feiks Alfréd és Feiks Jenő.

Rippl Rónai József és Munkácsy Mihály nevénél található a többi -kiállításon résztvevő művész, akik a Rónai gyűjteményben szerepelnek.

A HÉT, Bp. 1921. febr. 10. XXXII. évf. 5. sz. 77-78. lap.

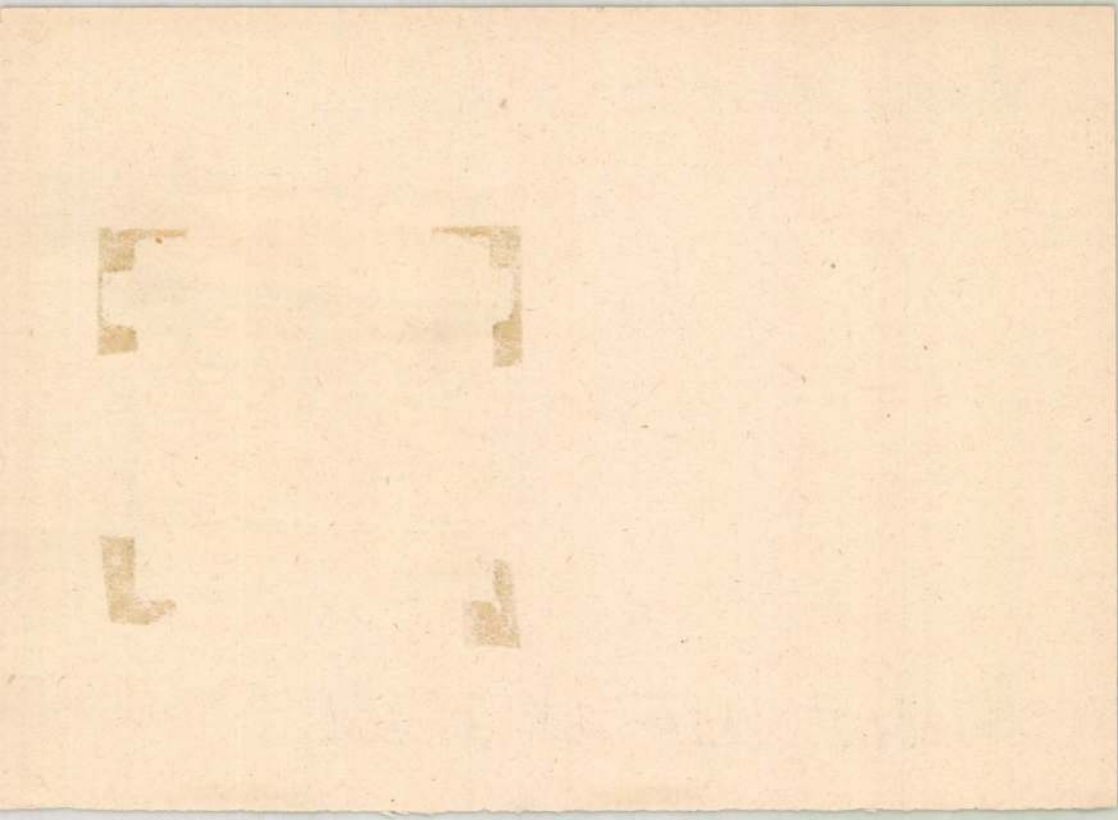
Iványi-Grünwald Béla

39 Iványi-Grünwald Béla: Itatás, 1902., MNG
(fotó Magyaráné) – A természetfelfogásnak.

39

Művészet, 1976. 11. 14. old,

Godruyi Grünwald Béla

A Magyar Képzőművészek Szövetsége

*tisztelettel meghívja Önt 1977. február 10-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor
az V., Deák tér 3. számú ház falán elhelyezett*

emléktábla leleplezésére

Az emléktábla a magyar képzőművészet öt kiváló művésze

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

FERENCZY NOÉMI

MEDVECZKY JENŐ

SZENTIVÁNYI LAJOS és

KMETTY JÁNOS

emlékét örökíti meg, akik folyamatosan fél évszázadon át
e ház falai között folytatták alkotó tevékenységüket.

Az emléktáblát

Budapest felszabadulásának 32. évfordulója alkalmából állíttatta
a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága.

Emlékbeszédet

dr. POGÁNY Ö. GÁBOR

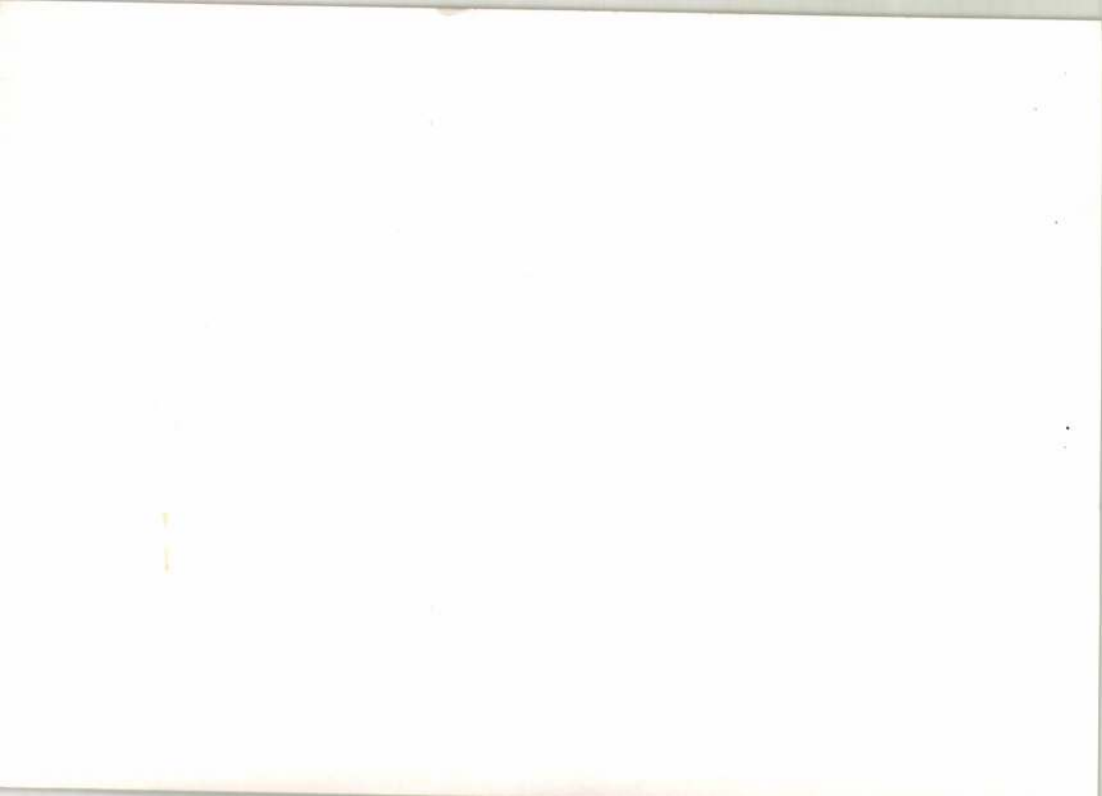
a Magyar Nemzeti Galéria

főigazgatója

és PETHŐ TIBOR

a Hazafias Népfrent

Bizottság alelnöke mond

lványi Grönwald Béla

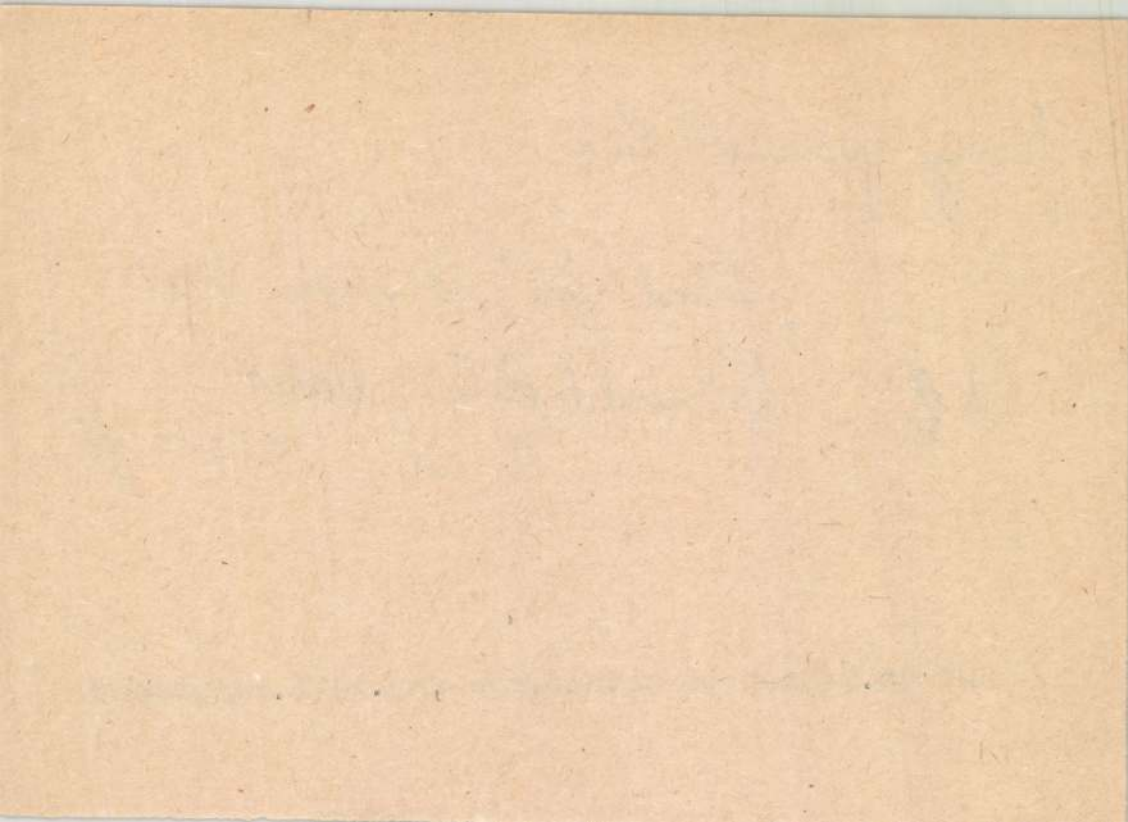
Fürdő felől a víznyom 90x71

v. l. j. Grönwald Béla Védett

2. em. : 15000 ft

- FOTÓ -

BÁV 40. Képek katalógusa , Bp. 1976. szeptember

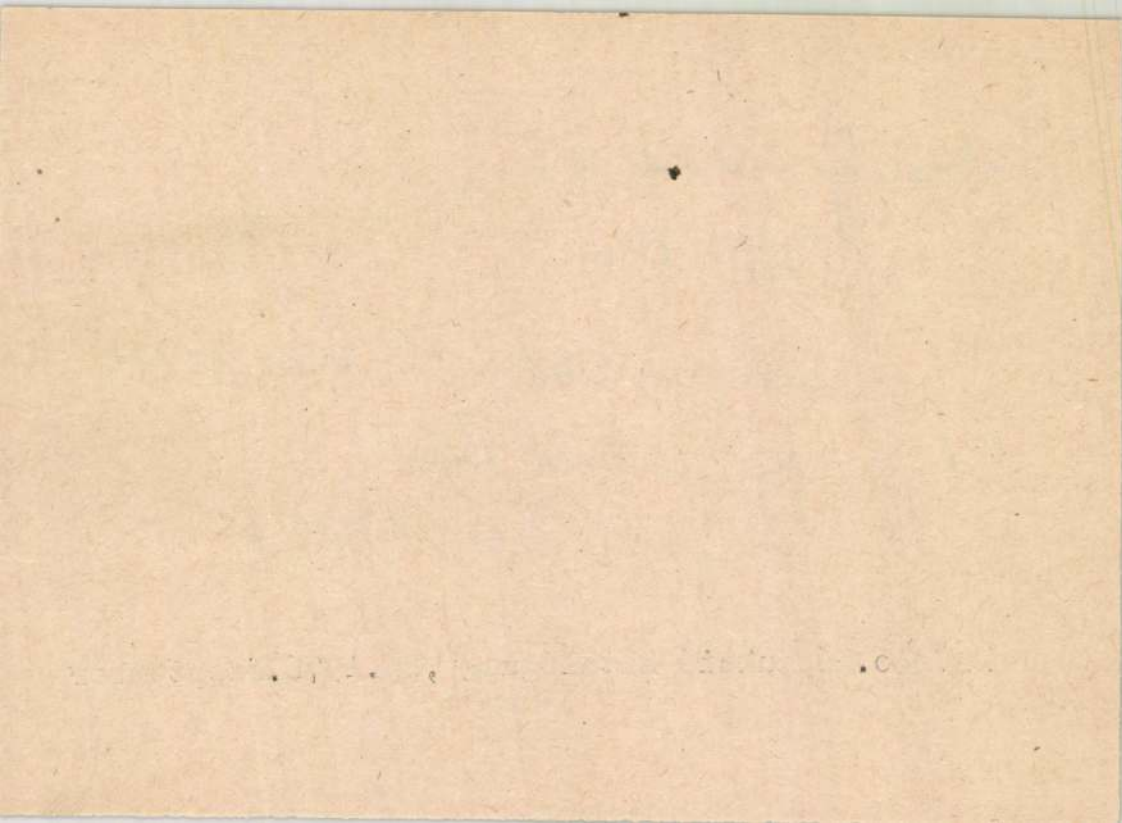
Iványi Grünwald Béla
(1867-1940)

Vivaxrendelő * O. vályon 60x80

S. l. j. Iványi Grünwald Béla

ár: 12000 ft

BÁV 40. Képek katalógusa, Bp. 1976. szeptember

Yosinyi Grünwald Béla

"Statis"
(repro)

Pap Gábor: A Galeria meit - es maadt
Művészet, 1976. november - 12. oldal.

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

Yodany Gyimwald Béla

Bélaút Endre 1938-ban a Népszava köz-
közlésügyi osztályára került, a lapban
megjelent ciklei máig is emlegetés-
kért nyújtják a művészi művelődésnek.

Önéletrajzi Yodan: Bélaút Endre.

Vigilia, Budapest, 1945. sept. 6. old.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, written in a cursive script.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer, written in a cursive script.

Iványi Grünwald Béla

A modern művészek közül sok, szép és figyelemreméltó festménnyel szerepel Zemplényi Tivadár, Ferenczy Károly, Iványi Grünwald Béla, Rippl-Rónai József, Rudnay Gyula, Vaszary János, Mednyánszky László, Katona Nándor, Réti István "A Nemzeti Stúdió Aukció Kiállítása" címmel rendezett szezonnyitó tárlaton. A kiállítás anyagáról a lap Művészet c. rovatá tájékoztat és a modern művészek mellett felsorolja a régi művészeket is.

A HÉT, Bp. 1921. május 15.
XXXII. évf. 13. sz. 222. lap.

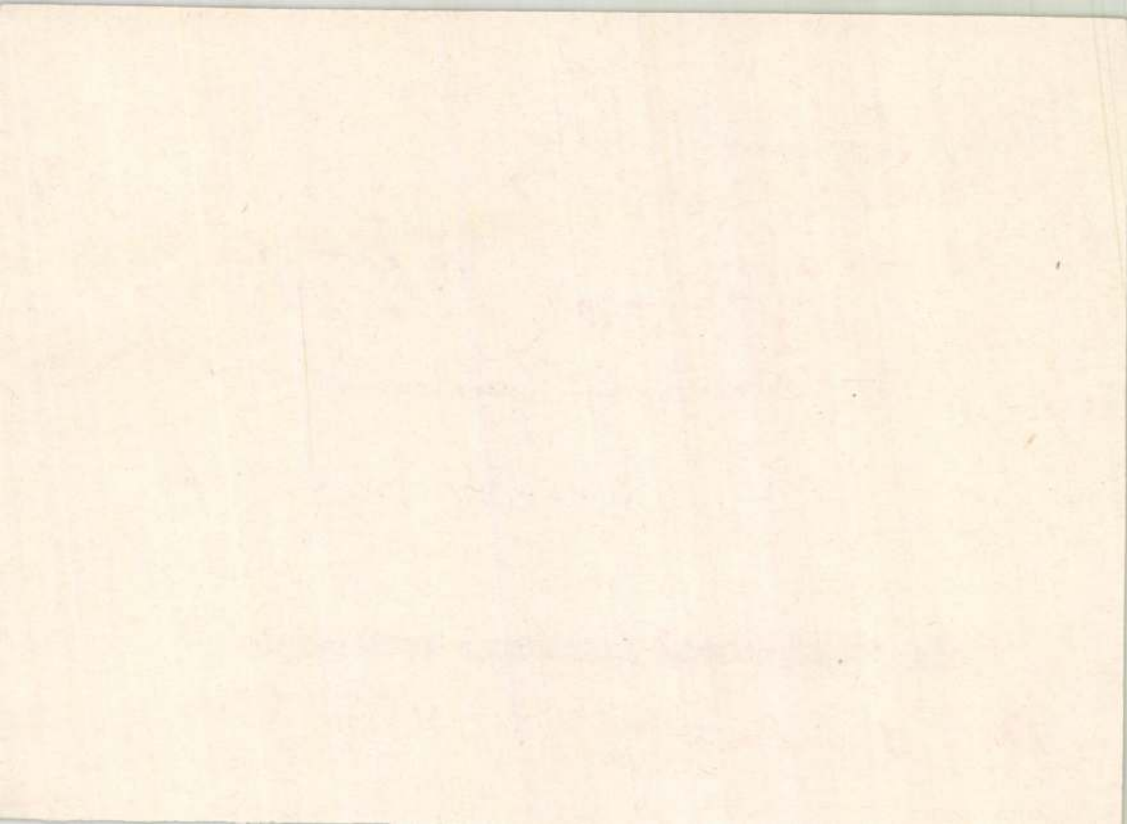
Wadanyi Grünwald Beta

„Alkohol“ o.v. 49 x 55

S. l. j. : Wadanyi Grünwald Beta

u. Walthasi a : 8000 ft

BÁV 39. Könyvtári katalógus 1976 május

Wányi Grünwald Béla

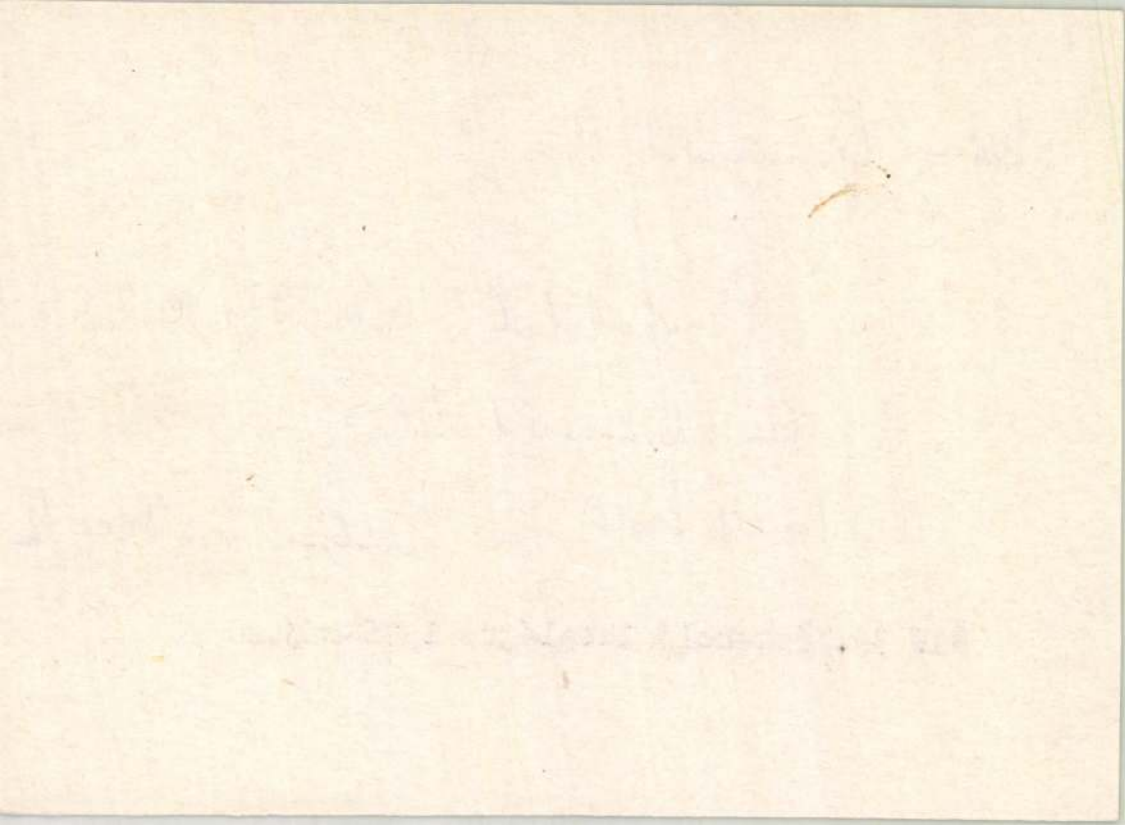
„Domboldal” o.v. 97x96

I. le. jobbra : Grünwald Béla

(Restaurált, színt)

Wáltsári ár: 15000 ft

BÁV 39. Képekkiadó katalógus 1976 május

Iványi Grünwald Béla
(1867 - 1940)

"Aztal a vízparton" o.v. 75 x 100 cm
J. l. j. Iványi Grünwald (szítt)
"Aztal a vízparton" o.v. 8000 ft

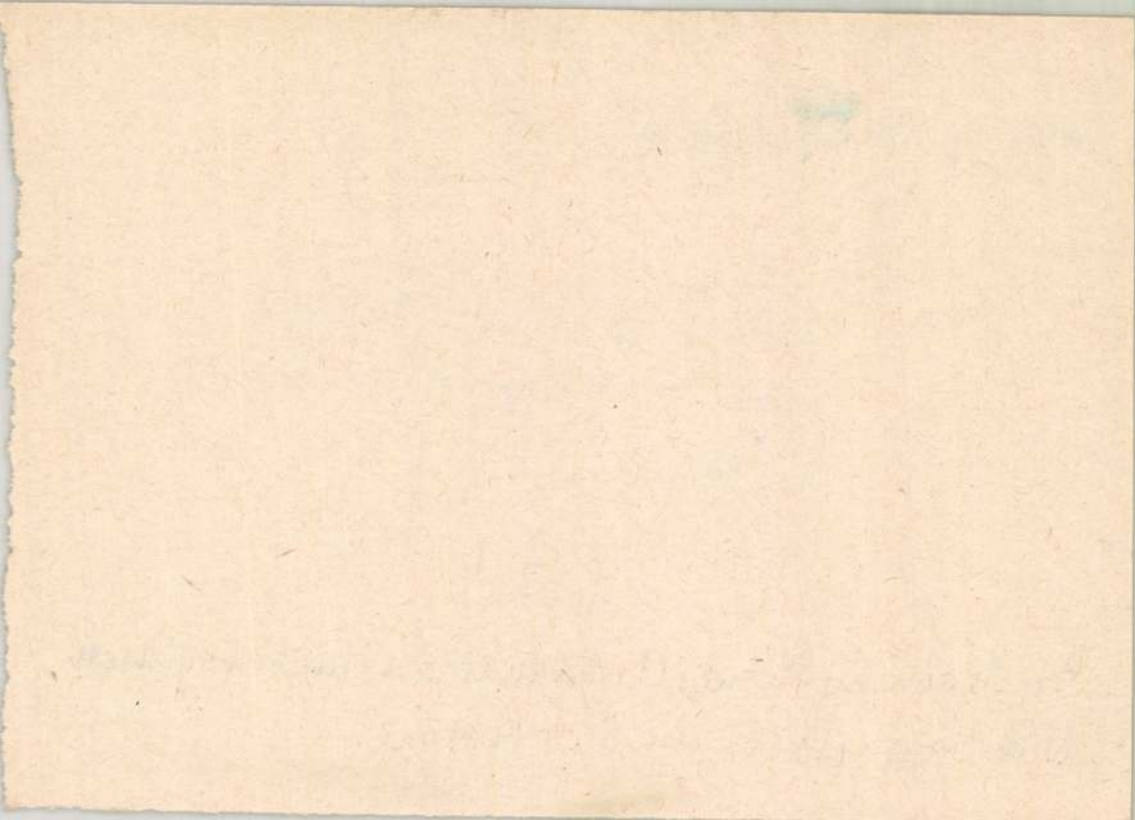
BÁV 39. Képekkió katalógus 1976 május

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

Ysaïyi Grünwald Béla

Ysaïyi Grünwald tanítóvá-
nya volt Nagybányán Csó-
bel Béla.

Brestyánszky Shoma: Csóbel hiálitás Balatonboglárán.
Náh Szászca, 1876. jún. 5. - 14 oldal.

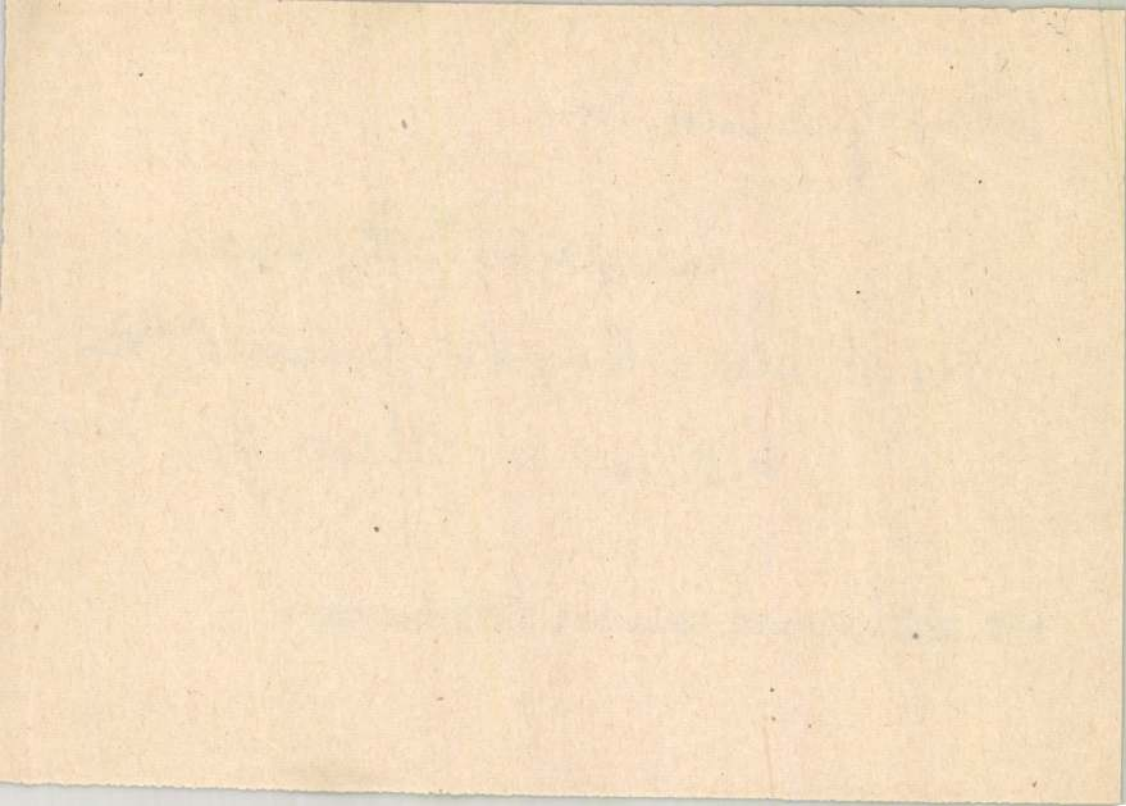

Wányi Grünwald Béte

„Ruhesitz“ Olaj váyon

56x76. Jelzőc lent jobbra: Grünwald Béte
közvetlen: 12000 ft.

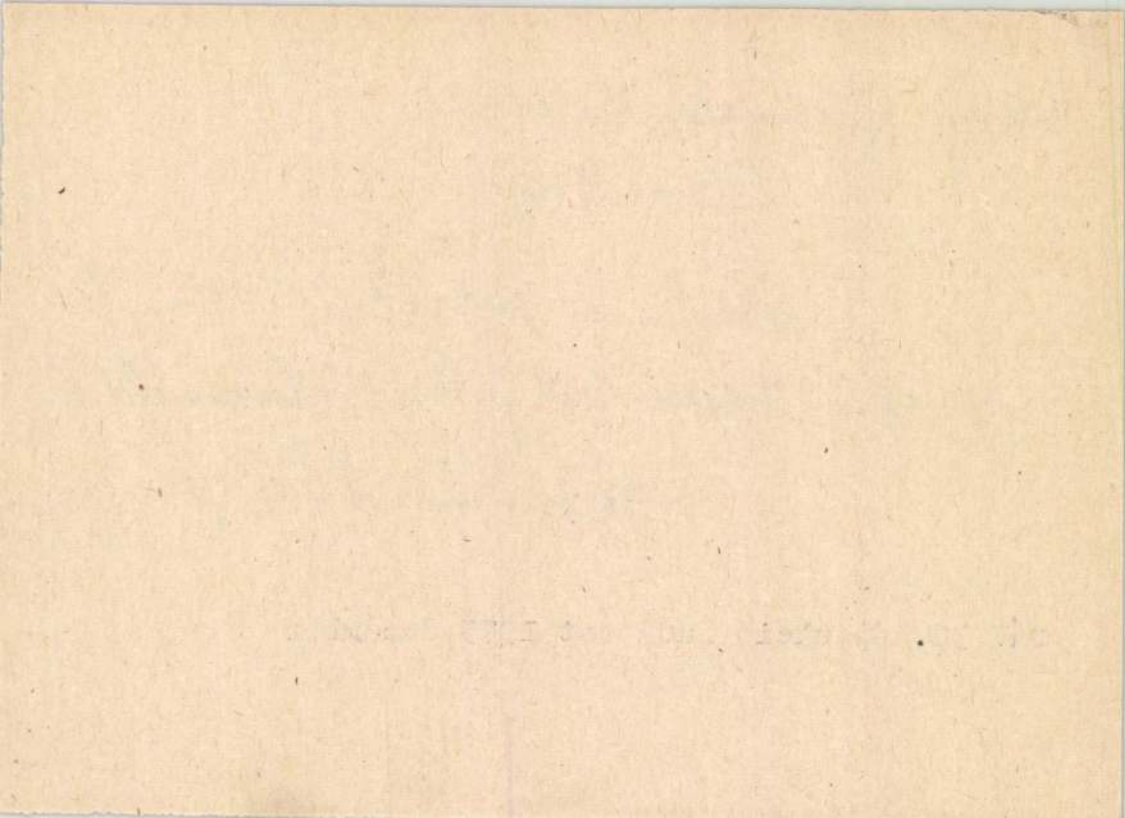
BÁV 38. Képekció Budapest 1975 december

Iudayi Grinwald Beté
(1867-1940)

"Arkol a yabaelban" olej, fa
93x83 Selesce lent, jobbra: I. Grinwald B.
Utaltási ár: 8000 ft.

BÁV 38. Képekaukción Budapest 1975 december

Vágyi Grünwald Beta

Női alt piros lepellel - Olej, váyon
80x60, széles leut jobbra: Vágyi Grünwald B.
Váltási ár: 9000 ft

BÁV 38.Képekció Budapest 1975 december

Vadnyí Grünwald Béla (1867-1940)

„Csendélet”. Olaj, udvaron
80x60 Selezve lent jobbra: Vadnyí Grünwald
Béla

Utaltatás: 10000 Ft.

BÁV.38, Művészeti Képekkiadó Budapest 1975 december

Udnyí Grünwald Beté

"Tanyai táj" Olaj, udnyen 76x100

Selesse lent jobbra: Udnyí Grünwald B.

Utattari ai: 8000 ft

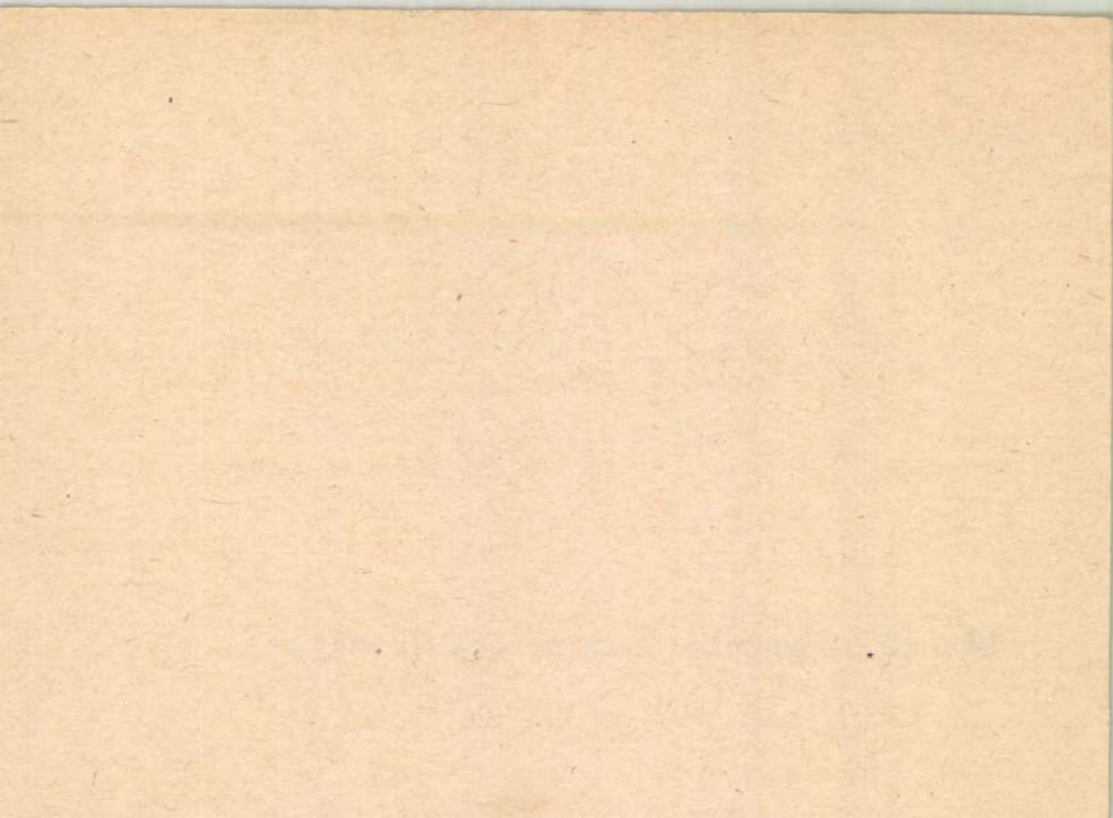
Iványi Grórnwald Beta

"Vagyrendelő" o.f.a, 99x70

Jelölj.: Iványi Grórnwald Beta

Utaltassák: 14000 Ft.

BÁV 42.Képekció Budapest, 1977.május

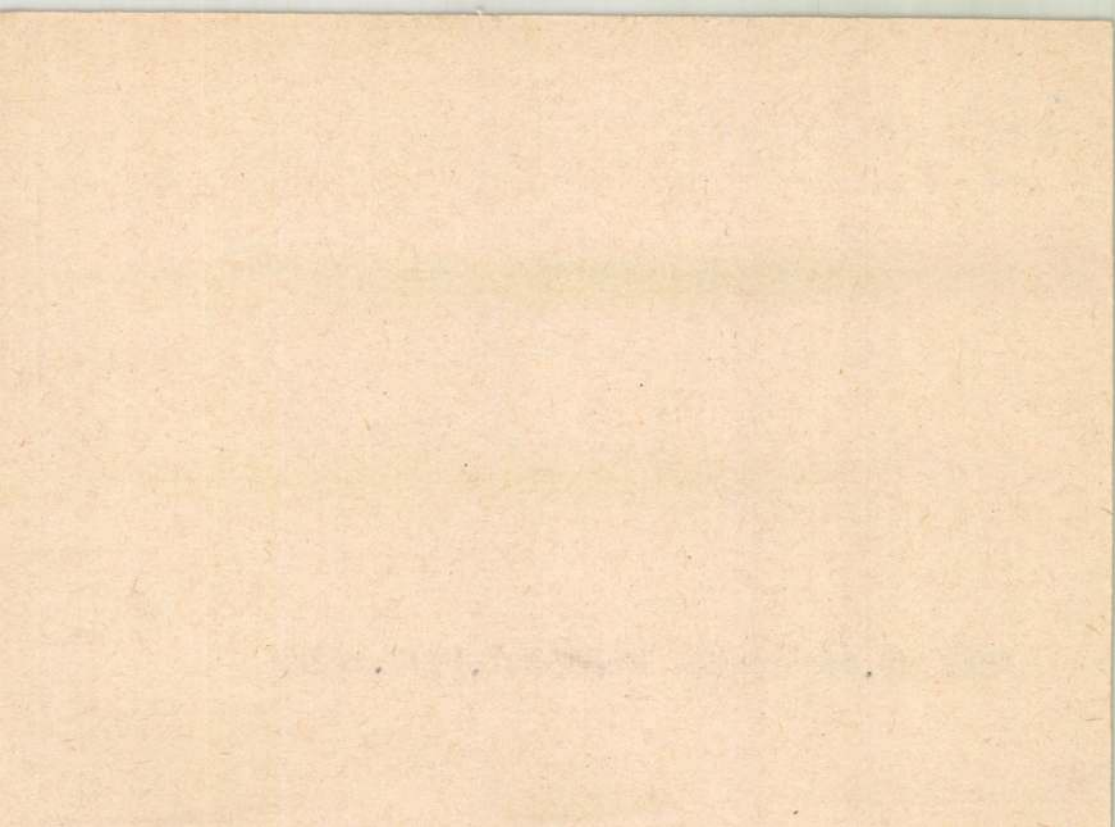
Madányi Győzőwald Béla

"Falusi faj libakal" o. v. 65 x 119

Szil. f. : l. Győzőwald Béla.

Útlevelő ár: 10000 Ft.

BÁV 42. Képekkiadó Budapest, 1977. május

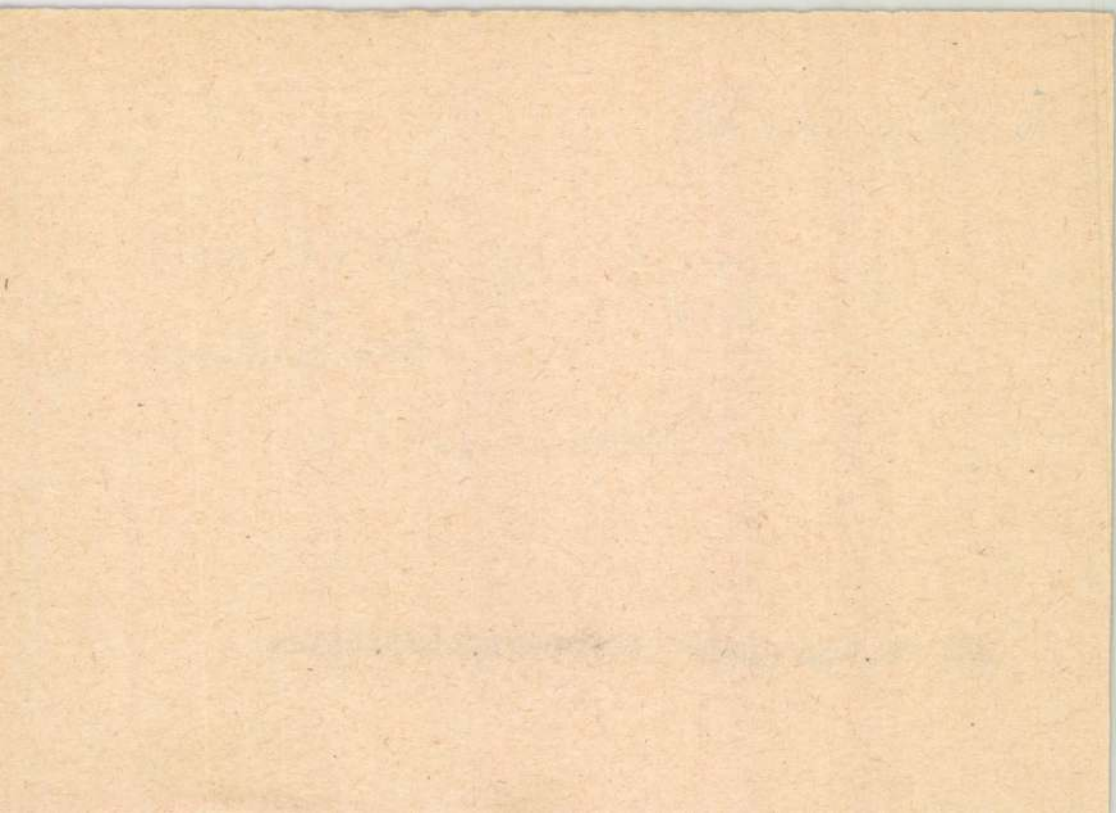
Iványi Gyémántel Béla

"Gyémánt" O. fa, 31,5 x 39 Jel. 6.

Iványi Gyémántel.

Ú. Váltási ár: 5000 Ft.

BÁV 42. Képekkel Budapest, 1977. május

Yocsi Grünwald Béla

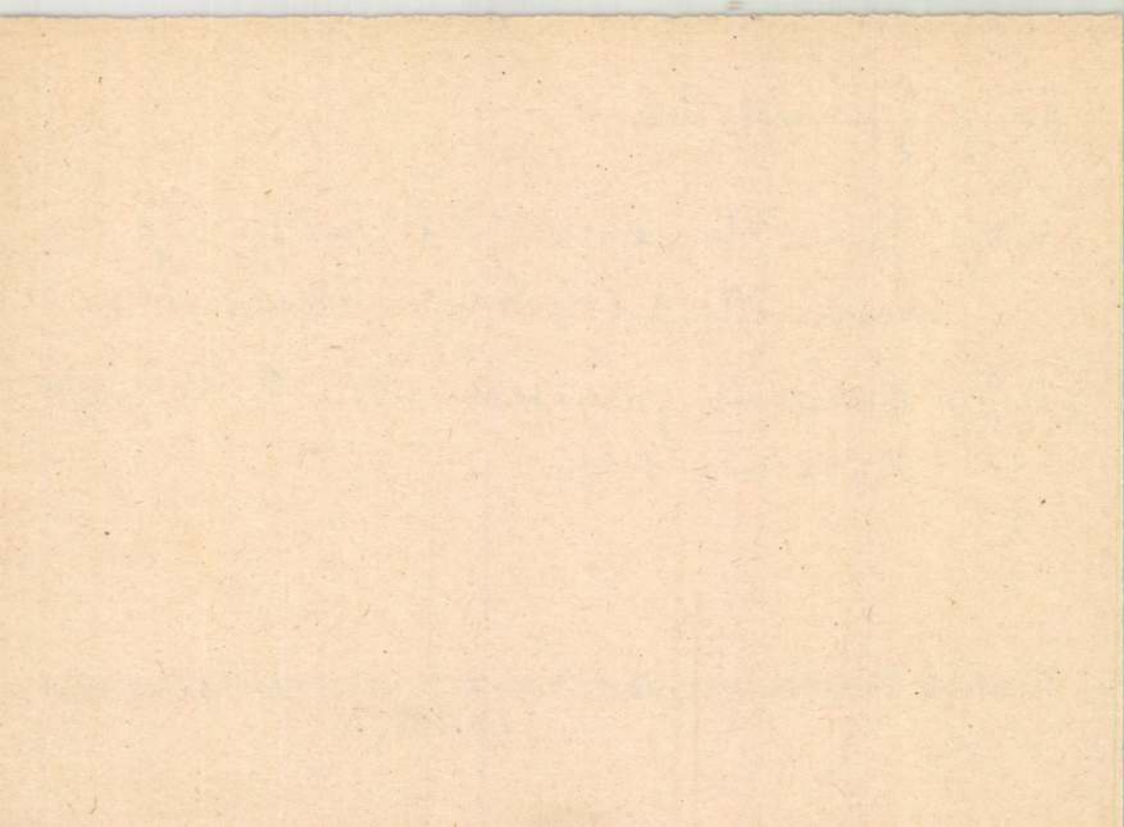
A művésznek a természet
volt a festői sugalmazója.

Bánszky Pál: Látomások az Alföldről.
Művészet, 1978. december - 4. lap.

Iványi Grünwald Béla

64. lep. "Tavas" /Küldetés/ 1908. Fallép a 6p-i
Révai-villa kápolnában - Elpúnykult-

65. lep. Kecskeméti piac folén 1911. 0. lemezpapír
50x73 cm MNG

Iványi Grünwald Béla

62. Lép. „Illusztráció Kései József, Kelekiel”
c. albumhoz. 1897.

63. Lép. „Női alakok” 1907 k. Kéta, lemespapír
380 x 250 mm. magántulajdon.

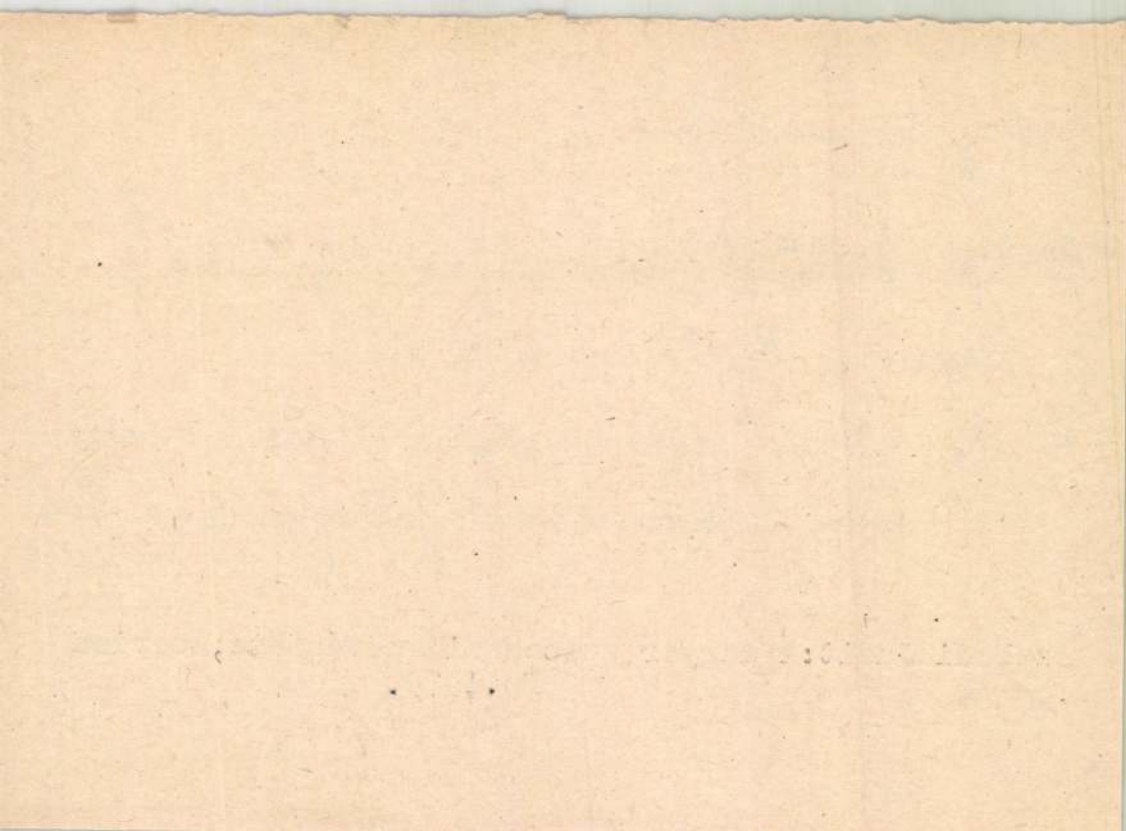
Szaladi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Iványi Grünwald Béla

68. l. pap. „Stöckert” o. lapcsapir 49,5 x 76,5 cm
Kaposvár, Rippl-Rónai János Múzeum

69. l. pap. „Nyár” 1912. Vastal a Recskeméti vadász-
kúria kútyjára tervezett falrész. Ismeretlen
helyen

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Waldy Grunwald Béla

66. lrp. "Kecskeméti Tófaló Népszerűkötet" 1912.

o. lemeszpapír, 65x70 cm

67. lrp. "Havas Tej" 1908-1910. o.v. 50x60 cm

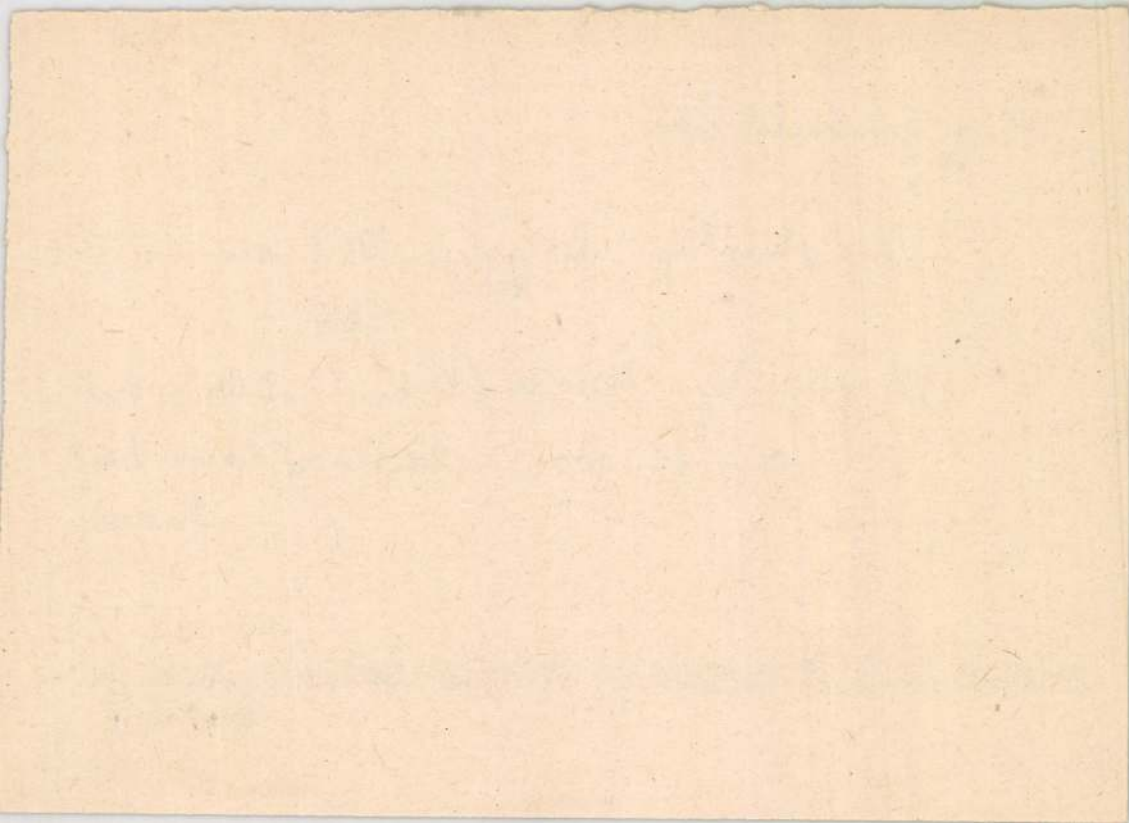
Bp. mgf.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Iványi Grünwald Béla

VIII. éves lép Völgyben 1901. o.v. 121x50 cm
MNG

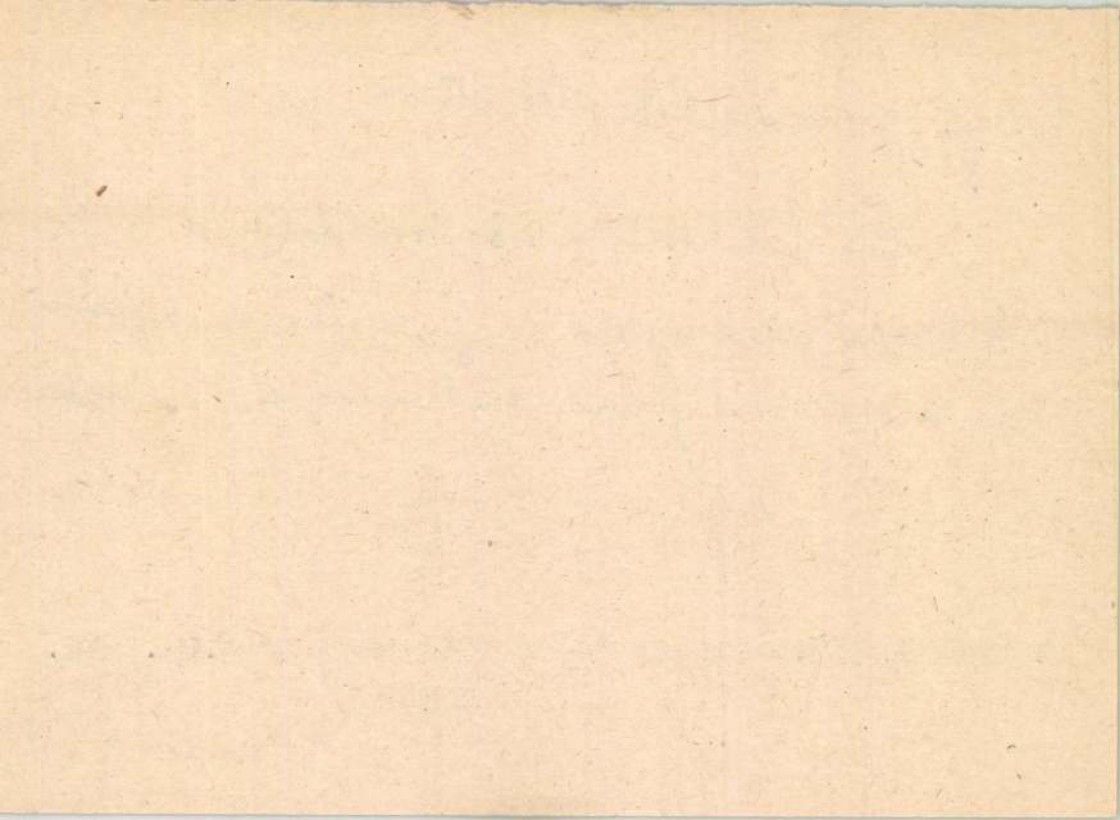
IX. éves lép Ursouva (Kertben) 1910.-es év
o.v. 85x100 cm Kelemen, Kabona József
Múzeum

Iványi Grünwald Béla (1867-1940)

Röla yóló ivás a 33-35. oldalán a
„Szecessió mint epizód” c. fejeletben, a „Szecessió-
dás a szecessió formái eredményeivel” c. részben.

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Bp. 1979.
Corvina

Iványi Grünwald Béla

Coulin Arthur, Papp Bertalan, Löschingner Hugó, Schmigelschi Oktáv művészekről mondja a kritika: mind a négyen fiatalon, hirtelen meghaltak. Műveikről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik.

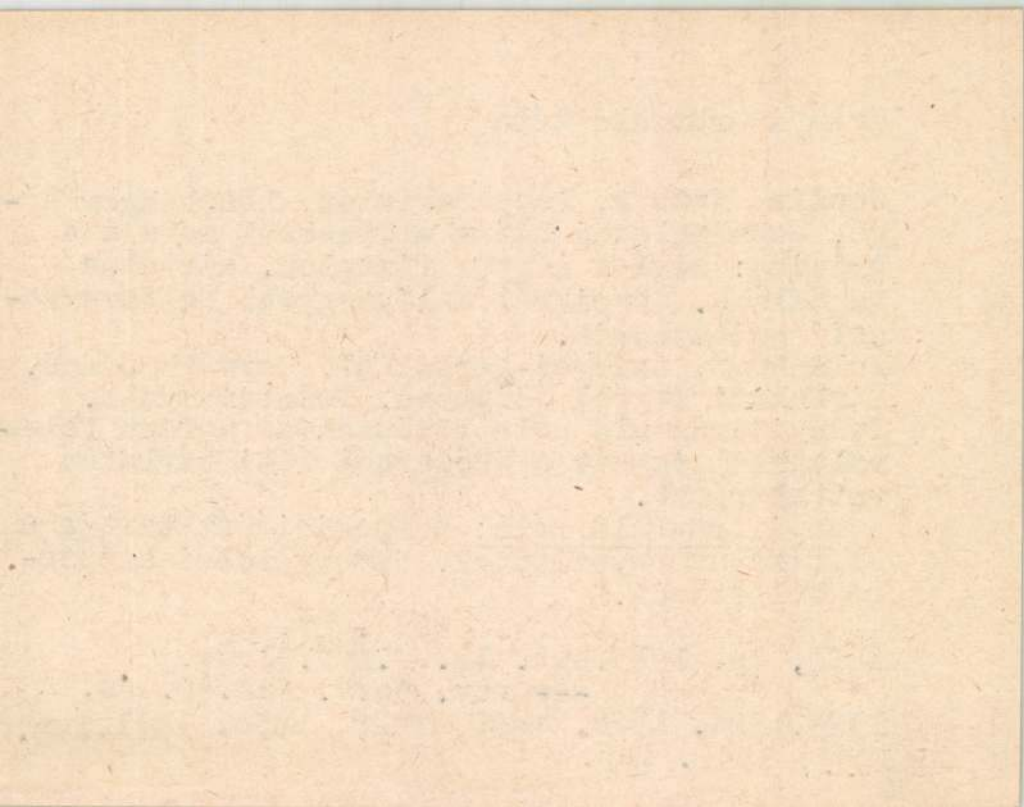
Poll Hugó, Szinyei-Merse Pál, Horváth János, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Benczur Gyula, Iványi Grünwald Béla művészek a a fent felsoroltakkal együtt a Műcsarnok téli tárlatán vettek részt.

Iványi Grünwald Béla: kompozícióját tartja a kritika az egyetlennek, "amely lelki szépségekből fakadt."

ÉLET, Bp. 1913. okt. 12. V. évf. 41. sz.

" " " ~~nov~~ nov. 30. V. évf. 48. sz.

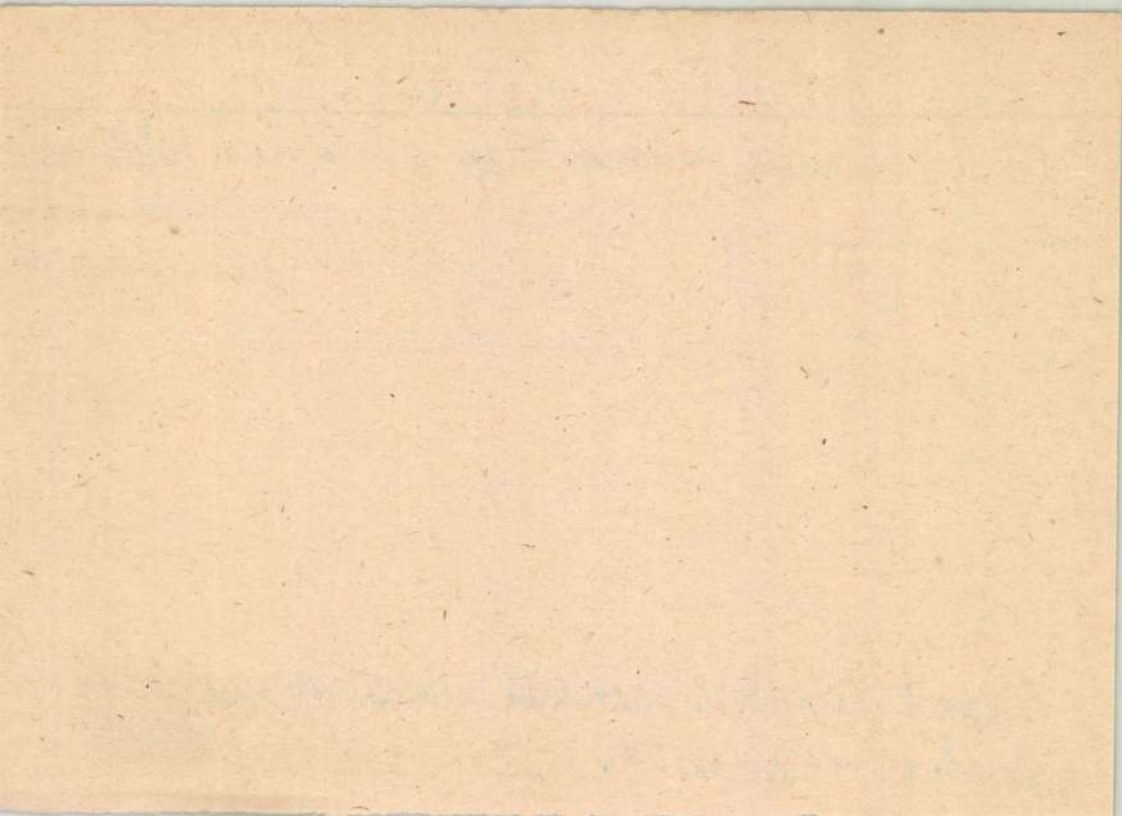
1323, 1324, 1526, 1529, 1528, 1530, 1531. lap.
1545, 1546. lap.

Yvanyi Grünwald Béla, festőművésze

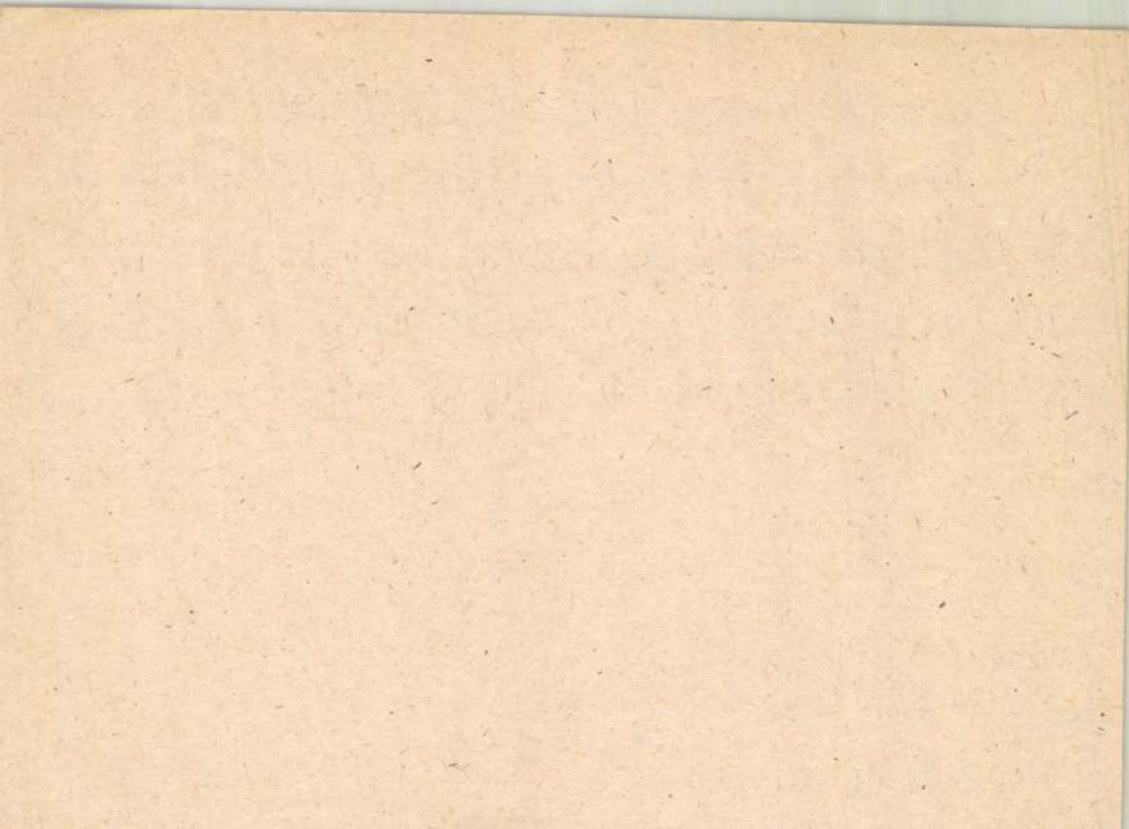
A kecskeméti művésztelep 1912-ben nyílt meg,
első vezetője Yvanyi Grünwald volt, aki addig Nagy-
Lászlóval dolgozott és nemcsak festői rangja adott
hírtételét, hanem művészi képessége is.

Losonczi Miklós: A kecskeméti művésztelep múltja és
jelené.
Nógrád, 1980. ápr. 24.

Gwányi Grimoald Béla festőművésze
1942-ben alakult meg a kecskeméti művész-
telep. Itt dolgozott a művész is. Az első há-
ború után megmaradt épületekben a képránú-
részteli főiskola nyári telepe nyílt meg.

Művészeti Magazin
1949. VI. 5. TV. 20. 50 [D.]

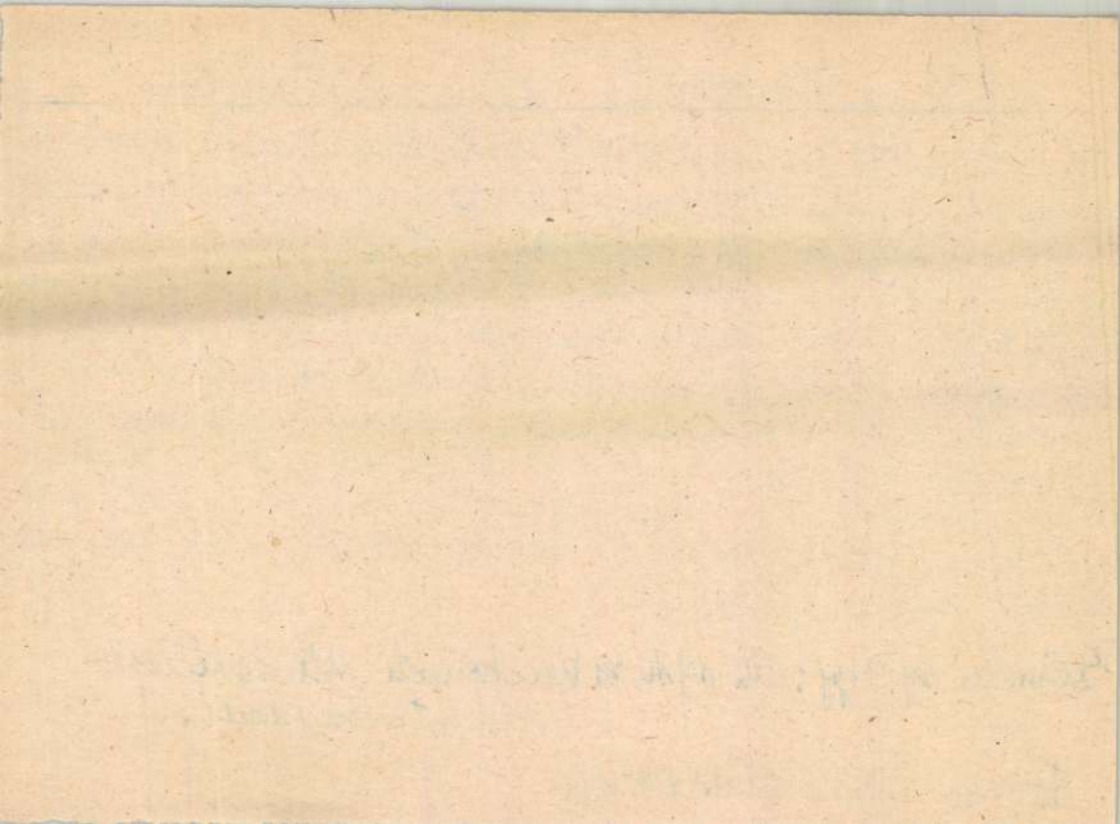

Wányi Grünwald Béla, festőművész ^{1) Folytatás}

A Táviratok újat hozó híatalak, ginyverükön a "népök"
főleg Mattisse és Cernanne művészeté és a Kordé kubizmus ta-
mulságai iránt nagy fogékonyságot mutatnak. Az új x,
időnk új festői plerinek elbőtelvettjéként nyilatkoztak és
dolgoztak Nagybányán. A nagybányai alapított mesterek kö-
rül egyedül Wányi Grünwald Béla mutatott érdeklődést az
új iránt. Az ő műve érdeklődését a többieknel hajlékonyabb jel-
zése, művészetének idősü belső átalakulása és a nagybá-
nyai képzőiskolájának is indokolja. Mivelben egyre nagyobb szere-
pet szűn a dekoratív vonalnak és a vele körülhatárolt érdekes sim-
káltak együttesengésének.

Szümegei György: Az 1910-es Kecskeméti Művésztelep
telepmentéséről.

Fotrás, 1920. febr. 64. old.

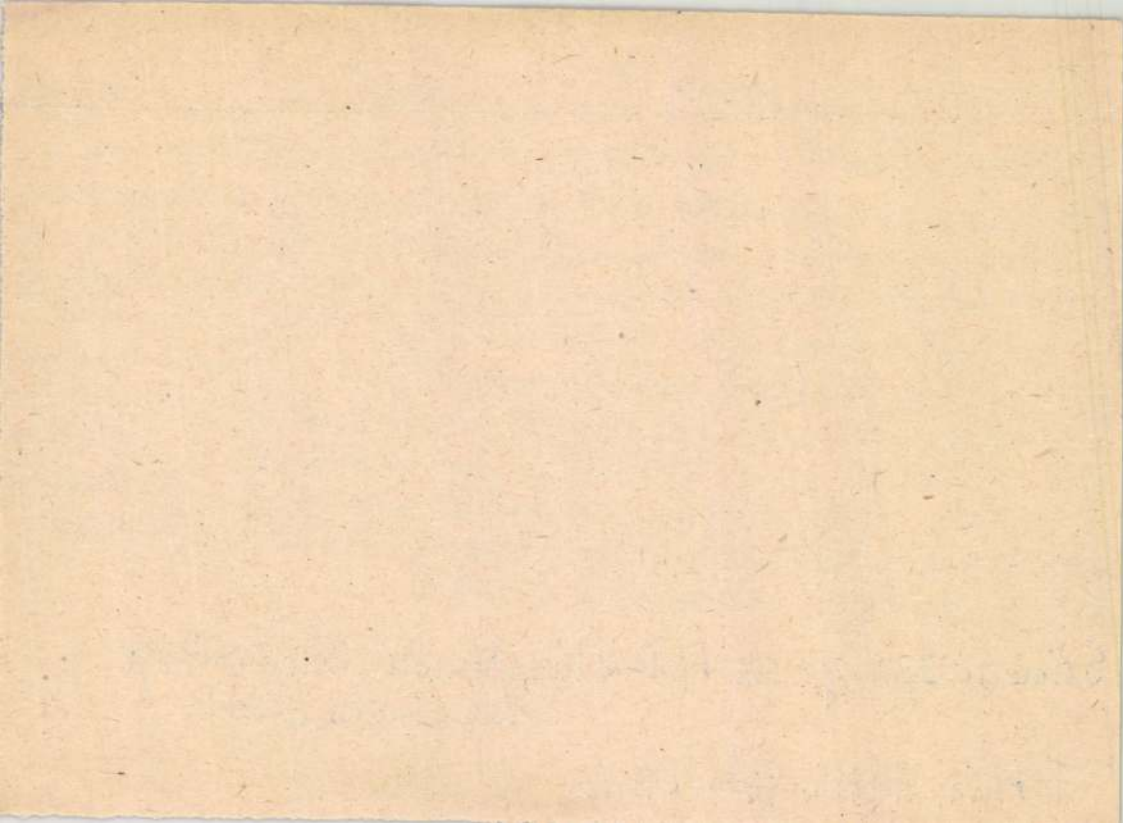

Trányi Grünwald Béla, festőművész 2) Folytatás

a „nécsok” Rihivé, a nagybányai elveket megismertette megőrzés, fejlesztése Trányiban gyorított a folyamatot és alkonyt a szakadékokat a helyománnyá és a modern festészet hírei közt. Dr. Trányival megerősödött nécsok körében megfogalmazott kishazakadás, új telepálapsítás igénye szervezésre találkozóként a kecskeméti ösztöndíjjal, amelynek legfőbb mozgatója, a kultúrát és a helyi építészeti magyarázatok fejlesztő pedagógusmestere, Kada Elek volt. — 1912-ben beköltözött a művésztelepre a művészek a kolónia belső életét így szervezte meg, hogy a képzőművészeti Főiskola ösztöndíjas növendékei nyáron itt dolgoztak, Trányi és Olgyai felügyelete mellett.

Sümegei György: Dr. 1910-es kecskeméti Művésztelep ösztöndíjaskai.

Fotrás, 1980. febr. 67. old. — 69. old.

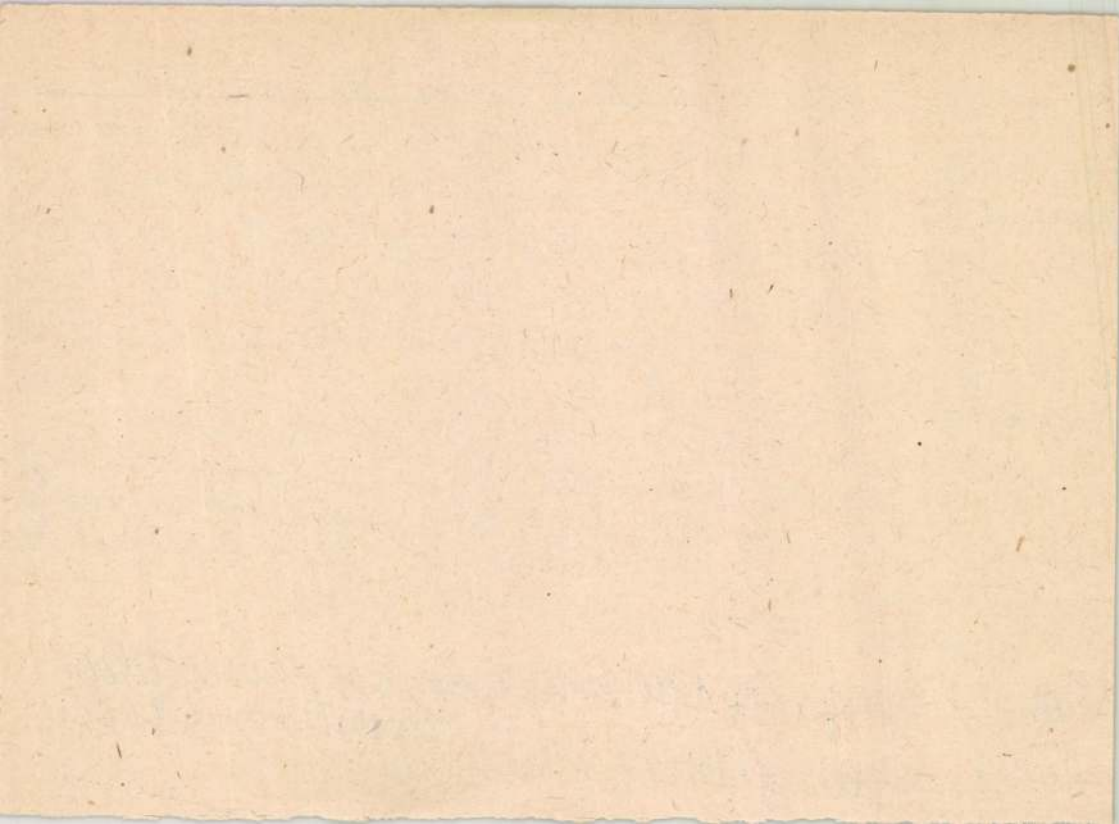
Yványi Grünwald Béla, festőművész, 3) Földvár
a művésztelep építéséhez 1910-ben hozzáfogtak,
de az 1911-ben körbejárt nagy földvadász hátrál-
tatta jelentősen a munkát. A művészek az épü-
letek elkészültéig építész kollégáik épületein dol-
gáltak együtt. Kisfaludy Stróbl homlokzatrob-
lakat készített, Yványi Grünwald épületkülsőkre
festőt belsőbe nagy faliképet festett. [militár].
~~1912-ben beköltöztek az elkészült művésztelepre a mű-
vészek, köztük Yványi is.~~

Sümegei György: Az 1910-es Kevekenyéri Művésztelep
Ellenmandátái.
Forrás, 1980. febr. 68. old.

Godruji Grünwald Béla festőművésze 4.) Folytatás.

Miután megszűnt a művésztelepen a kecskeméti és a szöngyei képzés, maradt pusztán a piktorkolónia, ahol megismétlődött a nagybányai eset, a művészek (Godruji és köze) és a maradék (Ulgyai és követői) hátra a helyi polgári és szocialdemokrata, valamint a szocialista és kommunista pártok támogatásával. Végül Ulgyai és néhány híve kivált a kecskeméti művésztelepről. — A „művészek és köztársaság” 1913. nov.-ben elhatározta, hogy a jövőben sikeresebb képzés érdekében kecskeméti város, mint megalapító konzervatív programot határoz meg a művészeknek.

Sömegi György: Az 1910-es kecskeméti művésztelep
Emlékeztetői.
Forrás, 1940. febr. 69. old. — 70. old.

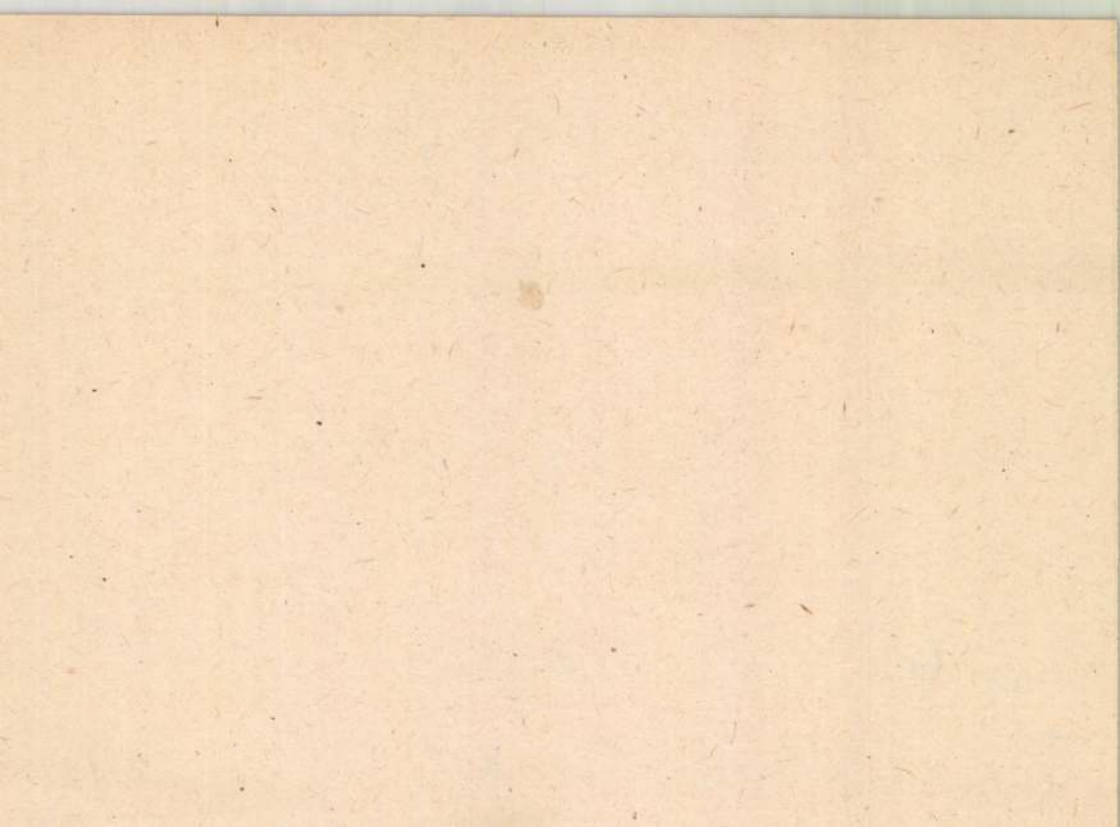

Jványi - Grünwald, Béla, festés

d. Réti 7.

Súmezi Gy: Az 1910-es kecskeméti ... 67-72.

Fomás, Kecskemét, 1980. évf. XII/2.

Iványi Grünwald Béla

A Magyar Nemzeti G. és a Szépművészeti
Muzeum közös rendezésében Japánban is
kiállításra került a művész alkotása

Uj tükör 1979/27/34

1871. március 15.

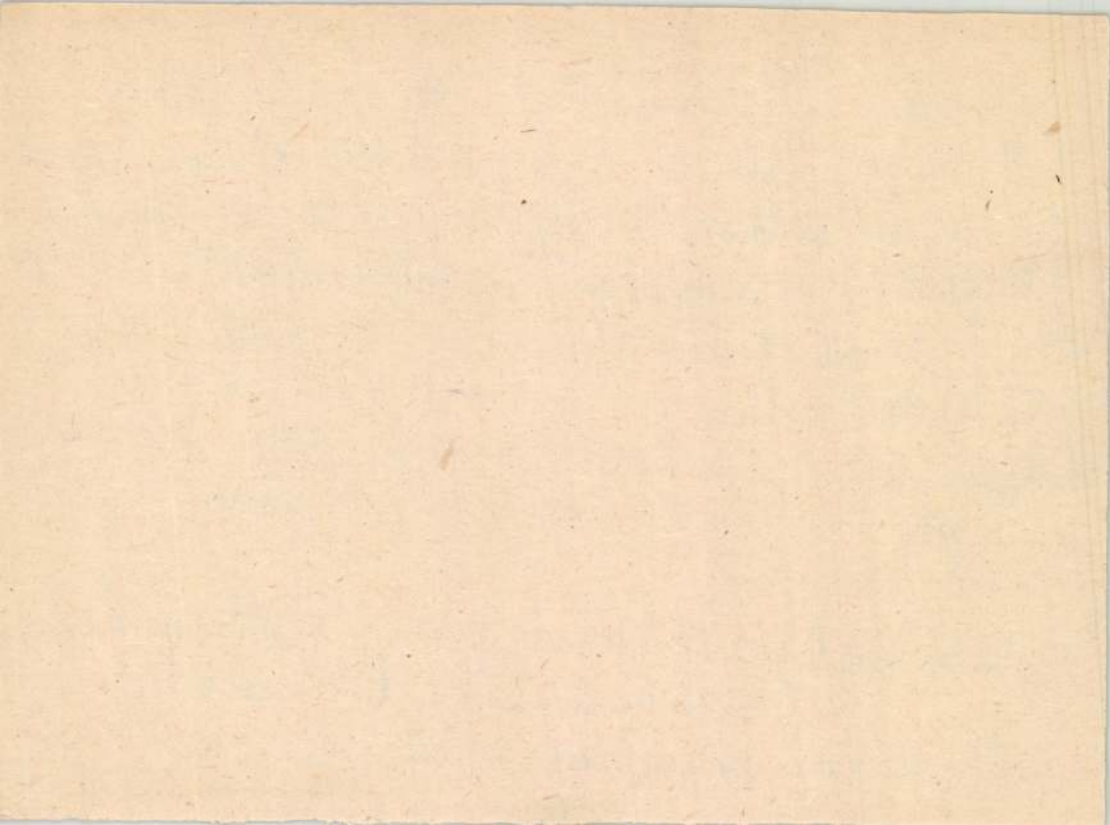
A Magyar Nemzeti G. és a Szépművészeti
Múzeum közötti kölcsönös megállapodás
szövege.

Uj közl. 1871. március 15.

Wányi Grünwald Béla, festőművész
Boldizsár István Lyka Károly Könyvtárak
ra került előző Nagyboldizsár. Ez megha-
tározta egész művészi munkásságát. — 19.19-
ben Wányi Grünwald Béla mellett dolgo-
zott Kecskeméten. — Több könyvben megtalál-
hatjuk azt a portrét, melyet 1940-ben atyai
jó barátjáról és mestereiről, Wányi Grünwaldról
festett. (melléklet)

Köszönetnyilvánítás: Boldizsár István festőművész
állandó kiállítására Országban.

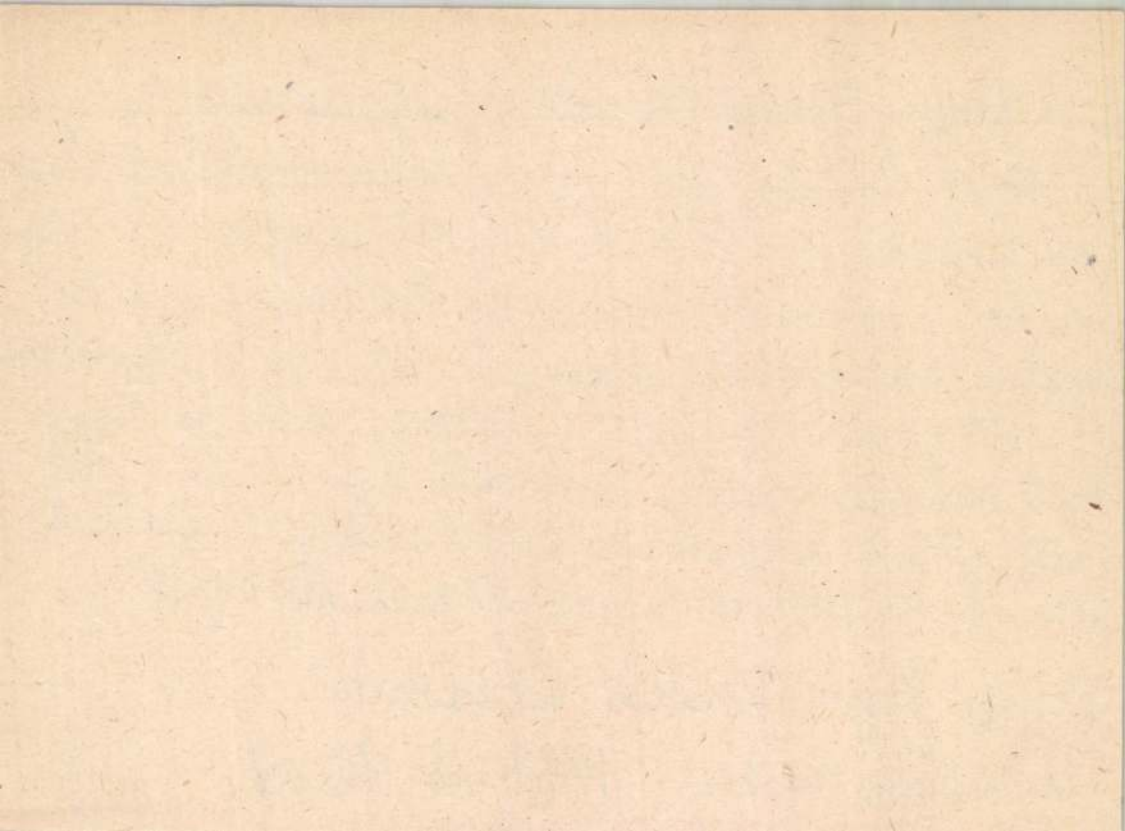
Békés Megyei Népiújság, 1949. jún. 10.

Irányi Grünwald Béla, festőművész
Vinkler László 1933-ban ismerkedett meg Irá-
nyi Grünwald Bélával, aki azt mondta: "Ez vala-
mikor nagyon fontosnak tartottam, hogy ki
milyen irányzatot képvisel. Ma így vagyok ve-
le, hogy az irányzat mindegy, csak jó képe-
ket csináljanak." Emlékeztés maradt az a tétel,
mert a XX. sz. ésszetett és plágárió művészeti nénetei kö-
rött is tarthatónak és bátorítónak bizonyult.

Tandí Lajos: Vinkler Lászlónak.

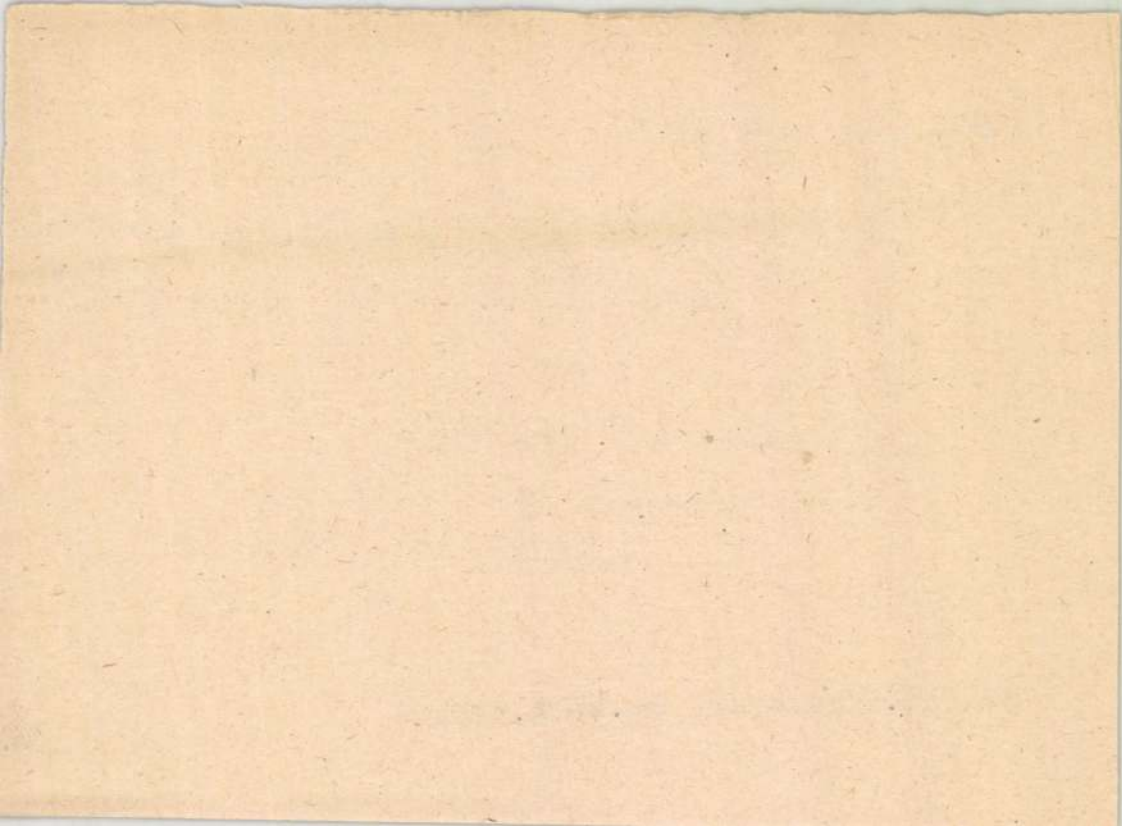
Tiszatáj, Szeged, 1949. Nr. 92. old.

Ivanyi Grunwald Betle

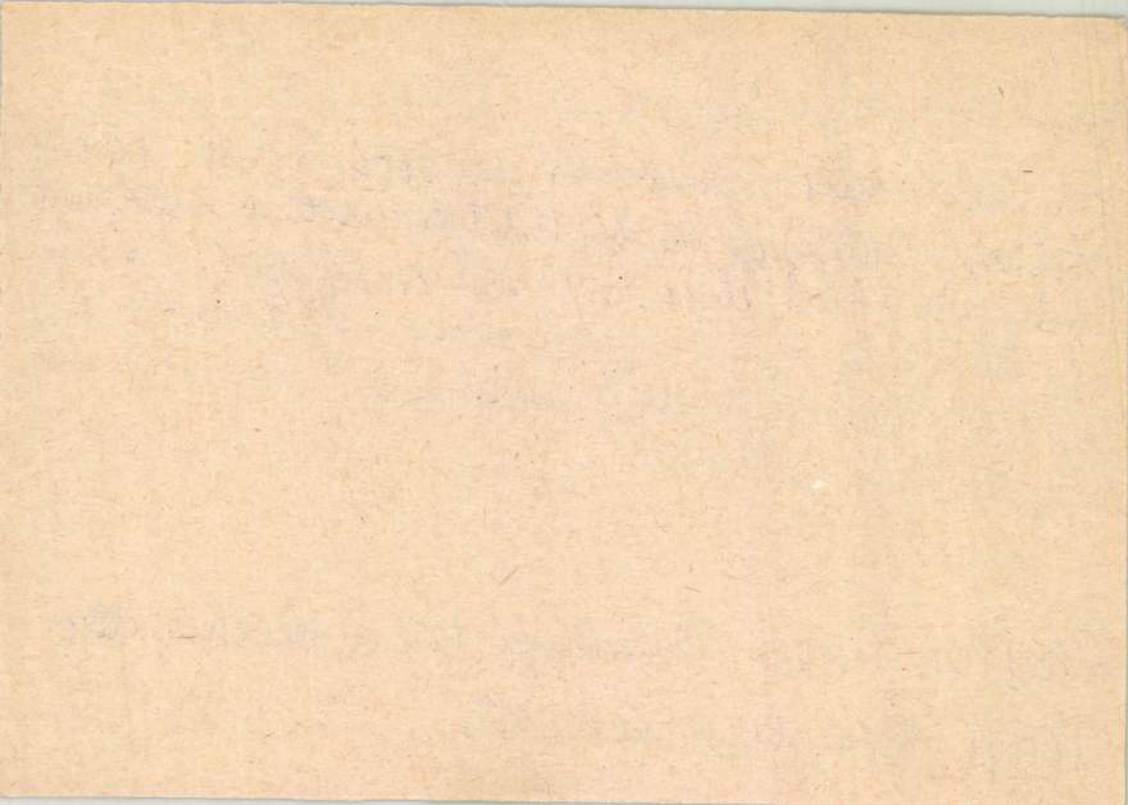
"Kerem" o. v. 60 x 80 m J. l. p.: Ivanyi Grunwald Betle
Sant. RiWattani ai: 25000 ft.

"Lido" o. karbon 41 x 47,5 m
J. l. p. Grunwald Betle Lido
RiWattani ai: 12000 ft

Grányi-Grimwald Béla festőművész
a Kecskeméti művésztelep alkotói körös kiadli-
tásán mutatják be új alkotásait a rajtszek-
ción, pinceklubjában. - A művésztelepet 65 évvel
előtt Kada Elek, egykori nevés polgármester ala-
pította. Előneki Grányi-Grimwald Béla vállalko-
zott az irányítására!

Hallásra Frenk: Művésztelepi tárlat Kecskeméten.
Tetőfi Nepe, 1946. febr. 12.

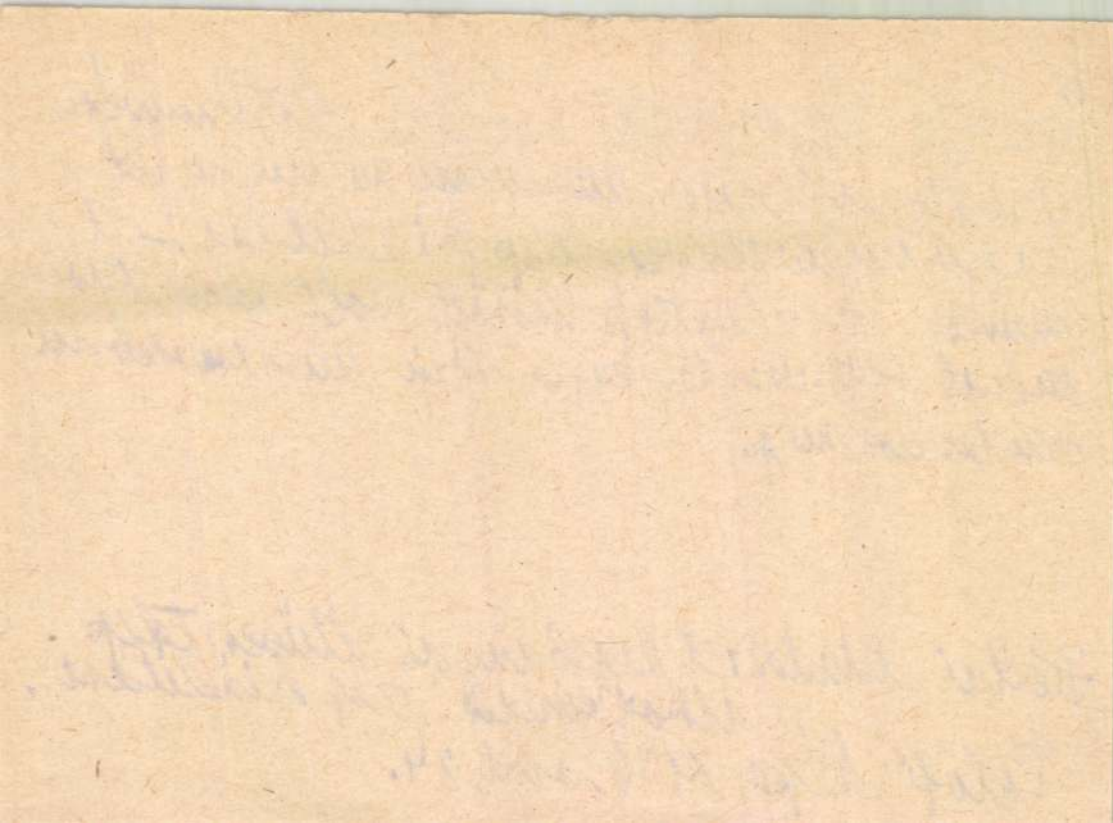

Grányi-Grünwald Béla, festőművész
1896-ban került Hollosy Simon nagybá-
nyáé alá a modern magyar festészet isko-
láját művészeteket teremtette meg. Felsőny
Károly, Thormaehlen Gy. - Grányi-Grünwald B.,
Róli Istvánnal együtt. 1912-ben alakult meg
a Magyar Képzőművészeti Társaság, melynek első vezetője a
művész volt.

Datka Judit: Művészetek,
Magyar Életem, 1976. június 5.

Gránosi Grünwald Béla, festőművész
a Katona György Alakulatban megvezette a
Magyarországi Művészeti Kiállítását, - a
művész az alapítók között volt, első tárlata
túbat 1994. dec. 15.-én, a régi Műsárműben
szendertek meg.

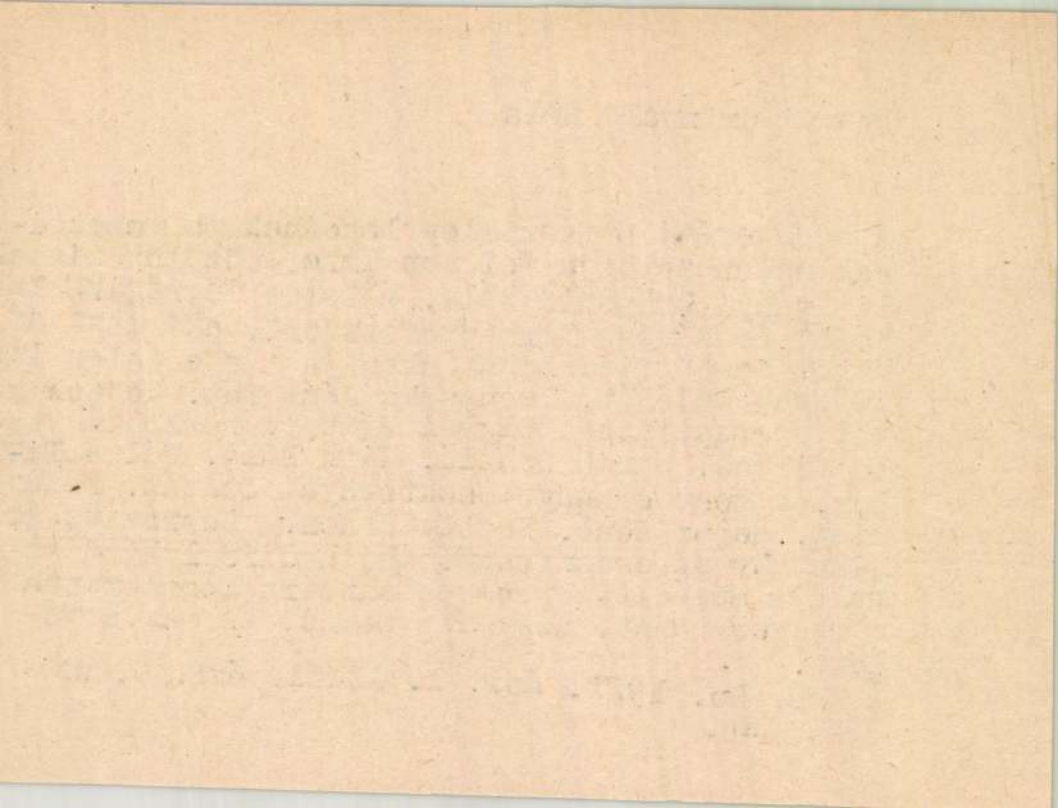
Heltai László: a Magyarországi Művészeti
Alakulatok népi Kiállítását.
Petőfi Népe, 1976. okt. 24.

Iványi Grünwald Béla

A Kecskeméti Művésztelep lakóinak és vezetőinek nevét sorolja fel Kun Imre. Közülük kiemeli Iványi Grünwald Béla, a telep legrégebb lakóját és Révész Imre professzort, aki most az aktot festő fiatalokat oktatja és a telep legidősebb lakóját, Prohászka Józsefet. Rajtuk kívül szerepelnek : Olgyai Viktor, Perlrott Csaba Vilmos, Kandó László, Uitz Béla, Pólya Tibor, a most elhunyt Csáktornyai Zoltán, Falus Elek, Major Jenő, Kmetty János, Dobrovits és Nikolsky az orosz festő, aki hadifoglyként került a művésztelepre és annyira megszerette a magyar tájat, hogy itt maradt és magyarrá lett.

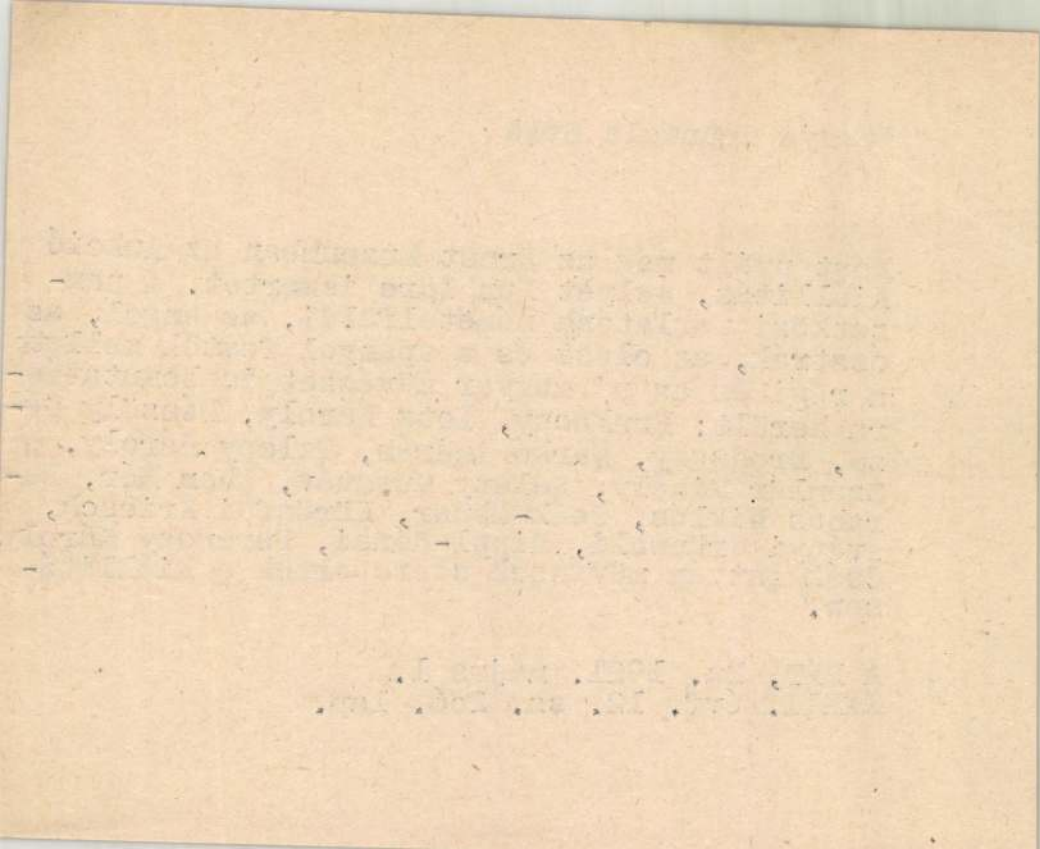
A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1. XXXII. évf. 9. sz.
158. lap.

Iványi Grünwald Béla

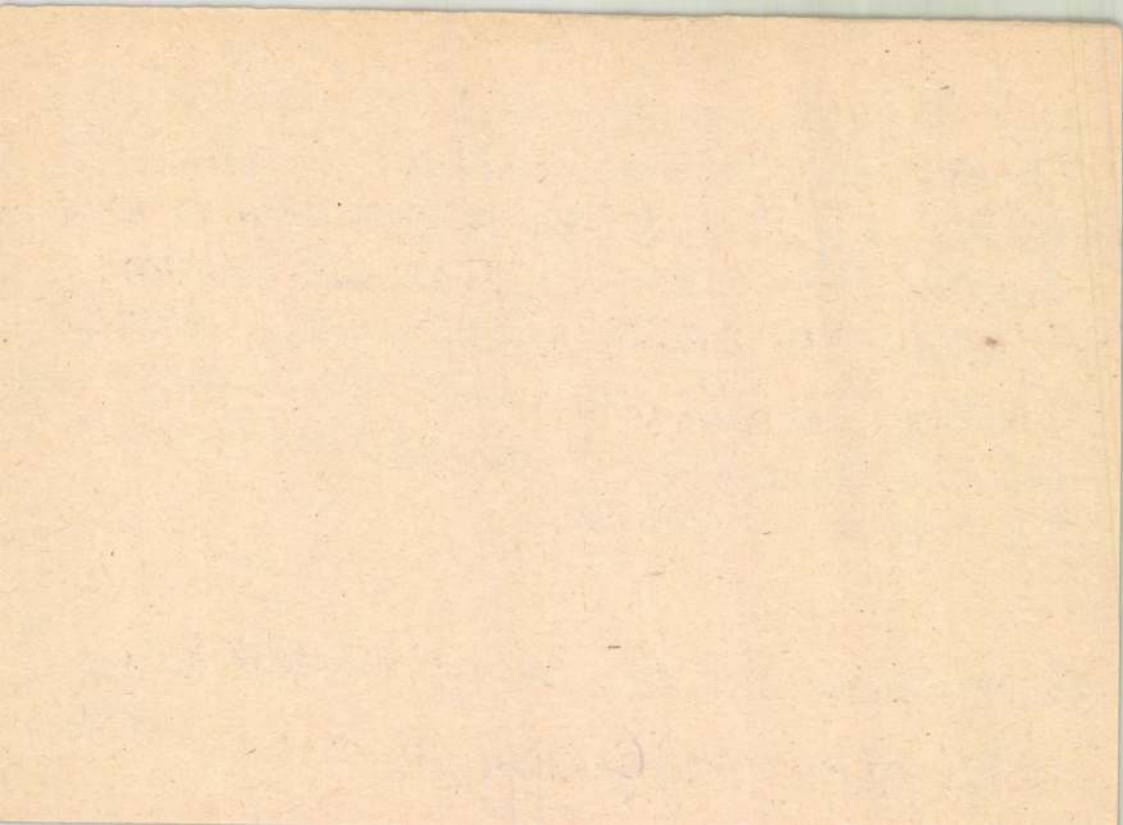
Most nyílt meg az Ernst Muzeumban az Aukció Kiállítás, melyet Kun Imre ismertet. A nemzetközi tárlaton németalföldi, az angol, az osztrák, az olasz és a spanyol festők mellett a régi és az új magyar művészet is bemutatásra került: Munkácsy, Lotz Károly, Mészöly Géza, Brodszky, Markó András, Telepy Károly, Szemlér Mihály, Kelety Gusztáv, Than Mór, Barabás Miklós, Deák-Ebner, Körösfői Kriesch, Iványi Grünwald, Rippl-Rónai, Ferenczy Károly. Csók István művészek szerepeltek a kiállításon.

A HÉT, Bp. 1921. május 1.
XXXII. évf. 12. sz. 206. lap.

Gwanzsi Grünwald Béla, festőművész
Kivertty Gyűjtemény leveléből idéve: Kecskeméti
körtér lakott a telepen, 1912 nyarán és telén.
Egyetem és Andorral, Körös műtőben,
a telepen lakott emléke szerint a telep vezetője
Gwanzsi Grünwald, aki kiállított rendszerű a id-
rosban, a telepen dolgozó művészek munkáiból,
több erre visszatekintve.

Kivertty Gyűjtemény: Újra a magyar művészet, 1944.
Pápai Népe, 1944. márc. 16.

Leányi Grinnwald Géla
Szabadiskoláján a Prátal műveinek
működéséről szóló gyűjtött anyagot

Anna Wood Judit - Redő Ferencz
Működéséről szóló anyagot

Iványi Grünwald Béla

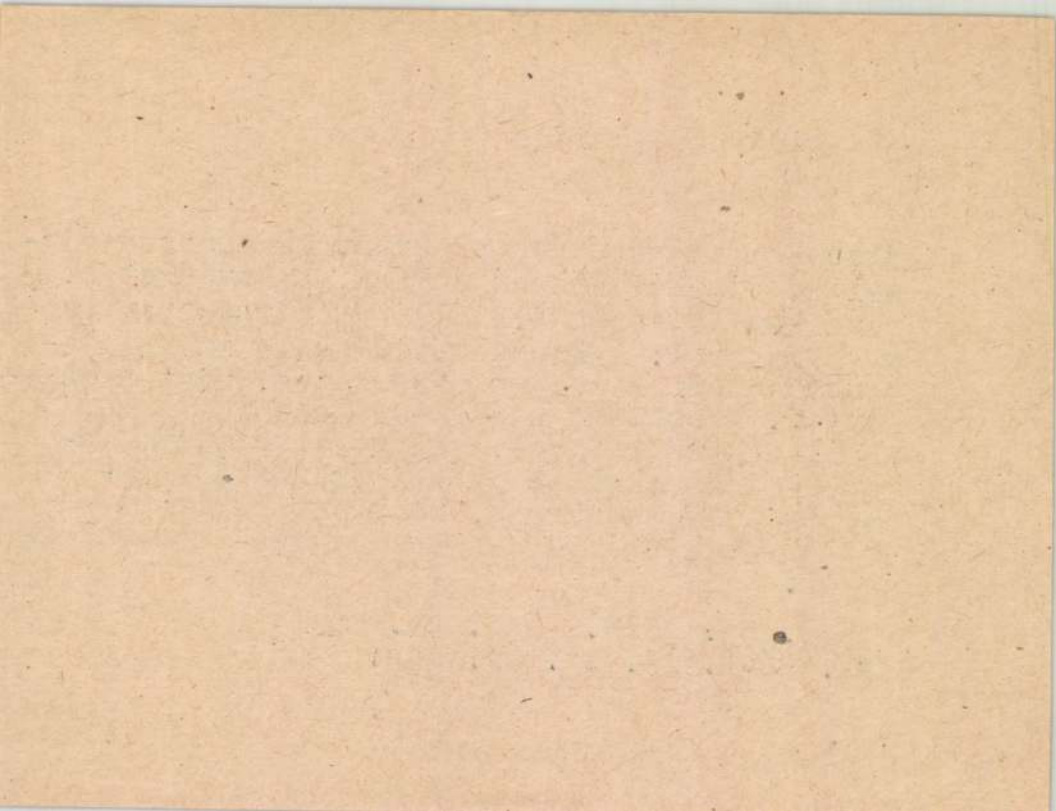
Balaton-parti képein a sárgás tónus dominál. Olyan hangulatosak, mint legutóbbi nagy műve, amelyen juhászok hallgatják a faluvégi cigány muzsikáját. A sárgás tónus "képrázatos variációval" az esti hangulatot sugallja. Magyar meséket fest, juhászai klasszikus magyar juhászok, abból a szépséges magyar típusból, amelyben "juhász vagy gróf, egyforma képű." A vízparton hűsölő ökrök is magyar ökrök. Opálosan vibráló színeit kiemeli Lehel Ferenc: "Az Ernst Múzeum kiállítása" címmel a Művészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1921. febr. 1. XXXII. évf. 4. sz.
62. lap.

Iványi Grünwald Béla

"Kecskeméti művészek az Ernst Muzeumban" címmel Felvinczi Takács Zoltán, a Művészet c. rovatban ad képet a kiállításon résztvevők művészetéről: A Kecskeméti Iskola sokkal kevésbé hatott a magyar művészetre, mint a nagybányai. Kecskemét csak most kezd fölengedni abból a kötöttségből, melyet az alapító tagok, -mindenekelőtt Iványi Grünwald Béla- egyrészt Nagybányáról, másrészt Párisból -bizonyos mértékig már átalakulva- hozott magával.

A HÉT, Bp. 1919. jan. 26.
XXX. évf. 4. sz. 63. lap.

Ernő Gyimóldi Béla, festőművész
a Somogyi Képtársulat-központban - a
Képtársulat tulajdonában lévő művek
állandó kiállításán láthatók a mű-
vész feltűtött művei.

Reggeli krónika, III.

1944. Szept. 16. Kassánál 7:00 | M/Gue.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Main body of handwritten text in the center of the page, consisting of several lines of cursive script that are difficult to decipher.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a signature or footer, also appearing faint and partially obscured.

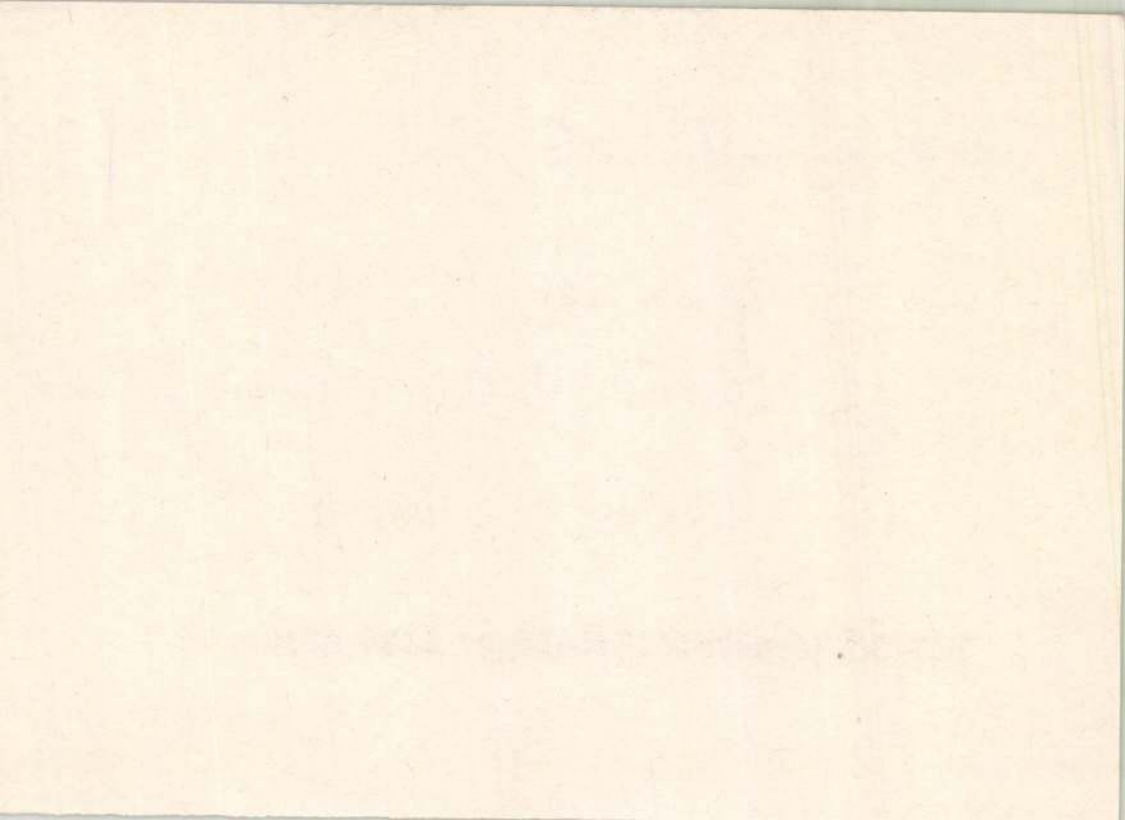
Wdnyj Grinnwald Beta

"Topacki taj Zaudyfiival"

O. fa. 50 x 66 l. l. j. Wdnyj Grinnwald

Wwathin' as: 12000 ft Beta

BÁV 39. Képaucki6 katal6gus 1976 május

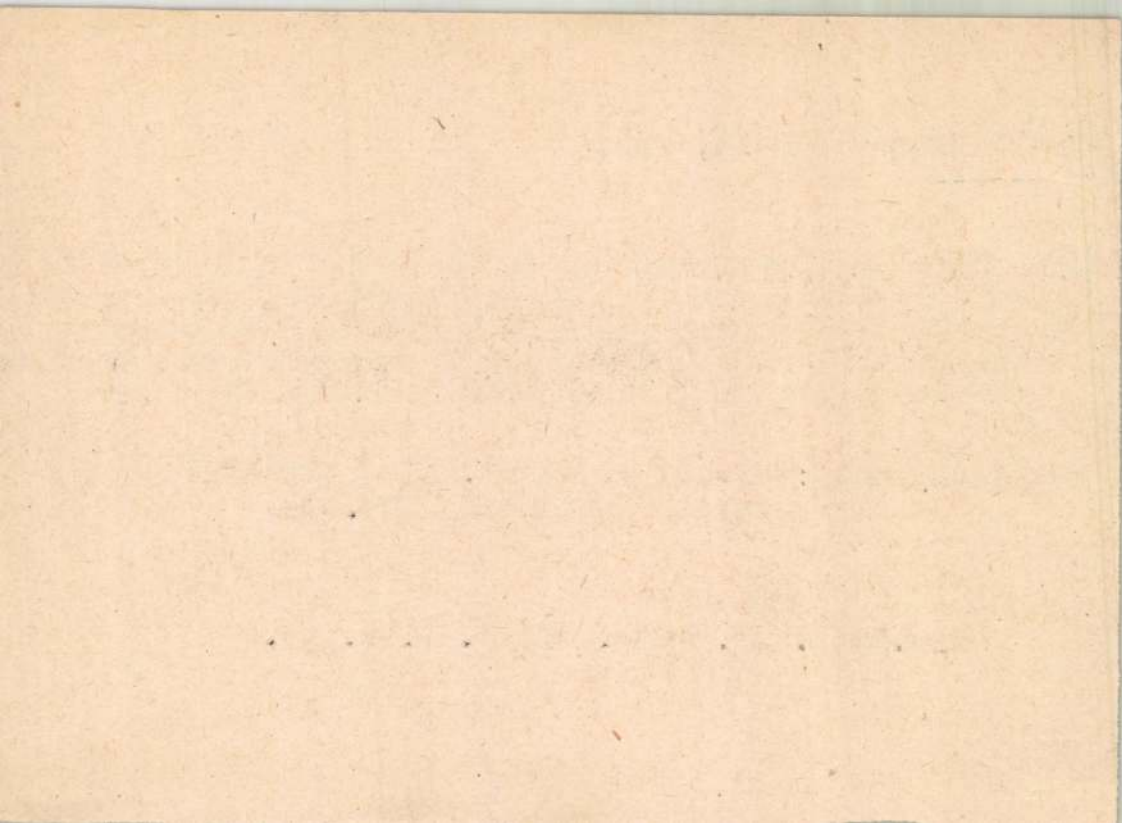

Iványi Grünwald Béla, festő

Réti 1911-ben írt Boromiszanak Nagybánya ügyében. Tőle
vártak segítséget. Mikor ezt megkapták, Réti egy fiatal
fiatalembert anaginisereséggel vádol. Ez Boromiszsa volt.
Pedig Iványi-Grünwald műtermét is kiadtak neki. De világ-
képelemzése különbözött Rétiétől. 302. old. 50. jegyz

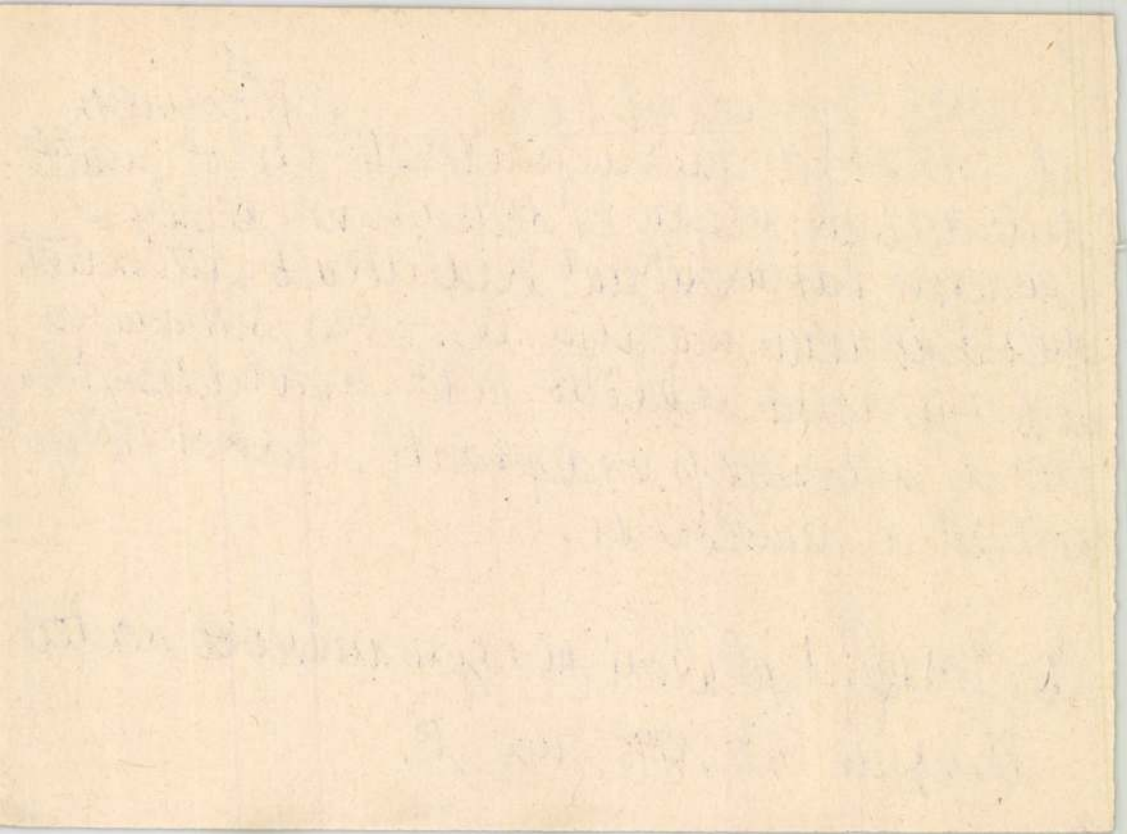
Haulisch Lenke: Boromiszsa Tibor. Első kísérlet
telep alapításra 300. old

Műv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp.

Joanni Grünwald Béla festményen
a Belgrádban megrendelt tárlat, múlt
századunk végén és századunk elején a
"Magyar Barokkban" kialakult festésművet
antológikusai mutatja be. - Nagybányán az
1896-1906 között működő első kőnyomda jelen-
tette a művészetek virágzását. Ekkor dolgo-
zott itt a művész is.

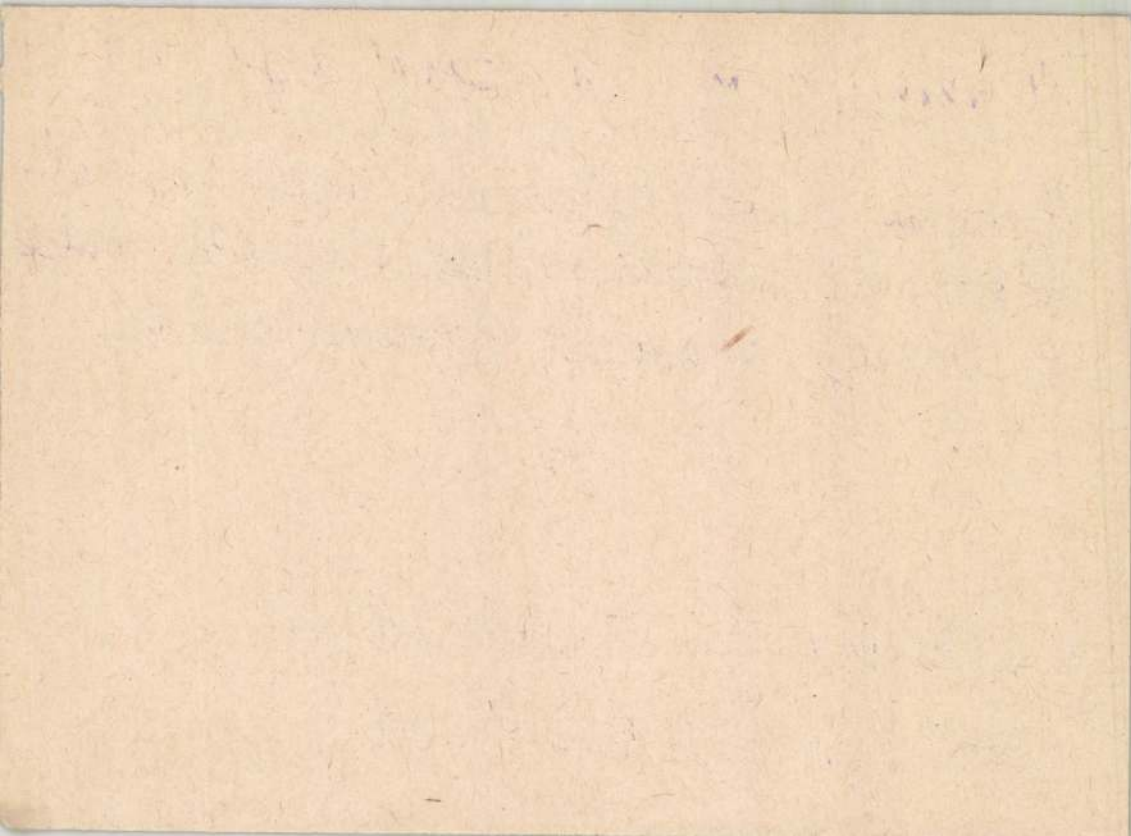
Dr. József: A jelenkori magyar művészet kezdete.
Magyar Szó, 1945. nov. B.

Godunji-Grünwald Bela festomuksen
Hermaan lipot festomuksen 1913-luokan al-
littotta ki muiweit Grunzei, Terenczy, Fenyes
Es Godunji-Grünwald käsäsdygävan.

H.L.: Hermaan lipot kiällitasa.

Pesti lüso, 1944. dec. 11.

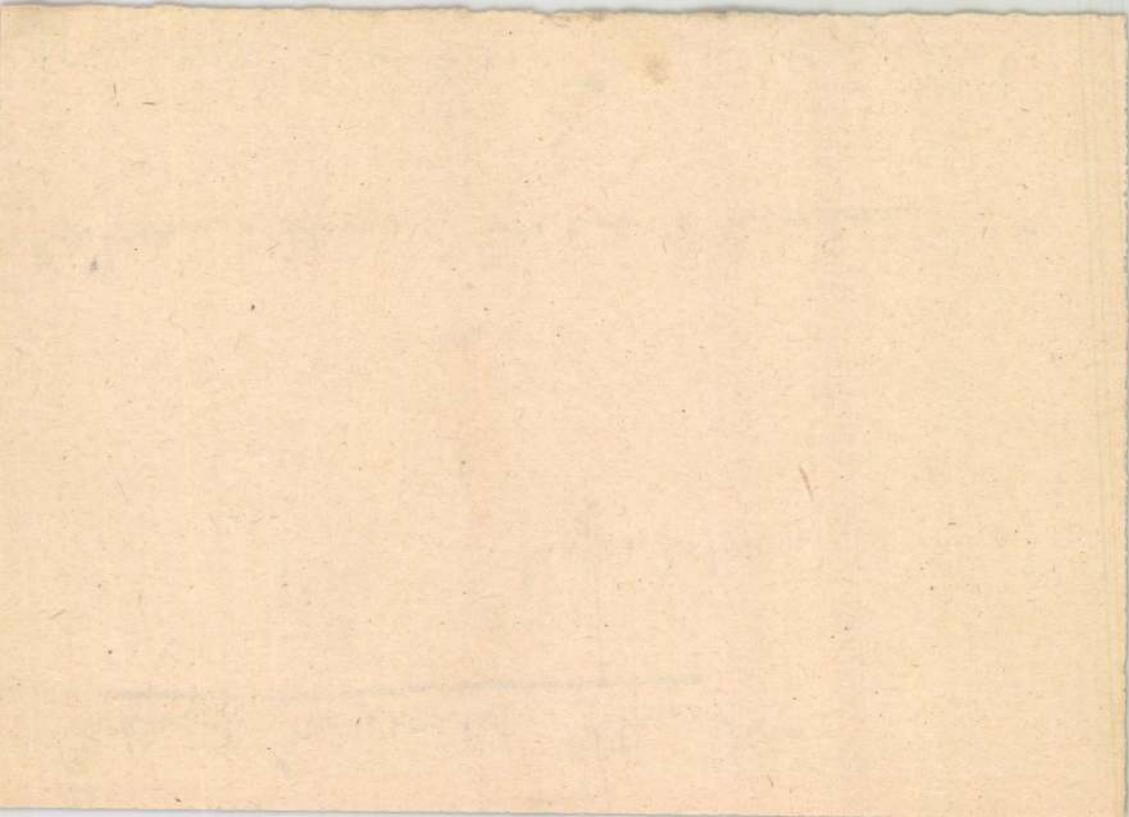

~~M. d. w. y. M. i. n. w. a. l. d. B. e. i. n. , J. e. t.~~

M. e. p. e. n. A. i. h. e. .

K. a. l. l. u. e. n. M. t. u. n. : D. i. c. k. e. a. L. a. n. s. t. r. a. n. 6.

N. i. e. r. z. a. l. a. d. a. g. , B. n. 1978. o. b. t. . 6.

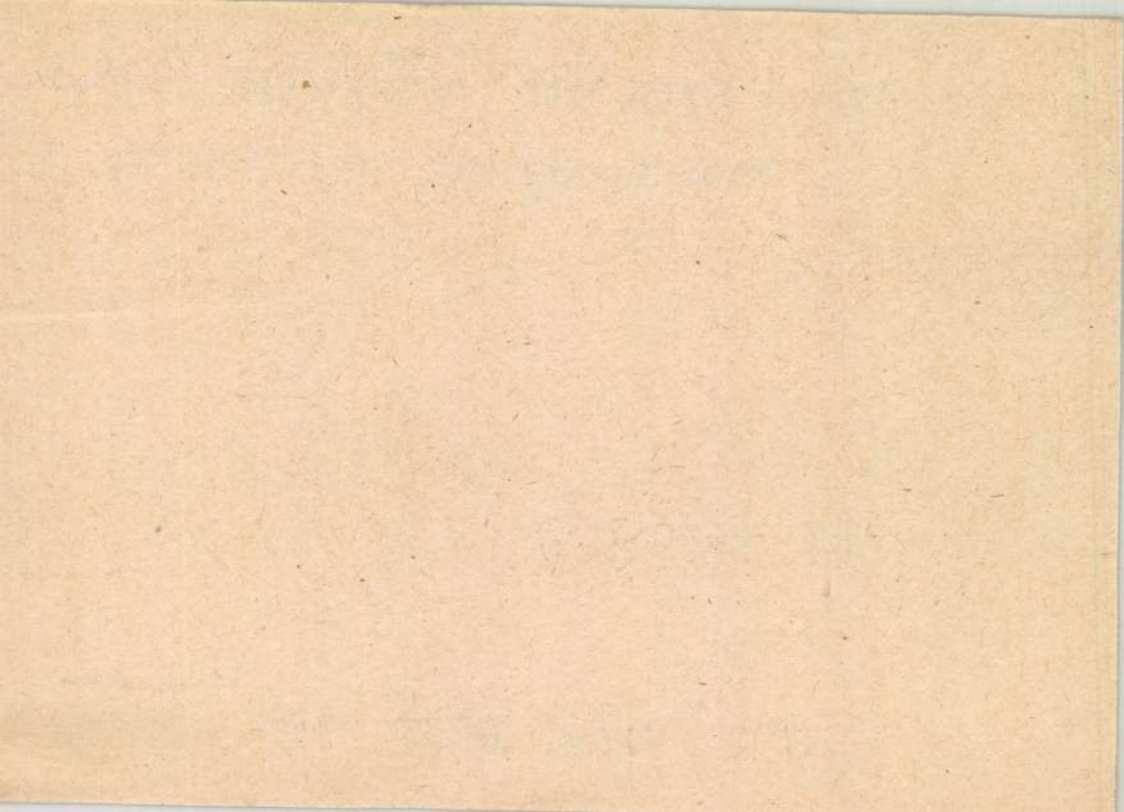

~~Tranyi - Grünwald Béla, Kati~~

L. Bodo János

- Muzseum a Klapka-házban
4

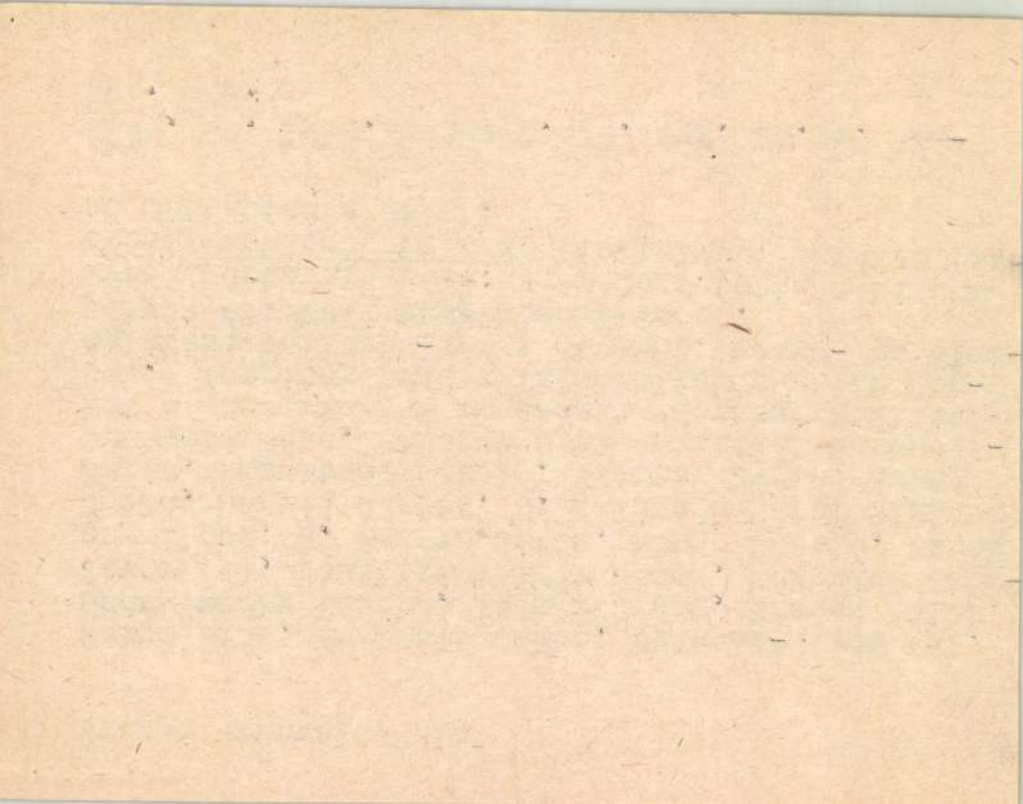
Eötvös József, B.N. 1979. in arc. 3.

Iványi Grünwald Béla

Falus Elek, Perlezt Csaba, Szinyei-Merse Pál,
Mednyánszky László, Bednar János, Szenes Pál,
Javor Pál, Pentele Molnár János, Rakosiné Geon-
czy Ilona, W. Gyenes Gitta, Kando László, Basch
Gyula, Mányai József, S. Kalivoda Káta, Glatter
Armin, Kernstock Karoly, Vaszary János, Iványi
Grünwald Béla, Benczur Gyula mutattak be művei-
ket a Műcsarnokban rendezett "Lászlai kiállítá-
son. Margitay Ernő a felsoroltak nevének meg-
emlézése mellett -nem a műveket, hanem- az élet-
pályát értékelt nagybecsűléssel.
Iványi Grünwald Béla: "már megfűtötte a kütűnő
eredményekben bővelkedő életpályát, -Margitay Er-

ELB, Bp. 1912. május 5. IV. évf. 18.sz. 566-
567. lap.

Varyi Grünwald Beta (1867-1940)

"Virágrendelet" o. v. 50x60 cm

S. l. p.: Varyi Grünwald Beta

Rizaltai ai: 15000 ft.

"Virágrendelet" o. v. 60x80 cm S. l. p.: Varyi
Grünwald B. 1933

Rizaltai ai: 18000 ft.

"Lányok a fa alatt" o. v. 62x55 cm

S. l. p.: Grünwald B. Rizaltai ai: 18000 ft.

"Virágrendelet" o. v. 53x65 cm S. l. p.

Varyi Grünwald Beta lelle

Rizaltai ai: 18000 ft.

1935.

"Füvészek a Balatonnál" o. katon 45x61 cm

S. l. p.: Varyi Grünwald Beta Balaton lelle

Rizaltai ai: 12000 ft.

Wahy: Grimald Beta

BAV 53. Kapaureti Bp. 1980 december

Wäyzi Grünwald Bete
(Sommerjourn 1867 - Sp. 1940)

"Vivayecher väsäban" o.v. 10x60cm

J. l. p.: Wäyzi Grünwald Bete, RuWaltari'ai: 15000 ft.

"Gombaredi gyereber" o. fa. 85x99cm

J. l. p.: Wäyzi Grünwald Bete (fürutt)
RuWaltari'ai: 20000 ft.

"Vikas elött" o.v. 100x100 cm

J. l. p.: Wäyzi Grünwald Bete
RuWaltari'ai: 25000 ft.

"Learyoh a vitparton" o.v. 96x82cm

J. l. p.: Grünwald Bete RuWaltari'ai: 18000 ft.

"Alfeld gemes rüttel" o.v. 36x45cm

J. l. p. Wäyzi Grünwald B.
RuWaltari'ai: 8000 ft.

BHV 57. Reparatur. Jhr. 1982. wofür

Wichtig! Grundwandel Netz

Pasteiner Gyula Érem

1977	+F. Tóth Rózsa, Prokopp Mária
1978	Hárs Éva
1979	Végh János
1980	Kovács Péter
1981	Bernáth Mária
1982/1983	Török Gyöngyi, Galavics Géza
1984	Szabó Júlia
1985	László Emőke, Nagy Ildikó
1986	Kovalovszky Márta, Beke László
1987	Sinkó Katalin, Szilágyi András
1988	Keserű Katalin

A MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT 1989. ÉVI VÁNDORGYŰLÉSÉNEK PROGRAMJA

Kecskemét, 1989. június 22–24.

Június 22. Városi Tanács díszterme

Fitz Jenő ünnepi megnyitója

Adorján Mihály városi tanácselnök üdvözlő beszéde

Bánszky Pál: A Bács-Kiskun megyei múzeumok negyed százada

Horváth Attila: 25 év régészeti kutatásai Bács-Kiskun megyében

Kulcsár Valéria: Leletmentések, kutatások Lajosmizsén

H. Tóth Elvira: Eredmények és problémák

a megye VII. századi avarságának kutatásában

V. Székely György: Középkori régészeti kutatások

Kecskemét környékén

Telepy Katalin: Iványi Grünwald Béla és képeinek hamisítása

a harmincas években

Keserű Katalin: A magyar szecessziós építészet forrásai

Simon Magdolna: A szecesszió Kecskeméten

Június 23. Egésznapos kirándulás Kalocsára és Bajára – múzeum- és városnézés

Június 24. Kecskemét: városnézés,

múzeumok és kiállítások megtekintése

Bánszky Pál:

A BÁCS-KISKUN MEGYEI MÚZEUMOK NEGYEDSZÁZADA:
A MEGYE KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYEI

Előadásában — melyet gazdag képanyaggal kísért — ismertette a gyűjtemények alakulását elsősorban az utóbbi 10–12 évben. A gyűjtemények — immár régi tradíciót követve — elsősorban hagyatékok útján, valamint művészek és műgyűjtők ajándékozásai révén gyarapodtak. Az állami költségvetési fejlesztés erre felhasználható része minimális volt. Különösen erős képzőművészeti arculata Kecskemétnek és Bajának alakult ki. Kecskemétnek 1911-ben Nemes Marcell, a neves magángyűjtő 79, Glücks Ferenc 1980-ban 280 jelentős, kvalitásos műtárgyat ajándékozott. Tóth Menyhért, majd özvegye mintegy 8000 darabból álló festmény- és rajzgyűjteményét hagyott a város múzeumára. Az első adományozók kívánsága majd félszázados késéssel valósult meg, mikor is 1983-ban a Cifra-palotában megnyílt a Képtár. Baja város gyűjteményét 1936-ban Oltványi Imre alapozta meg egy jelentős

kollekciónal. 1937-ben közel 40 Nagy István-festmény, míg 1945-ben Telcs Ede 200 érme és szobra került özvegyeik révén a városba. Ezt fejlesztette tovább a nyolcvanas években Márton Aurélné és Miskolczi Ferenc adománya. Baján 1985-ben a helyreállított Vojnich-kúriában nyílt meg a Nagy István Képtár. Kecskeméten az iparművészet is fontos részévé vált a város gyűjteményi profiljának, hiszen több mint tízezer darabot számlál a Játékmúzeum, a Nemzetközi Kerámia Stúdió és a Nemzetközi Zománcművészeti Műhely gyűjteménye. A fenti két város mellett Kiskunhalason Thorma János festményei, Kiskunfélegyházán Holló László képei láthatók állandó kiállításon.

Horváth Attila:

25 ÉV RÉGÉSZETI KUTATÁSAI BÁCS-KISKUN MEGYÉBEN

Előadásában az 1963-ban Kecskeméten tartott első régészeti tájkonferencia óta eltelt időszak kutatásainak jellegét és eredményeit tekintette át. A korszakot a megye nagy területéhez képest csak fokozatosan javuló anyagi és szakember-ellátottság mellett — ebből is következően — a leletmentések jellemezték, amelyek területileg és időben is jó leletegyüttesekkel javították a megye kutatottságát. Az őskorból a madarasi felsőpaleolitikus telep, a Körös-kultúra szakmári leletei és az alpári bronzkori földvár feltárása a legjelentősebbek. A madarasi késő szarmata halomsíros temető és az avar temetők sora mellett a népvándorláskori leletek közül kiemelkedő a kunbányai kagáni sír feltárása és hitelesítése. A megmentett honfoglaláskori sírok és temetőrészletek, Árpád- és középkori temetők, illetve templomok módszeres felkutatása mellett nagyjelentőségű a bátmonostori templom és temetőgyűjtés, valamint Szentkirály középkori falu módszeres feltárása. A megyei gyűjtemények számbavett anyaga megháromszorozódott, ez azonban — a jelenlegi korlátozott kutatási lehetőségek mellett is — tovább növekszik a felgyűlt leletanyag feldolgozásával.

H. Tóth Elvira:

EREDMÉNYEK ÉS PROBLÉMÁK
A MEGYE VII. SZÁZADI AVAR KUTATÁSÁBAN

Előadása bevezetőjében röviden vázolta a háborús károsodás után fennmaradt értékelhető forrásanyagok a leletmentésekkel és a korábban feltárt temetők közreadásával bekövetkezett nagyarányú növekedését. A korai avar szórványleleteket, rangos magányos sírokat, temetőrészleteket, fejedelmi leleteket, valamint a korai, ill. a középső- és késő avarkori temetkezéseket is tartalmazó temetőket sorra véve megállapította, hogy a gazdagodó leletanyag nem szolgált jelentősebb adalékokkal sem a VI. század végi, sem a VII. század eleji legkorábbi megszálláshoz, illetve a IX. századi továbbéléshez. Alkalmassá viszont — nagyobb arányú feltárások hiányában is — a terület VII. századi településtörténetének értékelésére. A leletanyag alapján igazoltnak látja, hogy belső területi átcsoportosításokkal ugyan, de a VII. század folyamán a Kiskunság és környéke temetőinek betelepülése folyamatosan, jelentősebb törés nélkül nyomon követhető. Ugyanez tükröződik a gazdag magányos sírok és a fejedelmi leletek anyagában. Egyetértve utalt azokra az általánosságban még nem elfogadott véleményekre, amelyek szerint a közismert bócsai, kunbányonyi fejedelmi leletek — bár anyaguk jóval korábbi tradícióra utal — a Kiskörös-Vágóhídi dűlő ugyancsak fejedelmi rangú temetőjéhez hasonlóan a VII. század utolsó harmadában kerülhettek a földbe. Így a Duna–Tisza közti fejedelmi központ legalábbis részben párhuzamosítható a dunántúli fejedelmi temetkezések időszakával. Rámutatott azonban előadásában arra is, hogy az érmevel keltezett leletek ennek részben ellentmondani látszanak, illetve megkövetelik egyes — úgy tűnik hosszú élettartamú — tárgytipusok használati idejének pontosabb meghatározását.

V. Székely György:

KÖZÉPKORI RÉGÉSZETI KUTATÁSOK KECSKEMÉT KÖRNYÉKÉN

Az előadó a Kecskemét környékén folytatott középkori régészeti kutatások eredményeit és feladatait ismertette. A történeti adatok szerint Kecskemét határában hat elpusztult Árpád-kori falu volt. Ezek régészeti kutatása már a század húszas éveiben Szabó Kálmán vezetésével megkezdődött. Valószínű, hogy a hat falu egyikének temploma került elő Hetényegyházán, melynek félköríves szentélyű alaprajza az egyik legelterjedtebb formára utal. Hasonló alaprajzú volt az előkerült ladánybenei templom is, bár a Szabó Kálmán által korábban már közölt alaprajzától. Félköríves szentélyű volt az első kisméretű templom Nyárlőrincen is, ahol a gótikus átépítés idején is megőrizték a szentély eredeti formáját. A templom körül feltárt 320 sír közül elsősorban azok érdemelnek figyelmet, melyek leletanyaguk alapján a kunokhoz, illetve a kun művelődési körhöz köthetők, s így vizsgálatuk hozzájárulhat a kun és magyar népesség egymás mellett élésének, kulturális egymásrahatásának jobb megismeréséhez. A XV–XVI. századi sírokban talált tárgyak hasonlóak az ország más középkorból származó temetőinek leletanyagához.

Telepy Katalin:

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA ÉS KÉPEINEK HAMISÍTÁSA A HARMINCAS ÉVEKBEN

Telepy Katalin képekkel gazdagon illusztrált előadásában felidézte Iványi Grünwald Bélának, a Kecskeméti Művésztelep első vezető tanárának festői életművét, fejlődésének főbb állomásait, stílusváltozásait. Iványi pályáját sok siker kísérte, nevét számos elismert és díjazott műve tette ismertté. Különösen cigány és falusi témájú képeit szerette meg nagyon a közönség és szívesen vásárolták. A fokozódó igényeknek egyedül már nem volt képes eleget tenni, és tanítványai segítségével elégitette ki a műkereskedői igényeket. Ez a tevékenység már életében felbátorította a lelkiismeretlen hamisítókat, s mind a mai napig – mint azt a Magyar Nemzeti Galéria Bírálati Csoportjánál szerzett tapasztalatok is bizonyítják – egyre több Iványi Grünwald jelzésű hamis kép kerül forgalomba.

Keserű Katalin:

A MAGYAR SZECCESSZIÓS ÉPÍTÉSZEK FORRÁSAI

A szecesszió ún. nemzeti iránya, látszólagos ellentmondásban tulajdonképpeni céljával, történelmi stílusokat, építészetet (műépítészetet) kívül eső területeket – tradíciókat – és határozott

karakterű kortárs nemzeti építészeti stílusokat mondhat forrásának Magyarországon. Első fázisaként – kb. 1900-tól – Lechner eklektikus stílusát említhetjük, amelyben az épülettípusok európai hagyományai ötvöződtek magyarnak vélt stílusformákkal, illetve az angolok indiai gyarmati építészetének sajátosságai, azon megfontolásból, hogy az utóbbi példaértékű egy nemzeti építészeti hagyományt az európai stílusfejlődésben továbbvivő mód-szerre. Lechnernek – a szecesszióval rokonnak látszó – újítása: a színes épületkerámia mint plasztikai elem és a sík homlokzat megmozgatása céljából rátett dísz, épp e gondolatból fakad, s tovább élt követőinek „virágos” eklekticizmusában. Lechner adott példát az angol vidéki háztípus tradíciójának mintául vételére is, ami azután e század első évtizedében talált követőkre. A szecesszió nemzeties irányának e második fázisában az angol tradicionális-mus közvetlen – építési és megrendelői – kapcsolatok révén hódított (Lajta, Toroczkai) a központi hallra szervezett nyitott tér-szerkezettel, változatos tömegével, enteriőr-ház-kert egységével, a hagyományos anyagok – téglá-, faszerkezetek, mélyen lenyúló magas nyeregteret, tetőtérrel összefüggő lakótér, tetőablakok stb. – figyelembevételével. Az angol modernizmus úttörőinek tartott tradicionalisták (B. Scott stb.) a vidéki-falusi építési tradícióra irányították figyelmüket, aminek „gyűjtése” Magyarországon is ez időben folyt. Az 1910 körüli években – harmadik fázis – építész-eink megtalálták a példát az ugyancsak az angol tradicionális-musra támaszkodó finn ún. nemzeti romantikában népi, nemzeti építészettörténeti hagyomány és modernizmus szerves összekapcsolására. A fiatalok átvették a skandináv kőépítészet hagyományát is éppúgy, mint a belső tér ún. koporsófedését, a boronafalazást, a változatos épülettömeg kőkerítését, a középkorias kapuzatok háromszögletű oromzatba foglalását, bérházaikon a saroktornyos „festői” homlokzatokat. E formák egy része a középkori formákat őrző népi építészet kutatásának eredményeihez kapcsolódott. Magányos példa Medgyaszayé a bécsi szecesszió wagneri villatípusának és a népi építészetben megismert szerkezeti sajátosságoknak, díszítőmotívumoknak az összehangolására, az újnak minősülő vasbeton alkalmazására. Fentiek egyfelől azt bizonyítják, hogy a tradíció Magyarországon is szorosan összefügg a modernizmussal – a szecessziót Angliában és Északon modernizmusnak nevezik, joggal –, másrészt, hogy a magyar modernizmus kibontakozásához, a helyi tradíció lényegének felismeréséhez szükség volt az egyetemes tájékozódásra, a kor legfontosabb építőművészeti gondolatának – organikus funkcionalizmus – és megvalósulási formáinak megismerésére, mert csak így lehetett részévé az egyetemes stílusnak.

A Társulat 1990. évi Vándorgyűlése – az előzetes tervek szerint – Pécsen kerül megrendezésre.

Kiadja: a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat Választmánya
A kiadásért felel a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat elnöke

Technikai szerkesztő: Bardoly István

Tipográfia: Szakál Edit

Készítette: MARKETMIX, 1165 Bp. Petőfi tér 1.

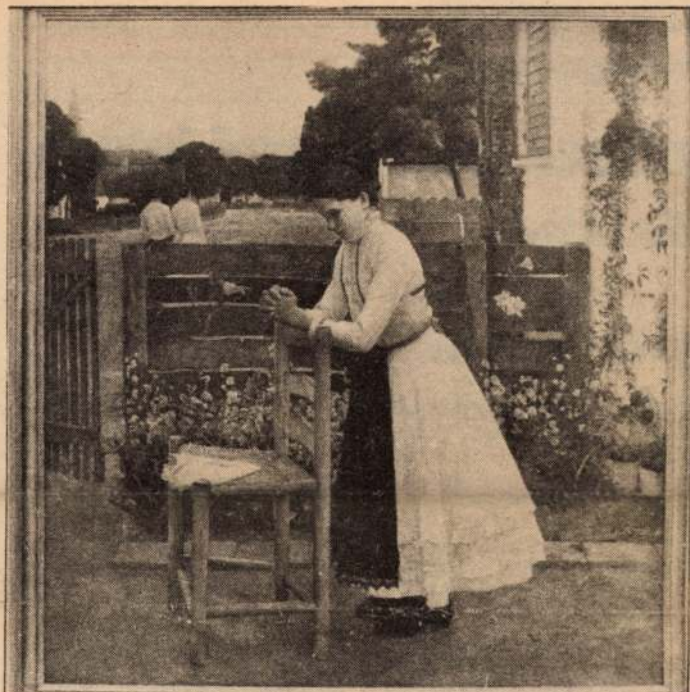
Iványi Grünwald Béla
festőművésze

SZOLNOK MEGYEI NEPLAP

1979 NOV 25

1979. november 25.

1021

Iványi Grünwald Béla: Ahítat

1977 JAN -

Könyvvilág

Iványi Grünwald Béla

1021

GRÜNWALD
1938

Iványi Grünwald Béla festménye Telepy Katalin kismo-
nográfiajából (Corvina)

(Az ír

Ortutay
tésében
bokor m
letve pa
János sz

jával, a pappai, akinek
minden parancsát szó sze-
rint teljesíti, és ezzel amel-
lett, hogy nem hasíthat szí-
jat a hátából, mint már
előbb a két bátyjának, fe-
ne nagy bajokat csinál.

A magyarázók persze
ehhez is hozzáadják a lap-
pangó osztályharc rejtett
értelmét, de senki se veszi
észre, hogy ebben a mesé-
ben egy nagyon érdekes je-
lenség is irodalmi értelme-

 SAJTŐFIGYELŐ

MAGYAR
HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 FEB

Könyvvilág

Iványi Grünwald Béla

1021

A Művészet kiskönyvtára új, Iványi Grünwald kötetéből (Corvina)

480 Ft

zerző tankönyvét
makroszinten egy-
ként használhat-
és gyakorlati köz-
ársadalomtudomá-
tén működő szak-

Közgazdasági.

Kb. 780 oldal, kötve kb. **370 Ft**

A három kötetes kiadványt a Pénzügyminisztérium munkatársai állították össze, szerves kiegészítője a „Kereskedelmi Vámtarifa 1977”-nek. Alkalmazása lehetővé teszi az áruknak a Kereskedelmi Vámtarifa szerinti egységes osztályozását.

T
eb
isz
ón
iv
o
l
at
HU
2. k
(Fo
K
19

1977 MAJ 1 5

ZALAI HIRLAP

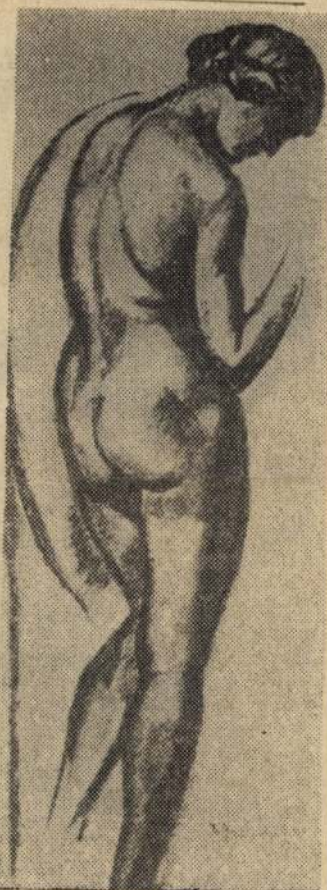
Iványi Grünwald
Béla, festőművész

1021 **110 éve született**
Iványi Grünwald Béla

1867. május 7-én született Iványi Grünwald Béla. Élete, munkássága a múlt század utolsó, és századunk négy első évtizedének mozgalmas időszakára esik. A nagybányai művésztelep egyik alapító tagja volt és éveken át tanára.

Az avantgarde-törekvések támogatójaként 1910-ben önálló művésztelepet alapított Kecskeméten, de hamarosan ennek is hátat fordított, és hol az alföldi festők súlyos és komor paraszti világához, hol Vaszary János franciás könnyedségű művészetéhez, hol pedig Egry József balatoni fényfestészetéhez közeledett.

Kerek ötven esztendőskorát alkotói pályája alatt képek százait festette. Ha festői egyéniségét akarjuk meghatározni, elsősorban az új iránti fogékonyságát, festői látását, nagy színskultúráját kell értékelnünk, és minden stílusváltozását egységes egészszé egybefoglaló vonásként lírai, költői adottságait. Alakját, egyéniségét, festői munkálkodásának közvetlen élményét ma is sokan őrzik emlékezetükben, s ezt Petrovics Eleknel szebben talán senki sem fogalmazta meg: „...Művésznek a javából való volt, embernek szelíd, jóságos, halk és kedves...”

Női akt-tanulmány (1912)

kor pedig a Gyula
péntek este című krit
az új műsor. A megye
lyi művészmoziban ma
nap este a Szertartás
japán filmet tekintheti
az érdeklődők; ugyane
törtökön szerepel Kaniz

Liza Minelli és Gene Hackman a Lucky Lady című amerikai
film főszereplői.

1995. sept. 23.

Iványi Grünwald Béla: Juhász és paraszttasszony.

1892 A nagybányai művésztelep alapító tagja volt Iványi Grünwald Béla festő, aki éppen 55 évvel ezelőtt halt meg Budapesten. Életműve három alkotói korszakra osztható: a nagybányai iskola jellegzetes ecsetvonású képeit a realista plein air törekvéseket tükröző, dekoratív, szecessziós kísérletei váltották föl, s végül az 1920-as években az alföldi festők hatását művészetébe ötvöző impresszionista festő lett.

A nevem és címem a szerkesztőségben, hogy jobban elérj. Köszí!

**Endre
(Szamóca)**

*

21 éves, 171 cm magas, kerékpáros sportolófiú vagyok. Olyan kerékpáros lánnyal szeretnék megismerkedni, aki szeret túrázni, moziba, színházba járni, de nincs kívül mennie. Nem nagyon szereti a diszkózenét, de mégis szeretne egy igazi barátot magának.

Maraton

*

Szemüveges, nem rövid hajú lányok, figyelem!

16 éves, 175 cm magas, szemüveges csabai fiú keres olyan lányt, aki tartós kapcsolatra vágyik és nem dicsőült. Én szeretem a természetet és a jó zenét. Ha magadra ismertél, ragadj tollat és írd a Szívküldibe vagy a címemre, melyet a szerkesztőségben megtalálsz. Válaszok minden levélre! Jelige: Szeretet.

*

János jeligére!

Üzeneted szíven talált, hasonló cipőben járunk. 23 éves, alacsony, barna hajú és szemű, sokat csalódtott, mozirajongó lány vagyok. Ha üzenetem felkeltette érdeklődésedet, válaszolj a Szívküldi rovatban! Jelige: Rossz egyedül.

*

Szexposta

Dr. Bordás Sándor rovata

„Orgazmus nélkül” — jeligére levelében egy 31 éves nő a következőket írja: 9 éve vagyok házas, két gyermekünk van. A problémám, hogy még soha nem éltem át az orgazmust, nem tudom mi az... A férjem elég durva ember, de a családért mindent megtesz. Amikor megkíván, már jön is, mindenféle bemelegítés nélkül, és nekem ilyenkor gyakran fáj, nemhogy jó lenne. Előfordul, hogy éjszaka rám fordul, s egy perc alatt megvan. Ő alszik tovább, én meg idegesen bámulok ki az ablakon, és nem tudom, hogy mit csináljak...

— Asszonyom, problémájuk valószínűleg a szexuális kulturátlanságból eredő zavarok közé sorolható. E probléma többnyire a nők számára kellemetlen, mert számukra okoz szexuális kielégületlenséget. Még az intellektuális pályán dolgozó emberek többsége sem rendelkezik kellő információval a női orgazmusról, a női kielégüléshez szükséges feltételekről. A férfiakban az a hiedelem él, hogy a nemi élet a nők számára is ugyanúgy automatikus élvezettel jár, mint számukra. Pedig ez egyáltalán nem így van. Több szexuálpszichológiai kutatás igazolta, hogy a nők viszonylag hosszú ideig tartó ingerlést, ún. előjátékot igényelnek ahhoz, hogy kialakuljon bennük a kellő szexuális feszültség, ami azután egy ideig állandó szinten marad (ez az ún. platófázis), ha az ingerlés megfelelő módon tovább folytatódik. Ezt követi a kielégülés hirtelen felfutó feszültséggörbéje. Ha az orgazmus után az ingerlés tovább tart, a nők többsége ismételt orgazmusra képes. Nincs tehát olyan „ingerszünet”, mint a férfiak kielégülése után. Az orgazmus élményének sokféle változata, egyedi sajátossága van. Nagyon sok nő nem áttöréssel él át, hanem a platófázis kellemes állapotának viszonylag kismértékű fokozódásaként. Sokszor már a platófázis is olyan kellemes élmény, hogy nem különíthető el az orgazmustól; esetleg orgazmus nélkül is elegendő ahhoz, hogy valaki a nemi életét

Középiskolások kémiaversenye Tatán

Az Irinyi János országos középiskolai kémiaverseny megyei döntőjét a napokban rendezték meg Tatán. (Ezzel egy időben, ugyancsak az országos versenyt előkészítő döntők zajlanak a középiskolák legjobb tanulóinak részvételével valamennyi szaktárgyból.) A résztvevők Komárom megye nyolc általános gimnáziumának első és második osztályos tanulói voltak. Minden gimnázium négy tanulóval, az esztergomi Dobó Katalin és a tatabányai Eötvös pedig öt-öt tanulóval nevezett (lévén e két helyen kémia tagozatos osztályok is). A megyei döntő színhelye a Jávorka Sándor Mezőgazdasági Szakközépiskola előadóterme és laboratóriuma volt. A háromórás versenyfeladat írásbeli és gyakorlati részre oszlott. Az írásbeli vizsga során mintegy 30 kérdésre kellett válaszolni az általános és szerves kémia témaköréből. A gyakorlati feladat során az elsőknek sav-bázis titrálást kellett elvégezni, a másodikok pedig ismeretlen kationt kerestek.

A versenybizottság elnöke dr. Baranyai Vince, megyei kémia szakfelügyelő volt. A diákok részére a szakköri foglalkozásokon túlmenően az ajánlott szakirodalom áttanulmányozása nyújtott segítséget. Az országos döntőre Győrben kerül sor május első hetében. Ide a legjobb eredményt elérték közül hat főt neveznek be megyei csapat formájában. Emellett egyénileg is versengnek négy különböző kategóriában (így a tagozatos és a kísérleti osztályosok).

Komárom megye 1976-ban is több jó eredményt ért el az országos mezőnyben. A verseny célja a kémia iránt érdeklődést és átlagon felüli készséget mutató tehetségek felkutatása.

A zsűri az összesített pontszám alapján állapította meg a sorrendet a megyei verseny zárásakor. A következő tanulók nyújtottak kiemelkedő teljesítményt, egyben ők képviselik megyénket az országos döntőn:

I. osztályosok: **Strádl János** (Kisbér, Tánácsics) **Süvegh Károly** (Tata, Eötvös), **Muzsai Piroška** (Esztergom, Dobó).
II. osztályosok: **Zala Éva** (Tatabánya, Árpád), **Köles Gábor** (Dorog, gimnázium), **Kulcsár Ibolya** (Esztergom, Dobó).

L. A.

Telepy Katalin:

Iványi Grünwald Béla

Százöt esztendővel ezelőtt, 1867-ben született Iványi Grünwald Béla festőművész, akiről most kismonográfia látott napvilágot — Telepy Katalin művészettörténetes tollából — „A művészet kiskönyvtára” sorozat legfrissebb köteteként. Ez a Corvina-kiadvány egyébként az első átfogó pályakép a mesterről, aki a nagybányai művésztelep egyik megalapítója volt, majd pedig Kecskeméten és a Balaton-somogyi partján festette táj- és életképeit, aktábrázolásait, csendéleteit.

A művész — aki Budapesten, Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait — naturalista kezdetek után az impresszionizmus követője lett, de 1910 körül Gauguin poszt-impresszionizmusa, a stilizáló törekvések és a szecesszió is megérintette őt. A magas kort megért, termékeny mester alkotásai között olyan remekművekre bukkanunk, mint az „Anarchista összeesküvés sorot húznak”, a „IV. Béla visszatérése a tatárjárás után”, a „Völgyben” című két-figurás kompozíció, a „Szénaboglyák télen”, a Nagybányán festett „Bérec között”, az eleven korloritú „Ruhaszárítás”, a „La-

kodalomra készülő cigányok”, a konstruktív szemlélethez való közeledésről tanúsító „A kecskeméti piac télen”, a „Női akt tájban”, az Egry József műveivel vetekedő, színekben és fényekben fűdő „Balaton”, a „Virágok” vagy a „Körtés csendélet”.

Iványi Grünwald Béla mint művészpedagógus is jelentős volt: tanítványai közé tartozott — többek között Czöböl Béla, Perrott Csaba Vilmos és Boldizsár István is.

Az 1940-ben elhunyt mester a 30-as években sokat dolgozott a műkereskedelem számára; e munkái nem voltak annyira elmélyültek, mint a korábbiak. Telepy Katalin értékes tanulmányából és a gondosan összeválogatott képanyagból azonban kitűnik, hogy — öregkori, kisebb igényű képei ellenére — Iványi Grünwald a századforduló és a századelő egyik nagy tehetséges magyar festője, művésztünk egyik klasszikusa volt, akinek legjava munkáit dús színek, élénk temperamentum és életöröm jellemzik. E művek ellenállnak az időnek és a múlt emberöltők ízlésváltozásainak.

Dévényi Iván

Homo ludens — az üzemi galériában

1.

Hogyan került a „Játszó ember” az üzemi galériába? Mielőtt erre válaszolnék — azt mondanám el, hogyan került az „üzemi galéria” Tatabányára.

A szállítási üzem — a felsőgallai szénosztályozó — épületében járunk. A földszinti tágas terem, az úgynevezett felolvasó az utóbbi néhány hónap alatt alaposan átalakult. A metamorfózis nyomán gondosan berendezett, tágas, világos, jó színdinamikájú terem alakult ki — új céllal, a kultúrálódás szolgálatára.

A bejáratnál ott egy kis színes-díszes tábla, rajta a felirat: Üzemi galéria. Krajcsirovits Henrik kiállítása.

Hogyan jutottak el ideig a szállítási üzemben, hogy megnyitották a megyeszékhelyen az első üzemi galériát. Bán János, a szállítási üzemek igazgatója kissé tréfásan, de azért nagyon komolyan válaszol:

— Megvallom, nem elsősorban a művészet támogatásának szándékát vezetett bennünket — ez nem is a mi feladatunk. Mi a dolgozók számára szeretnénk itt biztosítani a művelődés újfajta lehetőségét. Mintegy négyszáz ember dolgozik itt — a mindennapi munkájuktól természetesen távol esik a művészet — mégis jó, hogy közelebb kerülnek hozzá — s időről időre a munkahelyükön is láthatnak kiállítást, részt vehetnek iró-olvasó találkozókon — s könyvet kölcsönöznek a könyvtárból.

Hogy kié volt az ötlet, ki volt a kezdeményező? Már nem is lényeges. A lényeg: a múlt év őszén egy alkalmi kiállítás során „felfedezték”: valóságos kiállítótermet lehet varázsolni a „felolvasóból”. Kiállítótermet és kultúrthelyiséget, mert természetesen a terem egyéb rendezvények céljára is szolgál. A legfőbb funkciója azonban, hogy üzemi galéria legyen és folyamatosan kiállításoknak adjon otthont.

Ehhez teremtették meg a feltételeket. A falakat képzőművész szaktanácsai nyomán festették ki — hogy a színdinamika is fokozza az esztétikai élményt. Az oszlopokat

fa burkolatokkal látták el. Sok szép virág díszíti a termet. A hátsó falra drapéria került — azzal a funkcióval, hogy hangsúlyt adjon a kiállított képeknek.

2.

Elsőként Krajcsirovits Henrik kiállítása nyit meg az üzemi galériában — a tatabányai művészklub tagjai pedig ellátogattak egy este, és találkoztak a szállítási üzem vezetőivel, dolgozóival. Három képzőművész: Krajcsirovits Henrik, Szendőfi Pál, Karkus István pedig — élve a lehetőséggel — egy kis gyakorlati rajzolgatás keretében beavatták a grafika műhelytitkaiba a résztvevőket. Krajcsirovits Henrik a linómetszés fortélyait magyarázta el, és ki-ki elkészítette a maga első linómetszetét. Szendőfi Pál a litográfia, az alufotó technikai lehetőségeiből adott felvilágosítást, és aztán ismét volt rá mód, hogy a résztvevők maguk is megpróbálkozzanak egy-egy papírkarc alkotásával. Karkus István a rézkarc technikáját ismertette, bemutatva e bonyolult grafikai eljárás szépségeit, érdekességeit — de nehézségeit is.

Szóval, a „komoly” hallgatóság tagjai „játszó emberek” váltak két órára, s kitűnő hangulat alakult ki. Jöjessen mindenki számára a játék, a technikai erőpróba — de azért a képzőművészeknek sem kell tartaniuk attól, hogy elárlalva műhelytitkaikat konkurrenciát teremtenek a maguk számára.

3.

Jól sikerült hát a „premier” az üzemi galériában. S az első kiállítást folytatás is követi majd. Még ma délután, hogy április közepén melyik tatabányai művész képei kerülnek az üzemi galéria falaira.

A berendezés sem teljesen kész még. Tárlok is beszeresnek, hogy egyéb érdekességeket, dokumentumokat is bemutatthassanak.

— Az épület falára pedig két tábla kerül — magyarítja Bán János igazgató. — Az egyik tábla az üzemi galériá-

ról ad hírt — mert szeretnénk, ha mások is jönnének, mások is gyönyörködjenek az itt kiállított képekben. A másik tábla egy újabb érdekességünkre hívja fel a figyelmet...

Hogy mi ez az érdekesség? Az épület előtt frissen kialakított, parkosított területen egy aprócska — de majd nagyra növekedő — fenyő látható. Különleges fenyő ez, Dél-Amerikában honos mammutfenyő, a Sequoia Gigantea, amely ott 150 méteresre is megnő. Magyarországon ritka — sok utánjárás után a kámonai arborétumból sikerült megszerezni.

Bán János nagyon sok mindent tud a fákról, a fenyőfélékről. Nem véletlen, mert mint tréfásan megjegyezte, nem csak balett-táncos volt az operában, de kertészkedett is élete egy szakaszában. A zenéről, a növényekről nagyon sokat tud — a mammutfenyőről még többet.

Ezekből a fenyőfélékből alakult ki sok millió évvel ezelőtt az alattunk elterülő szenttenger. Ezt szeretnénk itt bemutatni — a különleges mammutfenyő segítségével. Erre hívja majd fel a figyelmet egy szerény táblácska az üzem falán.

Ez a kis mammutfenyő-csemete kissé jelkép is — azt jelzi, hogy becsüljük a szállítási üzemben értékeinket, a múlt érdekességeit. S talán az sem véletlen, hogy itt találhatunk módot az első üzemi galéria létrehozására.

Gombkötő Gábor

Rádió- és tv-műsor

KOSSUTH RADIO
3.27. Rúgók és virágok.
3.37. Vonósnyegyes.
3.34. Engyem, bonyem...
3.53. Ibert: Játék.
10.05. Iskolarádió.
10.35. Versek.
10.40. Operarézl.
11.00. A Magyar Nyelv Hete.
11.45. Enekkarok.
12.55. Táncezen.
13.20. Népi zenekar.
13.52. Feklyavivők — XII.
14.25. „Nyitnikék”.
15.10. Nótafa.
15.30. Polkák.
15.38. Beethoven-verseny.
16.05. Huszas stúdió.
17.07. Zongoraverseny.
17.39. Katedra.
18.00. Népdalfeld.
19.15. Operarézl.
19.55. Hangverseny.
20.40. Láttuk, hallottuk.
22.20. Tíz perc külpol.
22.30. Dzsessz.
23.20. Előadóművészek.
0.10. Könnyűzene.

17.25. Természetbarát.
17.45. Öt perc meteorológia.
17.50. Quintipor és Titanilla.
18.25. Mindenki közlekedik...
18.40. Megjűlűs (3).
19.10. Esti mese.
19.20. Tévétorna.
19.30. Tv-híradó.
20.00. Ki mit tud?
22.30. Delta.
23.10. Tv-híradó 3.

2. MŰSOR

20.00. Hans Frank naplója.
21.20. Tv-híradó 2.
21.40. Vezényel a szerző.

BÉCSI TV

10.30. Sí-versenyek.
17.30. Kicsinyek műsora.
17.30. Jó éjszakát gyerekek!
18.00. Tv-Konyha.
18.30. MI.
19.00. Osztrák képek.
19.30. Tv-híradó.
20.00. DERRICK.
21.10. Dokumentumfilm.
21.55. Filmösszeállítás.
22.10. Kalandorok. Film.
0.00. Hírek.

II. PROGRAM

18.30. Fotóbarátok.
19.30. Iskolatelevízió.
20.00. Dokumentumfilm.
21.10. Filmbartók műsora.
22.30. Riportfilm.
23.10. High Chaparral.

POZSONYI TV

9.05. Orvosi tanácsok.
9.15. Bejegyzés az emlékkönyvből.
10.45. Jezerka-stúdió.
11.25. Ipari tanulók műsora.
14.45. Tv-film.
16.30. A borzalom napjai.
17.25. Fialatok Tv-klubja.
18.40. Esti mese.
19.00. Tv-híradó.
19.30. Szórakoztató műsor.
20.15. Albertók. Tv-játék.
21.30. Tv-híradó.
22.00. A rendőrség közbelp.
23.40. Mi ketten és az idő.

2. MŰSOR

15.50. Gyermekműsor.
16.20. Dalok.
16.50. A csavargó vitorlása.
17.15. Bohóckarnevalé.
18.25. A dárni-i csanka műsora.
19.30. Egyedül az istenek ellen.
21.45. Csokor a csokorból.
22.10. Krimi.
23.00. Operabárók.

PETŐFI RADIO
8.05. Operarézl.
9.33. Nóták.
9.15. Műemlékvédelem.
9.33. Tánedalogok Berlinből.
10.00. A zene hullámhosszán.
11.30. Felépült a házunk.
12.09. Dzsessz.
12.33. Operarézl.
13.15. Versek.
13.33. Tavasz madrigál.
14.00. Kettőtől ötig...
17.00. Ötödik sebesség.
18.03. Mindenki iskolája.
18.33. Könnyűzene.
19.30. Szó.
20.00. Népi zenekar.
20.33. Falusi esték.
21.31. Dalszínház.
23.22. Versek.

3. MŰSOR

14.05. Olasz muzsika.
15.00. Zenekar muzsika.
17.00. Dzsessz.
17.30. Visszapillantás.
18.03. Rádióhangversenyekről.
18.33. Haydn-művek.
19.15. Iskolarádió.
19.33. Az esszéírás mesterei.
20.03. Bach-művek.
20.50. Operarézl.
21.42. Vonósnyegyes.

BUDAPESTI TV

9.23. Tévétorna.
9.30. Lottósorsolás.
10.00. Kuckó.
12.05. Iskolatévé.

Stúdió-mozi a képzőben

Néhány hónapja stúdió-mozit avattak az esztergomi Tanítóképző Főiskolán. Nagy Lajos főigazgatótól kérdeztük meg, milyen elgondolások előzték meg a mozi megnyitását. Mert hogy nagyon fontos, az oktató-nevelő munkában eredményesen felhasználható — különösen a népművelők képzésében — ahhoz kétség sem férhet.

Egy éve ültünk össze a megye közművelődési életének vezetőivel — mondja a főigazgató —, s akkor határoztuk el az együttműködést a főiskola és a művelődésügyi intézmények között. Az akkori megállapodások lassan valóra válnak. Így például jó a kapcsolatunk a megyei művelődési központtal, a megyei múzeumokkal, a könyvtárral. A megyei könyvtártól nagyon sok szlovák nyelvű könyvet kaptunk, s ezeket — a szakmai segítséggel együtt — szintén hasznosíthatjuk a szlovák anyanyelvű pedagógusok képzésében. A moziüzemi vál-

lással kötött megállapodás eredményeként valósult meg az intézetben a stúdió-mozi.

A filmet, mint a szemléltetés egyik formáját szervesen beépítik, beillesztik az oktató-nevelő munkába. Vonatkozik ez a tanítójelöltekre, de a gyakorló iskolásokra is. A stúdió-mozit, mely 700 személy befogadására alkalmas, az egyik bemutatóteremben alakították ki. Természetesen a terem ezentúl is használható előadások tartására, hospitálásra stb. E egy igen fontos elképzelésünkről is szólunk. A filmklubmozgalmat — sok fórumon esett már róla szó — ki kellene terjeszteni az általános iskolásokra is, hiszen a filmművészeti nevelést már ilyen korban ajánlatos lenne elkezdni. Nos, a tanítóképzőben éppen az alakítandó gyermekfilmklubok számára képeznek a jövőben klubvezetőket.

— Arra is törekszünk — mondja Nagy Lajos főigazgató —, hogy premier előtt, infor-

mációs vetítéseket szervezzünk, találkozzunk az írakkal, rendezőkkel, szóval olyasféle filmműhely szeretnénk létrehozni, mint amilyen a megyei oktatási igazgatóságon működik. Természetesen játékműveket is vetítünk hallgatóinknak, s ezzel segítjük a szabad idő helyes, tartalmas eltöltését, a művészeti nevelést, az ízlésformálást. Minden játékfilmet megbeszélünk, vitát szervezünk a bemutató után.

Figyelemre méltó a tanítóképző intézet távlati elképzelése is: szeretnék felkészíteni a környék és a város pedagógusait a film fokozódó felhasználására az oktatásban. A stúdió-mozi jótékony hatása pár év múlva a tanítóképző falain kívül is érződni fog. Erre a tanévre már megrendelték a szükséges filmeket, a vetítést saját erőből végzik. Szólnunk kell a Komárom megyei Moziüzemi Vállalat önzetlen, megértő segítségéről is, hiszen a vállalat

biztosította a stúdió-mozi teljes felszerelését, berendezését. Az órák filmre vétele, újra lejátszása, levetítése nagyban segíti az oktató-nevelő munkát. A stúdió-mozi teljesen beilleszkedik az intézet zárt tv-rendszerébe.

A mozi létrehozása lehetővé tette, hogy a tanítóképző-sők két filmklubját — a művelődési központ stúdió-mozi-jából — behozzák az intézetbe. Ezen kívül megalakították a gyakorló iskolások filmklubját is. Az orosz nyelv oktatásához szinkronizáltak, orosz nyelvű filmeket használnak. De sorozatok segítik az olyan tárgyakat, mint a pedagógia, a népművelés, a speciális kollégiumok.

A stúdió-mozi új tartalmait, szintén, lehetőséget visz az esztergomi tanítóképző oktató-nevelő tevékenységébe. S ha sikerül megvalósítaniuk azt a távlati elképzelésüket, hogy a környező községek, a város pedagógusainak is filmművészeti nevelésre felkészítő műhelyvé válják, akkor felmerülhet a segítségnyújtás a filmkultúra terjesztésében.

— ez —

(Folytatás a 2. oldalról)

lönösen nagy jelentősége van eszméink tisztasága megvédésének, a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazásának, a testvérpártok proletár internacionalista egységének. Pártunk ezen az elvi alapon támogatja a rendszeres két és sokoldalú véleménycserét, a közös ellenség ellen vívott harc tapasztalatainak egybevetését, az akciók egyeztetését. Sikra száll a testvérpártok Berlinben megerősített, a marxizmus-leninizmus elveire épülő kölcsönös internacionalista solidaritásának erősítéséért.

Kedves Elvtársak!

Az a harc, amelyet a kommunista világmozgalom az emberiség boldog, békés jövőjéért vív, mint egy évszázada vív, 60 évvel ezelőtt a népek sorsára kiható világtörténelmi jelentőségű győzelmet aratott: 1917. november 7-én győzött Oroszország proletariátusa, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója a mi nagy ünnepünk is. Az évforduló tiszteletére a legnagyobb magyar vasas üzem, a Csepel Vas- és Fémművek szocialista brigádjai munkaversenyt kezdeményeztek. Felhívásuk széles körű visszhangra talált hazánkban. A kezdeményezés október forradalmi szellemében született és a szocialista építési mai feladatainak megoldását segíti.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójáról történő méltó megemlékezéssel nem csak a történelmnek adózunk. A Szovjetunió népei méltán lehetnek büszkéek a hat évtized hősi harcainak és odaadó munkájának hatalmas eredményeire, és a mi népeink is a világ elé tárhatják a megvalósuló és világrendszerévé vált szocializmus nagyszerű vívmányait.

Díszvacsora a nagykövetségen

A magyar párt- és kormányküldöttség NDK-beli látogatásának utolsó hivatalos eseményére csütörtökön este a Magyar Népköztársaság berlini nagykövetségén került sor: Kádár János díszvacsorát adott NDK-beli vendéglátója és házigazdája, Erich Hoenecker tiszteletére. A szíves, testvéri légkörű vacsorán a tárgyaló delegációkon és a szakértőkön kívül részt vettek az NDK párt- és állami vezetői.

Lázár György miniszterelnök pohárköszöntőt mondott.

Lázár György miniszterelnök pohárköszöntőjében a többi között hangsúlyozta:

— Mindannyiunkra mély benyomást tett és maradandó élmény számunkra az a forró hangulatú barátságai nagyszülessé, amelynek részesei lehetünk ma délután a köztársasági palotában. Igaz, és őszinte megnyilvánulása volt ez a Magyar Szocialista Munkáspárt és a Német Szocialista Egységpárt, a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság testvéri barátságának és internacionalista összefogásának.

Lázár György hozzáfűzte: — Országaink politikai, gazdasági, kulturális kapcsolatai széles körűek, és minden területen állandóan tovább bővülnek. Közülük szeretném külön is kiemelni gazdasági együttműködésünk dinamikus növekedését. Megelégedéssel szólhatok arról, hogy kölcsönös áruforgalmunk ebben az öt éves tervben megközelíti az 5 milliárd rubelt. Öröndetes és fontos tény, hogy gazdasági együttműködésünkben egyre fontosabb szerephez jut a termelési kooperáció és a szakosítás, amelynek együttes részaránya 1980-ban el fogja érni az árucseréforralom egyharmadát.

Lázár György pohárköszöntőjében aláhúzta, hogy a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság népeinek testvéri barátsága és annak további elmélyítése kö-

Végezetül: küldöttségünk nevében köszönöm azt a lehetőséget, hogy e nagyszerű barátság gyűlés keretében találkozhattunk a Német Demokratikus Köztársaság fővárosának dolgozóival. Köszönjük a nagygyűlés valamennyi résztvevőjének a baráti, elvtársi fogadtatást.

Kívánjuk a testvéri Német Demokratikus Köztársaság kommunistaiknak, dolgozó népeinek, hogy további kimagasló eredményeket érjenek el hazájuk felvirágztatásában, szocialista közösségünk erősítésében, a szocializmus és a béke ügyének szolgálatában. Szolidaritásunk ezekben a napokban elmélyült és tovább erősödött. További munkánkhoz, harcunkhoz nagy erőt ad annak tudata, hogy a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság népei között szoros a barátság és együtt haladnak előre a szocializmus és a béke zászlaja alatt.

Eljen a Német Demokratikus Köztársaság és vezető ereje, a Német Szocialista Egységpárt!

Eljen a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság megbonthatatlan testvéri barátsága!

Eljen a szocialista országok testvéri közössége!

Eljen a szocializmus és a béke!

Kádár János szavait a nagygyűlés résztvevői újból és újból lelkes tapssal és éljenzéssel fogadták. Beszédének befejezésekor nem akart szünni a két nép testvéri összetartozásának, igaz barátságának, a két ország pártjainak, vezetőinek élteése.

Az FDJ — az NDK ifjúsági szervezete — tagjai átadták Kádár Jánosnak kedves ajánlédokukat: egy nagyméretű macskót, Berlin jelképét.

Az Internacionálé hangjával véget érő nagygyűlés híven fejezte ki azt a testvéri fogadtatást, amelyben a magyar párt- és kormányküldöttséget egész NDK-beli látogatása során részesítik.

zós ügyünk. Barátságunk további erősítésének szilárd alapja, hogy teljes a nézetazonosság közöttünk minden fontos elvi, politikai kérdésben szögezte le.

Willi Stoph, az NDK Minisztertanácsának elnöke, pohárköszöntőjében a többi között kijelentette, hogy „a teljes nézetazonosság jegyében lefolyt gyümölcsöző véleménycserénk jelentős és meszezható eredményei nagy örömmel és megelégedéssel töltöttek el bennünket. A gondolkodásnak és cselekvésnek ez az azonosasága közös világnézetünkön, a marxizmus-leninizmuson és a szocialista nemzetköziség elvein alapul”. Hozzátette:

— Egyetértésben növelni kívánjuk erőfeszítéseinket azért, hogy a szocialista gazdasági integráció céljait és alapelveit megvalósítva, még hatékonyabban hasznosítsuk népgazdaságaink érdekében és népeink javára országaink anyagi és szellemi erőit. Ehhez mindenképp hozzájárul a két ország gazdasági és tudományos-műszaki együttműködésének bővítése és elmélyítése.

Willi Stoph kijelentette: — Itt-tartózkodásuk alatt ismételtlen meggyőződhetek arról a mély barátságról és azokról a testvéri érzelmekről, amelyeket a testvéri magyar nép, a magyar munkásszövetség és annak marxista-leninista pártja íránt az NDK dolgozóit tanúsítanak. Még egyszer biztosítani szeretnénk önöket, kedves magyar barátaink és elvtársak, hogy minden erőfeszítést megteszünk az Önök baráti látogatása során kötött megállapodásoknak, népeink és államaink javára való folyamatos és maradéktalan teljesítése érdekében.

A magyar párt- és kormányküldöttség NDK-beli hivatalos, baráti látogatásáról pénteken hazautazik Budapestre.

Tanácsstagi pártcsoport-értekezlet Tatón

Csütörtökön délután munka-értekezletet tartottak a tatabányai tanács kommunista tanácsstagi. Elemezték, értékeltek munkájukat. Foris Jánosné, a Hazafias Népfrent városi bizottságának titkára szolt azokról az elképzelésekről, hogy minden körzeti népfrentbizottság mellett ki akarják építeni a tanácsstagi csoportokat. Ez életszerűbb,

gördülékenyebbé tenné a munkát. Gombkötő László, a városi pártbizottság titkára a kommunista tanácsstágok példamutatására, kezdeményező szerepére utalt a munkaértekezleten. Fontos feladat vár a tanácsi testületekben, bizottságokban a kommunista, vitakészségükkel, véleményükkel segíteniük kell a tanács munkáját — hangsúlyozta.

Nemcsak elültetik, gondozzák is a fákat

A Hazafias Népfrent megyei elnökségének környezetvédelmi bizottsága már a múlt esztendőben megkezdte az idei fásítási program előkészítését. Sikertült például adatokat gyűjtenie, hogy városunként, illetve községként mennyi csemetére lenne szükség.

A környezetvédelmi bizottság szerdai, Tatabányán megtartott, ülésén alapvető elvként fogadta el, hogy csak a lakosság segítségével érhetnek el számottevő eredményt. A tanácskozáson részt vettek a városi népfrentbizottságoknak környezetvédelmi irányító alelnökei is. Ok mondták el, milyen vállalatok, szocialista brigádok, iskolák és intézmények jelentették be részvételüket az akcióba. A bizottság közönséget fogadta a vállalatok és felhívta az alelnökök figyelmét, hogy kérjék a társadalmi szervek, elsősorban pedig a KISZ-támogatását.

Eddig több mint 60 ezer forint értékben igényelték fa-csemetéit a megyében. Tatabányán például a városi tanács 8, a Tatabányai Szénbányák szocialista brigádjai 10, az iskolák 5 ezer forint értékben kérték fa-csemetéiket. Tatóról 12, Oroszlányról 6 ezer forintot igénylős érkezett. A fácskákat díjmentesen kapják meg az ültetésre vállalkozók. A kívánságok teljesítését nagy gondnal kell megterelni, ugyanis a készletek nem kiméthatatlanok.

Figyelemre méltó a tatabányai Eötvös Gimnázium növendékeinek szándéka. A tanulók ugyanis nemcsak ültetik, hanem gondozzák is a csemetéket. Nagyon jó lenne — foglalt állást a környezetvédelmi bizottság —, ha a különböző szervek, mint a lakóbizottságok, vállalkoznának ilyen szerepre. A közérdek kívánja meg, hogy övjük, ápoljuk közterületeink növényvilágát. Vonatkozik ez az elv érdeinkre is — hangsúlyozta a népfrent speciális testülete. — Tömegesen keresték fel dolgozóink az erdősegeket az elmúlt években. Bizonyos,

hogy a természetet kedvelők száma tovább emelkedik. A megyében dolgozó erdőszetek több száz hektáron telepítenek erdőket.

Elsősorban a szemlélet változtatásával mutathatunk fel eredményt. Ezt a célt szolgálja a madarak és fák napjának megünneplése. Márciusban, áprilisban és májusban meggyeszerbe kirándulásokat szerveznek. Elsősorban a fiatalokkal igyekeznek megértetni, hogy az erdők védelme mennyire fontos a magunk és a jövő nemzedéke számára.

A környezetvédelmi bizottság foglalkozott lakóhelyünk rendjével is. Felkérte a népfrentbizottságokat, szervezzék — együttműködve a tömegszervezetekkel — a tavaszi nagytakarításokat. Községekben környezetvédelmi napokat, városokban pedig heteket kellene tartanunk. Jó lenne, ha június 5-ét — a környezetvédelmi világnapot — tiszta utcákkal, terekkel, kitarított udvarokkal fogadnánk meggyeszerbe. A világnap alkalmából előadásokra, filmvetítésekre hívja meg a népfrent a lakosságot.

Vallomások a munkáról — magnetofon tekerceken

A Hazafias Népfrent megyei pedagógiai bizottságának ülése Esztergomban

„Mit tett a szülői munkaközösség a pályaválasztás segítésében Esztergomban?” címmel vitát rendezett a Hazafias Népfrent megyei pedagógiai bizottsága. Az Esztergomban, a Balassa iskolában megrendezett anketon Pálfalvi Imréné, a városi pedagógiai bizottság elnöke ismertette a hat általános iskolában folyó pályaválasztási, irányítási munkát. Az összejövetelnek nem titkolt tapasztalatszerzés is volt a célja, mert mint elhangzott, Esztergomban a szülői munkaközösségek példamutatóan támogatják az iskolák ez irányú munkáját. Az

érdeklődésre jellemző, hogy a pedagógiai bizottság ülésére számos szülő is eljött, maguk vállalkoztak arra, hogy beszélgethessenek a pedagógusokkal. A pályaválasztás gondjainak megkönynyítése érdekében.

Esztergomban a pályairányítási munkát már az alsó tagozatos gyermekeknél elkezdik. Az ötödik osztálytól pedig tervszerű és folyamatos pedagógiai munkává fejlesztik ezt. A harmadik osztályos gyermekek számára gyárlátogatást szerveznek. Hasznosnak bizonyul az a kezdeményezés, hogy olyan üzem, gyárat látogattak meg, ahol több gyermek

szülője dolgozik. Jártak — például — a Finommechanikai Vállalatnál, ahol a gyerekek megismerkedtek az egyes szakmákkal, foglalkozási ágakkal. A pályaismereti elkészítések helyesen alakítják ki az ilyen látogatások. Arra is volt már példa, hogy az alsó tagozatos osztályokban a szabadbeszélgetés órákra gyári dolgozókat — rendszerint egy-egy gyermek szülőjét — meghívják, aki kötetlen beszélgetés során vall a munkájáról.

A felső tagozatos osztályok a város és a környék valamennyi üzemét felkeresik. Szocialista brigádok tagjaival beszélgetnek a gyerekek a tájékoztatókat magnetofonra veszik. A munkáról készített vallomások az iskolában feldolgozzák. Rendszeresen ellátogatnak a szakmusképző intézetbe, ahol nemcsak a gyakorlati munkával, hanem az elméleti képzéssel is időben megismerkednek a pályaválasztás előtt álló fiatalok. Gondot fordítanak azokra a gyermekekre is, akik nem végzik el az általános iskolát. A városi pedagógiai bizottság egyik mérnök tagja vállalta ezeknek a fiataloknak a gondozását: szocialista brigádok fogadják védőszárnyuk alá őket, gondoskodnak arról, hogy esti tagozaton elvégezzék az iskolát, szakmát szerezzék.

Az évek óta folyó körültekintő pályairányítási munkának a városban szinte kézzel fogható eredményei is vannak: az idén nyolcadik osztályt végző fiatalok 34,8 százaléka megy szakmusképző intézetbe, szakközépiskolába 40,8 százalék. Mindössze 18 gyermek, azaz 6,3 százalék nem jelentkezett sehova sem. A kedvező eredmények tanulmányozását, a jó példák átvételét szolgálta a Hazafias Népfrent megyei pedagógiai bizottságának csütörtöki közlést.

Fejlesztés előtt a sárisápi tsz tojásteldolgozója

Múlt év tavaszán kezdte meg a termelést a sárisápi Új Elet Tsz budafoki manipuláló tojás- és tojásport készítő üzem, amely már az első évben 60 millió tojást dolgozott fel. Ebből 26 millió a tsz saját, 105 ezer tojóállományának termelése volt, a többi, előzetes szerződések alapján, társzervezők által vásárolták fel.

Az üzem esztendői eredménye bebizonyította, hogy létezését megéri a költségeket. Az itt dolgozók az 1976. évi értékesítési tervet 10,4 százalékkal teljesítették és jelentősen túteljesítették nyereségterületüket is. A tojásosztályozással és csomagolással pedig az élelmiszeripar export-kötelezettségeinek teljesítéséhez is számottevően hozzájárultak. Idei tervük már 85 millió tojás feldolgozását rögzi.

A tervezett építési és gépi beruházás együttesen mintegy 20 millió forintot tesz ki. A korszerűsítés egyben azzal az előnnyel is jár, hogy a munkásszám növelése nélkül évi 150 millió tojásra növekedhet a feldolgozó kapacitása, ami a közös gazdaságnak és a népgazdaságnak egyaránt hasznos.

A beruházásra a tsz anyagi fedezete megvan. A valuta biztosítására a minisztériumtól már korábban ígéretet kaptak. Remélik, hogy rövid időn belül intézkedhetnek a gépek szállításáról, s akkor a terveknek megfelelően láthat munkához az új üzem.

Mivel a tsz-nek előnyös, ha kevesebb tojást vásárol, s inkább saját baromfitelepei termelését dolgozza fel — elhatározták a tojóállomány jelentős bővítését is. Ennek biztosítására a termék nevelését megkezdtek.

IVÁNYI GRÜNVALD BÉLA

Völgyben (vályék)

Budapest 1977/8

A balatonszentgyörgyi Csillagvárban XVII. századi emlékek láthatók

Balaton-szentgyörgy

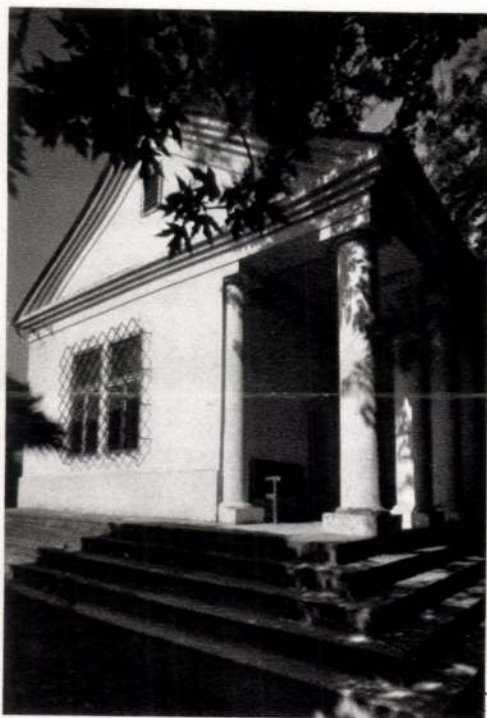
A Balaton déli partjának nyugati végén, néhány kilométernyire a parttól, az egykor nagy kiterjedésű Kis-Balaton nádrengetegének előterében fekszik. Ez a környezet régen meghatározó volt a helybéli népi építkezésre. A hatalmas tölgyfa gerendákra emelt talpasházakat a tórol kitermelt náddal fedték. Mára már csak emlékeztetőnek maradt fenn egy talpasház a Csillagvár utca 68. szám alatt. A Somogy megyei Idegenforgalmi Hivatal állította helyre és rendezte be népi bútorokkal, népművészeti tárgyakkal. Az ide látogató turisták értékes ajándéktárgyakat is vásárolhatnak a balatonszentgyörgyi tájházban.

A község másik érdekessége a hazai és külföldi turisták körében egyaránt népszerű műemlékjellegű épület, mely sajátos négyszögű, csillag alakú alaprajza után kapta nevét: Csillagvár. 1820–23 között épült eredetileg vadászkastélynak. Furcsa, várszerű kiképzése azonban félrevezető volt, ezért nevezték el várnak. Tetőzetét egykor torony egészítette ki. Ma görögkereszt alakú, boltíves mennyezetű pincéjében és földszinti helyiségeiben a XVII. századi Balaton menti törökellenes harcok emlékére korabeli fegyvereket, katonaviselteket, használati tárgyakat — író és világító eszközöket, ivóedényeket, ónkupákat — állítottak ki.

(x)

Somogytúr

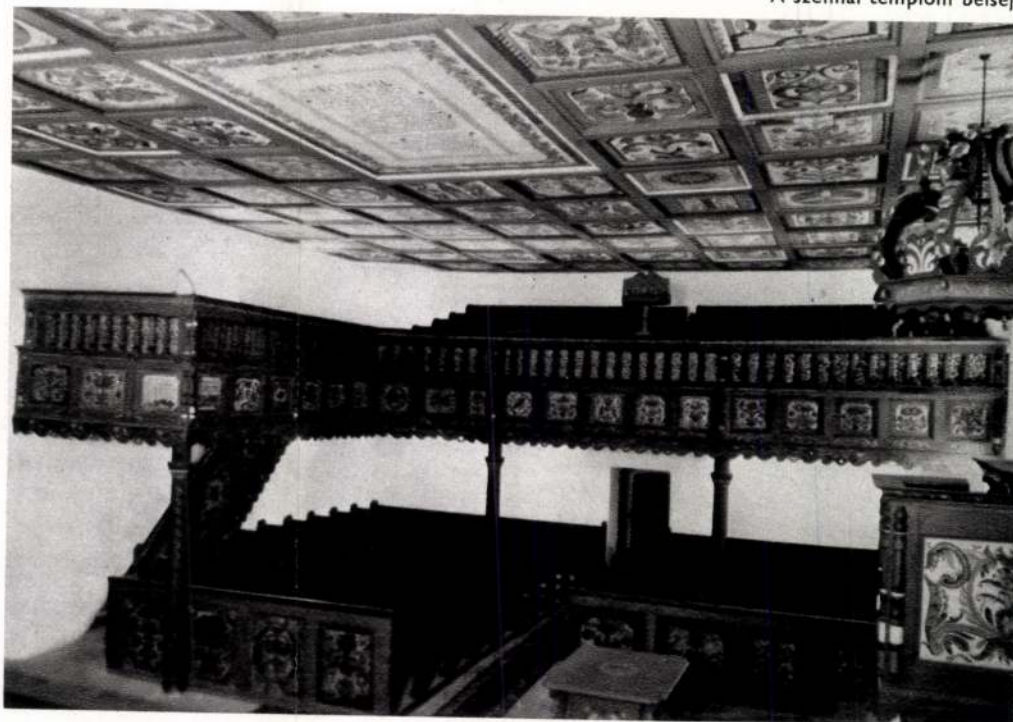
Balatonlellétől alig több mint kilenc kilométerre fekvő, kis somogyi község. Első házai közé érve nagylombú fák alól, gondozott kis parknak beillő kertből szép klasszicista épület bukkan elő, somogyi paraszti festőjének, Kunffy Lajosnak egykori kúriája és műterme. A hajdani műteremben a művész festményeit: „A somogytúri gyermektemetés”-t, a feleségéről készült egzotikusan szép női portrét és sok más, kedvelt témáit feldolgozó festményét — aratókat, cigányokat — láthatjuk a falakon. Kunffy Lajos már a század elejétől fogva szívesen dolgozott Somogytúron, 1943 óta pedig állandóan itt tartózkodott, haláláig. A képtár 1958-ban nyílt meg állandó kiállításaként, azzal a céllal, hogy méltó környezetben és hozzáférhetően állítson emléket a festőnek. A mintegy hetven képből álló tárlat maradandó élményt nyújt a Somogyon átutazóknak vagy a Balatontól ide látogató kirándulóknak, turistáknak.

A Kunffy Lajos-képtár Somogytúron

Szenna

Kaposvártól délre, Szennán lépünk be a Zselicség erdővel borított dombjai közé. A falu központjában, dombtetőn áll az 1785-ben, barokk stílusban emelt műemlék református templom, ami külsőre semmi sem különbözik más református templomoktól. Az alacsony, boltozatos templomajtót kinyitva azonban nagy meglepetés éri a látogatót. Festett táblákkal borított mennyezetre, gazdagon díszített padozásokra, szószékre esik a tekintete. A népies ihletésű és kimeríthetetlen változatossággal festett fatáblák XVIII. századi helybéli asztalosmester munkái. Szennán nemrég még több példáját találtuk a somogyi népi építészet jellegzetes talpasházainak. Ma már egy sincs. A templom alatti útkanyarulatban, gondos előkészítés után, a közelmúltban kezdték meg a falumúzeum építését, ahol majd viszontláthatjuk a szennai házak, emlékek egyikét-másikát is.

A szennai templom belseje

TÓTH MENYHÉRT

1904—1980

NEM LESZ TÖBB KAPAVÁGÁS

A fény költője meghalt. Mert a bérköltők cihelődtek. A gondolat költője meghalt. Mert a mindennapok szónokai föllemelkedtek. Az igazság költője meghalt. Mert az eget szűrke hazugok magyarázták. A megértés költője meghalt. Mert a magukért élők figurái támadásra felsorakoztak. A szabad futások költője meghalt. Mert a vaskerítések között a vácsai megdicsőültek. A félszeg hazák költője meghalt. Mert a szerkezetet az idegen anyag nem tartotta össze.

Kérdéznem tőled: Nélküled hova lesznek alföldi fel- s délvideki transzilvánus és dunántúli kakalevelelmárikák, barkafészusok? Koldus hawayi! Lilijomos florenzi! Az International Ocean habcsibéi hullámcsordái hova lesznek?

Szemöldökbajszod szőrei Keletre Nyugatra kimerednek. Felzseméd lezárujt függönye

paprikák vörös-szarv-ökteleseit eltagadja.

Nem lesz több kapavágás. Se el

se nyál a bütykös ujjak alá.

Csak kéreg és tenyer.

Mert mennybe mentél előlünk mindörökre.

Szólj kisse

Wäygi Grünwaldt Bete

BAU 55. Kopandeli. Sp. 1981. September

Wang, Grunwald Beta
(Somerset, 1867 - Sp. 1970)

"Coping" c. 32x79 cm
Kiliani a: 9000 ft

"Teinpatka" c. v. 70x101 cm
1. K. p.: Wang, Grunwald Beta (Sect)
Kiliani a: 15000 ft

"Ashtakharay" c. v. 80x100 cm
1. K. p.: Wang, Grunwald B.
Kiliani a: 20000 ft

"Kudak a gemes Bithie" c. v. 70x100 cm
1. K. p.: Wang, Grunwald
Kiliani a: 18000 ft

"Aks a vitpatka" c. 30x84 cm
1. K. 6.: 1. Grunwald Beta
Kiliani a: 16000 ft.

Isidoro Guzmán de la

Ivanyi Grünwald Béla

(Szenegyzom, 1867 - Bp. 1940)

"Virágosok szabása" o.v. 80x60 cm J.l.p.: Ivanyi Grünwald Béla
1938.

Kulvártási ár: 18000 ft.

"Nappalnyas táj a Gutenberg" o.v. 90x100 cm

J.l.p.: Grünwald Béla 1908. Védett.

Kulvártási ár: 60000 ft.

"Virágrendelet" o.v. 60x80 cm J.l.p.: Lelle 1935.

Ivanyi Grünwald Béla (került) Kulvártási ár: 18000 ft.

"Füvészek uel" o.v. 70x100 cm J.l.p.: Ivanyi Grünwald Béla

Kulvártási ár: 18000 ft.

"Nappalnyas táj" o. Karton 45x45 cm J.l.b.: I. Grünwald Béla

Védett. Kulvártási ár: 15000 ft.

"Aktor a szabadban" o.v. 55x68 cm J.l.p.: Ivanyi Grünwald

Béla. Sándorral igaz barátságjal

Kulvártási ár: 15000 ft.

"Ónarcisz" o.v. 76x52 cm J.l.p.: Ivanyi Grünwald Béla

Kulvártási ár: 10000 ft.

BAU 56. Képzés Bp. 1981 december

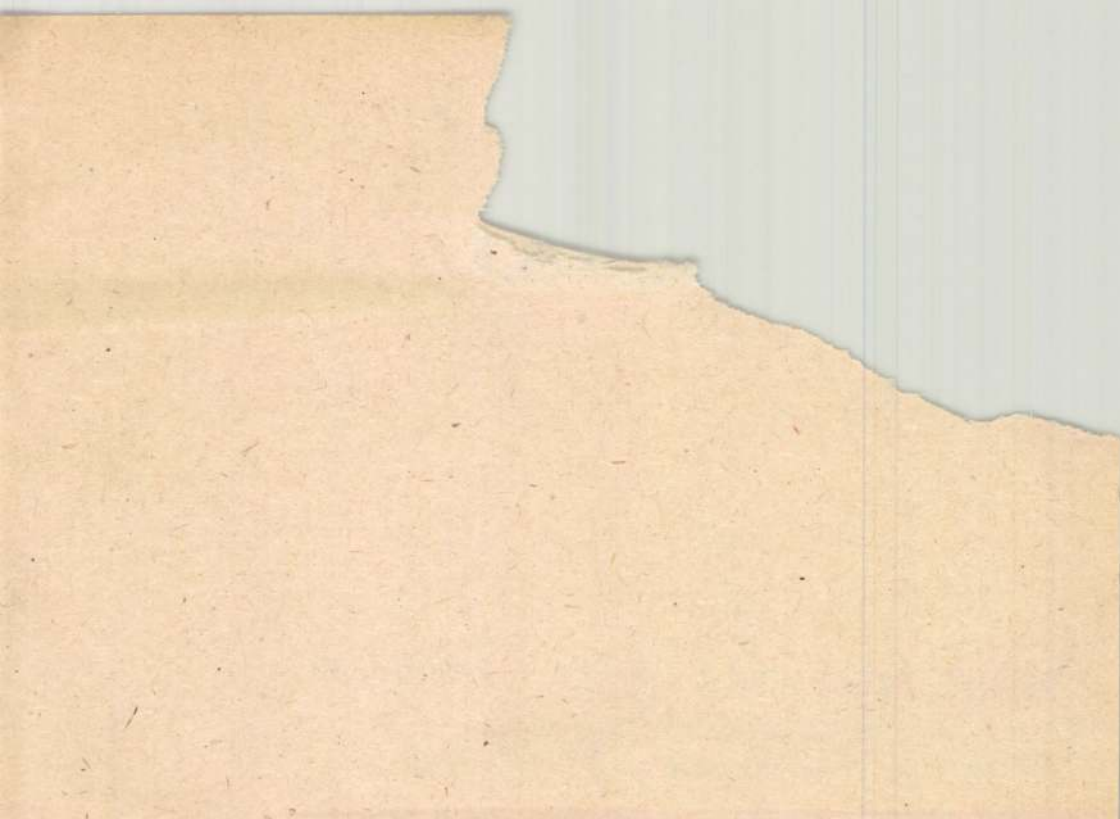
festb

Juányi-Grünwald Béla: Testménye

66.

Forró, Keszemét, 1980-évi.

XIII/2.

Iványi - Grünwald Béla

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA FESTMÉNYE

DARVASY ISTVÁN FESTMÉNYE

A SZOBRÁSZ MŰTEREMBEN CSIKÁSZ IMRE

KMETTY JÁNOS FESTMÉNYE

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA FESTMÉNYE

Mit szólsz hozzá? A fülszo-
lőre.

világítani mit jelent a cím. Egye-

1968. III. 27.

Üdv. Veres Péter

Kedves István!

Próbáltalak telefonon hívni, de nem sikerült. Mit szólnál ehhez a címhez:
Jelenidő, vagy: Jelenidőben

Ez kifejezné a könyv tartalmát, az evidenciát, de én nem tudom, hogy hangzik ez másnak.
Mellesleg: unom már a fejtörést!

1968. ápr. 1.

Veres Péter

Kedves István!

A fene egye meg ezt a cím ügyet! El-elfelejtkezek róla, aztán megint csak eszembe jut.
Mit szólsz ehhez: Irószemmel?

Nekem a Jelenidő is tetszik, de erőltetni nem akarnám. Próbálj egy kicsi fejtörést te is,
vagy akár a nagy főnök is.

Már nem is emlékszem, a kimaradt anyagot visszaadtad-e nekem?
Ne felejtjük el! Az utirajzokból az itthon maradt országjárás-cikkekkkel együtt egy rendes
kis könyv lehetne.

Üdvözlettel
Veres Péter

Mellesleg: nekem úgy tűnik, hogy az új mechanizmushoz nem illik, ha a Magvető túlságo-
san sokáig piszmozg a könyvek kiadása körül. A Szépirodalmi — úgy sejtem — megpróbál
fürgébbé válni.

Kedves Magvetőék!

Nem voltam itthon a múlt héten, szombaton déltájban jöttem haza. Azóta mindig „gyű-
röm”.

Sok a hiba, muszáj volt gondosan átnézni. Az itt-ott feltett kérdőjelek azt szeretnék
jelenteni, nem lehetne-e ezeket a cikkeket kihagyni? Nincs bennük semmi hiba, csak az
ismétlésszerű részek engem ingerelnek, aztán meg némelyik írást olyan jónak, frissnek ér-
zem még így több év távlatából is, hogy azokat, amelyek nem ígérnek olyan „szellemi szen-
zációt” az ember szeretné elvenni mellőlük. De ha ez már technikailag kivihetetlen volna,
akkor ördög vigye! Hátha az olvasók többsége észre se veszi. Legfeljebb én leszek kedvetle-
nebb a könyvhöz ...

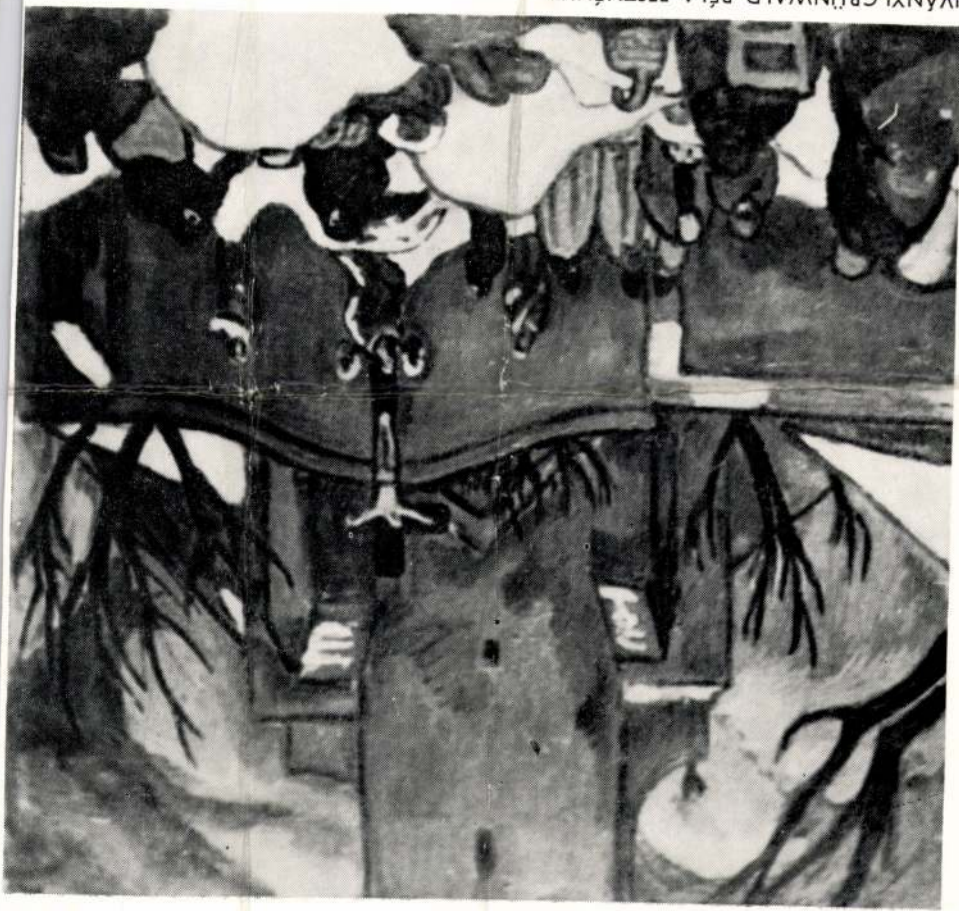
1968. IX. 9.

Veres Péter

Ezt a Jelenidő korrigálása idején keletkezett levelet megintcsak nem nekem, hanem
„általában” a kiadónak küldte, mert a már megszerkesztett kötetben a műszaki osztály
foglalkozott, de persze nekem kellett állástfoglalnom némely cikkek kihagyása dolgá-
ban. (Nem emlékszem, hagytunk-e ki valamit.) És ezzel levelezésünk lezárult. Nem úgy
az Író és szerkesztője közötti kapcsolat, mert ezután került sor a — mintegy életem
summázatának szánt — Szárszó szerkesztésére. Ennek kapcsán azonban oly állandó,
szoros kapcsolatban voltunk, hogy nem kellett leveleket vagy akárcsak rövid följegy-
zéseket is írnia.

Közreadja: KRISTÓ NAGY ISTVÁN

IVANYI-GRÜNWALD BÉLA FESTMÉNYE

1022 ✓

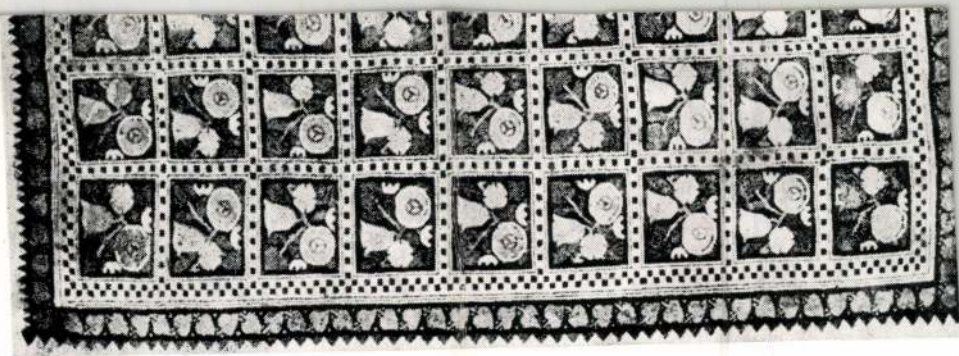
~~IVANYI-GRÜNWALD BÉLA~~
~~FESTMÉNYE~~

FÖRBÁS

1900 FEB

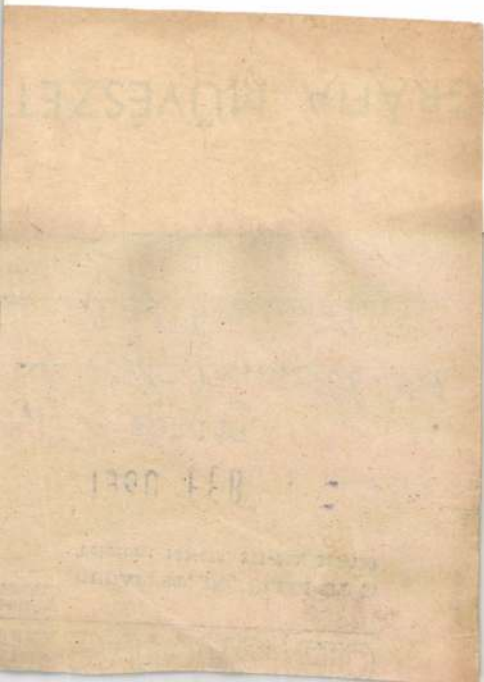
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

SÁTORGYÉGYELO

FORRÁS

ÉPIRODALOM, SZOCIO

Ivanyi Grünwald Beta
(Somogyson, 1867 - Bp. 1970)

"Viraycedor" o.v. 80x60 cm J.l.j.: Ivanyi Grünwald Beta
R. Walthai ai: 15000 ft.

"Deleles" o.v. 70x100 cm J.l.j.: Ivanyi Grünwald Beta
R. Walthai ai: 20000 ft.

"Viraycedetet" o.v. 80x100,5 cm J.l.j.: Ivanyi Grünwald
R. Walthai ai: 15000 ft.

"Hatus" o.v. 115x145 cm J.l.j.: Ivanyi Grünwald Beta
R. Walthai ai: 25000 ft.

"Mitolopai jelenet" o. Karton, 71x76 cm
J. l. j.: Ivanyi Grünwald Beta (Szécs)
R. Walthai ai: 18000 ft.

BAV 58. Kezaukovi Bp. 1982. September

Wahri Gmüswald Betz

Handwritten notes in the top section of the page, including the word "Wahri" and "Gmüswald".

Handwritten notes in the middle section of the page.

Handwritten notes in the lower middle section of the page.

Handwritten notes at the bottom of the page.

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Wald Grünwald Bete

Waldgründel (Sommer, 1867 - 19. 1920)

"Eysenpulver" o.v. 80x96 cm J.L. p.: (Waldgründel 1867, 1912. Kautschuk: a: 18000 Pf.)

"Vergeweltet" o.v. 80x60 cm J.L. p.: (Waldgründel 1867, 1912. Kautschuk: a: 18000 Pf.)

"Furde" u.v. 70x100 cm J.L. p.: (Waldgründel 1867. Kautschuk: a: 18000 Pf.)

"Blatt a. yababan" o.v. 70x100 cm J.L. p.: (Waldgründel 1867. Kautschuk: a: 18000 Pf.)

"Folien" o.v. 70x100 cm J.L. p.: (Waldgründel. (Kautschuk) Kautschuk: a: 18000 Pf.)

"Blatt des Kaugummi" o. 70x100 cm J.L. p.: (Waldgründel 1867 (Kautschuk) Kautschuk: a: 18000 Pf.)

1874 60. Kautschuk: 1873. 1873.

Egy nagybányai mester újrafelfedezése

Telepy Katalin: Iványi-Grünwald Béla

Iványi-Grünwald nevét gyakran emlegetjük a modern magyar művészet kezdetéről szólva, magát a művészt azonban, legkivált pedig életművét, csak felszínesen ismeryük. Annyi még közüldött róla, hogy ő volt a nagybányai művésztelep alapítójának egyikje, majd vezéri szerepet játszott azok között is, akik utóbb a párizsi festészet forrongások hatására eltávoztak az itt kialakult plein-air szemléletől, ám hogy ez az eltávolodás milyen előnyökkel és hátrányokkal járt Iványi művészetére nézve, illetve, hogy miként alakult pályája a valórábbi szövetségekkel való szakítás után, arról csak halmalyos információink vannak.

Iványi viszonylag magas kort ért meg — 1940-ben hunyt el, 73 éves korában — így munkásságának helyes megítéléséhez vizsgáljunk meg azt is, hogy életének második — nagyobbik — felében milyen teljesítményekre futotta erejéből. Telepy Katalin most megjelenő monográfiája az első komolyabb kísérlet, amely a teljes életművet számba veszi, mert a fényes pályakezdet mellett részletesen szól azoknak az évtizedeknek a terméséről is, amely évtizedekben Iványi művészte már a kommerciálizálódás ösvényére lépett.

Iványi-Grünwald Béla 1867-ben, Somogy-Som községben született, ahol apja,

ha nem is jómódú, de tehetősföldbérő volt. Művészeti tanulmányait a Mintarajziskolában kezdte meg, majd a fiatal magyar festők szokásos útját járva, Münchenbe és Párizsba utazott. Pályafutása történeti és vallási tárgyú kompozíciókkal indult, melyeket még erősen uralt az akadémizmus szelleme, a szervezőző Hollósy-kör. Ferenczy Károly hatására azonban (akivel 1887–89 között együtt tanult a Julian Akadémián) fokozatosan az úgynevezett „finom naturalizmus” irányában tájkozódott. Természetivül látásmódját Nagybánya táji szépségei emelték költői magaslatoiba; itt készült legjobb munkái, a *Holdfelkelte*, a *Völgyben*, a *Bercek között*, az *Itatás* és a *Tavaszi kirándulás* a nagybányai plain-air java darabjai közé tartoznak. 1903 és 1905 között festett képei, köztük a Ferenczy inspirációjáról tanúskodó *Három királyok* már az impressionizmus felé közelítik palettáját, ekkor azonban egy rövid római tartózkodás, majd Párizst járt tanítványainak ösztönzésére stílusvált, és a szecesszió stílizáló módorában kezd dolgozni. Legszébb példája ilyen irányú kezdeményezéseinek az 1906-ban készült *Felsőbányai táj*.

Mivel pálfordulása meg hasonlást idéz elő a telepen, csakhamar távozni kényserül Nagybányáról. Ekkor Szolnokon, majd Kecsekernyén telepedik le, ahol az

újonnan alapított művészkolónia vezetője lesz. Kecskeméti természeti zömmel cigánytémájú, dekoratív vásznakkól és a szerkesztés pikantúra lehetőségeit próbálgató, allegorikus felképekből áll — ez utóbbiakat magánvillák és kecskeméti középületek számára festette. Jöttek tehát, mindkét problémakörnek tágak a lehetőségei, Iványi a kifulladásától félve mégis új kísérletekbe fog: előbb barokkos karakterű aktokat és mitológiai parafrázisokat fest, majd a huszas évektől kezdődően népies hangoltságú táj- és életképeket, illetve atmoszferikus hatásokra törő balatoni jeleneteket. Ha igaz is, hogy ezek között is akadnak jól megoldott, sőt színvonalas ábrázolások, általában azt kell mondanunk, hogy pikanturájának minősége életemeromlik: a végén már — hogy eleget tehessen a sokasodó megrendeléseknek — oda jut, hogy nem is magafestő, hanem egy bedolgozókból álló műhely „sokszorosítójá” képeit. Paradox módon mégis ezidőtájt aratja legnagyobb erkölcsi sikerét: 1929-ben *Cigányok* című festménye aranyérmert nyert a barcelónai világkiállításon. Telepy Katalin monográfiája egyszerűségben is értékes stílusa mellett főként szemléletmódjának kritikus beállítottságáért és filológiai megalapozottságáért érdemes figyelmünkre. Nem titkolja, hogy nagyrabecsüli

Iványit, aki vonzó emberi habitus folytán is rokonszenves számára. Ez a szimpátia azonban nem akadályozza meg abban, hogy a pályaa egy-egy matematikus pontján élesen fogalmazzon, s határozottan közölje negatív vélekedését. Bár érzésünk szerint valamelyest elnéző a kései Iványi-művekkel szemben, egészében véve helyesen látja a festő erényeit és hibáit: nyugtalan, kísérletező szellemnek tartja, aki azonban csak ritkán tudta a tökéletesig érlelni tartalmi és formai elképzeléseit. Egészen talán csak Nagybányán és kisebb részben Kecskeméten.

Hogy a könyv tudományos nyereség is, azt a függelék-ként közölt katalógus bizonyítja: ez 405 tételt sorol fel, mondhatni Iványi életművének gerincét. Páratlan munka volt ezt a listát össze gyűjteni, mert a mestert sok képeinek sorsa: közülük sok elkallódott, elpusztult, vagy az idők során új címmel bukkant fel. Telepy Katalin a tudomány mai szintjén rendet tett az Iványi-képek dzsungelében, megvetve ezáltal minden további kutatás alapját.

A könyvet tucatnyi fehérfekete, és 38 színes reprodukció egészíti ki — sajnos, egyikük-másikuk színzése alatt maradt az eredetiek színvilágának. (*Képzőművészeti Kiadó*)

Tasnádi Attila

Öreg hajók a vén Dunán

Magyimir Bazovszkij magyar kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Vlagyimir Bazovszkij*nak, a Szovjetunió budapesti nagykövetének Magyarországáról való végleges elutazása alkalmából a magyar—szovjet barátság elmélyítésében, pártjaink, országaink együttműködésének fejlesztésében szerzett kimagasló érdemeiért a *Béke és Barátság Erdemrendet* adományozta.

A kitüntetést *Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke nyújtotta át csütörtökön az Országházban. Jelen volt *Katona Imre*, az Elnöki Tanács titkára, *Kótfai Géza*, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője, *Roska István* külügyi miniszter-helyettes, valamint *Ivan Aboimov*, a szovjet nagykövetség követtanácsosa.

Kitüntetés

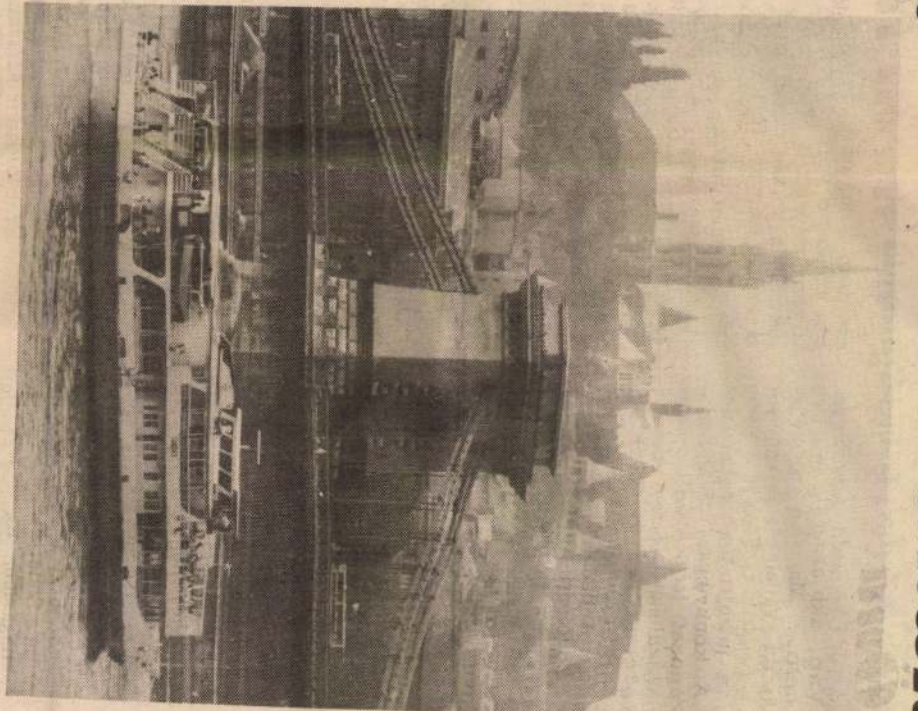
Az Elnöki Tanács *dr. Nyíró Károlynak*, a Veszprémi Szénbányák gazdasági vezetőigazgató-helyettesének hosszú időn át végzett kiemelkedő vezetői tevékenysége elismeréséül a *Munka Erdemrend* arany fokozatát adományozta. A kitüntetést *Kapó-*

Budapestet azért is szeretik a külföldiek, mert szerintük itt a legszebb a Duna. Igazuk lehet. A főváros egyik ékessége a méltóságbeljesen hőmpolygó folyó. Különlegesen szép a város a folyó felől nézve. Nem véletlen, hogy a *sétahajók* a nyári kánikulában megfelnék városi látnivalgyó hazai és külföldi utasokkal. Örülnek a szép látványoknak, a hűvösnek a víz fölött, a kellemes időtöltésnek, és természetesen eszükbe sem jut, hogy ez az utazás nem kis állami támogatással történik.

A MAHART rúfizet a sétahajóra. Hozzá kell tenni, a hajólegyek dotálása a „sétaiparban” nem magyar sajtó-tosszág. Többnyire így van ez más országokban is. Ezt már *Vajas Jentől*, a MAHART személyhajózási osztályvezetőjétől tudom, akinek Belgrád rakparti irodájából szép kilátás nyílik a folyóra és az éppen itt horgonyzó szárnnyashajókra.

— Menetrend szerinti, naponta háromszor indul másfél órás sétahajókázásra az 50 személyes *Táncsics. A felnőttek 30, a gyerekek 15 forintot* fizetnek ezért. Talán megboosáíják a szomszédok, ha azt mondom, szintem a pesti Duna sezeb, mint a bécsi. Ott viszont 60 schillingbe kerül egy sétahajókázás.

Indulnak sétahajókák természetesen nagyobb útra is. Aki akar, utazhat a Dunakanyarba. Visegrádi három óra alatt ér fel a hajó, Esztergomig öt óra alatt. Ezen kívül berekelhető is vízjártnivalamilyen különleges ren-

Viszatarve az egyedi igényeket kielégítő berhajókra, tanulságos itt is az árak alakulása. Egy 250 személyes, Moszkva típusú hajó, ha egy vállalat legalább ennyi ember számára berli, *egy napra* fejéknént nem kerül többé 100 forintnál. És ezért egy napon át oda utazhatnak, ahová

a rajta közlekedő hajókkal. Az idegenforgalmi vonzerő pedig köztudottan jól használható a nemzetközi piaccon. Am a bevétebtől a hajózás nem részestül. Amíg egy puszta csárda és egy lovasbemutató jól megél az odalátogató turistákból, addig ez a fajta idegenforgalmi látvd-

Swain-Grimbold Bels

Wepore 1905. VII. 19.

1840

1840

szemes francia kultúrpolitika előbb-utóbb módot talál arra, hogy — mint azt más országokban tette — nálunk is bemutatja élő művészetének színe-javát a magyar-francia szellemi kapcsolatok üdvös fokozására.

Am most ne elégedetlenkedjünk. Örüljünk a magunk gazdagságának, s élvezzük ezt az ittlelvő kincseinkből összehordott páratlan kiállítást, melyhez hasonlót egyhárm nem nagyon fogunk látni.

Iványi-Grünwald Béla

Jelenkor, 1940/20. sz. 12. lap

Másodközlése franciául: Nouvelle Revue de Hongrie, 1940. november, 408–410. lap

IVÁNYI-GRÜNWARD BÉLA

Hetvenhárom éves korában, munka közben ütötte ki a halál kezéből az ecsetet, s ez a „boldog, szép halál” stílusos befejezése volt ennek a munkás, boldog és szép művészetnek. Alig volt magyar művész, aki annyit dolgozott volna, mint Iványi-Grünwald, s kevés művésznek adott a munka annyi boldogságot, mint neki, akiről bizvást el lehet mondani, hogy a festői problémákon túl, egész hosszú életén keresztül mindig a szépséget kereste.

Halálával már-már lezárul a magyar művészet történetének az a nagyszerű korszaka, mely a nagybányai naturalizmus és impresszionizmus nevet viseli, hiszen a nagy alapítók közül ma már csak a kiváló Réti István van életben, aki egyben e dicsőséges nemzedék klasszikus történetírója is. Legelőbb Hollósy Simon ment el, aztán Ferenczy Károly, nemrégiben Thorma János és most méltó bajtársuk, Iványi-Grünwald Béla is követte őket. S a kegyes sors megadta neki azt az utolsó örömet is, hogy megérhette a húszévi idegen rabságban sínylődött Nagybánya visszatérését Szent István birodalmába, ha újból nem is láthatta viszont a szabad „magyar Barbizon”-t.

Jogosan nevezik Nagybányát „magyar Barbizon”-nak, bár ez az elnevezés inkább csak arra utal, hogy 1896-ban a magyar nemzet ezredéves fennállásának örömnepén e festői fekvésű kis bányavárosban történt nálunk „a természet újrafelfedezése”, s hogy a magyar művészet akkor is francia földről s a francia szellemtől — bár inkább Bastien-Lepage-tól mint Barbizonból — kapta az indítást és az erőt az újjászületésre. Iványi-Grünwald érzékeny, minden külső hatás iránt fogékony művészlelke gyorsan reagált az akkor nálunk forradalminak tartott új művészi áramlatra, és teljes erővel vetette magát a magyar művészi szabadságharc küzdelmeibe. Mesteri készséggel foglalkozott az akkor oly fontosnak ítélt világítási és fénykérdésekkel, szívosan kutatta a színek tüzeinek belső hatóerejét, a lágy, finom árnyalatokat, s egyike volt az elsőeknek, akik a természetet új formanyelven, egyénien stilizálták. Ez az átalakulás annál csodálatosabb volt, mert — miként legtöbb kortársa — Iványi-Grünwald is a történeti festéssel kezdte. Am rá kellett jönnie, hogy a naturalizmus és az impresszionizmus jobban megfelel lírai egyéniségének s utazásai, a gyakori környezetváltás csak megerősítették ebben a meggyőződésében. Megjárta Párizst, Münchent, Tuniszt és Rómát, de aztán újra csak Nagybánya ejtette rabul, utóbb pedig — hogy felfrissítse színlátását — a hegyes Nagybánya után Kecskemétre költözött, ahol a magyar alföld végtelen síkja mintha szemhatárát is kitágította volna. Egy ideig Gauguin dekoratív törekvése is erősen befolyásolta, aztán a nálunk

egyre nagyobb hullámokat vert „Cézanne-kultusz” hatása alatt átmenetileg komorabbá, de egyszerűbbé is vált. Ekkor lett freskófestővé.

Eredendő derűs világszemlélete azonban végül is győzedelmeskedett akkori klaszszicizáló és stilizáló hajlamain, s szeme, mely mindig oly mohón itta fel a szépséget, egyszerre mintha új csudára lelt volna: meglátta a magyar vidéki élet festői szépségeit. Most talált csak igazán haza, most, amikor már elmúlt a küzdelmes férfikor, s közeledett a kiegyensúlyozott, bölcs és boldog öregkor. Mindig is fürge, friss és könnyű ecsetje megelevenedett, színvilága üde, derűs, napfényes szépségben tündökölt, s az érzés melege, mint valami belső rejtett tűz, át meg átjárta minden alkotását. Egész sorozatban örökítette meg a magyar falut, az aratást és a cséplést, a tempós magyar parasztot és kackiás parasztmenyecskét, a balatoni táj rejtelmes atmoszféráját és ragyogó, színittas csendéleteken kötötte csokorba a magyar föld pazar virágait. *Festői* vérmérséklete nekiszilajodott öregkorában olyan arányban, ahogy amúgy is szelíd, gyengéd és érzelmes egyénisége elhalkult, megnyugodott. S ugyanakkor színérzéke, képlátása, egyéni tolmácsolása, tónusa, ecsetkezelése, mindig is biztos kompozíciója, szóval egész stílusa egységesebb, nagyobb szabású lett. Ezek a pompás, zamatos, érett gyümölcsök úgy hullottak le művészetének élőlábjáról, mintha az már el sem bírta volna a hatalmas termést, mellyel a művészt életének gyönyörű ősze megajándékozta. Egykori töprengései, keresései teljesen feloldódtak a vérbeli festő sugalló ösztönében, s a művész gyanútlanul engedte kitörni lelke mélyéből a tisztult festői érzés alakító erejét. Így lett Iványi-Grünwaldból, aki ifjan a mindenkori „*demier cri*”-t¹ akarta tolmácsolni, újra „modern”, expresszív művész, aki mintegy öntudatlanul kapcsolódott bele korunk művészi áramlatainak eleven sodrába. A „fiatalok” joggal számították maguk közé őt, aki mindig is szerette a fiatalokat, és aki sohasem habozott, hogy magába olvassza az ő új eredményeiket, ha azokat maga addig még ki nem fejezett, de tudat alatt benne élő törekvéseivel rokonnak érezte.

Az újra föllángolt nacionalizmusok mai korában minden nemzet szorgosan kutatja azokat a jegyeket, melyek különálló és sajátos nemzeti jellemét teszik. Iványi-Grünwald képein ezek a jegyek oly szembeötlők, hogy azokat a nyugat-európai szemnek is fel kell ismernie. Nemzeti sajátosságaink: a szín mindenekfelett való uralkodó szerepe a forma fölött, az érzékletességet lágyan kendőző érzelmesség, a természethez való hűségű simulás, a képzeletnek a szerkesztés szigorú logikája felett való uralma, a festői harmóniák lírája, ezek a magyar stílusbeli sajátosságok Iványi-Grünwald művészetére eltörölhetetlen bélyeget nyomtak, és egyéni zamaton túl, ezek avatják műveit a magyar művészet maradandó értékévé.

Halálával nemcsak a magyar művészet lett szegényebb, de a magyar polgári és művésztársadalom is, melynek a Mester mindig egyik legkedveltebb, legnépszerűbb alakja volt. Előkelő, úri egyéniségének, halk szavú szerénységének, mindent megértő és megbocsátó bölcsességének, jóságának és szeretetreméltó közvetlenségének emléke sokáig fogja melegíteni e baljóslatú idők élő nemzedékének szívét, s gyászát legfeljebb az a tudat enyhítheti, hogy a Mester akkor távozott körünkből, amikor eszményeit, a művészi szabadságot, a szépség imádatban összebúvó lelkek alkotó bátorságát komor idők fenyegető izgalma szinte óhatatlanul szétmorzsolja.

WASY Grinnell Rd.

Schaefer 1991

Magyar Testor Triesztben

AZ ELSŐ PILLANTÁSRA jellegzetes olasz város, Trieszt félkörívet leíró tengeröböl partján fekszik, erdőkkel dúsan borított hegyekkel körülvéve. Még őrzi az egykor virágzó római város nyomait. A *San Giusto* katedrális gótikus rózsablakokkal ékes homlokzatát antik reliefek, mellszobrok díszítik, a szentélyben XII–XIII. századi mozaikok. A város klasszicista és historizáló, egyedi eleganciájú szecessziós épületei a kereskedelem múlt századi nagy felvirágzásról tanúskodnak. Ebben az ideális környezetben, a kikötő egyik mólóján álló *Kongresszusi Központ*-ban nyílt meg *Az 1900-as évek az Alpok–Adria térségében* című, szlovén, osztrák, olasz és magyar művészek festményeit bemutató nemzetközi kiállítás – a *Promotrieste* (utazási és kiállításszervező iroda) és leányvállalata, a *Key tre* kezdeményezésére.

Az Adria–Alpok munkaközösség előadás-sorozatra is invitálta a trieszti közönséget. A meghívott előadók a kiállító országok, illetve régiók művészetét ismertették. A szlovén festészetről Andrej *Smrekar*, a ljubljanei *Narodna Galerija* igazgatója, a karintiai festészetről *Rohsmann*, a klagenfurti *Landesgalerie* igazgatója tartott előadást. Az olasz művészeti élet egyik legismertebb személyisége, *Vittorio Sgarbi* ferrarai professzor latin heveséggel mutatta be az olasz XIX–XX. századi festészet kevéssé becsült mestereit, köztük trieszti festőket.

AZ ALPOK–ADRIA TÁRSASÁGNAK nem ez az első nemzetközi kitekintést nyújtó programja. Az 1980-as évek elejétől kereste a külön-

böző, ebbe a régióba tartozó területek (Észak-Olaszország, Karintia, Bajorország, a dunántúli megyék) közötti kulturális együttműködés lehetőségeit. Ez a mostani kiállítás voltaképpen az Osztrák–Magyar Monarchia soknemzetiségű provinciáinak közös emlékeit idézte fel.

A Habsburg Birodalom korszakába vezet vissza a Trieszttől néhány kilométerre, egy tengerbe nyúló földnyelven fekvő Miramare kastély, melyet *Ferenc József* testvére, *Miksa Junker* által tervezett németes, neogótikus kastély külseje és belseje is eltér a mediterrán környezettől. Hatalmas parkja és fekvése, eredeti berendezése különleges élményt nyújt az idelátogatóknak.

AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIA emlékei élnek Triesztben, s a kiállításon látott művek még közelebb hozzák ezt a korszakot. A szlovén festők közül *Richard Jakopič*, *Ivan Grohar* művei megkésett impresszionizmus emlékei, melyet – ahogy a századforduló festészetét – a posztimpresszionizmus és szecesszió hatása is színeztet. A karintiai festők munkái közül *Sebastien Isepp* szecessziós jellegű. *Anton Kolig*, *Franz Wiegele Kokoschka* nyomát követte. A bécsi szecesszió hanyatlása utáni korszak legerőteljesebb karintiai születésű művészeinek, *Herbert Boeckl*-nak a festményei is szerepeltek a kiállításon.

A trieszti festők közül többen Münchenben, illetve Bécsben tanultak. *Gino Parin*, *Piero Marussig*, *Vito Timmel* Bécs vonzáskörébe tartozott.

A kiállítás helyi érdekessége volt, hogy a rendezők (*Gabriella Kropf* és *Furio Princivalli*) magántulajdonban lévő művekből válogattak – kiállításon eddig sohasem szereplő műveket.

A LEGIZGALMASABB rész a magyar látogató számára természetesen a magyar anyag volt. A *Magyar Nemzeti Galériával* sajnos, időhiány miatt, nem alakulhatott ki együttműködés, így a rendezők milánói magángyűjteményekből és a trieszti múzeum (*Museo Revoltella*) anyagából válogattak. *Iványi Grünwald* Béla cigányokat ábrázoló festményét, *Réti István* és *Szüle Péter* leányportréit, az itthon méltatlanul elfeledett *Farkasházy Miklós* szecessziós festményét és egy kiváló, női aktot ábrázoló *Bornemisza Géza*-festményt láthatott a közönség. *Aba Novák* Vilmosnak szintén a trieszti múzeum tulajdonában lévő *Antik tengeri város* című festménye (1930) zárta le a magyar anyagot az időhatárt jóval túllépve, tanúskodva a *Római Magyar Akadémia* olasz–magyar kapcsolatokat szorosra fűző időszakáról. A katalógusban a magyar anyagot bevezető *Mario Giovannini* rövid áttekintést adott az Olaszországban dolgozó vagy tanuló magyar festőkről.

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK és az előadások is arról tanúskodtak, hogy a korszak egyik motorja a megújulási vágy volt, és az, hogy a művészek sok forrásból merítettek, akár egy nagyobb város, tartomány vagy ország művészetét elemezzük. Mindenképpen erősebbnek tűntek az egyedi vonások, a hazai hagyomány, illetve a különböző iskolák, München, Párizs, később Róma vonzásköre.

Jóllehet, a válogatás szempontjai különbözőek voltak, és nem mindig kerültek egyenlő súlyú művészek egymás mellé, az összevetés rendkívül hasznosnak bizonyult. Úgy hiszem, csakis hasonló közös vállalkozások sora után lehet felvázolni a korszak művészeti összképét, amit gyakran egysíkúan, csak egy-egy nagy művészeti mozgalom, például a bécsi szecesszió vonatkozásában szoktunk vizsgálni.

Gellér Katalin

T&T

üveg porcelán játék képeretek
órák csillárok műszaki cikkek
lakásfelszerelés és más régi
tárgyak adás-vétele.

Bp. VI., Nagymező u. 33.

Tel.: 132-8672

Nyitva:

Hétfőtől péntekig

10–18 óráig.

1412

**A Fővárosi
Önkormányzat Erzsébet
Kórház-Rendelőintézet**

(1074 Budapest VII., Alsó
erdősor 7.) lehetőséget
biztosít idős emberek
elhelyezésére, teljes
ellátással:

1992. június 01-től

1992. szeptember 15-ig.

Érdeklődni lehet:

Benőné Székely Júlia

Telefon: 1228-428

vagy személyesen.

1450

Magyar Nemzet 1992
június 15.

Művelődésközpont Értésítő,
1986., 3-4., 175-old.

4. Tudosyi Grünwald Béla: Falműve, 1930-as évek. Olaj, vászon, 70 X 100 cm. Lappang

3. Helyzet
Tudosyi Grünwald Béla: Falműve, 1930-as évek. Olaj, vászon, 70 X 100 cm. Lappang

11

5. Iodanyi Grünwald I
Nemz

Cézanne — hatására kísérletezik. A Kecskeméti Művés-
telepet vezetve, az 1920-ig eltelt tíz esztendőben is több
féle hatást fedezhetünk fel műveiben. Előbb aktos kom-
pozíciókkal nyeri meg a közönségét, majd a húszas évek-
ben visszatér a romantikus realista, magyaros előadá-
smódszhoz. A Hortobágyon kezdi alkalmazni művein a nap-
fényben vibráló por festői, atmoszférikus hatását. A ké-
pésért kritikások mindig is állnak, de állnak a művelőni ké-
rő.

Iványi-Grünwald Béla

Somogyi Hírnök

1998/2

amikor teste visszatért az anyaföldre, oda, ahonnan a fa poétájaként vétetett. Tamási Áron szikrázó gondolata villant eszembe. Magyarország szellemi térképét felidézve, a letűnt idők költőiről, alkotó embereiről írta: „Csillagokként virrasztanak a föld alatti égen”. S valóban Nagy Ferenc szobrász és fafaragó koporsóján az általa faragott korpusz majd porrá válik, de munkái velünk maradnak.

Matyikó Sebestyén József EMLÉKTÁBLA-AVATÁS SOMBAN

(Iványi-Grünwald Béla emlékezete)

Nagy szülöttére emlékezett Som lakossága 1998. május 6-án: Iványi-Grünwald Béla festőművésznek emléktáblát állított a helyi önkormányzat.

Iványi-Grünwald Béla szinte bejárta egész Európát, Münchenben Hollósy Simon partnereként és a nagybányai művésztelep alapító tagjaként Thorma János, Réti István, Ferenczy Károly, Holló László társaságában részt vett a magyar festészet megújításában. A hazai piktúra végre elszakadt a német ízlés befolyása alól, ebben Iványi-Grünwaldnak kiemelkedő szerepe volt.

A Balatonhoz kötődik utolsó periódusa, ekkor került közeli kapcsolatba Somogy megye nagy szülöttével, Kunffy Lajossal. A húszas évek végétől mindkét művész rendszeresen dolgozott Balatonlellén. Impresszionista Balatonképeket festett. A lellei cigánytelep is témája volt.

Nem véletlen, hogy Iványi-Grünwald Bélát Nagybánya, Kecskemét, vagyis a tiszántúli és a Duna-Tisza-közi vidék megismerése és festői ábrázolása után a szülőföldje, Somogy és a Balaton vonzotta. Lellén a partközelségben nyaralót, illetve műtermet vásárolt. A *művész lellei nyaralója* című művét erről festette, amely a balatoni festészet egyik értékes alkotása lett.

Cs. Szabó László 1940-ben készített útja során Iványi-Grünwalddal egy festőállvány mögötti beszélgetést rögzített, és ezt közölte a *Tó és havas* jegyzetének Lelle szava alatt: „Munkácsy a luxemburgi Colpachban s Paál a barbizoni erdő mélyén magyarabb képet festett, mintha teletűzdelte volna kelevézzel és nyereggel. Az ecsetet sokáig félrevezette líránk; azt hitték: a kép is annál magyarabb, minél Árpád-koribb. Holott ami a költőnek éltető varázsital volt, a festőt megmérgezte. Néhány magyar táj: Nagybánya, Kecskemét, Szolnok, a Dunazug s a Balaton gyógyított ki ebből az irodalmár festészetből. Mint az Arno-völgy a firenzei Madonnák s a mészki havas a velencei arckép mögé, úgy illik a Balaton a magyar képre. Aki eltalálja a szeptember színeit, csak magyar festő lehet. Csók István s Iványi-Grünwald a megmondhatója.”

Életében kitüntetések jeleztek elismertségét. Egész csapat tanítvánnyal dolgozott és kialakult az Iványi-Grünwald-műhely elnevezésű festőiskola. Innen származnak azok a művek, amelyeket ugyan nem ő festett, de szignálásával elismerte sajátjának.

Most, amikor a nagybányai festészet iránt nagy az érdeklődés, Ferenczy Károlynak rendeztek kiállítást a Nemzeti Galériában, a neosok köréből is több kiállítás szerveződik, és hamarosan megkerülhetetlenné válik Iványi-Grünwald Béla életművét bemutató tárlat is.

Reméljük, hogy a szülőföldnek ez a szép gesztusa csak nyitány, s lesz folytatása. Lehetne szobrot állítani majd falujában. Remélhetőleg festményeit és életének dokumentumait is bemutatják itt, hogy Som lakói is mindjobban megismerjék az ő művészetét!

Horváth Zita AKI NEM ADTA FÖL

Élt egyszer egy ember a kis somogyi faluban, Pogányszentpéteren, aki gondolt egyet és felkutatta a község hagyományait, népszokásait, történetét, Abban az időben (az 1970-es éveket írták ekkor) mindenki a „múzeumi bohóc”-ról beszélt – ahogy a rossznyelvek nevezték –, aki megszállottja lett ennek a kutatásnak. Ma már kevés szó esik Pintér Istvánról, de még a legfiatalabbak is tudják, hogy élt egyszer egy ember a kis somogyi faluban...

Pintér Istvánnal nagykanizsai lakásában találkoztam, ahol lányaival él a kis szobában, fafaragványok, régi fotók, vaskos papírkötegek vesznek mind körül. Régebbi gyűjteményeit mutatja, azonban ő már soha többé nem láthatja őket, hiszen szinte teljesen vak. Ennek ellenére úgy tájékozódik az oldalak között, mint aki lát.

– *Látom, még vágyódik a faluba. Itt minden erre emlékeztet.*

– Tudja, én aki még a tanyától is harminc kilométerre születtem, úgy érzem itt magam, mint akin száz bilincs lóg. Nekem Szentpéteren barátom volt mindenki. Itt is vannak ismerőseim, de ez már más.

– *Hogyan került Pogányszentpéterre?*

– A feleségem tanítónő volt, én buszsofőr. A kis somogyi faluban kapott állást. Ahogy ez lenni szokott, a nyakába szakadt ezzel együtt a község kulturális életének szervezése is. Gondoltam segítek neki, és alapítottam egy honismereti szakkört. A kezdő létszám húsz fő volt.

– *Gondolom hamar gyarapodtak.*

– Fenét! – neveti el magát – Két hét múlva hárman maradtunk. De én nem adtam föl. Körbejártam a falu öregeit és a régi népszokásokat, dalokat, játékokat gyűjtöttem. Világéletemben báméskodó, rácsodálkozó ember voltam. A néphagyományoknak ez a gazdag tárháza, amit itt találtam, elbűvölt. Persze nagyon sokat kellett olvasnom, képeznem magam, hogy megszerezze az alapismereteket a magyar néprajzból.

– *Hogyan jutott mindenre ideje a munkája mellett?*

– Eleinte könnyen ment, de 1972-ben meghalt a feleségem. Nem tudtam mit tegyek. A gyermekeimet a nővéreimhez küldtem, amíg meg nem vettem ezt a

Iványi Grünwald Béla

"... Azám gazdálkodás ember volt, és egy gyermekevelmet, teljes ifjúságomat a pusztán töltöttem el. Mindig hallat adok az Istennek, hogy nem valami kísértés, gazdaj nagyságának születtem, és így gyermekekor emlésem nem kedvesen sügürcsél, vagy akár palatáskán, hanem a világot, napvittette, a domboz Dunaútánra szállnak vízre. Kedélyemem a későbbi, nagy városokba eltöltött évek sora nem változtatott semmit sem. Most is csak akkor vagyok igazán boldog, ha a nap sít, és én káim állhatok Isten szalad ege alatt és keletetek. ..."

"... az ezet, mellyel dolgozom, boldogabbat szegő hangoszer a kezemben. Én senkit nem irigylek, a boldogabb emberek köze szánítom magamat, mert nagyon-nagyon kedvemem találok a munkámban. Ha két-három napig nem dolgozhatom, nemcsak lelkileg, de fizikailag is beteg vagyok. Nagy kíváncsaim nincsenek... Ha amúgy a kis körmök, mely az én szememben mindent jelent, tetőzések az alkotásiim, már megkaptam azt az édes meggyugorást, mely az emberit boldogabbakhoz szülességes. És ez a moztani életem oly szép, oly kedves, oly zavartalan, hogy nem is akarok a jövőre gondolni. Mit kaphatnék még tőllet, mint amit eddig kaptam?"

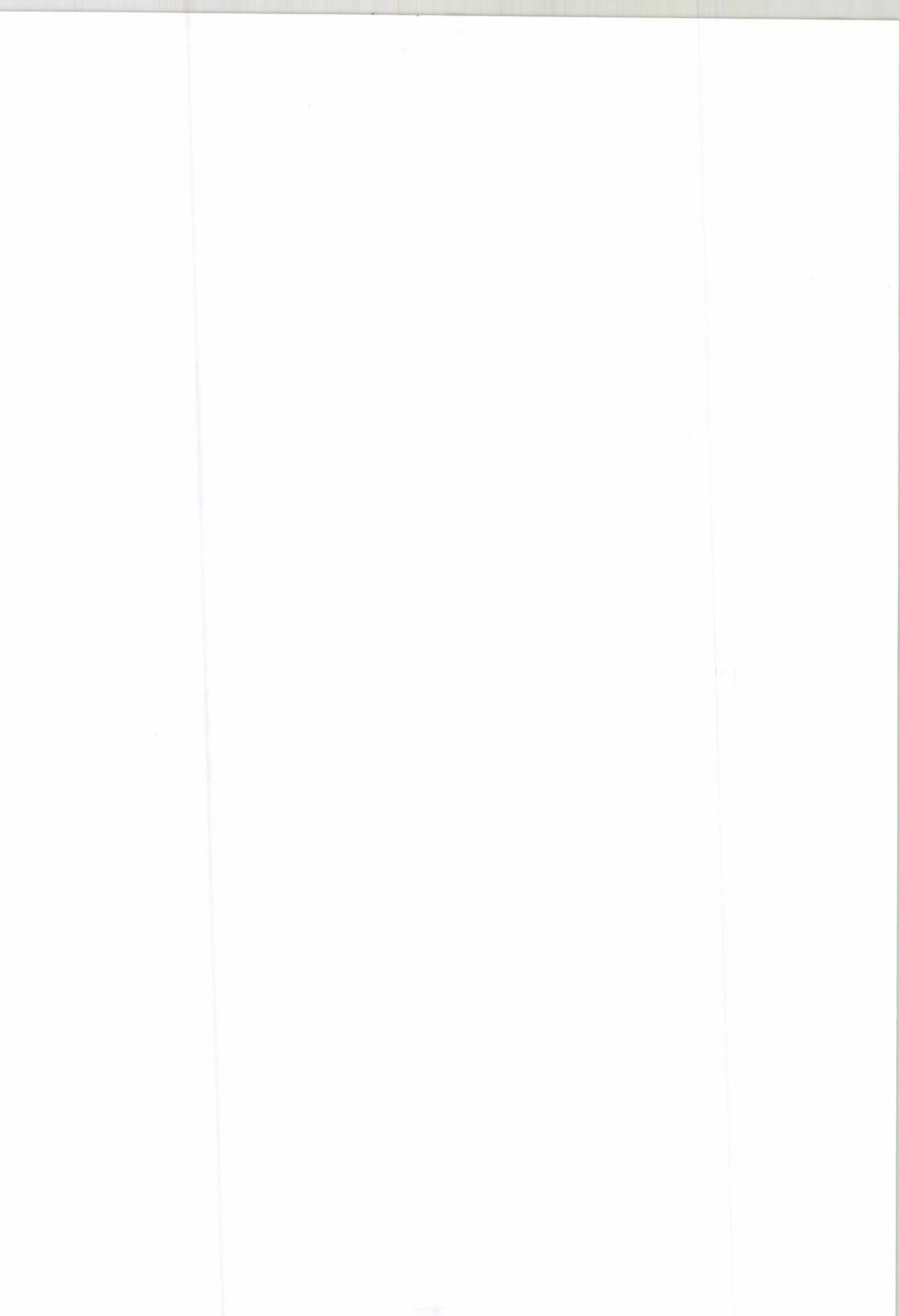

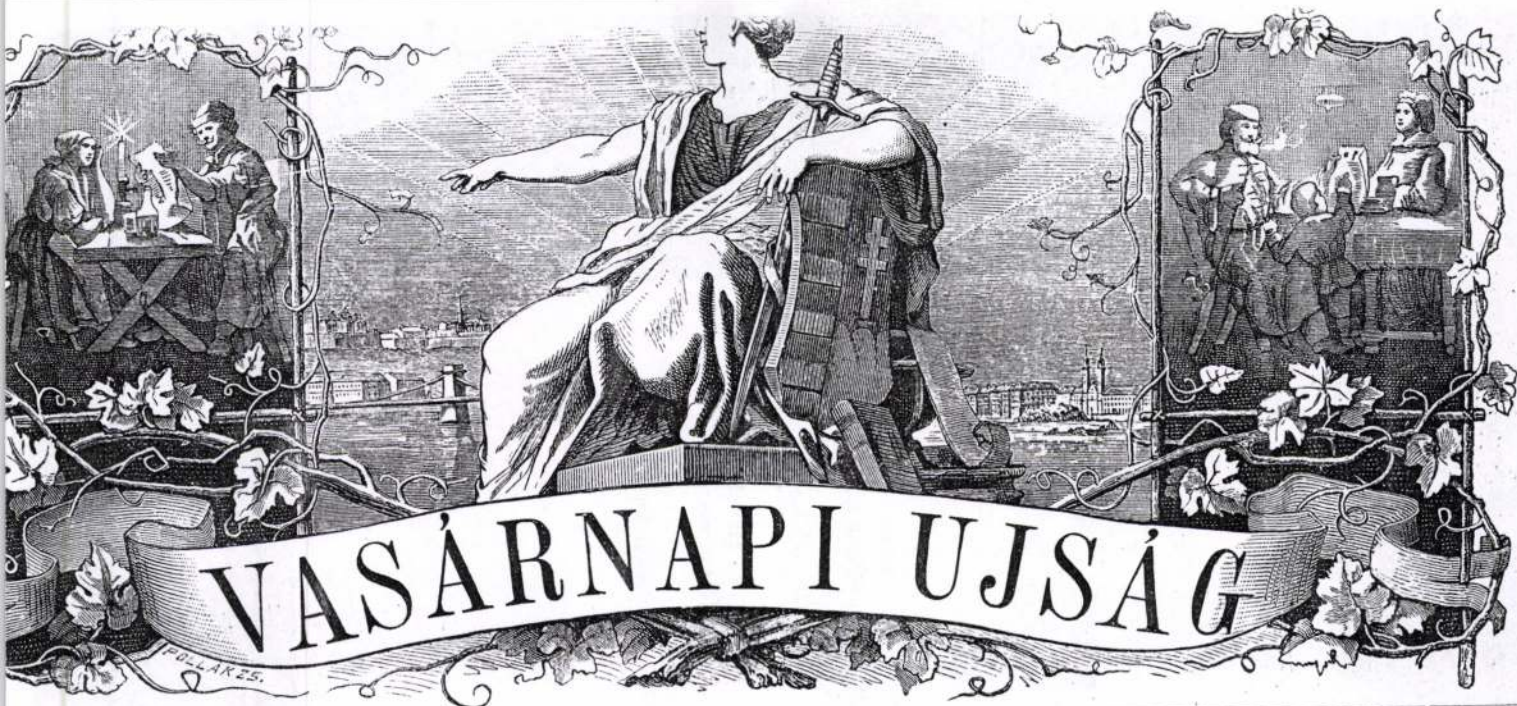
Iványi Grünwald Béla
1931.

Iványi-Grünwald B.

Önarckép.

Iványi Grünwald Béla

SZÁM. 1900.

BUDAPEST, JUNIUS 17.

47. ÉVFOLYAM.

si feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és AI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre 24 korona / félévre 12 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 16 korona / félévre 8 • A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre 10 korona / félévre 5 • Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitélőj is csatolandó.

RISI VILÁGKIÁLLÍTÁS MAGYAR RÉSZÉ.

GADHATATLAN, hogy egészen a legújabb idő-kig nagyon kevésbé, vagy vissza-szinten ismerte a művelt Nyugat nemzetünket, véseinket; s jóformán csak a magyar vitéz-, lovagiasságról, vendégszeretetről s némi legességeinkről tudott valamit; de hogy ész emberi műveltséget védő százados har-kra következett újabb idő alatt hova fej-nk, mily helyet vívtunk ki Európa népei-an, — arról bizony alig vettek tudomást. ehetősen ismeretlenek, vagy félreismertek dtünk a nagy népek szemében, melyeknél zen kiírható tudattá vált, hogy a magyar szép tulajdonnal bíró s igen érdekes nép 1, de már egészen a Kelethez tartozik s a nagy nyugati kultur népesalád tagja öhet szóba. És bizony nagyon sok mun-ba s nem rövid időbe kerül még, míg a ő népek eme véleménye san megváltozik.

ért bir nagy fontossággal ani részvételünk is a párisi tásban, a népek eme nagy nyében, hol alkalmunk a világnak megmutatni azt yet, mely bennünket mélmegillet. S annál nagyobb elégedéssel vehetjük, ha ításunk elismerését, a meg- méltánylást láthatjuk.

s örömmel mondhatjuk, ez nem is maradt el, sőt ól-napra jobban nyilatko- Így többek közt a legki-bb francia nagy politikai lapok egyike, a «Gaulois», s melléklapját, mely «Le ois du Dimanche» cím jelenik meg, közelebb egé-a magyar kiállítási csarnok abban közszemlére kiállí-

ból érdemesnek véljük az első cikket itt bemu-tatni.

Ezen közlemény, a melynek «Két kiállítás; 1896—1900» a czíme, így szól:

«Nines külföldi ember, a ki 1896-ban Buda- pesten járva, csodálkozás nélkül tért volna haza a kiállításról, melyet ez évben Magyar- ország megalapítása ezredik évfordulójának megünneplésére rendeztek.

A nagyszerű Városligetben, mely a mi Bois de Boulogne-unkhoz hasonlítható, igazi monu- mentális építmények voltak emelve, az ország legérdekesebb műemlékeinek utánezatai; mind- annyit szép zöld fakoronák környezték s egy néhány a tó langyos vizében áztatta magas falainak lábait.

A mi művészeti szépet Magyarország a múlt- tól örökölt, az mind együtt volt ezekben a pa- lotákban.

Az a francia küldöttség, mely ekkor az itt tartott művészettörténeti kongresszuson meg-

jelent, lépéseket tett dr. Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszternél s báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszternél s kiállítási elnök- nél, hogy az ezredévi kiállítás bezárta után eszközöljék ki az egyházaknak, kolostoroknak és magánosoknak a párisi kiállításon leendő rész- vételét.

A terv kedvező fogadtatásra talált s mikor már tudva volt, hogy 1900-ban külön csarnok lesz emelhető a történelmi gyűjtemények szá- mára: bizottság küldetett ki az ország legfőbb méltóságviselőiből és legilletékesebb férfiából összeállítva. Elnökök lettek: Vaszary bibornok hercegprimás, ki nagy tekintélyével rábírt a püspököket és káptalanokat, hogy engedjék át a kiállításra kincseiket; továbbá Széchenyi Béla, Bánffy György és Zichy Jenő grófok, kik összeköttetéseiknél és minden magyart a dicső- séges múltra emlékeztető nevéknél fogva képe- sek voltak a főúri családok gyűjteményeit meg- nyerni. Gróf Bánffyban meg volt a kellő lelkesed-

dés, hogy megnyerje e tervnek Erdély olyan családait is, a melyek az ezredévi kiállításról hiányzottak.

Hegedüs Sándor kereskede- lemügyi miniszter, kinek nyílt s élénk szelleme és széles látása képes ily rengeteg munka meg- birására, maga vette kezébe a kiállítás igazgatását.

A magyar kormány szerencsés választást tett, mikor kiállítási főbiztosul Lukács Béla országos képviselőt nevezte ki, ki egész életét kereskedelmi kérdések tanulmányozására szentelte. A nagy energiával megáldott Lu- kácsnak megvan az a ritka tehetsége, hogy ismeri az em- bereket és jól meg tudja vá- lasztani munkatársait; ítélő tehetsége biztos és soha semmit el nem határoz, míg magával le

Özv. Iványi Grünwald Béláné szül. jódi Bilez Irén a maga és fia: Dr. Iványi Grünwald Béla, továbbá az egész rokonság és jóbarátok nevében is mélyen megrendülve tudatja, hogy

Iványi Grünwald Béla

festőművész,

a Corvin koszoru, a barcelonai világkiállítás nagy aranyérem, az olasz Koronarend parancsnoki kereszt, az állami nagy aranyérem, számos külföldi kitüntetés és aranyérem tulajdonosa folyó évi szeptember hó 24-én, életének 73-ik évében, a szent kenet szentségének felvételével meg-erősítve, megtért Teremtőjéhez.

Földi porhüvelyét folyó hó 27-én, pénteken délután 1/4 órakor a Kerepesi-út melletti temető halottasházából kíséjük utolsó útjára a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint Budapest Székesfőváros által adományozott diszirnhelyre.

Lelkének üdvéért a szentmiséldozatot folyó hó 28-án reggel 8 órakor mutatattjuk be a terézvárosi plébániatemplomban.
Budapest, 1940. szeptember hó 25-én.

Az örök világosság fényeskedjék Nekki!

Iványi Grünwald Béla festő

Iványi-Grünwald Béla: Akt virágkosárral – az V. debreceni karácsonyi műtárgyaukción szereplő festmény (további 463 alkotás társaságában) december 6-ig tekinthető meg a Bartók Teremben

Hajdú-B.-i Napló
1977. dec. 2.

emzo a tyúk-, a
tüzelőanyag-lopás.
nevezett megélheté-
el találjuk szemben
elsősorban. Körze-
gy fegyveres rablás
én. A konyári és a
stahivatal kirablása
jelentéstől számított
belül elfogtuk a tet-
felderítési eredmé-
sokat javult az utób-
ben: 1994-ben 18 szá-
z év első tíz hónap-
5 százalék. A felde-
álati és a bűnügyi
rehozásával végre-
zeti módosítás után
erdekeltébbé váltak
eredményességének

ikai adatokból kiolvas-
s azonban nem nyug-
stelepüléseken élöket.
en ennek éppen az el-
tsztalják. Mondják, a
e számos esetben ké-
renlörök, akit pedig
am / elengedil

helyszíni szemle meggyorsíthat-
ja a tettes kézre kerítését. Számos
alkalommal egyszerűen nincs
kapacitásunk az azonnali reagá-
lásra. Ahol pedig már elkezd-
tünk egy munkát, azt ott be kell
fejezni. Nem szívesen hivatko-
zom a technikai eszközeink álla-
potára. Azt azonban tudni kell,
hogy huszonkét gépkocsinkból
csak hat üzemképes, az alapítvá-
nyi pénzből működtetett helyszí-
nelő mikrobuszt hamarosan le-
kell állítanunk, mert a számlán
csupán a törzstőke van, továb-
bá a rádiókészülékeink sem az
elvárásoknak megfelelő színvo-
nalúak. Hamar elengedjük...
Nekünk csak a feltételezett elkö-
vető őrizetbe vételére van lehe-
tőségünk akkor, ha olyan bűn-
cselekményt követett el, hogy
esély van arra: a bíróság hozzájá-
rul fogva tartásához. Ugyanak-
kor a lakosságot leginkább irri-
táló kisebb súlyú elkövetések
esetén – tekintettel az elkövető

hán
sebl
vetr
ledv
hog
szaló
pipe
dák
pedi
honn
olcsó
szemj
lenne,
nák to
termé
lepülé
hogy
tartani
család
szerve
lépésé
ezeket
ban r
utóbb
útra te
példa

Joványi Jánoswald Béla
elötseje

Murádin Jenő: Nagybánya. A festőtelep
művelési, Miskolc, 1994, 43-46.

1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910

I HANVES mester

(a Sumereseänyí Mestest arousitjail
vele)

MÉT 1999. 25. rrr.

Dessauer Bauhaus, re
Nach 1933 emigriert
organisierte. Als Male
ten Lichtplastiken und
des Fotos veranschaul
der seine Kunst würdig
ber 1921 einen Artike

MOLNÁR, Farkas (18
junge Mann studierte
der Technischen Unive
hatte er mit seinen Ko
keiten endeten und ei
plom erwarb er erst sp
der bildender Künstler
teilnahm, schrieb und
mals schon im Büro w

IVÁNYI-GRÜNWALD Béla

66, 90-91, 97, 107, 108, 126, 171, 176, 188, 190
210, 220, 224

Óltványi 1991

centerk összehasonlító
n való felhasználásuk ellen-

diennstunfähigkeits- und
n, 1986, Putzhammer

er technischen Betriebs-
Fischer

eidnis. Wien, 1979, Hof- und

NÁNYI GRÜNWARD Béla

91 4.26,34

8.63

9.38

10.28

Új Művészet

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the upper right quadrant, appearing to be a list or set of notes.

Handwritten text in the center of the page, possibly a signature or a specific note.

Handwritten marks or text on the left side of the page, near the vertical line.

IVÁNYI Grünwald Béla

8. 41-42. Füst Milán gyűjt.
12. 22.p. ~~Kézirat~~ Nagybaiya kiáll.

—
—
Új Művészet 1992

Der Baumeister Hild in einigen
P⁵ether Tageblatt, 1839. Juli
S. 1558-1560. 1569-1560. 1569

Die Pester Kunstausstellung

Oesterreichische Blätter für
16. No. 66. S. 521-528.

Die Pester Kunstausstellung in
Oesterreichische Blätter für
20. No. 152. S. 1185-1188.

Die Pester Kunstausstellung in

IVANYI GRÜN WALD Béla

K. A. [Kenesesi Andris]

Igeiny a ninvonatra

Josinyi Grünwald-tárlat Siófokon

17/161

Dél-balatoni Kulturális Központ, 1984

Magyar Hírlap, 1984. júli. 11. 6.

nem. Maradt csupán a deklaráció: a különféle kultúrpolitikai hullámok révén így-úgy összeá Szövetség-öslény mégiscsak minőségi szakm szervezet, amelynek tagjai vállalhajták egymást. az ígérete (sokadszor): majd hatékony képvisel szervezet lesz ezen intézmény is, majd önma megreformálása után, majd a jövőben.

Hölgyeim és Uraim! Miről beszélnek? Nem deklarációk ideje ez itt. Arról van szó, hogya vészeliük át – némi tartással, jó izléssel – ezt itt, következő éveket! „Mindent bele” nemzeti kiállítás Festőblokkadot talán érdemes lenne szervezni, c nem a Múcsarnok termekben.

Másfelől: négy illusztráció szerepel jelen írt mellett. Négy jőnevű művész képe a Kép '90 cím nemzeti kiállításról. Nyilván egyikük sem a vilá megváltás igényével készítette festményét. Szolil eladható árura gondolt. A kérdés: megfelel-e enne az igénynek a holmi? A műkereskedésben váloga

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

Nagybánya : Nagybányai festészet a nők fellépé-
sétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

11. sz. + ill

2000 2000 2000 2000 2000

From the 1st of January 1900 to the 31st of December 1900

1900

• IVÁNYI-GRÜNWALD Béla

A'dám Auchis: Függetlenebe ajánlom.

= ET, XXXIX. évf. 24. sz. 1984. VI. 15. 759. p.

- Siofól, Dél-budapesti Kulturális Kerület.
Középi: Grünwald Béla Hall

nak a műtárgyanyaggal való
latra. A katalógus előszá-
nak a munkatársak egyéni
kínkben külön ki kellett
gusokat, amelyeknek a mag-
repe volt a magyar muzeum-
Árpád-kori kőfaragványok
király korában, mindkettő
rály Muzeumban, továbbá a
1830 és a Művészet Magyar-
a Magyar Nemzeti Galériába
szül a folytatás: a Zsigmond

IVÁNYI Grünwald Béla

Maray Ödön: Művészetünk némb. = Napkelet, IX. köt
1927. 282-285. p.

Szépműv. Francia romantikus grafika:
Nemzeti Szalon, Magyarországi gyűjtés
Ernst. LXXXVII. in coput.

Iványi Grünwald
Kisfaludy Székely
Habrani Ferenc
Simlovics Jenő
Mairl Lajos
Matthyssovsky Zsuzsanna

3. A megbízás teljesítése
4. A megbízási díj összege .5.000
.....forint/, mely
teljesítéskor esedékes.

5. A Szerző kötelezi magát, hogy
anyagot a kézirat elfogadásától
MTA Művészettörténeti Kutató Cso-
nálkül máshol nem publikálja.

Minden egyéb vonatkozásban
jogi törvény rendelkezései irány-
ban

A szerződés aláírása napján

Budapest, 19..89..november.....

.....
megbízott

IVÁNYI GRÜNVALD Béla

Füvészkertnél c. képeket
megvételre a Fővárosi
Múzeumnak

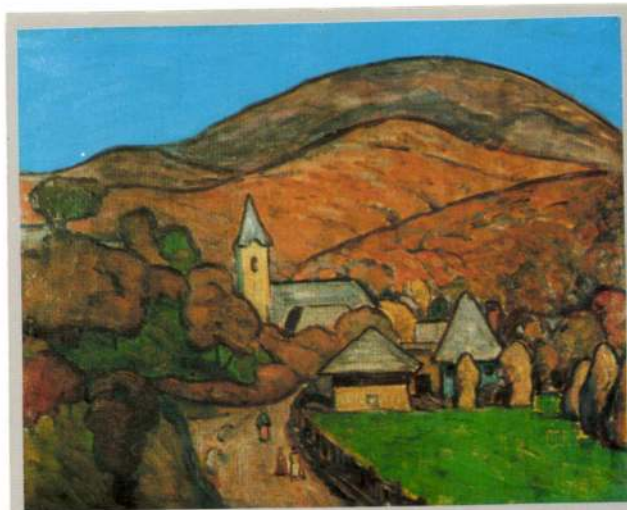
ld. Erdei 1991 87.

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

Üj Műv.
1993/12.

BAV. des.
autumn

IVÁNYI GRÜNWARD Béla: Őszi hangulat Nagybányán, olaj, karton,
56×70 cm, védett, jvl. Iványi Grünwald Béla, 180.000,— Ft

IVÁNYI GRÜNVALD Béla

85. Művészi Képaució. Bp., 1991. aug.

BÁV

64. **IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA**

(Somogysom, 1867 – Budapest, 1940)

Réggel

Olaj, vászon 80x60. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla. Lelle 1934.

120

80.000,-

65. ----,

Karám

Olaj, karton 70x100. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla

—

60.000,-

66. ----,

Virágcsendélet

Olaj, vászon 80x60. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla

240

45.000,-

67. ----,

Búzakévék

Olaj, vászon 55x73. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla

U2

40.000,-

68. ----,

Boglyák

Olaj, vászon 55x70. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla NB

60

60.000,-

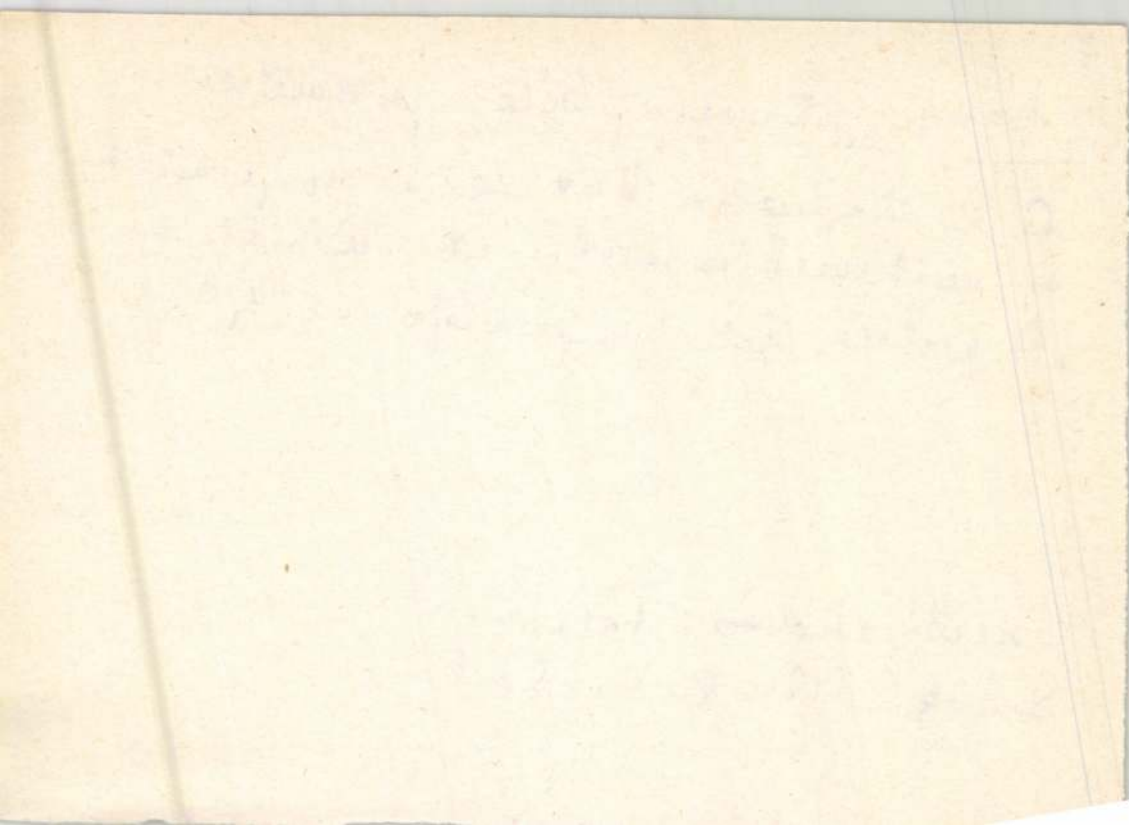
69. ----,

Hazafelé

Olaj, vászon 70x100. Jelezve lent jobbra:
Iványi Grünwald Béla

1350

35.000,-

Irány: Grünwald Béla

kiötés a magyar állampolgárok
szabol. (1942. aug. 26.)

Magyarország városi vezetője meffortól a
utcajártól

(1942. ~~aug.~~ ^{nov.} 28.)
Fiat Londonban meffortól állampolgárok, a 1. Emsel
Kemény Simon ucu tudás a meffortól.

Kemény Simon: Naps (Tévely és Janu)

Bp. 1987. 187. l., 245. l.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Main body of handwritten text, appearing to be a list or series of entries.

Bottom section of handwritten text, possibly a conclusion or a separate entry.

Wanyi Gönwald Béla

"vasárnap" az Ernst Mircsamban megnyitott
magatér: kállitása. 73 éves korában
hunyt el. A kullhaminidatium műve-
leti osztálya nem képviseltette magát
a meggyűlésen.

(1943 jan. 11)

Kemény Simon: Nyelvi (Tenyel és tanús)
Bp. 1987. 272. l.

Handwritten title or header

Handwritten text, possibly a list or notes, including the word "LITERATURE" and other illegible words.

Handwritten text, possibly a name or a specific entry.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date.

IVÁNYI-GRÜNWARD Béla

Telepy Kaalin monográfiájának rec.

Sümegi György: Két nagybányai. Forrás, 1986.7.
76-77. p.

letéve: Maticska Jenő.

H	K	SZCS	P	SZ	V
				1	2
3	4	5	6	7	8 9
10	11	12	13	14	15 16
17	18	19	20	21	22 23
24	25	26	27	28	29 30
31					

AUGUSZTUS

H	K	SZCS	P	SZ	V
	1	2	3	4	5 6
7	8	9	10	11	12 13
14	15	16	17	18	19 20
21	22	23	24	25	26 27
28	29	30	31		

IVÁNYI GRÜNWALD BÉLA

Műgyűjtők Galériájának 4. aukciója a Jókai
Klubban. Belvedere. I. /1989/1./ 1. n.

⁴¹ z aukción Fürdőzők című képe szerepelt.

IVERTI GRIKAND BILA

... a ...
... ..

... ..

Art jockey a Vigadóban

Először gyapjút, kávé, kakaót árvereztek a kikötővárosokban. Aki többet fizet, az viszi. A műtárgyak aukciója a nemzetközi műkereskedelem fontos megnyilvánulása. Az eredményeket számon tartják, a becslésnél útmutatóul szolgálhatnak. Hotel Druot, Dorotheum, Bizományi. Jean-Claude Anaf és az ő elefántcsont kalapácsa. Színyei Merse, Paál László, antikok és modernek.

Első ízben ütközik a magyarországi konkurencia a karácsonyi nagy aukción. A Műgyűjtők Galériája a Vigadóban, a Bizományi Aruház pedig a MOM kupolateremében. A különbség csak három nap. A Vigadóban 14-én kerülnek kalapács alá a festmények, a kupolateremben 18-19-én licitálhatnak a vásárlók. A Vigadóban a lyoni aukciós ház igazgatója mutatja be a vásárolni szándékozók-nak a festményeket és színes, magával ragadó stílusában buzdítja a licitálókat, majd hatalmasat koppint elefántcsont kalapácsával. Valóságos art jockey ő, s még az is megtalálja személyében a szórakozását, aki csak sóvárgó néző. A kupolateremben nincs art-show és nem elefántcsontból van a kalapács, de ott is koppan, immár nyolcvanharmadik alkalommal. Mert a Bizományi Aruház élesztette fel itthon az aukciókat, azokban az időkben, amikor a piaci viszonyoknak még hírük-hamvuk sem volt, s javában virágozott a tervgazdálkodás. Az aukciókon viszont már a szigorú műtárgypiaci értékítélet uralkodott. Ez pezsdítette fel a műgyűjtést, ez irányította a pénzbefektetők érdeklődését a festmények, régi ékszerek, bútorok felé.

Az aukciókat megelőzi a tárgyak kiállítása, amelyek különös értékét adja, hogy egyszeri, megismételhetetlen vernisázs, hiszen ezeket a festményeket így, együtt csak a kiállítás időtartama alatt lehet látni. Aztán szétszóródik magán- és remélhetően köz-

gyűjteményekbe is. A Vigadó tegnap nyílt aukciós tárlatán albumnak is beillő, izléses katalógus igazítja el a látogatót. Dr. Virág Judit és Pátzay Vilma bírálta az aukcióra ajánlott festményeket, melyek között 17-18-19. századi remekművek éppúgy találhatók, mint az akadémikus festők művei, vagy a különböző izmusokhoz, stílusokhoz tartozó festmények. A finom ecsetkezelésű Basilides Barna Női arcképe, Molnár C. Pál Angyali üdvözlés című munkája, Diener Dénes Rudolf Notre Dame a Szajna-partról című festménye, Basch Edit izgalmas elrendezésű kettős portréja, Czigan György szuggesztív Család című képe egyaránt szerepel a kiállításon.

A Bizományi Aruház 293 festményt kínál tízmillió forintos kiállítási áron. A kiállítás és valószínűleg az aukció sztárdarabja Molnár József munkája, a Ruth és Boáz, de hasonló szépségű Paál László Erdő mélye című képe, az annyiszor megcsodált és megfestett, de benne mindig újat találó művész rácsodálkozása a francia tájra. Markó Ferenc romantikus tájképe, a Vásárra induló román család ragyogó világos színeivel számíthat sikerre. Csók István, Deák Elmer Lajos, Ferenczy Károly, Feszty Árpád, Lotz Károly, Iványi Grünwald Béla egy-egy munkája nyújt attekintést a magyar festészet legnagyobbjairól. Endre Béla napsütötte Mártélyi utcája, vagy Kmetty János finom ízlésű, mértéktartó színvilágú Csendélet című képe már a modernekhez vezet. Nagy sikerre számíthat a hosszú ideig oly méltatlanul mellőzött Vörös Géza két festménye, Scheiber Hugó vad, expresszionista látásmódja vagy a Balaton lírai szépséggel megfestő Szentiványi Lajos derengő színei.

A kiállítást Nagy György főbe-csüs rendezte jó ízléssel, gondosan csoportosítva a korokat és egymáshoz illő festőket. Ő ritka

Fotó: PATÁNY ZSOLT

Megnyitás előtt a BAV aukciós kiállítás

karriert futott be, 31 éve van a vállalatnál, és egyszerű segédmunkásból küzdötte fel magát vezető becsüisé.

Mindkét cég felkérte szakértőül a Szépművészeti Múzeum munkatársait, a Nemzeti Galéria képviselői pedig védettségi szempontból vizsgálták a magyar festők munkáit. Nagy biztonsgot jelent ez a vásárlóknak!

A párizsi Hotel Druot, a bécsi Dorotheum kezdte a műtárgyaukciókat, ma már London, Brüsszel, New York nagy aukciós háza nemcsak felzárkóztak, hanem alighanem meg is előzték a kezdeményezőket. Ha a magyarok ezekre a helyekre feltehetően nem is jutnak el vagy csak ritkán, a Vigadó-kiállítást és a ma nyílt Bizományi-kiállítást viszont megnézhetik. Aki szereti a szép festményeket, az kedvére gyönyörködhet bennük, s ne mulassza el az árverést sem. Ugyanis itthon ez még nem kerül pénzbe, csak annak, aki vásárolni akar.

L. RÉTI ANNA

10. p.

ral

a lélek nem iszszahelyez-i földi testi-e, ha már ter elhagyta ok ember szá-megnyugta-iet, hogy „be-et” elhunytade ez hitünk nt nem való-t meg.

Az egyház fel-t szerint mi-kapcsolat lehet az élők és a k között?

A halál utáni nk nem más, a Szeretet ki-sedése, ebben uk meg egyé-ldogságunkat nyugalmunkat etteink nem tnek igazán okok, ha nem ; hogy mi van nk itt a földi nkben. Mi pe-imával, rágon-szal és szere-l tarthatjuk a solatot el-ytainkkal. Hi-szerint a hoz-rtozóink vár-bennünket, és gítenek a halál ez órájában.

Milyen élmé-vannak erről t lelkipásztor-

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

A Magyar Képzőművészek Szövetsége

*tisztelettel meghívja Önt 1977. február 10-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor
az V., Deák tér 3. számú ház falán elhelyezett*

emléktábla leleplezésére

Emlékbeszédet
dr. POGÁNY Ö. GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria
főigazgatója
és PETHŐ TIBOR
a Hazafias Népfrent
Bizottság alelnöke mond

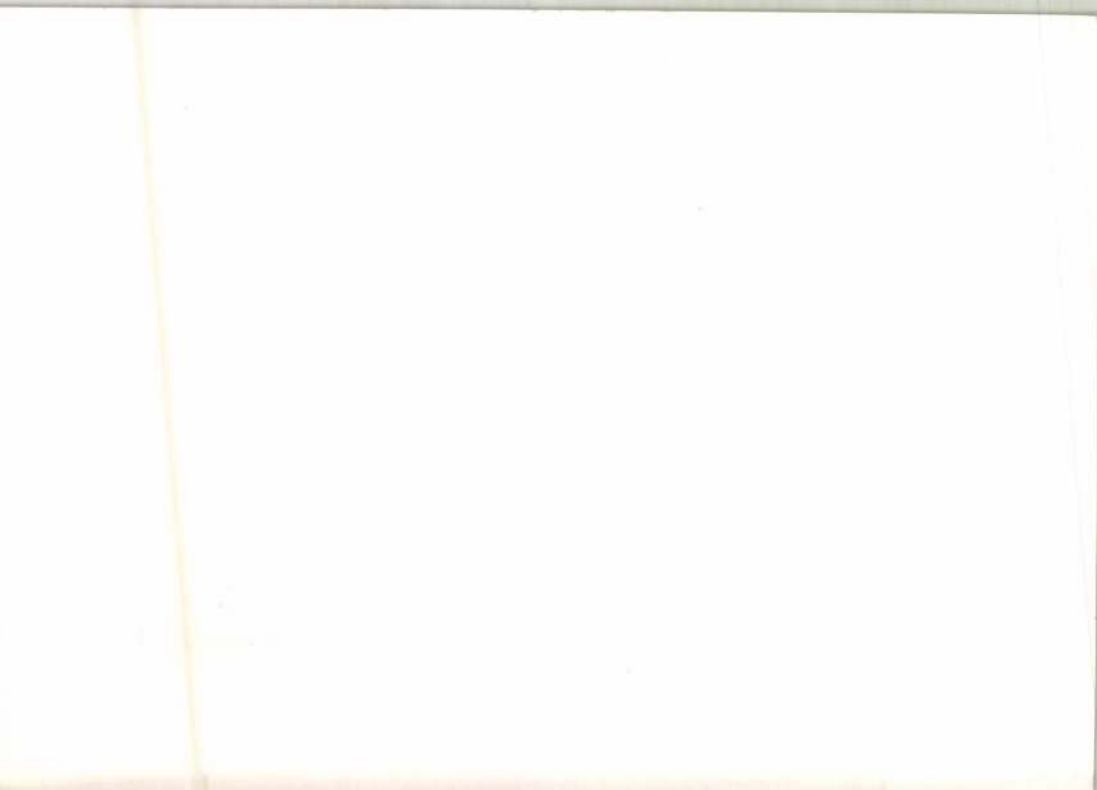
Az emléktábla a magyar képzőművészet öt kiváló művésze

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA
FERENCZY NOÉMI
MEDVECZKY JENŐ
SZENTIVÁNYI LAJOS és
KMETTY JÁNOS

emlékét örökíti meg, akik folyamatosan fél évszázadon át
e ház falai között folytatták alkotó tevékenységüket.

Az emléktáblát

Budapest felszabadulásának 32. évfordulója alkalmából állíttatta
a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága.

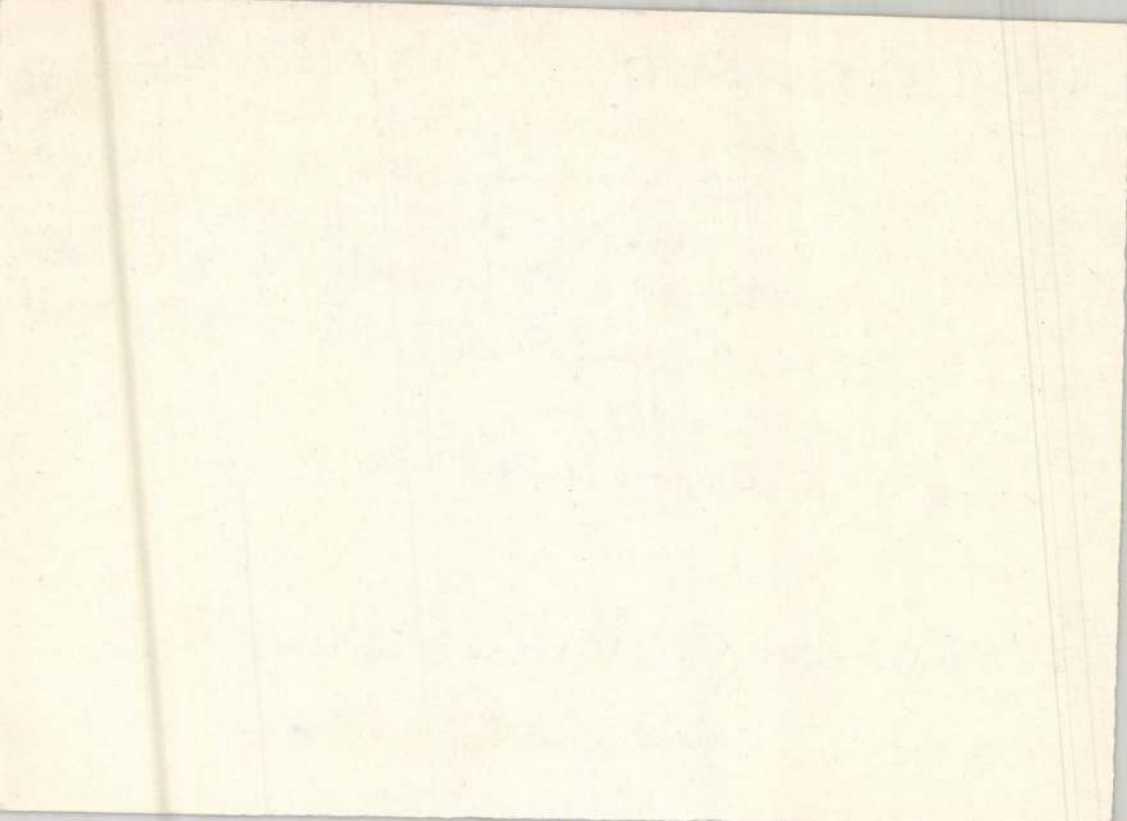

Yönnäsi Guimond Bida, kesäkuun 1864 - 1940.

A milleneumi nimeäni kiellitään on oia si kopto-
magden mör a myitö napsa otti vottak on si nimeäni,
a kital müncheni mester Hollis Simon vottetsevel.
Mönnäsi, 1896. mälj, k on a Ristokkuz Hollis S., Rätin,
Thomast. Yönnäsi Guimond B. es tannitönnäsi tövöts
vottak kagykönnäsi —
a münken koptet Rätin Yönnäsi jellemerke

Tejennäsi magyar kesiväs töntönetelöl.

1924. XI. 8. TV-2 mäsör, 21:50 | S. J. né.

Spmogy, 1988 2.sz.

LACZKÓ ANDRÁS

Tallózó

MŰSÁK TALÁLKOZÓI BOGLÁRLELÉN. A boglárlelei Kápolna-domb kulturális eseményei három év óta érdekes, új rendezvénnyel bővültek. Akkor döntöttek úgy a közművelődés szakemberei, hogy a gyakori tárlatok, irodalmi délutánok, zenei estek résztvevőit olyan találkozóokra hívják, ahol költő és zeneszerző, festő és színész, énekes és előadóművész együtt lép a közönség elé. Művészi hitvallásként Martyn Ferenc szavaira hivatkoztak, aki egy alkalommal ezt mondta: „A művészet egység. Csak egyes részeinek művelői emeltek mesterséges válaszfalakat. Mindig volt törekvés az egység bizonyítására.” A kor, az adott jelen kihívására kell felelnie minden alkotónak, s csupán a mikéntet határozza meg, hogy a művészet melyik ágával foglalkozik.

Az ötlet 1985-ben megszületett. A megvalósulást elősegítette, hogy sok sikeres művésznek, alkotónak volt és van a városban nyaralója, családi szálakkal kötődik oda, vagy nyaranta ott tölt néhány hetet. Kevesen tudják például, hogy a budapesti egyetem neves professzorának, Négyesy Lászlónak is volt Boglárán villája. S az már a találkozók megrendezése szempontjából sem elhanyagolható, hogy abban a házban történt Somlyó György első nagy találkozása a könyvekkel. Oly gazdag bibliotékába került, hogy lenyűgöző hatással volt rá. Erről beszélt az első találkozón, meg arról, hogy a szülőföld milyen költői élményeket adott neki. Idéztem *A boglári mólón* című versét, amiben épp az ifjúságra való visszarévedés a legfontosabb elem.

Nem lehetett megfeledkezni Benjámín László balatonboglári éjszakáiról sem. Ő 1952 őszén kapott a Népművelési Minisztériumból a Szabadság-telepen egy kis házat. Attól kezdődően évente egy-egy hónapot a Balaton mellett töltöttek. Alkotó tuzskulánium volt a villa: versek és egyéb írások születésének helyszíne. A nyári éjszakák csendje sokszor segítette. Akkoriban kevesebb volt az autó, s több az élő növényzet és a madár. Kettőt feltétlenül ki kell emelni Benjámín élményei közül: a nyárfát és a nyaranta visszatérő fecskecsaladót. Mindkettő olyan inspirációt adott, ami versalkotóvá válhatott (olvassuk csak el az *Emberi csöndet*).

A líra oldaláról – hivatkozva még Szabó Lőrincre, Sinka Istvánra – a kép kedvezőnek bizonyult, lehetett rá alapozni. A döntő lökést mégis annak a *folytonosságnak* a felismerése adta, ami Farkas Ferenc Kossuth-díjas zeneszerző személyéhez kapcsolódott. Az eseményeket kissé előbből kell kezdeni. Iványi Grünwald Béla festőművész a két világháború között Lellén a partközépsőben nyaralót és műtermet vásárolt. Ott készült *A művész lellei nyaralója* című képe, a balatoni festészet egyik érdekes alkotása. Iványi Grünwaldnak csaknem szomszédja volt Kandó László festő (ő ugyancsak Párizsban a Julian Akadémián tanult). Haláláig (1950-ig) sokszor festett a lellei parton. Gazdátlaná vált villáját 1950-ben Farkas Ferenc kapta meg. Ő így beszélt erről: „Demeter Béla ötlete volt, hogy a Kossuth-díjra egyébként is járó villaként ezt igényeljem. A tanács kiutalta... Berendezkedtünk. Már 1950 telén ideköltöztünk...” A tulajdonos személye a muzsikán és a festészen túl egybefogta még az irodalmat is. Farkas Ferenc ugyanis a negy-

venes évek második felében Székesfehérváron együtt dolgozott Weöres Sándorral. *Éneklő Febérvár* címmel nagy dalosünnepet rendeztek 1947-ben, sok-sok énekkar részvételével. Annak *közös kánonját Farkas Ferenc írta Weöres Sándor szövegére*. A *Magot a földbe* (a *Theomachia* zárórésze) nagy sikert aratott... Ekként a közel negyven éve lelleinek is számító zeneszerző életútjával és műveivel bizonyította a műzsák testvériségét.

Még további adatok bukkantak elő. Legelőbb az, hogy Farkas Ferenc a harmincas évek elején Somogyban, Szabás községben gyűjtött népdalt. Falukutató múltja volt, amiben a zene játszott a főszerepet. Megkísérelte másként feldolgozni a népdalokat, mint azt a nagy elődök tették. „Talán ez indokolta később a Herder-díjat – mondta. – Európa és a magyarság összekapcsolását így végeztem el.” Mindez a találkozók megszervezéséhez már konkrét programot előlegezett. Megvalósulhatott az, hogy Farkas Ferenc játsszon népdalokat somogyi gyűjtéséből, az énekesek pedig megszólaltassák versekre írt kompozícióit. Korondy György így adott elő részleteket a *Csinom Palkó* daljátékából, László Margit pedig elénekelhette a Weöres Sándor műveire írt *Gyümölcskosár* ciklust.

Az adatok arra mutatnak, hogy a hagyományok szinte kikényszerítették az újszerű rendezvényt. A kérdés az volt, hogy miképpen kapcsolható be a képzőművészet egy versre, dalokra és zongorajátéokra épített estbe. Például úgy, hogy a második (1986-os) találkozón látható volt Bagó Bertalan festőművész néhány képe, ő pedig szóban mondta el, milyen élményeket kapott a Balatontól, illetve más műzsáktól. Kiderült, hogy számára nem a nyár, hanem az ősz és a tél jelezte az igazi Balatont. Amikor csönd lesz, s a víz megnyugszik, sima, nagy tükörré válik. Legjobban a régi foglalkozások, a halászat, a szőlőművelés foglalkoztatták, illetve a nádas, valamint a nádvágók munkája. Szívesen kirándult az északi partra, Bece-hegy környékére. Ezzel máris Takáts Gyula világába léptünk. Vallomásában Bagó nem véletlenül beszélt arról, hogy hány képét inspirálták Takáts versei. Természetesen a balatoniak, mint a *Fakutyán*, *Jényben*, a *Mézöntő*, a *Befagyott par-ton*.

Északi parti élményekről beszélhetett az 1987-es találkozón Dévai Nagy Kamilla. Szavaiból az derült ki, hogy szinte egész életét és munkáját áthatja a műzsák testvérisége. Keresztury Dezső, Zelk Zoltán, Kalász László verseire írt dараbjaival méltán váltott ki tetszést.

Somogyból nézve szintén a túlpart tájelemeihez kötődött Bertha Bulcsu *Árnyak és lovasok* című elbeszélése. A tragikus és misztikus felhangoktól sem mentes történetet Molnár Piroska érdemes művész olvasta fel mély átéléssel. A színművész előmondhatta, hogy júliusban és augusztusban Boglárlelle a nyári színházat jelenti neki, s az hosszú évek óta bizonyítja az irodalom és a színház egymásrautaltságát.

1987-ben a zene volt a főszereplő. Úgy is, hogy a kaposvári Vikár Béla Kórus Zákányi Zsolt vezényletével vállalkozott egy Farkas Ferenc-mű ősbemutatójára (Papp Árpád versére komponált zenét). Akként még, hogy Liszt Ferencre emlékeztek Zichy Géza naplója alapján. 1876. december 26-án mesélte Liszt az alábbi vadásztörténetet: „Amikor egyszer herceg Esterházynál ebédeltem, a herceg elbeszélte nekem Beethoven néhány vadászkalandját, s odafordulva egyik öreg vadászához a legkomolyabban kérde: „Őn abban a szerencsében részesült, hogy Beethoven úrtól sörétlövést kapott?” „Parancsára kegyelmes uram! Mai napig is hor-

IWÁNYI Grünwald Béla

Hazajönnek a magyar festmények. = Műkincs Figyelő,
1992. 7. 3.p. ill.

Vaszary János

Moholy-Nagy László → ut

Iványi Grünwald Béla → ut

lásra vezet, de nem ad önmagá-
latkozást. Képgondolatnak vi-
tt. Ez a rendületlen erkölcsiség-
néző sértődöttség szertelensége-
s alaptalanul érzett megalázott-
ságon, festészetében egyaránt má-
t minden igazságtalanságának
kóztottságra vezetett, de logiku-
éből és abból a kínosan félszeg-
a megbecsülő és anyagi támoga-

gítáló jelentőségét azonban túl-
inkább érzelmi szempontok ha-
tt. Egyéniségének védelmében
azért is alsóbbrendűnek tartott,
"Itak" mellé, holott szerinte csak
sekkel sújtott korunk művészei-
nek lényegi tartalmát sem. Egy-
magával szemben is igazságtalan
ágot tulajdonított, hogy *elmélet-*
ósége, pedig legszebb képeinek
olt szónok, hanem lírikus.

n korlátozott, fantáziájának ha-
nnek köszönhető, hogy lelkivilá-
ágot tudott vásznain kialakítani.
s, mihelyt fölfedezik tehetségük
részására fordítják, s egy művészi
csés sugallatukat. E tartózkodó
piktúrájának uralkodó jegyévé,
on ábrázolást

T dt

T pp

IVÁNYI GRÜNWALD Béla festő

Kecskemét, Rákóczi u. 3/5. Casino

a homlokzatot egykor az ő freskói díszítették
de már elpusztultak

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A száz-
zadforduló magyar építésze. Bp. : Szépirodalmi,
1990 69.p. és ill

Received of Mr. J. B. ...

the sum of ...

1875

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

barátságokról, tevékenységéről emlékezik

Gráber Margit: "anyar emlékek.

Uj Irás 1989.2.sz. 33-49.p.

290 p. 1 t. 19 cm.
/Világkönyvtár./

68/251

ANDRIĆ, Ivo: Vezirek és
konsulok. Travnik-i krónika.
(Ford. Csuka Zoltán. [Bev.]
Hedrovics László.) Novi Sad,
1962, XVIII, 591 p. 1 t. 20 cm.

/ - - válogatott művei 1./

69/237

(ANDRONIKOV, Irakli] [Luar-
szabovics]) · ANDRONYIKOV, Irakli]j:
Az N. F. I. rejtélye és más iro-
dalmi kalandok. [Elbeszélések.]
(Ford. Brodszky Erzsébet.) Bp.
1966, Európa. 385 p. táblák. 20
cm.

70/257

Wang: Grünwald Berg

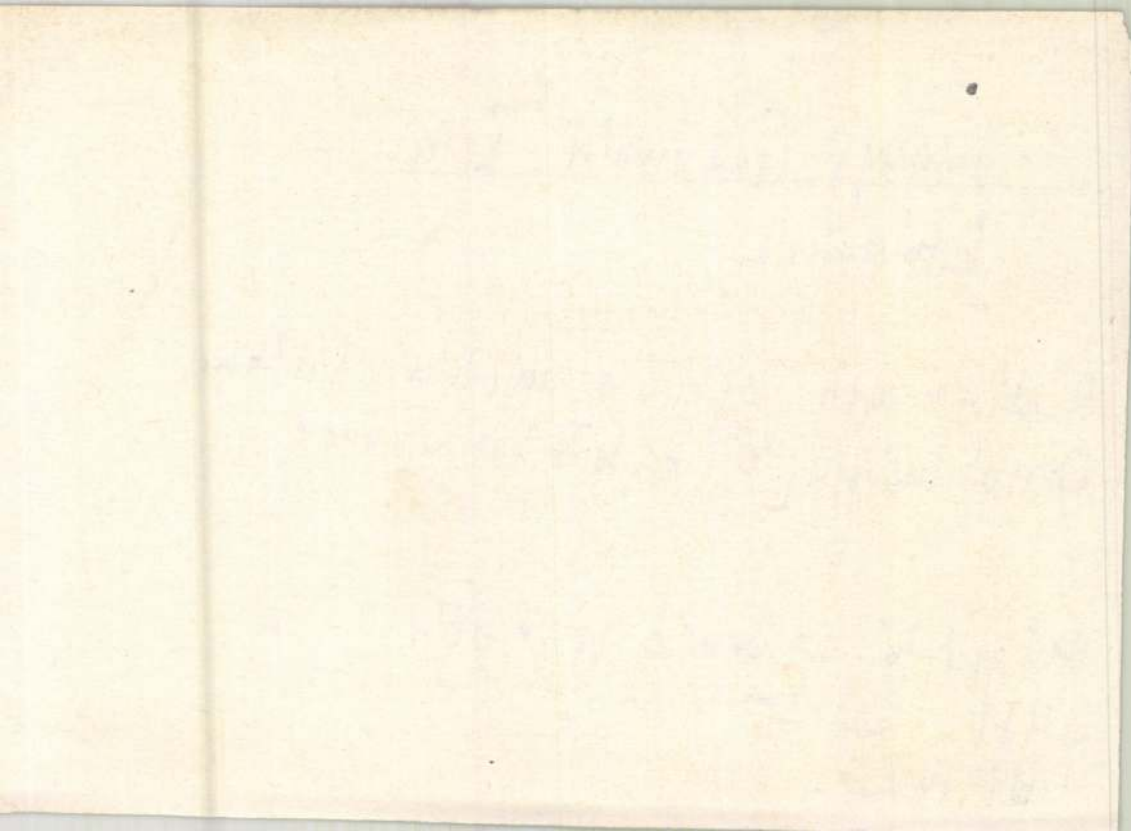
foto m'ue's

A m'ue's eger Te'bei a mi, t'at'ei Sui'at'ei
Dorso" müggüjto" bi'kotá'kan u'ua'?

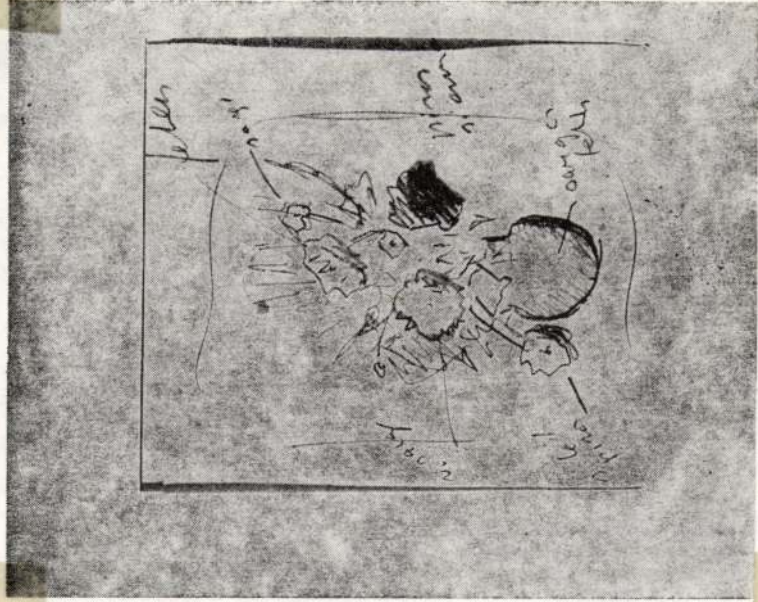
Müggüjto" a7 on'ia v'e'eme's

URM Zw'zt

1981 IV.22.

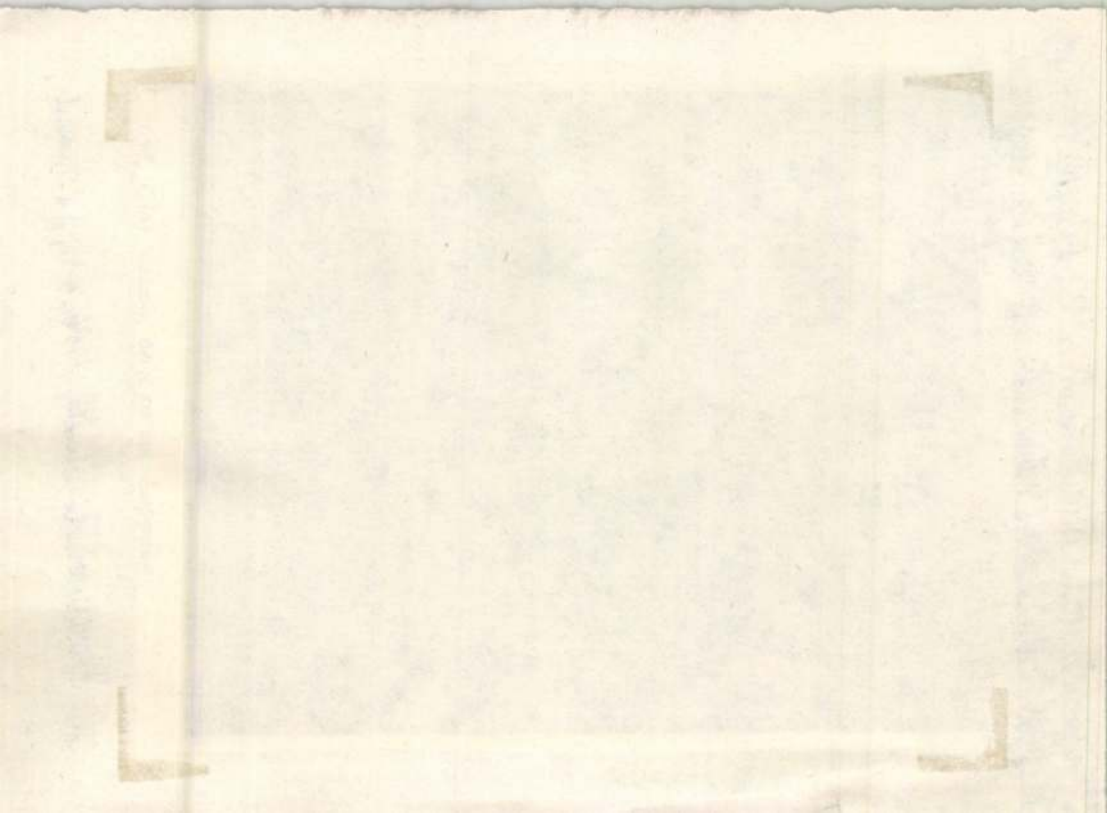

Iványi Grünwald Béla, alkotóművész (1867-1940). Feljegyzések
Telep, Katalin: Iványi Grünwald rajt készült és kiegészítést
Képek

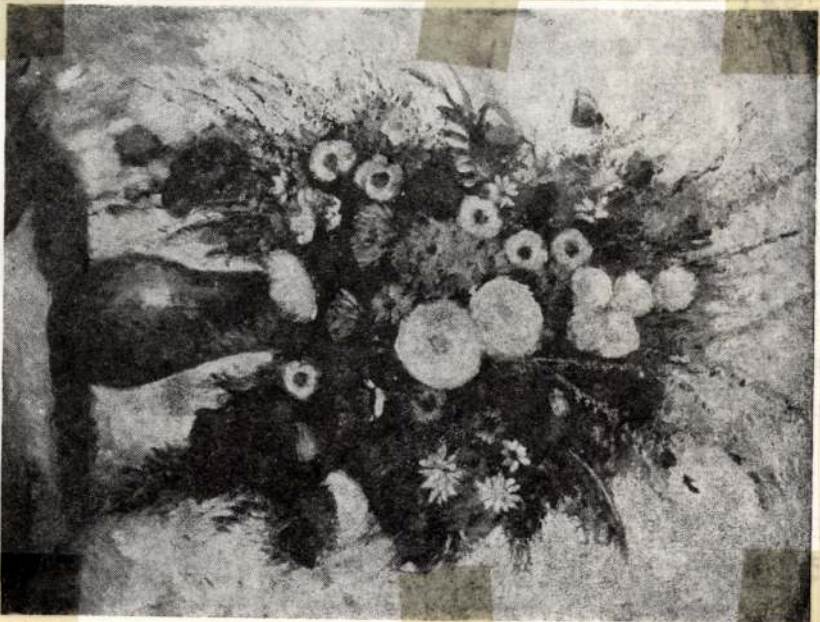

I. Iványi Grünwald. Virágcsendélet vázlatja feliratozva.
Magyar Nemzeti Galéria, Adattár

Művésztörténeti Kézirat, 1986, r. 3-4., 180-ald.,

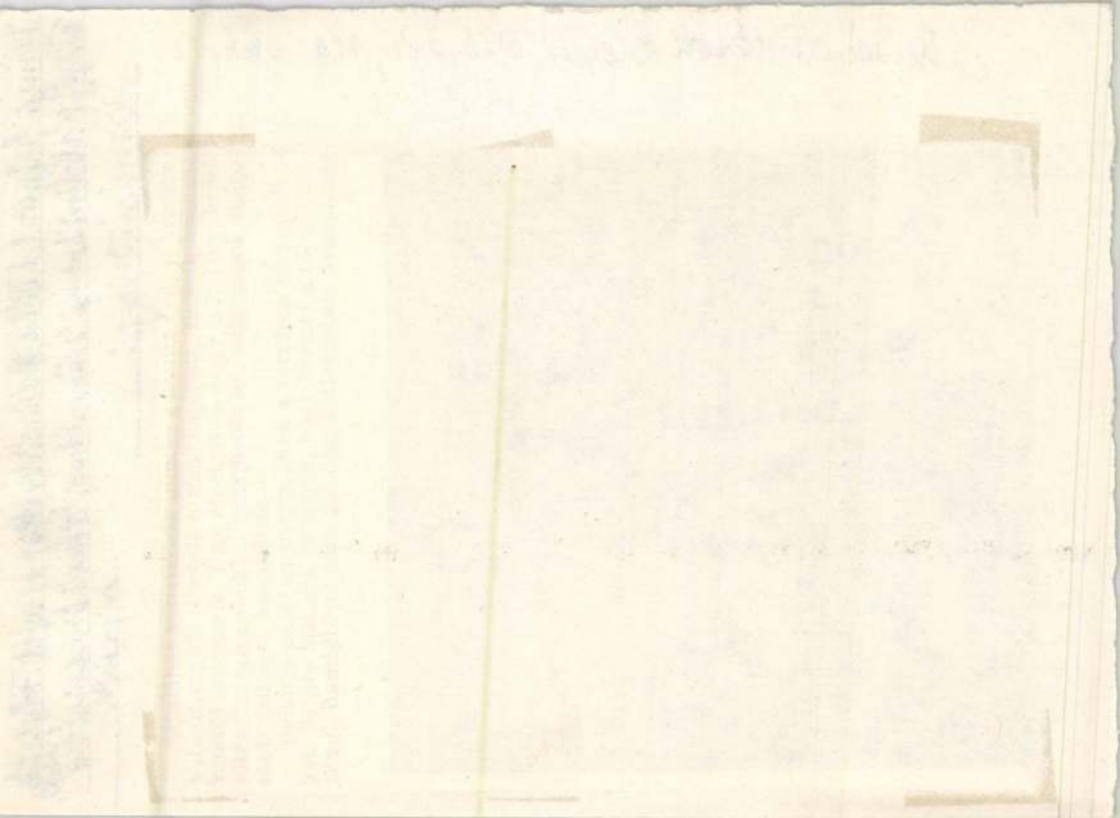

Museiontietonen Luterio, 1986, 3-4, No- old,

I. Tuomi Grünwald-hamistodny, magantulajdon

Ympäri Grünwald Beta-katolinen kirkko 1910. Elokkuksen,
Terveystieteiden ja ympäri Grünwald-akatemiassa Hamistodny,
Hamistodny: _____

Grünwald Béla, festményes, 1867-1940.

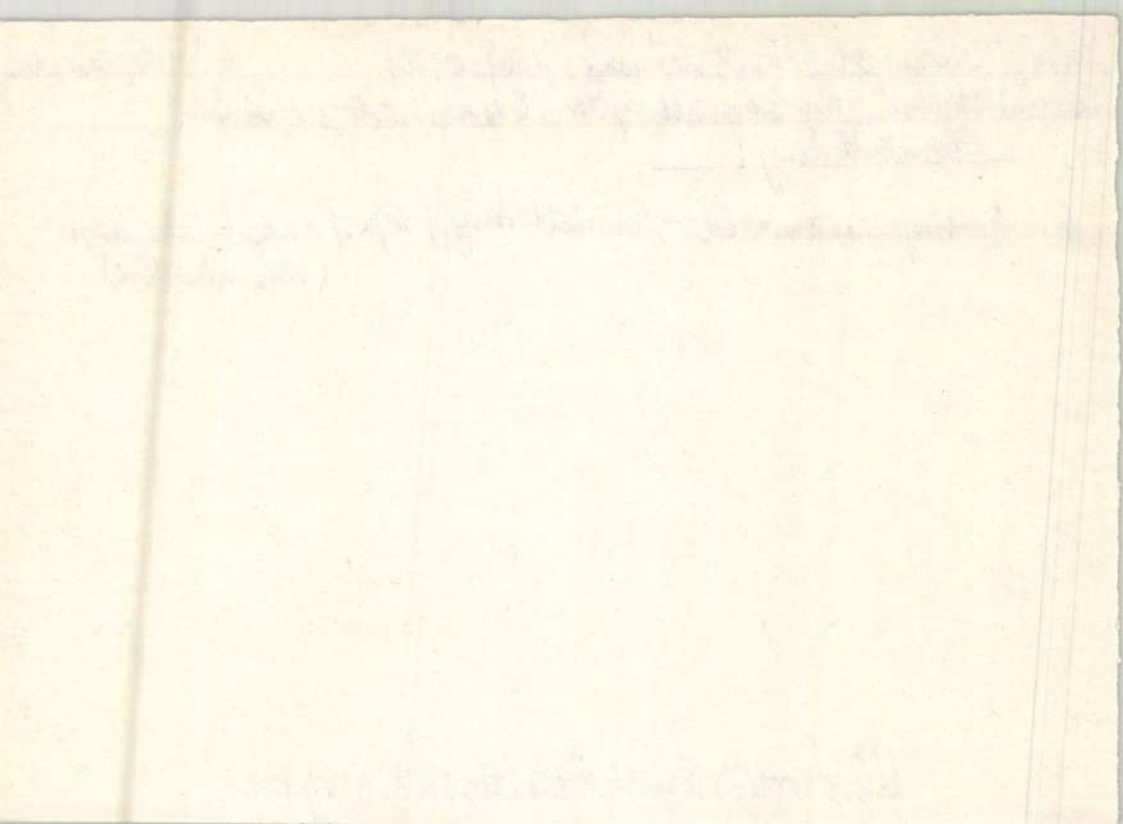
6.) Fokylatas.

Telepykatalini Grünwald rajtkerüés hamisított képeiről.

Hamisítvány:

6. Grünwald-hamisítvány, (rept.) magántulajdon.
(vnn nélkül)

Művészettörténeti életrajz, 1986, 3-4, 146-

Grányi Grünwald Béla, festményes, 1867-1940, 5. Folytatás.
Telepítőkatalin; Grányi Grünwald megítélés és hamisított képeiről.

- 4. Várlat Grányi Grünwald utasításával. | rept. |
Magyar Nemzeti Galéria, Adattár.
- 5. Várlat székmalommal | rept. | MNG, Adattár.
- 8. -" - Grányi Grünwald utasításával. -" - | rept. |
- 9. -" - hatoldala -" - megrendelésével, -" - | rept. |
- 13. " Vitágésen délut, 1938" | rept. | Olaj, vászon,
60 x 50 cm. Lappang.

Művészettörténeti Értésítő, 1986, 3-4., 176-177-179- old.

Handwritten text at the top of the page, possibly a header or title, which is mostly illegible due to fading.

Main body of handwritten text, consisting of several lines of cursive script. The text is very faint and difficult to decipher.

Handwritten text in the lower middle section of the page, appearing as a separate paragraph or entry.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a concluding note.

Johnyi Grünwald Béla, festőművész 1867-1940/

8.) Folytatás

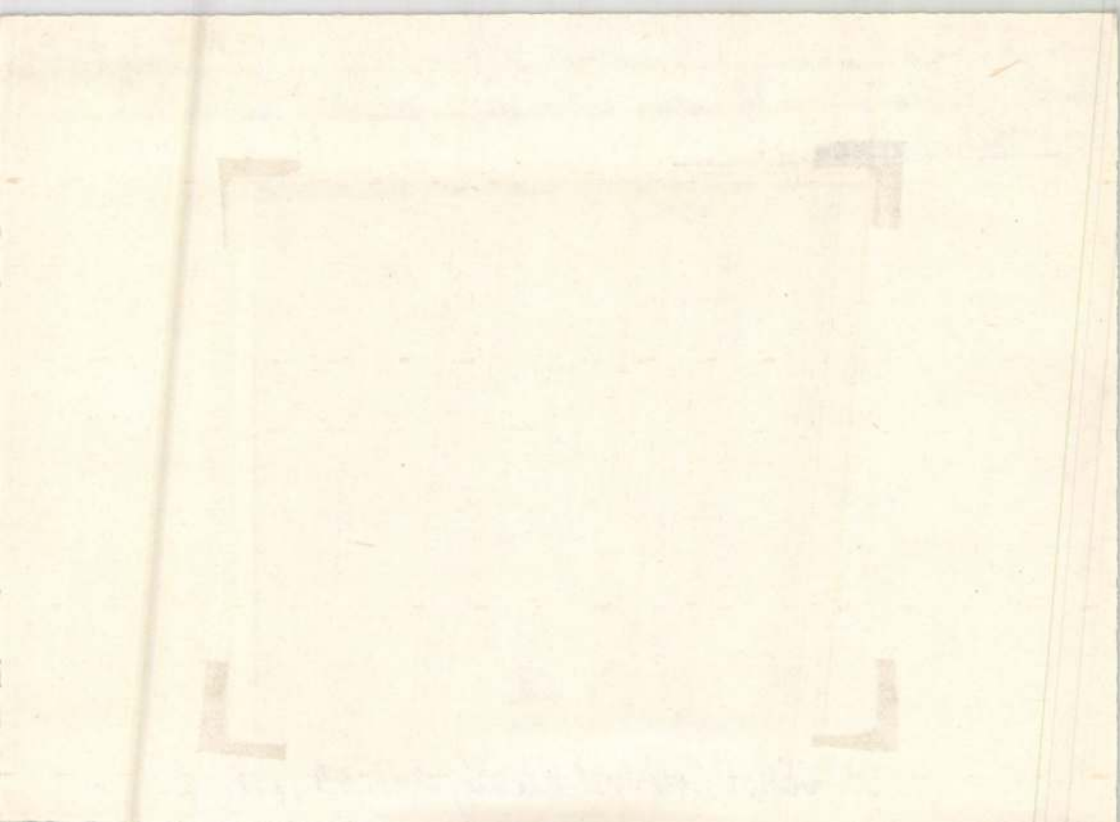
teljesen Katalin: Johnyi Grünwald rajtkészítő és hamisított képeivel!

Hamisítvány:

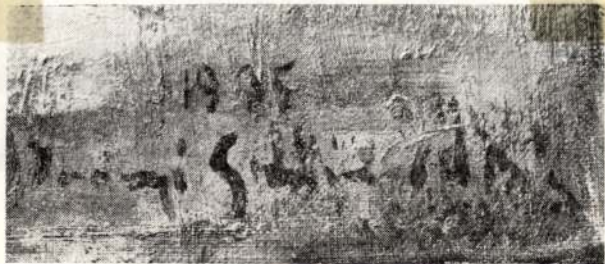

II. Iványi Grünwald-hamisítvány, magántulajdon

Művészeti Híreket Értésítő, 1916, 3-4., 178-old.

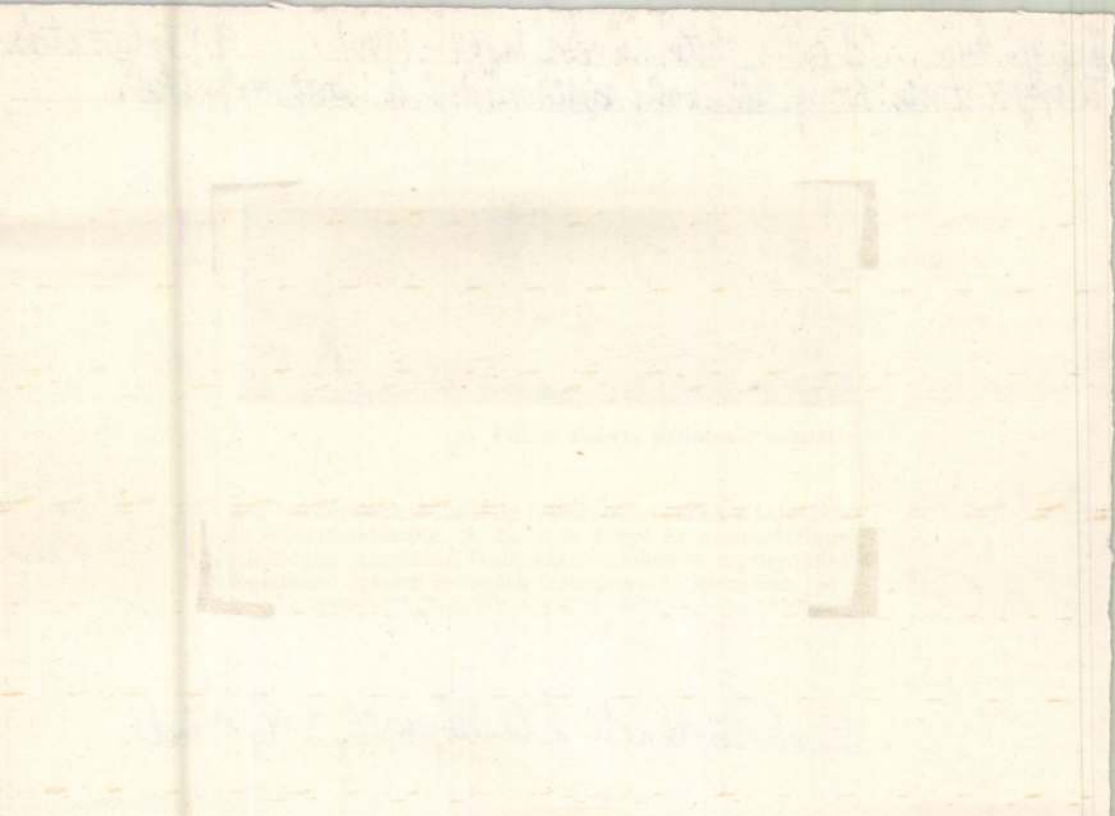

Iványi Grünwald Béla, késtörténész 1864-1940/ 9.) Folytatás
Toloczky Katalin: Iványi Grünwald sajátkezű és hamisított képeiről.

12. Iványi Grünwald szignatúrája a Dinnyés csendélet című
képen, 1935. Budapesti magántulajdonban

Művelődéstörténeti Értéslő, 1986., 3-4., 17. oldal.

Iványi Grünwald Dala festményén 1867-1940.

4. Feliratok

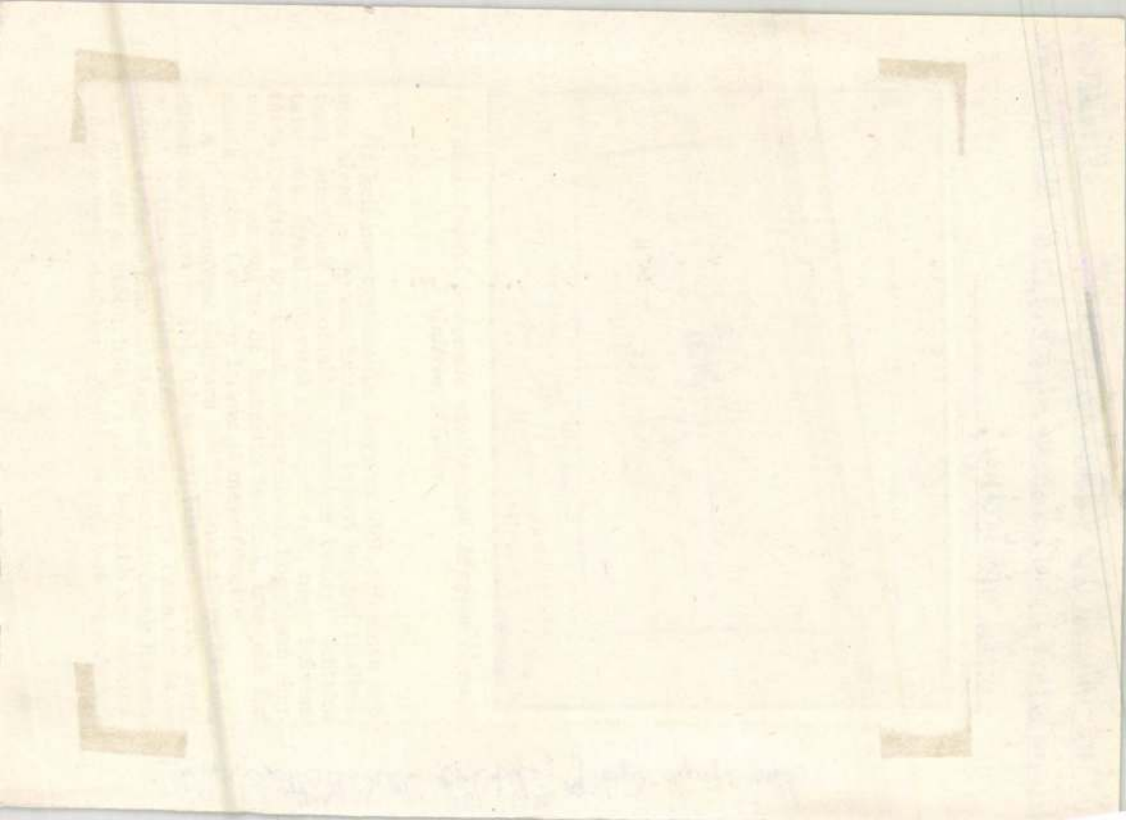
Telepny Katalin: Bönyi Grünwald adja a képet a hamisítók kápiszól.

--- Hamisítvány! ---

Narrészetkörténeti Kézirat! 1986. 3-4. 175-181.

3. Hamisítvány Iványi Grünwald Tavasz ébredése című festményének (1913) motívumából. Magántulajdon

Iványi Grünwald Béla festőművész | 1867-1940 |

7.) Folytatás.

Telepy Katalin: Iványi Grünwald sajátkezű és hamisított képeiről.

10. Iványi Grünwald Béla: Cigányok tűz mellett, 1930-as évek. Olaj, vászon, 60 x 80 cm. Külföldi magántulajdon

Művészettörténeti Értésítő, 1986., 3-4., 148-old.,

IVANYI Grünwald Beck

Telesy Kutakin. Dirl Mihaj
elitilere. = Mivener in Baratai
1996/1. 16. ill

Május 24-én pénteken, 17 órakor a Döcskai Galériában (XI. Közreműködik Keres Emil. Megtekinthető má

Május 29-én szerdán, a TESSZ Budapest, XII. Szoboszlai ut szerzői estje. Házigazda Györgypál Katalin.

Május 31-én pénteken 17 órakor a Suzuki Szalonban (Bp. XX Tibor nyitja meg. A tárlatot június 10-ig láthatják a

Június 1-én szombaton 10,30-kor **Pécsett** az Ifjúsági Házba Nemes István technikai bemutatója. Az Adria Pa Béla.

Június 3-án, hétfőn 17,30-kor a Művészetarátok Galériájáb nyitja meg. Megtekinthető június 26-ig.

Június 4-én kedden 17 órakor a Nagy Balogh János kiállítá tárlatát Geröly Tibor nyitja meg. Megtekinthető

Június 5-én szerdán, a TESSZ Budapest, XII. Szoboszlai utca **János** szerzői estje. Házigazda dr. Medvigy Ant

Június 8-án szombaton **Szombathelyen** a Péterfy Sándor K számában megjelent Mi gyalogrendűek c. **rejtve** Főszerkesztő. Házigazda: Kőszegfalviné Pajor K

Június 12-én szerdán, a TESSZ Budapest, XII. Szoboszlai utca Dr. Jáki Ferenc előadása.

Június 22-én, szombaton 15 órakor látogatás **Meiszter Kálm** hangulatos műsor, hagyományos tombola. Az é oltják.

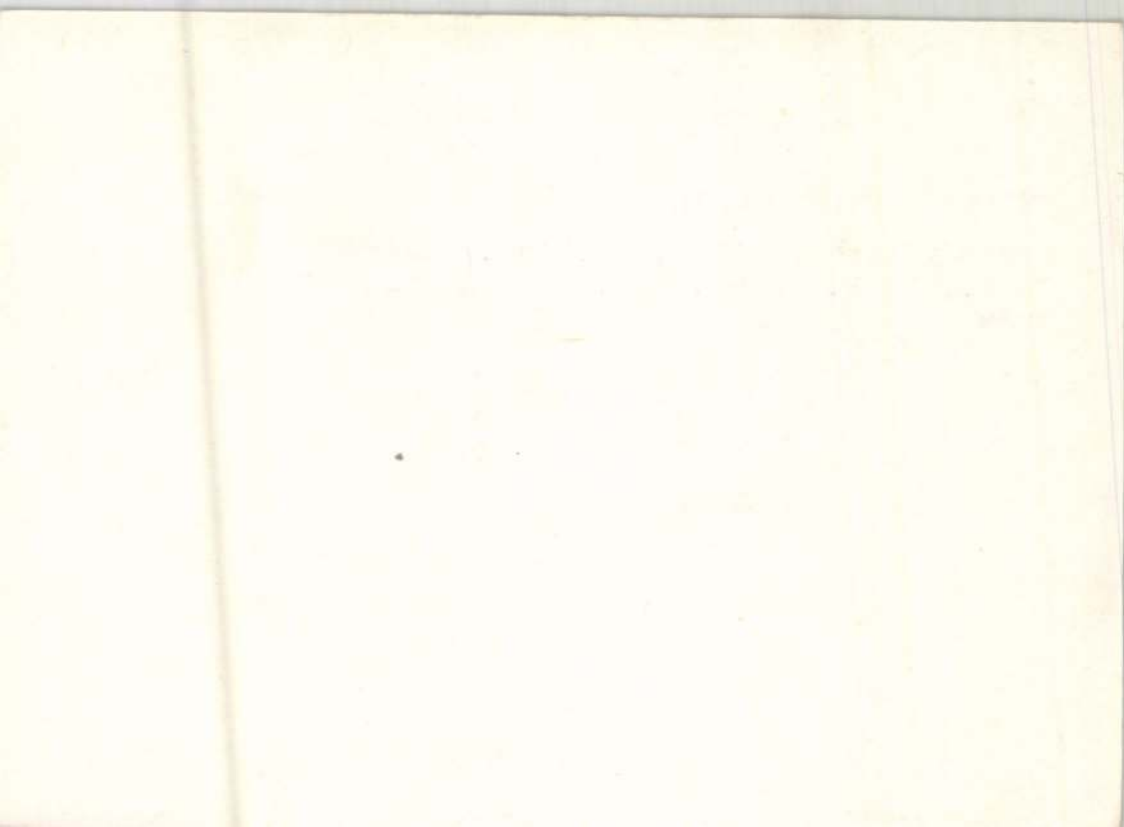
Június 27-én, csütörtökön 17 órakor a Nagy Balogh János K Jáki Ferenc nyitja meg. Megtekinthető augusztu

Június 28-án, pénteken 17,30-kor a Művészetarátok Galériá Lajos nyitja meg. Megtekinthető augusztus 21-ig

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

LÁZÁR Béla, Bp, 1921. /2.kiad./ Légrády,
3o l., 15 k. 2o cm.

ΨΧΗΗ

JVA'NYI Grünwald Béla

Lárus Lárus

Jóhann Grünwald Béla
(1867 - 1940)

E¹ 2¹ T. 1970. 38. n. sept. 18.
1798 - 1803.

ia, Matzon Frigyes, Mattioni

ást és ezt a stílus-képlékeny-
es nagy Egyházművészeti Kiál-
iskola legmaradéktalanabb si-
atba. Noha ezuttal sem hiány-
éle templombelső és ezuttal is
ó" plasztikák, mint amilyen
őé, Buzi Barnáé vagy Boldog-
ettük feltűntek más törekvé-
rténetté váló klasszicizálás
Pietát /Borbereki-Kovács Zol-

IVÁNYI GRÜNWARD Béla

Ecsery Elemér: Iványi Grünwald Béla évfordulójára. =
Új Magyarország, II.évf. 106.sz. 1992. március 6. 11.p.ill.

GELLÉR Katalin: A leghívebb és a leghűtlenebb nagybányai
festő : 125 éve született Iványi Grünwald Béla. = Magyar
Nemzet, LV.évf.106.sz.1992. május 6. 10.p.

kénytelen áttenni vizuális élményeit, szavakkal kell
nie. Ez a nehézség mégsem változhat azon, hogy
leges figyelemmel kell olvasnunk, még akkor is, ha
fokot.

A múlt században a legszakszerűbb és mégis kö-
ről egy francia festő, *Fromentin*⁵ írta. Ő vélelenti
naplója tele van nagyszerű észrevételekkel. *Céza*
gednek alkotásmódjába — hogy csak a legnagyobb
hagyománya van a művész-írásoknak. *Barabás, Mu-*
önéletrajzai közismertek, ugyanígy *Székey Bertal-*
ván tanulmányai kortársairól, művészetbölcseleti
ról képzőművészeti irodalmunk csúcsát jelentik. *L*
joggal sorozzuk ide, minthogy Lyka eredetileg fes-
nult. A fiatalabb nemzedék tehát ezt a szép hagy-
felcsap. Közülük *Bernáth Aurél* szól mind gyakrab-
kos tanulmányai jelentek meg, s ezek akár egyes
stílusproblémát feszegetnek, gyakorta fején találj

Iványi - Grünwald Bella

Kecskeméti egyet. dolgozat Nagy

Osztály

Kishouthy Zolt - Muddah János: Nagy Osztály
Nagy Béla - Könyv 2. Miskolc, 1993, 13.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text, possibly a signature or date, located in the lower middle section.

Large block of handwritten text at the bottom of the page, appearing to be the main body of the document.

NAVYI - GRÜNWALD Béla

Magyarország és a Vajdaságról.
Újvidék, 1956

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

Új művészet

1996 / márc

21.0.

A II Quilting Table

1. 1/2" x 1/2" squares

2. 1/2" x 1/2" squares

3. 1/2" x 1/2" squares

IVÁNYI

GRÜNWARD

BÉLA

ÚJ MŰVÉSZET

1996/ápr

8.0.

kötést 1 P[engő]ért adnak hozzá. Kerül
sokkal 2.50 táján, 2.80 P[engő]-ig. Ők
t a háromszorosáért 8 P[engő]-ért, a

ak azt mondták, hogy semmi esetre se szabad
egyháza is megtart lo példányt, de Ők
, mint 9-el. Én úgy gondoltam hát, hogy
t s a kötöttet lo P[engő]-ért kellene
rmege tudna már most egy 2000 P[engő]-
látom, elég kedvezőek a kilátások ahhoz,
tne adni a kéziratot. Minden az alispánon¹⁶

eg is haragszol talán a kérésemért, mégis
íftette, ugyanezt mondta most Péter János

ARX SÁRVAR

... Megújult múltunk - jövőnk öröksége a Nádasdy-vár ...

Meghívó

A „Sárvári Nádasy-vár rehabilitációja”
című ROP 1.1.3 projekt

MŰEMLÉKI-TURISZTIKAI KONFERENCIÁJA

Időpontja: **2006. november 30.**

Helyszíne: **Nádasy Ferenc Múzeum díszterme**
(9600 Sárvár, Várkerület 1.)

A konferencia levezető elnöke:
Hutflesz Mihály ügyvezető, Limex Kft.

- 10.30-11.00: Regisztráció, büfé
- 11.00-11.10: **A konferencia résztvevőinek köszöntése**
Dr. Dénes Tibor polgármester, Sárvár Város Önkormányzata
- 11.10-11.30: **„Eredmények és lehetőségek a Regionális Fejlesztés Operatív Program keretében”**
Csanádi Ágnes vezérigazgató, VÁTI Kht.
- 11.30-11.45: **„A KVI, mint projektgazda”**
Timárné Deibler Ilona gazdasági igazgató, KVI
- 11.45-12.00: **„A műemlékek és a turizmus”**
Kovács Ferenc elnök, Vas Megye Közgyűlése
- 12.00-12.15: **„Megújulás szakmai szemmel”**
Süle Tiborné kirendeltségvezető,
KVI Szombathelyi Kirendeltsége
- 12.15-12.30: büfészünet

12.30-12.50: **„A sárvári vár műemlékvédelme”**

Ivicsics Péter műemléki felügyelő, KÖH

12.50-13.10: **„Egy régész tapasztalatai a sárvári vár felújítása kapcsán”**

P. Hajmási Erika régész kutató,
Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága

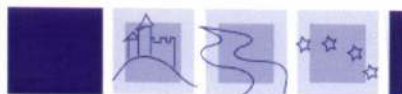
13.10-13.30: **„Tradíció és megújulás”**

Kondora István alpolgármester, Sárvár Város
Önkormányzata

13.30-14.30: ebédszünet – állófogadás

14.30-tól **a vár megtekintése**, időtartama kb. 90perc
vezeti: P. Hajmási Erika régész kutató, Süle Tiborné KVI
kirendeltségvezető és Dabóczi Dénes művészettörténész

Magyarország célba ér

REGIONÁLIS FEJLESZTÉS
OPERATÍV PROGRAM

Hírös Péter építész

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA

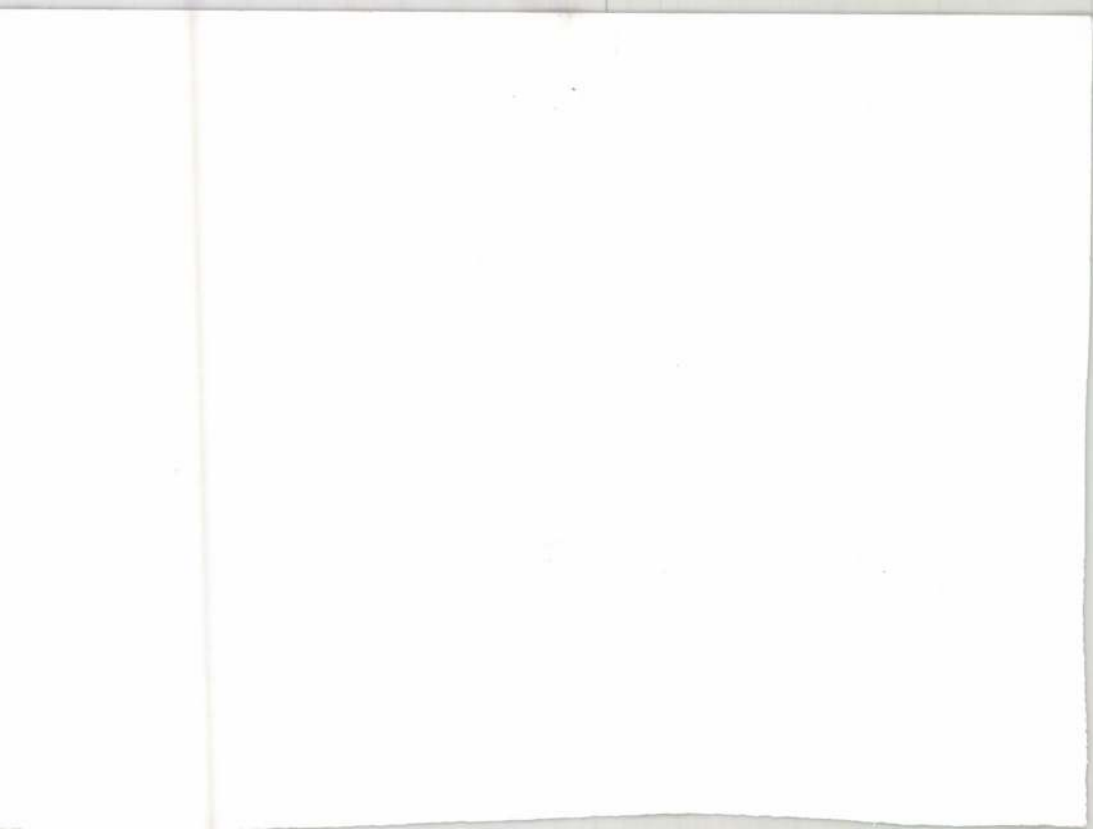
Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

499-501

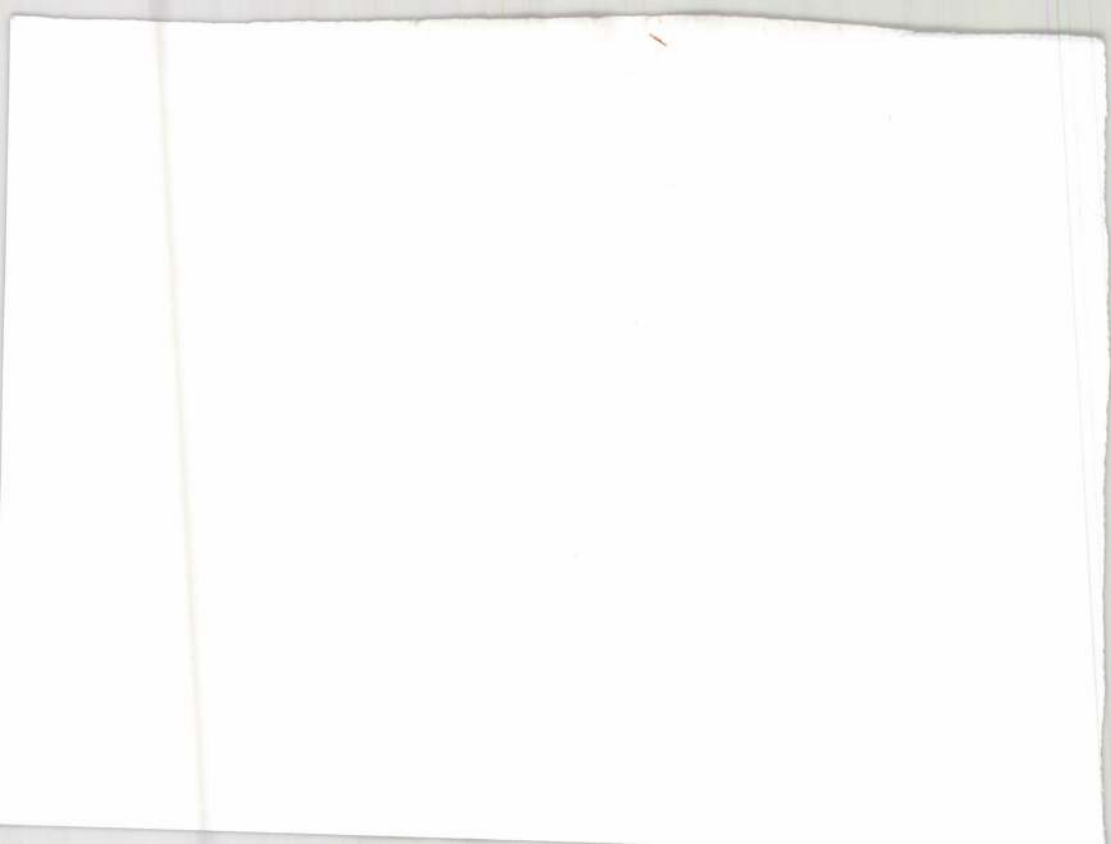
Szöveg : 15, 16, 20, 51, 55, 80, 82, 84,
85, 88, 91, 115, 141, 142, 143, 144, 145,
148, 149, 159, 160, 206, 210, 212/2,
213/19, 217, 218, 224, 232/5, 235/119,
251, 255, 258, 260/1, 262/50, 262/52,
262/53, 262/72, 262/73, 262/74, 263/80,
376,

Kép : 142, 143, 148, 253, 394, 395, 412,
413, 443,

Kronológia : 1892, 1896, 1897, 1898, 1899,
1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906,

1900, 1901, 1902, 1903, 1904,
1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1914,
1915, 1919, 1920, 1921, 1925, 1926, 1928,
1936, 1937, 1940, 1941,

4. A listát nézegetve megállapíthatjuk, hogy a kiadó és szerkesztő egyaránt vállalta, s felelősen vállalta, hogy a magyar irodalmat közvetíti a város német-ajkú lakosságának. A lapot Sopronban főként a gazdapolgárok olvasták, de eljutott Burgenlandba is. Jó volna tudni, hogy tartalmával és példányszámával mekkora hatást ért el olvasói körében. Nincs még adatunk a példányszámról. Ez kérdés egyelőre a magyar lapoknál is, eltekintve néhány különkiadás sokezer darabszámától. Ezeket a szerkesztőségek maguk jelezték. (Éppen ezért a mennyiségek kritikával kezelendők.)

A német nyelvű irodalomnak az újságon kívül nemigen volt más fóruma. Iskolákban, szabadlíceumi előadásokban, egyletek estélyein jutott, juthatott néha szóhoz. A közölt versfordítások egyikéről — Gyóni Géza A márciusi akarat c. versének átültetéséről — tudjuk biztosan, hogy éppen a fordítója, Spiegel-Schmidt Frigyes, szavalta el egy márciusi ünnepélyen.⁵⁸

Egy-egy ilyen alkalommal százak hallgatták a versmondókat, az újság példányszámát pedig — élőszóbeli hagyomány alapján — ezer körültre tehetjük. Sok ez vagy kevés?

A közönség tekintélyes része tanulta, ismerte, olvasta a német irodalmat, többen közülük művelték is úgy, hogy szűk baráti körükön kívül sohasem próbálkoztak elterjesztésével. És voltak néhányan, akik mindkét nyelven alkottak, mint Becht Rezső vagy Boháty Róbert.⁵⁹ Méghozzá olyant, ami ma is megállja a helyét. Ez azonban már nem ide tartozik, csak azt bizonyítja, hogy lehettek a műfordításoknak értő olvasói városunkban, nem is kevesen.

(Folytatjuk)

Katona Imre:

Iványi-Grünwald Béla Sopron megyében

1. Régi törekvés a pikturában visszaadni a táj lelkiségét, sajátosságait, de tulajdonképpen csak az impresszionizmusnak sikerült ezt a problémát megoldania. Itt hangsúlyozták először a plein-air festést, igyekeztek visszaadni a levegő páráságát, a nap fényét a különböző nap- és évszakokban. Nálunk a nagybányai festők foglalkoztak elsőként ezekkel a problémákkal.¹

Nagybánya az Erdély északi részén elterülő, ún. Partiumban fekszik. A zord erdélyi hegyek itt már lankás fennsíkokká és mély völgyekké szelídülnek. Nem véletlen, hogy egy Münchenben tanuló festőcsoport — Ferenczy Károllyal, Réthy Istvánnal, Hollósy Simonnal, Glatz Oszkárral, Thorma Jánossal, és Iványi-Grünwald Bélával az élen — itt létesít művésztelepet azzal a céllal, hogy megvalósítsa Magyarországon a plein-air művészetet. Nemcsak magukat nevezték nagybányai-

⁵⁸ Ld. lista 112. sz.: „übersetzt und auf der Märzfeier des U.D.V. vorgetragen von Friedrich Spiegel-Schmidt.”

⁵⁹ Becht bibliográfiáját ld. SSz. 1976, 361–373; ld. még a 32. jegyzetet. Azóta több írása jelent meg hagyatékából, főként a Soproni Füzetekben, s végre kiadták hatalmas Agricola-fordítását (utalás a fordításra SSz. 1976, 373.). Bohátyról ld. a 32. jegyzetet.

aknak, hanem így hívták őket hivatalosan is. A csoport az ország különböző részeiből verbuválódott össze. Tagjai többnyire pestiek voltak, de akadt köztük Grünwald személyében dunántúli is.

Merészségnek tűnik arra gondolni, hogy a nagybányaiak és falvaink között valami közvetlen összefüggés lenne, pedig — mint látni fogjuk — a nagybányai kolónia egyik tagja, Iványi-Grünwald Béla szoros kapcsolatban állt falvainkkal, melyeknek élete, sajátos táji arculata megragadta festői fantáziáját.

2. Iványi-Grünwald tizenöt esztendeig volt a nagybányai kolónia tagja, majd Kecskemét, és végül Budapest, illetve nyaranta a Balaton-mellék volt működésének színtere. Környezetének változásai művészetében is követhetők, így három lakóhelyének megfelelően művészete is három, egymástól eltérő periódusra oszlik: Nagybányával, Kecskeméttel és a Balatonnal, illetve Somogy megyével kapcsolatos.²

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a szülőföld — mint az embereknél általában — Iványi-Grünwald életében is nagyfontosságú és az életútra döntő hatású. Grünwald Béla Somon, Somogy megyében született 1867. május 7-én. Bár szülei még egy ideig itt laknak, de Somogy mégsem játszott akkora szerepet életében, mint ezt sokáig hittük. Elemi iskoláit ugyan még itt, de középiskoláit már Székesfehérvárott végezte 1878-tól 1882-ig. 1882—86 között a Mintarajziskolában Székely Bertalan és Lotz Károly tanítványa. 1886-ban Münchenben, 1887-ben pedig Párizsban tanul a Julien-Akadémián. 1889-ben a Műcsarnokban állítja ki elsőként „A nyári alkonyat” című képét. 1890-ben festette az „Isten kardja” című művét két változatban.

Már korán, 11 éves korában elkerül Somról, s később csak a nyarakat tölti itt, de ezt sem sokáig. Előbb a Somogy megyei Pusztá-Csehi, majd a Sopron megyei Iván a következő állomáshelye. Bár pályája meredeken ível felfelé, a „Baromfietetés”, az „Összeesküvők”, és főleg „A tatárjárás után”, nevét országosan ismertté teszik, a Sopron megyei sajtó csak 1898. szeptember 4-én tájékoztat arról, hogy Grünwald Béla — a nagybányai művésztelep egyik megalapítója — időközben Sopron megyei lett. „A jeles művész, aki most a friss magyar művészet csendes menedékhelyén, Nagy-Bányán dolgozik, ahol tudvalevőleg egész festő kolónia időzik, Grünwald Sámuel pusztavisztai nagybérlo fia, s évente többször időzik itt a megyében” — olvashatjuk. „Most több hangulatképet fest a nagybányai atelierjében, amelyek éppoly kvalitásúak mint az utóbbi kiállításon közrebocsátott képei. Grünwald Béla egyike azoknak a kevés fiatal magyar festőknek, akiknek mukáiból a Nemzeti Múzeum képtára számára is vásárolt a kormány”.³ Megdöbbenő, hogy míg a soproni Képzőművészeti Körben akkor század- és ezredrangú művészecskék nyüzsögnek, kiállítanak és művészeti előadást tartanak, a megye még ezután sem vesz tudomást arról, hogy Grünwald Béla is Sopron megyei lett és a megyében tölti nyarait. Többek között ez is megnehezíti, hogy egykori Sopron megyei kapcsolatait feltárhassuk, hiszen amikor először írnak róla, 1898-ban, már régen, több éve itt élnek szülei a megyében.

Grünwald apjáról azt írják, hogy gazdatiszt volt,⁴ noha már a Som melletti Darázs pusztán is nagybérloként tevékenykedett. Mint ilyen került Csehi-pusztára, majd az Iván melletti Vizta-pusztára. Ez a körülmény megkönnyíti a csa-

² Telepy Katalin: Iványi-Grünwald Béla. Bp., 1976. 6.

³ Sopron megyei festőművész Nagybányán. Soproni Napló 1898. szept. 4.

⁴ Telepy i.m. 6. Grünwald Béla születésének bejegyzésénél a következő piros tintás bejegyzés olvasható az anyakönyvben: „Grünwald Béla családi nevének Iványi-Grünwaldra leendő átváltoztatását a magy. kir. belügyminiszter 252/379 VIII. 1929. sz. rendeletével engedélyezte. Adánd, Izt. hitk. anykv. Vegyes, 1845—1895” (Somogy megyei VB. lt. Kaposvár).

1. Iványi-Grünwald B.: Isten kardja

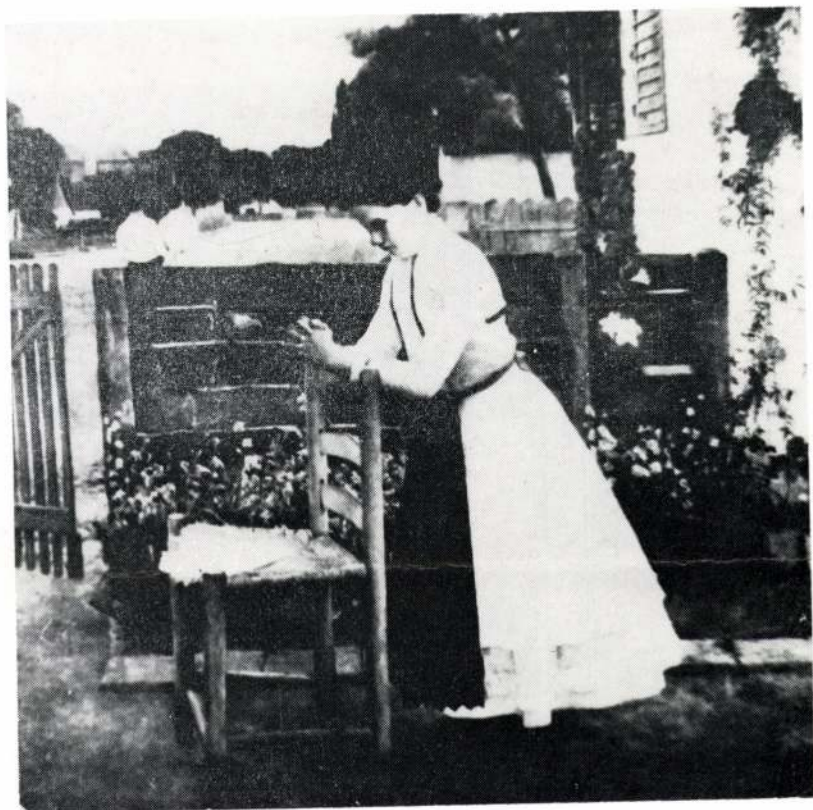
lád tartózkodási helyének kutatását, hiszen a nagybérlő neve, mint legtöbb adót fizető virilistáé, könnyen visszakereshető a megyei virilisták jegyzékéről, melyet nemcsak a megyeháza hirdetőtábláján helyeztek el évről-évre, hanem a sajtóban is közzétették. Valóban, Grünwald Béla apja, Grünwald Sámuel már 1898-ban a megye egyik virilistája.⁵ A család már ekkor, sőt egy évvel korábban, 1897-ben itt, a megyében élt. Ugyanis már szerepel azon a virilista-listán, melyet 1897. október 11-én hagy jóvá Sopron megye évi rendes közgyűlése. Mindössze ennyit tudunk Grünwaldról, amikor először kezdtük sejteni, hogy a művész néhány, közvetlenül 1890 után készült képe nem Somogy megyében készült, hanem már Ivánban, illetve Viszta-pusztán. A gondolat egy Somogy megyei autókírándulás-kor merült fel bennünk. Az erdei tájat szemlélve feltűnt, — bár nyár vége volt —, hogy a fák levele és az aljnövényzet méregzöld és buja, a levegő párás, a kigőzölgség intenzív. Nagybánya — lévén tája dombos, hegyes, — szintén dús vegetációjú, párás. A nagybányaiak képein ezek a táji adottságok jól tükröződnek. Grünwald képei között 1890 után világosan konstatálhatók ezek a táji adottságok, több képe azonban más, szárazabb levegőjú tájat tükröz. Nem szorul bizonyításra, hogy ezek a képek akkori lakóhelyén, Ivánban, illetve Viszta-pusztán készültek. Aki Sopron megye nyugati részét kicsit is ismeri, tudja, hogy ez a táj keményebb és szárazabb, mint a Somogy megyei vagy a nagybányai. Grünwald 90-es évek után készült képeinek egy részén inkább ennek a tájnak a hangulata érződik, mint a Somogy megyeié, nagybányaié vagy akár a Balaton-melléké. Egyebek között elsősorban az „Áhitat”-ra és a „Karám”-ra gondolunk. Ezek a képeken egyértelműen azok a táji sajátosságok érződnek, melyek falvainkat jellemzik: a tiszta száraz levegő, az átlátszóság, a tiszta konturok stb. Noha már 1897-ben kétségtelenül Ivánban van a család, a következő évek viriliseinek listáján nem szerepel Grünwald Sámuel bérlő neve, 1894-ben viszont rajta van, és 1893-ban is.⁶ 1900-ban és az utána következő években is kerestük Grünwald Sámuel a megyei virilisek listáján, de — úgy látszik — neve 1902-ben már végleg lekerül erről. Ezen Ivánból „Weiner Mór 747 kr. 20 f. és Szobotka Dezső 682 kr. 98 f. összeggel” szerepel. Az 1903-as jegyzéken sem olvasható Grünwald Sámuel, hanem Grünwald Miksa bérlő, Iván 954 kr. 70 f. és Szobotka Dezső bérlő Iván, 685 kr. 80 f.⁷ Megjegyzendő, hogy az iváni Önkéntes Tűzoltó-Egylet 1901. augusztus 18-i táncvigalmára felülfizettek közt sem Grünwald Sámuel nevét olvashatjuk, hanem Grünwald Miksáét. Csak az érthetőség kedvéért említjük, hogy Grünwald Mano Miksa, Grünwald Sámuel és Morvay Mária legidősebb gyermeke volt, aki 1864. április 20-án született. Utána Betti következett, 1865. december 30-án, végül 1867. május 16-án (és nem május 7-én, mint önéletrajzában írta!) Béla, akit a művészettörténet Iványi-Grünwald Bélaként tart nyilván.⁸ A mondottakat összefoglalva megállapíthatjuk, hogy Grünwald Sámuel — a művész apja — 1893-tól 1900-ig szerepel Sopron megye virilistái közt, Miksa, Iványi-Grünwald Béla bátyja pedig 1903-tól 1910-ig, 1911-ben már nem. Iván 1895—1916 köz-

⁵ Sopron, 1894. szeptember 23. Grünwald Sámuel bérlő, Iván.

⁶ Uo. 1893. október 12.

⁷ Soproni Napló, 1903. október 4.

⁸ Somogy Megyei VB. lt. Adánd, Izs. hitk. anyk. Vegyes, 1845—1895. „Születtem 1867. május 6-án, Somogy-Somban. Művészeti tanulmányaimat Budapesten a mintarajz tanodában (állami festőiskola) kezdtem Székely Bertalannál. Innét Münchenbe mentem az akadémia, ahol Prof. Hackel tanítványa voltam egy évig. Utána Párizsba mentem és beiratkoztam a Julien iskolába. Páris után visszatértem Münchenbe, hol műtermet béreltem és ott dolgoztam több évig. Voltam Egyiptomban, Tunisban, egy évet mint ösztöndíjas Rómában töltöttem az akkori »Fraknoi magyar ház«-ban . . .” Iványi Béla 19 képpel. Önletrajza. Kner Izidor Kiadványa, Gyoma, 1932.

2. Iványi-Grünwald B.: Áhitat

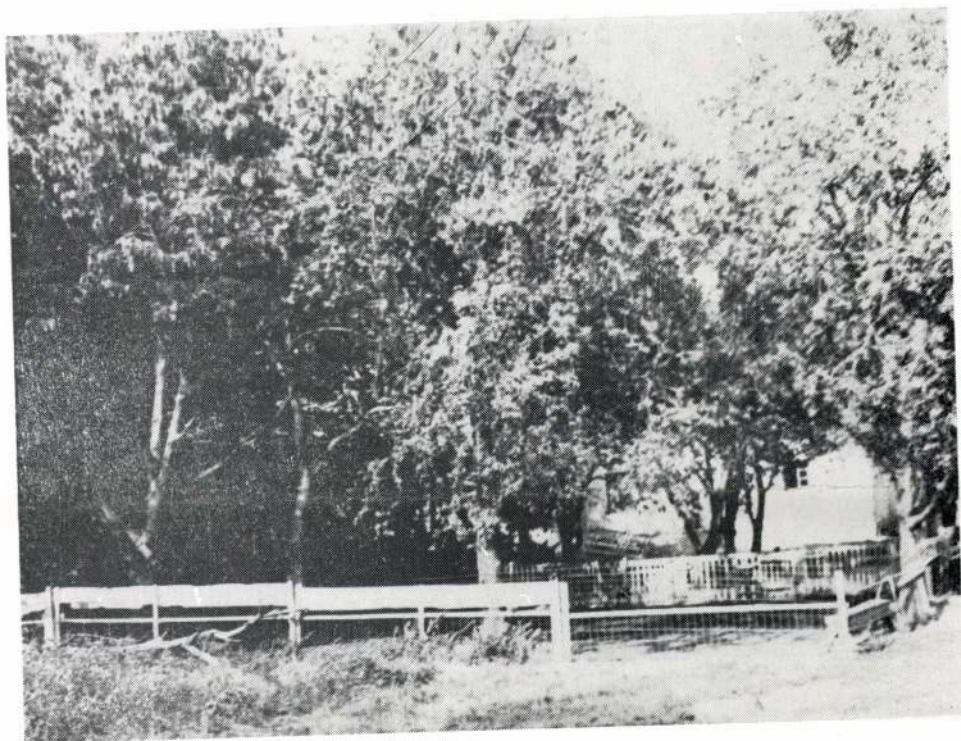
ti halotti anyakönyveiben nincsenek Grünwald nevűek, ugyanezen évek születési anyakönyveiben, viszont annál többen. 1902. június 18-án született Grünwald Miksa és Morvay Irén szülők Sámuel nevű fia.⁹ Hogy valóban Iványi-Grünwald Béla bátyjának gyerekeről van szó, azt bizonyítja, hogy az apa ekkor 38 éves volt és Somon született. Felesége Morvay Irén pedig 26 éves. Az öreg Grünwald megnősült és családot alapított, majd fiának adja át a családfői tisztet és a birtokot. Miksa még másik két gyerekével is találkozunk az említett anyakönyvben. Miklós 1904. március 12-én, Emilia pedig 1906. szeptember 21-én született. Hogy Béla „hosszú ideig élt a megyében s képeinek egy része itt készült”, erre még

3. Iványi-Grünwald B.: Karám

⁹ Állami anyakönyvi adatok! A család kutatásánál számos meglepésztő összefüggéssel találkoztunk. Az iványi Plébánia Hivatal közlése szerint az anyakönyvekben egyetlen „Grünwald” vezetéknevű beírás található: 1930. december 25-én született Grünwald József, törvénytelen fiú. Grünwald Mária leányanya fia. Az anya születési helye Győr. Az anya szülei: Grünwald István és Szemerics Mária. Az anya Iván-Alsómajorban lakik. Keresztszülő az 1930. december 27-i keresztelésnél a szintén iványi lakos, Grünwald Anna hajadon. A kisfiúról még be van jegyezve, hogy 1951. január 21-én házasságot kötött Spaitl Magdolnával Vasszentmihályon. Majd ezeket írja (Horváth Viola ny. tanítónő útján) a szerzőhöz a plébános: „Ha Iványi-Grünwald Béla ebből a családból származik, akkor feltételezhető, hogy Győrön kell keresni a születési bejegyzését. (Győr a ciráki plébániához tartozik!) Valószínű, hogy a fent említett megesett leány és a keresztmama: testvérei lehetnek a festőnek, vagy pedig ezeknek a lányoknak az apja (tehát Grünwald István!) lehet a festő testvére. Ez esetben is Győrön kell folytatni a kutatást. A továbbiakban Ivánban a Grünwald név nem szerepel, így nyilván a majorok felszámolásakor, az ötvenes (!) években a zsidók elvitelekor Grünwald Mária és Anna elköltözött a faluból. Talán a tanács lakónyilvántartási könyvében lehetne utána nézteni, hogy hová költöztek. — A fenti adatok egy részét a polgári születési anyakönyvnek is tartalmaznia kell (1895-től van polgári anyakönyvezés!) és lehet, hogy ott az 1930-as születési beírásnál valamivel több adat is szerepel ...”

egy 1939-es újságcikk is visszaul.¹⁰ Az azonban biztos, hogy a hazalátogatás egyre ritkult, majd végleg megszűnt. Tehát a Grünwaldokról csak azt tudjuk biztosan, hogy 1901-ben Grünwald Sámuel legidősebb fiának, Miksának adja át a Vizta-pusztai-iváni bérleményt. A legtöbb adót fizetők jegyzékéből a család iváni letelepedését nem sikerült pontosan megtudnunk. Az 1893-as jegyzéken már rajta vannak, de az, hogy mikor telepedtek át, ezekből a forrásokból követ-hetetlen. Nemcsak 1892-ben és 1891-ben nem szerepel a megyei virilisták jegy-zékén, de a korábbi években sincsenek Ivánban Grünwaldok. A Sopron-megyei Gazdasági Egylet 1886—1890-es Értesítőjében sem szerepelnek, pedig a várme-

4. A karám és környéke ma

gyének egyetlen olyan valamire menő gazdálkodója sincs, aki ebben benne ne lenne. Grünwald Sámuel egyik iváni nagybérlőtársa, Weiner Antal már 1885-ben egyesületi tag, és 1886 májusában már 11-en tagjai az egyesületnek a falu-ból.¹¹

3. Grünwald Sámuel sem térhetett volna ki ez elől, ha Ivánban van. Miután 1890-ig nem szerepel az egyesület tagjai közt, valószínűleg még nem Ivánban lakik, csak valamikor 1890 után kerülhetett ide. Béla egyik képenek dátumából

¹⁰ Lyka Károly előadást tart a soproni Képzőművészeti Körben. Soproni Hírlap, 1939. II. 14.

¹¹ Boross Sándor és Bossány Jakab és Kiss Josef l. t., Megyesi György é., Prevazek Ferenc é., Reichardt Sándor r., Széchenyi Kálmán gróf a., Varga Bálint é., Varga István idősebb é., Varga Ferenc ifjú é., Weiner Antal é. (1888-ban tovább bővül ez a kör. Kiss József útján Kulhanek Ferenc intéző is az egyesület tagja lett.)

tudjuk, hogy 1891 nyara még mindig Pusztá-Csehin találja, hiszen innen jelezte Nyár című képét.¹² A Sopron megyei letelepedés megközelítően pontos évszámát sokáig csak egyik képének jelzetéből ismertük. Ez a kép a Nemzeti Galériában van, címe: Juhász és a parasztasszony.¹³

A Nyár című képét tehát még Pusztá-Csehiben festette 1891 nyarán, a Juhász és a parasztasszony-t már egy évvel később, 1892 nyarán Viszta-pusztán készítette. Eszerint Grünwald Sámuel és családja 1891 végén, vagy 1892 elején köl-

5. Iványi-Grünwald B.: Juhász és parasztasszony

¹² Az Iványi-Grünwaldok tartózkodási helyei közül Somogysom a legismertebb. A Sopron megyei Viszta-pusztáról is tudunk, de Pusztá-csehi mindaddig homályban volt. Számos ilyen nevű pusztá volt és van ma is, de közülük mindössze három jöhet figyelembe Iványi-Grünwald tartózkodási helyeinek számbavételekor. A Veszprém megyei Gic mellett Csehi-pusztát alighanem el kell vetnünk amiatt, hogy Iványi-Grünwald munkásságában és életében Veszprém megyének egyáltalán nincs nyoma. Még egy Csehi-pusztá van Somogy megyében, Iregszemese mellett, és egy Csehi-pusztá Zala megyében, Nagyréce mellett, mely szóba jöhet Iványi-Grünwald tartózkodási helyeként. Iványi-Grünwald apja, Grünwald Sámuel már a Somhoz közeli Darázspusztán is bérlő volt és így szerepelt Visztán is. Feltehető, hogy Csehin is ebben a minőségben tartózkodott családjával. Ezért úgy véltük, a tartózkodási hely kérdésében abból kell kiindulnunk, szerepelnek-e 1887 és 1891 között a megye virilliseinek jegyzékén Grünwaldok, vagy nem. A Zala megye c. hetilap 1887–91 közti évfolyamát néztük ilyen szempontból elsőként. Ezek között nincsenek Grünwald nevűek! 1891. október 11-én viszont két Blumenschein nevű is szerepel a névsorban (Ignác, József). Ez azért érdekes, mert ilyen nevűek kerültek 1908-ban a Grünwaldok helyére a Viszta-pusztai és Iván belső majori bérletbe. Ezek után nyilvánvaló, ha nem a Zala megyei Csehi pusztá volt Viszta előtt a Grünwaldok székhelye, csak a Somogy megyei Iregszemese mellett fekvő Csehi-pusztá jöhet számításba ilyen szempontból!

¹³ Ltsz. a. 8924. Kiállítva, Kecskemét, 1967. 3. sz. (lásd Telepy Katalin: Iványi-Grünwald Béla korai munkássága, *Cumania*, 79, 249.). Olajvázlat (100 × 120 cm): „Grünwald Béla 1892. Viszta”

tözhetett át Pusztá-Csehiről Viszta-pusztára. Különböznél elképzelhetetlen, hogy Grünwald Béla 1892 nyarát Ivánban tölthesse. Közben Széchenyi Kálmán Grünwaldokkal kötött szerződésére is találunk utalást.

Gróf Széchenyi Kálmán addig is bérbe adott iváni birtokait 1908. május 22-én adta ki újabb húsz esztendőre. Az iváni belső gazdaságot és Viszta-majort Blumenschein Mór addigi újkéri bérlő vette bérbe, a cséri majort a korábbi bérlő, Weiner Mór, az erdölaki majort pedig Soós István iváni vendéglős. Az ezelőtti

6. Iványi-Grünwald B.: Hazafelé

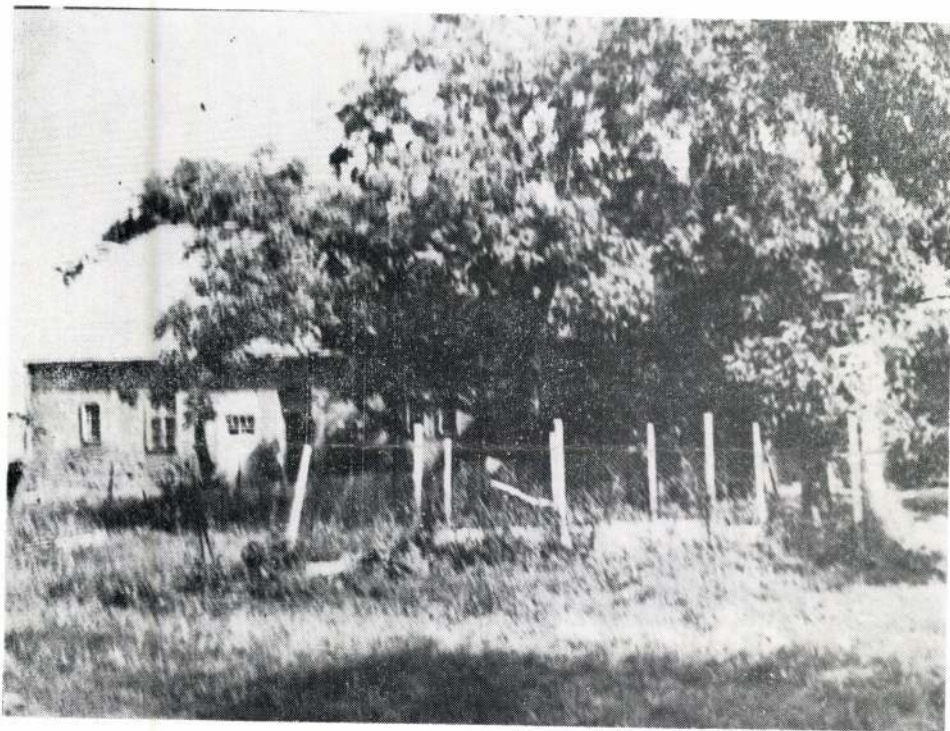
bérletet e szerint húsz évvel korábban, 1889-ben kötötték a Grünwaldok a Széchenyiekkel. A család még 1909-ben és 1910-ben is Ivánban van. Valószínűleg a bérlet felszámolásához volt szükség a két-két és fél évre. Nyilván a Grünwaldok előtti bérlő sem távozott 1889-ben, csak 1890—91-ben. Tény, hogy 1891. július 30-án már Visztán van a család, ugyanis az ekkor Dénesfán, a dunántúli Közművelődési Egyesület javára rendezett táncmulatságra felülfizetettek közt már Grünwald Miksa, (Viszta) is ott van.¹⁴

Grünwald Sámuel gazdasági eszközökkel és állatokkal vette bérbe a pusztát, a szántókat és a réteket. Iványi-Grünwald Bélát a régihez képest új környezeti sajátosságok fogadták. Az érzékeny, a legkisebb változásokra is reagáló ifjú örömmel fedezi fel képeinek új hátterét, a vegetáció eltérését minden eddigtől. Az erdőket akác és főleg cser alkotja évszázadok óta. Erről kapta a tájegység a

¹⁴ Sopron, 1891. augusztus 1.

Cser nevet. A vidék a bükkhöz túlságosan alacsonyan fekszik, bár Iván környékének tengerszint feletti magassága a 140 m-en is felül van.

4. Iványi-Grünwald Bélának ez a vidék jelentette a szülőföldet, festői pályakezdésének első nagy sikerei ehhez a földhöz fűződnek. Nem véletlen, hogy előnevét is innen vette. Bár Grünwald Béla csak az 1906-os gyűjteményi kiállítása után kezdte rendszeresen használni az Iváni előnevet, az 1903-ban festett Tavasz kirándulás című¹⁵ — egyik legkiemelkedőbb — képét már Iványi-Grünwaldként jelezte. Minden bizonnyal 1902 végén, 1903 elején ötlött fel benne az Iványi előnév használata, mert az 1902/3-as műcsarnoki téli tárlaton szereplő Ruhaszárítás című képét még csak Grünwaldként jelezte, azonban ennek egy másik, később festett példányát már Iványi-Grünwaldként.¹⁶

7. Grünwaldék egykori háza Visztán

Viszta-pusztá már a század közepén birkatartásáról ismert, érthető, ha legfőbb jövedelme az 1890-es években is ebből adódik. Nem csoda, ha Grünwald Béla vásznain ettől kezdve új témaként jelenik meg a juhászat és egyáltalán a juhtartás. A juhokat éjjelente a karámban tartják, s a juhász számára ilyenkor kezdődik az idill, az udvarlás és egyáltalán a szabadidő.

Iván határa részben még a Cser-vidékhez tartozik és túlnyomórészt kavicsos, csak a falutól délre eső határrész valamivel jobb minőségű ennél. A földek nagyrészt az erdőtől hódították vissza a XIX. század közepén és második felében. Ennek tulajdonítható, hogy a régi erdővilág gazdasági tevékenysége a ser-

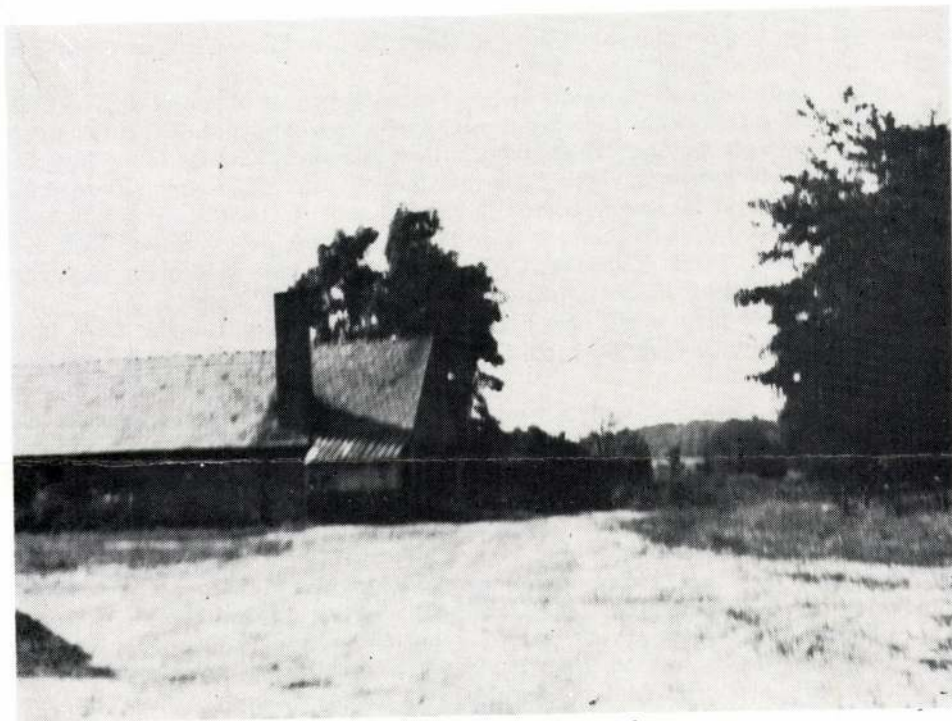
¹⁵ Tavasz kirándulás (olajvázlat 5×176 cm): „Iványi Grünwald Béla 1903 április”; olajvázlat: (166×133 cm): „Grünwald Béla”.

¹⁶ Olajvázlat ($100 \times 82,5$ cm): „Iványi-Grünwald”.

tés- és juhtartás változatlanul fennmaradt, sőt főtevékenységgé lépett elő. A Viszta-pusztai juhtartás a Nagyerdő egyik visszamaradt és azóta önállósult tevékenységi formája. Aki Visztát bérbévette, a juhtartást nem kerülhette ki, hiszen a bérlő — így Iványi-Grünwald apja is — teljes gazdasági felszereléssel vette át Visztát.

Az *Iványi* név felvétele kétségtelenül mutatja, hogy a művészt a legmaradandóbb élményei ide fűzik, nem Somhoz és nem a Somogy megyei Csehi-pusztához.

Grünwald Béla 1898-ban nősült, így 1902-ben még ilyen élmények nem készítették az *Iványi* név viselésére.¹⁷ Viszont — mint már említettük —, 1903 elején

8. Visztai majorsági épületek

hagyta abba édesapja a gazdálkodást s ekkor lépett örökébe a nála három évvel idősebb bátyja. Az *Iványi* nevet végleg fel akarta venni a *Grünwald* név helyett, de végül mégis úgy döntött, hogy előnévként viseli a *Grünwald*dal együtt, hiszen ez a név már sok sikert jelentett neki. Ekkor olvashatjuk a Nagybánya és Vidéke-ben,¹⁸ hogy „... a jeles festő, kinek nevét már nemcsak e hazában, de külföldön is széltire ismerték, elhatározta magát, hogy nevét megmagyarosította. Kétszeres áldozatnak kell ezt tőle vennünk, aki már dicsőséget szerzett a *Grünwald* névnek, de úgylátszik az igazi hazafias érzés több volt benne, mint sok

¹⁷ A *Grünwald* név elég gyakori Magyarországon, nemcsak Sopron megyében — pl. a közeli Fertőszentmiklóson — volt belőle néhány, hanem Nagybányán is. Egyik *Grünwald* — *Grünwald* József — kamarai titkár volt, s mint ilyent 1903 végén nyugdíjazták (Nagybánya és Vidéke, 1903. XII. 6.).

¹⁸ 1906. III. 4.

másban". Ez ugyan még nem volt tényleges névmagyarosítás, hiszen erre csak 1929-ben került sor.

Iványi-Grünwaldnak — bár több időt töltött Münchenben, mint itthon — egy ideig arra is volt ideje, hogy szüleihez Vizsta-pusztára leránduljon, s ott hosszabb-rövidebb ideig tartózkodjék. A művésztelep azonban egyre több időt és energiát követel tőle, hiszen minden év május elejétől szeptember, október elejéig Nagybányán él és dolgozik, mint a művésztelep egyik vezetőtanára, az őst pedig Münchenben tölti a kolóniával. Nősülésével alapvetően megváltozik életprogramja. Az 1898-as év ugyanúgy kezdődik, mint 1897. Május első napjaiban érkezik Nagybányára, de a nyár végén nem utazik vissza Münchenbe. Ekkor már él benne az elhatározás, hogy rövidesen feleségül veszi id. Biltz István görög kat. pap leányát, Irént. Ezért a művésztelep befejezésével haza utazik Biltz Irénnel Ivánba, hogy a menyasszonyt szüleinek bemutatassa. Erre az útra szeptember elején kerülhetett sor.

Ekkor, szeptember 4-én jelenik meg — talán éppen ez alkalomból — a Soproni Napló-ban a Grünwald Béla Sopron megyei kapcsolatairól tájékoztató egyetlen cikk. A művész október 15-én már Münchenben van. Innen ír Hollósy Simonnal levelet Nagybánya város polgármesterének: „A nagybányai festőiskola érdekében tett szíves fáradozásaiért legyen szabad . . . forró köszönetünket nyilvánítani” — írják.¹⁹ Az eljegyzésről szóló hírt a Nagybánya és Vidéke 1898. november 27-i száma közli. E szerint „Grünwald Béla, a Hollósy-iskola egyik vezető tanára jegyet váltott id. Biltz István leányával: Irénnel”.²⁰

A házasságról nem közöl hírt a Nagybánya és Vidéke, csupán arról tájékoztat e hírlap egyik, 1899. április 6-i száma, hogy a Hollósy-festőiskola értesítette a várost.

A művész a nyarat ez évben szintén Nagybányán tölti. Egyben megküldte azon festők névsorát, akik május elsején ide érkeznek. Ezek között már nemcsak Grünwald Béla szerepel, hanem Grünwald Béláné is. Nyilvánvaló, hogy az újdonsült pár közvetlenül a nászútról érkezik Nagybányára.

5. Grünwald életében a házasság fordulópont. Ettől kezdve kevesebb időt tölt Viztán, Münchenben és többet Nagybányán. Aktív közéleti tevékenységet fejt ki a város életében. A múzeumalapító egyesület rendes tagja lesz s neve a közélet legkülönbözőbb összefüggéseiben szerepel ezekben az években.

Művészetében is változás áll be. Ahogyan távolodik az otthonától, úgy közeledik témában Nagybányához. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a májustól szeptemberig terjedő időben, korábban is dolgozott nagybányai témákon, mégis 1899-től szinte teljesen az itteni tájak és emberek ábrázolásai kötik le. A nagybányai sajtó 1901. október 17-én üdvözli, amiért itteni tájakat és embereket ábrázol legújabb képén, mely mint olvashatjuk — „az izvorai tájrészetek legszebbikét ábrázolja, a Pleska vidékét”. „A kép minket nagybányaiakat annyival inkább érdekel — olvashatjuk —, mert nagybányai környéket ábrázol[ja], s mert a fő alakok (Grünwald Béláné, Makrai Emma, Komoróczy Iván, Égly Mihály) helybeliek”. Ugyan már korábban is találkozunk képein nagybányai részletekkel, hegyekkel, völgyekkel, forrásokkal, ezek azonban az ország más hegyes-erdős tájain is készülhettek volna, nemcsak Nagybányán. 1899-től egyre inkább a nagybányai táj szolgál képeinek hátteréül, s a másik — feltehetően iváni táj — lassanként teljesen eltűnik képeiről.

Nagybányára kerülve, — ha nem is máról-holnapra — az oldottabb, festőbb stílusra tér át, innen elkerülve stílusa ismét keményszik, az oldottság helyett

¹⁹ Nagybánya és Vidéke, 1898. XI. 6.

²⁰ Nagybánya és Vidéke, 1898. XI. 27.

a komponálás-konstruálás kerül érdeklődése előterébe. Ekkor azonban már messze van szülőföldjétől, a régi emlékek helyett új élmények foglalkoztatják. Minket itt főleg az első és második periódusra való áttérés szakasza érdekel. Ez utóbbi is csak addig, amíg végleg nagybányaivá nem lesz és témáiban meg nem jelenik a nagybányai táj és az itteni emberek. Sokáig úgy tudtuk: első periódusa a szülőföldhöz, Somogy megyéhez kötődik és a táj, mely ebben az időben vásznain megjelenik Somogy lankáit és dombjait idézi. Csak most derült ki, hogy Grünwald azzal, hogy szülei Sopron megyébe költöztek, Sopron megyeivé lett. képei nem Somogy, hanem Sopron megye tájait és embereinek lelkiségét idézik. Még ha a stílus felvett, akkor sem él függetlenül felvevője alkatától, vérmérsékletétől, hanem azzal szimbiózisban, szakadatlan kölcsönhatásban. A táj, mely ekkor Grünwaldot ihlette, sík volt, nem szegélyezték dombok, hegyek, mint Nagybányát. A vegetáció is sajátosan síkvidéki volt: az erdőket nem bükkök és fenyők alkották, hanem akácok és cserekek. Tudjuk, hogy a magasnövényzet az aljnövényzet jellegét és milyenségét is meghatározza. A sík vidék fény-árnyék viszonyai nem olyanok mint a hegyvidéké. A hegyes-völgyes táj fény-árnyék hatása intenzív, a sík alföldies tájon a fényhatás egyenletes, a fény szétszóródik, hiszen nincsenek rajta olyan méretű tárgyak, elemek, melyek annyi árnyékot adnának, amennyi kedvező folthatást eredményezne a vásznon. E meggondolásból született a szórt fény visszaadására törekvő, ún. Bastian-Lepage-i eljárás. Bastian-Lepage a szentimentális-romantikus élethelyzeteket kereste és ezek visszaadására törekedett nagyméretű képein. Iványi-Grünwald ebben is francia mesterét követte s azt hisszük, kicsit szimbólikus is, hogy az első, hitelesen Visztán festett képe szintén ilyen élethelyzetet ábrázol. Nagybányán új festői hatások kerítik hatalmukba, de mint láttuk, ezek csak lassan, fokozatosan kerekednek felül benne. Láttuk, hogyan szakad el ifjúsága színterétől és miként fordít hátat a Bastian-Lepage-i eljárásnak. A Visztán, illetve Ivánban és a környéken festett képei a régítől való eltávolodás és az újhoz való fokozatos odafordulás egyes szakaszait rögzítik, ezért is fontos az itt festett képek számbavétele. Iványi-Grünwald életének, festői működésének jelentős, ennek ellenére alig ismert periódusa fűződik Sopron megyéhez.

6. Mint láttuk, a Grünwaldok több mint húsz évet töltöttek Ivánban, illetve Viszta-pusztán. Ennek ellenére nemcsak ott tartózkodásuk emlékei enyésztek el az azóta eltelt hetven év alatt, hanem távozásuk körülményeit is nehezen, csak egy idős, Budapesten élő távoli rokon, Morvay Zsigmond visszaemlékezései alapján ismerjük.

A Grünwaldok Ivánból a Felvidékre költöztek, de itt sem kísérte őket szerencse. Grünwald Manó a gazdálkodásból végleg kiábrándulva Kispesten telepedett le feleségével és három, Ivánban született gyermekével együtt. Csak felesége rokonságával, a Morvayakkal maradt meg kapcsolatuk. Béla és Manó végleg szakítottak, amikor Béla, felesége és apósa hatására szülei és testvérei hitének hátat fordított.

Grünwald Miksa hozzáértő gazda és jó ember hírében állt. Humorát élete végéig megőrizte, bár sem a gazdálkodással, sem a családjával nem volt szerencséje. A legidősebb fiút, Sámuel, Sándornak hívta a család. A középső fiúról, Miklósról igen kevés maradt fenn a család emlékei közt, gyenge elméjűsége az emberektől elvonulóvá tette. A család által Micinek becézett Emilia is nehezen boldogult az életben: még fizikai munkára is alkalmatlannak bizonyult. Az egyik rokon — Morvay Ferenc — bődíszművészre akarta kitanítani, de ebbeli igyekezete meghiúsult. Kispesten érte a családot a deportálás, melyből egyikük sem tért vissza.

HELYTÖRTÉNETÍRÁSUNK IDŐSZERŰ KÉRDÉSEI

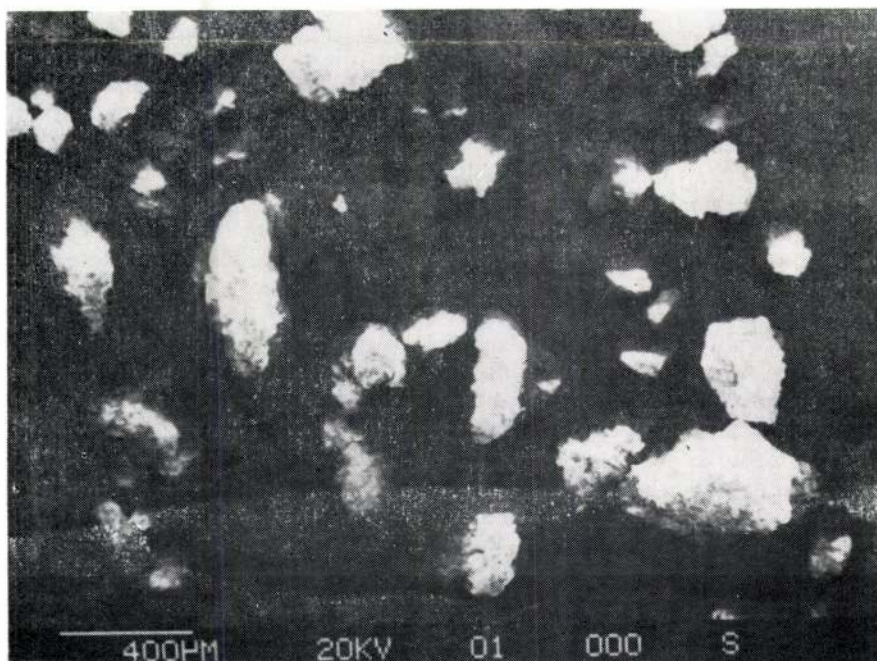
György Lajos—Takács Sándor:

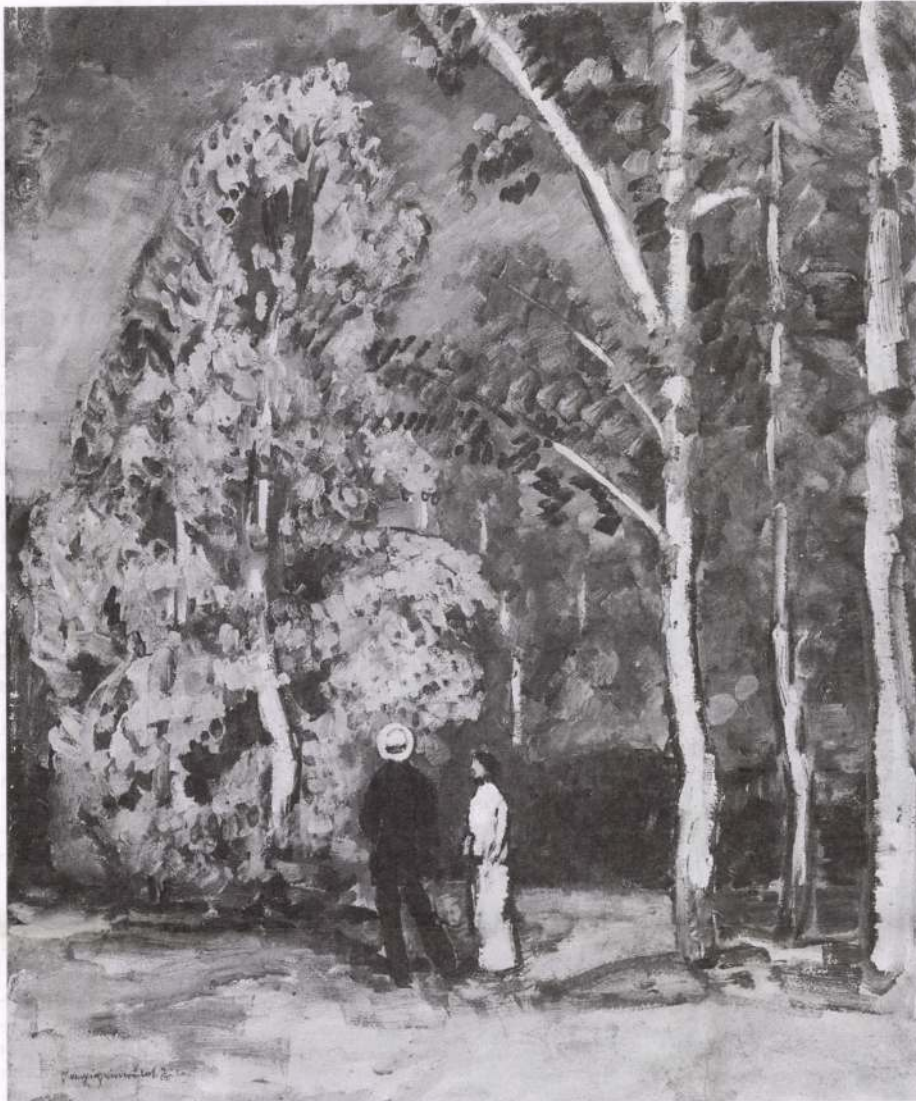
A soproni vörös sánc kémiai vizsgálatának eredménye

Testsűrűség: 1320 kg/m³
Nyomószilárdság (légszáraz állapotban): 0,55 N/mm²
Figyelembe vehető határszilárdság: 0,15 N/mm²
Mikroszondás elemzés %-ban három mintán:

	I.	II.	III.
Mg	1,5	0,6	0,3
Al	8,7	15,6	4,0
Si	39,0	66,8	15,9
K	4,5	4,8	1,2
Ca	41,8	5,3	77,0
Fe	4,4	6,5	1,5

A minták scanning elektronmikroszkópon készült felvételei a mellékelt képeken (1380/1, 2, 3, 4, 6) láthatók:

Iványi Grünwald Béla: Ősz című olaj-karton, 80x60 centiméteres festménye a Kieselbach Galéria szeptember 19-ei árverésén indult, kikiáltási ára 600.000, leütési ára 2.000.000 forint volt

Rövidítések: a=akvarell, al=aluminiumlemez, c=ceruzarajz, cs=csont, d=dekli, dp=diópác, f=fa, far=farost, fl=fémlemez, lit=litográfia, lt=lavírozott tus, m=metszet, ny=nyomat, o=olaj, p=papír, pf=pocelánfesték, pgm=pergamen, pl=pasztell, pr=porcelán, pv=papír vásznon, rk=rézkarc, rm=rézmetszet, rl=rézlemez, s=selyem, sz=szénrajz, terr=terakotta, szm=színezett metszet, t=tusrajz, v=vásznon, vfr=vásznon faroston, vk=vásznon kartonon, vt=vegyes technika, CS=csorba, F=foltos, J=javított, „L”=limitár, NK=nem kivihető, P=pereg, R=restaurált, S=sérült, SZ=szakadt, V=védett

A CÍMLAPON ÉS A HÁTSÓ BORÍTÓN Rippl-Rónai József: Vízparti táj (Balaton)

(olaj-lemezpapír) 50x69 cm

Kikiáltási ára 4.000.000, leütési ára 9.000.000 forint volt a Kieselbach Galéria szeptember 19-ei árverésén.

Kérjük olvasóinkat, hogy a borítót kiterítve élvezzék e kép szépségét.

TARTALOM

Az elmúlt hónap	4
A Páholy	5
Pless & Fox	5
Kieselbach	7
BÁV 43. ékszer	10
KÖNYVÁRVERÉSEK	
Mike és Társa	12
Fehér és Dávid	13
Márffy és Társa	15
TUDÓSÍTÁSOK	
Pécsi	16
Prága	17
London	18
Berlini	19
Bécsi	20
Zágráb	20
Szószedet (német, olasz)	21
Szószedet (francia)	22
Aukciós naptár	23

MŰTÁRGY • RÉGISÉG

műkereskedelmi hírlével
Megjelenik minden hónapban,
csak előfizetőknek

Szerkesztőség: Portéka Bt.
Hírszolgálat: PuttoPress
1053 Budapest, Curia u. 4.
Telefon/fax: 137-1075

Kiadja: Kenessey Kft.
Felelős szerkesztő: Kenessey András

Bankszámla: OTP 11706016-20739887
Előfizetési díja egy évre: 5000 Ft+12% áfa
Előfizethető a szerkesztőségben,
hírlapforgalomba nem kerül.

Szedés: M. A. R. O. S.

Tervezőszerkesztő: Ali Rawech Szami

Nyomás: MET-Druck Kft.
Budapest

Noha információinkat
a legmegbízhatóbb helyekről
szerezzük be, azokért teljes körű felelősséget
nem vállalunk.

Iványi Grünwald Béla

Az elmúlt hónap...

Az elmúlt hónap végül is kettő volt, hiszen folyóiratunk megalapításától kezdve (a nyári uborkaszezon viszonylagos eseménytelensége miatt) tartottuk be régi jó szokásunkat, miszerint szeptember-októberben közös és együttes számmal kárpótoljuk Olvasóinkat a tetszhalott műkereskedelmi csendért. Csendről idén persze egyáltalán nem volt szó, kiderült, hogy az obligát kamaraárveréseken kívül augusztusban érdemes komoly árverést is rendezni, s erre a mérészségre egy, a hazai árverések rendezői sorában új cég, A Páholy merészkedett. Igaz, hogy az időpont és a helyszín nem volt egészen tehetségtelenül megválasztva, mert a turista-idény kellős közepén, a Budafest operai- és balettfesztivál helyszínén, az Operaházban kerültek kalapács alá a főként külföldieket megcélzó tételek.

E tételek összeválogatásáról és sorrendjéről lenne mit mondani az érdekelteknek, amennyiben érdekeltek voltak az árverés üzleti sikerében, az azonban kétségbevonhatatlan tény, hogy a nem egészen 150 tételes árverés felétől kezdve igen sokan távoztak. Ez persze nem volt véletlen: a tételsor úgy volt összeválogatva, hogy az első ötven helyre kerültek az érdekebb, drágább és erőteljesebb licitversenyre hívott tárgyak, az árverés vége pedig egészen ellaposodott. A tárgyak elképesztően alacsony volt, a licitár és a forgalom kedvezőbb. Végül is a színvonalas festménykollekció mentette meg az árverést.

Egészen más volt a helyzet a Kieselbach Galéria első árverésének anyagával és árverésével. A kissé túlméretezett, 333 tételes anyag színvonalasan volt összeválogatva, a katalógus (és ebből fakadóan a képek sorrendje) kiválóan volt megszerkesztve, mind művészettörténeti, mind pedig üzleti szempontból. Az árverés kezdete előtt úgy tűnt, hogy kicsit több a töltőanyag számító kép száma a kettőtől, az árverés végére azonban kiderült, hogy a töltelék nagy részére van fizetőképes kereslet, viszont néhány, nagy si-

kerre számító festmény ezen az estén nem volt eljegyzeve a szerencsével.

Az árverés külsőségei tiszteletet parancsolóak voltak, már a helyszínül szolgáló Vígszínházba is nehezen, rendőri figyelem mellett lehetett csak bejutni, de ismerve a hazai körülményeket, mindenki tudhatta, hogy ilyenkor nem árt a galéria részéről a fokozott óvatosság. Olyan he-

fő, ami azt jelenti, hogy az újabb kori hazai árverések történetében minden bizonnyal nézőcsúcs született. Ami az eredményeket illeti, a 333 tételből hármát visszavontak, 64 tétel nem kelt el, tehát az elképesztően sikeres 81,5 százalékos. Az összkikiáltási ár 81,6 millió, az el-ki 66,7 millió, a leütési összár 108,7 millió volt, ami 163 százalékos licitár. Az előzetes várakozások ennél jobb eredményeket jeleztek. Egyetlen árverés eredményeiből nem lehet következtetéseket levonni, az mégis biztosnak látszik, hogy a piac józanul reagált a legújabb árverőház debütálására és színvonalas anyagának megjelenésére.

Ezt a debütálást három nappal előzte meg a Polgár Galéria saját árverőtermének ünnepélyes megnyitása a Váci utcában. A rendkívül reprezentatív és szép anyagok felhasználásával készült terem a tulajdonos tervei szerint nemcsak a régiségek árverésének helyszínül szolgál majd, hanem a köztes időszakban a legmodernebb és Nyugat-Európában már évek óta piacépes kortárs magyar művészet bemutató- és eladótereként is. Ezt jól szimbolizálta a megnyitót két személyiség: Magyar Bálint kultuszminiszter és Hegyi Lóránt, a bécsi Modern Művészetek Múzeumának igazgatója. A megnyitót napján már a falakon voltak a Polgár Galéria következő árverésének a tételei, sorsukról következő számunkban tájékozódhatnak Olvasóink.

Még egy figyelemre méltó esemény volt szeptemberben: a Magyar Műkereskedők Országos Szövetsége a legutóbbi éves közgyűlés óta megtartotta első nyilvános programját,

melyen két meghívott vendég, Bereczky Lóránt a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója és Lengyel László, a Szépművészeti Múzeum főmunkatársa beszélt rövid előadásban a műkereskedők és a múzeumok kapcsolatáról, majd a megjelentek kérdései nyomán élénk vita alakult ki néhány témában, mint amilyen a védettség, a műtárgybírálat intézménye, rendszere, jellege, komolysága, felelőssége, múltja, jelene és jövője.

Perlott Csaba Vilmos: Nagybányai látkép. Kikiáltási ára 800.000, leütési ára 1.700.000 forint volt a Kieselbach Galéria szeptember 19-ei árverésén

ves volt az érdeklődés, hogy már napokkal előbb szabályos, rendes színházjegyeket osztogattak – természetesen ingyen – az érdeklődőknek, s már húsz perccel a kezdés előtt is hihetetlenül zsúfolott volt a színház előcsarnoka.

Az „előadás” körülbelül húsz perccel később, de a terem zsúfolásig megtelt, az erkély, a páholyok, a karzat, még állóhelyekre is lehetett volna jegyeket osztani. A Vígszínház teltházas befogadóképessége több mint ezer

... és a következő

Az idei év novembere – az árverési naptár szerint – nemcsak a felszaporodott aukciók hónapja lesz, hanem immár hagyományosan az Antik Enteriőr is. A már negyedik alkalommal megrendezendő hazai régiségkiállítás és -vásár új helyszínen várja a látogatókat. Idén először (és feltehetően még sokáig) a Múcsarnok ad otthont ennek az eseménynek. Ez a helyszínváltozás valószínűleg nemcsak a kiállítóknak kedvez majd, hanem a közönségnek is. Hogy a kiállítók jobban járnak, az már előre

tudható, hiszen a körülmények sokkal nagyobb kiállítási alapterületet tesznek lehetővé, mint az elmúlt években a Néprajzi Múzeumban. Jobban jár azonban a közönség is, mert kényelmesebb lesz a standok megközelítése, nem kell kételemeitnyi lépcsősort megmászni, tágasabbak a közlekedési utak. A Múcsarnok, amely egykorú a Kossuth Lajos téri épülettel, eredetileg is kiállítóteremként készült, néhány évvel ezelőtti felújításakor pedig a legmodernebb technikai és gépészeti berendezésekkel sze-

relték fel. Már a tavasszal elkelt szinte minden négyzetcentiméternyi kiállítóhely, a Múcsarnok terem-beosztása azt is lehetővé tette, hogy a rendező Partner's Studio BudaPest Kft. műfajok, illetve tevékenységi körök szerint szervezze és rendezze a bérlelők elhelyezését. Következő számunkban még visszatérünk az Antik Enteriőrre, mégpedig az akkor legfrissebb információikkal.

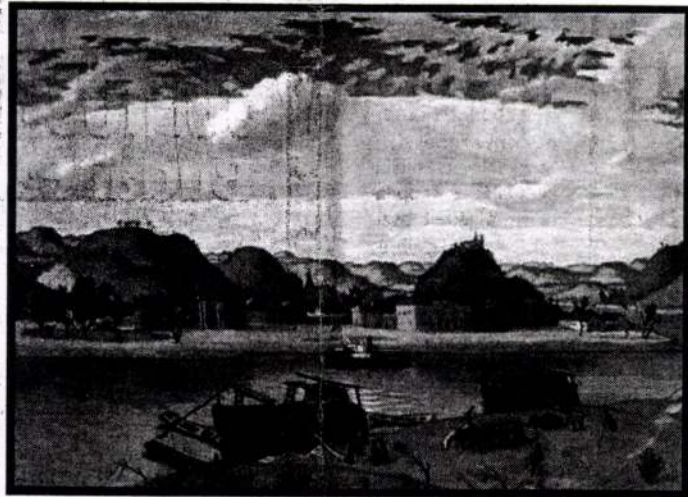
Egy lapon említve

Néhány nap múlva több mint ötven magyar képre lehet licitálni a világ egyik legnagyobb aukciósháza, a Sotheby's londoni árverésén.

Igaz, hogy Orbán Dezsőből Desző, Csinszkából Czinska lett a katalógusban, üsse kő, viszont Nagybányát, Ady Endrét és Márfy Ödönt helyesen írják, s pontosak az ékezetek Munkácsy Mihály és Mednyánszky László, Czöbel, Iványi-Grünwald és Kádár Béla nevében. A tálalás komoly, mint bármé, amivel a Sotheby's foglalkozik, legyen az angol bútor, kínai kerámia vagy a régi mesterek festésze. Június 3-án az 1744-ben alapított aukciósház Bond Street-i helyiségében árverést rendeznek 19. századi európai festményekből, köztük – miként a vasikos katalógus címlapján áll – német, osztrák, magyar és szláv, valamint skandináv művekből (szláv alatt cseheket és lengyeleket értenek, az európai jelző pedig leginkább franciákat, belgákat és hollandokat takar). A több mint 270 tételt tartalmazó, hárommenetes árverés délelőtti adagjában kalapács alá kerülő 117 alkotásból 55 a magyar.

New York, London

„A magyar képzőművészet piaca okvetlenül növekszik” – válaszolta a Narancs kérdéseire az árverés két szakértője, Claude Piening és Tessa Kostrzewa. – „A kommunista rendszer idején a magyar művészet jószerevével hozzáférhetetlen volt a Magyarországon kívül élő műgyűjtők számára. Miután az ország a 80-as években ismét nyitottá vált, újjáéledt a gyűjtők érdeklődése, mind a Magyarországon kívül élő magyar származású emberek, mind pedig a magyar képzőművészet belső értékei iránt vonzó nemzetközi gyűjtők széles körében. A Sotheby's magyar árverései e megnövekedett keresletre reflektálnak. Azzal, hogy a magyar képzőművészetet a gyűjtők tágabb köre számára is hozzáférhetővé tesszük, egyúttal a kereslet további növekedését is elősegítjük.”

FÉNYES ADOLF MESEORSZÁGA

VASZARY JÁNOS TENGERPARTJA

A mostani aukció nem az első és feltehetőleg nem is az utolsó a sorban. Előzményének három tavalyi esemény nevezhető. Április 24-én New Yorkban 185,5 ezer dollárért kelt el Munkácsy Mihály egy műve, november 19-én pedig Londonban ért el 160 650 fontos rekordot Paál László egyik képe, több mint megötszörözve induló árát. Mindkettőt

19. századi európai anyagban kínálták. Tavaly április 9-én Londonban a Sotheby's első alkalommal rendezett árverést 19. századi német, osztrák, magyar és szláv festményeknek: itt mintegy száz tétel között tizenhat magyar mű szerepelt, közülük a legmagasabb, rekordnak számító árat Újváry Ignác képe érte el 26 290 fonttal, de csaknem

ugyanennyiért kelt el egy Paál László is. Mindezt a Sotheby's egyértelmű sikerként értékelte – erre utal a magyarok arányának növekedése a mostani aukció kínálatában.

Nagybánya, München, Párizs

Habár az árverés anyagában bőven található a 20. század első két-három évtizedében keletkezett művek is, ezek bizonyára figurativitásuk és festésmódjuk miatt kerültek a 19. századi társaságba: az avantgárd izmusok közül legfeljebb a fauve-ok hatása mutatható ki az alkotások némelyikén. Ilyen például Iványi-Grünwald Béla műve, a *Lido*, melyet az érdeklődők orientálása végett Raoul Dufy hasonló témájú képének társaságában mutat be a katalógus, vagy Vaszary János festménye, a *Tengerparton*, szintén egy Dufy és egy André Derain mellé helyezve; mindkettő ismertető sorai kitérnek festőik nagybányai periódusára és az őket Párizsban ért hatásokra. Iványi-Grünwald képének becsült ára 15-20 ezer, Vaszaryé 30-50 ezer font (a becsülés szintén csak az orientációt szolgálja, a leütési ár jócskán meg is haladhatja azt, de előfordulhat, hogy el sem kel a mű): Vaszaryéval azonos árfekvésben kínálják Glatz Oszkár *plein air* tájképét gyerekekkel; a katalógus piciben közli mellette Monet és Ferenczy Károly egy-egy hasonló képét, s olyan magától értetődő természetességgel ír Németh Lajos tanulmányából is idézve az akadémizmus ellen lázadó nagybányai iskoláról, Hollósy Simonról, Ferenczyről, Iványi-Grünwaldról, a magyar festők müncheni és párizsi útjairól, hogy a potenciális vásárlóként feltételezett olvasó „aha élményt” kapjon (ja persze, hát ezek a magyarok is európaiak), de főleg bizonyosságot, hogy minőségbe fekteti be a pénzt.

30-40 ezer fontra lövik be Markó Károly 1851-52-es tájképét, 25-35 ezer fontra Paál László erdei, Orbán Dezső tengerparti tájképét és Frank Frigyes – megint csak a katalógus

kötényeket festet a meztelen alakokra, a tartalmi változtatások a fontosak. Michelangelo a Krisztus körüli alakokra dinamikus drapériát festett, nem volt mindenki ruhátlan.

Tekintsük meg a művet. Embertestek örvénye kavargó lassú sodorban, fel-le. Középpontjában Krisztus áll, a világ bírója. Nem a keresztre feszített áldozat, hanem központi erő, az ítélet ura. Baljával kárhozatba küldi a bűnösöket, jobbával magához emeli az üdvözülöket. A felső két ívben angyalok röpitik emberi kínszenvedésnek tárgyait, kereszthalála bizonyítékait. Balra lent angyalok harsonáira a megnyíló földből halottak bújnak elő. Az üdvözülöket Krisztus ereje repíti fel maga köré. A nézőnek Krisztustól jobbra szentek sora taszítja kárhozatba az elítélteket, kiket ördögök hada visz a pokolba.

A feltámadók között balra a legelső sorban – 3 méter magasan a kápolna talajától – a földből megfeszült, rettenetes arc bukkan elő. Savanarola arca a bitófáról, a máglyáról. Ezt a drámai arcot festi a fal alá Michelangelo, 40 évvel a kivégzés után, a székeikben ülő bíborosok szeme elé, akik között ott lehettek azok, akik részt vettek az ítéletben. Az egykori fiatalember igazságot szolgáltatott tanítójának.

Más szokatlan is felfedezhető a művön. Krisztus jobbán Szűz Mária, de nem könyörög az ítélet napján a bűnösökért. Elfordul és szájalommal kendőjébe rejtja az arcát. Az ítélet az ő könyörgése nélkül megy végbe. Íme, az emlegetett erenekség. Az első vázlatrajzon Michelangelo a fia elé térdelő Szűzanyát tervezett, 1535-ben. De a valdesi tanokkal megismerkedve, a freskón elhagyta a könyörgést. Mindenkit saját személyében érint az ítélet, csak az egyéni hit lehet a mentés. Szentek, Szűz Mária közbenjárása nem segít, Íme, mit tesznek a szentek, akiknek annyi oltárt, áldozatot ajánlottak fel a bűnösök évszázadokon át? A felhőkre lépve ütök-verik mártírságuk kínszöszközeivel a bűnösöket, ők az ítélet végrehajtói, a bűnösök pokolra taszítói. A reform a szentek imádatát az ókeresztény tisztelet és példakövetés gyakorlatává óhajtotta változtatni, felhagyva a már-már bálványimádatot. Ezt a részt érintette legerősebben az átfestés. IV. Pál parancsára Szent Katalin és Szent Balázs alakját átfestő Volterra leverte és új vakolatra megfestette úgy, hogy fejüket Krisztus felé fordította. Eredetileg lefelé, a pokolba szállás felé tekintettek, lesújtva a kerékkel és a szöges szerzőszámmal. Az eredetit rögtön a felavatás után Venusti által festett másolatból ismerjük, megtekinthető a nápolyi Capodimonte Múzeumban.

A bűnös magára maradását a végítélet napján több, elkárhozva lezuhanó alak ábrázolja, az ima és a hit ereje felfelé segíti az üdvözülöket.

Michelangelo önmagát is megörökítette a képen. Krisztus lábánál, a nézőnek jobbra, Szent Bertalan ül, kezében tímárcs és a saját, lenyúzott bőre. A szent arca Aretinoé, a z éles tollú filozófusé, aki gúnyirataiban sok képmutatóról nyúzta le a bőrt. A szájalmasan lógó bőr arc részletében felismerjük Michelangelo megkínzott arcát, mintha ez az arc a kárhozatba hullott test jobbik részének a maradványa lenne, függve üdvözülés és

kárhozat között. Balra Szent Lőrinc vasrostélyt tart, amin megégették. Krisztusra tekintő arca fölött egy riadt női arc, sárga özvegyi fejkendővel, a festő megkínzott, ráncokba töredezett arcára tekint. Ő Vittoria Colonna, a vasrács mögül bukkan elő, ahogy a San Silvestro sekrestyében, a zárda rácsai mögül mondta egykor hitet sugárzó és vigasztaló szavait.

A kritikájával oly állhatatosan a művészt ostromozó szertartásmestert is megörökítette Michelangelo. Ott áll a pokol kapujában, a jobb alsó sarokban – ahonnan a szidalmait is a fenti állványon dolgozó festőre zúdította; Midas alakjában, szamárfüllel és a pokol legnagyobb kígyója fonódik köréje az örök kárhozatban.

Ezek a történések által jól ismert tények nem köztudottak. Az ismertető, a művészről szóló könyvtárnyi könyv hallgat róluk. Elfelejtendő egykori botránynak tekintik. Pedig fontos mondanivalója van. A rendkívüli művész, lelkiismerete szavára hallgatva, próféta erővel olyan hitet sugárzó művet alkotott, mely nem engedelmeskedik a politika által kettéosztott Európa követelményeinek. Katolikus és protestáns hitelvek keverednek benne, és az egyetlen Isten legfőbb hatalmát állítja középpontba, mutatva azt az utat az emberiség számára, ami csak a belső egyéni hit által található meg.

Irodalom: M. Carriere: M. A. und Reformation (1868); Cantimori: Eretici Italiani del Cinquecento (1939); Valdes: Dialogo... Publié par Bazailon (Combra, 1925); Ch. de Tolnay: Michelangelo, Corvina, 1977.

Michelangelo: Pieta, Róma, Szt. Péter bazilika

Mária-Günyörög Telé

Iványi Grünwald Béla és a szentesi Hegedűs László kapcsolataival foglalkoztam a 29. számban írt cikkemben. Több barátom és ismerősöm szóvá tette: ha ismerem Grünwaldot házassága előtről s azokat a változásokat, melyek ennek során benne végbementek, ismeressem meg ezeket a közvéleménnyel. E kérésnek próbáltam eleget tenni, amikor arra vállalkoztam, hogy bemutatom Grünwald életének azokat a változásait, melyek ezek hatására benne végbementek. A kérdést Hegedűs Lászlóval való kapcsolatával kezdem.

Kapcsolataik különösen 1904 után mélyültek el, de már az 1900-as évek előtt is fennálltak. Ez azért is különös, mert a két művész ellentétes indíttatást kapott otthonról. Hegedűs László mélyen katolikus neveltetést hozott magával: Grünwald Béla ortodox zsidó családból származott, akit szinte gyermekkorától zsidó hagyományok vettek körül. Ezt csak a szülői háztól való gyakori és hosszas távollétei feledtették benne némiképp. Írásomban utaltam azokra a változásokra, melyek a fiatal Grünwaldot élete legfogékonyabb korszakában érték. Előbb szülőföldjétől, a Som melletti Darázs-pusztáról költözik a család. A költözés valódi okait nem tudjuk, de úgy véljük, ez a családot felkészületlenül érte. Néhány hónapos hányódás után sikerül az öreg Grünwald Sámuelnek – Grünwald Béla apjának – arra a hirdetésre rábukkannia, mely Szechenyi Kálmán iváni birtokainak bérbeadásáról szól.

A művész első olyan képe, mely a család új helyére utal, 1890-ben készült, de nem Ivánban, hanem Pusztá-Csehin. Ezzel a Grünwald-kutatásba újabb gubanc került, melynek feloldása nem kis időt és energiát követelt, hiszen ilyen nevű puszták több is volt, van ma is a Dunántúlon, de közülük csak három kerülhetett szóba Iványi Grünwald tartózkodási helyeinek számbavételekor. A Veszprém megyei Gic melletti Csehi-pusztát alighanem eleve el kell vetnünk, mert Iványi Grünwald munkásságában és életében ennek a megyének egyáltalán nincs nyoma. Van Csehi nevű puszták Tolna megyében Iregszemcse mellett, s Zalában is, Nagyréce közelében. Ez utóbbit nem csehi-, hanem egyszerűen Cseh pusztaként emlegetik forrásaink, mégsem hagyhatjuk figyelmen kívül Iványi Grünwald tartózkodási helyeinek vizsgálatakor. A családnak azonban nincsen nyoma Zalában. Így a Somogy megyei Cseh-pusztát kell a Grünwaldok következő lakhelyének tekintetünk. Eszerint Somtól is megmaradtak Somogy megye határain belül. Tény azonban, hogy valami okból hamar el kellett menniük innen, pedig mint az Áhítat című képből kitűnik, a

Vázlat a "Bercek közt" c. festményhez

Katona Imre

Somogyosomtól Visztáig

művész jól érezte magát Cseh-pusztán, ahol a nyár egy részét töltötte.

Mikor mentek át Csehi-pusztára, nem tudjuk, de hogy nem sokáig maradt, az bizonyos, mert 1891. július 30-án már a Sopron megyei Visztán laknak. Ugyanis az ekkor Dénesfán a Dunántúli Közművelődési Egyesület javára rendezett táncmulatságra túlfizetők között Grünwald Miksa (Viszta) neve is ott van, jelezvén, hogy a család már átköltözött ide.

Grünwald Miksa Mano a festővé lett Béla bátyja volt, akit az apjához hasonlóan ugyancsak a gazdálkodás kérdései foglalkoztattak. Számos jelből látszik, hogy Csehi-pusztán nem végleges, csak ideiglenes otthonuk volt, mert akkor laknak itt, amikor már – a szerződés szerint – Visztán kellene lenniük. Ugyanis ha a húsz évre kötött szerződés 1908-ban járt le, 1888-ban illetve legkésőbb 1890-re el kellett foglalniuk az új helyet. A bérlet átvétele 1908 után sem ment egyszerűen, az új bérlet csak 2-3 év eltelté után foglalhatta el a bérleményt, mert ennyi idő kellett a gazdaság felszámolásához. A bérleményhez teljes felszerelés tartozott, és állatok, melyek a hasznosítást lehetővé tették. Visztán még nemrég is állt az az épület, melyben a bérlet – közöttük Grünwaldék – laktak. A gazdaságot átszélő úttól jobbra feküdt az az egyszerű épület, melyen alig alakítottak évtizedekig. Mögötte volt az a káram, mely Grünwald képén is feltűnik romantizált változatban, de a valósághoz hűen.

Grünwald ezekben az években a bastian-lepage-stílust, a szűrt fényvel való modellálást követte. Ahol 1891 nyarától lakott, Visztán, Iván mellett, a táj majdnem teljesen sík volt, egyetlen hegy, de még domb sem zavarta a messzire látást, legfeljebb az erdők gyűrűje, mely körbefogta Visztát. Ez a tájék Sopron megye középső részét öleli fel. A földrajzi irodalom Cser-vidéknek nevezi, nyilván az egykor itt húzódo hatalmas erdősegei után. Ma már az erdők eltávolodtak a településtől, de még most is érezhető, hogy egykor ezek adták a településnek megélhetést. Az erdők fáit kivágták, az altalajt pedig makkoltatásra és legeltetésre használták. A puszták és majork földjeihez az erdők rendszeres irtásával jutottak. Az irtások útjében különösen a II. József utáni korszakban gyorsult fel s szinte az 1900-as évekig tartott. Az 1890-es esztendőkből mindig sok volt a másra alkalmatlan, csak birkatartásra megfelelő legelő. Aki Visztá-pusztát kibérelte, a juhtartást nem mellőzhette. Viszta olyan volt, mint egy sziget, ahol

az időt jelző órák még a környékhez képest lassan jártak. A körülmények szinte idilliek voltak annak, aki megőrizte fogékonyágát irántuk. Grünwald Bastian-Lepage-i stílusú és életszemlélete keresve sem talált volna jobb feltételeket, melyek Visztán megvoltak ehhez a század utolsó évtizedeiben. A település fekvése sík, amilyen a szűrt fényvel való modellálás igényel. Ezek után alig csodálkozhatunk azon, hogy Grünwald a Bastian-Lepage-i stílus egyik legvirtuózabb követője lett.

Iványi Grünwald 1891-től 1898-ig, nőül lépésig, járt vissza festeni nyaranként Visztára szüleihez. Jóllehet csak egy olyan képe maradt fenn, 1892-ből, melyet itt keltezett, de kétségtelen, hogy a szüleinél töltött nyarai a festés jegyében teltek el: bastian-lepagei hatású képei csaknem kizárólag ide kötődnek.

A közben Sopron megyéivé vált Grünwaldról akkor ad hírt az ottani sajtó, amikor a művész már nagybányai lett. 1898-ban talán éppen abból az apropóból, hogy Nagybányáról Visztára utazott leendő feleségéhez, bemutatni szüleinek és testvéreinek. Talán ekkor közölte családjával azt a szándékát, hogy áttér a görögkeleti vallásra. Elképzelhetjük, ahogyan ezt a bejelentést az ortodox zsidó-család fogadta. A leendő feleség, akiért Grünwald még örökölt vallásának feladására is kész volt, a nagybányai pópa, Bilz István leánya, Bilz Irén, ez a színésznői szépségű leány volt. A művésztelep tagjai valósággal bomlottak a királynői megjelenésű leány után, aki többször állt vagy ült modellt a művésztelep tagjainak. Grünwald előtt Thorma János táplált magában titkos reményeket Bilz Irén keze után. E titkos vágyakozás eredményeként született az az ülő képe Bilz Irénnek, melyet Thorma János készített még 1892-ben.

Az 1898 utáni időszakot már csak a család története és esetleges kapcsolatai teszik érdekessé a kutató számára, de úgy fest, a család életének néhány momentumuma a művésznél is megmutatkozik. A Grünwaldok mint nagybérletők ott szerepelnek a megye virilistái között.

E forrásokból tudjuk, hogy Grünwald Sámuel neve ezekben 1903-ig szerepel, ettől kezdve idősebb fia, Grünwald Mano Miksa nevében van a bérlemény. Úgy látszik, Grünwald Sámuel belefáradt a gazdálkodásba, és azt fiára ruházta át. A szülők sem vették jó néven, hogy fiúk megváltoztatta vallását. Grünwald Mano Miksa pedig végleg szakított emiatt Bélával. Ettől kezdve a művész nem járhatott Visztára. Ezzel egyidőben vette fel az Iványi előnevet.

Iványi Grünwald talán Ivántól való elszakadás emlékére kezdi az Iványi előnevet előbb művésznévként, majd 1939-től belügyminiszteri engedéllyel véglegesen. Csak az időbeli egybeesések sejtetnek összefüggést az Iványi név használata és az Ivántól való elszakadás között. Mindenesetre a névváltoztatás is megerősíti, hogy a művész számára Iván (Viszta) volt a szülőföld után (vagy előtte?) az a hely, mely a legtöbb és legmaradandóbb élményt nyújtotta.

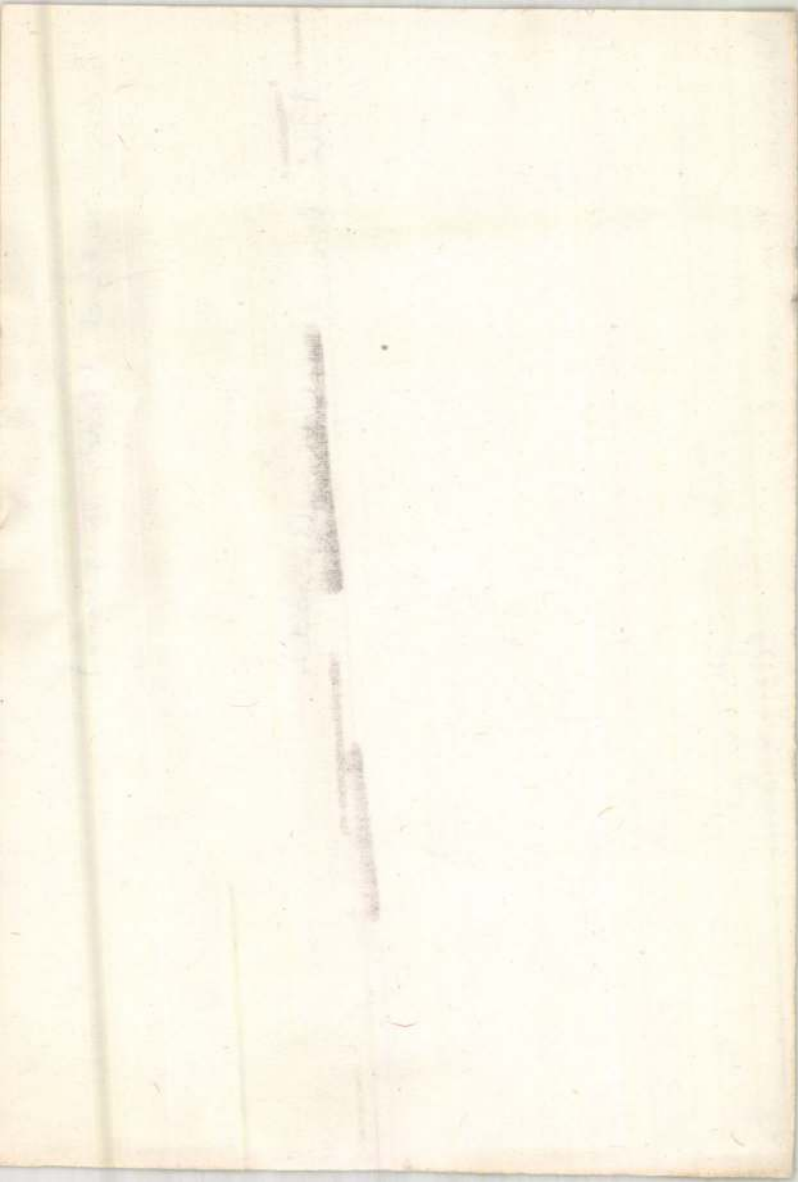
A szülőföld és az ifjúkori tartózkodási hely együtt, egymást kiegészítve alakították Grünwald művészetét, míg Nagybánya a maga táji adottságaival és különleges szellemiségével felül nem kerekedett benne. Áttérése is segítette abban, hogy nagybányai legyen, beleilleszkedjék a város társadalmi életébe. Amilyen gyökeresen szakított szüleiével és Visztával, olyan intenzivitással kapcsolódott Nagybányához és az új szellemi mozgalomhoz, melyet a város neve fényel ma is.

Sudan. Sildind (festl, grafiskur)

1912-ken málsettli Ujandan.

Ujandan, 1915. febr. 8.

103. efg. 33m.

Juden Sildnd (festd, grafikus)

Öregassony (grafika)

Nepmava, 1975. febr. 8.

103. enf. 33m.

8p.

1870

1870

Juán Szilárd (festő, grafikus)

Viharos Balaton (festő)

Udperna, 1915. febr. 8.

103. elő. 33n.

8n.

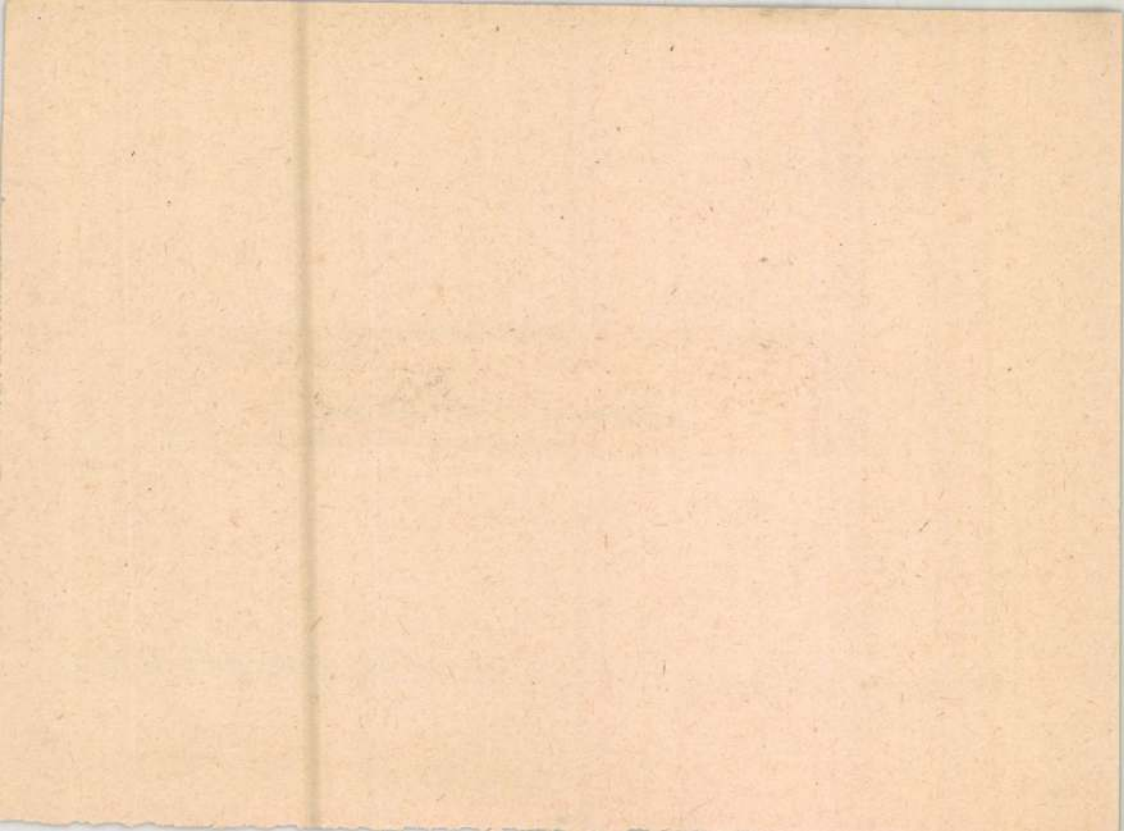
Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the middle of the page, possibly a signature or a name.

Irsai István

Irsai István (1896-): belsőépítész, grafikus, festő. Modern szellemű plakátokat készített, a 30-as évek végétől Izraelben él. Újabban fémlemez plasztikákat készít.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim Bp. Corvina 1977.

Iványi Katalin

... d. Bár elő-
ször szerepel a múzeumban, mégis
erőltetettnek tűnik *Iványi Kata-
lin* megannyi festménye — nehe-
zen hisszük el, hogy valóban Adyt
idézik. P'

a Petőfi Irodalmi Múzeum Ady kép c. tárlatán.

Magyar Hírlap 1977-280-6

Hegyi: Tetszetős Ady kép

IVÁNYI István építész, iparművész

Kunszentmárton, reft. 1936

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai.
I-II.köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi
Református Egyházmegye, 1991
274-275., ill.

